عزیزالله نوبی

گرامر آلمانی بفارسی

بدون معلّم

۱۲۵۰ ریال

۵۷

گرامر آلمانی بفارسی بدون معلم

بانضمام جملاتی که شامل قواعد گرامری بوده و برای مکالمات روزمره نیز مفید میباشند

تألیف و ترجمه: عزیزالله نبوی

Deutsch - Persische Grammatik

« Ohne Leh rer »

Von : A. Nabāwi

□ گرامر آلمانی بفارسی.

□ تألیف و ترجمهٔ عزیز الله نبوی .

□ تیراژ: ۴۰۰۰ نسخه

□ چاپ پنجم بهار ۱۳۶۶

□ ناشر، انتشارات توس، اول خیابان دانشگاه، تهران

□ چاپ حیدری

پیش گفتار

بطور کلی زبانهای بیگانه بدین منظور در آموزشگاهها و مؤسسات مختلف ایران رسماً تدریس میگردد که دانش‌آموزان بتوانند برای تکمیل تحصیلات عالیه وتخصص در رشته‌های علمی ، ادبی ، فنی وغیره ازکتب مربوطه که بزبان خارجه نوشته شده است استفاده نمایند ونیل باین مقصود وقتی حاصل میگردد که داوطلبان برموز وخصوصیات زبان وارد و آشنا گردند . بدیهی است که این‌نظریه‌را تنها کتابهای قرائت ولغت نمیتواند کاملاً تأمین کند ، بلکه بوسیلهٔ مطالعهٔ کتاب دستور زبان میتوان برموز وپیچیدگیهای زبان پی‌برد ، لذا نگارنده باتوجه باهمیت اینموضوع ، پس از مراجعه بمنابع کامل وبکاربردن تجربیاتی که طی‌سالیان متمادی ضمن‌تدریس زبان بیگانه بدست‌آورده‌ام ، کتابی بنام **«گرامر آلمانی بفارسی بدون‌معلم»** که بیشتر مورد نیازدانشجویان دانشگاهها وهنرجویان هنرستانها همچنین محصلین عازم بآلمان است تهیه وتدوین نمودم .

باتوجه باینکه فرا گرفتن صحیح هر زبان بدون آشنائی بقواعد و اصطلاحات دستور زبان ملی میسر نیست دراین‌کتاب حتی‌الامکان سعی شده است که مطالب واصطلاحات دستوری اول بزبان‌فارسی توضیح وتشریح گشته سپس قواعد گرامر آلمانی بیان شود بقسمی که شخص بتواند پیش‌خود وبدون معلم گرامر مزبور را یادبگیرد ، ضمناً برای هریك از قواعد مثالها ، تمرینات و شواهد متعددی برای وضوح مطالب آورده شده است وهریك ازآنها طوری انتخاب گردیده که ممکن است در مکالمات روزمره نیز مورد استفاده قرار گیرد .

امیداست که این اثر بتواند بحد کافی مشکل یادگرفتن زبان‌آلمانی‌را برای دانش‌پژوهان گرامی آسان نموده وآنانرا در رسیدن بمقصود خویش یاری کند .

تهران - اردیبهشت ماه ۱۳۵۲

عزیزالله - نبوی

فهرست مندرجات

Inhaltverzeichnis

موضوع	صفحه

بخش اول

آموختن تشکیل کلمه Lautlehre
الفبای آلمانی (بخط لاتین)

حروف چاپی بزرگ	حروف چاپی کوچک	حروف خطی بزرگ	حروف خطی کوچک	تلفظ	حروف چاپی بزرگ	حروف چاپی کوچک	حروف خطی بزرگ	حروف خطی کوچک	تلفظ
A	a	*A*	*a*	آ	N	n	*N*	*n*	اِن
B	b	*B*	*b*	بِ	O	o	*O*	*o*	اُ
C	c	*C*	*c*	تِس	P	p	*P*	*p*	پِ
D	d	*D*	*d*	دِ	Q	q	*Q*	*q*	کو
E	e	*E*	*e*	اِ	R	r	*R*	*r*	اِر
F	f	*F*	*f*	اِف	S	s	*S*	*s*	اِس
G	g	*G*	*g*	گِ	T	t	*T*	*t*	تِ
H	h	*H*	*h*	ها	U	u	*U*	*u*	او
I	i	*I*	*i*	ای	V	v	*V*	*v*	فاو
J	j	*J*	*j*	یُت	W	w	*W*	*w*	وِ
K	k	*K*	*k*	کا	X	x	*X*	*x*	ایکس
L	l	*L*	*l*	اِل	Y	y	*Y*	*y*	ایپسیلُن
M	m	*M*	*m*	اِم	Z	z	*Z*	*z*	تسِت

الفبای گوتیک (خط آلمانی)

تلفظ	حروف خطی: کوچک	حروف خطی: بزرگ	حروف چاپی: کوچک	حروف چاپی: بزرگ
آ	a	A	𝔞	𝔄
ب	b	B	𝔟	𝔅
تسِ	c	C	𝔠	ℭ
د	d	D	𝔡	𝔇
اِ	e	E	𝔢	𝔈
اف	f	F	𝔣	𝔉
گِ	g	G	𝔤	𝔊
ها	h	H	𝔥	ℌ
ای	i	I	𝔦	ℑ
یُت	j	J	𝔧	𝔍
کا	k	K	𝔨	𝔎
اِل	l	L	𝔩	𝔏
ام	m	M	𝔪	𝔐
ان	n	N	𝔫	𝔑
اُ	o	O	𝔬	𝔒
پ	p	P	𝔭	𝔓
کو	q	Q	𝔮	𝔔
اِر	r	R	𝔯	ℜ
اس	ſ s	S	ſ 𝔰	𝔖
تِ	t	T	𝔱	𝔗
او	u	U	𝔲	𝔘
فاو	v	V	𝔳	𝔙
وِ	w	W	𝔴	𝔚
ایکس	x	X	𝔵	𝔛
ایپسیلُن	y	Y	𝔶	𝔜
تسِت	z	Z	𝔷	ℨ

حروف با صدا و بیصدا

از ۲٦ حرف الفباء شش حرف (y) a e i o u را با صدا یا صدادار گویند چه تارهای صوتی موقع ادای آنها بصدا درآمده وبتنهائی تلفظ میشوند و بقیه را بیصدا گویند ازاینقرار :

b c d f g h j k l m n p q r s t v w x (y) z

حرف (y) دربعضی کلمات باصدا ودربعضی دیگر جزو حروف بیصدا میباشد (شرح و مثال آن بعداً خواهد آمد)

اعداد اروپائی و آلمانی ازیك تاده بدین شکل نوشته میشوند :

اعداد آلمانی =	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
اعداد فارسی =	۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷	۸	۹	۱۰

طرز تلفظ وخواندن الفباء در کلمات

باید دانست که درهرزبان تلفظ وصدای حروف الفباء بتنهائی باتلفظ آن درکلمات متفاوت است مثلاً در کلمهٔ مرد صدای هریك ازحروف آن درالفبا (میم- ر- دال) میباشد ولی موقع خواندن ازمجموع سه حرف آن کلمهٔ مرد شنیده میشود که صدای هریك از حروف آن باالفباء فرق دارد همین تفاوت درزبان آلمانی نیزمیباشد مانند کلمهٔ Bank که چهار حرف آن جمعاً بانك خوانده میشود ولی هریك ازحروف آن درالفباء صدای (بِ ـ آ ـ اِن ـ کا) میدهد ازاین لحاظ است که در کتب زبانهای بیگانه الفباء رابعد ازچند درس ازقرائت یا درآخر کتاب مینویسندو بنابراین بهتراست تلفظ حروف الفباء را ضمن کلمات آموخت .

اینك طریقهٔ خواندن حروف صدادار و بی‌صدا تحت چند قاعده ومثال توضیح داده میشود :

۱ـ هرگاه بعدازحروف باصدا يك حرف بیصدا یا h غیرملفوظ در کلمهٔ مفردی باشد حرف صدادار کشیده وبا مدّ خوانده می‌شود :

Bad	(باد)	ihn	(این)
Mahl	(مال)	rot	(رُت)

Weg	(وِگ)	Ohr	(اُر)
Nehmen	(نِمِن)	Ruf	(روف)
mir	(میر)	Ruhm	(روم)

تذکار – چون در این بخش بهتر است فقط حواس متوجه طرز تلفظ کلمات باشد ازاینجهت معانی اینگونه لغات نوشته نشده‌است .

۲– ie در کلمهٔ مفرد ومخصوص بزبان آلمانی هر دوحرف بصورت i کشیده خوانده می‌شود و e بتلفظ درنمی‌آید :

lieben	(لی‌بِن)	Fieber	(فی‌بِر)

ولی در کلماتی که‌اززبانهای‌دیگر وارد زبان آلمانی‌شده‌انددوحرف ieجدا گانه تلفظ میشوند :

Familie	(فامیلی یِ)	Italien	(ایتالی‌یِن)

۳– حرف a در کلمهٔ (هابِن) haben ونظیرآن بین (اَ) و(آ) تلفظ میگردد ولی درکلماتی نظیر(مال) Mahl و(هار) Haar خیلی‌نزدیك به(آ) خوانده میشود (a a در کلمات مفرد یك a و بطور کشیده بتلفظ در میآید).

٤– حرف e درقسمت آخر کلمه صدای (اِ) خفه و گرفته‌ای دارد مثل :

(پِتِر) Peter (بُدِن) Boden .

حروف صدادار مضاعف

اگرهر کدام از حروف صدا دار a و o و e در کلمهٔ مفردی پشت سرهم واقع شوندآنهاراحروف‌صدادارمضاعف گویندو بایدآنهارا کشیده‌و مانندیك‌حرف باصداخواند:

Haar	(هار)	Paar	(پار)
Aal	(آل)	Boot	(بُت)
Seele	(زِلِه)	Moos	(مُس)
Heer	(هِر)	Moor	(مُر)
See	(زِه)		

حروف صدادار فرعی

هرگاه روی هریك ازسه حرف a و o و u دونقطه بگذاریم‌صدای آنها تغییر میکند وچنین حروفی را حروف صدادار فرعی‌نامند . این دونقطه را در زبان آلمانی (اوملاوت) Umlaut یعنی تغییر دهنده صدا گویند. این‌حروف هم مثل حروف‌باصدای اصلی کشیده‌ویاتندخوانده میشوند :

Bär	(بِئر)	Höhle	(هُله)
Mähen	(مِهن)	lügen	(لوگِن)
Öl	(اُل)	grün	(گرون)
Männer	(مِنّر)	Dörfer	(دُرفِر)
Dämme	(دِمّه)	Mütter	(موتّر)
lügen	(لوگِن)	Bühne	(بونه)
dünn	(دون)	Führen	(فورن)

تلفظ صحیح حرف باصدای ö را درزبان فارسی نمیتوان نوشت ولی نظیرآن‌در کلمهٔ ترکی(سوز) یعنی‌حرف‌همچنین‌درکلمه فرانسه feu که‌بمعنای آتش‌است‌میباشد برای تلفظ ö اول دهان را بحالتی که میخواهید سوت بزنید در آورده سپس حرف باصدای o را ثقیل‌تر اداکنید باین‌طریق (bo – bö) - (mo– mö) –(ro–rö) حرف باصدای ü نیزتلفظ صحیح آن درزبان فارسی نمیباشدولی‌نظیرآن درکلمه ترکی (اوزوم) بمعنای انگور موجوداست ونیزعیناً تلفظ آن درکلمهٔ فرانسه mur که‌بمعنای دیوار است میباشد . برای تلفظ این‌حرف نیزمیتوان اول دهان را بحالت سوت زدن درآورده‌بعدحرف باصدای u راثقیل‌ترادا کرد اینطور:

. (ru–rü)–(mu–mü) –(bu – bü)

حالا دو حرف ö و ü را دراین کلمات نیز بخوانید :

mögen	(موگِن)	dürfen	(دورفِن)
Hölle	(هوله)	dürsten	(دورستِن)
öfter	(اُفتر)	Bündel	(بوندِل)

تبصره ـ درقدیم بجای گذاشتن دو نقطه بالای سه‌حرف a و o و u حرف e را بعدازهریك‌ازآنهامیگذاردند وهردوحرف را بایك صدا میخواندند مثل : ä = ae و ö = oe و ü = ue

حروف صدادار مرکب

دوحرف مختلف صدادار را که پشت سرهم درکلمهٔ مفردی‌قرارگرفته وهردو صدای‌واحدی را بدهند حروف صدا دار مرکب گویند وآنها برسه قسمند :

۱ـ ei و ai و ey و ay هریك صدائی بین (اَی) و (آی) میدهد :

ein	(اَین)	Waise	(وَیزه)
mein	(مَاین)	Hai	(هَی)
bleiben	(بلَی‌بِن)	Speyer	(شپَی‌یر)
Mai	(مَی)	Bayer	(بایر)
klein	(کلَین)	Meyer	(مَی‌یر)

۲ـ au صدای (آو) میدهد :

blau	(بلاو)	Haus	(هاوس)
Baum	(باوم)	kaufen	(کاوفن)

۳ـ äu = eu هردو صدای (اُی) میدهد تقریباً شبیه کلمه خُوی (نام یکی‌از شهرهای‌آذربایجان) مثل :

neu	(نُوی)	räumen	(روی‌مِن)
Eule	(اُوی‌له)	läuten	(لوی‌تِن)

treu	(ترُوی)	Käufer	(کُوی‌فِر)
teuer	(تُوی‌یر)	Häuser	(هُوی‌زِر)

طرز تلفظ حروف بیصدای ساده

۱ـ حرف b مانند (ب) فارسی تلفظ می‌شود مثل : (باد) Bad ودر اواخر کلمه مفرد نزدیك به(پ) تلفظ می‌شود مانند : Herbst (هِرپست)

۲ـ حرفc درجلوی e و i و ä و ö و ü صدای تْسه میدهد:

Celle	(تْسِلّه)	Cis	(تْسیس)
Cäsar	(تْسزار)	Cellist	(تْسِلّیست)

باید دانست که امروزه در اینمورد بجای C معمولا حرف Z (تْسِت) را بکار میبرند :

Zitrone	(تْسیترُنه)	Zeder	(تْسِدِر)

موقع تلفظ C (تْسه) و Z (تْسِت) زبان را جای ادای حرف (تِ) بگذارید بدون اینکه (ت) شنیده شود یکدفعه ومحکم آنرابترتیب با (سه) و(سِت) تلفظ کنید

اگرحرف c درجلوی a و o و u وحروف بیصدا قرارگیرد صدای (ك) می‌دهد :

Camera	(کامِرا)	Credo	(کرِدُ)
Corpus	(کُرپوس)	Lack	(لاکّ)
Curling	(کورلینگ)	Lackei	(لاکّی)

اخیراً بعوض C حرف K را درجلوی a و o و u بکارمی‌برند. مثل :

(کامِرا) Kamera (کُرپوس) Korpus وسایر کلمات نظیر اینها.

۳ـ حرف d مانند (دِ) فارسی تلفظ می‌شود مثل: (دانکه) danke (بُدِن)Boden و در آخر کلمه حرف d صدای‌نزدیك به (تِ) را می دهد مانند : (ویلت) Wild .

۴ـ حرف f مانند (ف) تلفظ میشود مثل : (فُرت) fort ـ (اُفِن) Ofen

۵ـ حرف g صدای (گ) فارسی‌را دارد مانند (گوت) gut ـ (تاگه) Tage

ولی ig درآخر کلمه صدای (ایخش) میدهد (خ و شین خفیف تلفظ میشود) مثل :

(اویخش) ewig - (زلیخش) selig (صدای خ چندان شنیده نشود).

٦ـ حرف h در اول کلمه صدای (ه) فارسی‌را میدهد مانند (هبن) heben

(هالت) halt ولی در وسط و آخر کلمهٔ مفرد تلفظ نمیشود و دراینصورت باید حرف صدادار قبل از h کشیده خوانده شود :

Hahn	(هان)	mehr	(مر)
ihn	(این)	Kuh	(کو)

۷ـ حرف j صدای (ی) می‌دهد :

jung	(یونگ)	jeder	(یدر)

ولی در کلمات مأخوذ اززبان فرانسه صدای (ژ) می‌دهد مثل:

Journal (ژورنال)

۸ـ حروف k و l و m و n و p بترتیب صدای (ک) - (ل) - (م) ـ (ن) (پ) میدهند :

Karte	(کارته)	melden	(ملدن)
Leder	(لدر)	Name	(نامه)
Oper	(اپر)		

۹ـ حرف q درکلمات همیشه همراه با u میباشد و صدای (ک) میدهد و حرف باصدای u دراینحالت صدای (و) میدهد :

Quitte	(کویتّه)	Qual	(کوال)

۱۰ـ حرف r شبیه (ر) فارسی میباشد منتها بهتراست قدری از ته گلو ادا شود مثل صدای فرفره دوائی درگلو .

reden	(ردن)	Warm	(وارم)
rohr	(رر)	Korn	(کرن)

۱۱ــ حرف S چند صدا دارد :

اول ــ S در وسط و آخر کلمهٔ مفرد صدای (س) میدهد :

Haus	(هاوس)	erste	(اِرسته)

دوم ــ S درجلوی حروف صدادار، صدای (ز) میدهد :

Sagen	(زاگِن)	Silbe	(زیلبه)
Rose	(رُزِ)	Ferse	(فِرزه)

سوم ــ اگر S درجلوی t و p قرار گیرد S صدای (ش) می‌دهد :

Stuhl	(شْتول)	sparen	(شْپارِن)

ولی st و sp دروسط کلمه مفرد s همان صدای (س) می‌دهد :

Weste	(وِسته)	Rispe	(ریسپه)

معلوم است در کلمات مرکب یا کلمه‌ای که از کلمهٔ دیگری مشتق شده‌باشد باانیکه st و sp ظاهراً دروسط چنین کلمات قرار گرفته‌اندباز s صدای (ش) می‌دهد: (بلای شْتیفت) Bleistift که از دولغت Blei و (شْتیفت) Stift ترکیب شده است وهمچنین (فِرشْپرِشِن) که از (شْپرِشِن) sprechen مشتق می‌باشد .

۱۲ــ حرف t دوصدای مختلف دارد : اول‌صدای (ت) مثل :

Karte	(کارته)	Total	(توتال)

دوم ــ اگر t جلوی ion و ient قرار گیرد صدای z (تْسِ) میدهد :

Nation	(ناتْسیون)	Patient	(پاتْسی‌ینت)

باید دانست th در کلمات مأخوذ از زبانهای دیگرهمان صدای (ت) می‌دهد و h تلفظ نمی شود :

Thermometer	(تِرمومِتِر)	Theater	(تِئاتِر)

۱۳ــ حرف V دو تلفظ مختلف دارد اول صدای (ف) در کلمات مخصوص بزبان‌آلمانی مثل : viel (فیل) ـ (فاتِر) Vater ونیز کلمات بیگانه‌ای که درزبان آلمانی‌داخل شده‌اند وحرف (V) درآخر کلمه واقع باشد صدای (ف) می‌دهد :

Motiv	(مُتیف)	aktiv	(آکتیف)

دوم ــ درکلمات بیگانه اگرحرف V آخر کلمه نباشد صدای (وِ) میدهد :

Violiene	(ویولینه)	Klavier	(کلاویر)

۱۲ــ حرف W همه جا صدای (و) فارسی‌را می‌هد :

Welt	(وِلت).	etwas	(اِتواس)

۱۳ــ حرف X صدای مشترك ks دارد مثل :

Max	(ماکس)	Taxi	(تاکسی)

۱۴ــ حرف Y بطوریکه قبلا گفته شد هم جزو حروف با صدا وهم بی صدا میباشد .

اول - موقعی که با صدا باشد صدائی شبیه به صدای ü آلمانی دارد مثل : (توپوس) Typus (این‌حرف باصدای y بیشتردرکلمات مأخوذاززبان‌یونانی میباشد)

دوم - موقعی‌که بی‌صدا باشد صدائی شبیه بصدای (ی) تلفظ می‌شود مانند :

York	(یُرك)	Yard	(یارد)

۱۵ــ حرف Z صدای (تسِت) میدهدوبرای‌تلفظ این‌حرف‌اول بایدنوك زبان‌را درمحل تلفظ حرف (ت) قرار داد و بعد بدون اینکه (ت) شنیده شود محکم (سِت) را ادا کرد :

Zange	(تسانگه)	Kerze	(کِرتسه)
Zunge	(تسونگه)	Zorn	(تسُرن)

حروف بیصدای مرکب

ا ـ اگردوحرف (cc) درکلمه‌ای جلوی e و i قرارگیرد (c) اول صدای (ك) و (c) دوم صدای (تسه) را می‌دهد مثل : Accept (آك‌تسپت) این‌قبیل‌لغات بیشتر درزبان فرانسه یافت می‌شود و مدتی‌است اینگونه لغات را درآلمانی بجای(cc) بادو حرف kz می نویسند مثل : Akzept و Akzidens (آکتسهدِنس) و دو حرف cc درسایر موارد صدای (ك) می‌دهد مثل : Accord (آکُورد) .

۲ ـ ch در اغلب کلمات مخصوصاً بعد از e و i و ei و eu و äu و ö و ü و r قرار گیرد صدائی مابین (خ) و (ش) میدهد البته بیشتر متمایل به (ش ملایم) مانند :

echt	(اِشت)	Läuchel	(لُی شِل)
ich	(ایش)	Küche	(کوشه)
leicht	(لَی‌شت)	Lerche	(لِرشِه)
feucht	(فویشت)	Löcher	(لوشِر)

و نیز ch در کلماتیکه برای‌تصغیر (کوچك کردن) به chen ختم میشوند صدای (ش) میدهد :

Mamachen (ماماشِن) Tierchen (تیرشِن) Heftchen (هِفتشِن)

اگر ch بعداز u و o و a واقع شود صدای (خ) میدهد :

Bach	(باخ)	Bauch	(باوُخ)
Buch	(بوخ)	lachen	(لاخِن)
Loch	(لُخ)	machen	(ماخِن)

اگر بعد از ch در کلمه مفرد s باشد ch صدای (ك) میدهد :

sechs	(زِکس)	Fuchs	(فوکس)

باستثنای nächst که ch را باید مانند (خش) خفیف تلفظ کرد (نِخشست) صدای خ شنیده نشود .

در بعضی کلمات یونانی که وارد زبان آلمانی شده‌اند ch در اول کلمه صدای (ك) میدهد :

Choral	(کُرال)	Chronik	(کرونیك)
Christ	(کریست)	Charakter	(کاراکتِر)

در کلمات ماخوذ از زبان فرانسه ch در اول کلمه صدای (ش) میدهد :

chef (شِف) chaise (شِز)

chauffeur (شُفور) shaussé (شُسه)

۳ ـ ph بیشتر در کلمات ماخوذ از فرانسه و یونانی میباشد و صدای (ف) میدهد :

Philosophie (فیلُزفی) Photographie (فُتوگرافی)
Phantasie (فانتازی) Phase (فازِ)

اخیراً در لغات آلمانی معمول شده که این چنین کلمات را بیشتر با f مینویسند :

Foto (فُتُو) Fantasie (فانتازی)

٤ ـ دو حرف sz که بهتر است آن‌را در کلمات بصورت ss مخصوصاً β نوشت در آخر و وسط کلمات مرکب صدای (ث) میدهد :

(β از 1 = اِس دراز و z خط مخصوص باآلمانی ترکیب شده است)

Fuβ (فوث) groβ (گُرث)

Fuβball (فوثبال) Stoβ (شتُوث)

باید دقت کرد که β را بجای ss که در وسط کلمهٔ مفرد صدای (س مشدّد) میدهد نمیتوان نوشت مثلا نظیر دو لغت پائین را حتماً باید با دو s نوشت :

essen (اِسّن) messen (مِسّن)

اما مثل کلمه مرکب Fuβball که از دو لغت Fuβ و Ball ترکیب شده و مشدّد نمیباشد میتوان با ss نیز نوشت مثل :

Fussball (فوسبال) Russland (روسلاند)

۵ ـ سه حرف مرکب sch همیشه صدای (ش) میدهد

Schrank	(شْرانك)	Schwalbe	(شْوالْبِه)
Tisch	(تیش)	Fisch	(فیش)

۶- چهار حرف مرکب tsch صدای(چ) میدهد مثل:

Kutscher	(کوچِر)	Deutsch	(دویچ)

طرز تلفظ دوحرف بیصدای مشدّد

هرگاه دو حرف بیصدای همنام در کلمهٔ مفردی باشد آنها را باید مثل یك حرف مشدد خواند :

Affe	(آفّه)	Klammer	(کلامّر)
Knalle	(کنالّه)	Herren	(هِرّن)
rennen	(رِنّن)	essen	(اِسّن)
Suppe	(زوپّه)	Wetter	(وِتّر)

تبصرهٔ ۱ - دو حرف مختلف ck نیز مشدد خوانده میشوند :

Decke	(دِکّه)	Ecke	(اِکّه)

تبصره ۲ - چهار حرف خ وج و ق وژ درزبان‌آلمانی‌نمیباشدو اگربخواهیم اسماء و کلمات فارسی را که دارای این چهار حرف است بنویسیم میتوان بجای :

خ = kh   ژ = g   ق = gh   ج = dj نوشت

یقیناً بعد از خواندن قواعد وطرز تلفظ حروف و کلمات متوجه شده‌اید که خواندن کلمات آلمانی‌سهل و آسان است چه در زبان‌آلمانی‌آنچه نوشته میشودهمان خوانده میشودفقط بعضی استثناهای جزئی دارد که اشکال‌آنها با دانستن قواعد بالا وخواندن این کتاب‌بتدریج مرتفع میگردد.

سیلاب

یك یا چند حرف بیصدا که توسط حرف صدا داری جمعاً درآنِ واحد ادا شود سیلاب یا آهنك نام دارد :

Bad	(باد)	Heft	(هِفت)
halt	(هالت)	mir	(میر)

کلمات ممکن است یك یادو یا چند سیلابی باشند و تعداد سیلاب هر کلمه بستگی بداشتن حروف صدا دار ساده یا مرکب آن کلمه میباشد . بنابراین ممکن است کلماتیرا که بیشتر از یك سیلاب دارند بدو یا چند آهنك تجزیه کرد مثلا کلمه halt که یك حرف با صدا دارد تجزیه نمیشود ولی لغت kommen که دو حرف باصدای ساده‌داردبدو آهنك kom و men وهمچنین کلمه Heimat که در سیلاب اول آن Hei حرف باصدای مرکب (اَی) ei ودرسیلاب دوم آن یك حرف با صدای ساده (a) دارد بدو آهنك تجزیه میشود. ذیلا بترتیب مثال‌هائی از کلمات یك یا چندسیلابی آورده شده وضمناً برای‌تشخیص سیلابها ازیکدیگر در هر کلمه‌چند سیلابی خط منهائی کشیده شده است :

۱ ـ کلمات یك سیلابی : Band و(تیش) Tisch و (آوف) auf و (آوس) aus

۲ـ کلمات دو سیلابی : Leh –rer و freund – lich و ler–nen

۳ ـ کلمات سه سیلابی : ver– bes – sern و Schul - zim – mer

٤ـ کلمات‌چهار سیلابی:Kon - so-nan–ten و Wie–der - ho – len

تبصرهـ دانستن تجزیه کلمات‌بسیلابها برای توضیح بعضی از قواعد گرامری ومخصوصاً موقعیکه در دیکته و یا سایر موضوعات نوشتن کلمهٔ چند سیلابی بآخر سطری رسیده و بخواهیم‌آنرا تجزیه کرده و باول سطر دیگری بیاوریم مفید است فرض کنیم لغت دو سیلابی lernen با آخر سطری در دیکته یا نوشته‌ای رسیده باشد باید سیلاب ler در آخر سطر و nen باول سطر دیگر آورده شود در کلمه Decke و نظیر آن که دو حرف بیصدای ck باشد باید بصورت دو k تجزیه شود مانند Dek–ke وهمچنین در کلماتی که دارای دو حرف بیصدا وهمنام میباشند باید موقع تجزیه آنها را از یکدیگر جدا کرد مثل : kom – men و Lip – pe

تجزیه کلمات‌بسیلابها تـا اندازه‌ای امر طبیعی و آسان است و در فارسی وسایر

زبانها موجود است مثلا کتاب بدو سیلاب (کِ‌ت ـ تاب) ودانشکده که بچهارسیلاب (دا ـ نِش ـ کَ‌ت ـ ده) تجزیه میشودو همچنین است سایر کلمات .

پیش سیلابها و پس‌سیلابها

۱ـ سیلابی که باول ریشه کلمه‌ای اضافه گردد آنرا پیش سیلاب گویند که بفارسی پیشاوند یا پیشوند نیز گفته می‌شود مثل کلمه گشتن که بااضافه کردن پیش سیلاب (باز) لغت جدید بازگشتن درست می‌شود همچنین کار ـ و پُرکار و غیره .

۲ـ سیلابی که بآخر ریشه کلمه‌ای اضافه شود آنرا پس‌سیلاب گویند که بفارسی پساوند یاپسوند گفته میشود مثل کلمه گوش که با اضافه کردن پس‌سیلاب (وار) بآخر آن لغت جدید گوشوار درست می‌شود همچنین امید ـ امیدواروغیره .

در هر زبان پیش‌سیلابها و پس‌سیلابها باعث ساختن لغات متعددی از ریشه اصلی کلمات شده که اولاً معنی آنها تغییر یافته ثانیاً در صورت دانستن ریشه اصلی کلمات یاد گرفتن و از حفظ کردن این‌گونه لغات بسیار آسان میگردد مثلادرلغات آلمانی **kommen** که‌بمعنی آمدن است چون پیش‌سیلاب **be** باول آن اضافه شود لغت **bekommen** بمعنای دریافت کردن درست میشود همچنین **kaufen** یعنی خریدن که چون‌پیش‌سیلاب **ver** برسر آن درآید **verkaufen** بمعنای‌فروختن‌میشود یك مثال برای پس‌سیلاب : **krank** یعنی بیمار که بااضافه کردن پس‌سیلاب **heit** لغت جدید **Krankheit** بمعنای بیماری درست میشود .

پیش سیلابها و پس سیلابهای عمده از این‌قرارند :

۱ ـ پیش سیلابها : **er** و **ver** و **zer** و **ent** و **miß** و **be** و **un** و **ur** و غیره

مثال: سواره رفتن **fahren** ـ اطلاع حاصل کردن **erfahren** معین (بِشتیمت) **bestimmt**

نامعین **unbestimmt** ـ آمدن **kommen** ـ دریافت کردن **bekommen**

گفتن **sagen** ـ منصرف شدن **entsagen** ـ افتادن **fallen**

از یکدیگر جدا شدن **Zerfallen**

۲ ـ پس سیلابها : **er** و **in** و **chen** و **lein** و **heit** و **keit** و **ling** و **sal** و **sel** و **lich** و **ei** و **nis** و **tum** و **ung** و **schaft** و **bar** و **haft** و **ig** و **e** و **isch** و **en** و **eln** و **ern** و **igern** و **ieren** وغیره

مثال: زن **Frau** دختر خانم **Fräulein** ـ نیمکت **Bank**

نیمکت کوچک **Bänkchen** ـ قشنگ **schön** قشنگی **Schönheit** (شون هیت)
رفیق **Freund** ـ رفیقه **Freundin** ـ بچه **Kind** ـ بچگانه **kindlich** ـ گناه **Sünde**
گناهکار **sündig** وغیره

طرز بیان و ادای کلمات

در هر کلمهٔ چندسیلابی معمولاً باید یکی از سیلابهای آنرا قویتر و آشکارتر وبا اتکاء ادا کرد .

در کلمات مفرد زبان آلمانی تکیه یا سنگینی صدا بیشتر روی سیلاب اول هر کلمه قرار میگیرد مثل : **haben** که سیلاب **ha** قویتر و آشکارتر ادا میشود در کتابهای لغت برای تشخیص این موضوع زیر حرف باصدای سیلابی که قویتر گفته میشود یك نقطه ویا بالای آن علامتی شبیه زِبَر (´) میگذارند مانند :

Vater یا اینطور **Vater** ـ **Ende** ـ **Boden** و غیره بعضی کلمات دارای یك تکیه گاه وبعضی دو یا بیشتر میباشند ولی بطور کلی سنگینی صدا را باید برروی قسمت اصلی کلمه گذاشت مثلا در کلمهٔ مرکب **Bahnhof** که از دولغت **Bahn** و **Hof** ترکیب شده کلمهٔ **Bahn** واضحتر و قویتر از **Hof** بیان میشود واگر کلمه‌ای از سه‌لغت‌ترکیب شده باشد اولی قویتر از دومی ودومی قویتراز سومی ادا میشود مانند :

Hauptbahnhof که ازسه کلمهٔ **Haupt** و **Bahn** و **Hof** ترکیب شده است واینك بعضی از قواعد دیگر :

۱ـ پیش‌سیلابهای **an** ـ **ab** ـ **aus** ـ **bei** ـ **ein** ـ **nach** ـ **vor** ـ **wieder** که برسر اسامی و یاافعال درمیآیند سنگینی وتکیه صدا روی آنها قرار میگیرد مثل : **ankommen** ـ **abnehmen** ـ **Abtrag** ـ **ausrufen** ـ **Ausruf** ـ **beilegen** وغیره چنین‌پیش سیلابهائی که تکیهٔ صدا روی آنها میافتد در جمله از فعل جداشده وبآخرجمله میروند ولی‌تعدادی از پیش سیلابها از فعل جدا نشده وسنگینی صدا روی کلمهٔ اصلی قرار میگیرد وآنها ازاینقرارند :

be ـ **er** ـ **ge** ـ **ent** ـ **empf** ـ **miß** ـ **ob** ـ **ver** ـ **zer**

مثال : **belegen** ـ **erbarmen** ـ **gedenken** ـ **entfernen**

empfangen وغیره .

۲ــ در پیش‌سیلابهای زیرین میتوان تکیه صدا را هم روی آنها وهم روی کلمهٔ اصلی قرار داد مانند :

un – um – über - in – hin – her – durch - dar – da zu - vor - voll

inhaber **infolge**

umfahren **umfahren**

بعضی وقتها در یك کلمه از نظر تأکید و تأثیر ویاخشونت کلام سنگینی صدا روی پیش‌سیلاب میافتد مثل : **unmöglich** یعنی غیرممکن (پیش‌سیلاب **un** تند وباخشونت ادا شده) ولی قرار دادن تکیهٔ صدا روی خود کلمهٔ اصلی موقعی است که بخواهند آنرا بطور متعارفی وطبیعی ادا کنند **unmöglich** غیرممکن که‌بطور عادی ومتعارفی بیان میشود

۳ـ کلمات مرکبی که با پسیلابها درست میشوند سنگینی وتکیه صدا روی کلمات اصلی قرار میگیرند مثل :

rätsam – peinlich - dankbar (**bar** و **lich** و **sam** هر یك پس‌سیلاب است) .

درپس‌سیلاب‌های **ei** و **ie** و**ieren** و **ierer** بطور استثناء تکیه و قدرت صدا روی آنها واقع میشود مانند :

Kassierer – marschieren – rasieren – parteiوغیره .

٤ــ در اختصار کلمات سنگینی صدا روی آخرین حرف میافتد بشرطی که نام‌هریك از حروف الفباء را ببریم مثال :

Abc که‌سنگینی صدا روی‌حرف **c**میافتد(آ- بِ-تس)و **USA**(یو -اِس- اِی)

و **MAN**(اِم- آ – اِن)وغیره .

٥ ــ در لغات خارجی که وارد زبان آلمانی شده‌اند تکیه صدا روی‌آخرین سیلاب یا ما قبل آخرآن قرار میگیرد مانند :

modern- Modell -Kontinent - Parole - Parlament

تبصره - موضوع طرزبیان هر کلمه و رعایت تکیه وسنگینی صدا در کلمات خیلی مهم است . چه اگر کلمه‌ای بغلط ادا شود شنیدن آن بگوش سنگین آمده وحتی مضحك میشود مثلاً در لغت فارسی‌قرمز که اگر تکیهٔ صدا را روی سیلاب آخر (مِز) قرار دهیم صحیح بیان شده است واگر سنگینی صدا روی سیلاب اول (قِر) بیافتد بگوش ثقیل آمده وبیانش مضحك میشود بسا اتفاق میافتد که اگر سنگینی‌صدا روی سیلابهای مختلف کلمه‌ای قرار گیرد معنی آن فرق میکند مثلاً در کلمهٔ فارسی **نساجی** که اگر سنگینی صدا روی سیلاب(سا) قرار گیرد یعنی‌یك نساج و اگر سنگینی صدا روی سیلاب (جی) بیافتدبمعنای بافندگی‌خواهد بود همچنین در کلمهٔ آلمانی **übersetzen** که اگرسنگینی صداروی سیلاب **über** قرار گیرد یعنی‌عبور دادن از رودخانه‌ای واگرسنگینی‌صدا روی‌حرف صدا دار (eدوم) بیفتد بمعنای‌ترجمه کردن خواهد بود .

تذکار - قواعدیکه تاکنون‌برای مقدمات زبان‌آلمانی گفته شد از نظروارد گشتن بخصوصیات این زبان‌وادامهٔ قواعدگر امری خیلی مفید ولازم‌استوازاینکه‌قدری مفصل است ابداً جای نگرانی نیست چه با خواندن لغات بعدی وشنیدن کلمات و عبارات کتاب قرائت از دهان معلم زبان یادگرفتن تلفظ وبیان هریك ازکلمات در مدت کمی آسان میشود ضمناً لغات ومثالهائیکه تاکنون آورده شد از اینجهت معنی نگردید که حواس خواننده فقط متوجهٔ آموختن تلفظ قواعد وتطبیق آنها باکلمات گردد بدیهی است که دربخشهای دیگر معانی لغات متداوله ولازم بمنظور جمله بندی وبکار بردن آنها در صحبت نوشته خواهد شد .

بخش دوم

اقسام کلمه Wortarten

در زبان آلمانی ده قسم کلمه موجود است که بدو دسته تقسیم میشوند :

دستهٔ اول - کلماتی هستند که برحسب حالت و موقعیتی که در جمله پیدا میکنند تغییر کرده وقابل صرفند وآنها عبارتند از :

۱ــ اسم ۲ــ حرف‌تعریف ۳ــ صفت ٤ــ عدد ٥ــضمیر ٦ــفعل .

دستهٔ دوم - کلمات تغییر ناپذیر وغیر قابل صرفند که عبارتنداز :

۷ــ قید ۸ــحرف‌اضافه ۹ــحرف‌ربط ۱۰-اصوات یاندا .

چهارنوع دستهٔ دوم بااینکه در جمله تغییر نکرده و همیشه بیك حالت باقی میمانند ولی بعضی از آنها روی برخی از کلمات دستهٔ اول تأثیر کرده وباعث‌تغییر آنها میگردند. (صرف و تغییر دستهٔ اول همچنین طرز تأثیر بعضی از کلمات دستهٔ دوم را که جزو مطالب اصلی گرامر زبان آلمانی است مفصلا باذکر امثله توضیح داده خواهد شد) .

اسم Das Substantiv

اسم کلمه‌ایست که برای نامیدن شخص یا حیوان ویاشیئی بدون دخالت زمان بکار رود .

اسم برچند قسم است :

۱ــ اسم عام‌آن‌است که تمام اشخاص ویا اشیاء همجنس را شامل باشد مثل : انسان - پسر ــ کشور - شهر ــ میز- صندلی ...

۲ــ اسم خاص بریك شخص یاشئی یامحل معینی دلالت‌میکند مثل : حسن ــ کوه‌البرز ــ ایران- آلمان ...

۳ــ اسم جنس مثل : چوب ــ سنگ ــ گوشت ــ آب ــ کره .

٤ــ اسم جمع مانند : ملت ــ گروه ــ کوهستان ــ لشکر (اسم جمع که در زبان فارسی بصورت مفرد ودر معنی جمع میباشد قدری با زبان آلمانی فرق دارد) .

تذکارــ اسم معنی که دلالت براوصاف و حالات ویا عمل اشخاص یا اشیاء مینماید در زبان آلمانی نامهای دیگردارد ازاینقرار :

۱ــ اسم صفت ــ مثل : خوبی ــ حقیقت ــ بزرگی ــ جوانی ــ مهارت خبث ــ زشتی ــ زیبائی. . .

۲ــ اسم حالت ــ مانند : مردی ــ فقر ــ صلح ــ سلامتی ــ آرامش ...

۳ــ اسم فعل ــ مثل : حرکت ــ ضرب ــ خنده ــ جنبش ــ پرواز ــ انتقام...

٤ــ اسم زمان ــ مانند : سال ــ ماه ــ هفته ــ روز

همچنین باید دانست که اقسام دیگر کلمات از قبیل صفات ــ اعداد ــ ضمایر ومصادر نیز درزبان آلمانی ممکن است که بصورت اسم درآیند (مثال این قسمت بعداً آورده میشود) .

حرف تعریف Der Artikel

حرف تعریف در زبان آلمانی علامتی است که درجلوی اسامی واقع شده و برای تشخیص نوع وجنس آنها بکار میرود و بطورکلی در این زبان اسامی خواه جاندار ویا بیجان باشند بسه‌دستهٔ مذکر (نر) و مؤنث (ماده) و خنثی(نه‌مذکر ونه مؤنث بلکه بین آنها) از نظر دقت درکلام وگرامر زبان تقسیم شده استوبرای شناسائی وتشخیص اسامی از یکدیگرحرف تعریف (دِر) **der** برای مفرد مذکر و (دی) **die** برای مفرد مؤنث و (داس) **das** برای مفرد خنثی وبرای جمع هرسه نوع **die** وضع شده است (حرف تعریفها برخلاف قاعده تند ادا میشوند) .

تذکارــ درزبان فارسی حرف تعریف وجود ندارد ولی در اغلب زبانهای بیگانه حرف تعریف بکار رفته است ، در زبان عربی برای اسامی بیجان که جزو اسامی مذکر ویا مؤنث قرار گرفته‌اند اصطلاحاً مذکر' مجازی ویامؤنث مجازی

گویند زیرا معنی ندارد که جمادات ازقبیل سنگ ، مداد ، قلم ، میز وصندلی وغیره مانند جانداران مذکر ویامؤنث حقیقی باشند ، بنابراین مذکر و یامؤنث و یاخنثی بودن اسامی بیجان فقط روی الفاظ است نه‌معانی آنها .

اقسام حرف تعریفها

حرف تعریف بردو نوع است : معین ونامعین.

۱ - حرف تعریف مُعَیّن که‌علاوه‌بر تعیین‌جنس هراسم معرف شخص یاشیئی معین نیز میباشد ، مثل اینکه بگوئیم : «بهزاد عکس را پیدا کرده است» یعنی عکسی‌راکه میشناخته ومشخص بوده پیدا کرده است .

سه حرف تعریف معین چنانکه گفته شد der و die و das میباشدوچون این سه حرف تعریف روی قاعدهٔ کلی برای اسامی وضع نشده ناچار باید هر اسم را با حرف تعریف مربوط بخود یاد گرفت تا درقواعد گرامری و جمله سازی باشکال برنخوریم .

جانداران

پدر (دِرفاتِر)	der Vater
مادر (دی‌موتّر)	die Mutter
بچه (داس کینت)	das Kind

بیجانان

میز (دِرتیش)	der Tisch
نیمکت (دی‌بانك)	die Bank
کتاب (داس بوخ)	das Buch

تبصره - اولاً حرف تعریفهای معین‌درفارسی معنی ندارند .

ثانیاً حرف اول هر اسم در هرمحل وهرجا که باشد بزرگ نوشته میشود همچنین اول هر کلمه که بعد از نقطه در اول جمله قرار گیرد با حرف بزرگ شروع میشود .

حرف تعریف نامُعَیَّن - برخلاف،معرف شخص یا شیئی معین نمیباشد مثل اینکه بگوئیم « فرهاد کتابی پیدا کرده است » که معلوم نیست چه قسم کتابی میباشد .

سه‌حرف تعریف نامعین (ایْن) ein برای مفرد مذکر و(ایْنِه) eine برای مفرد مؤنث و (اینْ) ein برای مفرد خنثی وضع شده است . مثال :

جانداران

ein Vater	یك پدر (پدری)
eine Mutter	یك مادر(مادری)
ein Kind	یك‌بچه(بچه‌ای)

بیجانان

ein Tisch	یك میز(میزی)
eine Bank	یك‌نیمکت (نیمکتی)
ein Buch	یك کتاب (کتابی)

تذکار - : معمولاً موقعی که بخواهند اسامی را بعنوان لغت بنویسند حرف تعریفشان را باحرف کوچك شروع میکنند مانند لغات و اسماء بالا .

تبصره - درگرامر مفصل زبان آلمانی محدودی از اسامی که جزو مذکر یامؤنث ویاخنثی‌وضع گردیده‌تقسیم‌بندی‌هائی شده است که تا اندازه‌ای کار حفظ‌کردن حرف تعریفها را آسان میکند وآنها از اینقرارند :

a)اسامی مذکر:

۱ ــ کلیهٔ جانداران که در طبیعت نر هستند جزو اسامی مذکربوده و حرف تعریفشان der میباشد :

پدر derVater -مرد der Mann - شیر der Löwe

روباه(دِر فوکْس) der Fuchs

۲ ــ اسامی فصول ــ ماهها ــ روزهای هفته ــ سنگها ــ حوادث جوّی وبادها نیز جزو اسامی مذکرند :

der Sommer	تابستان	der Frühling	بهار
der Winter	زمستان	der Herbst	پائیز
der Dienstag	سه شنبه	der Montag	دوشنبه
der Donnerstag	پنجشنبه	der Mittwoch	چهارشنبه
der Sonnabend	شنبه	der Freitag	جمعه
der Süden	جنوب	der Norden	شمال
der Westen	مغرب	der Osten	مشرق
der Tau	شب نم	der Regen	باران
der Stein	سنك	der Hagel	تگرگ
der Januar (ژانویه (دِیانوآر		der Diamant	الماس

فِوریه (فبروآر) der Februar وغیره

۳ ـ اسامی مختوم به el ـ en ـ er ـ ig ـ ling ـ ch ـ al و چهار اسم مختوم به ee مانند :

der Himmel	آسمان	der Apfel	سیب
der Boden	زمین	der Besen	جاروب
der Schüler	شاگرد	der Lehrer	معلم
der König	شاه	der Honig	عسل
der Herling	کشمش سبز	der Sperling	گنجشک
der General	سرتیپ	der Teppich	قالی
der Tee	چای	der Kaffee	قهوه
der Schnee	برف	der See	دریاچه

تبصره ‍-محدودی از اسامی مختوم به el و er جزو اسامی مؤنث یاخنثی میباشد بشرطی که el و er پس‌سیلاب نباشند :

die Fessel	زنجیر-بند	die Schüssel	دیس-قاب‌غذاخوری
die Kugel	گلوله	die Trommel	طبل
das Segel	خاتم-مُهر	die Butter	کَره
das Zimmer	اطاق	das Wetter	آب‌وهوا-هوا

٤- بیشتر اسامی یك‌سیلابی که از فعل مشتق شده باشند نیز مذکرند :

der Schlag	ضربت	der Fall	سقوط
der Schlaf	خواب	der Schall	همهمه-صدا

مثلاً سقوط derFall که از فعل fallen بمعنای افتادن و سقوط کردن‌است مشتق گردیده.

b) اسامی مؤنث :

١- جاندارانی که در طبیعت ماده هستند جزو اسامی مؤنث بوده وحرف تعریفشان die میباشد :

die Mutter	مادر	die Frau	زن
die Schwester	خواهر	die Tochter	دختر
die Maus	موش	die Taube	کبوتر
		die Kuh	گاوماده

٢- اعدادی که بعنوان اسم بکار روند :

die Million میلیون die Tausend هزار die Eins یك

٣- اسامی که مختوم‌به ei – heit – keit – schaft – ung – t میباشند :

die Krankheit	بیماری	die Bäckerei	نانوائی
die Landschaft	منظره	die Freundlichkeit	مهربانی
die Wohnung	منزل	die Fahrt	سفر

٤- اسامی خارجی که وارد زبان آلمانی شده ومختوم به پس‌سیلابهای بیگانه

age – enz – esse – ie – ik – ur – ion – tät میباشند :

die Lizenz	لیسانس	die Reportage	رپورتاژ
		die Delikatesse	نزاکت ـ ظرافت ـ لذت
die Politik	سیاست	die Melodie	آهنگ موسیقی
die Universität	دانشگاه	die Nation	ملت (ناثیون)
		die Kultur	زراعت ـ پرورش

c) اسامی خنثی :

۱ـ اغلب موجودات زندهٔ جوان که اسامی مفرد یا بدون پس‌سیلاب میباشند جزو اسماء خنثی محسوب میشوند :

das Kücken	جوجه	das Kind	بچه
das Lamm	برّه	das Kalb	گوساله

۲ـ جاندارانی که مشترك بین نر وماده میباشند :

das Kamel	شتر	das Pferd	اسب
das Huhn	مرغ	das Schwein	خوك

۳ـ نام فلزات وعناصر شیمیائی :

das Silber	نقره	das Gold	طلا
das Blei	سرب	das Nikel	نیکل
das Chrom	داس کُرم	das Brom	برم
der Schwefel	گوگرد		
(die Bronze	برنز	der Stahl	(باستثنای: فولاد

٤ـ تمام حروف الفباء واسم مصدرها واقسام دیگر کلمات که بمعنای شخص نبوده بلکه از صفات و ضمایر بصورت اسم درآمده باشند :

das B	ب	das A	آ
das Leben	زندگی	das Gehen	روش
das Mein	مال من	das Blau	آبی
das Ich	من	das Aber	اما

(اسم مصدرها از قبیل زندگی ـ روش وغیره از مصدر زندگی کردن و رفتن درست شده‌اند) .

۵ـ اسامی که از دو علامت تصغیر که بوسیلهٔ دو پس‌سیلاب chen و lein درست شده‌باشند :

دختربچه	das Mädchen	دخترخانم	das Fräulein
	(داس‌مِدشِن)		(داس‌فروی‌لَین)
کتاب کوچك	das Büchlein	نیمکت کوچك	das Bänkchen
	(داس‌بوشلَین)		(داس‌بِنکشِن)

۶ـ اسامی مختوم به پس‌سیلابهای sal – sel و tum :

سرنوشت-تقدیر	das Schicksal	معما ـ چیستان	das Rätsel
سلطنت	das Königtum		

۷ـ اسامی خارجی مختوم به‌پس‌سیلابهای بیگانه ment- و ett- و um- نیز خنثی میباشند :

مجلس‌شورای‌ملی	das Parlament	بالت (نوعی‌ازرقصها)	das Balett
خنثی	das Neutrum		

۸- اسمهائی که جمعی را برساند ویابمعنای مجموعه‌ای از چند چیز باشد که بصورت یك اسم درآید جزو اسامی خنثی است :

ملت	das Volk	کوهستان-سلسلهٔ‌جبال	das Gebirge
کارد وچنگال وقاشق	das Besteck		

تبصره - دراسامی مرکب از دو یاچند اسم اولاً حرف تعریف بآخرین اسم داده میشود ثانیاً دسته‌بندی‌های بالا برای تشخیص نوع هر اسم مرکب نیز مطابق آخرین اسم میباشد مثلا :

وطن - میهن das Vaterland که از دو اسم پدر der Vater و کشور das Land ترکیب شده حرف تعریف معین das باسم دوم داده شده است .

همچنین : تجارت کتاب ـ کتابخانه **die Buchhandlung** که از دو اسم **das Buch** وتجارت کتب **die Handlung** ترکیب شده که اولا حرف تعریف **die** باسم مرکب دادهشده وبعلاوهاز پسسیلاب **ung** معلوم میشود که اسمدوم جزو اسامی مؤنث میباشد .

شرح مختصری راجع بفعل وصرف آن

بااینکه هنوز مبحث اسم تمام نشده در اینجا لازم میداند مختصری راجع بفعل و طریقهٔ صرف آن در زمان حال شرح داده شود تا بعد از این بتوان بکمك افعال جملههائی که برای مثال آورده میشود ساخت .

فعل- عملی که ازشخص یاچیزی در یکی از سهزمان حال وگذشته وآینده سرزند وبر کسی یاچیزی واقع شود فعل گویند مثل :

بهرام مینویسد ـ بچهآمد- او خواهدرفت - سیل تلفات زیادی وارد آورد سهراب تنبیه شد ـ میزشکست وغیره .

مصدر- اصل فعل را مصدر گویند وآن بمعنای واقع شدن کار یاپدید آمدن صفت وحالتی بدون دخالت زمان میباشد مانند :

زدن ـ خوبی کردن ـ خوب شدن - نوشتن ـ خواندن و غیره

مصدر از دوقسمت تشکیل شده : علامت مصدر وریشهٔ مصدر :

علامت مصدردر زبان آلمانی **n** و **en** میباشدمثل :

ملامت کردن **tadeln** وگفتن **sagen** .چوناز علامت مصدر صرف نظر شود بقیه ریشهٔ مصدر خواهد بود (درمثالاولیریشهمصدر **tadel** ودر دومی **sag** میباشد)

قبل از صرف هرفعلی باید ضمایر شخصی را یاد گرفت :

ضمایر شخصی - کلماتی که عموماً بجای اسم اشخاص بکار روند ضمایر شخصی گویند ازاینقرار :

مفرد		جمع	
1 ـ ich	من	1- Wir	ما
2 ـ du	تو	2- ihr	(شماها) شما
3 ـ er	(بجای اسم مذکر) او	3- sie	(ایشان) آنها
sie	(بجای اسم مؤنث) او	Sie	(جنابعالی)شما
es	(بجای اسم خنثی) او		

تبصره - موقع خطاب شما یاجنابعالی بطور احترام حرف اول اس (s) از ضمیر Sie همیشه بزرگ نوشته میشود ضمناً نمرات 1و2و3 بجای اول شخص ، دوم شخص وسوم شخص میباشند .

صرف زمان حال فعل گفتن (sagen)

مفرد	جمع
1 - ich sage من میگویم -e	1 - wir sagen ما میگوئیم -en
2 - du sagst تو میگوئی -st	2 - ihr sagt (شماها)شمامیگوئید - t
3- er sagt او میگوید -t	3-sie sagen(ایشان)آنهامیگویند-en
3- sie » » »	Sie sagen (جنابعالی) شما میگوئید
3- es » » »	

تبصرهٔ ۱ -از صرف فعل گفتن (sagan) معلوم میشود که برای ساختن زمان حال در مفرد بآخر ریشهٔ sag در اول شخص e ودر دوم شخص st ودر سوم شخص t ودر جمع بآخر ریشه در اول شخص en ودر دوم شخص t و سوم شخص en اضافه میشود .

این افعال مطابق فعل گفتن (sagen) صرف میشوند :

ایستاده بودن	stehen	رفتن	gehen
ایستاندن	stellen	نوشیدن ـ آشامیدن	trinken
آوردن	bringen	پرسیدن	fragen
آموختن	lernen	واقع بودن- قرار داشتن	liegen
تشکر کردن	danken	خوابانیدن - قراردادن	legen

تبصرهٔ ۲ - افعالیراکه ریشهٔ آنها مانند فعل sagen در موقع صرف تغییر نکند باقاعده واگرتغییر کند بیقاعده گویند .

صرف فعل بیقاعدهٔ کمك کردن helfen در زمان حال

مفرد	جمع
1 - ich helfe من کمك میکنم	1- wir helfen ماکمك میکنیم

2 – du hilfst تو کمك میکنی | 2 - ihr helft شما کمك میکنید

3– er hilft او کمك میکند | 3 – sie helfen آنها کمك میکنند
sie « « « « | Sie helfen شما کمك میکنید
es « « « «

صرف فعل بیقاعدهٔ دیدن (sehen) در زمان حال

مفرد		جمع	
1 – ich sehe	من می‌بینم	1 – wir sehen	ما می‌بینیم
2 – du siehst	تو می‌بینی	2 – ihr seht	شما می‌بینید
3 – er sieht	او می‌بیند	3 – sie sehen	آنها می‌بینند
sie «	« «	Sie sehen	شما می‌بینید
es «	« «		

افعال معین

افعال معین یا کمکی افعالی هستند که عموماً برای ساختن زمانهای مرکب افعال اصلی بکار میروند .

مثل: من رفته بودم که فعل اصلی رفتن بکومك فعل معین بودن در زمان گذشته صرف شده است بعضی از افعال معین ممکن است بتنهائی و مستقلا نیز بکار روند مانند : بودن sein وداشتن haben که میشود گفت :

من اینجا هستم - او اینجا بود ـ شما کتاب خوبی دارید وغیره .

تمام افعال معین بیقاعده صرف میشوند بدینصورت :

۱- صرف زمان حال فعل معین بودن

مفرد		جمع	
1 – ich bin	من هستم	1 – wir sind	ما هستیم
2 – du bist	تو هستی	2 – ihr seid	شما هستید
3 – er ist	او هست	3 – sie sind	آنها هستند
sie «	« «	Sie sind	(جنابعالی) شما هستید
es «	« «		

صرف زمان حال فعل معین داشتن

جمع		مفرد	
ماداریم	1- wir haben	مندارم	1- ich habe
شمادارید	2- ihr habt	توداری	2- du hast
آنها دارند	3- sie haben	او دارد	3- er hat
(جنابعالی)شمادارید	Sie haben	« «	sie «
		« «	es «

تذکار - تااینجا آنچه که مختصراً راجع ببعضی از افعال اصلی ومعین وصرف آنها در زمان حال گفته شد برای جمله‌سازی وآوردن مثال کافی است.

اینك بشرح بقیهٔ مبحث اسم وحرف تعریف پرداخته میشود :

طریقهٔ جمع بستن اسامی

علامت جمع در زبان آلمانی **e – n - en - er - s** میباشد بنابراین کلیهٔ اسماء به‌پنج طریق جمع بسته میشوند وباین ترتیب دسته‌بندی میگردند :

دستهٔ اول - بیشتر از اسامی مذکر وخنثی که در مفرد مختوم به **er** و **el** و **en** همچنین اسامی مصغر که مختوم به علامت تصغیر (کوچکی) **chen** و **lein** میباشند در جمع تغییر نکرده وبعضی ازآنها که در ریشهٔ مفرد حروف باصدای **oa** و یا **u** داشته باشند درجمع این حروف‌تغییرصوت میدهند یعنی **oa** و یا **u** تبدیل به **ä** و **ö** و یا **ü** میشوند وچنانچه گفته شد حرف تعریف جمع هرنوع اسم **die** خواهد بود مانند :

جمع		مفرد		
معلمین	die Lehrer	معلم	(دِر لِرِر)	der Lehrer
پنجره‌ها	die Fenster	پنجره	(داس فِنستِر)	das Fenster
عموها	die Onkel	عمو	(دِرانکِل)	der Onkel
چاره‌ها	die Mittel	وسیله-چاره	(داس میتِل)	das Mittel
قطرات	die Tropfen	قطره	(دِرتروپفِن)	der Tropfen

das Kissen (داس کیسن)	بالش	die Kissen	بالش‌ها
das Fräulein (داس فروی‌لین)	دخترخانم	die Fräulein (دی فروی‌لین)	دخترخانمها
das Mädchen (داس مدشین)	دوشیزه-دختربچه	die Mädchen (دی مدشین)	دختربچه‌ها

از هشت اسم بالا دواسم Onkel و Tropfen که دارای حرف باصدای o میباشند در جمع اوملاوت (Umlaut) نگرفته‌اند یعنی بالای o دو نقطه که علامت تغییر دهندهٔ صدا میباشد گذاشته نشده است .

اینك چند اسم مذکر وخنثی که در جمع تغییرصوت میدهند :

مفرد		جمع	
der Vater (در فاتر)	پدر	die Väter	پدران
das Kloster (داس کلستر)	دیر-معبد	die Klöster	معابد
der Bruder (در برودر)	برادر	die Brüder	برادران
der Apfel (در آپفل)	سیب	die Äpfel	سیب‌ها
der Garten (در گارتن)	باغ	die Gärten	باغها

تبصره- دو اسم مؤنث مادر die Mutter و دختر die Tochter نیز جزو این دسته بوده ودرجمع او ملاوت میگیرند :

مادران die Mütter و دختران (دی تشتر) Töchter .

دستهٔ دوم- بیشتر اسامی مذکر یك سیلابی در جمع بآخر آنها (e-) اضافه میشود واغلبشان تغییر صوت میدهند :

مفرد			جمع	
der Sohn	(دِرزُن)	پسر	die Söhne	پسران
der Arzt	(دِرآرتست)	پزشك	die Ärzte	پزشکان
der Platz	(دِرپلاتس)	میدان-جا	die Plätze	میدانها-جاها
der Tag	(دِر تاگ)	روز	die Tage	روزها
der Brief	(دِربریف)	نامه	die Briefe	نامهها
der Weg	(دِر وِگ)	راه	die Wege	راهها

بعضی از اسامی خنثیومؤنث یكسیلابینیز در جمع(e-) میگیرند(اینگونه اسامی خنثی تغییر صوت نمیدهد ولی اسامی مؤنث تغییر صوت هم میدهند) :

das Heft	(داسهِفت)	کتابچه-دفتر	die Hefte	کتابچهها
das Jahr	(داسیار)	سال	die Jahre	سالها
das Spiel	(داسشپیل)	بازی	die Spiele	بازیها
die Hand	(دیهانت)	دست	die Hände	دستها
die Bank	(دیبانك)	نیمکت	die Bänke	نیمکتها
die Frucht	(دیفروخت)	میوه	die Früchte	میوهها
die Stadt	(دیشتات)	شهر	die Städte	شهرها
die Maus	(دیماوس)	موش	die Mäuse	موشها

اسامیدو یاچندسیلابی مذکر نیز جزو این دسته بوده ودرجمع (e-)میگیرند وتغییر صوت نمیدهند مانند:

مفرد			جمع	
der Besuch	(در بزوخ)	مهمان - دیدار	die Besuche	دیدارها
der König	(در کُنیش)	پادشاه	die Könige	پادشاهان
der Monat	(در مُنات)	بُرج-ماه	die Monate	ماهها
der Plural	(در پلورال)	جمع (اسم وغیره)	die Plurale	جمعها

اسامی مذکر مختوم به پس‌سیلابهای al –ich -ling –ig–nis نیز در جمع (-e) میگیرند :

der Honig	(در هُنیك)	عسل	die Honige	عسلها
der Sperling	(در شپرلیگ)	گنجشك	die Sperlinge	گنجشكها
der Teppich	(در تپیش)	قالی	die Teppiche	قالیها
der General	(در گنرال)	سرتیپ	die Generale	سرتیپها
der Kenntnis	(در کنت‌نیس)	معرفت- شناسائی	die Kenntnisse	شناسائیها

تبصره - اسامی مذکر مختوم به پس‌سیلاب nis و us در جمع حرف s دو برابر میشود :

der Hindernis	(هیندرنیس)	ممانعت	die Hindernisse	ممانعتها
der Autobus	(آوتوبوس)	اتوبوس	die Autobusse	اوتوبوسها

دستهٔ سوم- بیشتر اسامی خنثی یك‌سیلابی و نیز تعدادی از اسامی مذکر یك سیلابی در جمع (er-) گرفته واغلبشان تغییر صوت میدهند :

مفرد			جمع	
das Rad	(داس راد)	چرخ	die Räder	چرخها
das Glas	(داس گلاس)	لیوان- گیلاس	die Gläser	گیلاسها
das Volk	(داس فولك)	ملت	die Völker	ملل- ملتها

das Kind	(داس کینت)	بچه	die Kinder	بچه‌ها
das Ei	(داس‌ای)	تخم‌مرغ	die Eier	تخم‌مرغها
der Wald	(دِروالت)	جنگل	die Wälder	جنگلها
der Mann	(دِرمان)	مرد	die Männer	مردها
der Gott	(دِر گت)	خدا	die Götter	خدایان

تمام اسامی مختوم به پس‌سیلاب (-tum) نیز در جمع (er–) میگیرند وتغییر صوت میدهند :

der Irrtum	(دِرایرتوم)	خبط‌ـ‌اشتباه	die Irrtümer	اشتباهات
das Reichtum (داس‌رَیشتوم)		مکنت - ثروت	die Reichtümer	ثروتها

دستهٔ‌چهارم ـ اسمائی که به(n-) جمع بسته میشوند :

کلیهٔ اسامی مؤنث وتعدادی از اسامی مذکر وخنثی مختوم بهeدرجمع (n-) میگیرند وتغییر صوت نمیدهند :

die Blume	(دی‌بلومِه)	گل	die Blumen	گلها
die Schule	(دی‌شولِه)	مدرسه	die Schulen	مدارس
die Straβe	(دی‌شتراسه)	خیابان	die Straβen	خیابانها
die Farbe	(دی‌فاربه)	رنگ	die Farben	رنگها
der Knabe	(دِرکنابه)	پسربچه	die Knaben	پسربچه‌ها
der Deutsche	(دِردویچه)	مردآلمانی	die Deutschen	آلمانیها
der Löwe	(دِرلووِه)	شیرنر	die Löwen	شیران نر
das Auge	(داس‌آوگِه)	چشم	die Augen	چشمها

دستهٔ پنجم- اسمائی که به (en_) جمع بسته میشوند :

کلیهٔ اسامی مؤنث مختوم به پس‌سیلابهای ei - heit - keit - ung- schaft - و ing - در جمع (en_) میگیرند و تغییر صدا نمیدهند . مثال:

جمع		مفرد	
نانوائیها	die Bäckereien	نانوائی (دی بِکِّرای)	die Bäckerei
حقایق	die Wahrheiten (دی وارهَیتن)	راستی - حقیقت	die Wahrheit (دی‌وارهَیت)
مهربانیها	die Freundlichkeiten (دی‌فرویندلیش کَیتن)	لطف - مهربانی	die Freundlichkeit (دی‌فروینديش کَیت)
تمرینات	die Übungen	تمرین	die Übung (دی‌اوبونگ)
استادیها	die Meisterschaften (وی‌مایسترشافتن)	استادی	die Meisterschaft (دی‌مایسترشافت)
رفیقه‌ها	die Freundinnen	رفیقه (دی‌فروینډین)	die Freundin

تبصره- بعضی‌از اسامی مفرد مذکر بااضافه کردن (in) بآخر آنهاتبدیل بمفرد مؤنث میشوند ودرجمع (-nen) میگیرند مانند :

رفیق der Freund که بااضافه کردن in بآخرآن‌اسم‌مؤنث درست‌میشود رفیقه die Freundin که در جمع die Freundinnen میشودهمچنین:

شاگرد (دختر) die Schülerin شاگردان (دختر) die Schülerinnen
شاگرد مدرسه (پسر) der Schüler

دستهٔ ششم ـ اغلب اسامی خارجی که وارد زبان آلمانی شده‌اند در جمع (s) میگیرند مثل :

جمع		مفرد	
پارکها	die Parks	باغ بزرگ ـ پارك (دِر پارك)	der Park
دوربین‌های عکاسی	die Kameras	دوربین‌عکاسی (دی کامِرا)	die Kamera
سینماها	die Kinos	سینما (داس کینو)	das Kino
اتومبیلها	die Autos	اتومبیل (داس آوتو)	das Auto

تبصره- در اسامی مرکب آخرین اسم جمع بسته میشود . مانند :
دستکش der Handschuh که جمع آن دستکشها die Handschuhe میشود (این اسم ازدو کلمهٔ دست die Hand + کفش der Schuh ترکیب شده‌است).

تذکار- گرچه قواعد بالا راهنمائی است برای جمع بندی اسامی ولی باید دانست که در زبان آلمانی قواعد کامل ومطمئنی در این موضوع کمتر وجود دارد بنابراین بهتر است تغییراتی را که هر اسم در جمع مینماید از اول بامفرد آن یاد گرفت .

جمع هر اسم را ممکن است بطور خلاصه در پرانتز جلوی اسم مفرد باین طریق نوشت :

۱ـ معلم der Lehrer (ـ) خط منها در پرانتز میرساند که این اسم در جمع تغییر نمیکند از طرفی‌چون حرف تعریف اسامی در جمع برای هرسه نوع‌همیشه die میباشد دیگر احتیاجی بنوشتن آن درپرانتز نیست .

۲- برادر der Bruder (ـــ̈) دراین اسم معلوم میشود که فقط در جمع‌تغییر صوت میبابد یعنی باید دو نقطه روی حرف باصدای u گذاشت .

۳- پسر der Sohn (ـــ̈e) در این اسم علاوه برتغییر صوت در جمع‌حرف e نیز اضافه میشود .

٤- آقا der Herr (-en) که در جمع فقط en بآخر اسم مفرد اضافه میشود (همینطور است برای سایر اسامی) .

(هر گاه جمع اسمی را ندانستید میتوانید از یك کتاب لغت آلمانی که جمع هر اسم بطور خلاصه درآن قید شده است پیدا کنید) .

تعریف جمله و فاعل ومفعول

جمله - هرگاه چند کلمه بایکدیگر ترکیب شود و بیان‌حکم‌یامقصودی‌را در بارهٔ شخص‌یاشئیی بنماید آنراجمله گویندمثلادر جملهٔ **این‌شاگردخوب‌است** اولا حکم‌بخوب بودن شاگرد شده ثانیاً مقصود گوینده‌برای شنونده بیان گشته است.

ساده‌ترین جمله‌ها آن است که‌فقط دارای فاعل وفعل باشد . مثال :

پدرمیآید (پدر فاعل - میآید فعل) .

فاعل ـ فاعل عبارت از شخص یاچیزی است که انجام دهندهٔ کاری باشد ودر خصوص آن بیان مطلبی بنمایند .

فعل آنست که چیزی در خصوص فاعل بیان کنند (فاعل‌رامسندالیه‌وفعل را مسند نیز گویند).

فاعل اگر شخص باشد در جواب که واگر شئی باشد در جواب چه‌وچه‌چیز واقع‌میشود. مانند :

۱ـ که درس میخواند ؟ درجواب میتوان گفت(شاگرد).

۲- چه‌چیز آبی‌است ؟ مثلاجواب داده میشود (آسمان)پس شاگرد وآسمان فاعل میباشند .

مفعول یا متمم ـهرگاه عملی که از فاعل‌سرمیزند برشخص یاشیئی‌وارد شود آنرا مفعول گویند ضمناً مفعول معنی فعل را در جمله تمام میکند وآنرا از این جهت متمم نیزگویندمثل : **محمودبرادرش‌رازد**(دراین‌جمله‌برادرمفعول‌است‌چه فعل‌زدن براو واقع شده واز طرفی‌معلوم میشود که‌محمود چه شخصی را زده‌است).

مفعول بردو قسم است : مفعول بواسطه ومفعول بیواسطه .

۱- مفعول‌بواسطه اسمی است که فعل بواسطهٔ یکی از حروف اضافهٔ (از-با-در- روی وغیره) برآن‌واقع‌شودمانند : **بهرام‌بادوستش‌بگردش‌میرود** در این جمله‌دوست که حرف اضافهٔ(با)جلوی آن‌قرارگرفته مفعول بواسطه‌است(مفعول‌بواسطه

درجواب بکه وبچه قرارمیگیرد) .

۲ـ مفعول بیواسطه یا صریح اسمی است که فعل بدون واسطهٔ حرفی از حروف اضافه برآن واقع شود .مثل : **فریدون کتاب را آورد** دراین جمله کتاب مفعول بیواسطه است چه فعل آوردن بدون حرف اضافه برآن اثر کرده است (مفعول بیواسطه درجواب که را وچه را قرارمیگیرد) .

حالات مختلفهٔ اسم در جمله

وضع مختلف اسمی را در تشکیل جمله حالات آن اسم نامند .

اکنون که جمع اسامی وفاعل ومفعول دانسته شد میتوان حالات مختلفهٔ اسم را در مفرد وجمع بخوبی شناخت وآنها را ازیکدیگرتشخیص داد .

هر اسم درجمله بچهار حالت مختلف درمیآید ازاینقرار :

۱ـحالت فاعلی ـ derWerfall یا **der Nominativ** دراین‌حالت اسم انجام دهندهٔ کاری میباشد .

فاعل اگر شخص باشد در جواب که **Wer ?** واگرشئی باشد درجواب چه یاچه‌چیز **Was ?** قرار میگیرد :

Wer Kommt ?	که‌میآید ؟	**Der Vater**	پدر
Was ist das ?	این‌چیست ؟	**Das ist das Buch**	این کتاب‌است.
چه هست این		کتاب هست این	

در جملهٔ اول پدر ودر جملهٔ دوم کتاب درحالت فاعلی میباشند .

۲ـحالت اضافه ـ der Wesfall یا **der Genitiv** حالتی است که دو اسم بیکدیگر اضافه گشته ونسبت وارتباط بین آنها را از حیث لفظ و معنی معلوم میکند . مانند :

کتاب پسر اسم اول را مضاف واسم دوم را مضاف‌الیه‌گویند در حقیقت اسم دوم متمم اسم اول است که معنی آنرا تمام میکند درزبان فارسی برای اضافه‌کردن دو اسم بیکدیگر زیر آخرین حرف اسم اول کسره‌ای اضافه میکنند ولی در زبان آلمانی که علامت کسره ندارد موقع اضافه کردن دو اسم بیکدیگر حرف تعریف

وخود اسم دوم را تغییر میدهند ولی اسم اول عوض نمیشود .

فرض کنیم کتاب das Buch اسم اول و پسر der Sohn اسم دوم باشد که موقع اضافه کردن این دو اسم حرف تعریف der تبدیل به des و Sohn تبدیل به Sohnes میشود (این تغییررا صرف حرف تعریف واسم گویند) .

اینك چند مثال :

(پسر der Sohn) کتاب پسر Das Buch des Sohnes

(بچه das Kind) صندلی بچه Der Stuhl des Kindes

(مادر die Mutter) دفتر مادر Das Heft der Mutter

(بچه‌ها die Kinder) اطاق بچه‌ها Das Zimmer der Kinder

تبصره - بطوریکه در چهار جملهٔ بالا ملاحظه میشود در حالت اضافه دوحرف تعریف معین der و das از اسم دوم تبدیل به des و دوحرف تعریف die مؤنث و die جمع تبدیل به der شده است که هردو بمنزله کسره میباشد و باغلب اسامی مفرد مذکر وخنثی یك سیلابی درموقع اضافه es افزوده میگردد ولی اسامی مفرد مونث درحالت اضافه تغییری نمیکنند باسامی جمع در اینحالت فقط همان علامتهای جمع که قبلا گفته شد اضافه میگردد (صرف اسم وتغییرات آن بعداً شرح داده خواهد شد.)

اسامی مذکر وخنثی که در مفرد مختوم به er و el و en و دو علامت تصغیر chen و lein میباشد در حالت اضافه فقط s میگیرند مثال :

(پدر der Vater) (دختربچه ـ دوشیزه das Mädchen)

(دخترخانم das Fräulein)

کتاب پدر Das Buch des Vaters

میز دوشیزه Der Tisch des Mädchens

نیمکت دخترخانم ie Bank des Fräuleins

این قسم حالت اضافه راکه اشخاص مالك وصاحب چیزی باشند اضافهٔ مالکیت گویند که مخصوص جاندارن میباشد مضاف الیه در جواب متعلق بکه ـ مال که Wessen قرار میگیرد . مانند :

Wessen Buch ist das ? این کتاب مال کیست ؟
مال که کتاب هست این

Das ist das Buch des Schülers . این کتاب شاگرد است .
این هست کتاب (-) شاگرد

ممکن است مضاف الیه جاندار نبوده واضافه مالکیت نباشد بلکه فقط حالت اضافه برای شناساندن اسم دوم بکار رود :

(die Schule مدرسه) (das Zimmer اطاق) (der Tisch میز)

Die Farbe des Tisches رنگ میز
Das Fenster des Zimmers پنجرهٔ اطاق
Die Tür der Schule درب مدرسه

۳ - حالت مفعول بواسطه - der Wemfall یا der Dativ حالتی است که اسم در جمله بصورت مفعول بواسطه درآید . مفعول بواسطه در جواب بکه ؟ بچه وازکه ؟ Wem ? قرار میگیرد و بعلاوه حرف تعریف هر اسم برای شناساندن مفعول بواسطه تغییر میکند .

Wem hilft der Vater ? پدر بکی کمك میکند ؟
بکه کمك میکند پدر

Der Vater hilft **dem** Sohn. پدر به پسر کمك میکند.
پسر به کمك میکند پدر

Wem gehört das Buch? کتاب بکه تعلق دارد ؟
بکه تعلق دارد کتاب

Das Buch gehört **dem** Kind. کتاب به بچه تعلق دارد .
بچه به تعلق دارد کتاب

Wem dankst du ? از کی تشکر میکنی؟
تو تشکر میکنی از که

Ich danke **der** Mutter. من از مادر تشکر میکنم

مادر (به)از تشکر میکنم من

Wem antwortet der Lehrer? معلم به که جواب میدهد ؟

معلم جواب میدهد از که

Der Lehrer antwortet **den** Schülern . معلم بشاگردان جواب میدهد

شاگردان به جواب میدهد معلم

(حرف n همیشه درحالت مفعول بواسطه در جمع بآخر اسم اضافه میشود مگر اسمی در مفرد مختوم به n باشد) .

تبصرهٔ ۱- بطوریکه از چهار جملهٔ بالا معلوم میشود دو حرف تعریف der و das در حالت مفعول بواسطه تبدیل به **dem** و die مؤنث به **der** و die جمع تبدیل به **den** میشود که بمنزلهٔ (به)علامت مفعول بواسطه میباشد ضمناً از جملات بالا معلوم شد که دسته‌ای از افعال مانند :

کمك کردن ـ تعلق داشتن ـ تشکر کردن ـ ضرر رساندن و غیره باعث میشوند که اسمی در جمله بحالت مفعول بواسطه درآید .

تبصرهٔ ۲-در زبان آلمانی خود حروف اضافه که قبل از اسم یاضمیر میآیند تغییر نمیکنند ولی روی آنها تأثیر کرده وحالت اصلی هریك را تغییر میدهند وبچهار دسته تقسیم میگردند که بعداً بموقع خود نام حروف اضافه وتأثیر هردسته توضیح داده خواهد شد در اینجا فقط نام بعضی ازاین حروف که اسم بعداز آنها بحالت مفعول بواسطه یا بیواسطه قرار میگیرد باذکر چند مثال گفته میشود :

حروف اضافه‌ای که اسم بعد از آنها حتماً بحالت مفعول بواسطه در میآید عبارتند از:

از **von** با **mit** نزد **bei** از توی **aus** ـ بسوی **nach** نزد ـ در **zu** وغیره .

Ich schreibe mit dem Füller من باخودنویس مینویسم.

خودنویس با مینویسم من

(der Füller خودنویس)

Er steht bei dem Kind. او (مرد)نزد بچه‌ایستاده .

او ایستاده نزد بچه (das Kind بچه)

Sie schreibt mit der Feder. او (زن)باقلم‌مینویسد .

او(زن) مینویسد با قلم

die Feder (فنر-پر-قلم)

Die Kinder Kommen aus den Schulen بچه‌هاازمدارس‌خارج‌میشوند

بچه‌ها خارج‌میشوند ازتوی مدارس (die Schule مدرسه)

der Akkusativ یا der Wenfall ۴-حالت مفعول بیواسطه-

حالتی است که اسم بوسیلهٔ فعلی در جمله‌بحالت مفعول بیواسطه درآید (دراین‌حالت برخلاف زبان فارسی بعضی از حروف اضافه باعث میشوند که‌اسم بعد از آنها مفعول بیواسطه گردد) .

مفعول بیواسطه‌در جواب که‌را؟ Wen وچه‌چیزرا؟ Was قرار میگیردودر این حالت فقط حرف تعریف مذکر der تبدیل‌به den میشود که در حقیقت بمنزلهٔ (را) علامت مفعول بیواسطه میباشد مثال :

Wen sieht der Schüler? شاگرد که‌را می‌بیند ؟

که‌را می‌بیند شاگرد

Der Schüler sieht **den** Lehrer. شاگرد معلم را می‌بیند.

شاگرد می‌بیند معلم‌را

Was bringt das Kind? بچه چه‌چیزرا میآورد ؟

چه‌چیزرا میآورد بچه

Das Kind bringt die Feder. بچه قلم را میآورد .

بچه میآورد قلم‌را

Wen zeigt die Mutter? که‌را مادر نشان میدهد ؟

که‌را نشان‌میدهد مادر

Die Mutter zeigt das Kind . — مادر بچه‌رانشان‌میدهد .

بچه‌را نشان‌میدهد مادر

Was findet Karl ? — کارل چه‌چیز را می‌یابد ؟

کارل پیدامیکند چه‌چیزرا

Karl findet die Katzen . — کارل گربه‌هارا می‌یابد

گربه‌هارا می‌یابد کارل

تبصرهٔ ۱- گرچه سه‌حرف تعریف die مؤنث و das خنثی و die جمع ظاهراً تغییر نکرده‌اند ولی چون درحالت مفعول بیواسطه قرارگرفته‌اند باحالت فاعلی کاملا فرق دارند . مانند :

1 - Die Feder ist hier . — قلم اینجاست .

اینجا هست قلم

2 - Ich bringe die Feder . — من قلم‌را میآورم .

قلم‌را میآورم من

در جمله اول قلم Die Feder درحالت فاعلی‌است ولی در جملهٔ دوم(قلم‌را) در حالت مفعول بیواسطه بوده و معنی فعل آوردن را تمام کرده است .

تبصرهٔ ۲- بطوریکه قبلاً یادآور گردید مفعول بیواسطه آن است که بدون واسطهٔ حرفی از حروف اضافه در جمله قرارگیرد وفقط فعل جمله اسمی را بصورت مفعول بیواسطه درآورد ولی در زبان آلمانی علاوه‌بر تأثیر فعل دو دسته از حروف اضافه هستند که بعد از آنها باید اسم را در جمله مفعول بیواسطه قرار داد . از اینقرار :

a) ـ حروف اضافه‌ای که بعداز آنها اسم بحالت مفعول بیواسطه قرارمیگیرد مهمترین این حروف اضافه عبارتند از :

um اطراف-دور **durch** از میان ـ بوسیله **ohne** بدون **für** برای

Der Vater arbeitet für den Sohn . — پدر برای پسر کار میکند .

پسر برای کارمیکند پدر

Der Schüler arbeitet ohne den Lehrer . شاگرد بدون معلم کار میکند.

معلم بدون کار میکند شاگرد

Wir gehen durch den Garten . ما از میان باغ میرویم.

باغ ازمیان میرویم ما

Die Familie sitzt um den Tisch . خانواده دور میز نشسته .

میز بدور نشسته خانواده

b) ـ حروف اضافه‌ای که بعد از آنها اسم گاه بصورت مفعول بواسطه و گاه بصورت مفعول بیواسطه درمیآید از اینقرارند :

پهلوی neben پشت‌سر ـ عقب hinter روی auf به ـ کنار ـ دم an

مابین zwischen جلوی vor زیر unter بالای über داخل ـ در ـ توی in

۱ــ اگر ازفعل جمله‌ای معلوم شود که شخص یا شئی در محلی بدون‌حرکت قرار دارد ویا آن جمله در جواب کجا (wo ?) واقع شود باید اسمی را که بعد ازیکی از حروف اضافهٔ نه‌گانهٔ بالا در آن جمله قرار گرفته بحالت مفعول بواسطه درآورد . مثال:

1_Das Buch liegt auf dem Tisch . ۱ـ کتاب روی میز قراردارد .

میز روی قراردارد کتاب

در جملهٔ(۱) فعل liegen بمعنای قرار داشتن میرساند که کتاب بدون‌حرکت روی میز واقعاست . این جمله را میتوان اینطور سؤال کرد :

کتاب کجا قرار دارد ؟ Wo liegt das Buch? بنابراین der Tisch که اسم این جمله است بعداز حرف اضافهٔ auf بصورت dem Tisch یعنی مفعول بواسطه درآمده است .

۲ــ اگر از فعل جمله‌ای معلوم شود که شخص یاشئی از محلی بمحل دیگر انتقال یافته و تغییر محیط داده است ویاآن جمله در جواب بکجا (Wohin?) واقع شود باید اسم‌آن جمله را که بعد از یکی از حروف اضافهٔ نه‌گانه قرارگرفته‌بصورت مفعول بیواسطه درآورد . مثال :

۲-من کتاب را روی میز قرار میدهم .(میگذارم)

2 - Ich lege das Buch auf **den** Tisch

میز روی کتاب‌را قرارمیدهم من

در این جمله فعل **legen** بمعنای‌قرار دادن میرساند که کتاب از دست روی میز گذشته شده یعنی تغییر محیط داده است بنابراین **der Tisch** که اسم این جمله است بعد از حرف اضافهٔ **auf** بصورت den Tisch یعنی مفعول بیواسطه درآمده است .

جملهٔ (۲) را میتوان باینطریق سؤال کرد :

Wohin legen Sie das Buch? کتاب‌را بکجاقرارمیدهید :

تذکار۱-در زبان آلمانی آنچه را که مانند کتاب روی میز یاشئی دیگر بطورخوابیده و یا مسطح قرار گیرد از فعل **liegen** بمعنای‌قرار داشتن‌استفاده‌میکنند وآنچه را که مانند انسان یا صندلی و غیره در محلی بایستد فعل **stehen** بمعنای ایستاده بودن را بکار میبرند . مانند:

Das Heft liegt auf **der** Bank . دفتر روی نیمکت قرار دارد .

نیمکت روی واقع‌است دفتر

Herr Hans liegt in **dem** Bett . آقای هانس درتختخواب دراز کشیده .

تختخواب توی درازکشیده هانس آقای

(آقا **der Herr** - تختخواب das Bett)

Das Kind steht neben **der** Mutter . بچه پهلوی مادر ایستاده .

(مادر **die Mutter**) مادر پهلوی ایستاده بچه

Der Stuhl steht an dem Tisch . صندلی دم‌میز قراردارد .

میز دم ایستاده صندلی

تذکار۲-فعل قراردادن (**legen**) وقتی بکار میرود که بخواهند شیئی را روی میز یامحل دیگری بطورخوابیده ویامسطح بگذارند و اگر آن شئی را بطور ایستاده قرار دهند از فعل ایستاندن (**stellen**) استفاده میکنند . مثال :

Er legt das Buch auf den Tisch.

میز روی کتاب‌را قرارمیدهد او

او کتاب را روی میز قرار میدهد .(بطور خوابیده)

Ich stelle den Stuhl an die Tür

من صندلی را دم در میگذارم (میایستانم) .

حالت ندا Vokativ– حالتی است که اسم صدا گردد . مثال :

خدایا – داورا و غیره .

این حالت مانند حالت اول اسم است بدون بکار بردن حرف تعریف وصرفی هم ندارد .

تذکار– در نوشتن یا بیان جمله‌ای باید چند موضوع را کاملاً دقت کرد:

۱– جمله‌ای که دارای فاعل و فعل و مفعول است باید اول فاعل – دوم فعل سوم مفعول آورده شود . مثال :

Der Schüler schreibt mit der Feder . شاگرد باقلم مینویسد .

قلم با مینویسد شاگرد

از این جملهٔ آلمانی و ترجمهٔ آن بفارسی معلوم میشود که جمله‌سازی آلمانی با زبان فارسی فرق دارد ضمناً باید دانست جمله‌ای که بطور سؤال یا امر آورده میشود فعل آن جمله را باید در مقام اول قرار داد . مانند :

Schreibt der Schüler mit der Feder ? آیاشاگردباقلم مینویسد ؟

قلم با شاگرد مینویسد

Kommen Sie hier! اینجابیائید! (نزدیك بیائید!)

۲– درجمله‌ای که یکی‌از حروف اضافهٔ نه‌گانه از قبیل دم an – روی auf توی in وغیره میباشد باید معنی فعل جمله را فهمید که آیا شخص یاشئی در محلی بدون حرکت‌قرار دارد ویاتغییر مکان و محیط میدهد تا درآوردن حالت مفعول‌بواسطه یا بیواسطه اشتباهی‌رخ ندهد . مانند :

Das Kind sitzt auf dem Stuhl . بچه روی صندلی نشسته .

صندلی روی نشسته بچه

Die Mutter setzt das Kind auf den Stuhl.

صندلی روی بچه‌را مینشاند مادر

مادر بچه را روی صندلی مینشاند .

توجه کنید که در جمله اول بچه روی صندلی نشسته و تغییر محیط نداده‌است بنابراین بعد از حرف اضافهٔ **auf** مفعول بواسطه آورده شده است ولی در جملهٔ دوم که بچه از محلی بروی صندلی نشسته و تغییر محیط داده است اسم در حالت مفعول بیواسطه آمده است .

۳ــ بعضی‌از افعال هم‌تغییروهم غیرتغییرمحیط شخص یاشئی را میرسانند. مانند : آویزان‌بودن‌ـ آویزان کردن**hängen** - فرو بردن - قرارداشتن **stecken** وغیره .

Das Bild hängt an der Wand . عکس بدیوار آویزان است.

دیوار به آویزان‌است عکس

Ich hänge das Bild an die Wand. من‌عکس‌را بدیوار آویزان‌میکنم .

دیوار به عکس‌را آویزان‌میکنم من

Der Schlüssel steckt in dem Schloβ . کلید توی‌قفل‌قراردارد .

قفل توی فرورفته کلید

من کلید راتوی قفل میبرم (میگذارم) .

Ich stecke den Schlüssel in das Schloβ.

قفل توی کلیدرا فرومیبرم من

٤ــ اگر درجملهٔ فارسی فعل گذاشتن باشد موقع ترجمهٔ آن بآلمانی باید دقت کرد که آیا شئی بطور خوابیده یا ایستاده ویا در توی چیزی گذارده میشود . مثال :

Ich lege das Buch auf den Tisch

میز روی کتاب‌را میخوابانم من

من کتاب را روی میز میگذارم

Du stellst den Stuhl neben das Fenster

پنجره پهلوی صندلی‌را میایستانی تو

توصندلی را پهلوی پنجره میگذاری .

Er steckt das Taschentuch in die Tasche

او فرومیبرد دستمال‌را تو جیب

او دستمال را توی جیب‌میگذارد .

تذکار- از جملاتی که تاکنون برای مثال آورده شد واضح گردید که جمله‌بندی زبان آلمانی همچنین حالت مفعول بواسطه یا بیواسطه کاملاً بازبان‌فارسی مطابقت نمیکند بنابراین موقع‌ترجمهٔ جمله‌ای از فارسی بآلمانی و بالعکس نباید‌آنرا لفت بلغت‌بشیوهٔ زبان فارسی ترجمه کرد . از این لحاظ است که اغلب جملات‌آلمانی این کتاب دو قسم ترجمه شده است تااین موضوع کاملاً آشکار گشته وبمرور بطرز جمله‌بندی این زبان آشنا شوید . ضمناً تغییرات و صرف حرف تعریف معین که قبلاً بطور مفصل شرح داده شده است در جدولی خلاصه میگردد تا بتوان آنرا بآسانی یادگرفت .

جدول صرف‌حرف‌تعریف‌های معین

چهار حالت	مفرد			جمع برای هرسه نوع	چهار حالت بفارسی
	مذکر	خنثی	مؤنث		
1-N.	der	das	die	die	۱ــ فاعلیت
2-G.	des	des	der	der	۲ــ اضافهٔ‌اسمی
3-D.	dem	dem	der	den	۳ــ مفعول بواسطه
4-A.	den	das	die	die	٤ــ مفعول بیواسطه

مطالب زیر راتوجه کنید!

۱ــ حروف N. ــ G. ــ D. ــ A. در جدول بترتیب علامت اختصار Nominativ - Genitiv ــ Dativ و Akkusativ میباشند . هریك از حرف تعریفها بطور عمودی (از بالا بپائین) صرف میشوند ولی یادگرفتن آنها بطورافقی مفیدتر است . در هرحال باید این جدول را طوری یادگرفت که اگر بپرسند حالت

سوم (.D یامفعول بیواسطهٔ) derو das چه میشود ؟ درجواب فوراً dem گفته شود همچنین سایر حالات . ضمناً باید دانست که این جدول بمنزلهٔ سرمشق و کلیدی است که بیشتر کلمات مطابق آن در چهار حالت صرف میشوند .

۲ــ کلماتی که بجای حرف تعریفهای معین بنشینند در مفرد و جمع آنها مانند در چهار حالت صرف میشوند از اینقرار :

مذکر		خنثی	مؤنث	جمع	
der		das	die	die	
dieser	این	dieses	diese	diese	اینها
jener	آن	jenes	jene	jene	آنها
welcher	کدام	welches	welche	welche	کدام
jeder	هر	jedes	jede	jede	هر
solcher	چنین	solches	solche	solche	چنین

جدول صرف ضمیر اشارهٔ این dieser

چهار حالت	مفرد			جمع
	مذکر	خنثی	مؤنث	
1-N.	dieser	dieses	diese	diese
2-G.	dieses	dieses	dieser	dieser
3-D.	diesem	diesem	dieser	diesen
4-A.	diesen	dieses	diese	diese

کلمات آن jener ــ کدام welcher وغیره نیز مانند (این dieser) در چهار حالت صرف میشوند.توجه کنید که das بمعنای این بافعل باسم اشاره‌میکند ولی ضمیر اشارهٔ این (dieser) بدون‌فعل باسم اشاره میکند . مثل :

Das ist der Tisch. — این میز است.

میز هست این

Dieser Tisch ist braun. — این میز قهوای است.

قهوه‌ای هست میز این

جدول صرف حرف تعریفهای نامعین

چهار حالت	مفرد		
	مذکر	خنثی	مؤنث
1-N.	ein	ein	eine
2_G.	eines	eines	einer
3_D.	einem	einem	einer
4_A.	einen	ein	eine

حرف تعریف نامعین ein جمع ندارد .

تبصره ۱۵- ضمایر ملکی زیر عیناً مانند حرف تعریفهای نامعین درچهار حالت صرف میشوند .

	مذکر (بجای der)		خنثی (بجای das)	مؤنث (بجای die)	جمع هرسه نوع (بجای die)
1_	mein	مال من	mein	meine	meine
2-	dein	مال تو	dein	deine	deine
3_	sein (مذکر)	مال او	sein	seine	seine
	ihr (مؤنث)		ihr	ihre	ihre
	sein (خنثی)		sein	seine	seine
	Ihr (بطور احترام)	مال جنابعالی	Ihr	Ihre	Ihre

جمع‌هرسه‌نوع	مؤنث	خنثی		مذکر
(بجای die)	(بجای die)	(بجای das)		(بجای der)
unsere	unsere	unser	مال ما	unser
eu(e)re	eu(e)re	euer	مال‌شماها	euer
ihre	ihre	ihr	مال آنها	ihr
Ihre	Ihre	Ihr	مال‌جنابعالی‌ها	Ihr

(بطور احترام)

صرف این ضمایر در مفرد مانند حرف تعریف نامعین ein میباشد وصرف‌جمع آنها مطابق جدول پائین است :

جدول صرف ضمیر ملکی mein

جمع	مفرد			چهار حالت
هرسه نوع	مؤنث	خنثی	مذکر	
meine	meine	mein	mein	N.
meiner	meiner	meines	meines	G.
meinen	meiner	meinem	meinem	D.
meine	meine	mein	meinen	A.

تذکار- کلمهٔ kein نوعی از حرف تعریف وضمیر نامعینی است که برای نفی اسم بجای (nicht ein) بمعنای نه یك بکار میرود و مطابق جدول بالا در مفرد و جمع وسایر حالات صرف میشود ضمناً باید دانست‌که در مقابل اسم مذکر وخنثی در (N.) kein و مؤنث وجمع keine ودر (A.) مفرد مذکر keinen آورده میشود . مثال :

من کتاب (کتابی)ندارم . **Ich habe kein Buch**

من دارم نه‌یك کتابرا

در این جمله بجای (nicht ein Buch) kein Buch آورده شده است .

Er hat keine Feder . — او قلم (قلمی) ندارد .

قلم‌را نه‌یك دارد او

Wir haben keine Zimmer . — ما اطاقها نداریم .

اطاقهارا نه داریم ما

Sie haben keinen Tisch — شما میز ندارید .

میزرا نه‌یك دارید شما

تبصرهٔ ۱۵ - جملات ومثالهائی که قبلاً راجع بچهار حالت حرف تعریفهای معین der و die و das و die جمع آورده شد عیناً برای ضمایر اشاره و حرف تعریف‌های نامعین و ضمایر ملکی قابل اجراست مثال :

Dieser Schüler ist gut . — این شاگرد خوب است .

خوب هست شاگرد این

Diese Mutter ist auch gut . — این مادر هم خوب است .

خوب همچنین هست مادر این

Dieses Kind geht in das Zimmer . — این بچه باطاق میرود

اطاق توی میرود بچه این

Diese Tische sind rund . — این میزها گردند .

گرد هستند میزها این

Das Buch dieses Vaters ist sehr schön .

قشنگ خیلی هست پدر این کتاب

کتاب این پدر خیلی قشنگ است .

Auf jenem Stuhl liegt ein Lineal .

خط‌کش یك قراردارد صندلی آن روی

روی آن صندلی یك خط‌کش قرار دارد .

Ich stelle diesen Ofen an die Wand

دیوار دم بخاری‌را این میایستانم من

من این بخاری را دم دیوار میگذارم .

تبصرهٔ۲- ضمایر ملکی در زبان آلمانی برخلاف فارسی قبل از اسم قرار میگیرند بنابراین بصورت مضاف و مضاف‌الیه نیستند . مانند :

Mein Tisch میزمن — **Dein Stuhl** صندلی تو

میز (مال‌من) — صندلی (مال‌تو)

Mein Buch. کتاب‌من — **Dein Heft** دفترتو

Meine Bank نیمکت‌من — **Deine Feder** قلم‌تو

Meine Freunde دوستان‌من — **Deine Brüder** برادران‌تو

تذکار- ازمثالهای بالا معلوم میشود که اگر ضمایر ملکی قبل از اسم مذکر و خنثی قرار بگیرند تغییر نمیکنند ولی در مؤنث وجمع بآخر آنها **e** افزوده میگردد . اینك بقیهٔ جملات :

Sein Vater(مرد) پدراو — **Sein Vater.**(خنثی) پدراو — **ihr Vater.**(زن) پدراو

پدر مال‌او — پدر مال‌او — پدر مال‌او

Seine Mutter مادراو — **Seine Mutter** مادراو — **ihre Mutter** مادراو

مادر مال‌او (مرد) — مادر مال‌او (خنثی) — مادر مال‌او (زن)

Seine Freunde دوستان‌او — **Seine Freunde** دوستان‌او — **ihre Frunde** دوستان‌او

دوستان مال‌او (مرد) — دوستان مال‌او (خنثی) — دوستان مال‌او (زن)

مطالب زیر را توجه کنید :

۱- در سوم شخص ضمایر ملکی باید کاملاً دقت کرده و از سیاق کلام و سابقه فهمید که شخص یا شئی متعلق به‌کیست (مرد - زن و یاخنثی) بدیهی‌است موقع صحبت و یا خواندن قطعه‌ای از قرائت که مسبوق بسابقه باشد تشخیص آنها آسان خواهدبود .

اگر ضمیر ملکی (مال شما Ihr) که بطور احترام خطاب میشود همیشه حرف اول آنرا بزرگ بنویسند با ihr مال او (زن) که حرف اول آن کوچك نوشته میشود کاملاً مشخص است و چنانچه ضمیر ihr بعد از نقطه باحرف بزرگ (I) در جملهٔ تازه‌ای قرار گرفته باشد برای تشخیص معنی آن باید از جملهٔ قبلی فهمیده شود . مثال :

Die Mutter liebt ihr Kind. مادر بچه‌اش را دوست دارد

بچه مال‌خودرا دوست‌دارد مادر

Herr Hans, Ihr Kind ist hier

اینجا هست بچه مال‌شما هانس آقای

آقای هانس ، بچهٔ شما اینجاست .

۲ـ موقعیکه ihr بمعنای (مال آنها)باشد ولی بعد از نقطه باحرف‌بزرگ I شروع شده باشد معنی آنرا نیزباید از جمله قبلی فهمید . مثل :

Meine Kinder spielen in diesem Zimmer. Ihr Zimmer

اطاق مال‌آنها اطاق این در بازی‌میکنند بچه‌های من

ist groβ und hell

روشن و بزرگ هست

بچه‌های من دراین اطاق بازی‌میکنند . اطاق آنها بزرگ وروشن است

۳-اگر ihr جلوی فعلی‌قرار گیرد وبمعنای‌شماهاباشدضمیر شخصی‌بودموآنرا باضمیر ملکی ihr نباید اشتباه کرد . مانند :

1– Wann kommt ihr ? شماها کی میآئید ؟ **2 _ ihr Kind**بچهٔ او(زن)

شماها میآئید چه‌وقت بچه مال‌او

۴ـ ضمایر ملکی مال ما **unser** و مال شماها **euer** که جلوی‌اسم مؤنث یا جمع **e** میگیرند ممکن است اینطور نوشت :

unsre و **eure** همچنین در مفعول بواسطه مفرد وجمع بجای **unserem** و **euerem** ویا **unseren** و **eueren** بطور خلاصه **unserm** و **eurem** ویا **unsern** و **euren** نوشت یا بیان کرد (هرجا شماها نوشته شده از این نظراست که بامفرد شمابطور احترام اشتباه نشود).

۵ـ بعضی از حروف اضافه با حرف تعریف بعدی خود مخلوط وادغام شده وبطور خلاصه نوشته میشوند . مثل :

an dem = am	در ـ به	**zu der = zur**	بطرف
an das = ans	به ـ دم	**in dem = im**	در ـ توی
bei dem = beim	نزد	**über das = übers**	راجع‌به ـ بالای
durch das = durchs	ازمیان ـ توسط	**von dem = vom**	از
zu dem = zum	برای ـ بطرف	**in das = ins**	توی ـ در

اینك چند مثال :

در اطاق ما صندلی زیادی است.

Im unser(e)m Zimer sind viele Stühle.

صندلیها خیلی هستند اطاق مال‌ما توی

Mein Freund geht ins Kino. دوست من بسینمامیرود .

سینما بتوی میرود دوست مال‌من

Herr Karl sitzt beim Vater. آقای کارل نزد پدرنشسته .

پدر نزد نشسته کارل آقای

Sein Kind geht zur Schule.(یا in die Schule) . بچه‌او بمدرسه‌میرود

مدرسه بسوی میرود بچه مال‌او

۶ـ ضمایر ملکی در این جدول خلاصه شده است که میتوان آنهارا بآسانی یاد گرفت :

مذکر وخنثی	**mein – dein – sein – ihr – unser – euer – ihr – Ihr**
مؤنث وجمع	**meine – deine – seine – ihre – uns(e)re – eure – ihre – Ihre**

از جدول بالا کاملاً واضح است که قبل از هر اسم مذکر یا خنثی ضمایر **mein – dein – sein** و غیره در (N.) مفرد بدون حرف e قرار میگیرند ولی

پیش از هر اسم مؤنث یاجمع این ضمایر با اضافه شدن حرف e واقع میشوند مثال:

mein Tisch میزمن (der Tisch) mein Buch کتابمن (das Buch)

meine Bank نیمکت من (die Bank)

meine Bänke نیمکتهای من (die Bänke)

لغات مربوط بتمرین اول

fragen	سؤال کردن-پرسیدن	die Wohnung (– en)	منزل
sprechen	حرف زدن	das Haus (⸚er)	خانه
schreiben	نوشتن	die Zeitung (– en)	روزنامه
lesen	خواندن	der Brief(– e)	نامه
lernen	یاد گرفتن – آموختن	die Aufgabe (– n)	تکلیف
spielen	بازی کردن	der Garten (⸚)	باغ
zeigen	نشان دادن	die Blume (– n)	گل
schwarz	سیاه	das Wort (⸚er)	کلمه-لغت
weiß	سفید	der Schrank (– e)	قفسه
rot	قرمز	der Mann (⸚er)	مرد
blau	آبی	die Frau (– en)	خانم – زن
braun	قهوه‌ای	lang	دراز – طویل
grün	سبز	kurz	کوتاه
grau	خاکستری	neu	نو – تازه
gelb	زرد	alt	قدیمی – پیر کهنه

توجه کنید که جمع اسامی بالا در پرانتز بطور خلاصه نوشته شده است

(سعی کنید که معانی لغات گذشته و حال را همیشه بخاطر داشته باشید) .

تمرین ۱

بجای خطوط‌منها آخر کلمات راتکمیل کرده و حرف تعریفها وضمایر ملکی

مناسب را نیز بنویسید :

1. Das Haus _ Lehers ist neu .

2. Der Garten dein _ Bruders ist alt .

3. Er zeigt sein _ Vater _ Schrank .

4. Ich lese dein _ Brief nicht .

5. Unser _ Wohnung ist hier .

6. Das Kind dies _ Mutter stellt _ Blumen auf _ Tisch.

7. Die Farbe eur _ Tisches ist braun .

8. Sie schreibt und lernt ihr _ Aufgabe .

9. Wir lesen _ Zeitung dies _ Mannes .

10. Sie fragt Ihr _ Freund .

11. Ihr Sprecht mit sein – Frau .

12. Herr Robert, stellen Sie -Stuhl unter _Tisch !

13. Ich lege –Buch mein _ Freundes auf _ Bank .

14. Die Hefte liegen in ihr _ Zimmer

15. Sie spielen mit sein _ Kindern .

16. Fr hat ein _ Tisch .

17. Wir haben kein _ Stühle .

تذکار- کلید حل تمرینات در آخر این کتاب است . ضمناً از نظر صرفه‌جوئی در وقت ممکن است موقع حل هر تمرین تمام جمله را ننوشته فقط نواقص آنرا مطابق هرشماره بجای منها کامل کرده و بنویسید مثلاً دراین جمله :

1_ Das Buch _ Kind _ ist rot که حل آن چنین میشود :

1_ des و Kindes

2-Die Farbe _Blume ist gelb که حل آن چنین میشود 2- der

صرف اسم

Deklination des Hauptwortes.

اسامی نیز در چهار حالت مطابق وضع و موقعیتی که در جملات دارند در مفرد و جمع صرف میشوند :

افعال وحروف اضافه و یادو اسم که بیکدیگر اضافه میشوند باعث تغییر وصرف اسامی میگردند . مثال :

Ich stelle **den** Stuhl an **den** Tisch . من صندلی را دم میز میگذارم .

در این جمله فعل **stellen** و حرف اضافهٔ **an** باعث تغییر و صرف دو اسم **der Stuhl** و **der Tisch** شده است .

Das Buch **des** Kind**es** ist rot . کتاب بچه قرمز است

در جملهٔ دوم کلمهٔ **das Kind** که در حالت مضاف‌الیه قرار گرفته صرف شده وبصورت **des Kindes** در آمده است .

چون صرف اسامی در زبان آلمانی خیلی مهم است لذا باید جنس هر اسم که مذکر یا مؤنث و یا خنثی است همچنین جمع آنرا که در شناختن انواع صرف باعث سهولت میشود بخوبی دانست . مثلا اگر بجای **der Tisch** که جرو اسامی مذکر مجازی است آنرا **die Tisch** جزو اسامی مؤنث یاد گرفته باشیم معلوم است که صرف و نوشتن یا بیان این لغت در جمله کاملا غلط خواهد شد (درصورت ندانستن حرف تعریف اسمی میتوان بکتاب لغت مراجعه کرد.) صرف اسم که عبارت از تغییرات آن در چهارحالت مختلف میباشد از نظر اختلاف جمع اسامی بسه دسته تقسیم میشود :

قوی و ضعیف و مختلط :

۱- صرف قوی Starke Deklination

هر اسم یا کلمه‌ای که صرف آن و تغییراتش یکسان و یکنواخت نباشد بصرف قوی معروف است .

صرف قوی اسم وقتی شناخته میشود که در (.G) مفرد **s** یا **es** بگیرد و در

(N.) جمع بآن n یا en اضافه نگردد . صرف قوی اسامی سه وضع مختلف دارد بدینقرار :

صرف اول قوی- اغلب اسمهای مذکر و خنثی مختوم به el و er و en در جمع تغییر نمیکنند فقط بعضی از آنها که در ریشهٔ مفردشان a یا o ویاu باشد در جمع تغییر صوت میدهند .

اسامی خنثی مختوم بدو علامت تصغیر (کوچکی) chen و lein نیز جزو صرف اول قوی محسوب میشوند ضمناً باید دانست که تمام اسامی در (.D) جمع (n) میگیرند مگر آنهائی که در مفرد مختوم به n باشند ویا در جمع s بگیرند .

چندمثال برای صرف اول قوی :

مفرد		جمع	
N. der Onkel	عمو	die Onkel	عموها
G. des Onkels		der Onkel	
D. dem Onkel		den Onkeln	
A. den Onkel		die Onkel	

این اسامی مذکر و خنثی مطابق (عمو der Onkel) در مفرد و جمع صرف شده و در جمع تغییر صوت هم نمیدهند :

der Koffer	جامه‌دان	der Zucker	شکر
der Sommer	تابستان	der Wagen	ماشین-واگون
der Lehrer	معلم	der Schüler	شاگردمدرسه
der Engel	فرشته	der Europäer	اروپائی
der Teufel	شیطان	der Italiener	ایتالیائی
der Esel	الاغ	der Löffel	قاشق
das Fenster	پنجره	das Messer	چاقو
das Feuer	آتش	das Laster	مذموم-عیب
das Mädchen	دوشیزه	das Fräulein	دخترخانم
das Häuschen	خانهٔ کوچك	das Büchlein	کتاب کوچك

چند اسم است که جزو صرف اول قوی بوده و در جمع تغییر صوت میدهند مانند :

مفرد		جمع	
N. der Bruder	برادر	die Brüder	برادران
G. des Bruders		der Brüder	
D. dem Bruder		den Brüdern	
A. den Bruder		die Brüder	

این اسامی مذکر و خنثی مطابق (برادر der Bruder) در مفرد وجمع صرف شده و در جمع تغییرصوت میدهند :

der Vater (¨—)	پدر	der Apfel (¨—)	سیب
der Garten (¨—)	باغ	der Vogel (¨—)	پرنده
der Ofen (¨—)	بخاری	der Boden (¨—)	کف‌اطاق
das Kloster (¨—)	معبد	das Wasser (¨—)	آب

تبصره- دواسم مؤنث مادر die Mutter و دختر die Tochter بطور استثناء جزو صرف قوی بوده ودر جمع تغییر صوت میدهند :

مفرد		جمع	
die Mutter	مادر	die Mütter	مادران
die Tochter	دختر	die Töchter	دختران

(دو اسم **مادر و دختر** در چهار حالت مفرد تغییر نکرده ودر جمع‌مانند (برادران die Brüder صرف میشوند) .

صرف‌دوم قوی - بیشتر اسامی یك‌سیلابی مذکر در جمع (e) گرفته ودر (.G) مفرد es اضافه میگردد ودسته‌ای از آنها در جمع تغییر صوت میدهند مثال برای اسمی که تغییر صوت نمیدهد :

مفرد		جمع	
N. der Tag	روز	die Tage	روزها

G. des Tages	der Tage
D. dem Tag	den Tagen
A. den Tag	die Tage

تبصره- در قدیم‌الایام بآخر اسامی خنثی ومذکر یك‌سیلابی در (.D)مفرد (e) میافزودند حالیه نیز بعضی از این قبیل اسامی را در ادبیات یا مکالمات روزمره باافزودن حرف (e) بآخر (.D) مفرد بکار میبرند مانند :

روی مزرعه Auf dem Lande — من‌بخانه میروم Ich gehe nach Hause

مثال برای اسمی که در جمع تغییر صوت میدهد :

مفرد		جمع	
N. der Sohn	پسر	die Söhne	پسرها
G. des Sohnes		der Söhne	
D. dem Sohn		den Söhnen	
A. den Sohn		die Söhne	

این اسامی مذکر مانند (روز der Tag) صرف شده ودر جمع تغییر صوت نمییابند :

ماهی	der Fisch (-e)	der Brief(-e)	نامه
ملاقات - دیدار	der Besuch (– e)	der Stein (- e)	سنگ
زوج	der Gemahl (– e)	der Verlust(– e)	زیان
کوه	der Berg (– e)	der Tisch (-e)	میز

بیشتر اسامی مذکر مختوم به ig – ing – ich - al – is نیز مطابق (روز der Tag)صرف میشوند :

گنجشگ	der Sperling(–e)	der Honig (–e)	عسل
ژنرال	der General (–e)	der Teppich (–e)	قالی
ورنی	der Firnis (–se)	der Kürbis (–se)	کدو

اسامی مذکر زیر مانند (پسر der Sohn) صرف شده و در جمع تغییر صوت میدهند :

der Ball (¨-e)	توپ	der Hut(¨-e)	کلاه
der Kopf(¨-e)	کله ـ سر	der Fluβ (¨-e)	رودخانه
der Schrank(¨-e)	گنجه ـ قفسه	der Kamm(¨-e)	شانه
der Hals (¨-e)	گردن	der Korb (¨-e)	سبد
der Arzt (¨ e)	پزشک	der Baum (¨-e)	درخت

بیشتر اسامی خنثی مختوم به l-m-n و r همچنین کلیهٔ اسم جمها از قبیل (کوهستان das Gebirge و محفظه das Gehäuse) و بعضی از اسامی چند سیلابی مانند (بلیط des Billet و شتر das Kamel) مطابق اسم زیرین صرف شده ودر جمع بندرت تغییر صوت میدهند :

مفرد		جمع	
N. das Jahr	سال	die Jahre	سالها
G. des Jahres		der Jahre	
D. dem Jahr		den Jahren	
A. das Jahr		die Jahre	

اسامی زیر نیز مانند (سال das Jahr) صرف میگردند :

مفرد		جمع	
das Schicksal(-e)	سرنوشت	das Bein(-e)	ساق پا
das Tor (-e)	دروازه	das Lineal(-e)	خط کش
das Haar(-e)	موی سر و بدن	das Spiel(-e)	بازی
das Heft(-e)	کتابچه ـ دفتر	das Kinn(-e)	چانه
das Stück (-e)	لقمه ـ قطعه	das Erz (-e)	معدن
das Maβ (-e)	اندازه - مقیاس	das Gas (-e)	گاز
das Gesetz (-e)	قانون	das Gefäβ(-e)	ظرف
das Zeugnis (-se)	گواهینامه	das Gefängnis (-e)	زندان
das Schiff (-e)	کشتی	das Gift (-e)	زهر

اسامی مؤنث مختوم به nis و sal مطابق اسم پائین صرف میشوند :

مفرد		جمع	
N. die Kenntnis	شناسائی	die Kenntnisse	شناسائیها
G. der Kenntnis		der Kenntnisse	
D. der Kenntnis		den Kenntnissen	
A. die Kenntnis		die Kenntnisse	

بیشتر اسامی مؤنث مختوم به t و k و d و s و h مطابق اسم زیرین صرف شده ودر جمع تغییر صوت هم میدمند :

مفرد		جمع	
N. die Hand	دست	die Hände	دستها
G. der Hand		der Hände	
D. der Hand		den Händen	
A. die Hand		die Hände	

اسامی مؤنث پائین نیز مانند دو اسم (شناسائی die Kenntnis و دست die Hand) صرف میشوند .

die Betrübnis (–se)	غمگینی	die Bank (¨–e)	نیمکت
die Finsternis (–se)	تاریکی	die Frucht (¨–e)	میوه
die Mühsal (–e)	تعب - رنج	die Kuh (¨–e)	گاو ماده
die Wand (¨–e)	دیوار	die Stadt (¨–e)	شهر
die Maus (¨–e)	موش	die Schnur (¨–e)	رشته - نخ
die Nuß (¨–e)	گردو	die Braut (¨–e)	عروس-نامزد
die Gans (¨–e)	غاز	die Luft (¨–e)	هوا

صرف سوم قوی- اغلب اسامی یک‌سیلابی خنثی در جمع (er) گرفته ومانند دواسم (بچه das Kind و ملت das Volk) بصورت زیر صرف میشوند دسته‌ای از این قبیل اسامی در جمع تغییر صوت‌هم میدهند :

مفرد		جمع	
N. das Kind	بچه	die Kinder	بچه‌ها
G. des Kindes		der Kinder	
D. dem Kind		den Kindern	
A. das Kind		die Kinder	

مفرد		جمع	
N. das Volk	ملت	die Völker	ملل
G. des Volkes		der Völker	
D. dem Volk		den Völker	
A. das Volk		die Völker	

اسمائی که‌مطابق (بچه das Kind) صرف‌شده ودر جمع تغییر صوت‌نمیدهند:

das Bild (–er)	عکس	das Nest (–er)	لانه
das Lied (–er)	نغمه‌ـ سرود	das Ei (–er)	تخم‌مرغ
das Licht (–er)	روشنائی‌ـ نور	das Kleid (–er)	لباس
das Brett (–er)	تخته	das Feld (–er)	مزرعه‌ـصحرا

اسمائی که مانند (ملت das Volk) صرف شده و در جمع تغییر صوت میدهند :

مفرد		جمع	
das Schloß (¨–er)	قفل ـ قصر	das Wort (¨–er)	لغت‌ـ کلمه
das Amt (¨–er)	اداره	das Blatt (¨–er)	برگ(کاغذیادرخت)
das Gut (¨–er)	نیکوئی‌ـمال	das Rad (¨–er)	چرخ
das Tuch (¨–er)	پارچه‌ـحوله	das Dorf (¨–er)	ده‌ـقلعه
das Loch (¨–er)	سوراخ	das Glas (¨–er)	لیوان‌ـ گیلاس
das Bad (¨–er)	حمام	das Faß (¨–er)	ظرف

das Buch (¨—er)	کتاب	**das Land** (¨—er)	ییلاق ـ کشور
das Haus (¨—er)	خانه	**das Haupt** (¨—er)	رئیس ـ سر

بعضی از اسامی خنثی که اسم جمع نبوده ولی دارای پیش‌سیلاب (ge) میباشند مانند دو اسم (بچه **das Kind** و ملت **das Volk**) صرف میشوند وعبارتند از :

das Gemüt(—er)	دل ـ روح	**das Gesicht** (—er)	چهره
das Geschlecht(—er)	جنس	**das Gewand**(¨—er)	جامه

اسامی خنثی مختوم به (tum—) نیز مانند (ملت **das Volk**) صرف میشوند:

مفرد		جمع	
das Volkstum	ملیت	**die Volkstümer**	ملیت‌ها

محدودی از اسامی مذکر که بیشترشان یك سیلابی میباشند مانند دواسم (روح **der Geist** ومرد **der Mann**) صرف شده و در جمع (er) میگیرند :

مفرد		جمع	
N. der Geist	روح	die Geister	ارواح
G. des Geistes		der Geister	
D. dem Geist		den Geistern	
A. den Geist		die Geister	

مفرد		جمع	
N. der Mann	مرد	die Männer	مردان
G. des Mannes		der Männer	
D. dem Mann		den Männern	
A. den Mann		die Männer	

اسامی مذکر که مطابق دو اسم (روح **der Geist** ومرد **Mann**) صرف میشوند بدینقرارند :

der Leib (—er)	تن	**der Gott**(¨—er)	خدا

der Wald (⸚er) جنگل　der Ort (⸚er) محل-مکان
der Wurm (⸚er) کرم　der Reichtum(⸚er) ثروت ـ مکنت

۲ - صرف ضعیف Schwache Deklination

هر اسم یا کلمه‌ای که تغییراتش موقع صرف کم.و یکنواخت باشد چنین صرف را ضعیف نامند . صرف ضعیف هراسم وقتی شناخته میشود که اسمی غیر از حالت فاعلیت در سایر حالات مفرد وجمع (n‒) یا (en‒)بگیرد .

اسمائی که مطابق این دسته صرف میشوند بیشتر از نوع مذکر بوده وبسه طبقه تقسیم میگردند :

۱- اسامی مذکر جاندار مختوم به (e‒) بطور ضعیف صرف میشوند :

مفرد		جمع	
N. der Bote	قاصد-سفیر	die Boten	سفرا
G. des Boten		der Boten	
D. dem Boten		den Boten	
A. den Boten		die Boten	

مفرد		جمع	
N. der Löwe	شیرنر	die Löwen	شیران‌نر
G. des Löwen		der Löwen	
D. dem Löwen		den Löwen	
A. den Löwen		die Löwen	

همچنین اسامی ملل که نیز مختوم به (e-) میباشند جزو این صرف است از قبیل :

der Deutsche آلمانی　der Russe روسی
der Franzose فرانسوی　der Däne دانمارکی
der Schwede سوئدی　der Brite بریتانیائی

۲-تعدادی از اسامی مذکر که اغلبشان یك سیلابی میباشند و سابقاً در

آخر آنها حرف (e) بوده و بمرور زمان (e) از انتهای آنها حذف شده است نیز در حکم قاعده اول بالا بوده ونظیر der Bote صرف میشوند . مانند :

der Mensch	آدم ـ بشر ـ انسان	der Fink	سهره
der Schenk	میفروش ـ ساقی	der Held	پهلوان
der Tor	دیوانه ـ ابله	der Fürst	شاهزاده
der Bär	خرس	der Mohr	سیاه ـ زنگی

یك مثال برای صرف :

مفرد		جمع	
N. der Mensch	آدم	die Menschen	آدمها
G. des Menschen		der Menschen	
D. dem Menschen		den Menschen	
A. den Menschen		die Menschen	

بقیهٔ اسامی شمارهٔ (۲) نیز مانند der Mensch صرف میشوند .

۳- اسامی مذکر ومؤنث مأخوذ از زبانهای دیگر که تکیه و سنگینی صدا روی سیلاب آخر آنها قرار میگیرد نیز ضعیف صرف میشوند . مانند :

der Poet (-en)	شاعر	der Elefant (-en)	فیل
der Kollege (_n)	همشاگرد ـ همکار	der Komet (-en)	ستارهٔ دنباله‌دار
der Architekt (_en)	معمار	der Diamant (_en)	الماس
der Artist (_en)	آرتیست ـ هنرپیشه	der Konsonant (-en)	حرف بیصدا
der Klient (-en)	مشتری	der Planet (_en)	سیاره

اسم مذکر der Herr نیز ضعیف وبطور مخصوصی صرف میشود بدینقرار :

مفرد		جمع	
N. der Herr	آقا	die Herren	آقایان
G. des Herrn		der Herren	
D. dem Herrn		den Herren	
A. den Herrn		die Herren	

اغلب اسامی مؤنث همچنین اسامی مأخوذ از زبانهای بیگانه که نیز مؤنث باشند ضعیف صرف میشوند (بدون تغییر صوت) . مانند :

مفرد		جمع	
N. die Schule	مدرسه	die Schulen	مدارس
G. der Schule		der Schulen	
D. der Schule		den Schulen	
A. die Schule		die Schulen	

مفرد		جمع	
N. die Frau	خانم ــ زن	die Frauen	زنها
G. der Frau		der Frauen	
D. der Frau		den Frauen	
A. die Frau		die Frauen	

تذکار- باید دانست که کلیهٔ اسامی مؤنث در مفرد تغییر نکرده و صرف نمیشوند وفقط از جمع آنها میتوان فهمید که جزو کدام دسته از سه حرف میباشند .

بیشتر اسامی مؤنث یك‌سیلابی مانند (زن die Frau) ودو سیلابیها که مختوم به (e) میباشند مطابق (مدرسه die Schule) صرف شده و تغییر صوت نمیدهند :

die Fahrt (–en)	سفر - سیر	die Farbe (–n)	رنگ
die Jagd (–en)	شکار	die Blume (–n)	گل
die Tat (–en)	عمل	die Brücke (–n)	پل
die Tür (–en)	درب	die Nase (–n)	بینی
die Schrift (–n)	خط	die Seite (–n)	صفحه

اسامی مؤنث مختوم به el و er نیز جزو این حرف بوده ودر جمع فقط (n) میگیرند :

die Gabel (–n)	چنگال	die Wurzel (–n)	ریشه

die Schwester(-n)	خواهر	die Leber (-n)	جگر
die Kugel(-n)	گوی- گلوله	die Mauer (-n)	دیوار

die Grammatik (-en)	گرامر (گراماتیک)
die Apotheke (-en)	داروخانه (دی آپوتیکه)
die Republik (-en)	جمهوریت
die Zensur (-en)	سانسور - نمره امتحانی

تبصره- عده‌ای از اسامی مذکر جاندار بااضافه کردن (in) بآخر آنها مؤنث میشوند و پس از آن در جمع nen- میگیرند بنابراین ضعیف صرف میشوند مانند :

مذکر		مؤنث	
der König	شاه	die Königin	ملکه
der Lehrer	معلم	die Leherin	معلمه-خانم‌معلم
der Schüler	شاگرد-محصل	die Schülerin	محصله
der Löwe	شیرنر	die Löwin	شیرماده

جمع

die Königinnen	ملکه‌ها
die Lehrerinnen	معلمات
die Schülerinnen	محصلات
die Löwinnen	ماده شیران

از اسم مذکر der Löwe معلوم میشود که موقع اضافه کردن in بآخر آن درمؤنث وجمع حرف (e) را باید از آخر آن حذف کرد. همچنین است برای سایر اسامی مذکر که مختوم به (e) میباشند.

صرف اسم مؤنث Königin

مفرد		جمع	
N. die Königin	ملکه	die Königinnen	ملکه‌ها

G. der Königin	die Königinnen
D. der Königin	den Königinnen
A. die Königin	die Königinnen

اسامی مختوم به پس‌سیلابهای heit - keit - ung - schaft و ei که مؤنث بوده ودر جمع(en-) میگیرند نیز جزو صرف ضعیف میباشند . مثال :

مفرد		جمع	
die Freiheit	آزادی	die Freiheiten	آزادیها
die Süßigkeit	شیرینی	die Süßigkeiten	شیرینی‌ها
die Übung	تمرین	die Übungen	تمرینات
die Meisterschaft	استادی	die Meisterschaften	استادیها
die Weberei	نساجی-بافندگی	die Webereien	نساجی‌ها
die Freundschaft	محبت-دوستی	die Freundschaften	دوستی‌ها
die Bäckerei	نانوائی	die Bäckereien	نانوائیها

تذکار- گرچه اسامی مؤنث در مفرد تغییری نمیکنند ولی چون دسته‌ای از آنها در جمع n یا en میگیرند از این لحاظ جزو صرف ضعیف آورده شد از طرفی سابقاً به بیشتر از اسامی مؤنث هم در صرف مفرد n یا en اضافه میشده چنانکه هنوز در نوشته‌ها و اشعار قدیم نظیر آن دیده میشود .

۳ - صرف مختلط

Gemischte Deklination

صرف مختلط آن است که اسم در مفرد مطابق قواعد صرف قوی ودر جمع تابع قواعد صرف ضعیف باشد یعنی در حالت دوم مفرد مختوم به (s) یا (es) و در جمع (n) یا (en) گردد . بدینصورت :

مفرد		جمع	
N. der Vetter	پسردائی-پسرعمو	die Vettern	پسردائیها-پسرعموها
G. des Vetters		der Vettern	

D. dem Vetter	den Vettern
A. den Vetter	dieVettern

این اسم مذکر بطور استثناء در جمع (n) گرفته است :

مفرد		جمع	
N. der See	دریاچه	die Seen	دریاچه ها
G. des Sees		der Seen	
D. dem See		den Seen	
A. den See		die Seen	

مفرد		جمع	
N. das Auge	چشم	die Augen	چشمان
G. des Auges		der Augen	
D. dem Auge		den Augen	
A. das Auge		die Augen	

مفرد		جمع	
N. das Bett	بستر - تختخواب	die Betten	بسترها-تختخوابها
G. des Bettes		der Betten	
D. dem Bett		den Betten	
A. das Bett		die Betten	

اسامی der Staat و گوش das Ohr مطابق das Bett صرف میشوند.

بعضی از قواعد دیگر :

۱ــ اسم مذکر der Bauer که بمعنای دهقان یا پیادهٔ شطرنج استممکن است قوی یا ضعیف صرف شودیعنی در (G.) مفرد ممکن است (s)یا (n)اضافه کرد ولی درجمع (n)میگیرد مثل :

N. der Bauer پیادهٔشطرنج-دهقان	N. der Bauer
G. desBauers	G. des Bauern

اگر در حالت دوم des Bauern گفته شود ادبی‌تر است .

درجمع (دهقانان die Bauern) میشود

۲- اسم مرکب der Vogelbauer که بمعنای قفس است در (.G)مفرد des Vogelbauersمیگرددودرجمع‌تغییرنمیکند (قفسها die Vogelbauer یعنی قوی صرف میشود .

۳- همسایه der Nachbar هم مختلط هم ضعیف صرف میشود یعنی‌در(.G) مفرد هم des Nachbars وهم des Nachbarn میشوذ ولی در جمع بهر صورت n میگیرد مانند : همسایگان die Nachbarn .

٤- کلمهٔ قلب das Herz بطور مخصوص صرف میشود از اینقرار :

مفرد		جمع	
N. das Herz	قلب	die Herzen	قلبها
G. des Herzens		der Herzen	
D. dem Herzen		den Herzen	
A. das Herz		die Herzen	

۵- دو اسم‌مذکر (نام der Name وفکر der Gedanke) بطور ضعیف صرف میشوند ولی در (.G) مفرد علاوه بر (n) برخلاف قاعده حرف (s) نیز میگیرند :

N. der Name	نام	der Gedanke	فکر
G. des Namens		des Gedankens	

تذکار-بعضی از اسامی دو معنی ودو جمع دارند که معنی مختلف آنها را باید از جمعشان تشخیص داد . (این قبیل اسامی مطابق جمع هریك‌بطور قوی یا ضعیف یا مختلط صرف میگردند) . مثال :

مفرد		جمع اول	
die Bank	بانك‌ـنیمکت	die Bänke	نیمکتها
die Mutter	مُهره ــ مادر	die Mütter	مادران

das Gesicht	شبح-صورت	die Gesichter	صورتها
der Strauß	شترمرغ ــ دسته گل	die Sträuße	دسته گلها
das Wort	عبارت- کلام - کلمه-لغت	die Wörter	کلمات
der Mann	خدمتگزار - مرد(شوهر)	die Männer	مردان

جمع دوم

die Banken	بانکها (مثل بانك ملی و غیره)
die Muttern	مُهره‌ها
die Gesichte	اشباح
die Strauße	شترمرغها
die Worte	عبارات
die Mannen	آدمها ـ خدمتگزاران

اسمهائی که با mann – ترکیب میشوند در جمع تبدیل به leute– میشوند بشرطی که معنای آن شامل گروه یادسته‌ای از مردم باشد. مثال :

مفرد		جمع	
der Kaufmann	بازرگان-تاجر	die Kaufleute	بازرگانان
der Fachmann	خبره-کارشناس	die Fachleute	کارشناسان
der Landmann	فلاح ـ زارع	die Landleute	زارعین

چنانچه اسمی که با کلمهٔ mann ترکیب‌شده‌است بمعنای مقام یاشغل یکنفر باشد یاموجود بخصوصی را که بنام معین مشهور است تعیین کند در این صورت کلمهٔ mann به leute تبدیل نمیشود. مانند :

مفرد		جمع	
der Staatsmann	مرد سیاسی	die Staatsmänner	مردان سیاسی
der Steuermann	ناخدای کشتی	die Steuermänner	ناخدایان کشتی

der Schneemann	آدمك‌برفی	die Schneemänner	آدمکهای برفی
der Ehemann	مردمتأهل	die Ehemänner	مردان‌متأهل

بطور کلی die Männer بمعنای مردان و die Leute بمعنای مردم‌میباشد

ولی اسم مرکب Eheleute بمعنای زن وشوهر (زوج وزوجه) میباشد .

این اسمها همیشه بصورت جمع استعمال میشوند . مثل :

die Ferien	تعطیلات	die Eltern	پدرومادر—والدین
die Möbel	مبلها	die Geschwister	خواهر وبرادر
die Gebrüder	برادران	die Zwillinge	دوقلوها

اسم جنس و بعضی از اشیاء وتعدادی از اسامی باترکیب sorten -arten

schläge – massen – fälle – waren واضافات دیگر جمعهای بخصوصی را

تشکیل میدهند که چاره‌ای جز حفظ کردن آنها نیست از اینقرار :

مفرد		جمع	
das Getreide	گندم-غله	die Getreide**arten**	انواع غله
der Zucker	شکر-قند	die Zucker**sorten**	اقسام‌مختلف‌شکرها
das Metall	فلز	die Metall**waren**	کالاهای‌فلزی(فنرات)
der Regen	باران	die Regen**fälle**	ریزشهای‌باران
der Schnee	برف	die Schnee**massen**	توده‌های‌برف
das Streben	مجاهدت- تلاش	die Bestr**ebungen**	مجاهدت‌ها
der Dank	تشکر - شکرگزرای	die Dank**sagungen**	شکرگزاریها

تبصره—برای صرف اسامی مرکب از دو یاچند اسم باید آخرین اسم را

مطابق قواعد گفته شده صرف کرد . مثلا :

آدمك برفی der Schneemann که از دو اسم (برف der Schnee)

و (مرد - آدم der Mann) ترکیب شده باید فقط کلمهٔ Mann را که آخرین

اسم است در مفرد وجمع صرف کرد .

صرف اسامی بیگانه

اسامی بیگانه حتی‌الامکان مانند کلمات آلمانی صرف میشوند و چنانچه اینگونه اسامی بدون تغییر صورت اصلی خود در زبان آلمانی وارد شده باشند در حالت دوم مفرد (.G) بآخر آنها s یا es اضافه میشود و در جمع ، یا خاتمه‌ای که در اصل داشته‌اند خواهند داشت ویا اغلب بریشهٔ آنها en افزوده میگردد ضمناً باید دانست که بسیاری از اسماء بیگانه مذکر یاخنثی بوده و بطور مختلط یا قوی صرف میشوند بدینقرار :

۱ـ اسامی بیگانه که مختوم به um ـ میباشند . مثال:

das Album (_en)	کتاب تصویر ـ آلبوم
das Minimum (_a)	حداقل ـ دنو ـ می‌نیمم
das Verb(um) (_en یا -a)	فعل
das Faktum (_en یا -a)	عمل
das Substantiv(um) (_e یا _ a)	اسم
das Individuum (_en)	موجود - شخص

توضیح - در زبان ایتالیائی اغلب اسامی به a جمع بسته میشوند و en ـ علامت جمع زبان آلمانی است بنابراین در پرانتز که (a یا en ـ) نوشته شده است یعنی اسم بیگانه دو جمع دارد مثلاً جمع das Verbum) die Verben یا die Verba) میشود همینطور است برای سایر اسامی بالا که پس از برداشتن خاتمهٔ um علامت جمع بآنها اضافه میشود . ضمناً حرف (V) مثل (و) فارسی دراین گونه اسماء تلفظ میگردد .

۲ـ اسامی خارجی مختوم به o _ a _ il _ al _ us - ium _

(پس سیلابهای o ـ a - us - ium - بترتیب ازآخر ده اسم اول مفرد که در زیراست حذف شده و درجمع بریشهٔ هریك علامت جمع که در پرانتز میباشد افزوده میگردد)

das Studium (_ ien)	تحقیق ـ تحصیل
das Ministerium (_ ien)	وزارتخانه
das Evangelium (_ ien)	انجیل

das Drama (– en)	درام (نمایش)
das Thema (_en)	تِم - موضوع
das Klima (_ate)	آب وهوا
der Globus (- en)	کُره
der Modus (_ i)	رسم روز - مُد
das Genus (_ era)	حرف تعریف ـ جنس
das Porto (-i)	اجرت پست
das Kapital (- ien)	سرمایه
das Material (- ien)	مواد مصالح - ماده اولیه
das Mineral (_ ien)	معدن
das Komma (- s یا - ata)	ویر گول
das Schema (- s یا _ata)	طرح ـ شِما
das Fossil (- ien)	فسیل
das Reptil (- ien)	حیوان خزنده
das Projektil (_e)	گلولهٔ تفنگ
das Konto (- s یا - en یا - i)	حساب (اجناس)
das Auto (- s)	اتومبیل

۳ –اسامی خارجی که در جمع (s) میگیرند در سه حالت دیگر جمع نیز s اضافه میگردد .

توضیح–اسامی بالا که در جمع مختوم‌به en یا ien شده‌اند بطورمختلط وبقیه قوی صرف میشوند .

۴ – اسامی مذکر بیگانه زیر که مختوم‌به t_ ar_ ik و et- it - ot- arch_ graph - log و nom- e میباشندضعیف صرف میشوند یعنی غیر ازحالت اول همه‌جا در مفرد وجمع (en-) میگیرند . مانند :

der Kandidat (- en)	بر گزیده ـ کاندید

der Musikant (-cn)	موسیقی‌دان
der Katholik (-en)	کاتولیك (فرقه‌ای از مسیحیون)
der Prophet (-en)	پیامبر - پیغمبر
der Jesuit (-en)	مسیحی
der Idiod (-en)	دیوانه - احمق
der Monarch (-en)	سلطان مستبد
der Geograph (-en)	جغرافی‌دان
der Philolog (-en)	ادیب
der Astronom (-en)	ستاره‌شناس - منجم
der Barbar (-en)	بربر
der Beduine (-en)	بدوی

۵ - اسامی مذکر خارجی که به(or) مختوم میباشند بطور مختلط صرف‌میشوند یعنی در (.G) مفرد (s) ودر جمع (en-) میگیرند . مثال :

der Doktor (-en)	پزشك - دکتر
der Rektor (- en)	مدیر
der Professor (- en)	معلم- مدرس - پرفسور
der Direktor (-en)	رئیس

۶ - این اسامی مؤنث بیگانه ضعیف صرف میشوند یعنی در مفرد تغییر نکرده‌ودر جمع (en-) میگیرند :

die Religion (-en)	مذهب
die Nation (- en)	ملت
die Exellenz (-en)	جناب - حضرت اشرف
die Konferenz (-en)	شورای - کنفرانس

صرف اسم خاص و القاب

۱- نام اشخاص - اینگونه اسامی چه مرد یا زن که معمولا بدون حرف تعریف میباشند در حالت دوم (.G) مفرد (s) میگیرند . مثال :

آثار ادبی گوته ـ کلیات گوته　　Goethes Werke

پدر پتر　　Peters Vater

برادر هلگا　Helgas Bruder　　مادر گیزلا　Giselas Mutter

توضیح- اولا نامهای پترو گوته مذکر و هلگا و گیزلا مؤنث میباشند . ثانیاً در حالت اضافه در زبان آلمانی برخلاف فارسی نام اشخاص مقدم براسامی دیگر قرار میگیرند (بجای Peter یا Goethe میتوان هراسم یانام فامیلی فارسی رانیز بکار برد مانند :

عموی بهنام Behnams Onkel　کتاب گیتی Gitis Buch وغیره).

اسامی مذکر مختوم به s-β ـ x ـ z ـ tz درحالت دوم بجای (s) بآخرشان ens اضافه میگردد .

صندلی فریتس　Fritzens Stuhl　　میز هانس　Hansens Tisch

هجویات هُراس　Horazens Satiren　　برادر ماکس　Maxens Bruder

توضیح- ممکن است بجای اضافه کردن (ens) آخر اینگونه اسامی خاص بالای هر اسم این علامت (و) راکه شبیه ویرگول است و اصطلاحاً آنرا علامت حذف گویند گذاشت . مثل :

صندلی فریتس　Fritz ' Stuhl　　میز هانس　Hans ' Tisch

در نوشتهها و صحبتهای معولی برای اضافه کردن چنین اسامی باسم دیگر از حرف اضافهٔ (von) که بمنزلهٔ کسرهٔ فارسی است استفاده میکنند . مانند :

میز هانس　　Der Tisch von Hans

　　　　　　هانس　از　میز

برادرماکس　　Der Bruder von Max

　　　　　　ماکس　از　برادر

بیشتر از اسامی که حرف تعریف ندارند نیز ممکن است با کلمهٔ von بیکدیگر اضافه کرد . مثل :

خیابانهای آلمان Die Straßen von Deutschland وغیره .

هرگاه نام شخصی بیش از یکی باشد در اینصورت بآخرین اسم در حالت دوم (G.) حرف (s) اضافه میشود. مانند :

درامهای فردریك شیلّر Friedrich von Schillers Dramen.

اسامی خاص جمع ندارند مگر وقتیکه برای مفهوم عام بکار روند مثل‌اینکه بگوئیم : دنیا بخود ضحاکهادیده است (باینگونه اسامی‌در جمع معمولا e میافزایند) ضحاك(‌- e) Sahak

۴-القاب- در صورتی‌که لقبی‌با حرف تعریف جلوی اسم خاصی قرار گیرد خواه یك یاچند لقب باشد فقط لقب اول در حالت دوم (s) گرفته واسم خاص تغییر نمیکند . مثل :

سلطنت‌قیصرفردریك . Die Regierung des Kaisers Friedrich .

(در این جمله قیصر لقب فریدریش میباشد .)

تحقیقات‌پرفسوردکتر کارل . Die Forschungen des Professors Dr. Karl .

(در این جمله .Dr علامت اختصاری Doktor وپرفسور لقب است و دکتر کارل رویهمرفته اسم خاص محسوب شده است .)

چنانچه لقبی بدون حرف تعریف جلوی اسم خاصی قرار گیرد فقط اسم خاص در حالت دوم (s) میگیرد . مانند :

مرگ قیصر فردریك . Kaiser Fredrichs Tod .

عنوان آقا = Herr چه باحرف‌تعریف ویا بدون آن حتی اگر جلوی لقبی‌با یا بدون حرف تعریف در جمله‌ای قرار گیرد بطور ضعیف صرف میشود . مثل :

کلاه آقای مولر . Der Hut des Herrn Müller .

کلاه آقای مولر . Herrn Müllers Hut .

پسر آقای براون. Der Sohn von Herrn Braun .

کتاب آقای دکتر ریوسك. Das Buch des Herrn Doktors Riosk.

Herrn Professor Doktor Karls Schule .

مدرسهٔ آقای پرفسور دکتر کارل .

عنوان خانم = Frau اگر قبل از اسم خاصی قرار گیرد بدون حرف تعریف (die)خواهد بود . مثل : خانم مایر Frau Meierوغیره وچنانچه در بین جمله‌ای عنوان Frau در حالت دوم (G) مفرد باحرف تعریف آورده شود صرف میگردد :

این‌اطاق خانم مولر است . Das ist das Zimmer **der** Frau Müller .

و اگر این عنوان در جمله‌ای بدون حرف تعریف قرار گیرد فقط اسم خاص (s) میگیرد :

این اطاق خانم مولر است . Das ist Frau Müllers Zimmer .

بهمین طریق است عنوان دختر خانم = Fräulein . مانند :

Das ist die Uhr **des** Fräulein Helga .

این ساعت دختر خانم هِلگاست .

این‌ساعت‌دختر خانم‌هلگاست. Das ist Fräulein Helgas Uhr

ممکن است اسامی خاص جلوی اعداد ترتیبی قرار گیرند در اینصورت اسم خاص مانند قواعد بالا واعداد بطور ضعیف‌صرف خواهند شد :

فردریك‌دوم Friedrich II. = Friedrich Zwei یا Friedrich der Zweite

Die Gesetze König Friedrichs II . =

قوانین شاه فردریك‌دوم . Die Gesetze König Friedrichs **des** Zweiten .

Die Fronzosen erzählen von Heinrich IV. =

Die Franzosen erzählen von Heinrich **dem** Vierten.

فرانسویها از هانری چهارم نقل (حکایت) میکنند .

Die Anklage gegen Ludwig XVI. =

شانزدهم لودویگ علیه اتهام

Die Anklage gegen Lubwig **den** Sechzehnten .

اتهام علیه لودویگ شانزدهم .

ضمناً عنوان کبیر بعد از اسم شاه آورده میشود . مثل :

فردریك کبیر Friedrich der Croße وغیره .

توضیحـ اعداد ۲ = II و ٤ = IV و ١٦ = XVI اعداد رومی میباشند که معمولا بعد از اسامی پادشاهان قرار میگیرند . در زبان آلمانی ۲ = zwei و vier = ٤ و ۱۰ = zehn و ٦ = (زِکس) sechs و ١٦ = sechzehn . میباشد هر گاه باعداد اصلی (te) اضافه کنند اعداد ترتیبی درست میشود . مانند :

دومین = zweite وچهارمین = vierte شانزدهمین (زِکش‌تسِنته) sechzehnte

(در مثالهای بالااعداد ترتیبی بطور ضعیف صرف شده وبدین‌جهت بآخر آنها n اضافه شده است . البته راجع باعداد وصرف آنها در بخش مربوط شرح داده خواهد شد).

امروزه بعداز میلاد مسیح = nach Christus وقبل از میلاد مسیح = vor Chistus را در حالت فاعلیت (.N) میخوانند وهریك را در تواریخ بطوراختصار چنین مینویسند .n. Chr . v. Chr

ضمناً Jesus Christus که بمعنای عیسی مسیح میباشد نیز درحالت‌فاعلیت گفته میشود .

۳ـ دسته‌ای از اسماء خاص که حرف تعریف دارند مطابق قواعدی که قبلاً گفته شد صرف میشوند وآنها از اینقرارند :

a) اسامی کشورها که اگر مذکر و خنثی باشند فقطدر (.G) مفرد (s) میگیرندو اگر مؤنث باشند تغییر نکرده فقط حرف تعریفشان صرف میشود . مثال:

بنات das Banat سوئیس die Schweiz سودان der Sudan

بعضی از اسامی کشورها اصولاً بصورت جمع میباشند ودر چهار حالت جمع صرف میشوند . مانند :

مجمع‌الجزایر آزور در بحر آتلانتیك die Azoren

کشور هلند ــ پیه‌با die Niederlande

b) اسامی کوهها ، کوهستانها ، رودخانه‌ها ، دریاها ودریاچه‌ها :

رودخانهٔ دانوب die Donau سلسله جبال‌شوارتس‌والد der Schwarzwald

der Harz	کوهستان‌هارتس	der Atlantik	بحر آتلانتیك
der Baikal	دریاچهٔ بایکال	die Nordsee	دریای‌شمال

c) اسامی فصول ، ماهها وروزها :

der Frühling	بهار	der Sommer	تابستان
der Herbst	پائیز	der Winter	زمستان
der Januar	ژانویه	der Dezember	دسامبر
der Montag	دوشنبه	der Dienstag	سه‌شنبه
der Freitag	جمعه	der Mittwoch	چهار شنبه

شنبه der Samstag یا der Sonnabend

صرف مقیاسات مقادیر واوزان

۱ــ اگر مقیاس واندازه‌هائی که دارای حرف تعریف مذکر و خنثی میباشند بعد از اعداد درجمله‌ای‌بکار روندرد جمع تغییر نمیکنند فقط متر das Meter یا der ولیتر das Liter یا der که در (D.) جمع ممکن است n بگیرند . مانند:

Die Mutter Kauft sechs Paar Strümpfe .

مادر شش جفت جوراب میخرد .

در جملهٔ (۱) das Paar بمعنای جفت که جزو مقیاسات است بعداز عدد شش تغییر نکرده‌ولی جورابها که مقیاس نیست بعد از شش جفت برخلاف زبان‌فارسی جمع بسته شده است .

(جوراب = der Strumpf جورابها = die Strümpfe)

(مقیاس طول ــ پا = der Fuß)

فضا ببلندی شش‌پاست	Der Raum ist 6 Fuß hoch
چهار دوجین تکمه	Vier Dutzend Knöpfe
تکمه (ـــe) der Knopf	das Dutzend = دوجین = ۱۲عدد

در این جمله Mann جزو مقیاسات است .

ببلندی سه‌مرد	Drei Mann hoch

در یك ارتفاع ده متری — In einer Höhe von zehn Meter (n)

۲ــ مقیاساتی که حرف تعریف مؤنث دارند ومخصوصاً مختوم به (e) باشند بعداز اعداد صرف میشوند . مانند :

ذراع (از آرنج‌تانوك انگشتان که ۵۵ تا ۸۰ سانتیمتر است) die Elle (−n)

بطول دو ذراع — Zwei Ellen lang .

مقیاس راه درآلمان بطول ۷۵۰۰ متر — die Meile (−n)

بمسافت سه میل . — Drei Meilen weit .

وجب - دست — die Hand (−e) .

بعرض چهار وجب . — Vier Hände breit .

۳ــ مقیاس پول بعد از اعداد تغییر نمیکنند مگر آنهائی که مختوم‌به (e) باشند . مثل :

5 Mark	پنج مارك	6 Pfennig	شش‌پفنیگ
8 Dollar	هشت‌دلار	10 Rubel	ده روبل
die Drachme	سکهٔ‌یونانی	die Rupie	روپیه(سکهٔ‌هندی)
der Pfennig (−e)	یکصدم‌مارک	die Mark	مارك(واحدپول‌آلمان)
20 Drachmen	بیست دراخمن	50 Rupien	پنجاه‌روپیه

٤ــ مقیاسات زمان بعداز اعداد صرف میشوند . مثال :

Drei Tage lang . بمدت‌سه روز . Nach zehn Monaten . بعدازده‌ماه .

In fünf Minuten . درظرف پنج‌دقیقه . Nach vier Nächten . بعدازچهارشب.

لغات :

die Minute (−n)	دقیقه	die Nacht (−e)	شب
der Tag (−e)	روز	fünf	پنج

۵ــمقیاسات مأخوذاز زبان بیگانه نیز بعد از اعداد صرف میشوند . مانند:

3 Millionen Einwohner . — سه میلیون ساکنین .

4 Portionen Essen . — چهارپرس‌غذا .

die Portion (-en) سهم ـ پرس‌غذا (پُرتسیون)

die Mllion (-en) میلیون der Einwohner ساکن

۶ـ اوزانی که بصورت پیمانه باشند از قبیل فنجان ، بطری ، گیلاس وقوری ودر مقیاسات بکار روند بعد از اعداد صرف میشوند . مثل :

Drei Flaschen Wasser . سه بطری آب .

Zwei Tassen Kaffee . دو فنجان قهوه .

Zwei Kannen Tee . دو قوری چای .

Vier Gläser Wein . چهار گیلاس شراب .

der Kaffee (-s)	قهوه	die Tasse (-n)	فنجان
das Glas (⸚er)	گیلاس	die Flasche (-n)	بطری
die Kanne (-n)	قوری-ظرف	das Wasser (-)	آب
der Wein (-e)	شراب	der Tee (-s)	چای

۷ـ مقیاسات‌وزن از قبیل کیلو das Kilo و کیلوگرم das Kilogramm وکیلوات das Kilowatt بعداز اعداد صرف نمیشوند . مانند :

نان das Brot (-e) .

دو کیلونان چند میارزد ؟ Was kostet zwei Kilo Brot ?

نان کیلو دو میارزد چه(چند)

طریقهٔ شناختن اقسام صرف اسم

بادانستن خاتمه‌های اسم در حالت دوم مفرد وحالت اول جمع میتوان تعیین کرد که آن اسم جزو کدامیك از اقسام صرف است بدینطریق :

۱- اگر اسم در (.G) مفرد ودر (.N) جمع بحرف n یا en مختوم نباشد آن اسم قوی صرف میشود . مثال :

اسم		حالت‌دوم‌مفرد (.G)	حالت‌اول‌جمع(.N)
der Schüler	شاگرد	des Schülers	die Schüler
der Tisch	میز	des Tisches	die Tische
das Buch	کتاب	des Buches	die Bücher

در کتابهای لغت وبعضی‌از کتب قرائت آلمانی از نظر اهمیت اینموضوع‌برای شناختن هریك از اقسام صرف (.G)مفرد و (.N) جمع بعد از هر اسم بطور خلاصه نظیرلغات زیرچنین نوشته شده است .

der Schüler (- s / -) der Tisch (- es / -e)

das Buch (-es /-̈-er) die Tür (- / -en)

در هریك از چهار مثال‌بالا s-و es- که درداخل پرانتزها ست بجای حالت دوم مفرد بوده وبقیهٔ علامتها بعدازخط مایل بجای حالت اول جمع میباشند (خطمنها در پرانتز اول بعداز s میرساند که اسم درجمع تغییر نمیکند) . ضمناً از این خلاصه میتوان‌بخوبی‌فهمید که der Schüler جزوصرف‌قوی اول وder Tisch صرف‌قوی دوم و das Buch صرف قوی سوم بوده و die Tür بطور ضعیف‌صرف‌میشود .

۲- اگر خاتمهٔ اسم درحالت‌دوم مفرد وحالت‌اول‌جمع‌حرف n یاen یافقط در (.N) جمع n یاenباشدآن اسم ضعیف صرف میشود بشرطی‌که nیاen جزو کلمهٔ اصلی نباشد . مثال:

der Herr (-n / -en) آقا der Knabe (-n / -n) پسربچه

die Tasche (- / -n) die Tür (- / -en) درب

۳- اگر اسم در(.G)مفرد s یا es ودر (.N) جمع n یا en داشته باشد آن اسم بطور مختلط صرف میشود . مانند :

das Ohr(-es/-en) گوش das Auge (-s /-n) چشم

der Strahl (-es/-en) شعاع

تذکار-از آنچه تاکنون راجع باسم وصرف آن گفته شد معلوم گردید که دانستن حرف تعریف هر اسم وشناختن اقسام صرف آن در جمله‌سازی ومکاتبات بسیار مهم است .

چنانچه در اوایل تحصیل زبان آلمانی موقع صحبت با اشخاص اشتباهاتی از حیث ندانستن حرف تعریف‌ویا صرف اسامی وغیره رخ دهد چندان عیبی ندارد و باید

آنچه را که انسان بلد است بدون شك وتردید وباکمال شجاعت آنها را ادا کرده وبکار برد تا اشکالات بتدریج مرتفع گردند ولی اگر شخص بخواهد برای ادامهٔ تحصیل در دانشکده ویادر شرکتهای آلمانی و ادارات دولتی بسمت مترجمی و یا معلمیاشتغال ورزد باید کاملاً رعایت قواعد گرامری مخصوصاً موقع مکاتبات وترجمه که بمنزله سند رسمیاست بنماید از طرفی چون دانستن حرف تعریف تمام اسامی که قاعدهٔ کاملی ندارند وحتی برای خود آلمانیها خالی از اشکال نیست بهتر است بکتاب لغتی که حرف تعریف معین و (.G)مفرد و(.N) جمع هراسم را بطور اختصار داشته باشد درمواقع لزوم مراجعه کرد .

معروفترین کتاب لغت آلمانی بنام (بر کهاوس Brockhaus) میباشد که از هرحیث قابل استفاده است .

اسامی مرکب

هرگاه دو یا چند اسم بایکدیگر ترکیب شوند اسم مرکبی تشکیل میشود . هر اسم مرکب دارای دوجزء استجزء اصلیوجزء متمم وبچهارصورتممکن است که بایکدیگر ترکیب شوند . ازاینقرار :

۱ـجزء اصلی ومتمم هردو در موقع ترکیب ساده میباشند :

اسم مرکب	جزء متمم	جزء اصلی
چتر بارانی der Regenschirm =	باران der Regen +	سایبان der Schirm
درب خانه die Haustür =	خانه das Haus +	درب die Tür
کلمهٔ اصلی das Grundwort =	اصل der Grund +	کلمه das Wort

۲ـ جزء اصلی اسم مرکب وجزء متمم ساده :

der Handschuh دستکش + der Stoff پارچه = der Stoffhandschuh
پارچهٔ دستکش

die Kehrmaschine + der Teppich = die Teppichkehrmaschine

ماشین‌قالی‌جاروب کن — قالی — ماشین‌جاروب کن

۳ـ جزء اصلی ساده وجزء متمم مرکب :

das Haupt اصلی + der Bahnhof ایستگاه راه آهن = der Hauptbahnhof ایستگاه اصلی راه آهن

٤ـ جزء اصلی ومتمم هردو مرکب :

die Eisenbahn راه آهن + der Wartesaal تالار انتظار = der Eisenbahnwartesaal تالار انتظار ایستگاه راه آهن

تبصرهٔ ۱ـ تعدادی از اسماء مرکب بدون حرف ارتباطی بایکدیگر ترکیب میشوند . مانند :

der Abend شب + das Essen غذا = das Abendessen شام

عده‌ای از اسامی مرکب بوسیلهٔ یك یادوحرف ارتباطی ازقبیل e ـ s ـ es

n ـ en و er برای سهولت وزیبائی کلام باهم ترکیب میشوند . مثل :

der Anzug پوشاك + das Bad حمام = der Badeanzug پوشاك حمام

das Amt اداره + das Kleid لباس = das Amts kleid لباس اداری

die Pflicht وظیفه + das Kind بچه = die Kindespflicht وظیفهٔ بچه

das Tuch حوله + die Tasche جیب = das Taschentuch دستمال

die Haut پوست + der Bär خرس = die Bärenhaut پوست خرس

der Wagen درشکه + das Kind بچه = der Kinderwagen درشکهٔ بچه

تبصرهٔ ۲ـ درموقع ترکیب هراسم بافعلی که جزء متمم است علامت مصدر (en) یاقسمتی از آن حذف میگردد . مانند:

die Maschiene ماشین + schreiben نوشتن = die Sreibmaschine ماشین تحریر

der Finger انگشت + zeigen نشاندادن = der Zeigefinger انگشت سبابه

das Heft دفتر + rechnen حساب کردن = das Rechenheft دفتر حساب

بطورکلی در ترکیب کلمات شخص طبعاً موقع تلفظ آنها بمرور تشخیص خواهد داد که چه حرفی ازحروف رابط اضافه ویاچه قسمتی از فعل باید حذف گردد .

قاعدهـ در اسماء مرکب حرف تعریف بآخرین اسم داده میشو واین موضوع از مثالهای بالا بخوبی آشکار است . بدیهی است قواعدی که برای جمع بندی وصرف اسامی گفته شد نسبت بآخرین اسم مرکب نیز میتوان اجرا کرد.

تمرین۲

جمله‌های زیر را بآلمانی ترجمه کنید! (لغات این تمرین درصفحات گذشته نوشته شده است) .

۱ـ این کتابها به بچه‌ها تعلق دارند

۲ ـتو دو کلاه وچهارمداددارى

۳ـ شاگردان چهار جمله راجواب میدهندوآنها را روی کاغذ مینویسند

٤ـ من میزها ، صندلی‌ها وپنجره‌های اطاق را نشان میدهم .

۵ ـ رنگ این دستمالها خیلی قشنگ است .

٦ ـ نامه‌های شما روی‌نیمکتها واقع‌اند .

۷ ـ لانه‌های‌پرندگان کوچکند

۸ـ تختوابها دم دیوارهاقرار دارند .

۹ـ برادران ماخوب‌هستند .

۱۰ـ مادران این‌دختران دراطاق‌نهارخوری میباشند.

بخش سوم

صفت Das Adjektiv

صفت کلمه‌ای است که حالت وچگونگی اسم را بیان کند . مثل :
شاگرد خوب . میز کوچك وغیره .
کلمهٔ اول را موصوف و دوم را صفت گویند .
(شاگرد = موصوف وخوب صفت) .

هر صفت ممکن است در جمله‌ای بدو صورت درآید صفت اسنادی وصفت توصیفی .

۱- صفت اسنادی آن است که وصف اسم بکمك فعلی گفته شود وارتباط مستقیم باموصوف نداشته باشد. مانند :

Der Vater ist gut پدرخوب است. Das Buch ist rot. کتاب قرمز است

در این حال که صفت بعداز اسم قرار میگیرد هیچگونه تغییری نکرده و صرف نمیشود .

۲- صفت توصیفی یاوصفی آن است که اسم را بدون کمك فعل توصیف کند وباموصوف ارتباط مستقیم داشته باشد . درزبان آلمانی برخلاف فارسی صفت وصفی قبل از اسم درآمده وصرف میشود . مثال:

Die gute Mutter. مادر خوب Das rote Buch. کتاب قرمز
خوب مادر کتاب قرمز

Der junge Onkel . عموی جوان Der grüne Tisch . میز سبز
عمو جوان میز سبز

در چهار جملهٔ بالا صفات وصفی صرف شده چه در (.N) مفرد بآخر آنها حرف (e) اضافه گشته است از طرفی صفت وصفی در زبان آلمانی بصورت مضاف و مضاف الیه

نمیباشد ودر حقیقت باید بجای‌مادر خوب برعکس خوب مادر معنی کرد .

(درزبان فارسی هم گاهی صفت قبل از موصوف درمیآید مانند :
بزرگ ارتش‌داران ـ بزرگمهر ـ سیاه‌چشم وغیره) .

صفت وصفی که عموماً قبل از اسم واقع میشود در نتیجهٔ تغییر نوع و حالت اسم در مفرد وجمع نیز تغییر کرده ومانند‌اسم بسه طریق صرف میشود قوی ، ضعیف و مختلط .

۱- صرف قوی صفت

صفت وقتی قوی صرف میشود که‌بجای حرف تعریفهای معین قرار گیردواسمی‌را که در جمله جنبهٔ عمومی وکلی داشته باشد توصیف کند . مثلا در این جمله « **آدم پیر باتجربه است** »کلمهٔ آدم جنبهٔ کلی را داشته و بیکنفر اطلاق نشده است .

1 _ **guter** Mensch . آدم‌خوب خوب آدم	2_ **rotes** Licht . نور قرمز قرمز نور
2 _ **kühle** Luft . هوای‌خنك خنك هوا	4 _ **gute** Menschen . آدمهای‌خوب آدمها خوب‌ها

بطوریکه از چهار مثال بالا معلوم میشود در جملهٔ اول بجای حالت اول der بآخر صفت (er_)ودر جملهٔ دوم بجای das (-es) وبجای die مفردمؤنث وجمع (e_) اضافه شده است (صرف قوی صفت مانند صرف ضمیر اشارهٔ dieserمیباشد).

جدول صرف قوی صفت

خنثی	مذکر	چهارحالت
rotes Licht نورقرمز	guter Mensch آدم‌خوب	N.
rotes(_en)Lichtes	gutes « en	G.
rot em Licht	gutem « en	D.
rot es Licht	guten « en	A.

چهار حالت	مؤنث	جمع هر سه نوع
N.	kühle Luft هوای خنك	gute Meschen آدمهای خوب
G.	kühler «	guter «
D.	kühler «	guten «
A.	kühle «	gute «

موقع صرف قوی اگر اسم مذکر یا خنثی در (.G) مفرد (s یا es) بگیرد برای زیبائی تلفظ بهتر است بآخر صفت درحالت دوم(en)اضافه شود :

Die Farbe alten Weines . رنگ شراب کهنه .

Der Strahl roten Lichtes . شعاع نور قرمز .

چند مثال مربوط بصرف قوی صفت درجمله :

Er arbeitet mit groβem Erfolg . او باموفقیت تام کارمیکند .

کامیابی بزرگ با کارمیکند او

der Erfolg (- s / - e) نتیجه ــ کامیابی ــ بهره

das Wetter (_ / -) آب وهوا ــ هوا

Heute ist schönes Wetter . امروز هوای قشنگی است .

هوا قشنگ هست امروز

Gute Menschen helfen alten Leuten immer .

همیشه مردم به پیر کمك میکنند آدمها خوب

آدمهای خوب همیشه بمردم پیر کمك میکنند .

Ich liebe sehöne Blumen من کلهای قشنگ را دوست دارم .

کلها قشنگها دوست دارم من

اگر اسمی دو یاچند صفت داشته باشد همهٔ آنها بترتیب مانند صفت اولی صرف میشوند . مثال .

Gute , frische Luft . هوای خوب وتازه .

هوا تازه خوب

Das Bad hat fließendes , kaltes und warmes Wasser
آب گرم و سرد جاری دارد حمام

حمام آب جاری وسرد وگرم دارد .

۲- صرف ضعیف صفت

هرگاه صفت بعد از حرف تعریف معین وقبل از اسم آورده شود ضعیف صرف میگردد . مثال وطریقهٔ صرف اینگونه صفت را از جدول زیر میتوان یادگرفت :

چهارحالت	مذکر	مؤنث
N.	der gute Freund دوست خوب	die junge Frau خانم جوان
G.	des guten Freundes	der jungen Frau
D.	dem guten Freund	der jungen Frau
A.	den guten Freund	die junge Frau

چهارحالت	خنثی	جمع هرسه نوع
N.	das kleine Haus خانهٔ کوچك	دوستان خوب die guten Freunde
G.	des kleinen Hauses	der guten Freunde
D.	dem kleinen Haus	den guten Freunden
A.	das kleine Haus	die guten Freunde

با کمی دقت در این جدول دیده میشود هرجا صفت بعد از حرف تعریفهای مفرد der و die و das قرار گرفته بآخر آنها e اضافه شده است ولی در بقیهٔ حالتها صفات در مفرد وجمع en گرفته‌اند .

چنانچه قبلاً گفته شد ضمایر اشاره وکلمات دیگری که درمفرد وجمع مانند حرف‌تعریفهای‌معین صرف‌میشونداز قبیل : solcher- welcher –jener– dieser

وغیره را میتوان در صورت لزوم بجای هریك از حرف‌تعریفهای der ـ die و das
قرار داده وبعداز آنها صفات توصیفی را مطابق جدول اخیر صرف نمود . مثال:

Der große Bruder sitzt an dem runden Tisch.

میز گرد دم نشسته برادر بزرگ

برادر بزرگ دم میز گرد نشسته .

Dieser große Bruder sitzt an jenem runden Tisch .

این برادر بزرگ دم آن میز گرد نشسته .

Der fleißige Schüler hilft diesem faulen Knaben .

پسربچه تنبل باین کمك‌میکند شاگرد ساعی

شاگرد ساعی باین پسربچهٔ تنبل کمك‌میکند .

اگر اسم دارای دو یا چند صفت توصیفی باشد هریك از آنها مانند صفات
واقع درجدول صرف میشوند بدینقرار :

Kennen Sie diesen treuen, jungen Mann ?

مردرا جوان باوفا این شما میشناسید

آیا این مرد باوفای جوان‌را میشناسید ؟

Helfen Sie , bitte , diesem guten, fremden Mann !

مرد غریب خوب باین خواهش‌میکنم شما کمك‌کنید

خواهش میکنم باین مرد خوب وغریب کمك‌کنید !

Die liebe, schöne Sonne lacht am großen , blauen Himmel

آسمان آبی بزرگ در میخندد خورشید قشنگ عزیز

خورشید عزیز وقشنگ درآسمان بزرگ وآبی میخندد .

در جملهٔ اخیر توجه‌کنید که am خلاصهٔ an dem میباشد بنابراین‌دوصفت
groß و blau که بعد از حرف تعریف در حالت سوم مفرد قرار گرفته‌اند بطور
ضعیف صرف شده‌است (بین‌دو صفت میتوان حرف ربط und را بجای ویرگول
گذاشت) اعداد ترتیبی وقیود وبطورکلی کلماتی‌که مانند صفات وصفی مابین اسم

وحرف تعریف معین قرار گیرند نیزمطابق آخرین جدول گذشته صرف میشوند . مثال :

Das ist die **erste** Klasse der Schule. . این اولین کلاس مدرسه است

مدرسه کلاس اولین هست این

Ist das die heutig**e** Zeitung oder die gestrig**e** ?

دیروزی یا روزنامه امروزی این هست

آیا این روزنامه مال امروز یادیروز است ؟

تبصره- چنانچه ضمایر واعداد نامعین بسیاری **viele** - دیگریها **andere** کمی- اندکی **wenige** -بعضی **einige** - برخی **etliche** - چندین **mehrere** وغیره قبل از صفت وصفی قرار گیرند صفت بصورت جمع در آمده ودرحالت اول وچهارم مانند صرف قوی (e) ودر (.G) و(.D) **en** میگیرند باستثنای هردو **beide** و همه **alle** که در اینصورت بصفت درهر چهار حالت **en** اضافه میشود :

Viele gut**e** Kinder . . بسیاری از بچه‌های خوب

Wir haben noch andere schöne Bilder .

عکسها قشنگها دیگریها بازهم-هنوز داریم ما

ما بازهم عکسهای قشنگ دیگر داریم .

Dieser Lehrer hat mehrere fleißige Schüler .

شاگردها ساعی‌ها چندین دارد معلم این

این معلم چندین شاگرد ساعی دارد .

۳- صرف مختلط صفت

هرگاه قبل از صفت وصفی حرف تعریف نامعین **ein** ویایکی از ضمایر ملکی **mein** ، **dein** ، **sein** وغیره همچنین **kein** قرار گیرد صفت بطور مختلط یعنی قسمتی از آن قوی وقسمت دیگر ضعیف صرف میشود . مثال:

Ein gut**er** Sohn. یك پسرخوب Eine gute Mutter . . یك مادر خوب

Ein gut**es** Kind . یك بچهٔ خوب Mein braun**er** Tisch . . میز قهوه‌ای من

چون از حرف تعریف نامعین ein و یا ضمیرملکی mein وغیره نمیتوان معلوم کرد که اسم بعداز آنها مذکر یا خنثی است از اینجهت برای تعین جنس هریك بآخر صفت قبل از اسم مذکر er وخنثی es اضافه میگردد در این حالت است که صفت بطور قوی صرف شده ولی بعداز حرف تعریف نامعین eine حتماً اسم مؤنث بوده وصفت هم e میگیرد ضمناً صرف اینگونه صفت ازجدول بخوبی معلوم میشود:

جدول صرف مختلط صفت

چهارحالت	مذکر	مؤنث	خنثی
	یك پسرخوب	یك مادر خوب	یك بچهٔ خوب
N.	ein **guter** Sohn	eine **gute** Mutter	ein **gutes** Kind
G.	eines **guten** Sohnes	einer **guten** Mutter	eines **guten** Kindes
D.	einem **guten** Sohn	einer **guten** Mutter	einem **guten** Kind
A.	einen **guten** Sohn	eine **gute** Mutter	ein **gutes** Kind

چون حرف تعریف نامعین ein جمع ندارد درجدول بالاستون جمع گذاشته نشد .

صفت باضمایر ملکی وعلامت نفی kein که قبلاً گفته شد نیز در مفرد مطابق جدول مختلط صفت‌صرف‌میشود . ذیلاً یکی از ضمایر ملکی و kein در جمع باصفت واسم من باب مثال صرف میگردد :

جمع بصورت نفی	جمع
N. keine faulen Schüler	N. meine guten Kinder
شاگردان‌غیرتنبل	بچه‌های خوب من
G. keiner faulen Schüler	G. meiner guten Kinder
D. keinen faulen Schülern	D. meinen guten Kindern
A. keine faulen Schüler	A. meine guten Kinder

اگر اسمی دارای دو یا چند صفت باشد هریك مانند جدول گذشته صرف میشود .

(خاتمه‌های صرف مختلط فقط در (.N) مفرد مذکر ودر (.N و .A) خنثی باصرف ضعیف فرق دارد بنابراین حفظ کردن‌آن آسان است) .

صفات درجواب چه‌قسم ؟ (Was für ein ?) و چگونه ؟ (Wie ?) قرار میگیرند . بدینصورت :

Was für ein Buch ist das ? — این چه قسم کتابی است ؟

Das ist ein deutsches Buch . — این یك کتاب آلمانی است .

Wie ist der Vater ? — پدر چگونه است ؟

Er ist gut . — او خوب است .

مثالهای دیگر مربوط بصرف مختلط صفت :

Robert schreibt an seinen guten Eltern einen Brief .

ربرت مینویسد به بخود خوب پدرومادر یك نامه‌را

ربرت بوالدین خوبش یك‌نامه مینویسد .

Der Bruder hilft seiner kleinen Schwester .

برادر کمك‌میکند بخود کوچك خواهر

برادر بخواهر کوچکش کمك میکند .

Ein reiches Mädchen hilft einem armen, guten Knaben

یك غنی دختربچه کمك‌میکند بیك فقیر خوب پسر بچه

یك دختر بچهٔ ثروتمند بیك پسربچهٔ فقیر وخوب کمك میکند .

In einem großen, neuen Zimmer steht ein schöner Eßtisch.

در یك بزرگ نو اطاق ایستاده یك قشنگ میزنهارخوری

در یك اطاق بزرگ وتازه یك میزنهارخوری قشنگ قرار دارد .

Ich kaufe keinen alten Wagen . من اتومبیل کهنه(قدیمی) نمیخرم .

من میخرم نه‌یك قدیمی اتومبیل

Wir haben keine schönen Bilder . ماعکسهای قشنگی نداریم .

ما داریم نه‌یك قشنگ عکسها

Er legt sein Heft auf einen schwarzen Stuhl .

او قرارمیدهد دفتررا مال‌خود روی یك سیاه صندلی

او کتابچه‌اش را روی یك صندلی سیاه میگذارد .

چند تبصره :

۱-در صفات مختوم به el و er موقع‌صرف معمولاً حرف e ماقبل l و n و r حذف میشود . مانند :

نجیب edel که edler و edle و edles و edlen میشود .

گران teuer که teurer و teure و teures و teuren میگردد .

۲-اسمائی که از صفت ساخته شده‌اند ودر حکم صفت درجمله قرار میگیرند مانند قواعد صرف قوی وضعیف ومختلط صفت صرف میشوند . مثال:

مذکر	مؤنث	خنثی	جمع
der Fremde غریب	die Fremde	das Fremde	die Fremden
ein Fremder یك بیگانه	eine Fremde	ein Fremdes	Fremde
der Kranke بیمار	die Kranke	das Kranke	die Kranken
ein Kranker یك بیمار	eine Kranke	ein Krankes	Kranke

Der Deutsche آلمانی	die Deutsche	das Deutsche	die Deutschen
Ein Deutscher یك آلمانی	eine Deutsche	ein Deutsches	Deutsche

بهمین طریق است اسم فاعلها واعداد ترتیبی که نیز مانند قواعد صفت بطور قوی وضعیف ومختلط صرف میشوند :

مذکر	مؤنث	خنثی	جمع
der Reisende مسافر	die Reisende	das Reisende	die Reisenden
ein Reisender یك مسافر	eine Reisende	ein Reisendes	Reisende
der Gefangene زندانی	die Gefangene	das Gefangene	die Gefangenen
der Zweite دومین(مرد)	die Zweite	das Zweite	die Zweiten

۳- اسم فاعل فعل را بصورت صفت در آورده ومیرساند که درحال انجام ویا کننده کاری میباشد واز مصدر هرفعل بااضافه کردن حرف (d) بآخر آن درست میشود .

مثل :

مسافرت رفتن ـ سفر کردن reisen که با اضافه کردن (d) بآخر مصدر reisend بمعنای در حال سفر کردن بوده و در حقیقت یکنوع صفت فاعلی درست میشود .

وهرگاه برسر reisend ونظیر آن یکی از حرف تعریفهای der ، die یا das آورده شود تبدیل باسم فاعل گشته ومانند قواعد سه گانهٔ صفت صرف میگردد :

سفر کننده ـ مسافر der Reisende همچنین گریه کردن weinen که weinend بمعنای گریان یا درحال گریه میباشد مثلاً در این جمله :

Er kommt weinend یعنی او گریان(درحال گریه) میآید و der Weinende بمعنای مرد گریان وغیره .

صفات مرکب- باترکیب دو صفت اصلی بیکدیگر همچنین باترکیب صفت‌ها واسماء وافعال با پیش‌سیلابها و پس‌سیلابها صفات مرکب تشکیل میگردند .

مثال ــ برای ترکیب‌دو صفت اصلی‌یا از اسم وصفت‌ولغات دیگر :

hell + blau = hellblau **dunkel + rot = dunkelrot**

روشن آبی آبی‌روشن تاریك قرمز قرمزسیر

همچنین سایر صفات اصلی دیگر که باترکیب **hell** و **dunkel** صفات‌مرکب درست میشوند . بدینقرارند :

hellgrün سبزروشن **dunkelgrün** سبزسیر **hellrot** صورتی

der Ruhm + voll = ruhmvoll باشهرت

شهرت پُر-مملو

der Geist + reich = geistreich فهیم‌ـباروح

فهم‌ـروح وافر-توانگر

schwarzäugig سیاه‌چشم **dreikantig** سه‌لبه دار **denkwürdig** شایان‌تأمل

schwerhörig کسیکه‌گوشش سنگین است **vielseitig** چندپهلو

breitschultrig چهارشانه

a) ترکیب صفات با پس‌سیلابها که بدینوسیله بیشتر از اسماء وافعال تبدیل بصفت میشوند (اینگونه صفات را صفات مشتق نیز گویند) .

۱-باپس سیلاب‌های **en** ـ و**ern** ـ

golden	طلائی	**silbern**	نقره‌ای	**ledern**	چرمی
wollen	پشمی	**leinen**	کتانی	**metallen**	فلزی
eisern	آهنین	**hölzern**	چوبی	**steinern**	سنگی

۲- با **ig** ـ

eckig گوشه‌دار **spitzig** نوك‌دار **beliebig** دلخواه‌ـدلپذیر

۳ - با **isch**ـ

himmlisch آسمانی **berlinisch** برلینی **spanisch** اسپانیائی

۴- با **bar** ـ

offenbar آشکار **eßbar** قابل‌خوردن‌ـخوردنی **dankbar** قابل‌تشکر‌ـمتشکر

۵- با lich -

خنثی sächlich زنانه-مؤنث weiblich مردانه-مذکر männlich
حقیقی wirklich مفید nützlich شاهوار königlich
بشاش fröhlich ماهیانه monatlich روزانه täglich

۶- با haft -

بدجنسانه boshaft استادانه meisterhaft ناقص mangelhaft

b) ترکیب صفات بوسیلهٔ پیش‌سیلابها که نیز بیشتر از اسماء وافعال تبدیل بصفت میشوند :

۱- باپیش‌سیلاب be مانند :

دوست‌شده befreundet آشنا bekannt مشهور berühmt

۲- با ge

سالم gesund بدون‌شك-یقین gewiß عالم gelehrt

۳- با miß

بدگمان - بی‌اعتماد mißtrauisch بدخواه mißgünstig
سوء تفاهم mißverständnis

۴- با un

بی‌تربیت ungezogen نالایق unwürdig بی‌ادب unartig

۵- با ur

مستند-قانونی urkundlich اصلی ursprünglich قدیمی-باستانی uralt

تبصره- تمام قواعدی که راجع بصفت وصرف آن گفته شد نسبت بصفات مرکب نیز قابل‌اجراست . مثال :

Auf diesem hellroten Buch liegt meine goldene Uhr.

ساعت طلائی مال‌من قرارداد کتاب صورتی این روی

روی این کتاب صورتی ساعت طلائی من قراردارد .

درجات تشبیه صفت

صفت دارای سه درجه تشبیه است : صفت عادی یامطلق ـ صفت تفضیلی ـ صفت عالی .

۱ـ صفت عادی آن است که حالت و چگونگی اسم را همانطور که هست بیان کند . مثل : بزرگ groß ، کوچك klein وغیره .

چنانچه منظور تساوی درجات دو موصوف (شخص‌یا شئی) باشد یکی از صفات عادی مابین دو کلمهٔ so و wie قرارمیگیرد. بجای so (ebenso) نیز میتوان گفت . مثال :

Das Buch ist so groß wie das Heft . کتاب‌ببزرگی دفتراست.

دفتر مانند بزرگ چنان هست کتاب

ممکن است دو شخص یادوشئی از حیث صفت یکسان نباشند در اینصورت بعد از فعل حرف نفی nicht آورده میشود . مانند :

Das Buch ist nicht so groß wie das Heft. کتاب ببزرگی دفترنیست.

Dieser Schüler ist nicht so faul wie jener. این‌شاگردبتنبلی‌آن‌نیست.

این قسم مقایسهٔ منفی بهتر است بطور صفت تفضیلی گفته و یا نوشته شود بدینقرار :

۲ـ صفت تفصیلی برای مقایسه دو شخص یادو شئی که یکی برتر یا پست‌تر از دیگر باشد بکار میرود وجهت ساختن چنین‌صفتی بآخر صفت عادی (er) میافزایند ودر بیشتر از صفات یکسیلابی تغییر صوت نیز داده میشود :

Das Fenster ist kleiner als die Tür . پنجره‌کوچکتر از در است .

در از کوچکتر هست پنجره

در زبان آلمانی بعداز صفت تفضیلی متمم als که بمنزلهٔ(از) فارسی‌میباشد آورده میشود :

Das Lineal ist länger als die Feder . خط‌کش درازتر ازقلم‌است .

قلم از درازتر هست خط‌کش

Diese Männer sind stärker als jene Frauen .
زنان آن از قویتر هستند مردان این

این مردان قویتر از آن زنان میباشند .

(قویتر stärker قوی stark درازتر länger طویل-دراز lang)

۳ـ صفت عالی شخص یاشئی را توصیف میکند که از لحاظ صفت بین سایر اشخاص یا اشیاء از همه برتر یاپست‌تر میباشد وبرای بیان آن بآخر صفت عادی sten میافزایند وقبل از آن کلمهٔ am آورده میشود واغلب دراین‌مورد تغییرصوت نیز مییابند : مانند :

Dieses Kind ist am schönsten . این بچه ازهمه قشنگتراست .
این بچه ازهمه هست قشنگتر

Dieser Weg ist am kürzesten. این راه از همه کوتاهتر است .

اگرصفات مختوم بحروف d ، t ، s ، ß ، x وz باشند در صفت عالی از لحاظ سهولت تلفظ esten یا est اضافه میگردد . مثلا صفت کوتاه kurz که درصفت‌عالی am kürzesten وکوتاهترین der kürzeste میشود در بعضی موارد که آخر صفت ß میباشد میتوان فقط ten یا t اضافه کرد مثل : am größten یا größt .

تبصره- صفات تفضیلی‌وعالی نیز ممکن است مانند صفات عادی قبل‌ازاسامی درآمده وآنها را توصیف کنند وبسه صورت قوی وضعیف ومختلط مانند صفات‌اصلی صرف شوند مثال :

Der kleinere Schüler . شاگرد کوچکتر .

Der kleinste Schüler fragt den Lehrer.
معلم‌را میپرسید شاگرد کوچکترین

کوچکترین شاگرد از معلم میپرسد .

بنابراین معلوم شد صفت تفضیلی وعالی را ممکن است دو قسم بیان کرد بعد از اسم وفعل (بطور اسنادی) ویاقبل از اسم (بطوروصفی) مانند :

(اسنادی): Der Stuhl ist kleiner als der Tisch. صندلی کوچکترازمیزاست.

Der kleinere Stuhl ist an dem Ofen .

(وصفی) : صندلی کوچکتر دم بخاری است .

Diese Blume ist am schönsten.

(اسنادی) : این گل ازهمه قشنگتر است.

Die schönste Blume ist imGarten .

(وصفی) : قشنگترین گل درباغ است .

باید متوجه بود که **die kleinere** و **die schönste** مطابق صرف ضعیف صفت درحالات اول بآخر **kleiner** و **schönst** حرف e اضافه گشته و در بقیهٔ حالات مفرد وجمع همه‌جا موقع صرف en خواهند گرفت . همینطور است صرفهای قوی و مختلط صفات تفضیلی وعالی که مانند صفات عادی صرف میگردند :

۱- صرف قوی :

صفت عالی	صفت تفضیلی
قشنگترین عکس **schönstes Bild**	عکس قشنگتر **schöneres Bild**

۲- صرف مختلط :

Mein jüngerer Bruder .	برادر جوانتر من .
Mein jüngster Bruder .	جوانترین برادر من .

صفات عادی که مختوم به **el** و **en** و **er** میباشند درصفت تفضیلی وعالی موقع صرف اغلب حرف **e** قبل از **l** و **r** و **n** حذف میشود مانند :

dunkel	تاریك	**Die dunklere Nacht .**	شب تاریك .
tapfer	شجاع	**Der tapf(e)rere Soldat .**	سربازشجاعتر .

تبصره ۱۵- بعضی ازصفات دردرجات تفضیلی وعالی بیقاعده میباشند . مثال:

صفت عادی		صفت تفضیلی		صفت عالی	
gut	خوب	**besser**	خوبتر - بهتر	**best**	خوبترین - بهترین
viel	زیاد	**mehr**	بیشتر - زیادتر	**meist**	اکثر - زیادترین
viele	(درجمع) بسیار	**mehr**	بسیارتر	**die meisten**	بسیارترین
wenig	اندکی - کم	**minder**	کمتر	**mindest**	کمترین

wenig	کم	weniger	کمتر	wenigst	کمترین

(صفتweingهم باقاعده وهم بیقاعده است)

nah	نزدیك	näher	نزدیکتر	nächst	نزدیکترین
hoch	بلند ـ مرتفع	höher	مرتفعتر	höchst	مرتفعترین
gern	بامیل	lieber	اولیتر	liebst	اولیترین
			بامیل بیشتر		بابیشترین میل

باید توجه داشت که اگر صفت اصلی hoch قبل از اسمی واقع شود ریشهٔ آن نیز تغییر میکند . مانند :

Der hohe Berg . کوه مرتفع .

تبصرهٔ ۴ـ صفات زیر فقط درجات تفضیلی وعالی دارند که ریشهٔ آنها از قیود مکان گرفته شده است . مانند :

قیدمکان

1 _ innen	در داخل	(die و das) der innere	داخلی
		der innerste	داخلی ترین
2 _ außen	درخارج	(die و das) der äußere	خارجی
		der äußerste	خارجی ترین
3 - oben	دربالا	(die و das) der obere	بالائی
		der oberste	بالاترین
4 - hinten in	در عقب	(dieوdas) der hintere	عقبی
		der hinterste	عقب ترین
5 _ mitten in	دروسط	(dieوdas) der mittlere	وسطی
		der mittelste	وسطی ترین
6 - vorn	درجلو	(die وdas) der vordere	جلوئی ـ مقدم
		der vorderste	مقدمترین
7 _ unten	درپائین	(die و das) der untere	زیرین
		der unterste	زیرترین

تبصرهٔ ۳- درجات بعضی از صفات عادی را میتوان بوسیلهٔ کلمات وقیود زیر بالاتر برد :

بویژه ـ مخصوصاً	**besonders**	خیلی	**sehr**
کاملاً ـ اشد ـ منتهی درجه	**höchst**	فوق العاده	**ungemein**
خیلی ـ بیاندازه	**überaus**	خارق العاده ـ بیاندازه	**auβerodentlich**
خیلی زیاد ـ بسیار	**zu**	آخرین ـ اقصی نقطه ـ نهایت درجه	**äuβerst**
بازهم ـ هنوز	**noch**	زیاد ـ خیلی	**viel**

چند مثال :

خیلی فقیر . **Sehr arm .** خیلی قشنگ . **Sehr schön.**

خیلی متشکرم . **Danke sehr .**

Er ist ungemein reich . او فوق العاده غنی است .

Die aüβersten Bedingungen . آخرین شرایط .

Zu schwer . خیلی سخت .

Das ist überaus zerbrechlich . این بیاندازه شکستنی است .

Das ist höchst unnötig . این کاملاً غیر ضروری است .

Der auβerordentliche Professor . پرفسور خارق العاده .

Wir behandeln ihn besonders freundlich. ما با او مخصوصاً خوب رفتار میکنیم.

Er ist viel reicher als ich . او خیلی غنی تر از من است .

Das ist noch wichtiger . این بازهم مهمتر است .

صفات فاعلی ومفعولی

۱ـ بعضی از صفات فقط چگونگی فاعل را بیان میکنند واحتیاج بمفعول ندارند چنین صفات را صفات فاعلی گویند . مثال :

Der Vater ist alt . پدر پیر است . **Der Tisch ist braun .** میز قهوه‌ای است .

۲ـ دسته‌ای از صفات احتیاج بمکمل دارند تا چگونگی موصوف را بطور کامل بیان کنند . اینگونه صفات را صفات مفعولی نامند مکمل معمولاً یا اسم است یا کلمه‌ای است که درحکم اسم میباشد بنابراین مکمل میتواند یکی از حالات مضاف الیه

ومفعول بواسطه وبیواسطه مستقیماً یاتوسط حرف اضافه‌ای در **جمله** بصورت‌مفعول قرار گیرد .

مثال : برای مکمل درحالت(.G) مضاف‌الیه :

Mein Freund ist seines Lebens froh .

دوست من از زندگیش خوشحال است .

مکمل درحالت (.D) مفعول بواسطه مانند :

Dieser Sohn ist seinem Vater ähnlich . این‌پسربپدرش شبیه است .

Dieses Buch ist mir nützlich . این‌کتاب برای‌من مفید است .

مثال : برای‌مکمل‌درحالت (.A) مفعول بیواسطه :

Karl ist einen Kopf größer als sein Bruder .

کارل باندازه یك سر از برادرش بلندتر است .

تبصره- مکمل بعضی از صفات محتاج بحروف اضافه میباشند . بدینقرار:

Griechenland ist arm an Erzen . یونان ازحیث‌معادن‌فقیراست .

معادن از فقیر هست یونان

Er ist reich an Verstand , aber arm an Freunden .

دوستان از فقیر اما عقل از غنی هست او

او عقل زیاد دارد اما دوستان کم (او از حیث عقل غنی واز حیث دوستان فقیر است)

DieserKranke ist gierig nach Wasser . . این بیمار خیلی تشنهٔ آب است

آب به حریص هست بیمار این

خلاصه‌ای ازصفات باحروف‌اضافه :

arm an (D.)	فقیر از	**fertig mit (D.)**	تمام‌با-حاضربا
reich an (D.)	غنی‌از	**voll von (D.)**	پراز
bang vor (D.)	مضطرب دربرابر	**sicher vor (D.)**	مطمئن از
aufmerksam auf	دقیق‌به	**stolz auf (A.)**	مغروراز
traurig über (A.)	غمگین‌از	**unruhig über (A.)**	ناراحت‌از
freundlich gegen (A.)	مهربان نسبت‌به	**verliebt in (A.)**	عاشق‌به

تذکار- هرجا در پرانتزها (.D) گذاشته شده یعنی بعداز اینگونه صفات یاحروف اضافه مفعول بواسطه وهرجا (.A) درپرانتز میباشد، مفعول بیواسطه میآید.

تمرین ۴:

اواخر صفات را بجای خطوط منها تکمیل کنید:

1_ Das schön _ Land.

2_ Dieser alt – Mann.

3_ Die gut _ Tochter.

4– Frisch _ Butter.

5_ Schlecht _ Wetter • Offen _ Tür.

6_ Groβ _ Garten.

7_ Mein alt_ Hut.

8_ Kein gesund- Tier.

9_ Unser klein_ Haus.

10_ Deine klein_ Schwester.

11_ Ein grün_ Blatt.

12_ Unser alt_ Lehrer.

13_ Ein gut_ , fleiβig _ Schülcr.

14_ Ein klein _ Kind sitzt auf einem braun_ Stuhl.

16- In diesem hell_ Zimmer sind viele Fenster.

16_ Ich sehe dort hinten in der lang- Straβe das hoh- Haus.

17_ Er hat einen gut _ Freund.

18- Herr Karl fragt den jung- Mann.

19- An diesen weiβ _ Wänden hängen schön _ Bilder.

20- Deine golden _ Uhr liegt auf dieser grün_ Bank.

21- Sie schreibt ihrem krank - Sohn einen lang_ Brief.

لغات تازه مربوط بتمرین سوم

خواهر	die Schwester (-n)	کره	Die Butter(-)
برگ	das Blatt(¨-er)	خنك ـ تازه	frisch
در عقب	hinten	باز	offen

تمرین ۴ :

جملات زیر را بآلمانی ترجمه کنید !

۱- امروز هوا بخوبی دیروز است .

۲ـ این شاگرد بهتر از تو کار میکند .

۳ـ شما یك دوندهٔ سریعتر از من هستید .

٤ـ مرتفعترین کوه اروپا چه نام دارد ؟

۵- اکثر شاگردان خوب کار میکنند .

٦ـ این نزدیکترین راه است بسوی هتل .

۷ـ معلم بیشتر از شما کتاب دارد .

۸-اطاق بچه تاریك است، اطاق من تاریکتر است ، اطاق پدر از همه تاریکتر است.

۹ـ بزرگترین کتاب روی میز گرد قرار دارد .

۱۰ـ این خودنویس گرانتر از آن مداد است .

۱۱ـ بچهٔ گریان شیر گرمش را نمیخورد .

۱۲ـ روی یك صندلی قهوه‌ای و کوچك یك خط کش زرد قرار دارد .

بخش چهارم

Die Zahlen اعداد

عدد آن است که شماره ومرتبهٔ اشیاء را بیان کند و آنچه را که شمرده شود معدود گویند . مانند :

دو بچه ، چهار صندلی که دو وچهار عدد وبچه وصندلی معدود هستند .

عدد دردو قسم است :**اصلی**(Grundzahl) **و ترتیبی** (Ordnungszahl)

۱ ــ عدد اصلی یاشماره‌ای آن است که برای تعیین تعداد وشمارش بکار رود. در علم حساب از یك تاده را آحاد یایکان (der Einer) واز ده تاصد را عشرات یاصدگان(der Zehner) واز هزارتامیلیون را مآت(der Tausender) یاهزارگان گویند . اعداداصلی از اینقرارند :

0 1 2 3 4 5 6 7

null و **eins** و **zwei drei** و **vier** و **fünf** و **sechs** و **sieben** و

8 9 10

acht و **neun** و **zehn**

از ده ببالا فقط یازده **elf** ودوازده **zwölf** گفته میشود ولی از سیزده تابیست کافی است که مرتباً عدد ده بعد از اعداد 3 و 4 و 5 و 6 و 7 و 8 و ۹ آورده شود . مثل:

13 14 15 16 17

dreizehn و **vierzehn** و **fünfzehn** و **sechzehn** و **siebzehn** و

18 19

achtzehn و **neunzehn**

باید متوجه‌بود که موقع ترکیب **sechs** با **zehn** حرف (s) از آخر عدد حذف میشود : (زِکْتسِن) **sechzehn** همچنین درعدد هفده که درموقع ترکیب

عدد **sieben** با **zehn** دو حرف (**en**) از بین میرود تا آسانتر تلفظ شود :
siebzehn .

عدد بیست = **zwanzig** و سی = **dreiβig** ولی برای ساختن اعداد ۴۰ و ۵۰ و ۶۰ و ۷۰ و ۸۰ و ۹۰ کافی است که مرتباً بآخر اعداد ٤ و ٥ و ٦ و ۷ و ۸ و ۹ پس‌سیلاب (**zig**) اضافه گردد . مانند :

40 50 60 70 80 90
vierzig و **fünfzig sechzig** و **siebzig** و **achtzig** و **neunzig**

درعدد ۶۰ حرف (**s**) ودرعدد ۷۰ دوحرف (**en**) موقع ترکیب با **zig** حذف شده‌است ضمناً معلوم شد که غیراز عددسی که بآخر **drei** پس‌سیلاب **βig** اضافه‌شده در بقیهٔ اعداد **zig** بآحاد هر عدد غیر از سه افزوده میگردد وعدد بیست بجای **zweizig** برای سهولت تلفظ **zwanzig** وضع شده است برای شمردن از ۲۰تا ۳۰ واز ۳۰ تا ۴۰ وغیره در زبان آلمانی برعکس فارسی اول آحاد وبعدحرف‌ربط **und** (بمعنای وَ) سپس عشرات گفته میشود .

معمولاً در اعداد مرکب ، آحاد وعشرات ومآت و غیره بدون فاصله نوشته میشوند . مانند :

21 22 23
einundzwanzig و **zweiundzwanzig** و **dreiundzwanzig** و

24 25 26
vierundzwanzig و **fünfundzwanzig** و **sechsundzwanzig** و

27 28 29 30
siebendzwanzig و **achtundzwanzig** و **neunundzwanzig** و **dreiβig** و

31 32
einunddreiβig و **zweiunddreiβig** ...

همینطور است برای عشرات سایر اعداد تاصد در شمارش مآت آحاد هرعدد قبل از صد = **hundert** بیان میشود مانند :

100	200	300
einhundert یکصد	**zweihundert** دویست	**dreihundert** سیصد....

بهمین طریق است تا اعداد هزار = **tausend**.

از صد تا دویست و از دویست تا سیصد وغیره آحاد بلافاصله بعد از مآت آورده میشود . . مانند :

101	102	103	104
hunderteins,	**hundertzwei**,	**hundertdrei**	**hundertvier**

همینطور است تا ۹۰۹ معلوم است که از ۱۱۰ تا ۱۰۰۰ نیز عشرات بعد از مآت گفته میشود وبطور کلی صد وهزار وصدهزار و صدهزار و غیره همیشه اول بیان میشوند ضمناً . برای خواندن اعداد بیش از هزار ویا میلیون باید چنین اعداد بزرگ را پس از طبقه‌بندی باحاد وهزار و میلیون وغیره خواند . بدینطریق :

257398=Zweihundertsiebenundfünfzigtausenddreihundert - achtundneunzig (کلیه اعداد تا یك میلیون سرهم نوشته میشود)

درعدد (۲۵۷٬۳۹۸) سیصدونود وهشت طبقهٔ آحاد و ۲۵۷ طبقهٔ هزار است بنابراین پس ازخواندن ۲۵۷ هزار را **(tausend)** گفته بعداً ۳۹۸ بیان شود (معلوم است که اعداد از ۲۰ تا ۱۰۰ که در هرطبقه از اعداد قرار گرفته باشند باید برعکس زبان فارسی اول آحاد بعد عشرات آنها گفته شود ومثلاً در همان عدد ۲۵۷٬۳۹۸ پنجاه وهفت را که در طبقهٔ هزار است باید هفت وپنجاه و ۹۸ را هشت ونود خواند همینطوراست. در طبقات میلیون ومیلیارد وبیلیون وغیره)وحالا از میلیون ببالا :

die Million (– en) میلیون 1000000

die Milliarde(– n) میلیارد 1000 Millionen هزار میلیون

die Billion (– en) بیلیون — 1000 Milliarden هزارمیلیارد

der Mlilionär (– s / – e) میلیونر (صاحب یك یا چند میلیون)

der Milliardär (– s / – e) میلیارد (صاحب یك یا چند میلیارد)

برای خواندن عدد بزرگ 920 ' 801 ' 246 ' 973,435 اول باید ۹۷۳ بیلیون دوم ۴۳۵ میلیارد سوم۲۴۶ میلیون چهارم ۸۰۱ هزار پنجم۹۲۰واحدرا خواند باین‌ترتیب :

1) 973 = neunhundertdreiundsiebzig Billionen

2) 435 = vierhundertfünfunddreißig Milliarden

3) 246 zweihundertsechsundvierzig Millionen

4) 801 = achthundertein Tausend

5) 920 = neunhundertzwanzig

تذکار- موقع خواندن‌یانوشتن اعداد حرف تعریفهای‌میلیون‌ومیلیاردو بیلیون وغیره حذف میشوند .

اعداد در جواب چقدر ? wieviel و چندتا ? wie viele قرار میگیرند :

Wieviel Mark haben Sie ?	چقدر مارك دارید شما ؟
Ich habe 48 Mark .	من ۴۸ مارك دارم .
Wie viele Stühle sind hier ?	چندتا صندلی اینجاست ؟
Hier sind 6 Stühle .	اینجا شش صندلی است .

چند نکتهٔ دیگر راجع باعداد اصلی :

۱- سنواتی که مابین هزار و 1099 باشند مانند اعداد طبیعی خوانده میشوند . مثلاً سنهٔ 1030 را (یکهزار وسی eintausenddreißig) یا(هزاروسی tausenddreißig) میخوانند ولی سایر سنوات را که از 1099 بالاتر باشند همیشه اینطور خوانده میشوند :

1961 = neunzehnhunderteinundsechzig = نوزده صد تا شصت ویك

1340 dreizehnhundertvierzig = سیزده‌صدتاچهل

۲- ارقام اعداد تلفن را معمولا تك‌تك میخوانند . مانند :

43235 = vier و drei,zwo، drei و fünf = (4 _ 3 _ 2 _ 3 _ 5)

عدد zwei را شفاهاً پای تلفن zwo گویند تاشنونده باعدد drei اشتباه نکند . اما کتباً همیشه باید zwei نوشته شود .

۳ـ طرز خواندن مارك كه واحد پول آلمان است بعلاوه سایر پولها :

die Mark (—) مارك der Pfennig (– s / — e) پفنیگ-یکصدم مارك

das Geld (—es/ —e) پول das Stück (- es / — e) قطعه

das Geldstück سکهٔ پول der Schein (—es/-e) درخشندگی-ورقهٔ بهادار

der Geldschein اسکناس der Groschen—s/—) یکدهم مارك- ده پفنیگ

das Deutsch آلمانی die deutsche Mark مارك آلمانی

معمولا پولی را که شامل مارك وپفنیگ باشد اینطور مینویسند و میخوانند :

23,- DM = dreiuudzwanzig Mark = ۲۳مارك

(.DM علامت اختصاری Deutsche Mark است) .

در وقت خواندن فقط مارك گفته میشود و کلمهٔ Deutsche بیان‌نمیشود .

47,56DM = siebeundvierzig Mark sechsundfünfzig = ۴۷مارك و۵۶

در مقدار 47'56 قسمت اعشاری 56 بجای Pfennig است که موقع خواندن معمولاً آنرا بیان نمیکنند بشرطی که پول شامل مارك باشد وچنانچه مارك نباشد باید کلمهٔ پفنیگ گفته شود مانند :

0,25 DM = fünfundzwanzig Pfennig = ۲۵ پفنیگ

مارك (Mark) جمع‌ندارد ولی Pfennig در جمع e میگیرد بنابراین موقع خواندن ممکن است آنرا بصورت مفرد یاجمع گفت مثل :

Wieviel kostet ein Heft ? یك دفتر چند میارزد ؟

چند میارزد یك دفتر

0,30 DM. = dreiβig Pfennig . سی پفنیگ

علامت اختصاری DM ممکن است قبل یا بعد از هر پول قرار گیرد :

73,15 DM. یا DM.73,15

در حواله وبرات وسفته واسناد رسمی مقدار پول را مقابل عدد آن باحروف در پرانتز مینویسند باین طریق :

Zahlen Sie Herrn Müller DM. 386-(dreihundertsechsundachtzig)

۳۸۶مارك مولر بآقای شما بپردازید

بآقای مولر ۳۸۶ مارك بپردازید .

۳ــ ساعات شبانه‌روز نیز شبیه مارك باعدد اعشاری نوشته میشوندازاینقرار:

چه‌وقت‌است؟ Wie spät ist es? ساعت‌چنداست؟ Wieviel Uhl ist es ?

آن هست وقت چه آن هست ساعت چند

. (11. 00 Uhr) ساعت یازده است . Es ist elf Uhr .

ساعت die Uhr (ـ en)

کلمه Uhr در گفتن‌وقت وساعت همیشه مفرد آورده میشود وبعداز عددقرار میگیرد . ضمناً بطورمختصر ورسمی‌وقت را چنین میگویند :

هشت و ۱۵دقیقه = 8.15 Uhr = acht Uhr fünfzehn (Minuten) =

دقیقه die Minute (ـn)

وقتی عدد شامل ساعت باشد میتوان دقیقه (Minute)را نگفت البته اگر گفته شود عیبی ندارد ولی‌اگر فقط دقیقه باشد باید آنرا گفت . مثلاً پنج دقیقه 0. 5 = fünf Minuten یا صفرساعت وپنج (دقیقه) 0 ,5 = Null Uhr fünf

دوازده‌وسی ودودقیقه . 12. 32 Uhr = zwölf Uhr zweiuunddreiβig .

بیست‌وچهل‌وپنج‌دقیقه. 20 . 45 Uhr = zwanzig Uhr fünfundvierzig .

بیست‌وچهار ساعت . 24 . 00 Uhr = vierundzwanzig Uhr .

در صحبت‌های عادی ومعمولی وقت وساعت‌را بدینطریق بیان میکنند:

ساعت‌هشت 8 . 00 Uhr = acht Uhr

پنج دقیقه گذشته از هشت . . 8 . 05 Uhr = fünf (Minuten) nach acht

. (nach گذشته ــ بعد)

ده دقیقه گذشته ازهشت . 8 . 10 Uhr = zehn (Minuten) nach acht .

یکربع از هشت گذشته . 8 . 15 Uhr = (ein) Viertel nach acht .

یکربع بجانب ۹ یا8.15 = ein Viertel (auf)neun

مقصود از یکربع بجانب ۹ آن است که عقربهٔ بزرگ یکربع محیط دایرهٔ ساعت را که هشت بوده بجانب نه طی‌کرده است وهنوز سه‌ربع دیگر مانده تاساعت نه شود بنابراین ein Viertel neun در حقیقت یکربع از هشت گذشته ,

همینطوراست برای سایر مواقع ساعت .

8 . 20 Uhr = zwanzig nach acht بیست دقیقه از هشت گذشته

8.20 Uhr = zehn vor halb neun یا ده دقیقه مانده به نیم‌ساعت بجانب۹

(نصف – نیم = **halb**) و(جلوی ـ مانده = **vor**)

halb neun = هشت ونیم . بنابراین ده دقیقه مانده به هشت ونیم یعنی بیست دقیقه از هشت گذشته است .

8 . 25 Uhr = fünf vor halb neun هشت وبیست وپنج دقیقه

(پنج‌دقیقه مانده به‌نیمساعت بجانب‌نه)

8 . 30 Uhr = halb neun نیمساعت به‌جانب‌نه = هشت‌ونیم

(معمولا کلمهٔ بجانب = **auf** بقرینه حذف میشود)

8 . 35 Uhr = fünf nach halb neun هشت و سی‌پنج دقیقه

(پنج دقیقه گذشته از نیمساعت بجانب نه)

8 . 40 Uhr = zehn nach halb neun هشت وچهل دقیقه

(ده دقیقه گذشته از نیمساعت بجانب‌نه)

8.45 Uhr = (ein) Viertel vor neun یا **drei Viertel neun**

(سه‌ربع بجانب نه) هشت وچهل وپنج دقیقه

8 . 50 Uhr = zehn vor neun ده دقیقه مانده به ۹ (هشت‌وپنجاه‌دقیقه)

8 . 55 Uhr = fünf vor neun پنج‌دقیقه مانده به ۹ (هشت‌وپنجاه‌وپنج‌دقیقه)

9 . 00 Uhr = neun Uhr ساعت۹

باکمی دقت معلوم میشود که نیمساعت بجانب یازده یعنی ده و نیم همچنین سه‌ربع بجانب دوازده‌یعنی یازده‌وسه‌ربع یا(پانزه دقیقه‌مانده بدوازده) و غیره . ضمناً برای اینکه دقیقاً معلوم شود که‌مثلاً ساعت ۱۱ قبل از ظهر است یابعدازظهرهمچنین دوساعت بعد از نصف شب است یا بعد از ظهر معمولاً از قیود زمان استفاده میگردد:

Ich komme um 7 Uhr abends hierher . من‌درساعت۷ شب باینجامیآیم .

باینجا شب ساعت ۷ در میآیم من

Er arbeitet bis 12 Uhr mittags. او تادوازدهٔ ظهر کارمیکند .

Kommen Sie bitte um 4 Uhr nachmittags zu meinem Bruder.
برادر مالِمن نزد بعدازظهر ساعت ٤ در خواهش‌میکنم شما بیائید

خواهش میکنم درساعت چهار بعداز ظهر نزد برادرم بیآئید .

Wir trinken Tee um 6 Uhr morgens. ماصبح درساعت‌شش‌چای‌میخوریم .
صبح ساعت ٦ در چای میخوریم ما

14.00 Uhr = Zwei Uhr (mittags) ساعت دو (ازظهر ببعد)

یا 14.00 = Vierzehn Uhr ساعت چهارده

(حوالی ـ در = um) همیشه قبل از گفتن ساعت وقت کلمهٔ um آورده

میشود مثلا Um drei Uhr یعنی درساعت سه‌وغیره .

der Mittag (-s/-e) ظهر mittags ظهرها ـ هنگام ظهر

der Morgen (-s/-) صبح morgens صبح‌ها‌ـ‌هنگام صبح

der Abend(-s/-e) شب(ازغروب‌تانیمه‌شب) abends شب‌ها‌ـ‌هنگام شب

die Nacht (-/¨-e) شب(تاصبح) nachts شب‌ها ـ هنگام شب

توضیح: چون بآخر اوقات شبانه‌روز و ایام هفته از قبیل der Morgen و der Mittag ویکشنبه der Sonntag وغیره حرف (s) اضافه گردد قیدزمان‌درست میشود . مانند : morgens و mittags و sonntags وغیره که دراینصورت حرف تعریف اسم ازبین‌رفته وحرف اول قید کوچک نوشته میشود .

چندمثال در جمله :

Der Unterricht beginnt morgens. درس(تدریس)صبح‌شروع میشود .

Mittags gehe ich zum Essen. هنگام‌ظهر(ظهرها)من‌بنهار خوردن میروم .

Sonntags arbeite ich nicht. یکشنبه‌ها(یکشنبه‌را)من کار نمیکنم .

این‌قبیل‌قیود زمان معمولاً وقت را بطورمستمر ومشخص‌بیان‌میکنندمثلاً درجملهٔ **من یکشنبه راکار نمیکنم** مقصود این است که همه هفته روزهای یکشنبه را کار نمیکنم.

٤ــ اگرساعت وقت عدد صحیح بوده واعشار نداشته باشد دو قسم بیان‌میگردد مانند :

(ساعت)یك‌است **es ist eins** ساعت‌یك‌است **es ist ein Uhr**

(ساعت)چهاراست **es ist vier** ساعت‌چهاراست **es ist vier Uhr**

٥ــ گاهی ممکن است ساعت وقت را بافعل معین داشتن سؤال کنندبنابراین جواب آن نیز باهمان فعل داده میشود . مثال :

ساعت شما چه وقت است ؟ **Wieviel Uhr haben Sie ?**
شما دارید ساعت چقدر

ساعت من پنج است . **Ich habe fünf Uhr .**

ساعت شما چه وقت است ؟ **Wie spät haben Sie ?**
شما دارید موقعی چه

ساعت من چهار وپنج دقیقه است . **Ich habe vier Uhr fünf .**

اگر مقصود این باشد که بخواهند بدانند طرف چند عدد ساعت دارد سؤال وجواب بطریق ذیل خواهد بود :

Wieviel Uhren haben Sie ?
چندتا ساعت دارید شما ؟

Ich habe eine Uhr. من‌یك‌ساعت‌دارم .
Ich habe zwei Uhren. من‌دوتاساعت‌دارم

٦ــ اعمال ومحاسبهٔ اعداد از قبیل چهارعمل اصلی و توان وجذر وکعب وغیره بدینقرار است :

$7+5=12$ →(7 und 5 ist 12 یا **7 plus 5 gleich 12)**
و هست بعلاوه مساوی

$6-2=4$ →(6 weniger 2 ist 4 یا **6 minus 2 gleich 4)**
منهای منهای مساوی

$3\cdot 9=27$ → (3 mal 9 ist 27 یا **3 mal 9 gleich 27)**
ضرب‌در ضرب‌در

$12:4=3 \rightarrow$ (12 durch 4 ist 3 یا 12 geteilt durch 4 ist 3)

بر تقسیم بر

$6^2=36 \rightarrow$ (6 hoch 2 ist 36)

بتوان

$5^3=125 \rightarrow$ (5 hoch 3 ist 125)

$\sqrt{36}=6 \rightarrow$ (Quadratwurzel aus 36 gleich 6)

مساوی از جذر .

جذر ۳۶ مساوی است با ۶ (quadrat = مربع)

$\sqrt[3]{27}=3$ { Kubikwurzel aus 27 gleich 3 کعب ۲۷ مساوی است ۳ (Kubik مکعب)
کعب
dritte Wurzel aus 27 gleich 3 (die Wurzel ریشه)
ریشهٔ سوم ۲۷ مساوی است با ۳ سومین ریشهٔ

$\sqrt[4]{625}$ 5 (Vierte Wurzel aus 625 gleich 5)

(ریشهٔ چهارم ۶۲۵ مساوی است با ۵) چهارمین

درضرب عدد یك دریك توجه کنید که ein اولی بدون s و ein دومی با s نوشته و گفته میشود . مانند:

ein mal eins ist eins $=1.1=1$ یك ضرب دریك مساوی است بایك

تذکار ـ قبل از صرف اعداد بهتر است صرف افعال معین (کمکی) وباقاعده وبیقاعده را در زمانهای حال و گذشته و آینده از فصل افعال یاد بگیرید تابتوانید جملات ومثالهائی که دراین بخش ومبحث ضمیر آورده شده ودارای زمانهای مختلف افعال میباشند بدون اشکال بمعنای آنها پی ببرید .

صرف اعداد اصلی

Deklination der Grundzahlen

۱ـ عدد یك eins که بمنزلهٔ صفت جلوی اسمی قرارمیگیرد بدون (s) نوشته میشود وعیناً مانند حرف تعریف نامعین ein در مقابل اسامی مذکر ومؤنث وخنثی

صرف میشود و برای تشخیص آن از حرف تعریف نامعین باید تکیه وسنگینی صدا را در عدد یك روی (ei) بیشتر وقویتر از ein حرف تعریف نامعین قرارداد ضمناً از سیاق کلام‌هم میتوان معنی آندو را از یکدیگر تشخیص داد . مثال :

1 _ Ich kaufe ein Buch und zwei Hefte . من‌یك کتاب ودودفتر میخرم

2—Dein Freund hat ein Buch gefunden . دوست تو کتابی‌رایافته است
یافته کتابی‌را دارد دوست مال‌تو

درجملهٔ اول ein بمعنی یك وعدد است ولی در جمله دوم ein حرف تعریف نامعین است . همچنین موقعی که عدد یك صرف شود :

1— Wir haben aus einem Glas getrunken. . مااز یك گیلاس‌نوشیده‌ایم
نوشیده گیلاس یك ازتوی داریم ما

2- Meine Reise dauert hundert und einen Tag.
روز یك و صد طول‌میکشد سفر مال‌من

سفرم صد ویك روزطول میکشد .

3 _ Märchen aus Tausend und einer Nacht . . قصه‌ازهزار ویکشب
شب یك و هزار از قصه

تبصره- ازجملات 2و3 معلوم‌میشود که‌هر گاه عدد یك باصدوهزار درجمله‌ای‌آورده شود وبین آندو حرف ربط und باشد در اینصورت اسمی که بعد از عدد یك قرار میگیرد جمع نمیشود .

۲ـ چنانکه عدد یك بعد از حرف تعریف معین یاضمایر اشاره قرار گیرد مانندصفت وصفی بطور ضعیف صرف میشود . بدینصورت :

جدول صرف ضعیف عدد یك

چهار حالت	مذکر	مؤنث	خنثی	جمع هرسه نوع
N.	der eine یکی	die eine	das eine	die einen
G.	des einen	der einen	des einen	der einen
D.	dem einen	der einen	dem einen	den einen
A.	den einen	die eine	das eine	die einen

تذکار - باید دانست که تنها عدد یك(eins) بین‌تمام اعداد میتواند سه نوع مذکرو مؤنث وخنثی‌را داشته و بطورضعیف وقوی‌صرف‌شود .

غالباً برای تشخیص دو شخص یا دو شئی در برابر یکی (der eine) دیگری (der andere) آورده میشود که اولی اشاره بنزدیك و دومی اشاره بدور مینماید . مانند :

Robert und Paul sind seine Söhne. Der eine geht in die Schule,
مدرسه به میرود یکی پسران مال‌او هستند پاول و ربرت
der andere studiert Medizin.
طب تحصیل‌میکند دیگری

رُبرت و پاول پسران او هستند . یکی (پاول) بمدرسه میرود و دیگری (ربرت) طب میخواند .

(معلوم است که ضمیر اشارهٔ **der andere** مانند **der eine** در مذکر و مؤنث وخنثی وجمع صرف میشود) .

Wer sind die Frauen dort? که هستند آن خانمها ؟
آنجا خانمها هستند که

Die eine ist Frau Müller, die andere kenne ich nicht.
نه من میشناسم دیگریرا مولر خانم هست یکی
یکی خانم مولر است ، دیگریرا نمیشناسم .

Wir haben viele Schüler. Die einen sind fleißig, die anderen
دیگریها ساعی هستند یکی‌ها شاگردان زیاد داریم ما
sind faul. ماشاگردان زیادی داریم دسته‌ای‌ساعی‌اند ودستهٔ دیگر تنبل‌اند .
تنبل هستند

Dieser alte Mann steht mit seinem einen Bein sehr gut.
خوب خیلی ساق‌پا یك مال‌خود با میایستد مرد پیر این
این مرد پیر بایك پایش خیلی خوب میایستد .

۳ـ موقعی عدد یك قوی صرف میشود که مانند ضمیر جای اسم نشسته و در حکم آن باشد . بدینصورت :

جدول صرف قوی عددیك

چهارحالت	مذکر	مؤنث	خنثی	
N.	einer یکی	eine	eines	جمع ندارد
G.	eines	einer	eines	
D.	einem	einer	einem	
A.	einen	eine	eines	

در ستون صرف خنثی دو (.N) و (.A) بجای eines میتوان بطور خلاصه eins گفت .

اینك چند مثال درجمله مربوط بصرف قوی عدد یك :

1- **Einer** meiner Brüder **geht nicht in die Schule** .

مدرسه توی نه میرود برادران مالمن یکی‌از

یکی از برادران من بمدرسه نمیرود .

جملهٔ اول را میتوان بصورت (.D) آورد :

Einer von meinen Brüdern **geht nicht in die Schule .**

یکی از برادران من بمدرسه نمیرود .

2 - Das ist das Haus **eines meiner Freunde**

این خانهٔ یکی از دوستان من است .

3 – Ich schenke **einem** meiner Schüler ein Buch .

من بیکی از شاگردانم یك کتاب هدیه میکنم .

4 – Er findet **einen** seiner Bleistifte nicht .

او یکی از مدادهایش را پیدا نمیکند .

5 – Karl fragt **eine** der Frauen . کارل یکی از خانمها راه‌پرسد .

6 – Sie geht mit einem von ihnen ins Theater .

او بایکی از آنها بتآتر میرود

تبصره–قسمت آخر جملات دوم وسوم وچهارم را بطوریکه گفته شد نیزمیتوان در حالت (.D) آوردمثلاً :

von meinen Schülern و von meinen Freunden

von seinen Bleistiften ضمناً کلمهٔ kein وضمایر ملکی را نیز گاهی در
جمله مانند مثالهای بالا میتوان بکار برد :

Keiner von meinen Freunden ist hier .

هیچیک از دوستان من اینجا نیستند .

اعداد zwei و drei

اعداد دو وسه غالباً مانند سایر اعداد صرف نمیشوند ولی ممکن است شبیه
حرف تعریف معین در (.G)و(.D)جمع صرف کرد بشرطی که قبل از آنها حرف تعریف
معین یاضمیر اشاره نباشد . بدینصورت :

N. zwei Kinder	دو بچه	drei Bänke	سه نیمکت
G. zweier Kinder		dreier Bänke	
D. zweien Kindern		dreien Bänken	
A. zwei Kinder		drei Bänke	

اسامی در زبان آلمانی بعداز کلیهٔ اعداد غیر از یك جمع بسته میشوند :
(دو بچهها zwei Kinder) و(سهنیمکتها drei Bänke وغیره) .
چند مثال در جمله مربوط باعداد (دو zwei)و(سه drei) :

Die Farbe zwei (یا zweier) Zimmer ist nicht gleich .

رنگ دو اطاق مساوی نیست .

Ich spreche mit zwei (یا zweien) aus unserer Klasse .

من بادو نفر از کلاسمان حرف میزنم .

In diesem Hotel wohnen Diplomaten drei(یاdreier)verschiedener Länder .
در این هتل دیپلماتهای سه مختلف کشورها مسکن‌دارند

دراین هتل سیاستمداران سه کشورمختلف مسکن دارند .

Der Lehrer spricht mit drei (یا dreien) Schülern .

معلم با سه شاگرد حرف میزند .

چنانکه گفته شد اعداد zwei و drei بعداز حرف تعریف معین وضمایر اشاره وملکی صرف نمیشوند :

Die zwei Kinder . دو بچه

Diese drei Schüler sind fleißig . این سه شاگرد ساعی اند .

Mit den zwei Männern . با دو مرد. Seine drei Freunde . سه دوست او .

تبصرهٔ ۱- هرگاه از دوشخص یادو شئی صحبت یا نامی برده شود که باهم اختلافی نداشته باشند بجای zwei کلمهٔ هردو heide را بکار میبرند و اگر قبل از این کلمه حرف تعریف معین یا ضمیر اشاره وملکی قرار نگیرد قوی صرف میشود ودر غیراینصورت ضعیف . مانند :

صرف قوی		صرف ضعیف	
N	beide Hefte	N	die beiden Schüler
	هردودفتر		هردوشاگرد
G.	beider Hefte	G.	der beiden Schüler
D.	beiden Heften	D.	den beiden Schülern
A.	beide Hefte	A.	die beiden Schüler

Er hat zwei Brüder , **beide** sind Lehrer .

او دوبرادر دارد هردو معلم هستند .

Dieses Kind ist auf **beiden** Ohren taub .

این بچه از دو گوش کر است .

Das Betragen der **beiden** Schüler ist gut .

رفتار هردو شاگرد خوب است .

تبصرهٔ ۲- کلمهٔ (هردو beides) که بصورت مفرد است برای اشیاء وموضوعاتی بمعنای جمع بکارمیرود. مثال:

Kaufen Sie den Füller oder den Kugelschreiber ?

خودکار را یا خودنویس شما میخرید

آیا خودنویس یاخودکار میخرید ؟

Ich kaufe beides . من هردورا (هردوتارا) میخرم .

تبصرهٔ ۳ ـ اعداد اصلی جزو اسامی مؤنث مجازی وضع شده‌اند اینگونه اعداد که در حکم اسم میباشند جمع ندارند ودر مفرد مانند سایر اسامی مؤنث صرف میشوند:

die Eins یک **die Drei** سه **die Elf** یازده

باستثنای صد وهزار که ممکن است جزو اسامی خنثی هم باشند در جمع **e** میگیرند (اعداد صد و هزار را . بیشتر جزو اسامی مؤنث محسوب میدارند) :

die (یا das) Hundert (_e) صد **die (یا das) Tausend (_e)** هزار

همچنین اعداد میلیون و تریلیون با اینکه جزو اسامی مؤنث میباشند در جمع **en** میگیرند :

die Million(- en) میلیون **die Trillion (- en)** تریلیون

اعدادی که در حکم اسم میباشند در خطوط اتوبوس‌ها وتراموای‌ها، درنمرات امتحانی ، در اعداد بازی ورق ودر بعضی از اصطلاحات دیگر بکار میروند . مثال:

Die Vier ist gerade abgefahren . . (خط)چهار همین الآن حرکت کرده است
حرکت کرده همین الآن هست چهار

Die Linie 8 ist voll besetzt . . خط هشت مملواز جمعیت است
اشغال‌شده پر هست ۸ خط

Hans hat im Rechnen eine Drei bekommen .
دریافت کرده سه یک حساب در دارد هانس
هانس درحساب سه گرفته است .

Schöne Zehn دهٔ قشنگ (دهلو خوشگله)

Schöne Sieben هفتِ قشنگ (هفت عالی)

Einige halten die Dreizehn für eine Glükszahl .
بعضی‌ها سیزده را عددی سعد میپندارند .

Der große Uhrzeiger steht auf der Fünf , der kleine zwischen der Acht und der Neun . عقربهٔ بزرگ ساعت روی پنج و کوچک ما بین هشت و نه قرار دارد

در صورتیکه اعداد از چهار تا بیست تنها وبدون اسم درجمله‌ای قرار گیرند در تمام حالات e و سایر اعداد در (.D) en میگیرند و چنانچه با اسم بیان شوند تغییری نمیکنند :

Alle viere laufen sehr gut . هرچهارتا خیلی میدوند .

Wir saßen zu vieren am Tisch . ماچهار بچهار دم میز نشستیم .

اعدادترتیبی

Ordnungszahlen

اعدادترتیبی یا وصفی آن است که برای تعیین مرتبهٔ اشخاص یااشیاء بکار میروند . بااضافه کردن(t) بااعداد اصلی از یک تا بیست و (st) از بیست ببالا اعداد ترتیبی درست میشوند . مانند :

der (die و das) zweite دومین — der (die و das) zwanzigste بیستمین

der (die و das) vierte چهارمین — der (die و das) dreiundzwanzigste بیست‌وسومین

der (die و das) neunte نهمین — der (die و das) fünfzigste پنجاهمین

der(die و das) dreizehnte سیزدهمین — der (die و das) hundertste صدمین

der (die و das) neunzehnte نوزدهمین — der (die و das) tausendste هزارمین

تبصره - اعداد ترتیبی مانند صفت وصفی قبل از اسم قرار میگیرند .وبطور ضعیف وقوی ومختلط صرف میشوندمثلاً : چهار = vier که بااضافه کردن (t) بآخر آن viert وپنجاه = fünfzig که بااضافه کردن (st) بآخر آن fünfzigst میشود . بنابراین :

در صرف ضعیف بترتیب(Der vierte Sohn چهارمین پسر)

و(Die fünfzigste Bank پنجاهمین نیمکت)میشود .

در صرف قوی (چهارمین کتاب . Viertes Buch)

و(پنجاهمین میز Fünfzigster Tisch) .

در صرف مختلط (چهارمین کتابم - Mein viertes Buch) .

و (پنجاهمین نامه‌اش - Sein fünfzigster Brief) میگردد .

(برای صرف اعداد ترتیبی بجدولهای سه نوع صرف صفت مراجعه شود)

اعداد ترتیبی اولین der (die و das) erste وسومین der (die و das) dritte

از لحاظ زیبائی وسهولت تلفظ ریشه اصلی آنها که بترتیب ein و drei میباشد

برخلاف قاعده تغییر یافته است همچنین عدد هشت acht که مختوم به (t) میباشد در

عدد ترتیبی حرف t بآخر آن اضافه نمیگردد هشتمین der (die و das) achte .

چند نکتهٔ دیگر راجع باعداد ترتیبی :

۱ــ اعداد ترتیبی در جواب چندمین ؟ der (die ، das) wievielte ?

قرار میگیرند :

Der wievielte Schüler in der Klasse ist Paul ?

پاول چندمین شاگرد کلاس است ؟

Er ist der zweite Schüler . او دومین شاگرد است .

۲ــ معمولا بعد از اعداد اصلی نقطه‌ای گذاشته و آنها را مانند اعداد ترتیبی

میخوانند . مثال :

der 1. = der erste اولین der 3. = der dritte سومین

der 25. = der fünfundzwanzigste بیست و پنجمین

۳ــ در مقابل اولین der erste آخرین der letzte وضع شده است .

Wir wohnen dort im letzten Haus der Straße .

ما آنجا در آخرین خانهٔ خیابان مسکن داریم .

۴ــ der erste و der letzte در جملات بصورت تفضیلی نیز آورده میشوند :

Karl und Hans sind meine Freunde . Der erstere wohnt

مسکن دارد اولین‌تر دوستان مال‌من هستند هانس و کارل

in Berlin und der letztere in Bonn .

بن در آخرین‌تر و برلین در

کارل و هانس دوستان من هستند اولی در برلین و دومی در بن مسکن دارد (زندگی

میکنند) .

۵ـ ایام‌ماه‌ها نیز با اعداد ترتیبی بیان شده و در جواب چندمین der wievielte?
(با حرف تعریف مذکر) قرار میگیرند :

Der wievielte ist heute ? امروز چندم ماه است (امروز چندمین است) ؟

Heute ist der fünfzehnte (April) امروز پانزدهم (آوریل) است.

Den wievielten haben wir heute امروز چندم ماهرا داریم ؟
چندمین را داریم ما امروز

Heute haben wir den 10 (Mai) ما امروز دهم ماهرا (ماه‌مه‌را) داریم.

۶- چنانچه منظور دانستن تاریخ دقیق باشد با کلمه ? wann بمعنای
(چه‌وقت ؟ کی ؟) پرسیده میشود :

Wann ist Goethe geboren ? گوته چه‌وقت متولد شده‌است ؟
کی هست گوته متولدشده

Am 28. August 1749 . در بیست و هشتم اوت ۱۷۴۹ .

(Am achtundzwanzigsten August siebzehnhundertneun-
undvierzig)

۷ ــ تاریخ هر نامه در قسمت بالای کاغذ و طرف راست آن باینطریق
نوشته میشود :

Berlin, den 17 . 1961 برلین هفدهم نوامبر ۱۹۶۱

۸- گاهی صفت عالی باعدد ترتیبی ترکیب‌شده و مرتبهٔ شخص یاشیئی را تعیین
میکند در اینصورت عدد ترتیبی صرف نمیشود :

Der Watzmann ist der zweithöchste Berg Deutschlands
آلمان کوه مرتفعترین دوم هست واتسمان

واتسمان دومین کوه مرتفع آلمان است .

Mein Freund ist der drittbeste Schüler in der Klasse
کلاس در شاگرد بهترین سوم هست دوست مال‌من

دوست من سومین شاگرد خوب کلاس است .

۹ـ گاهی ضمیر نامعین(هر-jed) قبل از عدد ترتیبی درآمده وتوالی وردیف موضوعی را میرساند . مانند :

Er	bekommt	**jeden**	**zweiten**	Tag	einen	Brief
او	دریافت‌میکند	هر	دومین	روز	یک	نامه‌را

او یکروز درمیان نامه‌ای دریافت میکند .

۱۰ـ معمولاً بعدازاسامی سلاطین وفرمانروایان‌اعداد رومی نوشته میشوند که آنها را باید مانند اعداد ترتیبی خواند . بدینقرار :

N. Wilhelm I. = Wilhelm der Erste ویلهلم اول

G. Wilhems I. = Wilhelms des Ersten

D. Wilhelm I. Wilhelm dem Ersten

A. Wilhelm I. = Wilhelm den Ersten

۱۱ـ از اعداد ترتیبی اعداد دیگری درست میشود که جهت شمارش مطالب بطور توالی وتقسیمات مرتب بکار میروند اینگونه اعداد نوعی از قیود بوده وصرف نمیشوند وبا اضافه کردن ens بآخر اعداد ترتیبی ساخته میشوند . مانند :

erst + ens = erstens قسمت اول - اولاً

zweit + ens = zweitens قسمت دوم - ثانیاً

dritt + ens = drittens قسمت سوم - ثالثاً

zwanzigst ens zwanzigstens قسمت بیستم

Heute gehe ich nicht ins Kino. **Erstens** habe ich kein Geld, **zweitens** habe ich keine Zeit und **drittens** kenne ich den Film schon.

امروز من بسینما نمیروم . اولاً پول ندارم ، ثانیاً وقت ندارم و ثالثاً فیلم را میشناسم .

تبصره- این قبیل‌اعداد را ممکن است بااعدادی نوشت که بعدازآنهانقطه باشد فقط از سیاق کلام میتوان آنها را از اعداد ترتیبی تمیزداد . مثال:

Dieses neue Haus ist 1. sehr preisgünstig, 2. sehr schön 3.
ثالثاً قشنگ خیلی ثانیاً مناسب خیلی اولاً هست خانه نو این

in ruhiger Lage
محل ساکت در

این خانهٔ نوساز اولاً ازحیث قیمت خیلی مناسب است، ثانیاً خیلی قشنگ ، ثالثاً درمحل ساکتی است .

اعداد کسری

Bruchzahlen

برای خواندن هر کسر متعارفی از $\frac{1}{3}$ ببالا کافی است صورت را مانند اعداد اصلی و مخرج رامثل اعداد ترتیبی پس از اضافه کردن (**el-**) خواند . مانند :

$\frac{1}{3}$ **ein Drittel** یک سوم $\frac{2}{3}$ = **zwei Drittel** دو سوم

$\frac{1}{4}$ = **ein Viertel** یک چهارم $\frac{3}{4}$ = **drei Viertel** سه چهارم

$\frac{5}{16}$ = **fünf Sechzehntel** پنج شانزدهم $\frac{3}{100}$ = **drei Hundertstel** سه صدم

$\frac{13}{1000}$ = **dreizehn Tausendstel** سیزده هزارم

$\frac{4}{7}$ = **vier Siebtel (یا Siebentel)** چهار هفتم

اعداد کسر متعارفی ممکن است بصورت اسم یا صفت باشند . چنانچه اسم باشند حرف تعریفشان **das** خواهد بود :

das Drittel و یکصدم **das Hundertstel** وغیره واگر صفت باشند صرف نشده وصورت ومخرج را بلافاصله باحروف مینویسند . مانند :

dreiviertel Kilo سه چهارم کیلو **zweifünftel Liter** دو پنجم لیتر

کسر $\frac{1}{2}$ را (نصف = **halb**) بجای یك‌دوم **ein zweitel** و $\frac{1}{1}$ را

(کامل = **ganz**) گویند این دو عدد اگر در حکم صفت باشند مانند قواعد صفات صرف میشوند . مثال :

Er war ein halbes Jahr in Berlin . او نصف سال در برلین بود .

Meine Reise dauerte ein ganzes Jahr. سفر من یکسال تمام طول کشید.

دو عدد **halb** و **ganz** در حکم اسم نیز میباشند مانند نیمه = **die Hälfte** و کُل = **das Ganze** .

Was ist die Hälfte von 24 ? نصف ۲۴ چند میشود؟

Er denkt immer an das Ganze . او پیوسته بهمه‌چیز فکر میکند .

در ریاضیات . **eintel** و **zweitel** بکار میرود . مانند :

$\frac{3}{102}$ **drei Hundertzweitel .** $\frac{2}{101}$ = **zwei Hunderteintel .**

تبصره- اگر کسر متعارفی عدد صحیح همراه داشته باشد در اینصورت عدد صحیح مانند اعداد اصلی قبل از هر کسر خوانده میشود :

$4\frac{3}{4}$ **Stunden= vier dreiviertel Stunden** چهاروسه‌چهارم ساعت

$2\frac{1}{3}$**Kilogramm=zwei eindrittel Kilogramm** دوویك‌سوم کیلو گرم

اگر عدد **halb** بعداز عدد صحیح قرار گیرد دراین حال باید آنرا باعدد صحیح بلافاصله وسرهم نوشت واسمی که بعداز چنین عدد قرار میگیرد جمع بسته میشود . مانند :

Seine Reise dauert eineinhalb Jahre . سفر اویکسال و نیم طول میکشد

Ich kaufte zweieinhalb Kilo Obst . من دو کیلوونیم‌میوه‌خریدم .

چنانچه بین عدد صحیح وعدد **halb** حرف‌ربط (و = **und**) آورده شود باید

عدد صحیح را ازآن جدا نوشت ودراینصورت اسم جمع بسته نمیشود . مانند :

Seine Reise dauerte **ein und ein halbes** Jahr .

سفر او یکسال ونیم طول کشید .

غالباً بجای **eineinhalb** anderthalb نیز گفته میشود .

اعداد اعشاری یا دهدهی

Dezimalbrüche

اعداد و کسر اعشاری بدو طریق خوانده میشوند :

۱- آنچه قبل از ممیز است مطابق قواعد اعداد اصلی ولی ارقام اعشاری تك‌تك خوانده میشوند . مانند :

(ویرگول – ممیز =das Komma) .

عدداعشاری= 5 , 748 =fünf Komma sieben vier acht .

پنج ممیزو هفت چهار هشت .

کسراعشاری = 0,1 =null Komma eins . صفر ممیز ویك .

۲- اعداد و کسر اعشاری مانند فارسی نیز خوانده میشوند .مثال :

3,15 =drei Komma fünfzehn Hundertstel سه‌عددصحیح وپانزده‌صدم

0,001 = ein Tausendstel یك هزارم

اعدادجنسی

Gattungszahlen

برای تعیین‌وتوضیح نوع اجناس وچیزها اعداد جنسی بکار میبرند این قبیل اعداد بااضافه کردن erlei ـ بآخر اعداد اصلی درست میشوند :

دو نوع- دوجور zweierlei سه‌جور ـسه‌نوع drei+erlei=dreierlei

این اعداد در جواب wievielerlei ? قرارمیگیرند وبعداز آنها اسم بصورت جمع میآید مگر اسم بمعنای ماده یاقماش باشد :

Wievielerlei Mahlzeiten gibt es in Deutschland ?

چندنوع غذا در آلمان یافت میشود ؟

Es gibt dreierlei Mahlzeiten

غذاها سه‌جور یافت‌میشود

Frühstück , Mittagessen und Abendessen .

شام و نهار صبحانه

سه‌نوع غذا یافت میشود : صبحانه نهار وشام

Sie hat ein Kleid aus zweierlei Stoff . او یك‌لباس‌ازدوجنس‌پارچه دارد .

پارچه دوجنس از لباس یك دارد او

اعدادتکراری

Wiederholunszahlen

اعداد تکراری‌تعیین میکنند که شئی چند دفعه باید تکرار شود .

بااضافه کردن **Mal** بمعنای دفعه (مرتبه ـ مَرّه ـ بار) باعداد اصلی‌اعداد تکراری ساخته میشوند :

einmal یکدفعه ـ یکمرتبه ـ یکبار **zweimal** دوبار **hundertmal** صدمرتبه

این قبیل اعداد در جواب چند دفعه؟ **wie oft ?** یا چند بار ؟ **wievielmal ?** قرار میگیرند :

Wie oft hast du deiner Mutter geschrieben ?

نوشته مادر بمال‌تو تو داری بار چند

چند دفعه برای مادرت نوشته‌ای ؟

Ich habe ihr dreimal geschrieben . من برای او سه دفعه نوشته‌ام .

نوشته سه‌بار باو دارم من

Wievielmal bist du in Hamburg gewesen ?

بوده هامبورگ در تو هستی چنددفعه

چند دفعه در هامبورگ بوده‌ای ؟

Ich bin schon viermal dort gewesen .

بوده آنجا چهاردفعه تاکنون هستم من

من تاکنون چهار دفعه آنجا بوده‌ام .

کلمهٔ mal با اعداد ترتیبی نیز آورده میشود :

das erste Mal یا das erstemal اولین دفعه

zum ersten Mal یا zum erstenmal برای اولین دفعه

mehrere Male یا mehrmal بطور نامعین : چندین دفعه

jedesmal هر دفعه vielmal = viele Male دفعات زیاد

manchmal بعضی اوقات keinmal هیچدفعه .

بصورت قید :

vielmals اغلب ـ بیشتر دفعات mehrmals دفعات زیاد - خیلی زیاد

Ich danke Ihnen vielmals . من از شما بی‌اندازه تشکر میکنم .

اعداد تکثیری

Mültiplikativzahlen

اعداد تکثیری تعیین میکنند که شئی یاعمل واحدی چند برابر یاچند مرتبهٔ مساوی باید افزایش وانجام یابد . این قبیل اعداد با اضافه کردن fach ـ بآخر اعداد اصلی درست میشوند . مانند :

چهاربرابر vierfach دوبرابر zweifach سه‌لا ـ سه برابر dreifach وغیره

(دوبرابر zweifach را نیز doppelt میتوان گفت) :

اعداد تکثیری در جواب چندبرابر wievielfach? یا چندبار؟ wie oft قرار میگیرند واغلب مانندقیدبکار میروند :

Wievielfach muß ich die Formulare ausfüllen ?

چندبرابر باید من فرفهای چاپی را پر کنم

چند نسخه ازفرمهای چاپی را باید پر کنم ؟

Füllen Sie sie dreifach aus ! سه‌نسخه ازآنها را پر کنید!

Viele Waren haben heute den vier fachen wert .

بسیاری از اجناس دارند امروز چهار برابر ارزش

امروز بسیاری ازکالاها چهاربرابر ارزش دارند .

Früher hatte dieser Damenstoff den fünffachen Preis.
قیمت را پنج‌برابر پارچه‌زنانه این داشت سابقاً

سابقاً این پارچهٔ زنانه پنج‌برابر قیمت‌داشت .

در زبان ادبی میتوان بجای **fach** ــ بآخر اعداد بزرگ اصلی لفظ **fältig** اضافه کرد . مانند :

Was du den Armen gibst, wird Gott dir tausendfältig
هزاربرابر بتو خداوند خواهد بدهی فقراء به تو آنچه‌را
wiedergeben.
بازگردانیدن

آنچه را که توبفقراء بدهی ، هزاربرابر آنرا خداوند بتو باز خواهدگردانید .

اعداد نامعین

Unbestimmte Zahlwörter

اعداد نامعین در مقادیر نامعلوم وغیرمعینی بکارمیروند وآنها بدینقرارند:

einige	بعضی	etliche	چندین	manche	بعضی‌ها
viel	زیاد	wenig	کم	mehr	بیشتر
mehrere	چندین	genug	کافی	etwas	چیزی-اندکی
kein	هیچ یك	nichts	هیچ‌چیز	alle	همه
ganz	کاملاً-کل-تمام	jeder	هر	ein paar	چندعدد
ander	دیگری-ثانوی	gesamt	کافه-تمام	sämtlich	مجموعه-کل
jedweder	هریك	jeglicher	هریك-هر	ein bißchen	قدری

تمام اعداد نامعین باستثنای : (قدری **ein wenig**) ـ (اندکی **etwas**) (کافی **genug**) ـ (بیشتر **mehr**) ـ (هیچ‌چیز **nichts**) صرف میشوندبدینقرار:

۱ ـ اعداد نامعین : **etliche - einige - mehrere - manche - alle** در جمع مانند حرف تعریف معین **(die)** بطور قوی صرف میشوند و **jedweder** مانند **(der)** و **kein** مانند**(ein)** صرف خواهد شد .

۲ـ اعداد نامعین : **ganz - ander _ sämtlich _ viel _ wenig**
وغیره چون در حکم صفت میباشند تغییرات وصرف آنها مطابق قواعد سه نوع صرف
صفت میباشد (مخصوصاً درحالت جمع چه درمفرد کمتر تغییرمیکنند) مثال:

Viele Menschen sind in dem Garten . مردم زیادی درباغ هستند .

Ich sehe die vielen Menschen dort . من آنجا مردم زیادی می‌بینم .

Wenige Schüler sind in dieser Schule. شاگردان کمی دراین مدرسه هستند.

Er ging mit wenigen Freunden zum Hotel .

او بادوستان کمی بمهمانخانه رفت .

چند مثال برای دوعدد **wenig** و **viel** که مانند صفت قبل از اسم مفرد
درآمده وصرف نمیشوند :

Wir haben wenig Geld . ما کم پول‌داریم .

Mit viel Zucker wird der Kaffe süß . باشکر زیاد قهوه شیرین میشود .

اگر بعد از این دو عددنامعین‌صفتی در جمله قرارگیرد آن صفت صرف‌میشود :

Er kommt mit viel guten Büchern . اوباکتابهای‌زیاد وخوب میآید .

Ich esse wenig süße Sachen . من چیزهای‌شیرین کم میخورم .

چنانچه **wenig** و**viel** بجای اسم بنشینند ودر حکم ضمیر باشند درجمع مانند
حرف تعریف معین **die** جمع صرف میشوند :

Gestern haben mich viele besucht , aber nur wenige
دیروز دارند مرا خیلی‌ها دیدن کرده اما فقط کمی‌ها

sind bis Mitternacht geblieben .
هستند تا نصف‌شب مانده

دیروز خیلی‌ها از من دیدن کرده‌اند ، ولی عدهٔ کمی تانصف‌شب مانده‌اند .

Wir sind gestern mit vielen zusammengetroffen .
ما هستیم دیروز با خیلی‌ها ملاقات کرده

ما دیروز باخیلی‌ها ملاقات کرده‌ایم .

دو عدد viel و wenig ممکن است بصورت ضمیر جمع آورده شود بشرطی
که قبلاً نام اشخاص ویا اشیاء برده شود ویا مسبوق بسابقه باشد . مثال :

Hat er Bücher? آیا او کتاب دارد ؟ Ja, er hat **viele** بلی، خیلی دارد

Gibt es viele Schüler in der Schule ?
یافت میشود خیلی شاگردان توی مدرسه

آیا در مدرسه خیلی شاگرد موجود است (یافت میشود) ؟

Nein , es gibt **wenige** . خیر ، عدهٔ کمی موجود است .

چنانچه عدد نامعین viel با کلمات دیگری ترکیب شوند هرجا که viel
صرف نمیگردد آن کلمات با عدد viel بلافاصله نوشته میشود وهرجا که صرف میگردد
جدا نوشته میشود .

(معمولاً وقتی کلمهٔ viel جدا و صرف میگردد که شمارش اسم
یاچیزی را برساند) :

Wieviel Uhr ist es ? ساعت چنداست ؟ (wie + viel = wieviel)

Ich habe zuviel Arbeit . . من خیلی کار دارم (zu + viel = zuviel)

Wie viele Schüler sind in der Klasse ?
چندتا شاگرد در این کلاس است ؟

Ich bekomme zu viele Briefe . . من نامه‌های خیلی زیادی دریافت میکنم

قبل از عدد نامعین wenig ممکن است حرف تعریف ein قرار گیرد که در
اینصورت کلمهٔ wenig صرف نمیشود :

Mit **ein** **wenig** Geduld erreicht man mehr .
با یك کم حوصله بمقصود میرسند (ند) بیشتر

شخص با کمی حوصله بیشتر بمقصود میرسد .

توضیح- در این جمله man ضمیر غائب نامعلوم است وبا آنکه فعل بعد از
آن بصورت مفرد سوم شخص آورده میشود ولی معنی جمع و کلیت رامیدهد . مثال :
میروند man geht - میگویند man sagt - مینویسند man schreibt وغیر

(کلمهٔ man را میتوان‌شخص‌هم ترجمه‌کرد چه نامعلوم بوده وجنبهٔ عمومیت را نیز دارد) .

چنانکه قبلاً گفته شد اعداد نامعین sämtlich و ganz و ander و غیره که در حکم صفت وصفی میباشند مانند قواعد سه‌گانهٔ صفت صرف میشوند . مثال:

Ich besuchte **Sämtliche** Bekannten in Berlin .
من دیدن کردم جمیع آشنایانرا توی برلین

من جمیع آشنایان‌را در برلین‌دیدن‌کردم .

Meine **sämtlichen** Freunde gratulierten mir zum Fxamen .
مال‌من جمیع دوستان تبریك‌گفتند بمن برای امتحان

جمیع دوستانم بمن برای امتحان‌تبریك گفتند .

Das **ganze** Haus war in Aufregung . تمام خانه درهیجان بود .
تمام خانه بود در هیجان

Vom ganzen Herzen . . از ته قلب

Ich habe gestern einen **ganzen** Tag frei gehabt .
من دارم دیروز یك تمام روزرا تعطیل داشته

من دیروز تمام روزرا تعطیل داشته‌ام .

اگر عدد نامعین ganz قبل از اسامی شهرها ، دهات ، کشورها وقاره‌ها درآید صرف نمیشود بشرطی که این‌قبیل اسامی بدون حرف تعریف باشند :

In **ganz** Köln feiert man Karneval. درتمام‌شهر کلن‌جشن کارناوال‌میگیرند.
در تمام کلن جشن‌میگیرند کارناوال‌را

Es schneite gestern in **ganz** Österreich .
آن برف‌میبارید دیروز در تمام اطریش

درتمام اطریش دیروز برف‌میبارید .

عدد نامعین ander که مانند قواعد صفت صرف میشود جزو اعداد اصلی نیز میباشد :

Am **anderen** Tage ging er zu einem Arzt .

روز دیگر او نزد طبیب رفت .

Er schickt einen Brief nach dem **anderen** .

او یك نامه بعداز دیگری میفرستد . (اوپشت سرهم نامه میفرستد)

گاهی در عبارات بآخر عدد نامعین ander حرف (s) یا دو حرف (es)

اضافه گشته ودرحکم عدد میباشد :

Das ist etwas ganz anderes (یا anders) این کاملاً چیزدیگری است.

Ich will Sie nicht verraten , aber es geht nicht anders .

من نمیخواهم بشما خیانت کنم اماطور دیگر نمیشود (امکان پذیرنیست).

عدد نامعین all که بمعنای همه (عموم ـ جمعاً ـ کلاً) میباشد اگرقبل

از حرف تعریف (یاکلماتی که مانند حرف تعریف صرف‌میشوند) واقع گردد اغلب

صرف نمیشود :

Wo hast du **all** die schönen Sachen gekauft ?

کجا داری تو همه قشنگ چیزهارا خریده

همه‌چیزهای قشنگ را کجا خریده‌ای ؟

All diese Leute sind Ausländer همهٔ این مردم خارجی‌هستند

همه این مردم هستند بیگانه

گاهی ممکن است کلمهٔ all که قبل از حرف تعریف یاضمیر اشاره وملکی

قرارگیرد در جمع مانند حرف‌تعریف معین صرف‌شود . مثال:

Ich habe **alle** die Bücher schon gelesen .

من دارم همهٔ کتابهارا تاکنون خوانده

من تاکنون همهٔ کتابهـا راخوانده‌ام .

Peter hat mich mit **allen** seinen Freunden besucht

پتر دارد مرا با همهٔ مال‌خود دوستان دیدن کرده

پتر با همهٔ دوستانش ازمن دیدن کرده است(ملاقات کرده است) .

(فعل besuchen بمعنای دیدن یا ملاقات کردن شخصی درخانه و betreffen

بمعنای دیدن یا ملاقات کردن خارج از خانه میباشد) .

اگر کلمهٔ all در حکم صفت باشد مانند آن صرف میشود :

Er **hat** mir **alle** Bücher geschenkt .
هدیه کرده کتابهارا همهٔ بمن دارد او

او همهٔ کتابهارا بمن هدیه کرده است .

Die Arbeiten **aller** Schüler waren gut .
خوب بودند شاگردان همهٔ کارهای

کارهای عموم شاگردان خوب بود .

کلمهٔ all ممکن است درحکم ضمیر نامعین باشد دراینصورت مانند حرف تعریف معین در جمع صرف میشود بشرطی که قبلاً نام اشخاص یااشیاء برده شود و یامسبوق بسابقه باشد . مانند :

Hast du die Kinder gesehen ? آیا تو بچه‌هارا دیده‌ای ؟
دیده بچه‌هارا تو داری

Ich habe alle gesehen . من همه رادیده‌ام .
دیده همه را دارم من

Er hat die Arbeiten der Schüler verbessert . Die Arbeiten
کارهای تصحیح کرده شاگردان‌را کارهای دارد او

aller waren gut .
خوب بودند همهٔ آنها

او کارهای شاگردان را تصحیح کرده است . کارهای همهٔ آنها خوب بود .

اگر کلمهٔ all مانند ضمیر جای اشخاص بنشیند ولی قبلاً نامی از اشخاص برده نشود دراینصورت همیشه بمعنای عده‌ای ازاشخاص خواهد بود . ضمناً مانند حرف تعریف معین درجمع صرف میشود :

Alle sind nach Hause gegangen . همگی بخانه رفته‌اند .
رفته خانه بسوی هستند همگی

Ich habe mit **allen** gesprochen . من باهمگی حرف زده‌ام .
صحبت کرده همگی با دارم من

Er arbeitet zum Wohl **aller** . اوبخیروصلاح همه کار میکند .
همه خیر برای کارمیکند او

کلمهٔ alles بمعنای (هرچیز ـ همه چیز) که در صورت مفرد ولی در معنی

جمع میباشد بجای اشیاء بصورت ضمیر نامعین می‌نشیند ومانند حرف تعریف معین‌خنثی صرف میشود :

Alles ist in Ordnung . .همه‌چیز مرتب است (همه‌چیزرو براه است)
نظم‌وترتیب در هست همه‌چیز

Vor **allem** mu**ß**t du die Grammatik lernen .
بیاموزی گرامر تو باید هرچیز قبل‌از
قبل از هرچیز تو باید گرامر یاد بگیری .

Er ist mit **allem** zufrieden . او ازهمه‌چیز راضی است .
راضی همه‌چیز با است او

کلمهٔ alles نیز ممکن است درحالت (.N) مفرد برای اشخاص بکار رود وقتیکه بجمعی اخطار ویا از عده‌ای صحبتی بمیان آید ضمناً فعل‌بعد از کلمهٔ alles بصورت مفرد خواهد بود :

Alles aussteigen ! همگی پیاده شوند !
پیاده‌شوند همگی

Alles hört auf mein Kommando . همگی بفرمان‌من گوش‌میدهند.
فرمان مال‌من به گوش‌میدهند همگی

Mein Freund machte einen Scherz , und **alles** lachte.
خندیدند همگی و شوخی‌را یك کرد دوست مال‌من
دوست من مسخرگی کرد وهمگی خندیدند .

چنانچه بعداز کلمهٔ alles صفتی قرارگیرد که درحکم اسم باشد مانندصرف ضعیف صفت در مفرد خنثی صرف‌خواهد شد :

Ich wünsche dir **alles** Gute
خوشی‌را همه‌نوع برای‌تو آرزومیکنم من
من همه نوع خوشی را برای‌تو آرزو میکنم .

Er hat mir von **allem** Wichtigen erzählt .
تعریف‌کرده مهم همه‌چیزهای از برای‌من دارد او
او برای من از تمام چیزهای مهم تعریف کرده است .

اغلب کلمهٔ all بصورت جمع بعد از ضمایر شخصی که نیز جمع میباشند در جمله‌ای قرار میگیرد ومانند حرف تعریف معین (die جمع)صرف میشود:

Mein Freund hat **uns** **alle** eingeladen.
دعوت کرده همهٔ مارا دارد دوست مال‌من

دوستم همهٔ ما را دعوت کرده است.

Ich wünsche **ihnen** **allen** viel Glück.
خوشبختی زیاد همه برای‌آنها آرزومیکنم من

من برای همهٔ آنها خوشبختی زیادی آرزو میکنم.

Es ist **unser** **aller** Wunsch. این آرزوی همهٔ ماست.
آرزو همه مال‌ما هست آن

عدد نامعین (قدری ein biβchen) گاهی مانند صفت وصفی قبل‌از اسم قرارمیگیرد وگاهی بصورت ضمیر نامعین بجای اشیاء یا موضوعی که قبلاً نام‌برده‌میشود واقع گشته وصرف نمیشود (معلوم است که صفت بعد از این‌عدد بطور قوی صرف میگردد). بدینقرار :

۱- مانند صفت.

Geben Sie mir bitte **ein** **biβchen** Brot!
نان قدری یك خواهش‌میکنم بمن شما بدهید

خواهش میکنم قدری (يك‌خرده) نان بمن بدهید!

Haben Sie noch ein **biβchen** Geduld!
صبر کمی یك هنوز شما داشته‌باشید

هنوز قدری حوصله داشته باشید!

Sie würzt die Speisen immer mit **ein** **biβchen** schwarz**em**
سیاه کمی یك با همیشه غذاهارا ادویه‌میزند او

Pfeffer. او همیشه باقدری فلفل سیاه‌چاشنی غذاهارا میزند.
فلفل

۲- موقعیکه عدد نامعین ein biβchen بعنوان ضمیر درجمله بکار میرود:

Hast du Angst ? آیا میترسی؟ (تشویش خاطر داری- وحشت داری؟)

داری تو اضطراب

Ja , ein bißchen . بلی، یك خرده .

کم یك بلی

Möchten Sie Zucker in den Kaffee ?

میخواهید شما شکر توی قهوه

آیا میخواهید (مایلید) شکر توی قهوه بریزید ؟

Ja , ein bißchen . بلی یك خرده .

چنانچه صفت (کوچك - klein) مابین ein و bißchen قرار گیرد بمعنای (مقدارخیلی کمی - یك ذره)بوده و اگر کلمهٔ ein بعد از حرف اضافهٔ با(mit) قرار گیرد در حالت مفعول بواسطهٔ (D.) صرف خواهد شد :

Geben Sie mir bitte ein klein(es) bißchen Suppe !

بدهید شما بمن یك خواهش میکنم کوچك کم سوپ

خواهش میکنم بمن مقدار خیلی کمی سوپ بدهید !

Mit einem kleinen bißchen Mut kann man viel erreichen .

بمقصود رسیدن خیلی شخص میتواند جرأت کم کوچك یك با

شخص با یکذره جرأت (باجرأت کم و کوچکی) میتواند زیاد بمقصود برسد .

تبصره-۱ اگر بجای ein قبل از کلمهٔ bißchen حرف تعریف معین یا ضمایر اشاره و ملکی قرار گیرند هریك از آنها صرف خواهند شد . مانند :

Mit meinem bißchen Geld kann ich keine weite Reise machen .

بکنم مسافرت دور نه من میتوانم پول کمی مال من با

با مقدار کمی پولم نمیتوانم مسافرت دوری بکنم .

Mit dem bißchen Wasser kann ich mich nicht waschen .

شستن نه خودرا من میتوانم آب کمی از با

با آب کم نمیتوانم خودرا بشویم .

۱ در قبل از ein کلمهٔ so (بمعنای چنین - اینطور) قرار گیرد آنوقت

حرف تعریف نامعین ein صرف خواهد شد :

Mit so einem bißchen Brot, kann er nicht satt werden.

شود سیر نه او میتواند نان کمی یك چنین با

اوبا یك چنین نان کم نمیتواند سیرشود .

عدد نامعین ein paar بمعنای (چند ـ تعدادی) صرف نشده وجلوی اسمائی که بصورت جمع هستند قرار میگیرد ضمناً صفتی که بعد ازآن قرار گیرد در جمع بطور قوی صرف میشود :

Meine Reise dauert nur ein paar Tage.

روزها چند یك فقط طول‌میکشد سفر مال‌من

سفرم فقط چند روزی طول میکشد .

Ich kaufte ein paar billige Eier.

تخم‌مرغها ارزان چند یك خریدم من

من چندتا تخم‌مرغ ارزان خریدم .

اگر قبل از paar حرف تعریف معین یاضمایر اشاره وملکی قرار گیرند در مفرد وجمع صرف خواهند شد:

In den paar schönen Tagen des Sommers haben wir eine

یك ما داریم تابستان روزهای قشنگ چند در

Reise ins Gebirge gemacht.

کرده کوهستان توی سفر

چند روز زیبای تابستان را سفری بکوهستان کرده‌ایم .

Er hat mir seine paar Bilder gezeigt.

نشان‌داده عکسها چندتا مال‌خود بمن دارد او

او چندتا از عکسهای خودرا بمن نشان داده‌است .

اگر کلمهٔ paar برای دو موجود یاشئی که‌بیکدیگر تعلق دارند و یاجفتِ‌هم باشند بکار رود در جمله بصورت اسم آورده میشود .

جفت = das Paar (- es / ـ e) مثال :

Ein Paar Shuhe. یك جفت کفش .

Zwei Paar Strümpfe. دو جفت جوراب .

Das Ehepaar	زوج وزوجه ـ زن وشوهر
Das Liebespaar .	عاشق ومعشوق .
Ein glückliches Paar .	يك زن وشوهر خوشبخت .
Ein Paar schöne Augen .	يك جفت چشمان قشنگ

تمرين ٥

جملات زير را بآلمانى ترجمه كنيد !

١ـ شما چقدر پول داريد ؟

٢ـ من ٩,٢٥ مارك پول دارم .

٣ـ يك‌خودنويس چند ميارزد ؟

٤ـ يك‌خودنويس ١٣,٥٠ مارك ميارزد .

٥ـ آقاى پاول خواهش ميكنم از يك تاصد بشماريد.

٦ـ هفت وهشت پانزده ميشود .

٧ـ شصت‌ويك منهاى سى‌وچهار بيست‌وهفت ميشود .

٨ـ من ساعت چهار نزد برادرم ميروم.

٩ـ ساعت چند است ؟

١٠ـ هشت ونيم‌است .

١١ـ من هنوز يكساعت وقت دارم .

١٢ـ او در ساعت يازده ونيم بمنزل ميرود .

١٣ـ آپريل چهارمين ماه سال است .

١٤ـ شش هفتا چند ميشود ؟

١٥ـ هيچيك از كتابهاى تو مورد پسند من نيست .

بخش پنجم

das Pronomen ضمیر

ضمیر کلمه‌ای است که بجای اسم بنشیند وبرای رفع تکرار آید مثلاً بهرام شاگرد خوبی است . اوخیلی کارمیکند (دراین‌جمله **او** که بجای بهرام‌آمده ضمیر و بهرام **مرجع** ضمیر است) .

در زبان آلمانی ممکن است ضمیر بدون نام شخص یاشئی بکار رود بعلاوه میتواند جانشین صفت نیز باشد . مانند :

باران میبارد **es regnet** (دراین‌جمله ضمیرes جانشین شخص یاشئی‌نمیباشد از اینجهت آنرا ضمیر غائب نامند) پدرمن **mein Vater** که ضمیر ملکی **mein** جای صفت نشسته است بنابراین ضمایری که بجای اسم بنشینند **بضمایر اسمی** وآنهائی که بجای‌صفت بنشینند **بضمایر صفتی** معروفند .

ضمیر برشش قسم است :

١ـ ضمایر شخصی ٢ - ملکی ٣ - اشاره ٤ ـ ربط ٥ ـ استفهامی ٦- نامعین یامبهمه .

١- ضمایر شخصی Personalpronomen

ضمایر شخصی فقط بجای اسم اشخاص بکار میروند . ازاینقرار:

جمع		مفرد		
ما	اول‌شخص wir	من	ich	اول‌شخص
(شماها ـ توها)شما	ihr دوم‌شخص	تو	du	دوم شخص
(ایشان) آنها	sie سوم شخص	(بجای‌اسم‌مذکر) او - آن	er	سوم شخص
(شماها) جنابعالی - شما	Sie	(بجای‌اسم‌مؤنث) او - آن	sie	
مخاطب‌محترم		(بجای اسم‌خنثی) اوـ آن	es	

ضمیر سوم شخص مفرد برخلاف زبان فارسی علاوه برآنکه بجای اشخاص می‌نشیند بجای اشیاء نیز بکار میرودو از اینجهت است که درهرسه نوع مذکرومؤنث وخنثی **او** بجای اشخاص و **آن** بجای اشیاء معنی‌شده است ولی بقیهٔ ضمایرشخصی برای مذکرو مؤنث وخنثی یکسان است . درجملات پائین مثالهای نمرات یك وضمایرمربوط بآنها برای اشخاص ومثالهای نمرات دو برای اشیاء آورده شده است :

مذکر

1 – Hier ist **der** Vater .	پدر اینجاست .
Er arbeitet viel .	او زیاد کار میکند .
2 – Wo ist **der** Füller	خودنویس کجاست ؟
Er liegt auf dem Buch .	آن روی کتاب قرار دارد .

خنثی

1 – **Das** Kind geht in die Schule .	بچه بمدرسه میرود .
Es ist fleißig .	او ساعی است .
2 – **Das** Buch liegt dort .	کتاب آنجا قرار دارد .
Es ist ein gutes Buch .	آن کتاب خوبی است .

مؤنث

1 – Kommt **die** Mutter ?	آیا مادر میآید ؟
Ja, **sie** kommt .	بلی او میآید .
2 – Wo liegt **die** Feder ?	قلم کجا قرار دارد ؟
Sie liegt auf dem Tisch .	آن روی میز قرار دارد .

ضمایر شخصی مطابق جدول زیر درچهار حالت صرف میشوند :

جدول صرف ضمایرشخصی

اشخاص	مفرد				جمع		
اول شخص	N. ich			من	wir		ما
	G. meiner			ازمن	unser		ازما
	D. mir			بمن	uns		بما
	A. mich			مرا	uns		مارا
دوم شخص	N. du			تو	ihr	Sie	شماها
	G. deiner			از تو ـ مال‌تو	euer	Ihrer	ازشماها
	D. dir			برای‌تو ـ بتو	euch	Ihnen	بشماها
	A. dich			ترا	euch	Sie	شماهارا
سوم شخص	مذکر		خنثی	مؤنث			
	N. er	او	es	sie	sie آنها	Sie	شما
	G. seiner	ازاو	seiner	ihrer	ihrer مال آنها	Ihrer	مال‌شما
	D. ihm	باو	ihm	ihr	ihnen بآنها	Ihnen	بشما
	A. ihn	اورا	es	sie	sie آنها را	Sie	شمارا

تذکار- ضمیر **ihr** از این لحاظ شماها معنی شده‌است که باضمیر **Sie** بمعنای شما یا جنابعالی اشتباه نشود .

ضمایر دوم شخص تو(du) ودوم شخص جمع شماها (ihr)درموقع‌دعا و خطاب بدوستان وخویشاوندان صمیمی‌وحقیقی همچنین والدین وبزرگترها ببچه‌ها وبعکس گاهی بچه‌ها بآنها و کارگران ، همکاران ، همشاگردان ، سربازان وورزشکاران‌حتی‌موقع سربسرگذاشتن حیوانات بکارمیرود .

معمولاً هروقت مرجع **du** و **ihr** اشخاص باشند اسم کوچك آنهانیز برده میشود . مانند :

Was machst du heute , Paul ? امروز چکار خواهی کرد ، پاول ؟

Was schreibt ihr , Hans und Inge ? شماهاچه‌مینویسید هانس‌واینگه ؟

در مکاتبات ونامه‌های خصوصی حرف اول دو ضمیر du و ihr وصرف آنها در حالات دیگر حتی ضمیر ملکی مال‌تو (dein) از نظر احترام بزرگ نوشته میشوند :

Lieber Karl ! Ich danke Dir für Deinen Brief , in dem Du
تو آن در نامه مال‌تو برای ازتو تشکرمیکنم من کارل عزیز

schreibst , daß Du mich mit Deiner Schwester besuchen willst.
میخواهی دیدن‌کردن خواهر مال‌تو با مرا تو که مینویسی

Meine Eltern und ich erwarten Euch Montag abend schreibt
بنویسید شب دوشنبه شماهارا انتظارمیکشیم من و والدین مال‌من

bitte , wann ihr kommen wollt .
میخواهید آمدن شماها چه‌وقت خواهش‌میکنم

کارل عزیز ! از تو برای نامه‌ات تشکر میکنم ، در آن نوشته‌ای که میخواهی باخواهرت از من دیدن کنی . من و والدینم دوشنبه شب در انتظار شما خواهیم بود . خواهش میکنم بنویسید که چه‌وقت میخواهید بیائید .

ضمیر (شما ـ جنابعالی Sie) وصرف آن از نظر احترام ورعایت ادب بصورت مفرد یا جمع بکار رفته وحرف اول آن درهرقسمت از جمله که باشد بزرگ نوشته میشود ومعمولاً موقع خطاب Sie اسم فامیل یاعنوان طرف نیزبرده میشود مانند :

1 _ Wohin gehen Sie heute abend , Herr Müller ?

امشب بکجا میروید ، آقای مولر ؟

2 _ Darf ich heute um vier Uhr zu Ihnen kommen
آمدن شما نزد ساعت چهار در امروز من اجازه‌دارم

Herr Doktor ?
دکتر آقای

اجازه دارم امروز ساعت چهار نزد شما بیآیم آقای دکتر ؟

(در جملهٔ دوم Ihnen که بعداز حرف اضافهٔ zu قرارگرفته مفعول بواسطهٔ Sie میباشد وبدینجهت حرف اول آن نیز بزرگ نوشته شده است) .

ضمیر محترم Sie اگر بیکنفر خطاب شود مفرد است واگر از نظر احترام بچند نفر خطاب شود جمع خواهد بود . مثال :

1 - Der Lehrer fragt Paul : معلم از پاول میپرسد :

Gehen Sie in die Schule ? آیا شما بمدرسه میروید ؟

2 - Der Lehrer fragt Paul und Hans : معلم از پاول وهانس میپرسد :

Gehen Sie in die Schule ? آیا شماها بمدرسه میروید ؟

در فرامین سلطنتی و رسمی پادشاهان همچنین در مواقعی که سخنران یا نویسنده‌ای خود را در ردیف شنوندگان یا خوانندگان خویش بشمارد معمولاً ضمیر اول شخص جمع (wir) بجای ضمیر اول شخص (ich) بکار میرود :

Wir Wilhelm , Kaiser von Deutschland , verordnen .

ما ویلهلم قیصر از آلمان فرمان‌میدهیم

ما ویلهلم قیصر آلمان فرمان میدهیم .

Wir gehen jetzt zu der 2. Frage über . ماحالاسرسؤال‌دوم میرویم.

ما میرویم حالا سر سؤال دومین

ضمیر سوم شخص مفرد خنثی (es) غالباً بجای فاعل نامعین می‌نشیند و در اینصورت آنرا ضمیرغائب یا غیر مشخص نامند . مثال :

Es regnet باران میبارد .

Es friert mich . سردم است . (احساس سرما میکنم) .

Es geht ihm gut . حالش خوب است .

آن میگذرد باو خوب

Es ist möglich ... ممکن است ...

تبصره- ضمیر سوم شخص مفرد خنثی (es) همیشه بجای اسم خنثی‌مینشیند مگر در اسم دختر خانم (das Fräulein) که بجای آن ضمیر سوم شخص مفرد مؤنث (sie) گذاشته میشود . مانند :

Dies Fräulein geht ins Büro . Sie arbeitet schon 5 Jahre dort .

این دختر خانم (مادموآزل) باداره میرود . او تاکنون پنج سال است که آنجا کار میکند .

اگرنام دختر بچه (das Mädchen) برده شود دراین مورد نیز بجای ضمیر es ضمیر سوم شخص sie آورده میشود :

Dieses Mädchen heißt **Helga** . **Sie** geht noch in die Schule .

این دختربچه هِلگا نامیده میشود . او هنوز بمدرسه میرود .

حالت اول (N.) ضمایرشخصی قبلاً موقع صرف زمان حال بعضی از افعال نوشته شده‌است . اینك بترتیب چند مثال ازضمایر شخصی در حالات (G.) - (D.) - (A.) در جمله آورده میشود .

۱ــ حالت دوم (G.) :

Erinnert euch **meiner** !	مرا یاد کنید .
Der Schüler bedarf **meiner** .	شاگرد محتاج من است .
Wir nehmen uns gern **deiner** an .	ماباکمال‌میل‌طرفداری ترا میپذیریم .
Wir gedenken **euer** .	ما بیاد شما ها هستیم .
Sie schämten sich **seiner** .	آنها بخاطر او خجالت میکشند .
Wir waren **ihrer** drei .	سه‌نفر از آنها با مابودند .
Erbarmet euch **unser** .	بما رحم کنید .
Die Mutter gedenkt **deiner** .	مادر بیادتو است .

در اشعار و کلمات قصار بجای seiner - deiner - meiner معمولاً بطور اختصار mein و dein و sein بکار میرود (درجمع ضمایر unser و euer از لحاظ زیبائی کلام مختصرشده است یعنی unserer یاeuerer نوشته یاگفته‌نمیشود) .

۲ــ حالت سوم (D.) - قواعدی که قبلاً راجع بحروف اضافه وافعال گفته شدکه باعث میشوند اسمی در حالت مفعول بواسطه‌یا بیواسطه قرار گیرد دربارهٔضمایر نیز قابل اجراست :

Er	zeigt	mir	das	Bild .
او	نشان‌میدهد	بمن		عکس‌را

او بمن عکس‌را نشان‌میدهد .

Ich bringe **dir** den Füller . من برای تو خودنویس‌را میآورم .

خودنویس‌را برای‌تو میآورم من

Mein Freund kauft **ihm** ein schönes Buch .

کتاب قشنگ یك برای‌او میخرد دوست مال‌من

دوستم یك کتاب قشنگ برای او(مذکر) میخرد .

Wir suchen **ihm** ein Zimmer .

اطاق یك برای‌او جستجومیکنم ما

ما یك اطاق برای او (خنثی) جستجو میکنیم .

Die Mutter schreibt **ihr** einen Brief .

نامه‌را یك برای‌او مینویسد مادر

مادر برای او (مؤنث) یك‌نامه مینویسد

Sie kocht **uns** Kaffee . او برای ما قهوه درست میکند .

قهوه برای‌ما میپزد او

Der Lehrer diktiert **euch** 12 Sätze .

جمله‌ها برای‌شماها دیکته‌میکند معلم

معلم دوازده‌جمله برای‌شما ها دیکته میکند .

Die Groβmutter erzählt **ihnen** eine Geschichte .

قصه یك برای‌آنها تعریف‌میکند مادربزرگ

مادر بزرگ برای آنها یك قصه تعریف میکند .

Ich danke **Ihnen** sehr . من‌ازشما(جنابعالی)خیلی‌تشکرمیکنم .

خیلی ازشما تشکرمیکنم من

تبصره ۱۵- از جملات بالا معلوم شد که هرگاه در جمله‌ای دومفعول باشد اغلب مفعول بواسطه قبل از مفعول بیواسطه قرار میگیرد بشرطی که مفعول بواسطه جاندار باشد ودر غیر اینصورت قرار گرفتن دو مفعول بستگی باهمیت آنها دارد

۱ــ در این مثال مفعول بواسطه جانداراست :

Er kauft **dem Kind** eine Uhr . او برای بچه‌یك‌ساعت‌میخرد .

ساعت‌را یك بچه برای میخرد او

ممکن است بجای مفعول بواسطه ضمیر باشد:

او برای او(بچه) یکساعت میخرد . Er kauft ihm eine Uhr .

۲ـ موقعی که دومفعول شئی باشند اغلب مفعول بیواسطه قبل‌از مفعول بواسطه قرار میگیرد .

من کتاب را روی میز قرار میدهم . Ich lege das Buch auf den Tisch .

تبصره ۳۴- اگر مفعول بیواسطه بصورت ضمیر باشد حتماً قبل ازمفعول‌بواسطه واقع میگردد :

من آنرابشاگرد هدیه میکنم . . Ich schenke es dem Schüler .
من هدیه‌میکنم آنرا به شاگرد

چنانچه هردو مفعول ضمیر باشندباز ضمیرمفعول بیواسطه قبل‌از مفعول‌بواسطه آورده میشود :

من آنرا باو هدیه‌میکنم. Ich schenke es ihm .
من هدیه‌میکنم آنرا باو

چند مثال برای ضمایر شخصی که بعد از حروف اضافه در حالت مفعول بواسطه قرار میگیرند :

Heute abend kommt mein Freund zu mir .
امروز شب میآید مال‌من دوست نزد من

امشب دوستم نزد من میآید .

ازکه (ازچه کسی) صحبت میکنید ؟ Von wem sprechen Sie ?
از که صحبت‌میکنید شما

Ich spreche von ihm . (von ihr – von Ihnen – von ihnen)
من صحبت‌میکنم از او از او از شما از آنها

من از او صحبت میکنم .

توضیح- von ihm بمعنای ازاو (مرد یابچه) بسته بصحبتی است که قبلاً شده باشد وvon ihr بمعنای از او (مؤنث)میباشد .

تبصره ۳۵- ضمایر شخصی درحالت (.D) مفعول بواسطه در جملات مختلف دو معنی را دارند . ازاینقرار :

1 _ Ich helfe ihm   2_ Ich kaufe ihm das Buch .

من کمك‌میکنم باو   من میخرم برای‌او کتابرا

من باو کمك میکنم   من برای‌او کتاب میخرم

تبصرهٔ۴_ ضمایر شخصی غالباً بواسطهٔ ضمیر اشارهٔ selbst یا selber بمعنای (خود _ بشخصه) تأیید میشوند :

Ich bringe den Brief selbst (یا selber)

من بشخصه (خودم) نامه را میآوردم .

Hat Ihr Freund es selbst gesagt ?

دارد مال‌شما دوست آنرا بشخصه گفته

آیا دوست شما آنرا بشخصه (خودش) گفته است ؟

ضمایر شخصی با افعال دوضمیره ومنعکسه

Reflexivpronomen

در جملهٔ او خود را زد او = ضمیر شخصی که بعنوان فاعل است. زد = فعل . خودرا = همان ضمیرشخصی است که بصورت ضمیر مفعولی‌قرار گرفته و عمل زدن را بخود فاعل‌بر گردانیده‌است . بنابراین افعالی که مانند زدن از فاعل سرزده وبخودش بر گردد یعنی فاعل ومفعول یکی باشد افعال منعکسه نامند و چون این قبیل افعال احتیاج بدو ضمیر یکی درحال فاعلیت و دیگری در حال مفعولیت دارندازاینجهت آنها را افعال‌دوضمیره نیز گویند بامصدر اینگونه افعال ضمیر مشترك sich (خودرا _ بخود) بکار میرود :

sich setzen نشستن_خود را نشاندن   sich waschen خودرا شستن

sich freuen خوشحال شدن _ خودرا خوشحال کردن

sich rasieren ریش خودرا تراشیدن .

sich erkälten . سرماخوردن _ خودرا سرمادادن .

sich vorstellen خودرا معرفی کردن .

افعال دو ضمیره را میتوان در زمانهای حال و گذشته و آینده صرف کرد بدینصورت .

صرف زمان حال فعل sich waschen

مفرد

ich wasche mich .	من خود را میشویم .
du wäschst dich .	تو خود را میشوئی .
er (sie , es) wäscht sich	او خود را میشوید .

جمع

wir waschen uns .	ما خودرا میشوئیم .
ihr wascht euch .	شماها خود را میشوئید .
sie waschen sich .	آنها خود را میشویند .
Sie waschen sich .	شما خودرا میشوئید .

در صرف فعل بالا (خودرا شستن) که عمل فعل مستقیماً بخود فاعل برگشته ضمایر منعکسهٔ mich و dich وغیره در حالت مفعول بیواسطه (A.) قرار گرفته‌اند .

چنانچه بعداز افعال منعکسه مفعول بیواسطه‌ای واقع گردد ضمایر منعکسه در حالت مفعول بواسطه (D.) صرف میشوند . مانند :

زمان حال

مفرد	جمع
ich wasche mir die Hände .	wir waschen uns die Hände .
من دستهایم را میشویم .	مادستهایمانرا میشوئیم .
du wäschst dir die Hände .	ihr wascht euch die Hände .
er (sie و es) wäscht sich die Hände .	sie waschen sich die Hände.
	Sie waschen sich die Hände .

تذکار ۱- در هردوصرف افعال منعکسه دیده میشود که ضمیر مفعولی sich در سوم شخص مفرد وجمع همچنین درحالت احترام بکار رفته است .

تبصرهٔ ۱ - بعضی‌از ضمیرهای مفعولی نیز مانند ضمایر شخصی بواسطه ضمیر اشارهٔ selbst تأیید شده وبعنوان ضمایر اسمی بکار خواهند رفت . مثال :

Ich rasiere mich **selbst** . ریش خودرا خودم میتراشم .

Wir helfen uns **selbst** . خودمان بخود کمك میکنیم .

تبصره۲۵ـ جملهٔ Wir lieben uns ممکن است دومعنی را بدهد :

۱ـ ما خود را دوست داریم ۲ـ مایکدیگررا دوست داریم .

در جملهٔ اول فعل دوست داشتن جزو افعال دوضمیره است وعمل آن بیکنفر اثر میکند ولی این فعل در جملهٔ دوم جزو افعال منعکسه بوده واثر عمل آن بدونفر میرسد ودراینصورت است که ضمایر منعکسه uns و sich فقط در جمع بکارمیروند .
از طرفی برای اینکه در معنای چنین ضمایر وجملات اشتباهی رخ ندهد معمولا از ضمیر einander بمعنای یکدیگر استفاده میشود واین ضمیر را میتوان ضمیر بین الاثنین یا مشترك نامید . مثال :

Wir lieben **einander** . ما یکدیگر را دوست داریم .

Sie töteten **einander** . آنها یکدیگر را کشتند .

(ضمیر بین‌الاثنین einander بهیچوجه تغییر نکرده وصرف‌هم نمیشود) .

ممکن است ضمیر einander بابعضی از حروف اضافه ترکیب شوددراین صورت ضمیر sich بدون اینکه صرف گردد قبل از آن قرار میگیرد :

1 _ Sie verliebten **sich** **in**einander . آنها عاشق‌یکدیگر شدند .

2 _ Sie freuen **sich** **über**einander . آنها نسبت بهم خوشحالی‌میکنند.

3 _ Sie schämen **sich** **vor**einander . آنها ازهم خجالت میکشند .

4 _ Sie unterhalten **sich** **mit**einander . آنها باهم صحبت میکنند .

گاهی میتوان ضمیر sich را حذف کرد . مانند :

1 _ Die Kinder streiten **mit**einander .

بچه‌ها بایکدیگر نزاع میکنند (دعوا میکنند) .

باضمایرمنعکسهٔ uns و sich میتوان ضمیر gegenseitig بمعنای‌متقابلاً را با افعال منعکسه آورد :

1 _ Wir gratulieren uns **gegenseitig** . ما متقابلاً بهم تبریك میگوئیم .

2 _ Sie widersprechen sich **gegenseitig** .

آنها بایکدیگر مخالفت میکنند .

بعضی اوقات برای اینکه معنی جمله واثر فعل واضح‌تر گردد بجای ضمیر einander میتوان einer (jeder) den anderen را بدون ضمایر sich و uns بکار برد :

1 _ Wir loben **einer den anderen** . ما یکدیگررا تمجیدمیکنیم .

2 _ Sie widersprechen **einer dem anderen** .

آنها بمخالفت یکدیگر میپردازند .

در دوجملهٔ اخیرحرف تعریف‌معین بسته بفعل جمله است که‌درحالت (.A) den یا (.D) dem قرار گیرد .

۳ ـ ضمایر ملکی Possessivpronomen

ضمایر ملکی تعلق و مالکیت شخص یا چیزی را بشخص یاشئی دیگری بیان میکنندواینگونه ضمایر یاقبل از اسمی بجای حرف تعریف می‌نشهنند یا مستقلاً بکار میروند . نوع اول را ضمایر ملکی صفتی ونوع دوم را ضمایر ملکی اسمی نامند .

ضمایرملکی‌صفتی

ضمایری که بجای حرف تعریف می‌نشینند چون در حقیقت چگونگی و حالت شخص یا چیزی را میرسانند از اینجهت آنها را ضمایر ملکی صفتی نامند . مثال:

1 _ Mein Vater . . (پدرم) پدرمن   2 _ Dein Buch . . (کتابت) کتاب‌تو

پدر مال‌من   کتاب مال‌تو

(باید متوجه بود که در زبان فارسی ضمایر ملکی صفتی‌برخلاف زبان‌آلمانی بعد از اسم درآمده وبصورت مضاف ومضاف‌الیه میباشند . مانند :

پسر من که در زبان آلمانی من پسر Mein Sohn گفته‌میشود) .

چون ضمایر ملکی مزبور بجای هریك از حرف تعریفهای مذکر (der) و مؤنث (die) وخنثی (das) وجمع (die) می‌نشیند و از طرفی مالکیت و تعلق اول ودوم و سوم شخص مفرد وجمع را بیان میکنند از این لحاظ باید انواع واقسام آنها را بشرح زیر یاد گرفت :

مذکر	خنثی	مؤنث	جمع هر سه نوع
(بجای der)	(بجای das)	(بجای die)	(بجای die)
1- mein مال من	mein	meine	meine
2 - dein مال تو	dein	deine	deine
3- sein (مذکر) مال او	sein	seine	seine
ihr (مؤنث) مال او	ihr	ihre	ihre
sein (خنثی) مال او	sein	seine	seine
Ihr مال شما (بطور احترام)	Ihr	Ihre	Ihre

مذکر	خنثی	مؤنث	جمع هر سه نوع
(بجای der)	(بجای das)	(بجای die)	(بجای die)
1 - unser مال ما	unser	unsere	unsere
2 - euer مال شماها	euer	eu(e)re	eu(e)re
3 - ihr مال آنها	ihr	ihre	ihre
Ihr (بطور احترام) مال شما	Ihr	Ihre	Ihre

صرف این قبیل ضمایر در مفرد مانند حرف تعریف نامعین ein میباشد و صرف جمع آنها مطابق جدول پائین است :

جدول صرف ضمیر ملکی mein

چهار حالت	مفرد			جمع
	مذکر	خنثی	مؤنث	هر سه نوع
N.	mein	mein	meine	meine
G.	meines	meines	meiner	meiner
D.	meinem	meinem	meiner	meinen
A.	meinen	mein	meine	meine

تمام ضمایر ملکی صفتی وعلامت نفی kein که قبلاً گفته شد نظیر جدول صرف mein در مفرد وجمع صرف میشوند ضمناً باید دقت کرد که ضمایر ملکی که بجای حروف تعریف مذکر وخنثی می نشینند در (N.) مفرد حرف (e) بآخر آنها اضافه نمیشود ولی این ضمایر که بجای حرف تعریف مؤنث و جمع می نشینند در حالت اول مختوم بحرف (e) خواهند شد . مثال :

Der Freund	دوست	Das Buch	کتاب
Mein Freund	دوست من	Mein Buch	کتاب من
Die Feder	قلم	Die Freunde	دوستان
Meine Feder	قلم من	Meine Freunde	دوستان من

بازهم متذکر میشود تأثیر افعال و حروف اضافه در صرف و تغییر کلیهٔ ضمایر نیز مطابق قواعدی است که قبلاً در بارهٔ حرف تعریفهای معین ونامعین حتی بعضی از اعداد گفته شده است . مانند :

1 _ Der Lehrer fragt seinen Schüler . معلم از شاگردش میپرسد .

2 _ Ich helfe meinem Bruder من ببرادرم کمك میکنم .

3 _ Dein Kind spielt in ihrem Zimmer .

بچهٔ تو در اطاق او (زن) بازی میکند .

توضیح ـ در جملهٔ اول ضمیر ملکی seinen بعد از فعل پرسیدن درحالت (A.) ودر جملهٔ دوم ضمیر meinem بعد از فعل کمك کردن درحالت (D.) ودرجملهٔ سوم ضمیر ihrem بعداز حرف اضافهٔ in درحالت (D.) است ضمناً مثالهای مفصلی از ضمایر ملکی بعداز حرف تعریف نامعین در فصل اسم آورده شده است که مراجعهٔ مجدد آنها دراین بخش مفید خواهد بود .

تبصره ۱۶ ـ در سوم شخص ضمایر ملکی صفتی باید (sein) بمعنای مال او (مذکر ویا خنثی) و (ihr) بمعنای مال او ومال آنان (مؤنث وجمع) را کاملاً تشخیص داد که موجودات یا اشیاء همچنین مالك آنها از چه نوع وجنسی میباشند (مذکر ـ مؤنث ـ خنثی یاجمع) .

این مطلب بطور کلی بچهار وضع زیر خلاصه شده است تا بهتر فهمیده شود :

موجودات یا اشیائی که بمالك تعلق دارند				
موجودات یا اشیائی که بمالك تعلق دارند	مذکر / خنثی	sein	مال او (مذکر) / مال او (خنثی)	مالك
موجودات یا اشیائی که بمالك تعلق دارند	مؤنث / جمع	seine	مال او (مذکر) / مال او (خنثی)	مالك
موجودات یا اشیائی که بمالك تعلق دارند	مذکر / خنثی	ihr	مال او (مؤنث) / مال ایشان (جمع)	مالك
موجودات یا اشیائی که بمالك تعلق دارند	مؤنث / جمع	ihre	مال او (مؤنث) / مال ایشان (جمع)	مالك

توضیح و چند مثال :

اول ـ فرض کنیم مالك (پدر der Vater) اسم مذکری باشد و موجودات واشیائی که باو تعلق دارند مانند مثال زیر اسامی مفرد مذکر ویاخنثی باشند :

Das ist sein Sohn (Tisch, Kind, Pferd, Buch ...)

این هست مال او پسر میز بچه اسب کتاب

این پسر (میز ، بچه ، اسب ، کتاب ...) اوست . (متعلق بپدر) .

چنانچه مالك (بچه das Kind) اسمی خنثی فرض شود وموجودات واشیائی که باو تعلق دارند مانند مثال زیر اسامی مفرد مذکر و یاخنثی باشند بازهم مطابق شکل اول ضمیر ملکی (sein) آورده میشود :

Das ist sein Onkel (Füller, Lamm, Bett...)

این هست مال او عمو خودنویس بره تختخواب

این عمو (خودنویس ، بره و تختخواب ...) اوست . (متعلق به بچه) .

(در دو مثال بالا حرف تعریف پسر ، میز ، عمو و خودنویس مذکر وبقیهٔ اسامی خنثی میباشند) .

دومـ اگر بازهم مالك همان پدر یابچه فرض شود ولی موجودات واشیائی که بهر یك تعلق دارند مانند مثالهای زیر اسامی مؤنث مفرد یاجمع باشند باید مطابق شکل دوم ضمیر ملکی (**seine**) آورده شود :

Das ist seine Tochter (Feder , Kuh...) .
این هست مال‌او دختر قلم گاو

این دختر (قلم ، گاو ...) اوست . (متعلق بپدر) .

Das sind seine Söhne (Krawatten , Hüte...) .
اینها هستند مال‌او پسران کراواتها کلاهها

اینها پسران(کراواتها ، کلاههای ، ...) اوهستند . (متعلق بپدر) .

Das ist seine Mutter (Bank ,Ente ...)
این هست مال‌او مادر نیمکت اردك

این مادر (نیمکت ، اردك) اوست . (متعلق‌به‌بچه) .

Das sind seine Freunden (Hände , Puppen ,...)
اینها هستند مال‌او دوستان دستها عروسکها

اینها دوستان (دستها ، عروسکهای ،...) او هستند . (متعلق به‌بچه)

سومـ چنانچه‌مالك(مادر **die Mutter**) اسمی‌مؤنث‌و(والدین**die Eltern**) اسمی بصورت جمع فرض شود و موجودات و اشیائی که بهریك تعلق دارند مانند مثالهای زیر اسامی مفرد مذکر ویاخنثی باشند مطابق شکل سوم ضمیر ملکی **(ihr)** آورده میشود :

Das ist ihr Sohn (Tisch , Kind , Buch,...)
این هست مال‌او پسر میز بچه کتاب

این پسر (میز ، بچه ، کتاب ...) اوست(متعلق بمادر) .

Das ist ihr Knabe (Ofen , Kind , Zimmer ...) .
این هست مال‌آنان پسربچه بخاری بچه اطاق

این پسربچه (بخاری، ، بچه ، اطاق ...)،مال‌آنهاست (متعلق بوالدین)

چهارمـ اگر بازهم مالك همان **مادر** یا **والدین** فرض‌شود ولی‌موجودات

واشیائی که بهریك تعلق دارندمانند مثالهای زیر اسمی مفرد مؤنث یاجمع باشندباید مطابق شکل چهارم ضمیر (ihre) آورده شود :

Das ist ihre Tochter (Liebe, Gans, ...) .
غاز عشق دختر مال او هست این

این دختر (عشق ، غاز ...) اوست (متعلق بمادر) .

Das sind ihre Söhne (Kleider, Gänse, ...) .
غازها لباسها پسران مال او هستند اینها

اینها پسران (لباسها ، غازهای ،...) اوست (متعلق بمادر) .

Das ist ihre Tochter (Lampe, Ente, ...) .
اردك چراغ دختر مال آنان هست این

این دختر (چراغ ، اردك ،...) مال آنهاست (متعلق بوالدین) .

Das sind ihre Söhne (Kleider, Gänse, ...) .
غازها لباسها پسران مال آنان هستند اینها

اینها پسران (لباسها ، غازهای ،...) آنها هستند (متعلق بوالدین) .

معلوم است که ضمایر ملکی سوم شخص مذکور مانند سایر ضمایر ملکی در اثر فعل ویا حرف اضافه‌ای که در هرجمله است صرف میشوند . مثال :

Der Vater liebt seinen Sohn . پدر پسرش را دوست دارد .

Die Mutter kommt mit ihrer Tochter . مادر بادخترش میآید .

Die Eltern lieben ihre Kinder . والدین بچه‌هایشان رادوست دارند .

Er sitzt in Ihrem Zimmer . او در اطاق شما نشسته .

تذکار — باید کاملاً متوجه بود که ضمیر (ihr) ممکن است در جمله‌ای بجای ضمیر شخصی یا ملکی قرار گیرد . بدینقرار :

۱ـ ضمیر شخصی (دوم شخص جمع) :

Was sagt ihr ? شماها چه میگوئید ؟

۲ـ ضمیر شخصی مؤنث درحالت مفعول بواسطه مفرد :

Ich helfe ihr . من باو (مؤنث) کمك میکنم .

۳ـ ضمیر ملکی بجای موجود مفرد مؤنث :

Das ist ihr Sohn . این پسراو(مؤنث) است .

٤- ضمیر ملکی بجای موجوداتی که بصورت جمع میباشند :

Das ist ihr Zimmer . این اطاق آنهاست .

٥- ضمیر ملکی بطور احترام :

Wo ist Ihr Buch ? کتاب جنابعالی کجاست ؟

معنای ضمایر ملکی (ihr و Ihr) و صرف آنها را باید از مقصود هرجمله تشخیص داد .

تبصرهٔ ۲ - گاهی ضمایر ملکی صفتی بواسطه صفت eigen بمعنای (شخصی ـ اختصاصی - خود) تأکید میگردند واین صفت بعد از چنین ضمایر بطور مختلط صرف میشود . مثال :

Das ist mein **eigen**es Auto . این اتومبیل شخصی من‌است .

Ich habe es mit meinen **eigen**en Augen gesehen .
من دارم آنرا با مال‌من خود چشمها دیده

من آنرا باچشمهای خودم دیده‌ام .

Sie haben ihre **eigen**en Kinder verlassen .
آنها دارند شان‌را خود بچه‌ها ترك کرده

آنها بچه‌های خودشان‌را ترك کرده‌اند .

تبصرهٔ ۳ـ درزبان آلمانی برخلاف فارسی ضمایر ملکی جمع هم دارند ودرمقابل جمع اسامی مذکر و مؤنث وخنثی بآخرآنها(e) اضافه‌میگردد . مثال :

Meine Söhne پسران‌من Deine Bücher کتابهای تو

Seine Federn قلمهای‌او Ihre Stühle صندلیهای شما

بنابراین در ترجمهٔ جملات از فارسی بآلمانی بایداولاً دقت کرد که ضمیررا قبل از اسم آورده ثانیاً ضمایر را در مقابل جمع اسامی نیز بصورت جمع‌آورد .

ضمایر ملکی اسمی

گاهی ضمایر ملکی مستقلاً بجای اسمی که قبلاً برده میشود و یامعنی آن بقرینه معلوم میگردد بکار میروند از اینجهت آنها را ضمایر ملکی اسمی نامیده‌اند حرف تعریف اسم قبلی جلو چنین ضمایر قرار گرفته و در چهار حالت مانند صرف ضعیف صفت صرف میشوند . مثال :

Mein Stuhl ist hier. Wo ist **der deine**?
من صندلی هست این کجا هست از آن‌تو

صندلی من اینجاست . مال‌تو کجاست ؟

Sein Haus ist klein, **das deine** ist groβ.

خانهٔ او کوچك است ، مال تو بزرگ .

Ihr Feder ist gut. Wie ist **die deine**?

قلم او خوب است . مال تو چگونه است ؟

Meine Bücher sind neu. Wie sind **die deinigen**?

کتابهای من نو هستند . مال‌تو چگونه‌اند ؟

Ich habe meinen Bleistift verloren. Kannst du mir
من دارم مال‌من مدادرا کم‌کرده میتوانی تو بمن
den deinen leihen?
مال‌خودرا قرض بدهی

من مدادم را کم کرده‌ام . آیا میتوانی مال خودت را بمن قرض بدهی ؟

Hier ist mein Heft. Wo ist **das Ihre**?

دفتر من اینجاست . مال شما کجاست ؟

اگر ضمایر ملکی اسمی ارتباطی باسم قبلی نداشته ومستقلاً درجمله‌ای‌بجای اشخاص بکار روند و یا معنای آنها بقرینه معلوم گردد در اینصورت حرف اولشان بزرگ نوشته میشود والا کوچك :

Grüβe bitte die **Deinen** von mir!
خواهش‌میکنم سلام‌برسان خودیهایت‌را ازطرف من

خواهش میکنم از طرف من خویشاوندانت را (خودیهایت‌را) سلام‌برسان .

Ich besuche heute die Meinen.
خودیهایم‌را امروز دیدن میکنم من

من امروز از بستگانم (خودیهایم‌را) دیدن میکنم .

تبصره - معمولاً از نظر زیبائی تلفظ بآخر ضمایر ملکی صفتی mien و dein و sein وغیره پس‌سیلاب (ig) میافزایند که باهر یك از حرف تعریفهای معین چنین میشود :

مفرد		جمع هر سه نوع
der (die , das) meinige	از آنِ من (مال من)	die meinigen
der (die , das) deinige	از آنِ تو	die deinigen
der (die , das) seinige	از آنِ او (مذکر)	die seinigen
der (die , das) ihrige	از آنِ او (مؤنث)	die ihrigen
der (die , das) seinige	از آنِ او (خنثی)	die seinigen
der (die , das) Ihrige	از آنِ شما (محترم)	die Ihrigen

جمع		جمع هر سه نوع
der (die , das) uns(e)rige	از آن ما	die uns(e)rigen
der (die , das) eurige	از آن شماها	die eurigen
der (die , das) ihrige	از آن ایشان	die ihrigen
der (die , das) Ihrige	از آن شما (محترم)	die Ihrigen

این قبیل ضمایر ملکی اسمی مانند صرف ضعیف صفت در چهار حالت صرف گشته وازحیث معنی وقرار گرفتن درجمله باضمایر ملکی اسمی der meine ، der deine ، der seine وغیره فرقی ندارند و نیز هرگاه ارتباط بااسمی داشته باشند که قبلاً آورده شده است باحروف کوچك نوشته میشوند و چنانچه ارتباطی بااسم نداشته باشند حرف اولشان را باید بزرگ نوشت . مثال :

1 – Mein Stuhl ist hier. Wo ist der deinige (یا der deine).

صندلی من اینجاست از آن تو (مال تو) کجاست .

2 _ Grüße bitte die Deinigen (یا die Deinen) von mir !

خواهش میکنم از طرف من خویشاوندانت را (خودیهایت‌را) سلام برسان !

توضیحـ درجملهٔ اول چون نام صندلی قبلاً برده شده بنابراین حرف اول ضمایر der deinige یا der deine کوچك نوشته شده است ولی در جملهٔ دوم که این دو ضمیرملکی ارتباطی باسم قبلی ندارند حرف اولشان بزرگ میباشد.

تبصرهٔ ۱ـ هرگاه قبل‌ازضمایرملکی‌اسمی‌حرف تعریف قرارنگیرد مانند صرف قوی صفت درچهارحالت صرف میشوند . مثال:

Hier liegt ein Füller . Ist es **deiner** ?

اینجا یك خودنویس قرار دارد . آیا آن مال توست ؟

Ich habe **meinen** in der Tasche .

من مال خودرا (خودنویسم را) در جیب دارم .

Ich schenke **meinem** Bruder eine Uhr. Was schenkst du **deiner** ?

من ببرادرم یك ساعت هدیه میکنم . تو بمال خود (ببرادرت) چەچیز هدیه میکنی؟

چنانچه این ضمایر باسم خنثی ارتباط داشته باشند درصحبت‌های عادی‌آنها را بطور اختصار ونیز بدون حرف تعریف بکار میبرند :

Hier ist mein Heft . Wo hast du **deins** ?

اینجا هست مال‌من دفتر کجا داری تو مال‌خودرا

کتابچهٔ‌من اینجاست تومال خودرا کجا داری ؟ (مال توکجاست؟) .

(در این جمله‌بجای deines بطوراختصار ضمیر ملکی deins آورده‌شده‌است یعنی یك حرف e از اصل‌ضمیر حذف گردیده) .

تبصرهٔ ۲ـ گاهی ضمیر اشاره dessen (مفرد مذکر و خنثی) بجای ضمیر ملکی سوم شخص مفرد seine همچنین ضمیر اشارهٔ deren (مفرد مؤنث و جمع) بجای ضمیر ملکی سوم شخص مفرد ihrer از نظر تشخیص مناسبات بین دو اسمی که قبلاً درجمله‌ای آورده شده است قرار میگیرند . مثال:

1 _ Hans spricht mit seinem Freund und **seiner** Schwester .

هانس بادوستش وخواهرش حرف میزند .

(در جملهٔ اول ضمیر ملکی **seiner** میرساند که هانس باخواهر خودش حرف میزند نه باخواهر دوستش) .

2 _ Hans spricht mit seinem Freund und dessen Schwester .

هانس بادوستش وخواهر او حرف میزند .

(در جمله دوم ضمیراشارهٔ **dessen** میرساند که هانس با خواهر دوستش حرف میزند نه باخواهر خود) .

باید متوجه بود چون **Hans** در دو جملهٔ اخیرممکن است اسم خاص مذکر یا خنثی باشداز اینجهت ضمیر ملکی **seiner** آورده شد همچنین چون **der Freund** مذکر است ضمیر اشاره درجملهٔ دوم بصورت **dessen** قرارگرفت ولی اگر اسم مؤنث یا جمع باشد بجای **seiner** ضمیرملکی **ihrer** وبجای **dessen** ضمیر اشارهٔ **deren** بایدآورده شود مانند دوجملهٔ زیر :

1 _ Anna spricht mit ihrer Freundin und ihrer Schwester .

آنا با رفیقه‌اش وخواهرش حرف میزند . (مقصود آن است که آنا باخواهر خودش حرف میزند نه خواهر رفیقه‌اش) .

2 _ Anna spricht mit ihrer Freundin und deren Schwester .

آنا بارفیقه‌اش وخواهر اوحرف میزند .

(ضمیر اشارهٔ **deren** میرساند که آنا با خواهر رفیقه‌اش حرف میزند نه خواهر خودش) .

در جملهٔ اول از دو جملهٔ اخیر معلوم است که چون آنا اسم مؤنث است بنا بآنچه گفته شد ضمیر ملکی **ihrer** ودر جملهٔ دوم ضمیر اشاره **deren** برای اسم مؤنث **Freundin** آورده شده است .

تبصرهٔ ۳ـ ممکن است ضمایر ملکی اسمی بطور اسناد یعنی بعد از اسم مخصوصاً با افعال بودن **sein**ـ شدن **werden**ـ ماندن **bleiben**ـ نامیدن **nennen** واسم داشتن **heißen** بصورت ضمایرصفتی بدون اینکه‌صرف شوند درآیند . مثال :

Du bist mein und bleibst mein . تو مال‌منی ومال من باقی‌میمانی .

Die Bücher sind sein. کتابهامال‌اوست **Der Sieg ist unser .** فتح‌باماست .

مال‌ما هست فتح

در قید زمان seinerzeit بمعنای (بوقت خودش ـ سابقاً ـ درآنوقت) ضمیر ملکی sein همیشه تغییرناپذیر است :

Frau Inge war **seinerzeit** ein sehr hübsches Mädchen.

دختربچه زیبا خیلی یك بوقت‌خودش بود اینکه خانم

خانم اینکه بوقت خودش یك دختر بچهٔ بسیار زیبائی بود .

۳ـ ضمایر اشاره

ضمایر اشاره کلماتی هستند که بشخص یا چیزی که جای‌آن نشسته‌اند اشاره میکنند . ضمیر این (dieser) برای اشارهٔ بنزدیك وضمیر آن (jener) برای اشارهٔ بدوراست .

Dieser Bleistift ist rot, **jener** ist blau.

این مداد قرمز است ، آن آبی است .

اگر ضمایر اشاره قبل از اسم واقع شده ودر حکم صفت باشند آنهارا ضمایر اشارهٔ صفتی گویند واگر بعداز اسم قرار گرفته ودرحکم اسم باشند آنها را ضمایر اشارهٔ اسمی نامند .

۱ـ ضمایر اشارهٔ صفتی بجای حرف تعریف های معین در مقابل اسماء مذکر ومؤنث وخنثی وجمع قرارگرفته ودر چهار حالت مانند صرف قوی صفت مطابق جدول زیر صرف میشوند :

چهار حالت	مفرد			جمع
	مذکر	خنثی	مؤنث	هرسه‌نوع
N.	dies**er**	dies**es**	dies**e**	dies**e**
G.	dies**es**	dies**es**	dies**er**	dies**er**
D.	dies**em**	dies**em**	dies**er**	dies**en**
A.	dies**en**	dies**es**	dies**e**	dies**e**

دو ضمیر اشارهٔ آن (jener)وچنین (solcher) نیز مطابق‌ضمیراین (dieser) صرف میشوند .

تبصرهٔ ۱ـ کلمهٔ **das** بمعنای (این ـ آن) نیز ضمیر اشارهٔ بنزدیك یا بدور است ولی برخلاف ضمایر **jener** و **dieser** جای حرف تعریفهای معین نمی‌نشیند بلکه بافعلی که پس از آن قرار میگیرد باسم اشاره میکند .

این اختلاف را از مثالهای زیر بخوبی میتوان تشخیص داد :

این میز قهوه‌ای است . **Dieser Tisch ist braun.**

این میز هست قهوه‌ای

این میز است . **Das ist der Tisch.**

این هست میز

این دفترها خوبند . **Diese Hefte sind gut.**

این دفترها هستند خوب

اینها دفترهای من هستند . **Das sind meine Hefte.**

اینها هستند مال‌من دفترها

توضیحـ در مفرد **das ist** و در جمع **das sind** آورده میشود یعنی اگر فعل بودن مفرد باشد بمعنای این هست و اگر جمع باشد اینها هستند معنی میدهد بدیهی است که ضمیر اشارهٔ **das** با **das** حرف تعریف معین خنثی خیلی فرق دارد ضمناً اگر ضمیر **das** بنزدیك اشاره شود بمعنای این و اگر بدور اشاره شود بمعنای آن خواهد بود .

تبصرهٔ ۲ـ ضمیر اشارهٔ **solcher** اگر تنها در جمله بکار رود مانند صرف قوی صفت صرف میشود و اگر بعد از حرف تعریفهای نامعین یا **kein** قرار گیرد بطور مختلط صرف خواهد شد . مانند:

Ein solcher Park. یك چنین پارك. **Ein solches Haus.** یك چنین خانه.

Eine solche Blume. یك چنین گل .

Mit einem solchen Kind. بایك چنین بچه .

بر عکس اگر ضمیر اشارهٔ (**solcher**) قبل از حرف تعریف نامعین و یا صفتی واقع گردد تغییر نکرده وصرف نخواهد شد :

Solch ein Schüler muß bestraft werden.

چنین یك شاگرد باید تنبیه شدن

یك چنین شاگرد باید تنبیه شود .

Solch schöne Bilder habe ich nie gesehen.

دیده هرگز من دارم عکسها قشنگ چنین

چنین عکسهای قشنگی هرگز ندیده‌ام.

(صفت بعد از کلمهٔ **solch** قوی صرف میشود).

بطور کلی ضمیر **solch** اشخاص یا اشیاء را از نظر حالت و کیفیت آنها

اشاره میکند. مثال:

Ein solcher Mensch ist mir unsympathisch.

یك چنین آدم(آدمی باین کیفیت) مورد نفرت من است. (برای من غیرسمپاتیك است).

ممکن است برای عمومیت دادن معنای صفت بجای ضمیر اشارهٔ (**solch**)

قید (**so**) را بکار برد. مانند:

Ein so dickes (یا dünnes) Buch ....

کتاب نازك کلفت چنین یك

چنین کتاب قطوری (کم قطری) ...

Ein so altes Haus .... یك چنین خانهٔ قدیمی ...

قید **so** در صحبت‌های معمولی قبل از حرف تعریف نامعین **ein** نیز آورده میشود:

Ich möchte auch so einen Mantel haben.

داشته باشم پالتورا یك چنین نیز میخواهم من

منهم میخواهم چنین پالتوئی داشته باشم.

اغلب بجای ضمیر اشارهٔ **ein solches** میتوان برای اشارهٔ باشیاء ضمیر

اشارهٔ **so etwas** یا **so was** را بکاربرد:

So etwas habe ich noch nie gehört.

نشنیده هرگز هنوز من دارم چیزی‌را چنین

من هرگز چنین چیزی را نشنیده‌ام.

Können Sie sich so was vorstellen? آیامیتوانیدچنین‌چیزی‌را تجسم کنید؟

تذکار- همانطوریکه افعال و حروف اضافه باعث تغییر حرف تعریفها واسم

وصفت میشدند باعث تغییر وصرف ضمایر اشاره نیز میشوند. مانند:

Ich helfe diesem armen Mann . من باین مرد فقیر کمك میکنم .

Sein Freund wohnt in jenem Haus . دوست‌او در آن‌خانه مسکن میکند.

Karl versteht diesen Satz nicht . کارل این جمله‌را نمیفهمد .

گاهی ممکن است بجای (dieser) ضمیر اشارهٔ این (dies) رابطور اختصار برای اشارهٔ باسامی مذکر ومؤنث وخنثی وجمع بکار برد :

Dies ist Herr Müller . این آقای مولراست .

Dies ist die neue Radiostation . این ایستگاه جدید رادیوست .

Ja , dies wollte ich gerade sagen . بلی ، من آنرا میخواستم الآن بگویم.

۲-ضمایر اشارهٔ اسمی در حکم اسم بوده و برای رفع تکرار اسم بکار میروند وتقریباً شبیه حرف تعریف معین صرف میشوند . بدینقرار:

چهار حالت	مفرد			جمع هرسه‌نوع
	مذکر	خنثی	مؤنث	
N.	der	das	die	die
G.	dessen (des)	dessen (des)	deren (der)	derer
D.	dem	dem	der	denen
A.	den	das	die	die

تبصرهٔ ۱- صورت مختصر des ، der ، des درحالت (.G) مفرد‌فقط‌در شعر و ضرب‌المثل‌های‌قدیمی‌دیده میشوندضمناً‌در (.G) جمع‌بجای (derer) نیز (deren) میتوان گفت .

تبصرهٔ ۲- گاهی ضمایر اشارهٔ اسمی در حالات (.N) و (.D) و (.A) بجای ضمایر شخصی در اوایل جمله بکار رفته وکشیده وآشکارتر از حرف تعریفهای معین خوانده میشوند تاکاملاً اشارهٔ‌باشخاص یا اشیاء‌را مشخص گردانند. مثال:

1 – Kennst du diese Leute? آیا این اشخاص را میشناسی ؟

Ja , die kenne ich gut . بلی، آنها را من خوب میشناسم .

(پاسخ جملهٔ اول بجای Ja , ich kenne **sie** gut . داده شده است
چه بیان ضمیر شخصی sie مانند ضمیر اشارهٔ اسمی die مشخص و آشکار نمیباشد).

2 - Arbeiten Sie mit Herrn Paul zusammen ?
باهم پاول آقای با شما کارمیکنید

آیا شما باآقای پاول کار میکنید ؟

Nein , mit dem arbeite ich nicht mehr zusammen .
باهم دیگر نه من کارمیکنم او با نه

خیر ، من باداو دیگر کار نمیکنم .

(جواب جملهٔ دوم بجای :
Nein , ich arbeite nicht mehr mit **ihm** zusammen . آورده شده‌است
چه بیان ضمیر شخصی ihm مانند ضمیر اشارهٔ dem آشکار و مشخص نمیباشد)

همچنین درجملات زیر :

Siehst du hier im Schaufenster die schönen Anzüge ?
لباسهای قشنگ را ویترین توی اینجا تو می‌بینی

اینجا در ویترین لباسهای قشنگ را می‌بینی ؟

Der da gefällt mir am besten .
بهتر ازهمه من موردپسند آنجاست آنکه

آن یکی (این یکی) بهتراز همه مورد پسند من‌است .

Welcher ist Ihr Mantel ? پالتوی شما کدام است ؟

Der auf dem Stuhl . آنکه روی صندلی است .

تبصرهٔ ۱۵–حالت (.G) دو ضمیر اشارهٔ اسمی dessen و deren بیشتر برای بیان مالکیت و تعلق بکار میروند تا اشاره بشخصی یاچیزی . مثال :

Robert spricht mit seinem Freund und dessen Bruder .
برادر مال‌او(مذکر) و دوست مال‌خود با حرف‌میزنند ربرت

رُبِرت بادوستش وبرادراو حرف میزنند .

Helga spricht mit ihrer Freundin und deren Bruder .
برادر مال‌او(مؤنث) و رفیقه مال‌خود با حرف‌میزنند هلگا

هلگا بارفیقه‌اش وبرادراو حرف میزنند .

Die Kinder ersählten uns von ihren Eltern und
و والدین مال‌خود از برای‌ما تعریف کردند بچه‌ها
deren Schicksal .

بچه‌ها برای‌ما ازوالدینشان‌وسرنوشت آنهاتعریف کردند. سرنوشت مال آنها

تبصرهٔ ۲۵ـ حالت (G.) جمع ضمیراشارهٔ اسمی deren وقتی بکار میرود که

قبل از آن اسمی در جمله‌ای آورده شود واین ضمیر بدان اشاره گردد :

Wieviel solche Freunde haben Sie? ? از این قبیل دوستان چندتا دارید

Ich habe **deren** viele . من ازآنان خیلی‌دارم .
خیلی ازآنان دارم من

هرگاه ضمیر مزبور جانشین اسمی گردد که آن اسم غائب است و یابعداً

آورده میشود باید ضمیر derer باحرف ربطی مانند die وغیره بکار برد :

Das Leben derer , die krank sind , ist sehr schwer .
مشکل خیلی هست هستند بیمار که آنان زندگی

زندگی آنهائی که بیمارند خیلی مشکل است .

ضمایراشارهٔ(همان derselbe و dieselbe و dasselbe و dieselben)

همچنین‌ضمایر (آنکه derjenige و diejenige و dasjenige و diejenigen)

قسمت اول آنهایمعنی der و die و das و die مانند حرف‌تعریفهای معین وقسمت دوم

مطابق صرف ضعیف صفت درچهارحالت صرف‌میشوند. بدینصورت :

جدول صرف‌ضمیر اشارهٔ derselbe

چهار حالت	مفرد			جمع هرسه‌نوع
	مذکر	خنثی	مؤنث	
N·	derselbe	dasselbe	dieselbe	dieselben
G.	desselben	desselben	derselben	derselben
D.	demselben	demselben	derselben	denelben
A.	denselben	dasselbe	dieselbe	dieselben

ضمایر اشارهٔ derjenige و dernämliche وانواع‌دیگر آنها مانند جدول صرف ضمیر اشاره derselbe تغییر میپذیرند .

این ضمایر ممکن است بطور ضمایر اشارهٔ صفتی یا اسمی در جمله‌ای قرار گیرند یعنی مانند صفت قبل از اسم ویاجای‌اسم بنشینند . مثال :

Ich studiere auf **derselben** Universität wie mein Freund.
دوست مال‌من که دانشگاه همان در تحصیل‌میکنم من

من درهمان دانشگاه تحصیل میکنم که دوستم‌تحصیل میکند .

Die beiden Brüder sind an **demselben** Tag geboren .
متولدشده‌است روز همان‌ـیك در هستند برادران هردو

هر دوبرادر دریك روز متولد شده اند .

هرگاه یکی از حروف اضافه مانند zu وin و von و غیره قبل از ضمیر اشارهٔ derselbe قرار گیرد حرف تعریفهای der و die وdas از ضمیر اشاره جدا شده وبا آن حروف اضافه ترکیب میشوند . مانند :

Er wohnt **im selben** Hotel wie mein Onkel .
عمو مال‌من که هتل همان در زندگی‌میکند او

او در همان هتل زندگی میکند که عمویم .

Mein Freund kam **zur selben** Zeit wie ich .
من که وقت همان در آمد دوست مال‌من

دوستم در همان‌موقعی که من آمدم آمد .

Wir sind **von derselben** Heimat . ما از یك موطن هستیم .
موطن یك ـ همان از هستیم ما

گاهی بجای ضمیر اشارهٔ derselbe ضمیر der gleiche را میتوان بکار برد :

Wir beide sind **der gleichen** (یا derselben) Meinung .
عقیده هم هستیم هردو ما

ما هردو هم‌عقیده هستیم .

Sie kamen zur **gleichen** (یا zur selben) Zeit .
موقع یك-همان در آمدند آنها

آنها در یك موقع آمدند .

تذکار- چون ضمایر اشارهٔ اسمی باضمایر ربط در جمله واقع میشوند لذا مثالهای آن ضمن مثالهای ضمایر ربط خواهد آمد.

۴- ضمایر ربط یا نسبی Bezügliche Pronomen

ضمایر ربط یا ضمایر نسبی کلماتی هستند که باسم یاضمیری که قبلاً درجمله‌ای آورده میشود راجع گشته و قسمتهای آن جمله را بهم مربوط میکنند .

گاهی اسمی که در جملهٔ اول است برای اینکه کاملاً شناخته شود لازم است بوسیلهٔ جملهٔ دیگری در بارهٔ آن اسم توضیح داده شود . مثلاً :

جملهٔ‌اصلی جملهٔ‌فرعی

Er ist der Freund , **der** mir hilft .
کمك‌میکند بمن که دوستی هست او

او دوستی است ، که بمن کمك میکند .

اسمی که در جملهٔ اول است (der Freund) میباشد که توسط جملهٔ **بمن کمك میکند** توضیح داده شده است که او چگونه دوستی است و کلمهٔ der ضمیری است که دو جمله را بهم مربوط ساخته و از اینجهت آنرا ضمیر ربط گویند .

دردستور زبان آلمانی جملهٔ اول را **اصلی** وجملهٔ دوم را **فرعی** گویند و از لحاظ تشخیص بین آنها «واو» کوچکی باین علامت(,)گذاشته میشود ضمناً ضمایرربط همیشه باعث میگردند که فعل جملهٔ فرعی بآخر برود .

(درزبان فارسی جملهٔ اول را ناقص وجملهٔ دومرا مکمل‌نامند) .

اگر قسمتی از جمله اصلی بعد از جملهٔ فرعی قرار گیرد باید پس‌از تمام‌شدن جملهٔ فرعی مجدداً علامت واو کوچك (,) قرار گیرد . مثال :

Der Freund , **der** mit mir spricht , ist klug .
عاقل هست حرف‌میزند من با که دوستی

دوستی که بامن حرف‌میزند ، عاقل است .

توضیح- در جملهٔ اخیر (ist klug) قسمتی از جملهٔ اصلی است که بعد از جملهٔ فرعی واقع وبین آنها علامت (و) گذاشته شده است . ضمناً جملهٔ اصلی (Der Freund ist klug) و جملهٔ فرعی (mit mir spricht) میباشد .

ضمیر ربط (که) در زبان فارسی صرف نمیشود ولی در زبان آلمانی بسته باینکه اسم جملهٔ اول در جملهٔ فرعی در کدام یك ازچهارحالت توضیح داده میشود و از چه جنسی (مذکر ، مؤنث یاخنثی)میباشدشبیه ضمایراشارهٔ اسمی صرف میشوند .بدینصورت :

جدول صرف ضمایر نسبی

چهار حالت	مفرد			جمع
	مذکر	خنثی	مؤنث	هرسه‌نوع
N.	der	das	die	die
G.	dessen	dessen	deren	deren
D.	dem	dem	der	denen
A.	den	das	die	die

در جملات ممکن است بجای ضمایر ربط der و die و das و die بترتیب ضمایر ربط welcher و welche و welches و welche بکار روند . این ضمایر مطابق جدول زیر صرف میشوند :

چهار حالت	مفرد			جمع
	مذکر	خنثی	مؤنث	هرسه‌نوع
N.	welcher	welches	welche	welche
G.	dessen	dessen	deren	deren
D.	welchem	welchem	welcher	welchen
A.	welchen	welches	welche	welche

ضمایر ربط der و die و das از لحاظ اینکه ساده و مختصرند بیشتر ازضمایر ربط welcher وغیره بکارمیروند .ضمناً معانی‌وحالات مختلف آنها را ازجملات زیر میتوان یادگرفت :

۱- حالت فاعلیت یا (.N)

Der Freund , der(welcher) mit mir spielt , ist sehr höflich .

مؤدب خیلی هست بازی‌میکند من با که دوستی

دوستی که بامن بازی میکند خیلی مؤدب است .

در این جمله چون der Freund در جملهٔ اصلی مذکر است ضمیرربط der نیز مذکر آورده شده است از طرفی der Freund که در جواب (که بامن‌بازی میکند ؟) قرار گرفته فاعل است پس ضمیر ربط der هم درحالت فاعلیت میباشد .

۲ـ حالت مضاف‌الیه یا (.G) :

Der Freund , dessen Buch ich habe , heiβt Karl .

کارل نامیده‌میشود دارم من کتاب‌را که‌مال‌او دوستی

دوستی که کتابش‌را دارم ، کارل‌نام دارد .

در این‌جمله ضمیر ربط dessen که باسم مذکر der Freund راجع‌است درحالت اضافه قرارگرفته چه منظور اصلی **کتاب دوست** میباشد که درجواب (کتاب که‌را دارم؟) قرارگرفته است ضمناً معلوم میشود که درحالت (.G) همیشه بایدضمیر ربط بین دو اسم باشد؛ بعلاوه ضمیر dessen برخلاف فارسی قبل‌از اسم واقع‌میگردد.

۳ـ‌حالت مفعول بواسطه یا (.D) :

Der Frennd , dem (welchem) ich das Buch gab , dankte mir

ازمن تشکر کرد داوم کتابرا من که‌باو دوستی

دوستی که باو کتابرا دادم از من‌تشکر کرد .

در این جمله فعل دادن (geben) در جملهٔ فرعی باعث شده است که ضمیر ربط مذکر der صرف شده و بصورت dem در حالت مفعول بواسطه واقع گردد وچون این ضمیر باسم مذکر der Freund راجع میشود از این‌جهت مذکر آورده شده است. پس در این حالت باید همیشه اثر فعلی‌را که در جملهٔ فرعی است کاملاً در نظر گرفت .

۴ــ حالت مفعول بیواسطه‌یا (.A) :

Der Freund , den (welchen) du gestern sahst , ist klug.

عاقل هست دیدی دیروز تو که دوستی‌را

دوستی را که تودیروز دیدی عاقل است .

در این جمله فعل دیدن (sehen) در جملهٔ فرعی باعث شده است که ضمیر ربط مذکر der صرف شده ودرحالت مفعول بیواسطهٔ بصورت den قرار گیرد واز اینجهت مذکر است که باسم مذکر der Freund راجع میباشد دراین حالت نیز باید اثر فعل جملهٔ فرعی را همیشه درنظر گرفت .

معلوم است که اگر اسمی درجملهٔ اصلی خنثی یا مؤنث یا جمع باشد باید ضمایر نسبی را که بهریك از این اسامی مربوط است بکار برد :

مثال برای اسم خنثی :

Das Mädchen , das (یا welches) mit mir spielt , ist sehr höflich . دوشیزه‌ای که بامن بازی میکند خیلی مؤدب است .

Das Mädchen , dessen Buch ich habe , heißt Inge .

دوشیزه‌ای که کتابش را دارم اینگه نام دارد .

Das Mädchen , dem (welchem) ich das Buch gab dankte mir .

دوشیزه‌ای که باو کتابرا دارم از من تشکر کرد .

Das Mädchen , das(welches) du gestern sahst , ist klug .

دوشیزه‌ای‌را که تودیروز دیدی عاقل است .

مثال برای اسم مؤنث :

Die Schülerin , die (welche) mit mir spielt , ist sehr höflich .

محصله‌ای که بامن بازی میکند خیلی مؤدب است .

Die Schülerin , deren Buch ich habe , heißt Helga .

محصله‌ای که کتابش را دارم هلگا نامدارد .

Die Schülerin , der (welcher) ich das Buch gab dankte mir .

محصله‌ای که باو کتاب‌را دادم از من تشکر کرد .

Die Schülerin, **die** (welche) du gestern sahst, ist klug.

محصله‌ای‌را که تودیروز دیدی عاقل است .

مثال برای جمع :

Die Kinder, **die** (welche) mit mir spielen, sind sehr höflich.

بچه‌هائی که بامن بازی میکنند خیلی مؤدبند .

Die Kinder, **deren** Bücher ich habe, heißen Paul und Hans.

بچه‌هائی که کتابهایشان‌را دارم پاول‌وهانس‌نام دارند .

Die Kinder, **denen** (welchen) ich die Bücher gab, dankten mir.

بچه‌هائی که با آنها کتاب‌هارا دادم ازمن تشکر کردند .

Die Kinder, **die** (welche) du gestern sahst, sind klug.

بچه‌هائی‌را که تودیروز دیدی عاقلند .

ممکن است در جملهٔ اصلی بجای اسم اشخاص یکی از اسامی اشیاء یاضمایر قرار گیرند :

Der Füller, **der** (welcher) auf dem Tisch liegt, gehört mir

خودنویسی که روی میز قرار دارد متعلق بمن‌است .

Das Buch, **das** (welches) auf der Bank liegt, ist interessant.

کتابی که روی نیمکت قراردارد جالب است .

Die Lampe, **die** (welche) dort steht, ist nicht sehr hell.

چراغی که آنجا قراردارد خیلی روشن نیست .

Die Blumen, **die** (welche) in diesem Zimmer sind, sind sehr schön.

گلهائی که دراین اطاق است خیلی قشنگند .

ضمایر ربط بیشتر باضمیر اشارهٔ derjenige وصرف آن‌درجملات آورده میشوند :

Derjenige ist reich genug, **der** immer zufrieden ist.

آنکسی باندازهٔ کافی ثروتمنداست که همیشه‌قانع باشد .

Traue **demjenigen** nicht, **der** dir schmeichelt!

بآنکسی که بتو تملق میگوید اعتماد مکن !

Ich helfe **denjenigen , die** in Not sind

من بآنهائی کمك میکنم که تنگدست هستند .(که محتاجند) .

Sie ist **diejenige** Tochter , **die** gut singt .

او همان دختری است که خوب آواز میخواند .

Diejenigen , denen dieses Buch nicht gefällt , sollen es nicht lesen .

کسانی که این کتاب مورد پسندشان نیست نباید آنرا بخوانند .

هرگاه یکی از حروف اضافه یافعلی باعث شود که اسم یاضمیر جملهٔ اصلی صرف گردد دراینصورت باید آن اسم یاضمیر را کاملاً شناخت که آیا مذکر ـ مؤنث ـ خنثی یاجمع میباشد بعداً باید اثر حرف اضافه یا فعل جملهٔ فرعی را نیز در نظر گرفت تا ضمیر ربط بطور صحیح صرف گشته وبین دوجمله آورده‌شود ضمناً حروف اضافه در جملهٔ فرعی همیشه قبل از ضمایر ربط واقع میشوند . مثال:

جملهٔ اصلی — جملهٔفرعی‌یاتبعی

Kennen Sie **den** Herrn , von **dem** wir sprechen ?

شما میشناسید — آقا را — که‌از — او — ما — حرف‌میزنیم

آقائی‌را که ما دربارهٔ او حرف میزنیم میشناسید ؟

توضیح-در این جمله اولاً فعل‌شناختن (kennen) باعث شده است که اسم جملهٔ اصلی یعنی آقا (der Herr) در حالت مفعول بیواسطه (A.) صرف شده و بصورت den Herrn (بمعنای آقارا) واقع گردد .

ثانیاً چون حرف تعریف Herr مذکراست از اینجهت‌ضمیر ربط der بعداز حرف اضافهٔ von در جملهٔ فرعی صرف شده وتبدیل به dem گشته است .

(بعد از این توضیح بشرط دانستن حرف تعریف هراسم علت صرف و تغییر ضمایر ربط را بخوبی میتوان فهمید) .

Ich schreibe **mit dem** Bleistift , **den** ich von dem Tisch nehme .

من — مینویسم — با — مدادی — که — من — ازروی — میز — برمیدارم

من مینویسم بامدادی که از روی میزبرمیدارم .

توضیح- در جملهٔ فرعی فعل برداشتن (**nehmen**) باعث شده است که ضمیر ربط **der** در حالت (.A) صرف شده وبه **den** تغییر یابد .ضمناً باید دانست که در جملهٔ اصلی حرف تعریف مداد **der** بوده که بعداز حرف اضافهٔ **mit** تبدیل به **dem** گشته است . اگرقسمتی از جملهٔ اصلی بعداز جملهٔ فرعی واقع گردد باید بعداز جملهٔ فرعی مجدداً واو کوچکی باین علامت (و) قرارداد . مانند :

1 -Der Mann ,**mit dem** ich gesprochen habe › kennt mich nicht

نه مرا میشناسد دارم حرف‌زده من که باأو مردی

مردی که من باأو حرف زده‌ام مرا نمیشناسد .

2 — Der Mann › **mit dessen** Sohn ich gesprochen habe , kennt mich nicht .

مردی که من با پسرش حرف زده‌ام مرا نمیشناسد .

توضیح- درجملهٔ (۱) جملهٔ اصلی « Der Mann kennt mich nicht »

میباشد و چون قسمتی از آن یعنی« kennt mich nicht »بعد از جملهٔ فرعی « mit dem ich gesprohen habe » واقع شده لذا این علامت (و) که بهویر گول معروف است قرار گرفته . همچنین است در جملهٔ سوم . ضمناً باید دانست که همیشه افعال‌معین بعدازافعال اصلی‌بآخرجملهٔ فرعی میروند مثلاً درجملات (1و2) فعل داشتن (**haben**) درآخرجملهٔ فرعی بعداز فعل اصلی حرف‌زدن (**sprechen**) واقع گشته است .

بمعنای«من حرف زده‌ام»ماضی‌نقلی است که‌در (**ich habe gesprochen** بخش فعل راجع بآن وسایر افعال مرکب شرح داده شده وبهتر است قبل‌از ضمایر بدانها مراجعه شود) .

چنانچه قسمت باقیماندهٔ جملهٔ اصلی فقط فعل باشد بهتر است که آن فعل در آخر جملهٔ اصلی قرار گیرد واین موضوع وقتی پیش میآید که در جملهٔ اصلی دو فعل باشد . مثال :

1— Ich werde bald alle Bücher **kaufen** , die ich brauche

لازم‌دارم من که خریدن کتابهارا همهٔ بزودی خواهم من

من بزودی تمام کتابهائی‌را که لازم دارم خواهم خرید .

توضیح- درجملهٔ (۱) که ممکن بود فعل خریدن (**kaufen**) بعدازجملهٔ فرعی‌قرار گیرددرآخر جملهٔ‌اصلی واقع شده است تا معنی‌جمله‌آسانتر فهمیده شود .

ضمناً در زبان آلمانی اگر در جمله‌ای دو فعل باشد فعل‌دوم بصورت مصدر درآخر آن جمله‌قرار میگیرد بشرطی که فعل‌اول یکی از فعل‌های معین داشتن یا بودن نباشد چه بعد از این دوفعل معین در ماضی نقلی ویا بعید اسم مفعول فعل اصلی آورده میشود . مانند :

Ich habe gesehen . من دیده‌ام . (**sehen**=دیدن)

دیده دارم من

Ich bin gekommen . من‌آمده‌ام . (**kommen** = آمدن)

آمده هستم من

چنانچه گفته شد اگر غیر از این دو فعل معین باشد همه‌جا فعل دوم صرف نشده و بصورت مصدر خواهد آمد (برخلاف زبان فارسی که هر دو فعل صرف میشوند) . مثال :

Ich kann Deutsch sprechen . من میتوانم آلمانی حرف بزنم .

حرف‌زدن آلمانی میتوانم من

Sie dürfen nicht in der Klasse spielen .

بازی کردن کلاس توی نه اجازه‌دارید شما

شما اجازه ندارید در کلاس بازی کنید .

مثالهای دیگر برای جملات اصلی‌وفرعی :

Können Sie die Aufgaben schreiben , die Ihr Lehrer Ihnen

بشما معلم مال‌شما که بنویسید تکالیف‌را شما میتوانید

gegeben hat?

آیا میتوانید تکالیفی راکه معلمتان بشما داده است بنویسید؟ دارد داده

Hat Ihnen die Speise gut gaschmeckt , die Sie gestern abend

شب دیروز شما که مزه‌داده خوب غذا بشما دارد

bei uns gegessen haben ?

دارید خورده ما نزد

آیا بشما خوب مزه کرده است غذائی‌که دیشب نزد ما خورده‌اید؟

Wer hat den Hut genommen , den ich gestern an jenen
که دارد کلاه‌را برداشته که من دیروز به آن

Haken gehängt habe ?
قلاب آویزان کرده دارم

کی برداشته است کلاهی را که من دیروز بآن قلاب آویزان کرده‌ام ؟

اگردر جمله‌ای چند اسم وضمیر ربط باشد دراینصورت برای رفع اشتباه وتکرار ضمیرها ضمایر ربط **welcher**, **welche** و **welches** بکار میروند . مثال :

Anna spielt nicht mit Paul , welcher den Ball , der ihr
آنا بازی‌میکند نه با پاولی که توپی‌را که باو

gehörte , verloren hatte .
تعلق‌داشت گم کرده داشته

آنا بازی نمیکند با **پاولی** که گم کرده بود توپی را که باو (آنا) تعلق‌داشت .

Es sprach ein bekannter Gelehrter , welcher der
حرفزد یك معروف دانشمند که

Erfinder dieses Verfahrens ist ....
کاشف این روش است

دانشمند معروفی که کاشف این روش است، گفت ...

اگر اسم جملهٔ اصلی نام جا ومکان از قبیل: هتل ، باغ ، سینما و غیره باشد میتوان بجای ضمیر ربط (**in dem**) که‌درحالت (.D) است‌ضمیرربط(آنجائی که **wo**) را بکار برد مانند جملهٔ (2)زیر که بجای جمله (۱) آورده شده است :

1 – Hier ist das Hotel , in dem ich eine Woche gewohnt habe.
اینجا هست هتلی‌که در آن من یك هفته مسکن‌کرده دارم

اینجا هتلی است که من در آن یکهفته مسکن کرده‌ام .

2 – Hier ist das Hotel , wo ich eine Woche gewohnt habe
اینجا هتلی است که من درآن یکهفته مسکن کرده‌ام .

چنانچه اسم جمله اصلی نام پایتخت ، شهر ویامحلی باشد حتماً ضمیرربط(**wo**) آورده میشود :

Er fährt morgen nach Paris, wo er drei Jahre studiert hat.
دارد تحصیل کرده سالها سه او آنجائیکه پاریس بسوی فردا سواره‌میرود او

او فردا بسوی پاریس که درآنجا سه سال تحصیل کرده است حرکت میکند (مسافرت میکند).

Wir sind gestern aus Hamburg gekommen, wo wir alte
قدیمی ما آنجائی که آمده هامبورگ از دیروز هستیم ما
Freunde besucht haben.
داریم دیدن کرده دوستان‌را

ما دیروز از هامبورگ آنجائی که دوستان قدیمی‌را دیدن کرده‌ایم آمدیم.

اگر در جملهٔ اصلی بجای فاعل یکی از ضمایر شخصی ich ، du ، wir ،
ihr و sie قرار گیرد اغلب این ضمایر در جملهٔ فرعی بعداز ضمایر ربط تکرار میشوند ضمناً فعل جملهٔ فرعی باضمیر شخصی مطابقه میکند. مثال:

Ich, der ich schon zehn Jahre hier wohne, verlasse diese
این ترک‌میکنم مسکن‌دارم اینجا سالها ده تاکنون من که منی
Stadt nicht.
نه شهررا

منی که‌تاکنون ده‌سال اینجا مسکن دارم، این شهر راترک نمیکنم.

Du, der du es gesagt hast, kannst es beweisen.
ثابت‌کنی آنرا میتوانی داری گفته آنرا تو که توئی

توئی که آنرا گفته‌ای، میتوانی ثابت‌کنی.

Wir, die wir ihm geholfen haben, sagten ihm es nicht.
نه آنرا باو گفتیم داریم کمک‌کرده باو ما که مائی

مائی که باو کمک‌کرده‌ایم این‌موضوع را باو نگفتیم.

Ihr, die ihr so fleiβig seid werdet gute Noten bekommen.
دریافت‌کردن نمرها خوب خواهید هستید ساعی چنین شماها که شماهائی

شماهائی که‌چنین ساعی هستید نمرات خوبی خواهید گرفت.

Sie, die **Sie** mir geholfen **haben**, haben mir einen
یك برای‌من دارید دارید کمك کرده بمن شما که شمائی
großen Dienst erwiesen.
انجام‌داده خدمت بزرگ

شمائی که بمن کمك کرده‌اید خدمت بزرگی برای من انجام داده‌اید.

چنانچه دو ضمیر شخصی (du و ich) تکرار نشود باید فعل جملهٔ فرعی بصورت سوم شخص مفرد آورده شود. مثال:

Ich, der schon zehn Jahre hier **wohnt**, verlasse diese
این ترك نمیکنم مسکن‌دارد اینجا سالها ده تاکنون که منی
Stadt nicht.
نه شهررا

منی که تاکنون ده سال اینجا مسکن دارد، این شهر را ترك نمیکنم

Er fragt **dich**, der seine Sorgen **kennt**, um Rat.
چاره ازبرای آشناست غمها مال‌او که ازتوئی میپرسد او
او از توئی که بغمهایش آشناهستی چاره‌جوئی میکند.

Ich war **es**, der geklopft **hat**.
داشت درزده که همانی بودم من
من همانی بودم که در زده‌است

Bist **du** **es**, der mich um das Buch gebeten **hatte**?
داشت خواهش کرده کتاب برای مرا که همانی تو هستی
آیا تو همانی که از من کتاب را خواسته بودی؟.

(در دو جملهٔ اخیر ضمیر غائب es بعنوان متمم فعل آمده است)

ضمایر شخصی ihr, wir, du ممکن است در اثر فعل یا حرف اضافه‌ئیکه در جملهٔ اصلی است صرف شوند. بدینقرار:

Er fragt **dich**, der **du** seine Sorgen **kennst**, um Rat.

او از توئی که گرفتاریهایش را میشناسی صلاح دید میکند.

Er hat **uns**, die **wir** ihm geholfen haben, gedankt.

او از مائی که باو کمك کرده‌ایم تشکر کرده است.

Der Lehrer ist mit **euch**, die **ihr** so fleißig **seid**, zufrieden.

معلم از شماهائی که چنین ساعی هستید، راضی است.

ضمیر شخصی Sie که بطور احترام در مفرد و جمع بکار میرود خواه صرف شود یانشود همیشه در جملهٔ اصلی واقع میگردد. مانند:

مفرد 1 – Ich danke **Ihnen**, der **Sie** mir geholfen haben.

من از شمائی که بمن کمك کرده‌اید تشکر میکنم.

جمع 2 – Ich danke **ihnen**, die **sie** mir geholfen haben.

من از آنهائی که بمن کمك کرده‌اند، تشکر میکنم.

هرگاه در جملهٔ اصلی اسمی بصورت جمع باشد میتوان بعد از ضمیر ربط نامعین alle را که بمعنای (همه – کاملاً – جمعاً) میباشد از جهت تأکیدبعد از ضمیر ربط در جملهٔ فرعی آورد ودر اینصورت ضمیر نامعین مانند حرف تعریف معین die جمع درچهار حالت صرف میشود.

Er hatte drei Söhne, die **alle** im gleichen Jahr
او داشت سه پسرهائی که همه‌شان در یك سال

gestorben sind.
مرده هستند

اوسه پسرداشت که تمامشان دریك‌سال مرده‌اند.

Die Leute, denen **allen** der Film gefallen hat, gingen
مردمی که‌به همه‌شان فیلم پسندیده دارد رفتند

zufrieden nach Hause.
خوشحال بسوی خانه

مردمی که فیلم مورد پسند همه‌شان واقع‌شده است، خوشحال بخانه رفتند.

ضمیرربط ممکن است بضمیر اشاره‌ئی که در جملهٔ اصلی میباشدنیز راجع گردد.
مثال:

Bist du **die**, der ich das Buch gegeben habe?
هستی تو همانی که من کتابرا داده دادم

آیا همان زنی‌هستی که باو کتابرا داده‌ام؟

Kennen Sie **den** , dessen Arbeit den ersten Preis
جایزه‌را اولین کار که‌مال‌او آن کسیرا شما میشناسید
bekommen hat ?
دارد دریافت کرده

آیا آن کسی‌راکه کارش اولین جایزه‌را حائز شده است ، میشناسید ؟

Das Leben **derer** , die immer krank sind , ist sehr schwer .
مشکل خیلی هست هستند بیمار همیشه که مال‌آنهائی زندگی

زندگی آنهائی که همیشه بیمارند خیلی مشکل است .

موقعی که ضمایر اشاره derjenige (dasjenige و diejenige
و diejenigen) وصرف آنها باضمایر ربط der و (das و die و die) وصرف آنها
درجملات اصلی‌وفرعی‌نزدیك‌یکدیگر قرار گیرند میتوان‌هردوی آنها رابصورت زیرتبدیل
بضمایر ربط wer و wem و wen کرد :

آنکه	derjenige ,	der	**wer**
کسی که	dasjenige ,	das	
	diejenige ,	die	
کسانیکه	diejenigen ,	die	

باآنکه	demjenigen ,	dem	**wem**
بکسی که	demjenigen ,	dem	
	derjenigen ,	der	
باآن کسانی که	denjenigen ,	denen	

آنکه‌راکه	denjenigen ,	den	**wen**
آنکسیراکه	dasjenige ,	das	
	diejenige ,	die	
آن کسانیراکه	diejenigen ,	die	

تذکارـ باید دانست که ضمیر ربط wer بمعنای(آنکه) راجع باشخاص و was
بمعنای(آنچه‌وآنچه را)برای اشیاء میباشد .ضمناً ضمایر استفهامی ؟ wer بمعنای(که ؟
و چه کسی ؟) و was بمعنای (چه ؟ ــ چه چیز ؟) را نباید باضمایر ربط wer و was
اشتباه کرد .

ضمیر ربط wer (wem و wen و wessen) باشخاصی که نامعین میباشند راجع میگردد واغلب دراول جمله قرار گرفته و باضمیر اشارهٔ der (den و dem و dessen) که در اول جملهٔ دوم میآید بکار میرود ودر اینصورت جملهٔ فرعی قبل از جملهٔ اصلی واقع میشود :

Wer den ganzen Tag arbeitet , **der** ist abends sehr müde

کسیکه تمام روزرا کارمیکند او هست درشب خیلی خسته

آنکه (کسی که) تمام روزرا کارمیکند ، درشب خیلی خسته است .

Wen wir lieben , **den** möchten wir nicht verlieren .

کسیراکه ما دوستداریم اورا میخواهیم ما نه کم کردن

کسی‌راکه ما دوست داریم میل نداریم اورا ازدست بدهیم .

Wer mir hilft , **dem** bin ich dankbar .

کسیکه بمن کمک‌میکند ازاو هستم من سپاسگزار

کسیکه بمن کمك میکند از او سپاسگزارم .

هر گاه جملهٔ فرعی که دارای ضمیر ربط wer میباشد بعد ازجملهٔ اصلی‌قرار گیرد دراینصورت ضمیر اشاره حذف میگردد :

Clücklich lebt , **wer** sorglos ist . خوشبخت‌زندگی‌میکند آنکه بیغم‌است

اگریکی‌از قیود : همچنین auch ـ همیشه immer یا auch immer

بعد از ضمیر ربط wer درآید معنی تمام جمله را تقویت میکند :

Wer mir **auch** **immer** hilft , **dem** gebe ich eine

کسیکه بمن هم همیشه کمك‌میکند باو میدهم من يك

Belohnung . کسیکه همیشه بمنهم کمك میکند باو پاداش میدهم .

پاداش

ضمیر ربط was باعداد و ضمایر نامعین همچنین بصفاتی که بعنوان اسامی‌خنثی میباشند راجع گشته واغلب دراول جملهٔ فرعی قرارمیگیرد :

Es war **wenig** , **was** Richard von seiner Reise erzählte .

بود کم آنچه‌راکه ریشار از مال‌خود سفر تعریف‌کرد

آنچه راکه ریشار از سفرش تعریف کرد ، کم‌بود .

Er darf nicht alles tun, was er will.
میخواهد او آنچه‌را که بکند تمام نه اجازه‌دارد او

او اجازه ندارد تمام آنچه را که میخواهد بکند.

Er schenkt alles, was sie sich wünscht.
آرزومیکند برای‌خود او آنچه‌را که تمام هدیه‌میکند او

او (مرد) آنچه‌را که او(زن) آرزومیکند هدیه میکند.

Sport ist das liebste, was ich treibe.
بجامیآورم من ازآنچه گرامی‌ترین هست ورزش

ورزش گرامی‌ترین چیزی است که انجام میدهم.

Du hast etwas gemacht, was verboten ist.
است قدغن آنچه‌را که کرده چیزی داری تو

تو کاری‌را کرده‌ای که قدغن است.

چنانچه معنای‌جملهٔ فرعی مربوط بفعل جملهٔ اصلی باشد بین آندو جمله‌ضمیر ربط was نیز قرار میگیرد:

Ich werde tun, was dir gefällt.
موردپسنداست برای‌تو آنچه‌را که انجام‌دادن خواهم من

من آنچه‌را که موردپسندتست انجام خواهم داد.

Ich habe nicht gehört, was Sie gesagt haben.
دارید گفته شما آنچه‌را که شنیده نه دارم من

من آنچه‌را که گفته‌اید نشنیده‌ام.

موقعی که ضمیرربط باشیاء وقسمتهای جزئی عبارت قبل راجع گردد ممکن‌است کلمهٔ wo یا wor که‌بدنبال آن حرف اضافه‌ای وصل میگردد بجای ضمیر ربط‌معمولی بکار رود. (موقع ترکیب wo باحرف اضافه‌ای که اول‌آن حرف باصدا باشدبرای سهولت تلفظ بین‌آنها(r) گذاشته میشود. مثلاً: wo + in = worin وغیره).

1– Der Schlüssel, womit ich die Tür öffnete, ist
هست بازمیکردم در را من که باآن کلیدی‌را

nicht in meiner Tasche.
جیب مال‌من توی نه

کلیدی‌را که باآن در را بازمیکردم، درجیب من نیست.

2 — Das kleine Zimmer , **worin** ich schlafe , ist dunkel .
تاریك هست میخواهم من درآن اطاقی که کوچك

اطاق کوچکی که من‌درآن میخوابم تاریك است .

3— Die Gläser , **woraus** wir trinken sind sehr klein .
کوچك خیلی هستند مینوشیم ما ازتوی‌آنها گیلاسهائیکه

گیلاسهائیکه ما از آنها مینوشیم خیلی کوچکند .

در جملات بالا (۱و۲و۳) بجای ضمایر ربط مساوی آنها راکه ذیلاً آورده شده است نیزمیتوان بکار برد :

woraus aus denen, worin = in dem , womit = mit dem

ضمیر ربط wie بمعنای (چنانکه - که-آنطوریکه) وقتی بکار میرود که در جملهٔ فرعی موضوع بیسابقه ونامعلومی دربین باشد ویا بخواهند آزادانه راجع بموضوعی که در جملهٔ اصلی است اظهار عقیده کنند :

In der Form , **wie** er sich entschuldigte , **lag** **etwas**
چیز قرارداشت پوزش‌میطلبید ازخود او که نحوی به

Beleidigendes .
توهین‌آمیزی

بشکلی که عذرخواهی میکرد حالت توهین آمیزی دربرداشت .

Es regnete in einem Ausmaß , **wie** es für diese
این برای آن که مقدارخارج‌ازاندازه یك در میبارید

Jahreszeit ganz ungewöhnlich ist .
است غیرمعمولی کاملاً فصل

باندازه‌ای باران میبارید که در این فصل غیر معمولی است .

Klug , **wie** er ist , wird **er** sich schon zurechtfinden
راه‌راپیداکردن بزودی برای‌خود او خواهد هست او آنچنانکه عاقل

آنطوریکه او عاقل است بزودی راه‌خودرا پیدا خواهد کرد .

ضمیر ربط wie در اول جمله معمولی ودر جملاتی که بطور ضرب‌المثل آورده شده‌اند نیز قرارمیگیرد :

Wie ich von Bekannten höre , wollen Sie nach Deutschland

آلمان بسوی شما میخواهید میشنوم آشنایان از من بطوریکه

fahren . بطوریکه‌از آشنایان میشنوم میخواهید بآلمان مسافرت کنید .

مسافرت کنید

Wie gewonnen , so zerronnen .

از دست میرد همانطور بدست‌میآید هرطوریکه

هرطوریکه بدست آمده همانطور ازدست میرود (بادآورده‌رابادمیبرد) .

Wie du mir , so ich dir .

بتو من همانطور بمن تو هرطوریکه

هرطوریکه تو بمن رفتار کنی ، همانطور من با تو رفتار میکنم . (چیزیکه عوض‌دارد گله ندارد) .

Wie der Herr , so der Knecht .

خادم‌است همانطور آقاست هرطوریکه

هرطوریکه آقاباشد ، نوکر هم همانطور است .

۵ ـ ضمایر استفهامی

Fragepronomen

ضمایر استفهامی(سؤالی) کلماتی هستند که علاوه برعمل ضمیر ازشخص یا شئی ، صفت چیزی وعملی سؤال میکنند وآنها از اینقرارند :

wer ?	چه کسی ـ که ؟	welcher ?	کدام (مذکر) ؟
was ?	چه‌چیز ـ چه ؟	welche ?	کدام(مؤنث‌وجمع) ؟
was für ?	چه‌جور ـ چه‌قسم ؟	welches ?	کدام (خنثی) ؟

اینگونه ضمایر بردوقسم است : ضمایر استفهام‌اسمی و صفتی .

۱ - ضمایر استفهامی اسمی - ضمایری‌هستند که‌مستقلاً بکاررفته‌وجانشین اسم گشته واز آن‌سؤال میکند :

ضمایر استفهامی **wer ?** از اشخاص سؤال میکند وفعلی که بعداز آن میآید همیشه مفرد است . در جواب این سؤال ممکن است اسم مذکر ،مؤنث ،خنثی ویا جمع آورده شود مانند :

مفرد

Wer kommt ? که (چه کسی) میآید؟	**Der** Mann (kommt) .	مرد (میآید) .
	Die Frau (kommt) .	زن (میآید) .
	Das Kind (kommt) .	بچه (میآید) .

جمع

Wer kommt ?	**Die** Männer (kommnen)..	مردان (میآیند).
	Die Frauen (kommen .)	زنان (میآیند) .
	Die Kinder (kommen). .	بچهها (میآیند)

در جملهٔ استفهامی ممکن است بعداز فعل بودن (درمفردیا جمع) اسمی که بمعنای شخص ویاضمیر شخصی واشاره است واقع گردد :

Wer ist dieser **Mann** ?	این مرد کیست ؟
Dieser Mann ist Karl .	این مرد کارل است .
Wer sind diese **Leute** ?	چه کسانی هستند این مردم؟
Das sind (Bauern) .	اینها دهقانند .
Wer bin ich ?	من که هستم ؟
Sie sind Herr Riosk .	شماآقای ریوسك هستید .
Wer sind Sie ?	شما کیستید ؟
Ich bin Paul .	من پاول هستم .
Wer ist das ?	این کیست ؟
Das ist der Onkel	این دائی(عمو) است.
Wer ist der Vater von Hans und Grete ?	پدرهانس و گرِته کیست ؟
Herr Müller (ist der Vater) .	آقای مولر (پدراست) .
Wer ist die Mutter von Hans und Grete ?	مادرهانس و گرِته کیست ؟
Frau Müller (ist die Mutter) .	خانممولر (مادراست) .
Wer sind die Eltern ?	والدین ، که باشند ؟
Herr und Frau Müller sind die Eltern .	والدین ،آقاوخانممولر میباشند
Wer ist dort ?	آنجا کیست ؟

Dort ist Frau Helga . آنجا خانم هلگاست .

ضمیر استفهامی (was?) از شئی یاعملی سؤال میکند درجواب این سؤال ممکن است اسم‌مذکر ، مؤنث ، خنثی ویاجمع آورده شود :

مفرد

این چیست ؟ Was ist das ? این هست چه‌چیز	(Das ist) der Stuhl .	این صندلی‌است .
	(Das ist) die Bank .	این نیمکت‌است .
	(Das ist) das Buch .	این کتاب است .

جمع

Was ist das?	(Das sind) die Stühle .	اینهاصندلی‌هستند.
	(Das sind) die Bänke .	اینهانیمکتهاهستند .
	(Das sind) die Bücher .	اینها کتابهاهستند .

ضمیر استفهامی (Was ?) از شغل یافعالیت شخصی نیزسؤال میکند :

Was ist dein Bruder ? برادرت چکاره‌است ؟

Mein Bruder ist Lehrer . برادرم معلم است .

Was sind diese Leute ? این مردم(آدمها) چکاره‌اند ؟

Diese Leute sind Studenten . این مردم دانشجویند (محصلند) .

هر گاه بخواهند از شخصی بپرسند که چه‌عملی یا کاری انجام میدهد بعد از ضمیر استفهامی (was?) یکی از دو فعل machen یا tun که هر دو بمعنای انجام‌دادن(کردن) میباشد بکارمیبرند :

Was machen Sie heute abend ?
چه میکنید شماها امروز شب

شماها امشب چکار میکنید (چکار خواهید کرد) ؟

Wir gehen ins Theater ما بتآتر میرویم .
ما میرویم توی تآتر

Was tust du ? چکارمیکنی ؟
چه میکنی تو

Ich schreibe einen Brief. من یك نامه مینویسم .

نامه‌را یك مینویسم من

تذکار — صرف زمان حال فعل **tun** که ریشهٔ آن (**tu**) میباشد بدین صورت است :

ich tue	من میکنم	wir tun	ما میکنیم
du tust	تومیکنی	ihr tut	شماهامیکنید
er tut	او میکند	sie tun	ایشان‌میکنند

ضمیراستفهامی **was?** در جملات زیر جزئی از کل چیزی‌را میرساند اینگونه جملات اغلب دارای صفتی میباشند که در حالت(.G)بصورت اسم درآمده است ونیز ممکن است فقط ضمیر نامعین **alles** را داشته باشند :

Was hast du heute Gutes gegessen? چه‌چیز خوبیرا امروزخورده‌ای ؟

Was kann er Interessantes erzählen?

او چه‌چیز جالبی را میتواند تعریف کند ؟

Was hat er dir alles geschenkt? چه‌چیزهائی اوکلاً بتوهدیه کرده است؟

جملات منفی پائین‌که باضمیر سؤالی **was?** شروع شده است وقبل از ضمیر نامعین **alles** حرف‌نفی **nicht** قرارگرفته بطور تعجب بیان میشوند :

Was gibt es nicht alles in dieser Stadt!

چه‌چیزها که در این شهر یافت نمیشود !

Was haben wir nicht alles auf unserer Reise gesehen!

دیده مسافرت مال‌ما در تمام نه ما داریم چه‌چیز

چه‌چیزها که درحین‌مسافرت خود ندیده‌ایم !

صرف دو ضمیر استفهامی **wer?** و **Was?** مطابق جدول‌زیرمیباشد :

N.	wer	که	was	چه
G.	wessen	مال که	wessen	مال‌چه
D.	wem	بکه		
A.	wen	که‌را	was	چه‌را

در جملات زیر افعال و حروف اضافه باعث صرف دو ضمیر استفهامی **Wer ?** و **Was ?** شده‌اند :

Wen hast du heute getroffen ? امروز چه کسی‌را ملاقات کرده‌ای؟

ملاقات کرده امروز تو داری چه کسیرا

Mit wem gehst du spazieren ? با که بگردش میروی ؟

گردش کردن تو میروی که با

Wessen Buch ist das ? این کتاب مال کیست؟

این هست کتاب مال که

Wem gibt der Schüler das Buch ? شاگرد کتابرا بکه میدهد؟

کتاب‌را شاگرد میدهد بکه

Mit Wessen Auto fährt er ?

او حرکت‌میکند اتومبیل مال که با

با اتومبیل چه کسی میرود ؟ (سواره حرکت میکند) .

Was suchst du ?

تو جستجومیکنی چه چیز را

چه چیز را جستجو میکنی ؟ (توعقب چه‌چیز میگردی ؟) .

Meinen Füller . خودنویسم‌را .

خودنویس مال‌مرا

گاهی ضمیراستفهامی **Wessen?** که درحالت (G.) مفرد است وراجع باشیاء میشود درجملات سؤالی بکارمیرود :

Wessen ist er sich bewußt ? او بچه‌چیز واقف‌است ؟

Er ist sich seiner Schuld bewußt . او بتقصیرش واقف است .

Wessen ist er beschuldigt ? او بچه‌چیز متهم شده است ؟

Er ist des Diebstahls beschuldigt . او بدزدی متهم شده است .

هرگاه قبل از ضمیر استفهامی **was ?** حروف اضافه قرار گیرند در اینصورت حروف اضافه باقید سؤالی **wo ?** ترکیب شده وتبدیل بیك کلمهٔ مرکب میشود :

von was = wovon ?	ازچه؟	mit was = womit ?	باچه ؟
für was = wofür ?	برای‌چه؟	zu was = wozu ?	بطرف‌چه؟-به‌چه؟
an was = woran ?	به‌چه ؟	in was = worin ?	توی‌چه ؟-درچه؟
aus was = woraus ?	ازچه ؟	über was = worüber ?	راجع‌بچه؟

در اینگونه ضمایر استفهامی هرجاکه دوحرف باصدا موقع ترکیب بیکدیگر برخورد کند از نظر زیبائی کلام و سهولت تلفظ بین آن‌دوحرف باصدا حرف (r) گذاشته میشود مانند : wo + an = woran همچنین wo + in = worin وغیره .

Woran schreiben Sie ? — بچه‌چیز مینویسید ؟

Ich schreibe an die Tafel . — من به تخته مینویسم .

Woran denken Sie ? — بچه چیز فکر میکنید ؟

An meine Ferien . — به تعطیلاتم .

Wofür arbeitet der Schüler ? — شاگرد برای‌چه‌کار میکند ؟

Für seine Prüfung . — برای امتحانش .

Worüber freust du dich ? — راجع بچه خوشحالی میکنی؟

Über das schöne Wetter . — راجع بهوای‌خوب .

Wovon sprechen die Leute ? — مردم از چه‌چیز صحبت میکنند ؟

Von ihrer Arbeit . — از کارشان .

Womit schreibt der Lehrer ? — معلم باچه مینویسد ؟

Mit Kreide . — باگچ .

حرف اضافهٔ ohne بمعنای بدون همیشه باضمیر استفهامی ? was بکار میرود ولی چنین جملهٔ استفهامی بندرت آورده میشود :

Ohne was bist du gekommen ? — تو بدون چه چیز آمده‌ای ؟

ضمایر استفهامی (چرا ؟ ? warum) و (بچه علت ؟ ? weswegen) و (برای‌چه ؟- چرا ؟ ـ بچه دلیل ؟ ? weshalb) برای خواستن دلیل و علتی بکار میروند :

warum lernen Sie Deutsch ? — چراآلمانی میآموزید(میخوانید) ؟

بچه‌علت(چرا)نتوانستی‌بیا‌ئی؟ **Weswegen** konntest du nicht kommen?

بچه‌دلیل (برای‌چه)ازمن میپرسی ؟ **Weshalb** fragst du mich ?

۲-**ضمایر استفهام‌صفتی** ضمایری هستندکه از صفت اسم سؤال میکنند و آنها عبارتنداز :

کدام ؟ (مذکر) welcher ?

کدام ؟ (مؤنث‌وجمع) welche ?

کدام ؟ (خنثی) welches ?

چه‌جور؟ ـ چه‌قسم ؟ was für ?

ضمیر استفهامی ? welcher یا ? welche ویا ? welches ازشخص یاشئی معینی که جزو دستهٔ مخصوص ونوع مشخص آن‌دسته است سؤال میکند :

کدام شاگرد از برلین میآید ؟ **Welcher** Schüler kommt aus Berlin ?

کدام کتاب جالب است ؟ **Welches** Buch ist interessant ?

کدام کراوات سبز است ؟ **Welche** Krawatte ist grün ?

کدام گلها قشنگند ؟ **Welche** Blumen sind schön ?

ضمایر استفهامی ? welcher و غیره مطابق جدول زیر که شبیه حرف تعریفهای معین است صرف‌میشوند :

جدول صرف ضمایر استفهامی

چهار حالت	مفرد			جمع
	مذکر	خنثی	مؤنث	هرسه‌نوع
N.	welcher	welches	welche	welche
G.	welches	welches	welcher	welcher
D.	welchem	welchem	welcher	welchen
A.	welchen	welches	welche	welche

چنانکه‌همیشه یادآورمیشود ، افعال وحروف‌اضافه‌ئی که در جملات قرارمیگیرند باعث صرف اینگونه ضمایر نیز میگردند . مانند :

دیروز کدام‌دوست‌رادیده‌ای؟ **Welchen** Freund hast du gestern gesehen ?

Mit welch**em** Schüler wollen Sie sprechen ?

باکدام شاگرد میخواهید حرف بزنید ؟

In welchem Buch liest du ?	ازکدام کتاب میخوانی؟
Welche Hefte nehmen Sie ?	کدام دفترهارا برمیدارید ؟

تذکار - تمام ضمایراستفهامی در اول جمله قرار میگیرند مگر قبل‌ازآنها حرف اضافه‌ای باشدکه دراینصورت اول حرف اضافه و دوم این ضمایر خواهند بود (قبلاً مثالهای مختلف دراین‌باره آورده‌شده است) . ازطرفی‌باید دانست‌که کلمات welcher وانواع دیگرآن بطوریکه تاکنون معلوم گردید ، هم‌جزو ضمایرربط وهم ضمایر استفهامی محسوب میشوند .

ضمیر استفهامی ? was für ein همیشه از صفت و نوع اسم همچنین از شخص یاشئی نامعینی که جزو دستهٔ مخصوص ونوع مشخص آن‌دسته است سؤال‌میکند از این ضمیر فقط حرف تعریف نامعین ein درمفرد مطابق جدولی که قبلاً گفته شد صرف میگردد ولی was für صرف نمیشود :

Was für einen Hut haben Sie ?	چه‌قسم کلاهی دارید ؟
Ich habe einen grauen Hut .	من یك کلاه خاکستری دارم .
Was für eine Feder hat er ?	اوچه‌قسم قلمی دارد ؟
Er hat eine schöne Feder .	او قلم قشنگی دارد .
Was für ein Buch hast du ?	چه‌قسم کتابی داری تو؟
Ich habe ein deutsches Buch .	من‌یك کتاب آلمانی دارم .

درمقابل اسمی که بصورت جمع است فقط ضمیر استفهامی was für آورده میشود چه ein جمع‌ندارد :

Was für Leute sind das ?	اینها چه‌نوع مردمی هستند ؟
Das sind Arbeiter .	اینهاکارگرند .

قبل از اسم جنس ازقبیل : چوب ، سنگ ، گوشت ، آب وشراب‌وغیره‌میتوان ein رانیز بعد از was für حذف کرد :

Was für Holz ist das ?	این‌چه‌نوع چوبی‌است؟
Was für Wein trinken Sie ?	شما چه‌قسم شرابی مینوشید ؟

گاهی ممکن است ein که بعداز was für میآید جای اسم نامعینی که

قبلاً ذکر میگردد بنشیند وچون ein باید عمل ضمیر را انجامدهد صرف آن در مفرد شبیه حرف تعریف معین است فقط در جمع بجای ein کلمهٔ welche آورده میشود ودر اینصورت ? was für ein جزو ضمیر استفهامی اسمی محسوب میگردد :

1-Ein Herr möchte dich sprechen . آقائی مایل است باتو صحبت کند .

Was für einer ? چه جور آقائی ؟

Ein junger Herr . آقای جوانی .

2-Ich möchte gern Bücher lesen . من میخواهم با کمال میل کتابهائی بخوانم.

Was für welche ? ازچه نوع؟ (ازچه قبیل؟)

Romane . رمانها را .

توضیحـ درجملهٔ اول Ein Herr اسم نامعین مذکری میباشد لذا ضمیر ein درجواب آن جمله صرف شده وبآخر آن (er) اضافه شده است ودر جملهٔ دوم چون Bücher اسم نامعینی در جمع میباشد از اینجهت در جواب آن جمله بجای ein که جمع ندارد ضمیر welche بصورت جمع آورده شده است . ضمناً صرف ضمیر ein که بعداز was für میآید ازاینقرار است :

چهار حالت	مفرد			جمع
	مذکر	خنثی	مؤنث	هرسه نوع
N.	einer	eins	eine	welche
G.	eines	eines	einer	–
D.	einem	einem	einer	welchen
A.	einen	eins	eine	welche

مثالهای دیگر:

Ich kaufe ein Auto . من اتومبیلی میخرم .

Was für eins ? از چه نوعی ؟

Einen Volkswagen . یك فولکس واگن.

Er möchte eine Uhr kaufen . او میخواهد ساعتی بخرد

Was für eine ? از چه نوعی ؟

Eine goldene Uhr . یك ساعت طلائی .

اگر قبل از ? was für ein حرف اضافهٔ für (بمعنای برای) درآید در وضع جمله تغییری حاصل نخواهد شد . مانند :

Ich kaufe das Buch für einen Schüler

من برای شاگردی کتاب میخرم .

Für was für einen Schüler ? برای چه‌قسم(چه‌جور)شاگردی ؟

Für einen armen Schüler . برای‌شاگرد فقیری .

چنانچه قبل ازضمیر استفهامی ? was für ein حرف اضافه‌ای واقع گردد صرف اسم وحرف تعریفش تابع اثر آن حرف اضافه خواهد بود :

Mit was für einer Person haben Sie gesprochen ?

با چه جور یك شخص شما دارید حرف‌زده

باچه جور شخصی حرف زده اید ؟

In was für einem Haus wohnen Sie ? درچه‌قسم‌خانه‌ای منزل‌دارید ؟

هرگاه دوضمیراستفهامی ? welch و ? was für ein درجملاتی که‌بخواهند تعجب را برسانند ومخصوصاً قبل‌از حرف تعریف نامعین ویاصفتی واقع گردند این دو ضمیر صرف نخواهند شد :

1–Welch ein schönes Auto ! چه اتومبیل قشنگی !

Was für ein schönes Auto ! چه اتومبیل قشنگی !

Welch ein Gebot ! چه حکمی !

توضیح ـ در جملاتی که‌مثل جملهٔ اول بالا صفت وصفی داشته باشد بعداز ضمیر welch میتوان ضمیر نامعین ein را نیاورد . مانند :

Welch schönes Auto ! چه اتومبیل قشنگی !

۶ـ ضمایر نامعین

Unbestimmte Pronomen

ضمایرنامعین جانشین اشخاص و اشیاء نامعلومی گشته وآنهارا بطور ابهام‌بیان میکنند وبردو قسم است :

ضمایر نامعین اسمی وصفتی .

۱ـضمایر نامعین اسمی جانشین اسم نامعینی میشوند و آنها ازاینقرارند:

هر کس **jedermann** هیچکس **niemand** کسی **jemand** شخص(ضمیرغائب) **man**
چیزی- کمی **etwas** هیچچیز **nichts** هر که-فلان **irgendwer** یکی **einer**

ضمیر غائب **man** فقط باشخاص راجع گشته وبجای ضمیر سوم شخص مفرد قرار میگیرد مثلاً درجملهٔ : او میرود **er geht** که چون بجای ضمیر **er (man)** گذاشته شود **man geht** بمعنای میروند خواهد شد در حقیقت ضمیر **man** برابر با(ند) زبان فارسی است .

In diesem Gasthaus iβt **man** gut. در این مهمانخانه‌غذاهای‌خوب میخورند .

Sontags arbeitet **man** nicht . یکشنبه‌ها کار نمیکنند .

ضمایر **jedermann** و **jemand** و نفی آن **niemand** نیز باشخاص راجع گشته وفقط بصورت مفرد بکارمیرود وصرف آنها ازاینقرار است :

N.	jemand	niemand	jedermann
G.	jemands	niemands	jedermanns
D.	jemand(em)	niemand(em)	jedermann
A.	jemand(en)	niemand(en)	jedermann

حالت (.G) دو ضمیر **jemand** و **niemand** خیلی کم مورد استعمال دارد ودر دوحالت (.D) و (.A) هم ممکن است خواتم (-em) و (-en) راحذف کرد:

Ist **jemand** dort ? آیا کسی آنجاست ؟

Nein, **niemand** ist dort . خیر کسی آنجا نیست .

Dieses Land ist **niemand**(e)s Besitz . این اراضی متعلق بکسی‌نیست .

Er spricht mit **jemand**(em) . او با کسی حرف میزند .

Wir haben im Garten **niemand**(en) gesehen .. درباغ کسیرا ندیده‌ایم .
ما داریم توی باغ هیچکس‌رانه دیده

In unserem Dorf geht sonntags **jedermann** in die Kirche
در مال‌ما دهکده میرود یکشنبه‌ها هر کسی توی کلیسا

دردهکدهٔ ماهر کسی یکشنبه‌ها بکلیسا میرود .

Er erzählt **jedermann** Seine Sorgen.. اوغمهایش‌را برای‌هر کسی‌تعریف‌میکند.
Er grüßt **jedermann** auf der Straße .

او بهر کسی (هر کسیرا) درخیابان سلام‌میکند .

Moderne Musik ist nicht **jedermanns** Geschmack .

موسیقی نوین (مدرن) بذوق هر کسی‌نیست .

Man kann nicht **jedermanns** Freund sein .

شخص نمیتواند رفیق هر کسی باشد .

اگر ضمیر مبهم **ein** تنها در جمله‌ای واقع گردد در مذکر و مؤنث فقط باشخاص راجع میشود ودر خنثی باشیاء ومنظورهای دیگری راجع میگردد صرف این ضمیر شبیه حرف تعریف‌معین است فقط حالت اضافه (.G) را ندارد ودر جمع که‌تبدیل به **welche** میشود تنها دوحالت (.N) و(.A) آن‌بکار میرود . بدینقرار :

چهارحالت	مذکر	خنثی	مؤنث
N.	ein**er**	ein(e)s	ein**e**
G.	–	–	–
D.	ein**em**	ein**em**	ein**er**
A.	ein**en**	ein(e)s	ein**e**
جمع	N.+A.=welche بعضی‌ها		

Auf der Straße steht **einer** und wartet .

یکی در خیابان ایستاده وانتظار میکشد .

Soeben hat man wieder **einen** ins Krankenhaus gebracht .

آورده بیمارستان بتوی یکی‌را دوباره دارند همین‌الان

همین الآن یکی‌را مجدداً به‌بیمارستان آورده‌اند .

Hans ist mit **einem** ins Kino gegangen . هانس‌بایکی بسینمارفته است.

Dort steht Erika und spricht mit **einer** .

اریکا آنجا ایستاده وبایکی (زن) حرف‌میزند .

(در این جمله **einer** حالت مفعول بواسطه (.D) مؤنث میباشد و منظور آن

است که اریکا بازن یادختری حرف میزند) .

An der Haltestelle stehen **welche** und warten auf den **Bus** .

بعضی‌ها درایستگاه ایستاده‌اند و برای اتوبوس انتظار میکشند .

Es sind **welche** hier , die nicht bezahlt haben .

بعضی‌ها اینجا هستند که نپرداخته‌اند (پول نداده‌اند) .

Sag mir nur **eins** , was hast du gestern gemacht .

فقط یکچیزی بمن بگو ، دیروز چکار کرده‌ای .

Sie hofft nur **eines** , daß ihr Sohn bald wieder gesund wird .

او (زن)فقطیکچیزی را آرزو دارد و آن این‌است که پسرش دوباره بزودی‌سالم‌شود.

ممکن است قبل از ضمیر نامعین ـ**ein** حرف تعریف معین درآید در اینصورت این ضمیر مانند صفت وصفی بطور ضعیف صرف میشود :

Sag mir nur **das eine,** was hast du gestern gemacht .

فقط یکچیزرا بمن بگو ، دیروز چکار کرده‌ای .

اگر ضمیر (ـ **ein**) باسم شخص یاچیزی راجع گردد که قبلاً آورده شود بنابراین صرف ضمیر (ـ **ein**) تابع حرف تعریف آن اسم خواهد بود این ضمیر در (.N) و (.A) خنثی بصورت **eins** ودر جمع تبدیل‌به **welche** میگردد :

Siehst du einen Schüler ?	آیا شاگردی را می‌بینی ؟
می‌بینی تو یك شاگردرا	
Ja, ich sehe **einen** .	بلی یکی‌را می‌بینم .

اگر این جواب بطور نفی شود بجای **ein** باید ضمیر **kein** را آورد :

Nein, ich sehe **keinen**.	خیر ، کسی‌را نمی‌بینم .
Gibst du mir ein Heft ?	آیا یك‌دفتر بمن میدهی ؟
Ja, ich gebe dir **eins** .	بلی‌یکی میدهم .
Suchen Sie eine Wohnung?	آیا منزلی جستجو میکنید ؟
Ja, ich suche **eine**.	بلی یکی جستجو میکنم .
Sind Kinder im Garten ?	آیا بچه‌ها درباغ میباشند ؟

Ja , dort sind **welche** . — بلی عده‌ای آنجا هستند .

Haben Sie Bücher ? — آیا کتابهائی دارید ؟

Ja , ich habe **welche.** — بلی چندتائی دارم .

ضمیر **etwas** که نفی آن **nichts** میباشد بعنوان ضمایر نامعین راجع باشیاء ومنظورهای دیگر میگردد وفقط بصورت مفرد بکار رفته وصرف نمیشوند و صفاتی که بعداز آنها قرارمیگیرند گاهی حرف اولشان بزرگ نوشته میشود اینگونه صفات خنثی بوده‌وبطورقوی درچهارحالت‌صرف‌میشوند .ضمناً ضمیر **etwas** را ممکن‌است بطور اختصار **was** بکار برد :

Ich habe **etwas** für Sie . — من چیزی برای شما دارم .

Hat er interesse an **etwas** ? — آیا او بچیزی علاقه(دلبستگی)دارد ؟

Unsere Mutter will heute **etwas** Gutes kochen .

مادرمان میخواهد امروز چیز خوبی بپزد .

Gibt es **was** Neues ? — آیا خبر (چیز) تازه یافت‌میشود ؟

Er hat mir **etwas** Wichtiges erzählt .

او دارد برای‌من چیز مهم تعریف کرده

او برای من چیز مهمی تعریف کرده‌است .

etwas ممکن است بطور ضمیر صفتی قبل‌ازاسامی اشیاء قرارگرفته و مقداری از کل چیزی را تعین نماید وچنانچه صفت وصفی بعداز آن قرار گیرد آن صفت بطور قوی صرف خواهد شد (دراین‌مورد **was** که اختصار **etwas** است بکار نمیرود) .

Geben Sie mir **etwas** Brot ! — قدری نان بمن بدهید !

بدهید شما بمن قدری نان

Mit **etwas** Geduld kann man mehr erreichen .

با کمی تحمل میتواند شخص بیشتر بمقصودبرسد

انسان باقدری حوصله بیشتر میتواند بمقصود برسد .

Haben Sie **etwas kaltes** Wasser ? — قدری‌آب سرد دارید؟

دارید شما کمی سرد آب

اغلب بعداز ضمیر **etwas** حرف اضافه **zu** باضافهٔ مصدر یا اسم مصدر قرار میگیرد :

Haben Sie **etwas zu essen** ? آیا چیزی برای خوردن دارید ؟
خوردن برای چیزی شما دارید

Ich schenke ihm **etwas zum Spielen**
بازی برای چیزی باو هدیه‌میکنم من

من باو چیزی برای بازی کردن هدیه میکنم .

Bring mir **was zu lesen** ! برایم چیزی بیاور که بخوانم !
خواندن برای چیزی برایم بیاور

هر گاه کلمهٔ **irgend** قبل از ضمیر **etwas** قرار گیرد مقدار منظور کمتر میگردد . ضمناً (چیزی ــ چیز کی **irgendwas**) که خلاصهٔ (**irgend etwas**) است سرهم نوشته میشود :

Kann ich Ihnen mit **irgendwas** eine Freude machen ?
بسازم خوشحالی یك چیز کی با برای‌شما من میتوانم

آیا میتوانم بوسیله‌ای مسرت شمارا فراهم سازم ؟

Bring mir **irgendwas** zu lesen !
خواندن برای چیز کی برایم بیاور

برایم یك‌چیز بیاور (هرچه‌باشد) بخوانم !

ضمیر نفی **nichts** بمعنای هیچ‌چیز راجع باشیاء و منظورهای دیگر میگردد وفقط بصورت مفرد بکار رفته وصرف نمیشود ضمناً صفاتی که بعد از آن قرار میگیرد حرف اولشان بزرگ نوشته میشود اینگونه صفتها خنثی بوده وبطور قوی درچهار حالت صرف میشوند :

Ich schenke ihm **nichts** zum Geburtstag .
روزتولد برای هیچ‌چیز باو هدیه‌میکنم من

من هیچ‌چیز برای روزتولدباو هدیه‌نمیکنم .

Es gibt heute **nichts** zum Frühstück.

صبحانه برای هیچچیز امروز یافت‌میشود

امروز هیچچیز برای صبحانه یافت نمیشود (موجود نیست) .

Mit **nichts** kann man **nichts** kaufen.

خریدن هیچچیز اند میتوان هیچچیز با

با هیچ چیز ، هیچ چیز نمیتوان خرید .

In der Zeitung steht **nichts** Neues.

تازه هیچچیز قراردارد روزنامه در

هیچچیز تازه‌ای در روزنامه نیست .

Man kann dir mit **nichts** Schönem eine Freude machen.

بسازد خوشحالی یك قشنگی هیچچیز با برای‌تو میتواند شخص

باهیچ چیز قشنگی نمیتوان خوشحالی ترا فراهم ساخت .

بعد از ضمیرنفی **nichts** ممکن است حرف اضافهٔ **zu** باضافه مصدرقرار گیرد وگاهی بعداز **zu** قید **mehr** بمعنای بیشتر نیز آورده میشود :

Ich habe **nichts** zu **lesen**. هیچچیز برای خواندن ندارم .

خواندن برای هیچچیز دارم من

Jetzt haben wir **nichts** **mehr** zu tun .

انجام‌دادن برای بیشتر هیچچیز ما داریم حالا

ما دیگر هیچچیز برای انجام دادن نداریم (مادیگر هیچ کاری نداریم) .

در صحبتهای معمولی بعد از ضمیر **nichts** و حرف اضافهٔ **zu** اسم مصدر بکار میبرند :

Die Kinder haben nichts zum **Spielen** .

بازی کردن برای هیچچیز دارند بچه‌ها

بچه‌ها برای بازی کردن هیچ چیز ندارند .

Haben Sie wirklich nichts mehr zum **Trinken** ?

نوشیدن برای دیگر هیچچیز حقیقةً شما دارید

راستی شما دیگر هیچچیز برای آشامیدن ندارید ؟

ضمیر نامعین irgendwer راجع باشخاص گشته و مانند ضمیر استفهامی wer صرف میشود ودرجمع‌تبدیل به irgendwelche میگردد .این ضمیرحالت اضافه(.G) را در مفرد وجمع ندارد :

جمع	مفرد
N. irgendwelche	N. irgendwer
G. –	G. –
D. irgendwelchen	D. irgendwem
A. irgendwelche	A. irgendwen

Irgendwer wollte dich sprechen . یك کسی میخواست باتوحرف بزند .

Frage **irgendwen** , aber nicht mich .

از هر کس میخواهی بپرس ، اما از من نپرس .

Er geht mit **irgnedwem** zum Tanzen . او بایك کسی برقص میرود .

Dort kommen **irgendwelche** . آنجا چندنفری میآیند .

بغیر از ضمایر نامعلوم گفته‌شده ضمایر پائین نیز میتوانندهم بطوراسمی وهم‌صفتی بکار آیند :

jeder	هر-هر کس	einige	بعضی-چندتا
jeglicher	هر-هریك	alle	همه
irgendein	چیزی-شخصی	viel	زیاد ـ بسیار
etliche	مقداری-چند-بعضی	wenig	کم
mancher(es-e)	بعضی	ein paar	چند ـ چندتا
einzelne	تعدادی ـ بعضی	ein bißchen	کمی-یك‌خرده
ganz	کل ـ تمام	sämtliche	جمیع

(ضمایر viel و wenig و ein paar و ein bißchen و alle و ganz و sämtliche در بخش اعداد شرح داده شده است) . و jedes که بصورت خنثی است

ضمیر نامعین اسمی jeder که بصورت مذکر و jede که بصورت مؤنث

باشخاص راجع شده‌ومانندحرف تعریفهای معین صرف‌میگردد وفقط مفرد آن درعبارات

آورده میشود (این ضمیر اسمی حالت اضافه ندارد مگر بطور ضمیر صفتی بکار رود) .

Jeder muß arbeiten . هر کس باید کار کند .

Er bittet **jeden** um Geld . او از هر کس تقاضای پول میکند .

گاهی ضمیر نامعین **jeder** قبل از اسم معنی واقع میگردد :

Wir haben die Arbeit ohne **jede** Schwierigkeit beendet .

ما داریم کاررا بدون هر اشکال تمام کرده

ما کاررا بدون اشکالی تمام کرده‌ایم .

اگر ضمیر **jeder** مانند صفت قبل‌از اسمی قرار گیرد فقط در مفرد بطور قوی صرف شده وحالت اضافه (G.) هم خواهد داشت :

Jeder Mensch muß arbeiten هر کس باید کار کند .

هر آدم باید کار کردن

Wir sprechen nicht mit **jedem** Menschen . ما با هر آدم حرف نمیزنیم .

Er arbeitet **jeden** Tag . او هر روز کار میکند .

Jedes normale Kind muß in die Schule gehen .

هر بچهٔ طبیعی باید بمدرسه برود .

Die Schüler haben **jede** Woche einen Tag frei .

شاگردان هرهفته یکروز تعطیل دارند .

Die guten Taten **jedes** Menschen werden belohnt .

خوب اعمال هر انسان میشوند تمجید کرده

اعمال نیك هر کسی مورد تمجید واقع میشود .

گاهی قبل از ضمیر نامعین صفتی **jeder** ضمیر نامعین **ein** جهت تأکید بکار رفته و در اینصورت ضمیر **jeder** در چهار حالت مانند صفت بطور مختلط صرف خواهد شد :

Ein jeder Mann muß arbeiten . هر مردی باید کار کند .

Der Lehrer fragt **einen** jeden Schüler in der Klasse .

معلم در کلاس از هر شاگردی میپرسد .

Wir sprechen nicht mit **einem jeden** Menschen .

ما باهرآدمی حرف نمیزنیم.

Es ist die Pflicht **eines jeden** Menschen zu helfen .

وظیفهٔ هرانسانی است که کمك بکند .

ممکن استضمیرنا معین صفتی einzeln بمعنییکایكبعد ازضمیر jeder نیز جهت تأکیدبکار رود ودراین صورت ضمیر einzeln بطور ضعیف و ضمیر jeder مانند حرف تعریف معین صرف میشود :

Der Lehrer fragt **jeden einzelnen** Schüler .

معلم از یکایك شاگردان میپرسد .

Es ist die Pflicht **jedes einzelnen** Menschen zu helfen .

وظیفهٔ هرفردی است که کمك کنند .

بعداز ضمیر jeder ممکن است اعداد ترتیبی قرار گیرند (صرف اینگونه اعداد مانند صفت وصفی بطور ضعیف خواهد بود) .

Ich bekomme **jeden zweiten** Tag einen Brief .

من یکروز درمیان نامه‌ای دریافت میکنم .

Jeder zehnte unter uns ist ein guter Sportler .

از هر ده نفر یکی بین‌ما ورزشکار خوبی است .

هرگاه بخواهند کلمهٔ هریك از جمعی را مثلاً هریك از مهمانها ـ هریك از بچه‌ها وغیره را بیان کنند دراینصورت قبل از آن ضمیر jeder قرار میگیرد واسم آن جمعیت یاگروه در حالت (G.) جمع‌آورده میشود :

Jeder der Gäste wohnt in einem Einzelzimmer.

هریك‌از مهمانان زندگی‌میکند در یك **یکتختخوابی** اطاق

هریك ازمهمانان در اطاق یکتختخوابی زندگی میکند .

Jeder der Kinder gab diesem Mann Almosen .

هریك‌از بچه‌ها داد باین مرد صدقه

هریك از بچه‌ها باین مرد صدقه داد.

Ich schenke jedem meiner Freunde ein Buch zum
برای کتاب یك دوستان مال‌من بهریك‌از هدیه‌میکنم من

Geburtstag . من بهریك از دوستانم یك کتاب هدیه میکنم .
روزتولد

اگر نام جمعیت بصورت ضمیر شخصی باشد قبل از آن حرف اضافهٔ **von** آورده میشود :

Jeder von uns hofft , daß dein Freund bald wieder
مجدداً بزودی دوست مال‌تو که آرزومیکند ما از هریك

gesund wird . هریك ازما آرزو میکند که‌دوستت بزودی دوباره‌سالم شود .
شود سالم

Ich gebe jedem von ihnen eine Mark Trinkgeld .
پول‌چای مارك یك آنان از بهریك میدهم من

من بهریك از آنان یك‌مارك پول چای میدهم .

قواعد ضمیر نامعین **jeglicher** که گاهی در زبان ادبی بکار میرود مانند ضمیر **jeder** میباشد :

Sie fragten einen jeglichen nach dem Weg .
راه به راجع هر کس ازیك پرسیدند آنها

آنها ازهر کسی راجع براه پرسیدند .

Sie kamen ein jeglichen aus seiner Stadt .
شهر مال‌خود از هر یك آمدند آنها

آنها هریك از شهرخودشان آمدند .

ضمیر نامعین ـ **manch** اگر بطور اسمی باشد قوی صرف میشود ضمناً **welches** که بصورت خنثی است فقط باشیاء راجع میگردد :

Ich habe schon manchen getroffen .
ملاقات کرده بعضی‌هارا تاکنون دارم من

من‌تاکنون بعضی‌ها را ملاقات کرده‌ام .

Manche lernen eine fremde Sprache schnell und
زود زبان‌را بیگانه یك یادمیگیرند بعضی‌ها

manche langsam . بعضی‌یك زبان بیگانه‌رازود وبرخی‌بکندی یادمیگیرند
بکندی بعضی‌ها

Ich habe schon **manches** gesehen . من بعضی‌چیزهارا تاکنون‌دیده‌ام
دیده بعضی‌چیزهارا تاکنون دارم من

Wir haben **manches** Gute von ihm gehört .
شنیده او از خوب بعضی‌چیزهای داریم ما

ما بعضی‌چیزهای خوب از او شنیده‌ایم .

اگر ضمیر - manch بطور صفتی باشد مانند کلمهٔ dieser در مفرد وجمع صرف میشود .(در مذکربصورت mancher ودرمؤنث وجمع manche و در خنثی manches خواهد بود .) مثال :

Er hat schon **manche** fremden Länder gesehen .
دیده کشورها بیگانه بعضی تاکنون دارد او

او تاکنون بعضی ازکشورهای‌خارجه را دیده است .

Ich bin mit **manchem** berühmten Mann zusammen
بهم مرد مشهور بعضی با هستم من

getroffen . من بابعضی از مردان مشهور برخوزد کرده‌ام ..
برخورد کرده

Er hat **manches** wertvolle Buch geschrieben .
نوشته کتاب باارزش چند دارد او

او چندکتاب باارزش نوشته است .

نامعین
چنانچه ضمیر - manch قبل ازحرف‌تعریف ein قرار گیرد، صرف نشده وفقط ein بطور قوی صرف میشود :

Ich habe schon **manch einen** guten Freund gehabt .
داشته دوست‌را خوب یك بعضی‌از تاکنون دارم من

من تا کنون بعضی از دوستان خوبی داشته‌ام .

Er hat schon in **manch einem** Schauspiel mitgespielt:

شرکت کرده نمایش یك بعضی‌از در تابحال دارد او

او در نمایشائی شرکت کرده است .

Sie hat schon **manch einen** Sportwettkampf gewonnen .

برده مسابقهٔورزشی یك بعضی‌از تاکنون دارد او

او (زن) در بعضی ازمسابقات ورزشی برنده شده‌است .

Manch einer hält sich klüger › als er ist .

بعضی خودرا عاقلتر از آنچه هستند میپندارند .

ضمیر نامعین **einige** اگر بطور اسمی در جمله‌ای قرارگیرد باید قبلاً اسم اشخاص یا اشیاء برده شود ویا سابقه‌ای از آنها دربین باشد . این ضمیر درجمع بکار میرود ومانند حرف تعریف معین بصورت قوی صرف میشود :

Sind alle deine Freunde gekommen ? آیاتمام دوستانت آمده‌اند ؟

آمده دوستان مال‌تو همهٔ هستند

Nein , **einige** sind nicht gekommen .

آمده نه هستند بعضی‌ها نه

خیر ، بعضی‌ها (چند نفری) نیامده‌اند .

In unserer Bibliothek stehen viele interessante Bücher .

کتابها جالب خیلی قراردارند کتابخانه مال‌ما توی

Hast du schon **einige** gelesen .

خوانده بعضی‌هارا تاکنون تو داری

درکتابخانهٔ ماکتابهای جالب زیادی میباشد . آیاتاکنون بعضی از آنهارا خوانده‌ای.

In **einigen** habe ich schon gelesen .

خوانده تاکنون من دارم بعضی‌ازآنها ازتوی

بعضی از آنها را تابحال خوانده‌ام .

اگر بعد از ضمیر **einige** صفت واقع گردد آن صفت بطور قوی صرف خواهد شد :

Ich habe **einige gute** Bücher gelesen .
من دارم چندتا خوب کتابها خوانده

من چندتا کتاب خوب خوانده‌ام .

Durch die Briefe **einiger guter** Bekannter habe ich
من دارم آشنایان خوب بعضی‌از نامه‌های توسط

von dem groβen Erfolg eines Freundes erfahren .
اطلاع‌حاصل کرده دوست یك کامیابی بزرگ از

من وسیلهٔ بعضی از نامه‌های آشنایان خوب از موفقیت بزرگ دوستی اطلاع حاصل کرده‌ام .

ضمیر (einig‍ـــ) قبل از اسم معنی بصورت مفرد آورده شده و بطور قوی

صرف میشود :

Er wohnt seit **einiger Zeit** in Berlin .
او مسکن‌دارد از چند وقت در برلین

او ازچند وقت باینطرف در برلین مسکن دارد .

Mein Haus steht in **einiger Entfernung** vom Bahnhof .
مال‌من خانه قراردارد در چند فاصلگی از ایستگاه‌راه‌آهن

خانه‌ام در چند فاصلگی ایستگاه راه‌آهن قراردارد .

ضمیر**einiges** بصورت مفردبکار رفته وفقط باشیاء راجع میگردد .حالت(.G) ندارد وقوی صرف میشود ضمناً باید حرف اول صفتی راکه بعدازآن قرار میگیرد بزرگ نوشت .

Er hat in seinem Leben schon **einiges** Schwere
او دارد در مال‌او زندگی تاکنون بعضی‌چیزهای سخت‌را

durchgemacht .
گذرانیده

اودرزندگی‌اش بعضی‌چیزهای‌سخت‌را تاکنون گذرانیده‌است .

Ich bin in der Stadt gewesen und habe **einiges**
من هستم در شهر بوده و دارم بعضی‌چیزهارا

eingekauft .
خرید کرده‌ام .

من درشهر بوده وبعضی‌چیزها راخرید کرده‌ام .

Es gefällt mir hier sehr gut, mit **einigem** bin
هستم بعضی‌چیزها با خوب خیلی اینجا بمن موردپسند

ich **jedoch** nicht zufrieden.
من معذلك نه راضی

اینجا خیلی مورد پسند من است ، معذلك از بعض چیزها راضی نیستم .

قواعد ضمیر نامعین **mehrere** بمعنای چندین مانند ضمیر **einige** بوده و در جمع بکار میرود :

Hast du dir Bücher gekauft ? آیا کتابهائی برای‌خودت خریده‌ای ؟

Ja, ich habe **mehrere** gekauft. بلی چندتائی خریده‌ام .

Ich war **mehrere** Tage in Hamburg. من‌چندین روز درهامبورگ بودم.

Hier liegen die Geschenke **mehrere guter** Freunde.

اینجا هدایای چندتن از دوستان خوب قرار دارد .

Mehrere von seinen Freunden begleiteten ihn.
چندتن از مال‌او رفقا مشایعت کردند اورا

چند تن از رفقایش او را مشایعت کردند .

ضمیر نامعین اسمی **welche** در جمع بمعنای (چندین ــ چندتائی ــ بعضی) بوده ودراجع باسم ماقبل میگردد و بطور قوی صرف میشود صورت مفرد آن برای مذکر**welcher** ومؤنث**welche** وخنثی **welches** میباشد که نیز قوی‌صرف‌میگردد (این ضمیر را نباید باضمیر ربط وادوات استفهامی اشتباه کرد)

Dort sind verschiedene Bonbons. Nimm dir **welche**!
آنجا هستند مختلف آب‌نبات‌فرنگی بردار برای‌خود چندتائی

آنجا آب‌نبات‌های‌فرنگی مختلف است چندتائی برای‌خودت بردار !

Sind die Kinder schon hier ? آیا بچه‌ها اکنون اینجا هستند ؟

Es sind **welche** hier. چندتائی اینجا هستند .

Ich habe kein Geld. Hast du **welches** ? من پول ندارم . آیا پولی‌داری؟

ضمیر نامعین **ein wenig** بمعنای (قدری ـ یك کم) معمولاً تغییر نکرده وصرف نمیشود :

Sprechen Sie Deutsch ? آیا آلمانی حرف میزنید ؟

Ein wenig . کمی .

Mit **ein wenig** Geduld erreicht man mehr .

باقدری حوصله توفیق بیشتری حاصل میکنند .

Können Sie mir **ein wenig** Geld leihen ?

آیا میتوانید کمی پول بمن قرض بدهید ؟

قواعد دو ضمیر نامعین **einzelne** و **etliche** بمعنای (بعضی ـ تعدادی از) مانند ضمیر **einige** میباشد که بطور اسمی وصفتی بکار میروند :

Sind alle Schüler fleiβig ? آیا همهٔ شاگردان ساعیند ؟

Ja , aber **etliche** sind nicht sehr fleiβig .

بلی ، اما بعضی‌ها خیلی ساعی نیستند .

Aus der Zeitung haben wir **etliches (einzelnes) Neue** erfahren

از روزنامه بعضی چیزهای تازه اطلاع‌حاصل کرده‌ایم .

این دو ضمیر بعداز حرف تعریف معین یا ضمیر اشاره مانند صفت وصفی بطور ضعیف صرف میشوند :

Während der **etlichen** Regentage, waren wir meistens im Kino.

هنگام چندروز بارانی بیشتر اوقات درسینما بودیم .

Die **einzelnen** Teile eines Ganzen . قسمتهای جزء یك کل .

کلمات **lauter** بمعنای(خالص ـ ناب ـ فقط ـ صادق) **eitel** بمعنای(خودنما فقط ـ خالص ـ بیهوده) بصورت صفت اسنادی نامعین در جملات ادبی بکار میروند واگر تنها باشند صرف نمیشوند مگر بعد ازحرف تعریف معین قرار گیرند که‌در اینصورت مانند صفت وصفی بطور ضعیف صرف میشوند واگر بعداز حروف اضافه واقع گردند قوی صرف خواهند شد :

Dieser Mann machte mir **lauter** schwierigkeiten .

این مرد برای من فقط (همه‌اش) اشکال تراشیهائی کرد .

Es ist die **lautere** Wahrheit . — حقیقت محض است .

Das ist **lauter** Gold . — این‌طلای ناب است .

Ein Mensch von **lauterer** Gesinnung . — انسانی‌است سراپا فکر.

Der Schmuck ist aus **lauterem** Gold . — زینت آلات‌ازطلای‌خالص است .

Die Nachricht stammt aus **lauterer** Quelle .

چشمه موثق از پدیدمیآید خبر

خبراز منبع‌موثق سرچشمه میگیرد .

Über seine Worte empfand ich **eitel** Freude .

خوشحالی کامل من حس‌کردم کلامها مال‌او راجع‌به

از حرفهایش خوشحالی کامل احساس کردم .

Das sind **eit(e)le** Wünsche . — اینها آرزوهای پوچی است .

Dieses Mädchen ist recht **eitel** . — این‌دوشیزه خیلی خودنماست .

Eiteles Geschwätz . — یاوه گوئی بیهوده .

تمرین ٦

جملات زیررا از فارسی بآلمانی ترجمه کنید :

١ـ معلم از من سؤال میکند نه از تو .

٢ـ خواهش میکنم بآنها زود جواب بدهید !

٣ـ آیا فردا با برادرت نزد من میائی ؟

٤ـ من در ساعت ٧ نزد شما هستم .

٥ـ کتابهای تازهٔ‌من روی میز قرار دارند .

٦ـ باغ شما بزرگ است .

٧ـ عکسهای شما قشنگند .

٨ـ اطاق ما روشن است .

٩ـ ساعت پدر تو از طلاست .

١٠ـ شاگرد درجایش نشسته .

تمرین ۷

بجای خطوط منها ضمایر مناسب بگذارید !

1. Dieses Buch nützt nur dem , — es fleißig studiert .
2. Das Land ,—ich am meisten liebe ,ist mein Heimat .
3. Die Dame , — Sohn Ihr Schüler ist, wird morgen ankommen .
4. Hier ist der Knabe, — ich mein Buch geliehen habe .
5. Das ist das beste Buch ,—ich dich lehren kann .
6. Ich habe keinen Zucker . Haben Sie — ?
7. Das Haus ,—Tür grün ist , ist gebrochen .
8. Dort liegt ein Hut , ist es مال تو، oder مال او ؟
9. Ich habe هیچکس را gesehen .
10. Dort liegt ein Buch, که در آن finden sich die Lehrsätze .
11. Nicht این را Mann meine ich , sondern آن را .
12. Hier ist das Heft und das — Bruders .
13. Die Leute , bei — ich wohnte , sind umgezogen .
14. چیزی müssen wir ihm schenken .
15. — gehört dieser Füller .
16. Wir sprechen mit unser — Freunden .
17. Sehen Sie nicht , چه dort an die Tür steht ?
18. Geben Sie das Buch , بهر که Sie wollen .
19. Er sitzt an dem Tisch, که روی آن eine Lampe steht .
20. Ich weiß nicht, راجع بچه er lacht .

بخش ششم

فعل Das Verb

فعل کلمه‌ای است که بر واقع شدن کاری ، پدید آمدن حالتی و سر زدن عملی از موجودی یاچیزی در یکی از سه زمان گذشته و حال و آینده دلالت کند :

افعال جمله‌های زیر بر واقع شدن کاری دلالت میکنند :

۱ـ سهراب تنبیه شد (درزمان گذشته) .

۲ـ گوشت خورده میشود (در زمان حال) .

۳ـ نامه نوشته خواهد شد (در آینده) .

افعال جمل زیر دلالت بر پدید آمدن حالتی یا تغییر حالتی بحالت دیگر مینمایند :

۱ـ بیمار شفا یافت (در زمان گذشته) .

۲ـ پدر خوابیده است (درزمان حال) .

۳ـ هوا گرم خواهد شد (درآینده) .

افعال جمله‌های زیر دلالت بر سر زدن عملی ازموجودی یاچیزی میکنند :

۱ـ بهرام نامه را نوشت (درزمان گذشته) .

۲ـ اسب میدود (در زمان حال) .

۳- این سیل عظیم تلفات زیادی وارد خواهد آورد (درآینده) .

تذکارـ مهمترین نوع کلمات فعل است چه هرجمله که دارای فعل نباشد معنای آن بطور کلی مفهوم نمیگردد بنابراین باید قواعد آنرا کاملاً مورد توجه قرار داد :

مصدرـ (Infinitiv) اصل فعل را مصدر گویند وآن بمعنای واقع شدن کار پدید آمدن صفت و حالتی بدون دخالت زمان میباشد . مانند :

زدن - خوبی کردن - خوب شدن - نوشتن ـ خواندن وغیره .

مصدر از دو قسمت تشکیل شده : علامت مصدر وریشهٔ مصدر :

علامت مصدر در زبان آلمانی n و en میباشد . مانند :

ملامت کردن tadeln و گفتن sagen چون از علامت مصدر صرف‌نظر شود بقیه . ریشه مصدر خواهد بود .

(در مثال اول ریشهٔ مصدر tadel ودر دومی sag میباشد) .

Konjugation des Verbs صرف فعل

تغییراتی راکه فعل در زمانهای مختلف بواسطهٔ اشخاص متفاوت درمفردوجمع میمنماید صرف فعل گویند . ضمناً افعال تابع‌تغییرات پنجگانه میباشند : عدد - شخص - زمان - نوع - وجه . بدینقرار :

۱- عدد - فعل ممکن است از یك شخص یاچیزی و یااز چندشخص و شئی سرمیزند . مانند :

من حرف میزنم - ماحرف میزنیم - درخت میوه میدهد - درختان میوه میدهند وغیره . بطورکلی مفرد وجمع بودن فعل بستگی بمفرد وجمع بودن فاعل‌دارد .

۲- شخص - اشخاص موقع‌صرف فعل بکار میروند تامعلوم گردد که فاعل **گوینده** (متکلم یا اول شخص) **شنونده** (مخاطب یا دوم شخص) **غائب** یاسوم شخص میباشد . هریك از این اشخاص یا مفردند یاجمع مثال :

مفرد		جمع	
ich frage	من میپرسم	wir fragen	مامیپرسیم
du fragst	تومیپرسی	ihr fragt	شماها میپرسید
er fragt	اومیپرسد	sie fragen	ایشان‌میپرسند

(اشخاص فعل ممکن است مذکر ، مؤنث ویا خنثی باشند .)

۳- زمان - زمان هر فعل‌عبارت از وقتی است‌که فعل در آن **واقع میگردد.** هر عمل ممکن است درسه زمان وقوع یابد .

اکنون یاحال - گذشته یا ماضی - آینده یا مستقبل .

ماضی برچهار قسم است : ماضی مطلق - ماضی استمراری - ماضی نقلی و ماضی بعید (ماضی مطلق و استمراری در زبان آلمانی بیك طریق صرف میشود وفرق بین آندو را فقط ضمن جملات میتوان فهمید) .

مستقبل بردو نوع است : مستقبل اول یامعمولی مستقبل دوم یا کامل .

هریك از این ازمنه از حیث کامل یا ناقص بودن عمل فعل شامل دو مرحله میباشد :
استمراری (مداوم) و کامل (تمام شده) .

هر عمل ممکن است در یکی از سه زمان حال و گذشته و آینده بطور استمرار طول بکشد . مانند :

۱- من برای برادرم نامه مینویسم (مضارع استمراری) .

۲- او درجوانی اغلب فوتبال بازی میکرد (ماضی استمراری) .

۳- فردا دوستم بآلمان مسافرت خواهد کرد (آیندهٔ استمراری) .

چنانچه عملی ادامه نداشته ودر زمانهای حال و گذشته و یا آینده تمام گردد آن عمل را انجام شده و کامل گویند . مثال:

۱- این دانش آموز تکالیفش را بخوبی انجام داده است . (ماضی نقلی)

۲- ما دیروز بکتابخانهٔ ملی رفتیم . (ماضی مطلق)

۳- وقتی بمدرسه رسیدم زنگ اول تمام شده بود . (ماضی بعید)

٤- قبل از ساعت پنج نامه‌ام را نوشته خواهم داشت (مستقبل دوم یا کامل درزبان آلمانی) .

۴- انواع فعل- دونوع فعل را میتوان بطور کلی در نتیجهٔ صرف فعل تشخیص داد :

افعال معلوم ومجهول بدینقرارند :

اول - فعل معلوم آن است که بفاعل نسبت داده شود و فاعل آن در جمله معلوم باشد . مانند :

سعید میز را شکست (دراین جمله شکستن میز بسعید نسبت داده شده است) ، علی کتاب را برداشت وغیره .

دوم - فعل مجهول آن است که بمفعول نسبت داده شود و فاعل آن معلوم نباشد . مانند :

بیژن زده شد (در این جمله فعل زدن به بیژن که مفعول است نسبت داده شده وزننده معلوم نیست) ، درس خوانده شد وغیره .

ممکن است فاعل در جمله‌ای که بصورت مجهول است برده شود ولی درحالت مفعولیت باشد ومفعول آن بصورت فاعل بکار رود . مانند :

نان بوسیلهٔ نانوا پخته میشود . (در این جمله فاعل حقیقی نانواست ولی بجای مفعول آمده ونان که مفعول است در حالت فاعلی قرار گرفته است) .

۵- وجوه فعل- وجه تغییری است که فعل متحمل میشود تامعلوم کند اثرش بچه گونه در خیال متصور میشود . افعال را شش وجه است :

اخباری - التزامی - شرطی - امری - مصدری - وصفی .

اول- وجه اخباری یاقطعی آن است که فعل دراین وجه بطور خبروقطع ویقین در یکی از زمانهای گذشته وحال وآینده بیان میشود . مانند :

او بمدرسه رفت - شما این حرف را گفته بودید - حمید نامه مینویسد - فردا بمنزل شما خواهم آمد . (افعالی که در وجه اخباری بکار میروند **افعال حتمی الوقوع** گویند) .

دوم - وجه التزامی یااحتمالی وجهی است که فعل بطور شك وتردید و احتمال و آرزو وامثال آن در یکی از زمانهای گذشته وحال وآینده بیان شود.مانند:

شاید بتوانم از عهده اینکار برآیم - احتمال دارد که دوستم تاکنون آمده باشد - ممکن است هوا صاف شود - کاش تحصیلت را ادامه میدادی (افعالی که در این وجه بکار میروند افعال **غیرحتمی الوقوع یا ممکن الوقوع** گویند).

سوم - وجه شرطی آن است که کار را بطور شرط در یکی از زمانهای گذشته وحال وآینده بیان کند . مثل :

اگر شما برایش نامه‌ای مینوشتید خوشحال میشد - اگر بیائی، برادرم را خواهی دید (وجه شرطی را معمولاً جزء وجه التزامی محسوب میدارند چه فعل دراین وجه نیز غیر حتمی الوقوع است) .

چهارم - وجه امری وجهی است که فعل بطورامروفرمان ویا خواهش واندرز وآرزو بنحو مثبت ویا منفی در زمان حال بیان میشود و شامل دوم شخص مفردو دوم شخص جمع است . مانند :

کتابت رابخوان - بنشینید - خواهش میکنم - مؤدب باشید - کامروا باشید - از این راه مرو - زحمت نکشید .

پنجم- وجه‌مصدری آنست که باعلامت مصدر همراه بوده وبطور کلی دلالت برعمل یا کیفیتی بدون دخالت شخص وزمان بنماید . مانند :

باید گفتن- نشاید رفتن- از گرسنگی مردن به‌ازمنت این و آن کشیدن‌است.

این وجه دو صورت دارد : مصدر حال ومصدر گذشته یا کامل .

ششم - وجه‌وصفی برای بیان حالت و کیفیت فاعل یامفعول بکار میرود وآن بر دو قسم است : اسم‌فاعل واسم‌مفعول .

۱- اسم‌فاعل Partizip Präsens دلالت بر کنندهٔ کارویاحالتی‌مینماید.مانند:

زننده- شنونده - خندان - افتان - سوزان وغیره .

اسم فاعل را ممکن است در جمله مانند صفت ویااسم بکار برد . بدینقرار .

اول بصورت صفت - در زبان آلمانی از بیشتر افعال میتوان اسم فاعل راکه مانند صفت در جملات استعمال میشود باضافه کردن حرف (d) بآخر مصدر ساخت ودراینصورت آنها را صفات فاعلی گویند :

صفت‌فاعلی		مصدر	
درحال خنده (خندان)	**lachend**	خندیدن	lachen
درحال آمدن	**kommend**	آمدن	kommen
شناکنان	**schwimmend**	شنا کردن	schwimmen

اینگونه صفات فاعلی اگر بعداز فعلی درجمله واقع گردند در حکم قیدبوده وصرف نمیشوند :

آقا لبخندزنان میآید . — Der Herr kommt **lächelnd** .

چنانچه صفت فاعلی قبل از اسم وبعداز حرف‌تعریف‌معین درآیدمانند صفت‌وصفی بطور ضعیف در مفرد وجمع بچهار حالت صرف میشود :

بچهٔ گریه کننده . — Das **weinende** Kind .

مردان شناکننده . — Die **schwimmenden** Männer .

دوم بصورت اسم - از هرصفت فاعلی مثلاً **reisende** میتوان باقرار دادن یکی ازحرف تعریفهای معین **die , der** یا **das** و**die** قبل از آن یاحرف تعریفهای نامعین **ein** و**eine** اسم فاعل درست کرد وآنها را در اینصورت مانند قواعد سه‌گانهٔ صفت در چهار حالت صرف نمود :

مسافر(زن)	**die Reisnde**	مسافر (مرد)	**der Reisende**
مسافرین	**die Reisenden**	مسافر(خنثی)	**das Reisende**
یک‌مسافر(زن)	**eine Reisende**	یک‌مسافر (مرد)	**ein Reisender**
مسافرین	**Reisende**	یک‌مسافر(خنثی)	**ein Reisendes**

(بطوریکه ملاحظه میشود **der Reisende** از صفت فاعلی **der reisende Mann** ساخته شده است) .

تبصره - نوع دیگر از اسم فاعل مذکر ومؤنث میباشد که مانند قواعد اسم در مفرد وجمع صرف میشوند . برای ساختن اسم فاعل مذکر باید بریشهٔ فعل (er) افزوده وحرف تعریف (**der**) مذکر را قبل از آن قرار داد (اگردر ریشهٔ فعل یکی از حروف صدادار **a** یا **o** یا **u** باشد هریك تغییر صوت مییابد .) مانند :

مصدر فعل		اسم فاعل مذکر	
lehren	تعلیم کردن	**der Lehrer**	معلم (تعلیم کننده)
laufen	دویدن	**der Läufer**	دونده

چون بآخر اینگونه اسم فاعلهای مذکر (**in**) اضافه گردد اسم فاعل مؤنث درست شده وحرف تعریف آن die خواهد بود :

اسم فاعل مذکر		اسم فاعل مؤنث	
der Lehrer	معلم	die Lehrerin	معلمه
der Käufer	خریدار	die Käuferin	خریدار(زن)

۳ـ اسم مفعول (**Partizip Perfekt**) بیان یك عمل و یاحالت تمام وانجام شده رامینماید . مانند :

زده شده ـ کشته شده - خسته شده .

اسم مفعول درزبان آلمانی یااز افعال باقاعده ویا بیقاعده درست میشوند . بدینقرار:

اول ـ برای ساختن اسم مفعول از افعال باقاعده یا ضعیف کافی است ده اول ریشه فعل (**ge**) وبآخر آن (**t**ـ) یا (**et**) اضافه کرد :

مصدرفعل		ریشهٔفعل	اسم‌مفعول	
sagen	گفتن	sag	gesagt	گفته
hören	شنیدن	hör	gehört	شنیده
rechnen	حساب کردن	rechn	gerechnet	حساب کرده
arbeiten	کار کردن	arbeit	gearbeitet	کار کرده

افعالی که دارای پیشوند جداشدنی هستند (ge) مابین پیشوند وریشهٔ فعل قرار میگیرد :

مصدرفعل		اسم‌مفعول	
aufmachen	باز کردن	aufgemacht	باز کرده

افعالی که پیشوند آنها جدا نمیشود دراسم مفعول (ge) اضافه نمیگردد:

verkaufen	فروختن	verkauft	فروخته

(قبلاً گفته شد که هرگاه تکیه وسنگینی صدا روی پیشوند بیفتد در جمله از فعل جدا میشود واگر نیفتد جدا نمیشود) .

در افعال‌قوی یابیقاعده‌برای ساختن‌اسم‌مفعول بآخر ریشهٔ فعل(en)میافزایند:

مصدرفعل		اسم‌مفعول	
gehen	رفتن	gegangen	رفته
sehen	دیدن	gesehen	دیده
lesen	خواندن	gelesen	خوانده

اسم مفعول را ممکن است درجمله مانند صفت ویااسم بکار برد :

اول مانند صفت ـ اگر اسم مفعول قبل از اسم واقع گردد مانند قواعد صفت وصفی صرف میشود ودراینصورت آنرا وصف‌فعلی یاصفت مفعولی نیزگویند :

der gepflügte Acker .	مزرعهٔ شخم زده‌شده .
die vergangene Zeit .	زمان گذشته .
das verkaufte Haus .	خانهٔ فروخته‌شده .
die geschriebenen Briefe .	نامه‌های نوشته شده .

دوم بصورت اسم ــ هرگاه بعداز حرف تعریفهای معین یانامعین اسم مفعول بتنهائی قرار گیرد درحکم اسم ومانند قواعدسه گانهٔ صفت صرف میشود :

آشنا (مؤنث)	die Bekannte	آشنا (مذکر)	der Bekannte
یك آشنا (مؤنث)	eine Bekannte	یك آشنا (مذکر)	ein Bekannter
آشنایان	die Bekannten	آشنا (خنثی)	das Bekannte

اسم مفعول بیشتر برای ساختن ماضی نقلی وماضی بعید بکارمیرود . مانند :

من دیده بودم	ich hatte gesehen	من دیده ام	ich habe gesehen
دیده داشتم من		دیده دارم من	

تبصره - افعال منعکسه را نیز میتوان جزو وجوه افعال بشمار آورد :

افعال منعکسه (Reflexive Verben) آنهائی هستند که اثرشان بخود فاعل برمیگردد و دراینصورت فاعل ومفعول یکنفر است . مانند :

او خود را زد (دراین جمله **او** = ضمیرشخصی که بعنوان فاعل است . **زد** = فعل **خود را** = ضمیر شخصی است که بصورت ضمیر مفعولی قرارگرفته وعمل زدن را بخود فاعل برگردانیده است) .

چون این قبیل افعال احتیاج بدو ضمیر، یکی در حال فاعلیت و دیگری در حال مفعولیت دارند از اینجهت آنها را **افعال دوضمیره** نیزگویند .

بامصدر اینگونه افعال ، ضمیر مشترك **sich** بمعنای خودرا بکار میرود :

نشستن ــ خودرا نشاندن .	**sich setzen** .
خوشحال شدن ـ خودرا خوشحال کردن .	**sich freuen** .
سرماخوردن - خودرا سرما دادن .	**sich erkälten** .
خودرا شستن .	**sich waschen** .
ریش خودرا تراشیدن .	**sich rasieren** .
خودرا معرفی کردن .	**sich vorstellen** .

صرف زمان حال فعل (خودرا شستن **sich waschen**)

مفرد

من خودرا میشویم	**ich wasche mich**
تو خودرا میشوئی	**du wäschst dich**
او خودرا میشوید	**er wäscht sich**

جمع

wir waschen uns	ماخودرا میشوئیم
ihr wascht euch	شماها خودرا میشوئید
sie waschen sich	ایشان خودرا میشویند
Sie waschen sich	شما خودرا میشوئید

در صرف فعل بالا (خودرا شستن) که عمل فعل مستقیماً بخود فاعل برگشته ضمایر منعکسهٔ mich و dich وغیره در حالت مفعول بیواسطه (.A) قرار گرفته‌اند.

چنانچه بعد از افعال منعکسه مفعول بیواسطه‌ای واقع گردد ضمایر منعکسه در حالت مفعول بواسطه (.D) صرف خواهند شد . مانند :

زمان‌حال

مفرد

ich wasche mir die Hände	من دستهایم را میشویم
du wäschst dir die Hände	تودستهایت را میشوئی
er wäscht sich die Hände	او دستهایش‌را میشوید

جمع

wir waschen uns die Hände	مادستهایمانرا میشوئیم
ihr wascht euch die Hände	شماهادستهایتانرا میشوئید
sie waschen sich die Hände	ایشان دستهایشان را میشویند
Sie waschen sich die Hände	شمادستهایتانرا میشوئید

(دراین مثال die Hände در حالت مفعول بیواسطه واقع شده است) .

تذکار ـ در هردو صرف افعال منعسکه دیده میشود که ضمیر مفعولی sich در سوم‌شخص مفرد وجمع در حالت احترام بکار رفته است . (افعال منعکسه‌درزمانهای گذشته و آینده نیز صرف میشوند) .

افعال متعدی ولازم

۱- فعل‌متعدی (Das transitive Verb) آن است که فعل از فاعل سرزند واثرش بمفعول که موجود ویاچیزی باشد برسد .

بامصدر این افعال میتوان کلمه کسی‌را یا چیزی را برای تشخیص اینگونه افعال بکار برد . مانند :

دیدن و یافتن که میتوان گفت کسی‌را دیدن وچیزی‌را یافتن . مثلاً :

برادرم دوست‌شما را دید . ـ فریدون کتابش را یافت .

در زبان آلمانی افعال متعدی فقط بمفعول بیواسطه (A.) احتیاج دارند وبعضی از آنها بدینقرارند :

دیدن	**sehen**	یافتن	**finden**
خوردن	**essen**	پرسیدن ـسؤال کردن	**fragen**
داشتن	**haben**	خواندن	**lesen**
آشامیدن	**trinken**	آوردن	**bringen**

۲ـفعل لازم یاغیرمتعدی (**Das intransitive Verb**) آن‌است که فعل ازفاعل سرزند ولی‌اثرش بمفعول‌نرسدمثلاً درجملهٔ**دوستم آمد** فعل آمدن از طرف دوست سرزده اما بکسی یا چیز دیگری سرایت و اثر نکرده است . (بامصدر این افعال نمیتوان کلمهٔ کسی را یا چیزی را بکار برد واز اینجهت آنها را افعال فاعلی گویند) در زبان آلمانی دسته‌ای از افعال لازم احتیاج بمفعول بواسطه (D.) دارند :

بیمار محتاج بپزشك است . **Der Kranke bedarf des Arztes.**

من بعداز غذا میخوابم . **Ich schlafe nach dem Essen.**

باید دانست که‌افعال لازم زبان آلمانی بافارسی قدری اختلاف دارند بدینمعنی که افعال**لازم**فارسی در زبان آلمانی عده‌ای از آنها لازم وعده‌ای متعدی میباشند .

بطور کلی‌میتوان گفت که افعال‌لازم‌آنهائی هستندکه ابداً مفعول بیواسطه(A.) قبول نمیکنند .

زمان‌مفرد ومرکب

۱ـ زمان مفرد زمانی را گویند که بدون کمك فعل دیگر صرف شود :

میروم ـ رفتم ـ اوکتاب میخواند ـ من نامه مینویسم ومانند اینها .

۲ـ زمان مرکب آن است که فعلی بکمك فعل دیگر صرف شود :

رفته‌است ـ رفته‌بودم ـ خواهم رفت وغیره .

افعال اصلی و معین

۱- افعال اصلی Hauptverben افعالی هستند که مستقلاً و بتنهائی استعمال شده و بکمك سایر افعال درنمیآیند :

arbeiten	کار کردن	kommen	آمدن
hören	شنیدن	lesen	خواندن
sehen	دیدن	fragen	پرسیدن

۲- افعال معین (کمکی) افعالی هستند که عموماً بکمك سایر افعال اصلی درآمده وبرای ساختن زمانهای مرکب بکار میروند وبردو دسته تقسیم میشوند :

a) افعال معین بادخالت زمان Temporale Hilfswerben - افعالی هستند که برای درست کردن زمانهای مرکب از قبیل : ماضی نقلی و بعید و مستقبل بکار میروند و آنها عبارتند از : داشتن haben - بودن sein - شدن werden باین افعال Formale Hilfsverben نیز گفته میشود .

افعال معین داشتن وبودن و شدن را میتوان مانند افعال اصلی بطور مستقل نیز بکار برد :

Ich habe ein Buch .	من یك کتاب دارم .
Er ist ein guter Mensch .	او آدم خوبی است .
Vater werden ist nicht schwer .	پدر شدن مشکل نیست .

b) افعال معین بدون دخالت زمان یا **شبه‌معین** Modale Hilfverben افعالی هستند که برای ساختن زمانهای مختلف بکار نمیروند بلکه ازنظر جمله‌سازی بافعال اصلی کمك میکنند وتعدادشان شش فعل مهم میباشد . بدینقرار :

können	توانستن	sollen	بایستن
wollen	خواستن	dürfen	اجازه‌داشتن
müssen	مجبور بودن	mögen	امکان‌داشتن ــ میل‌داشتن

هریك از افعال شبه‌معین درجمله صرف میگردد ولی سایر افعال اصلی بصورت مصدر درآخر جمله قرار میگیرند وبطوریکه از معانی آنها مستفاد میشود بیان امکان یا اراده ، وظیفه یا الزام اخلاقی ، تکلیف ، توانائی ، اجبار ، قصد و اجازهٔ انجام عملی‌را مینمایند .

Ich kann gut rechnen . من میتوانم خوب حساب بکنم .
حساب کردن خوب میتوانم من

فعل گذاردن (lassen) را از لحاظ اینکه بعداز آن افعال دیگر بصورت مصدر در جمله میآیند و برای ساختن زمانهای مرکب بکارنمیرودنیز میتوان جزو افعال شبه معین بشمار آورد ضمناً فعل معین شدن(werden) که بعد از آن سایر افعال بصورت مصدر میآیند جزو افعال شبه معین نیز محسوب میگردد . مثال :

Wir werden Deutsch lernen . ما آلمانی یادخواهیم گرفت .
آموختن آلمانی خواهیم ما

Ich lasse ihn mit meinem Füller schreiben .
نوشتن خودنویس مال من با اورا میگذارم من

من میگذارم (اجازه میدهم) او باخودنویسم بنویسد .

تذکار شرح مورد استعمال زمانهای حال وگذشته وآینده و انواع افعال باذکر مثالها وجملات مختلف آلمانی بعداز صرف افعال معین واصلی خواهد آمد .

اقسام صرف افعال

Die Konjugationsarten der Verben

قبلاً گفته شد : تغییراتی را که فعل در زمانهای مختلف بواسطهٔ اشخاص متفاوت در مفرد وجمع مینمایند صرف فعل گویند . این تغییرات با اضافه شدن خواتمی بآخر ریشهٔ مصدر یاتغییر صوت ریشه ویا باکمك افعال معین حاصل میشود .

صرف افعال بسه دسته تقسیم میشوند: **ضعیف، قوی ومختلط .**

۱- صرف ضعیف Schwache Konjugation ـ هرفعل که ریشهٔ مصدر آن موقع صرف بخصوص در ماضی مطلق واسم مفعول تغییر نکند آنرا ضعیف یا **باقاعده** گویند . مثال :

اسم مفعول		ماضی مطلق		مصدر	
پرسیده	gefragt	پرسید	fragte	پرسیدن	fragen

در فعل fragen چون ریشهٔ مصدر (frag) در ماضی مطلق واسم مفعول تغییر نکرده است ، پس این فعل در زمانهای حال وگذشته وآینده بطور ضعیف صرف خواهد شد . ضمناً باید متوجه بود ماضی مطلق تمام افعال باقاعده از اضافه کردن (te ـ)

بآخر ریشهٔ مصدر واسم مفعول آنها بااضافه کردن (ge) باول ریشه و (t-) بآخر ریشه ساخته میشوند .

(چنین صرف را تغییر سه صورت اصلی فعل یا **صرف کوچك** گویند که بهترین تشخیص برای سه‌نوع صرف ضعیف وقوی ومختلط میباشد) .

افعالی که ریشهٔ آنها مختوم به (t) یا (d) میباشند در ماضی مطلق بآخرریشه آنها (ete) ودر اسم مفعول (et) اضافه میشود :

اسم‌مفعول	ماضی‌مطلق	مصدر
gearbeitet کارکرده	arbeitete کارکرد	arbeiten کارکردن
gesendet فرستاده	sendete فرستاد	senden فرستادن

افعال‌مختوم به(ieren)در اسم مفعول (ge) نمیگیرند . مانند :

اسم‌مفعول	ماضی‌مطلق	مصدر
studiert	studierte	studieren تحصیل کردن

سه صورت اصلی تمام افعال ضعیف را میتوان مطابق قواعدو مثالهای مذکور از مصدر چنین افعال درست کرد .

(معلوم است موقعی که افعال قوی و مختلط جداگانه معلوم گردند بقیهٔ افعال ضعیف خواهند بود) .

۳- صرف‌قوی Starke Konjugation ـ هرفعل که‌ریشهٔ‌آن موقع صرف تغییر کند آنرا صرف قوی یا بیقاعده نامند .

تغییرات سه صورت اصلی هریك از این افعال را که قاعدهٔ معینی نداردباید جداگانه یادگرفت ضمناً باید متوجه بود که اسم مفعول افعال بیقاعده مختوم‌به (en) بوده وباول آنها نیز (ge) افزوده میگردد :

اسم‌مفعول	ماضی‌مطلق	مصدر
gegangen رفته	ging رفت	gehen رفتن
getrunken آشامیده	trank آشامید	trinken آشامیدن
gefallen افتاده	fiel افتاد	fallen افتادن

تذکار ـ چون تغییر ریشهٔ افعال بیقاعده در ماضی مطلق و اسم مفعول دسته

بدسته بیکدیگر شباهت دارند،تغییرات سه صورت آنها بعداز صرف افعال معین‌واصلی در زمانهای حال و گذشته و آینده بطور دسته‌بندی آورده شده است تابتوان بسهولت آنها را حفظ کرد .

۳-صرف‌مختلط Gemischte Konjugation -هر فعل که مانند افعال باقاعده در ماضی مطلق (te-) ودر اسم مفعول (t-) بگیرد ولی ریشهٔ آن مانندافعال بیقاعده تغییر کند بطور مختلط صرف خواهد شد :

اسم‌مفعول		ماضی‌مطلق		مصدر	
آورده	gebracht	آورد	brachte	آوردن	bringen
فکر کرده	gedacht	فکر کرد	dachte	فکر کردن	denken
شناخته	gekannt	شناخت	kannte	شناختن	kennen
نامیده	genannt	نامید	nannte	نامیدن	nennen
توانسته	gekonnt	توانست	konnte	توانستن	können
مجبوربوده	gemußt	مجبوربود	mußte	مجبوربودن	müssen
داشته	gehabt	داشت	hatte	داشتن	haben

افعالی که دارای پیش‌سیلاب جدا شدنی هستند (ge) مابین پیش‌سیلاب وریشهٔ فعل واقع میشود :

اسم‌مفعول		مصدرفعل	
بازکرده	aufgemacht	بازکردن	aufmachen

افعالی که پیشوند آنها جدا نمیشود در اسم مفعول (ge) نمیگیرند :

اسم‌مفعول		مصدرفعل	
فروخته	verkauft	فروختن	verkaufen

تبصره- بادانستن سه صورت اصلی هرفعل میتوان بسهولت آن فعل را در زمانهای ماضی مطلق ونقلی و بعید ومستقبل صرف کرد بعلاوه فوراً تشخیص داد که آن فعل باقاعده ، بیقاعده ویا مختلط میباشد . مثال :

اسم‌مفعول		ماضی‌مطلق‌واستمراری		مصدرفعل	
گفته	gesagt	گفت	sagte	گفتن	sagen

اولاً چون ریشهٔ **sag** درسه صورت تغییرنکرده این فعل باقاعده است .

ثانیاً ماضی مطلق آن معلوم شد که **sagte** میباشد، پس صرف آن درمفردوجمع بدینصورت خواهد بود :

صرف ماضی مطلق و استمراری فعل گفتن

جمع		مفرد	
ما گفتیم (ما میگفتیم)	wir sagten	من گفتم (من میگفتم)	ich sagte
شماها گفتید (شماها میگفتید)	ihr sagtet	تو گفتی (تو میگفتی)	du sagtest
ایشان گفتند (ایشان میگفتند)	sie sagten	او گفت (او میگفت)	er sagte

چون در زبان آلمانی صرف ماضی مطلق و استمراری یکی است بنابراین من گفتم **ماضی مطلق** و من میگفتم وغیره **ماضی استمراری** میباشد .

همچنین است برای صرف ماضی مطلق فعل بیقاعدهٔ رفتن:

اسم مفعول	ماضی مطلق و استمراری	مصدر فعل
رفته gegangen	رفت ging	رفتن gehen

چون ازسه صورت اصلی این فعل معلوم شد که (ging) ماضی مطلق است پس صرف آن بدینقرار خواهد بود :

صرف ماضی مطلق و استمراری فعل رفتن

جمع		مفرد	
مارفتیم (مامیرفتیم = ماضی استمراری)	wir gingen	من رفتم (من میرفتم)	ich ging
شماها رفتید (شماها میرفتید)	ihr gingt	تو رفتی (تو میرفتی)	du gingst
ایشان رفتند (ایشان میرفتند)	sie gingen	اورفت (اومیرفت)	er ging

ماضی نقلی ــ این زمان مرکب بوسیلهٔ صرف مضارع دو فعل معین داشتن (haben) یا بودن (sein) بعلاوهٔ اسم مفعول هرفعل که منظور است ساخته میشود .

(افعال متعدی باکمك فعل داشتن وافعال لازم بکمك فعل بودن در ماضی نقلی صرف میشوند) .

ماضی‌نقلی = زمان‌حال { haben / sein } + اسم مفعول هر فعل

۱ــ مثال برای فعل متعدی (پرسیدن **fragen**) :

اسم‌مفعول	ماضی‌مطلق	مصدرفعل
پرسیده **gefragt**	پرسید **fragte**	پرسیدن **fragen**

فعل پرسیدن متعدی است چه احتیاج بمفعول داشته و میتوان گفت « کسیرا پرسیدن » پس ماضی نقلی این قبیل افعال بکمك فعل معین (داشتن **haben**) صرف میشوند بدینصورت :

صرف ماضی نقلی فعل با قاعدهٔ پرسیدن

جمع		مفرد	
ماپرسیده‌ایم	**wir haben gefragt**	من‌پرسیده‌ام	**ich habe gefragt**
پرسیده داریم ما		پرسیده دارم من	
شماهاپرسیده‌اید	**ihr habt gefragt**	توپرسیده‌ای	**du hast gefragt**
ایشان‌پرسیده‌اند	**sie haben gefragt**	او پرسیده است	**er hat gefragt**

۲ــ مثال برای فعل لازم (رفتن **gehen**) :

اسم مفعول	ماضی مطلق	مصدر فعل
رفته **gegangen**	رفت **ging**	رفتن **gehen**

فعل رفتن لازم است چه احتیاج بمفعول نداشته و نمیتوان گفت « کسیرا یا چیزی‌را رفتن» بنابراین ماضی نقلی اینگونه افعال بکمك فعل بودن (بودن **sein**) صرف میشود . مانند :

صرف‌ماضی نقلی فعل بیقاعدهٔ رفتن

جمع		مفرد	
مارفته‌ایم	**wir sind gegangen**	من رفته‌ام	**ich bin gegangen**
رفته هستیم ما		رفته هستم من	
شماهارفته‌اید	**ihr seid gegangen**	تورفته‌ای	**du bist gegangen**
ایشان‌رفته‌اند	**sie sind gegangen**	اورفته‌است	**er ist gegangen**

ماضی بعید ـ این زمان مرکب بوسیلهٔ صرف ماضی مطلق دو فعل معین داشتن(**haben**) یا بودن(**sein**) بعلاوهٔ اسم مفعول هرفعل که منظوراست درست میشود (درماضی بعیدنیز افعال متعدی باکمك فعل داشتن و افعال لازم بکمك فعل بودن صرف میشوند) :

ماضی بعید = ماضی مطلق { **haben** / **sein** } + اسم مفعول هرفعل

۱ ـ مثال برای فعل متعدی (پرسیدن **fragen**) :

صرف ماضی بعید فعل پرسیدن

جمع		مفرد	
ماپرسیده بودیم	**wir hatten gefragt**	من پرسیده بودم	**ich hatte gefragt**
پرسیده داشتیم ما		پرسیده داشتم من	
شماهاپرسیده بودید	**ihr hattet gefragt**	توپرسیده بودی	**du hattest gefragt**
ایشان پرسیده بودند	**sie hatten gefragt**	او پرسیده بود	**er hatte gefragt**

تذکار ـ در زبان فارسی ماضی بعید تمام افعال بکمك فعل بودن درست میشود ولی در زبان آلمانی افعال متعدی بکمك داشتن وافعال لازم بکمك فعل بودن ساخته میگردد (**hatte** بمعنای داشت ماضی مطلق فعل **haben** میباشد)

۲ ـ مثال برای فعل لازم (رفتن **gehen**) :

صرف ماضی بعید فعل رفتن

جمع		مفرد	
مارفته بودیم	**wir waren gegangen**	من رفته بودم	**ich war gegangen**
رفته بودیم ما		رفته بودم من	
شماهارفته بودید	**ihr war(e)t gegangen**	تورفته بودی	**du warst gegangen**
ایشان رفته بودند	**Sie waren gegangen**	او رفته بود	**er war gegangen**

تذکار ـ **war** بمعنای بود ماضی مطلق فعل بودن (**sein**) میباشد .

مستقبل اول - این زمان مرکب بوسیلهٔ صرف مضارع فعل معین شدن

(werden) بعلاوه مصدر هر فعل که منظور است ساخته میشود :

مستقبل اول = مصدر هر فعل اصلی + مضارع فعل شدن

صرف مستقبل فعل آمدن (kommen)

مفرد

ich werde kommen آمدن خواهم من	من خواهم آمد
du wirst kommen	تو خواهی آمد
er wird kommen	او خواهد آمد

جمع

wir werden kommen آمدن خواهیم ما	ما خواهیم آمد
ihr werdet kommen	شماها خواهید آمد
sie werden kommen	ایشان خواهند آمد

مستقبل دوم یا کامل- برای ساختن این زمان مرکب باید مضارع فعل شدن (werden) راصرف نموده پس از آن اسم مفعول هر فعل که منظور است بعلاوه مصدر فعل معین بودن یاداشتن را اضافه کرد (در افعال لازم فعل معین بودن ودر افعال متعدی فعل معین داشتن بکار میرود) .

مضارع فعل شدن + اسم مفعول فعل اصلی + مصدر فعل معین بودن یاداشتن = **مستقبل کامل**

صرف مستقبل کامل فعل لازم رفتن (gehen)

مفرد

ich werde gegangen sein بودن رفته خواهم من	من رفته خواهم بود (خواهم رفت قبل از اینکه ..)
du wirst gegangen sein	تو رفته خواهی بود
er wird gegangen sein	او رفته خواهد بود

جمع

wir werden gegangen sein	ما رفته خواهیم بود
ihr werdet gegangen sein	شماها رفته خواهید بود
sie werden gegangen sein	ایشان رفته خواهند بود
Sie werden gegangen sein	شما رفته خواهید بود

صرف مستقبل کامل فعل متعدی خواندن (lesen)

مفرد

ich werde gelesen haben — من خوانده خواهم داشت
من خواهم خوانده داشتن — (خواهم خواند قبل از اینکه...)

du wirst gelesen haben — تو خوانده خواهی داشت

er wird gelesen haben — او خوانده خواهد داشت

جمع

wir werden gelesen haben — ما خوانده خواهیم داشت
ihr werdet gelesen haben — شماها خوانده خواهید داشت
sie werden gelesen haben — ایشان خوانده خواهند داشت
Sie werden gelesen haben — شما خوانده خواهید داشت

تذکار - در زبان فارسی چنین زمانی وجود ندارد و بجای آن از مستقبل اول یا ماضی نقلی استفاده میکنند . مثال :

Ehe Sie nach Hause zurückkommen , werde ich meinen
قبل از اینکه شما به خانه مراجعت کنید خواهم من مال من

Brief gelesen haben .
نامه را خوانده داشتن

قبل از اینکه بخانه مراجعت کنید٬ نامه‌ام را خوانده خواهم داشت .
(خواهم خواند ـ خوانده‌ام) .

(شرح و مورد استعمال مستقبل دوم بامثالهای مختلف آن بعد از صرف افعال آورده شده است) .

تبصرهٔ ۱ - در هر جمله ساده که زمان مرکبی از قبیل ماضی نقلی یا بعید باشد اسم مفعول فعل اصلی بآخر جمله میرود . مثال :

Ich habe gestern einen Brief **geschrieben** .
من دارم دیروز یك نامه را نوشته

من دیروز نامه‌ای نوشته‌ام .

Ich hatte ihm einen Brief **geschrieben** .

نوشته نامه‌را یك باو داشتم من

من باو یك نامه نوشته بودم .

Heute sind meine Freunde **gekommen** .

آمده دوستان مال‌من هستند امروز

امروز دوستانم آمده‌اند .

Ich war einem Bekannten **begegnet** . من‌با‌آشنائی برخورد کرده‌بودم .

برخورد کرده آشنا بیك بودم من

تبصرهٔ ۲ - هرجملهٔ ساده که دارای دو فعل باشد ، فعل معین یا شبه معین صرف شده ولی‌فعل اصلی‌بصورت مصدر بآخر جمله میرود . (بشرطی که دو فعل‌مذکور زمانهای ماضی نقلی یا بعیدرا تشکیل ندهند) . مثال :

Ich werde **diesen** **Hut** **kaufen** . من این کلاه‌را خواهم‌خرید .

خریدن کلاه‌را این خواهم من

Er kann mit diesem Füller gut **schreiben** .

نوشتن خوب خودنویس این با میتواند او

او میتواند بااین خودنویس خوب بنویسد .

تبصرهٔ ۳ - برای صرف افعال در زمانهای مختلف بطور منفی کافی است حرف‌نفی **nicht** را بعدازهر فعل معین یااصلی قرارداد . مثال :

Ich sage **nicht** . من‌نمیگویم . Ich sagte **nicht** . من نگفتم .

نه میگویم من نه گفتم من

Ich habe **nicht** gesagt. من‌نگفته‌ام. Ich hatte **nicht** gesagt. من‌نگفته بودم.

گفته نه دارم من گفته نه داشتم من

Ich werde **nicht** sagen . . من‌نخواهم گفت

گفتن نه خواهم من

تبصرهٔ ۴ - در صرف افعال بطور استفهامی فعل معین یا اصلی قبل از فاعل قرار میگیرد :

Antworten Sie ? آیاجواب میدهید ؟ Fragte er ? آیااوپرسید؟

شما جواب‌میدهید او پرسید

Werden Sie kommen ? آیا خواهید آمد ؟

آمدن شما خواهید

در صرف‌افعال استفهامی‌بطور منفی، حرف نفی **nicht** بعد از فاعل‌قرارمیگیرد :

Antwortet sie nicht ? آیا او جواب نمیدهد ؟

نه او جواب‌میدهد

Hat er nicht geantwortet? آیا او جواب نداده است ؟

جواب‌داده نه او دارد

Werden Sie nicht antworten ? آیا جواب نخواهید داد ؟

جواب‌دادن نه شما خواهید

Ja _ nein - doch

۱ــ کلمهٔ **ja** بمعنای (بلی - آری) همیشه بسؤال مثبت جواب‌داده‌میشود:

Ist Ihr Bruder in Deutschland ? آیا برادرتان‌درآلمان است؟

Ja , er ist in Deutschland . بلی او درآلمان است .

۲ ــ کلمهٔ **nein** بمعنای(خیرــ نه) بسؤال منفی جواب داده‌میشود و یا سؤال مثبتی‌را منفی میکند :

Warst du schon in England ? آیا تاکنون درانگلستان بودی ؟

Nein , ich war noch nicht dort. خیر ، هنوز آنجا نبودم .

Ist dein Onkel hier ? آیا عمویت اینجاست ؟

Nein , er ist nicht hier . نه، او اینجا نیست .

۳ ـ کلمهٔ **doch** چرا (بلی، باتأکید بیشتر) همیشه بسؤال منفی پاسخ داده میشود :

Hast du kein Geld mehr ? دیگر (دیگه) پول نداری ؟

Doch , ich habe noch viel Geld . چرا، هنوز خیلی پول دارم .

Dürfen wir dieses Zimmer nicht verlassen ?

اجازه نداریم این اطاق را ترک کنیم ؟

Doch , jetzt dürfen Sie es verlassen چرا، حالامجازید که آنراترک کنید

تذکار- درجواب تمام‌سؤالات بالا ممکن است فقط **بلی ، خیر و چرا** داده شود .

محل قرار حرف نفی « **nicht** » درجمله :

Die Stellung der Satzverneinung nicht im Satzfeld .

حرف نفی **nicht** درجملات ساده ومرکب بشرح زیرقرار میگیرد :

۱ - اگرجمله ساده باشد کلمهٔ **nicht** بعداز فعل‌قرارمیگیرد :

Ich kann nicht Englich sprechen . من‌نمیتوانم انگلیسی حرف بزنم .

۲ - معمولاً کلمهٔ **nicht** درجمله بعداز قید یامفعول‌بیواسطه آورده‌میشود:

Er hat den Brief nicht geschrieben . اونامه‌را ننوشته است .

Ich gehe heute nicht auf die Straße . من امروزبخیابان‌نمیروم .

۳ ـ هرگاه دو جمله بوسیلهٔ حرف ربط **sondern** بمعنای بلکه بیکدیگر مربوط گردند حرف‌نفی **nicht** درجملهٔ اصلی قبل‌از قیدقرارخواهد گرفت :

Mein Freund kommt nicht morgen , sondern am Sonntag .

دوستم فردا نمیآید (نخواهدآمد) ، بلکه‌یکشنبه میآید .

٤ - کلمهٔ **nicht** عموماً بعداز ضمایرشخصی قرارمیگیرد :

Hast du ihn nicht am Bahnhof getroffen ?

آیا اورا درایستگاه‌راه‌آهن ملاقات نکرده‌ای ؟

Der Dieb antwortete mir nicht . دزد بمن‌جواب نداد .

۵ -درجملهٔ استفهامی وامری کلمهٔ **nicht** بعداز فاعل واقع میشود :

Schickt er nicht seinem Vater die Äpfel ?

آیا اوسیبها رابرای پدرش نمیفرستد ؟

Sprechen Sie nicht ! حرف نزنید !

تذکار - از صرف افعال قبلی معلوم گردید که **سه‌صورت‌اصلی** هرفعل کمك بزرگی برای ساختن و صرف زمانهای حال و گذشته و آیندهٔ آن میباشد . بنابراین افعال معین واصلی که در زمانهای مختلف وجه اخباری درصفحات بعدی صرف گشته‌اند بااینکه زیاد ومفصل بنظر میرسند یادگرفتن آنها بادانستن سه‌صورت اصلی که در هر یك از صرفها آورده شده است آسان خواهد بود . ضمناً جهت سهولت امر تغییرات سه صورت اصلی بنام **صرف کوچك** و صرف زمانهای حال و گذشته وآینده بنام **صرف بزرگ** ذکر شده است .

صرف فعل معین داشتن

Die Konjugation des Hilfverbs **haben** .

صرف کوچك (سه صورت اصلی) :

مصدر	ماضی مطلق	اسم مفعول
haben داشتن	**hatte** داشت	**gehabt** داشته

صرف بزرگ در وجه اخباری (Indikativ) :

۱ ـ زمان حال (مضارع) **Präsens**

مفرد		جمع	
ich habe	من دارم	**wir haben**	ما داریم
du hast	تو داری	**ihr habt**	شما دارید
er hat	او دارد	**sie haben**	ایشان دارند

تذکار - در صرف هریك از افعال از ضمایر سوم شخص مفرد sie=او(مؤنث) و es = او(خنثی) همچنین از ضمیر سوم شخص جمع Sie = جنابعالی جهت اختصار صرف نظر گردید .

۲- ماضی مطلق واستمراری **Imperfekt**

ich hatte	من داشتم(من میداشتم=ماضی استمرای)
du hattest	تو داشتی (تومیداشتی)
er hatte	او داشت (او میداشت)
wir hatten	ما داشتیم (ما میداشتیم)
ihr hattet	شما داشتید (شما میداشتید)
sie hatten	ایشان داشتند (ایشان میداشتند)

۳ ـ ماضی نقلی **Perfekt**

ich habe gehabt	من داشته‌ام
du hast gehabt	تو داشته‌ای
er hat gehabt	او داشته است

wir haben gehabt	ما داشته‌ایم
ihr habt gehabt	شما داشته‌اید
sie haben gehabt	ایشان داشته‌اند

Plusquamperfekt ٤ ـ ماضی بعید

ich hatte gehabt	من داشته بودم
du hattest gehabt	تو داشته بودی
er hatte gehabt	او داشته بود
wir hatten gehabt	ما داشته بودیم
ihr hattet gehabt	شما داشته بودید
sie hatten gehabt	ایشان داشته بودند

Futurum (آینده معمولی) ٥ ـ مستقبل اول

ich werde haben	من خواهم داشت
du wirst haben	تو خواهی داشت
er wird haben	او خواهد داشت
wir werden haben	ما خواهیم داشت
ihr werdet haben	شما خواهید داشت
sie werden haben	ایشان خواهند داشت

Futur Perfekt ٦ ـ مستقبل دوم یا کامل

ich werde gehabt haben	من داشته خواهم داشت
du wirst gehabt haben	تو داشته خواهی داشت
er wird gehabt haben	او داشته خواهد داشت
wir werden gehabt haben	ما داشته خواهیم داشت
ihr werdet gehabt haben	شما داشته خواهید داشت
sie werden gehabt haben	ایشان داشته خواهند داشت

Imperativ ٧ ـ وجه امری

habe!	داشته باش !	habt !	داشته باشید (شماها) !
haben wir !	داشته باشیم !	haben Sie !	داشته باشید (جنابعالی) !

صرف فعل معین بودن

Die Konjugation des Hilfverbs sein

صرف کوچك (سه صورت اصلی) :

اسم‌مفعول	ماضی‌مطلق	مصدر
بوده gewesen	بود war	بودن sein

صرف بزرگ دروجه‌اخباری (Indikativ) :

۱ ــ زمان حال (مضارع) Präsens

مفرد		جمع	
ich bin	من هستم	wir sind	ما هستیم
du bist	توهستی	ihr seid	شما هستید
er ist	او هست	sie sind	ایشان‌هستند

۲ ــ ماضی مطلق واستمراری Imperfekt

ich war	من بودم (من‌میبودم = ماضی‌استمراری)
du warst	تو بودی(تومیبودی)
er war	او بود (او میبود)
wir waren	ما بودیم (ما میبودیم)
ihr war(e)t	شما بودید (شما میبودید)
sie waren	ایشان بودند (ایشان میبودند)

۳ ــ ماضی نقلی Perfekt

ich bin gewesen	من بوده‌ام
du bist gewesen	تو بوده‌ای
er ist gewesen	او بوده‌است
wir sind gewesen	ما بوده‌ایم
ihr seid gewesen	شما بوده‌اید
sie sind gewesen	ایشان بوده‌اند

٤ ـ ماضی بعید Plusquamperfekt

ich war gewesen	من بوده بودم
du warst gewesen	تو بوده بودی
er war gewesen	او بوده بود
wir waren gewesen	ما بوده‌بودیم
ihr waret gewesen	شما بوده‌بودید
sie waren gewesen	ایشان بوده‌بودند

٥ ـ مستقبل اول (آینده‌معمولی) Futurum

ich werde sein	من خواهم بود
du wirst sein	تو خواهی بود
er wird sein	او خواهد بود
wir werden sein	ما خواهیم بود
ihr werdet sein	شما خواهید بود
sie werden sein	ایشان خواهند بود

٦ ـ مستقبل دوم یا کامل Futur Perfekt

ich werde gewesen sein	من بوده‌خواهم‌بود
du wirst gewesen sein	تو بوده‌خواهی بود
er wird gewesen sein	او بوده خواهد بود
wir werden gewesen sein	ما بوده خواهیم بود
ihr werdet gewesen sein	شما بوده خواهید بود
sie werden gewesen sein	ایشان بوده خواهند بود

٧ـ وجه امری Imperativ

sei !	باش !	seid !	باشید (شماها)!
seien wir !	باشیم !	seien Sie !	باشید (جنابعالی) !

صرف فعل معین شدن

Die Konjugation des Hilfsverbs werden

صرف کوچك (سه صورت اصلی) :

اسم‌مفعول	ماضی‌مطلق	مصدر
شده geworden	شد (یا ward) wurde	شدن werden

صرف بزرگ در وجه اخباری (Indikativ) :

۱ـ زمان حال (مضارع) Präsens

مفرد		جمع	
ich werde	من میشوم	wir werden	ما میشویم
du wirst	تو میشوی	ihr werdet	شما میشوید
er wird	او میشود	sie werden	ایشان میشوند

۲ - ماضی مطلق و استمراری Imperfekt

ich wurde	من شدم (من میشدم = ماضی استمراری)
du wurdest	تو شدی (تو میشدی)
er wurde	او شد (او میشد)
wir wurden	ما شدیم (ما میشدیم)
ihr wurdet	شما شدید (شما میشدید)
sie wurden	ایشان شدند (آنها میشدند)

۳ ـ ماضی نقلی Perfekt

ich bin geworden	من شده‌ام
du bist geworden	تو شده‌ای
er ist geworden	او شده‌است
wir sind geworden	ما شده‌ایم
ihr seid geworden	شما شده‌اید
sie sind geworden	ایشان شده‌اند

٤ - ماضی بعید Plusquamperfekt

ich war geworden	من شده‌بودم
du warst geworden	تو شده بودی
er war geworden	او شده بود
wir waren geworden	ما شده بودیم
ihr waret geworden	شما شده بودید
sie waren geworden	ایشان شده بودند

٥ - مستقبل اول (آینده معمولی) Futurum

ich werde werden	من خواهم شد
du wirst werden	تو خواهی شد
er wird werden	او خواهد شد
wir werden werden	ما خواهیم شد
ihr werdet werden	شما خواهید شد
sie werden werden	ایشان خواهند شد

٦ ـ مستقبل دوم یا کامل Futur Perfekt

ich werde geworden sein	من شده خواهم‌بود
du wirst geworden sein	توشده خواهی بود
er wird geworden sein	او شده خواهد بود
wir werden geworden sein	ماشده‌خواهیم بود
ihr werdet geworden sein	شماشده‌خواهید بود
sie werden geworden sein	ایشان‌شده‌خواهندبود

٧ ـ وجه امری Imperativ

werde !	بشو !	werdet !	بشوید (شماها) !
werden wir !	بشویم !	werden Sie !	بشوید(جنابعالی) !

صرف فعل متعدی و باقاعدهٔ گفتن

Konjugation des transitiven , regelmäßigen Verbs sagen

صرف کوچک(سه‌صورت اصلی) :

اسم مفعول	ماضی مطلق	مصدر
gesagt گفته	sagte گفت	sagen گفتن

صرف بزرگ در وجه اخباری (Indikativ) :

۱ - زمان حال (مضارع) Präsens

جمع		مفرد	
ما میگوئیم	wir sagen	من میگویم	ich sage
شماها میگوئید	ihr sagt	تومیگوئی	du sagst
ایشان میگویند	sie sagen	او میگوید	er sagt

۲ - ماضی مطلق واستمراری Imperfekt

ich sagte	من گفتم (من‌میگفتم = ماضی‌استمراری)
du sagtest	تو گفتی (تومیگفتی)
er sagte	او گفت (او میگفت)
wir sagten	ما گفتیم (مامیگفتیم)
ihr sagtet	شما گفتید (شما میگفتید)
sie sagten	ایشان‌گفتند (ایشان میگفتند)

۳ - ماضی نقلی Perfekt

ich habe gesagt	من گفته‌ام
du hast gesagt	تو گفته‌ای
er hat gesagt	او گفته است
wir haben gesagt	ما گفته‌ایم
ihr habt gesagt	شما گفته‌اید
sie haben gesagt	ایشان گفته‌اند

٤ ـ ماضی بعید Plusquamperfekt

ich hatte gesagt	من گفته بودم
du hattest gesagt	تو گفته بودی
er hatte gesagt	او گفته بود
wit hatten gesagt	ما گفته بودیم
ihr hattet gesagt	شما گفته بودید
sie hatten gesagt	ایشان گفته بودند

٥ ـ مستقبل اول(آیندهمعمولی) Futurum

ich werde sagen	من خواهم گفت
du wirst sagen	تو خواهی گفت
er wird sagen	او خواهد گفت
wir werden sagen	ما خواهیم گفت
ihr werdet sagen	شما خواهید گفت
sie werden sagen	ایشان خواهند گفت

٦ ـ مستقبل دوم یا کامل Futur Perfekt

ich werde gesagt haben	من گفته خواهم داشت
er wirst gesagt haben	تو گفته خواهیداشت
er wird gesagt haben	او گفته خواهدداشت
wir werden gesagt haben	ما گفته خواهیمداشت
ihr werdet gesagt haben	شما گفتهخواهیدداشت
sie werden gesagt haben	ایشان گفتهخواهندداشت

٧ ـ وجه امری Imperativ

sage !	بگو !	sagt	بگوئید (شماها) !
sagen wir !	بگوئیم !	sagen Sie !	بگوئید (جنابعالی) !

صرف فعل لازم و بیقاعدهٔ رفتن

Konjugation des intransitiven, unregelmäßigen Verbs gehen.

صرف کوچك(سه‌صورت اصلی) :

اسم‌مفعول	ماضی‌مطلق	مصدر
gegangen	ging	gehen

صرف بزرك در وجه اخباری (Indikativ)

۱ ــ زمان حال (مضارع) Präsens

جمع		مفرد	
ما میرویم	wir gehen	من میروم	ich gehe
شما میروید	ihr geht	تو میروی	du gehst
ایشان میروند	sie gehen	او میرود	er geht

۲ ــ ماضی مطلق واستمراری Imperfekt

ich ging	من رفتم (من میرفتم = ماضی‌استمراری)
du gingst	تو رفتی (تو میرفتی)
er ging	او رفت (او میرفت)
wir gingen	ما رفتیم (ما میرفتیم)
ihr gingt	شما رفتید (شما میرفتید)
sie gingen	ایشان رفتند (ایشان میرفتند)

۳ ــ ماضی نقلی Perfekt

ich bin gegangen	من رفته‌ام
du bist gegangen	تو رفته‌ای
er ist gegangen	او رفته‌است
wir sind gegangen	ما رفته‌ایم
ihr seid gegangen	شما رفته‌اید
sie sind gegangen	ایشان رفته‌اند

٤ ـ ماضی بعید Plusqauamperfekt

ich war gegangen	من رفته بودم
du warst gegangen	تو رفته بودی
er war gegangen	او رفته بود
wir waren gegangen	ما رفته بودیم
ihr war(e)t gegangen	شما رفته بودید
sie waren gegangen	ایشان رفته بودند

٥ ـ مستقبل اول (آینده معمولی)Futurum

ich werde gehen	من خواهم رفت
du wirst gehen	تو خواهی رفت
er wird gehen	او خواهد رفت
wir werden gehen	ما خواهیم رفت
ihr werdet gehen	شما خواهید رفت
sie werden gehen	ایشان خواهند رفت

٦ ـ مستقبل‌دوم یا کامل Futur Perfekt

ich werde gegangen sein	من رفته‌خواهم بود
du wirst gegngen sein	تورفته خواهی بود
er wird gegangen sein	او رفته خواهد بود
wir werden gegengen sein	ما رفته‌خواهیم بود
ihr werdet gegangen sein	شما رفته خواهید بود
sie werden gegangen sein	ایشان رفته‌خواهندبود

٧ ـ وجه‌امری Imperativ

gehe !	برو !	geht !	بروید (شماها) !
gehen wir !	برویم !	gehen Sie !	بروید (جنابعالی) !

خواتم صرف فعل

Die Konjugationsendungen

۱ ـ خواتمی که بریشهٔ افعال باقاعده در صرف زمان حال وجه اخباری اضافه میگردند بطور کلی بشرح زیر میباشند :

(خواتم زمان‌حال گفتن sag_en ونظیر آن باحروف درشت‌ترچاپ شده‌اند) :

مفرد		جمع	
1. ich sag_e	من میگویم	wir sag_en	مامیگوئیم
2. du sag_st	تومیگوئی	ihr sag_t	شماها میگوئید
3. er sag_t	اومیگوید	sie sag_en	ایشان‌میگویند

افعالی که در آخر ریشهٔ مصدر آنها یکی از حروف بیصدای (t_) و(d_) باشد برای سهولت تلفظ در دوم‌شخص مفرد وجمع وسوم شخص مفرد بخواتم زمان‌حال آنها حرف (e) اضافه میشود بدین‌صورت :

تمام‌کردن end_en و کار کردن arbeit_en وغیره .

1. ich arbeit_e	من کارمیکنم	wir arbeit_en	ما کارمیکنیم
2. du arbeit_est	تو کارمیکنی	ihr arbeit_et	شماها کارمیکنید
3. er arbeit_et	او کار میکند	sie arbeit-en	ایشان کارمیکنند

همچنین است در افعالی که آخر ریشهٔ مصدر آنها مختوم به m_ و n_ باشند بشرطی که قبل از دو حرف m و n حرف بیصدائی غیر از (r) باشد . مانند :

نفس کشیدن atm_en و حساب کردن rechn_en وغیره .

(در این دو مصدر قبل از m حرف بیصدای t و قبل از n حرف بیصدایh میباشد) .

1. ich atm_e	من نفس میکشم	wir atm_en	مانفس‌میکشیم
2. du atm_est	تو نفس میکشی	ihr atm_et	شما نفس میکشید
3. er atm-et	او نفس میکشد	sie atm_en	ایشان نفس میکشند

تبصرهـ خواتم افعال (گرم‌کردن wärmen)و (یادگرفتن lernen)

ونظیر آنها که قبل از دو حرف m و n حرف بیصدای (r) دارند در صرف زمان حال مطابق خواتم فعل گفتن (sagen) خواهد بود .

افعال با قاعده‌ای که‌در مصدرمختوم به eln- و ern- هستندفقط دراول شخص مفرد حرف (e) قبل از l و گاهی قبل‌از r حذف میشود معلوم است که در اول شخص وسوم‌شخص جمع شبیه مصدر خواهد بود چه‌علامت مصدرشان‌حرف n میباشد . مثال : زنگ زدن (بصدادرآوردن زنگ) kling-eln و تغییردادن änd – ern .

1. ich klingl_e	من زنگ میزنم	wir klingel_n	ما زنگ‌میزنیم
2. du klingel-st	توزنگ میزنی	ihr klingel_t	شماهازنگ‌میزنید
3. er klingel_t	او زنگ میزند	sie klingel_n	ایشان زنگ‌میزنند

اول شخص فعل (تغییر دادن ändern) بجای ich ändre بهتر است ich ändere گفته شود ولی در بقیهٔ صور مانند فعل klingeln صرف‌میشود .

هرگاه مصدر فعلی مانند (زانوزدن knien) مختوم به ien- باشد علامت چنین مصدر (n-) بوده وحرف (e) جزو ریشهٔ آن است باآنکه (en) مانند سایر علامتهای مصدربتلفظ درآید . ضمناًصرف زمان حال آن بدینصورت‌است :

1. ich kni_e	من زانو میزنم	wir kni_en	ما زانومیزنیم
2. du knie - st	تو زانو میزنی	ihr knie_t	شماها زانو میزنید
3. er knie_t	او زانو میزند	sie knie_n	ایشان زانو میزنند

توضیح ـ باید متوجه بودکه حرف (e) موقع صرف زمان حال در اول شخص مفرد واول‌شخص‌وسوم‌شخص جمع تلفظ میشود ولی در بقیهٔ صور بتلفظ درنمیآید.

تبصره ـ خواتم افعال بیقاعده درصرف زمان‌حال وجه اخباری نیزمانند خواتم زمان حال افعال باقاعده میباشد (باستثنای افعال معین وشبه‌معین) .

۲ــ خواتمی که بریشهٔ افعال باقاعده درصرف ماضی مطلق و استمراری وجه اخباری اضافه میگردند بشرح زیر است :

خواتم ماضی مطلق فعل‌گفتن sag-en ونظیر آن :

مفرد		جمع	
1. ich sag_te	من گفتم	wir sag_ten	ما گفتیم
2. du sag-test	تو گفتی	ihr sag_tet	شماها گفتید
3. er sag_te	او گفت	sie sag_ten	ایشان گفتند

افعالی که در آخر ریشهٔ مصدر آنها یکی از حروف بیصدای t ـ d ـ یا n ـ m باشد برای سهولت تلفظ موقع صرف بین ریشهٔ مصدر و خواتم ماضی مطلق حرف (e) اضافه خواهد شد . مثلاً صرف افعال : (جواب دادن antwort_en) و(تمام کردن end_en) و (نفس کشیدن atm_en) و (حساب کردن rechn_en) و نظیر آنها چنین میشود :

جمع	مفرد
wir antwort _ e _ ten	1. ich antwort _ e _ te من جواب دادم
ihr antwort _ e _ tet	2. du antwort _ e _ test
sie antwort _ e _ ten	3. er antwort _ e _ tet

بهمین طریق است صرف ماضی مطلق افعال: enden و atmen و rechnen و غیره .

من نفس کشیدم ich atm _ e _ te — ich end _ e _ te من تمام کردم

من باز کردم ich öffn _ e _ te — ich rechn- e _ te من حساب کردم

۳ - خواتمی که بافعال بیقاعده درصرف ماضی مطلق واستمراری وجه اخباری اضافه میشوند . بدینقرار است :

خواتم ماضی مطلق افعال : (رفتن gehen) و(یافتن finden)

مفرد		مفرد	
من یافتم	1. ich fand _	1. ich ging _	من رفتم
تو یافتی	2. du fand _ est	2. du ging _ st	تو رفتی
او یافت	3. er fand _	3. er ging _	او رفت
جمع		**جمع**	
ما یافتیم	1. wir fand - en	1. wir ging - en	ما رفتیم
شماها یافتید	2. ihr fand _ et	2. ihr ging _ t	شماها رفتید
ایشان یافتند	3. sie fand _ en	3. sie ging _ en	ایشان رفتند

خلاصهٔ خواتم صرف افعال را در زمانهای حال وماضی مطلق واستمراری میتوان از جدول مقابل بخوبی یاد گرفت :

جدول خواتم صرف افعال

خواتم زمان حال	خواتم ماضی مطلق و استمراری	
صرف ضعیف وقوی	صرف ضعیف	صرف قوی
مفرد	مفرد	مفرد
1. _e	1._(e)te	1.–
2. _(e)st	2. _(e)test	2._(e)st
3. _(e)t	3._(e)te	3._
جمع	جمع	جمع
1. _en	1.-(e)ten	1.-en
2. _(e)t	2._(e)tet	2._(e)t
3. _en	3.-(e)ten	3._en

تبصره – بعضی‌از افعال در مفردزمان حال بیقاعده‌صرف میشوند . بدینقرار:

۱ - بیشتر افعال بیقاعده‌ای که در ریشهٔ مصدر آنها (e) باشد فقط در دوم وسوم شخص مفرد زمان حال حرف(e) به (i) یا (ie) تبدیل میشود ودر بعضی افعال علاوه برتغییر حرف (e) ریشهٔ مصدرشان نیز عوض میگردد .

مثلاً زمان حال هریك ازافعال (شکستن brechen) و (خواندن lesen) و(خوردن essen) و (گرفتن ـ برداشتن nehmen) بترتیب چنین میشود :

1 _ ich lese	من میخوانم	1_ ich breche	من میشکنم
2_ du liest	تو میخوانی	2_ du brichst	تو میشکنی
3- er liest	او میخواند	3_ er bricht	او میشکند
1_ ich nehme	من برمیدارم	1_ ich esse	من میخورم
2_ du nimmst	توبرمیداری	2- du ißt	تو میخوری
3_er nimmt	او برمیدارد	3_ er ißt	او میخورد

باید متوجه بود که هرگاه حرف آخر مصدری یکی از حروف (xو tz و z و ss و ß و s) باشد ،در دوم شخص مفرد زمان‌حال بجای((_est)فقط حرف (_t)

اضافه خواهد شد . مانند (خواندن lesen) و(خوردن essen) و (نشسته بودن sitzen) و (نفرت داشتن hassen) و(گرم کردن heizen) و (مخلوط کردن mixen) و (شوخی کردن spaßen) که دوم شخص مفرد هریك بترتیب چنین میشود :

du heizt — du haßt — du sitzt — du ißt — du liest
du mixt — و du spaßt که هریك بترتیب بجای (du liesest — و du issest و du sitzest و du hassest ...) وغیره آورده شده است

۲ - اغلب افعال بیقاعده‌ای که در ریشهٔ مصدر آنها (a و au و یا o) باشد فقط در دوم و سوم شخص مفرد زمان حال این حروف تبدیل به (ä و äu و ö) میگردد. مثلاً زمان حال هر یك از افعال (افتادن fallen) و (نگهداشتن halten) و (دویدن laufen) و (تصادم کردن stoßen) بترتیب چنین صرف میشود :

1— ich falle	من میافتم	1— ich halte	من نگهمیدارم
2— du fällst	تومیافتی	2— du hältst	تونگهمیداری
3— er fällt	او میافتد	3— er hält	او نگهمیدارد
1- ich laufe	من میدوم	1- ich stoße	من تصادم میکنم
2- du läufst	تو میدوی	2- du stößt	توتصادم‌میکنی
3— er läuft	او میدود	3— er stößt	او تصادم میکند

فعل (دانستن wissen) استثنائاً در مفرد زمان حال بیقاعده ولی در جمع باقاعده صرف میشود :

مفرد		جمع	
ich weiß	من میدانم	wir wissen	مامیدانیم
du weißt	تو میدانی	ihr wißt	شمامیدانید
er weiß	اومیداند	sie wissen	ایشان‌میدانند

3. Modalverben :

۳ - افعال شبه‌معین در مفرد زمان حال وجه اخباری نیز بیقاعده صرف میشوند ولی در جمع مانند افعال باقاعده صرف خواهند گشت . مانند :

مصدر	ماضی‌مطلق	اسم‌مفعول
1- können توانستن	konnte توانست	gekonnt توانسته

Präsens زمان حال

مفرد		جمع	
ich kann	من میتوانم	wir können	ما میتوانیم
du kannst	تومیتوانی	ihr könnt	شمامیتوانید
er kann	اومیتواند	sie können	ایشان‌میتوانند

مصدر	ماضی‌مطلق	اسم‌مفعول
2_ **wollen** خواستن	wollte خواست	gewollt خواسته

Präsens زمان‌حال

مفرد		جمع	
ich will	من میخواهم	wir wollen	مامیخواهیم
du willst	تومیخواهی	ihr wollt	شما میخواهید
er will	او میخواهد	sie wollen	ایشان‌میخواهند

مصدر	ماضی‌مطلق	اسم‌مفعول
3 - **müssen** مجبوربودن	muβte مجبوربود	gemuβt مجبور بوده

Präsens زمان‌حال

مفرد		جمع	
ich muβ	من مجبورم	wir müssen	ما مجبوریم
du muβt	تومجبوری	ihr müβt	شما مجبورید
er muβ	او مجبور است	sie müssen	ایشان‌مجبورند

مصدر	ماضی‌مطلق	اسم‌مفعول
4 _ **sollen** بایستن	sollte بایست	gesollt بایسته

Präsens زمان‌حال

مفرد		جمع	
ich soll	من باید	wir sollen	ما باید
du sollst	توباید	ihr sollt	شما باید
er soll	او باید	sie sollen	آنها باید

(باید متوجه بود که درمعنای فعل müssen اجباری هست ولی در فعل sollen چندان اجباری نیست) .

اسم مفعول	ماضی مطلق	مصدر
مجاز بوده gedurft	مجازبود durfte	5 ـ dürfen مجازبودن

زمان حال Präsens

جمع		مفرد	
ما مجازیم	wir dürfen	من مجازم	ich darf
شما مجازید	ihr dürft	تومجازی	du darfst
ایشان مجازند	sie dürfen	او مجاز است	er darf

اسم مفعول	ماضی مطلق	مصدر
مایل بوده gemocht	مایل بود mochte	6 ـ mögen میل داشتن

زمان حال Präsens

جمع		مفرد	
ماميل‌داريم	wir mögen	من میل‌دارم	ich mag
شماميل‌داريد	ihr möget	تومیل‌داری	du magst
ایشان میل‌دارند	sie mögen	اومیل دارد	er mag

تبصره - بادانستن سه صورت اصلی هریك از افعال شبه معین که قبل از زمان حال آنها آورده شده است میتوان زمانهای مختلف هر یك را مطابق **جدول خواتم صرف افعال** بآسانی صرف نمود . ضمناً باید دانست که ماضی نقلی وماضی بعید تمام افعال بیقاعدهٔ شبه معین بکمك فعل داشتن صرف میشوند :

مثلاً صرف ماضی مطلق ونقلی وبعید ومستقبل فعل شبه معین توانستن (können) چنین میشود :

اسم مفعول	ماضی مطلق	مصدر
(توانسته gekonnt	توانست konnte	توانستن können

Imperfekt ماضی‌مطلق

مفرد		جمع	
ich konnte	من توانستم	wir konnten	ماتوانستیم
du konntest	توتوانستی	ihr konntet	شماتوانستید
er konnte	او توانست	sie konnten	ایشان‌توانستند

Perfekt ماضی‌نقلی

ich habe gekonnt — من توانسته‌ام (وغیره)

Pluspuamperfekt ماضی بعید

ich hatte gekonnnt — من‌توانسته بودم (تاآخر)

Futurum مستقبل اول

ich werde können — من‌خواهم توانست(وغیره)

Futur Perfekt مستقبل‌دوم

ich werde gekonnt haben — من‌خواهم توانست (قبل ازاینکه...)

بهمین‌طریق است صرف سایر افعال شبه معین در زمانهای مختلف فقط باید دانست که این قبیل افعال باستثنای دو فعل خواستن wollen و گذاردن lassen وجه امری ندارند . ضمناً امر این‌دو فعل بدینقرار است :

wolle !	بخواه !	woll(e)t !	بخواهید!
laβ !	بگذار !	lasset ! یا (laβt !)	بگذارید!

تبصره— زمان حال فعل گذاردن (lassen) نیز بیقاعده صرف میشود و این فعل را از لحاظ‌اینکه افعال‌اصلی بعد ازصرف آن درجمله بصورت مصدر میآیندمیتوان جزو شبه معین محسوب داشت .

مصدر	ماضی‌مطلق	اسم‌مفعول
lassen گذاردن ـ اجازه‌دادن	lieβ	gelassen

زمان حال‌فعل گذاردن

مفرد		جمع	
ich lasse	من‌میگذارم	wir lassen	ماميگذاريم
du läβt	تو میگذاری	ihr laβt	شما میگذارید
er läβt	او میگذارد	sie lassen	ایشان‌میگذارند

افعالی که بکمك فعل معین گذاردن (lassen)در زبان آلمانی بکارمیروند ، اولاً فاعل هردو فعل یکی است ، ثانیاً فقط فعل شبه‌معین در زمانهای مختلف صرف شده وفعل‌اصلی بدون صرف‌بصورت مصدر بآخر جمله میرود ، ولی در زبان فارسی‌هردو فعل صرف شده‌وفاعلشان‌باهم اختلاف دارند . این مطلب از جملهٔ آلمانی زیر وترجمهٔ آن بفارسی کاملاً آشکار میگردد :

Ich **lasse** ihn mit meinem Füller **schreiben** .

من میگذارم او باخودنویسم بنویسد .

توضیح- در جملهٔ آلمانی بالا **ich** فاعل هردو فعل بوده وفعل اصلی بصورت مصدر بآخر جمله رفته است ، ولی درترجمهٔ آن بفارسی فعل اصلی صرف شده وفاعل فعل شبه معین گذاردن **من** وفاعل فعل اصلی نوشتن **او** میباشد .

در سایر افعال شبه‌معین که‌بکمك افعال دیگر در جملات آلمانی بکار میروند نیز فعل اصلی بصورت مصدر بدون صرف بآخر جمله میرود واختلافشان باترجمهٔ آنها بفارسی‌فقط صرف نشدن فعل دوم میباشد ، ولی از لحاظ اینکه‌فاعل هردوفعل یکی‌است تفاوتی ندارند . مثال :

Helga **muβ** ihrer Mutter **helfen** . — هلگا بایدبمادرش کمك کند .

Er **wollte** diesen Brief **lesen** . — او میخواست این‌نامه‌را بخواند .

Ich **kann** sehr gut **schwimmen** . — من خیلی‌خوب میتوانم شنا کنم .

Du **sollst** dieses Buch nicht **lesen** . — تونباید این‌کتاب را بخوانی .

Darf ich ins Kino **gehen** ? — آیا اجازه‌دارم بسینما بروم ؟

In diesem Zimmer **darfst** du nicht **rauchen** .

در این اطاق اجازه نداری سیگار بکشی .

Er **mag** nie zu Hause **bleiben** . — او هرگزمایل نیست درخانه‌بماند .

Er **mag** keine Kartoffeln **essen** . — او میل‌ندارد سیب‌زمینی‌بخورد .

Wir **könen** Deutsch **verstehen** und **sprechen** .

ما میتوانیم آلمانی بفهمیم وحرف بزنیم .

گاهی بعضی از افعال‌اصلی‌ومستقل نیز درجمله باعث‌میشوند که فعل دوم‌بصورت مصدر بآخر جمله برود مثلاً :

Hören Sie den Lehrer sprechen? آیا صحبت کردن معلم رامیشنوید ؟

Sehen Sie mich gehen? رفتن مرا می بینید ؟

افعال شبه‌معین‌ممکن‌است بطور مستقل وتنها نیز درجمله بکار روند . مثال:

Was kannst du auswendig? چه چیزی‌را ازحفظ میدانی ؟

Ich kann viele Gedichte. اشعار زیادی میدانم (بلدم) .

Was wollen Sie eigentlich von mir? اصولاً از من چه‌میخواهید ؟

Ich will mein Recht. من حقم رامیخواهم .

Sie heiratet, weil sie muβ. او ازدواج میکند ، زیرا مجبور است .

Lass mich in Ruhe. مرا راحت بگذار .

Ich mag kein Fleisch. من گوشت میل ندارم .

ماضی نقلی و ماضی بعید افعال شبه‌معین که‌بکمك فعل داشتن ساخته وصرف میشوند نیز مانند افعال اصلی درجملات بکار میروند . مثال :

Das habe ich nicht **gewollt**. این‌را نمیخواسته‌ام .

Du hast es **gedurft**. تو مجاز بوده‌ای .

Heute hat er sein Gedicht nicht **gekonnt**.

او امروز شعرش را بلد نبوده است .

ماضی نقلی‌و بعید افعال شبه معین باسایر افعال

چنانچه قبل از افعال شبه‌معین مصدر فعل‌اصلی دیگری واقع گردد فعل‌شبه‌معین در ماضی نقلی و ماضی بعید بجای اسم مفعول بصورت مصدر بعداز فعل اصلی در آخر جمله قرار خواهد گرفت . مثال :

Er hat auf der Straβe spielen **wollen**. بجای (gewollt)

او میخواسته است درخیابان بازی کند .(ماضی‌نقلی) .

Du hattest mit uns kommen **dürfen**. بجای (gedurft)

تو اجازه داشته بودی باما بیائی . (ماضی‌بعید) .

Ich habe leider nicht Deutsch sprechen **können**. بجای (gekonnt)

من متأسفانه نتوانسته‌ام آلمانی حرف بزنم . (ماضی‌نقلی).

Er hat gestern in Paris bleiben **müssen**. بجای (gemußt)

او دیروز مجبور بوده است در پاریس بماند.(ماضی‌نقلی) .

Dein Freund hatte im Garten arbeiten **wollen**. بجای (gewollt)

دوست تو خواسته بود در باغ کار کند (ماضی‌بعید).

تبصره ـ قاعدهٔ قرار گرفتن فعل اصلی‌قبل از فعل شبه‌معین درزمانهای مرکب ماضی نقلی وبعید نسبت بافعال ذیل نیز جاری است :

helfen	کمک کردن	hören	شنیدن	sehen	دیدن
lassen	گذاردن	brauchen	لازم داشتن		

چند مثال در جمله :

Er hat mir die Arbeit tun **helfen**.

او بمن در انجام دادن کار کمک کرده است ؟

Wir haben ihn gestern singen **hören**.

ما دیروز آواز خواندن اورا شنیده‌ایم .

Ich habe meinen Freund kommen **sehen**. من آمدن‌دوستم را دیده‌ام.

Die Mutter hat die Kinder spielen **lassen**.

مادر بازی کردن بچه‌ها را اجازه داده است .

Das hast du nicht zu tun **brauchen**.

تو انجام دادن آنرا احتیاج نداشته‌ای .

معلوم است هردو فعل دیگر غیر از افعال شبه‌معین و افعال شنیدن ، دیدن ، کمک کردن ، لازم داشتن وگذاردن که در جمله‌ای آورده شود یکی از دوفعل‌مصدر بوده ودیگری در زمانهای مرکب ماضی نقلی وبعید بصورت اسم مفعول بآخر جمله خواهد رفت . مثال :

Herr Karl **ist** eine Stunde vor dem Kino stehen **geblieben**.

آقای **کارل** نیمساعت جلوی سینما ایستاده است .

Nach dem Abendessen sind wir spazieren **gegangen**.

ما بعد از شام بگردش رفتیم (رفته‌ایم) .

تمرین ۸

نامهٔ زیر رابفارسی ترجمه کرده ضمناً بکلیهٔ افعالی که درشت‌تر وباحروف سیاه بچاپ رسیده « مخصوصاً افعال شبه‌معین » توجه کنید که چگونه در عبارات این نامه بکار برده شده است .

Hamburg, den 6. 4. 1962

Lieber Walter!

Ich **habe** Dir schon lange **schreiben wollen**, aber bis jetzt **habe** ich keine Zeit dazu **finden können**. In der Schule **haben** wir sehr viel zu **tun gehabt** und ich **habe** in der Woche vor den Prüfungen viel **lernen müssen**. Darum **habe** ich Dich auch nicht **besuchen können**. Nun aber **sind** die Prüfungen vorüber. Sie **waren** nicht so sehr schwer und ich **habe** fast alle Fragen richtig **beantworten können**.

Jetzt **habe** ich wieder mehr Zeit und ich **werde** nicht so viel **arbeiten müssen**. Gestern **bin** ich den ganzen Nachmittag auf dem Eis **gewesen**. Morgen **will** ich sehr früh **aufstehen** und das herrliche Schauspiel des Sonnenaufgangs **genießen**.

Ich **hoffe**, Du **wirst** am Sonntag **kommen können**. Ich **weiß**, hier **wird** es Dir sicher **gefallen**.

Schreibe mir ob du kommst.

Dein Freund

Robert.

افعال مرکب

Zusammengesetzte Verben .

باول مصدر بسیاری از افعال ممکن است کلمات یاسیلابهائی افزوده گشته ومعانی آنها را گاهی تغییر وزمانی تشدید یامعکوس نمایند . مثال :

مصدر فعل مرکب		مصدر فعل ساده	
شروع کردن	anfangen	گرفتن	fangen
فروختن	verkaufen	خریدن	kaufen
ایستادن	stehen bleiben	ماندن	bleiben
مراجعت کردن	zurückkommen	آمدن	kommen
باز کردن	aufmachen	انجام دادن - ساختن	machen
عزیمت کردن	abfahren	حرکت کردن باوسائط نقلیه	fahren
تصمیم گرفتن	entscheiden	متارکه کردن - جدا کردن	scheiden
سوار شدن (بتوی اتومبیل)	einsteigen	بالا رفتن	steigen

تبصره - سیلابی که باول مصدر هر فعل اضافه گردد آنرا **پیش سیلاب** (Die Vorsilbe) گویند که بزبان فارسی **پیشوند** یا **پیشاوند** نیز گفته میشود.

درزبان آلمانی دسته‌ای از پیش‌سیلابها بهرفعلی که اضافه شوند در زمانهای مضارع وماضی مطلق وامر موقع صرف از فعل جدا شده و بعد از آن قرار میگیرند . مثلاً صرف فعل مرکب anfangen بمعنای شروع کردن بدینقرار است :

صرف کوچك:

وجه امری	ماضی مطلق	زمان حال (مضارع)
angefangen شروع	fing an شروع کرد	anfangen شروع کردن
fangen Sie an	ich fing an	ich fange an
شروع کنید	شروع کردم	شروع میکنم

چنانچه این قبیل افعال مرکب در جمله‌ای بکار روند پیش‌سیلاب آنها در زمانهای مضارع و ماضی‌مطلق و امر نیز از فعل جدا شده و در آخر جمله قرار میگیرد . مثال :

Ich fange die Arbeit an . — من کار را شروع میکنم .

Wir fahren um 8 Uhr von Frankfurt ab .

ما در ساعت هشت ازفرانکفورت عزیمت میکنیم . (خواهیم کرد) .

برادرت ازهمان‌راه‌برگشت . . Dein Bruder ging denselben Weg **zurück**

پنجره‌را بازکنید ! Machen Sie das Fenster **auf** !

دستهٔ دیگری از پیش‌سیلابها یافت میشوند که موقع صرف ابداً از فعل جدانمیگردند. مانندافعال: (فروختن **verkaufen**)و(دریافت کردن**bekommen**) وغیره که پیش‌سیلابهای (ver) و (be) ازآنها جدا نمیشوند .

اینگونه افعال‌مرکب را که پیش‌سیلابشان موقع صرف ویادر جملات از فعل جدامیشوند ، **افعال‌جداشدنی** (Trennbare Verben) وچنانچه‌جدا نشوند ، **افعال جدانشدنی** (Untrennbare Verben) گویند .

تبصره - معمولاً وقتی پیش‌سیلاب از فعلی جدا میشودکه موقع تلفظ تکیه وسنگینی صدا روی پیش‌سیلاب بیفتدواگر سنگینی صدا روی حرف باصدای ریشهٔ فعل قرار گیرد در اینصورت پیش‌سیلاب از فعل جدا نخواهد شد مثلاً در فعل « شروع کردن **anfangen**» که‌فشار وسنگینی صدا موقع تلفظروی‌پیش‌سیلاب (**an**) قرار میگیرد در صرف یا درجمله‌ای از فعل مرکب جدا خواهد شد ، ولی درفعل : « فهمیدن **verstehen**» که موقع تلفظ تکیه وسنگینی صدا روی‌حرف صدادار (e) که در ریشهٔ (steh) فعل است میافتد پیش‌سیلاب(**ver**) از چنین فعلی جدا نخواهد شد. بنابراین معلوم شدکه پیش‌سیلابهائی‌که بافعال اضافه میگردند بدو دسته تقسیم میگردند : جدا شدنی و جدا نشدنی .

۱ - پیش سیلابهای عمده وکلماتی‌که از فعل جدا میشوند بدینقرارند :

zu, hin › her › vor , mit › fort , ein , aus, auf › ab › an و **statt , acht , zurück› herab › herein › heraus › herauf , hinein empor › weg › › heim , teil** وغیره .

۲ - پیش‌سیلابها وکلماتی‌که از فعل جدا نمیشوند بدینقرارند :

, voll , emp › ent › miß › ent › ge , zer › ver › er › be ob › hinter وغیره .

تبصره - گاهی جدا شدن یانشدن پیش‌سیلابها مربوط بمعنای فعل است . بیشترافعالی‌که باپیش‌سیلابها وحروف اضافهٔ (بوسیلهٔ- ازمیان durch) و (بالای - راجع به über) و(دور - اطراف - بخاطر um) و (زیر unter) و(پر voll)

و (دوباره wieder) و (مخالف wider) ممکن است از افعال مرکب جدا شوند یا نشوند . دراینصورت معنای چنین افعال متفاوت خواهد بود (حقیقی ویامجازی) . اغلب افعال موقعی که پیش‌سیلابها جدا نشوند معنی حقیقی خود را از دست میدهد . در اینصورت معلوم است تکیهٔ صدا روی حرف صدادار ریشهٔ فعل خواهد افتاد واگر فشار صدا روی پیش‌سیلاب قرارگیرد حرف اضافه از فعل جدا خواهد شد . مانند :

1 _ **durch**schneiden : Die Mutter schneidet den Apfel **durch** .

مادر سیب‌را دوقسمت میکند. بدو قسمت کردن(با کارد)

2 - durchschn**e**iden : Das Schiff durschn**e**idet die Wellen .

کشتی امواج را میشکافد . شکافتن

1 _ **Über**setzen : Er setzt die Leute mit seinem Boot **über** .

اوباقایقش مردم را از رودخانه میگذراند گذراندن

2_ übers**e**tzen: Mein Bruder übers**e**tzt den Brief ins Deutsch

برادرم نامه‌را بآلمانی ترجمه میکند . ترجمه کردن

توضیح ـ درجملات (1و2) هرقسمت‌از افعال درشت‌تر چاپ شده است تکیه وسنگینی صدا روی آنها قرارخواهدگرفت .

همچنین است در افعال مرکب : (شخصی را بزیرگرفتن umfạhren) و (سواره‌بدور محلی حرکت کردن ụmfahren) وغیره .

وجه‌امری

Imperativ

فعل امربرای خطاب بیك یا چند نفر بصورت امر ، اخطار ، خواهش ، اندرز ویا آرزو بکار میرود . مثال :

۱ - بصورت **امر** : برو ! - بیائید ! ۲ ـ **اخطار** : سبقت نگیرید !

۳ ـ **خواهش** : ببخشید ! ـ رحم کنید ! ٤ ـ **اندرز** : سحرخیز باش تاکامروا باشی ! ٥ ـ **آرزو** : همیشه شاد وخرم باشید !

این وجه عموماً غیر از زمان حال صورت دیگری نداشته و شامل صیغه‌های‌دوم وسوم‌شخص مفرد ، اول ودوم شخص‌جمع وسوم‌شخص جمع‌برای مخاطب‌محترم‌میباشد .

(معلوم است شخص بخود امر نمیکند مگر آنکه نفس یا قلب خود را مخاطب قرار داده باشد ودر اینحال است که نفس یاقلب خود را بمنزلهٔ سوم شخص فرض میکند . بنابراین اول شخص زمان‌حال برای ساختن فعل امر بکار نمیرود) .

فعل امر برای خطاب بدوم شخص(تو) بااضافه کردن حرف(e) بریشهٔ مصدر افعالی که زمان حالشان باقاعده صرف میگردد ساخته میشود . (از حذف n مصدری نیز میتوان فعل‌امررا برای خطاب به(تو)ساخت.) ضمناً فعل‌امر درمخاطب(شما) همان دوم شخص جمع مضارع هرفعل باحذف ضمیر شخصی (ihr) میباشد . مثال:

مصدر		فعل امر (تو)		فعل امر (شما)	
sagen	گفتن	sage !	بگو !	sagt !	بگوئید !
legen	قراردادن	lege !	بگذار!ـ قرار بده! !	legt !	قرار بدهید!
mitbringen	همراه آوردن	bringe . . . mit !	همراه بیاور!	bringt ... mit !	همراه بیاورید!
sich waschen	خودراشستن	wasche dich !	خودرا بشوی !	wascht euch !	خودرا بشوئید !
sein	بودن	sei !	باش !	seid !	باشید !

در افعال دو ضمیره ضمیر شخصی که درحالت (.A) مفعول بیواسطه است بعداز فعل امر قرار میگیرد وافعالی که پیش‌سیلابهای جدا شدنی دارند پیش‌سیلاب هریك نیز بعد از فعل امر واقع میشود. مانند فعل دو ضمیرهٔ (sich waschen) و (mitbringen) که جزو مثالهای بالا آورده شده است .

تبصره ــ بعضی از افعال بیقاعده که در ریشهٔ مصدر آنها (e) بوده ودر دوم شخص مفرد زمان حال تبدیل به (i یا ie) میگردد ، فعل امر چنین افعال برای‌خطاب بدوم شخص (تو) با حذف خاتمهٔ (st) دوم شخص مفرد وضمیر شخصی (du) ساخته میشود . مانند :

مصدر		دوم شخص مفرد		فعل امر (تو)	
helfen	کمك کردن	du hilfst	تو کمك‌میکنی	hilf !	کمك کن!
sprechen	حرف‌زدن	du sprichst	توحرف‌میزنی	sprich !	حرف بزن!

nehmen برداشتن du nimmst توبرمیداری nimm! بردار !

essen خوردن du ißt تومیخوری iß ! بخور !

برای خطاب سوم شخص مفرد کافی است یکی از ضمایر er , sie و یا es بعداز فعل امر آورده شود . مثال :

Schreibe er! ! بنویسد Lese er ! بخواند !

فعل امر که بطور احترام خطاب بیك یاچند نفر میشود از سوم شخص جمع مضارع هرفعل درست میشود باین طریق که اول فعل بعد ضمیر شخصی (شمایاجنابعالی Sie) آورده میشود . مثال :

سوم شخص جمع مضارع		فعل امر (Sie)	
Sie sagen	شما(جنابعالی)میگوئید	sagen Sie !	بگوئید ! (شمایاجنابعالی)
Sie lesen	شما(جنابعالی)میخوانید	lesen Sie !	بخوانید !

از اول شخص جمع مضارع هرفعل باآوردن فعل قبل از ضمیر نیز فعل امر ساخته میشود . مانند :

اول شخص جمع مضارع		فعل امر (wir)	
wir gehen	مامیرویم	gehen wir !	برویم !
wir arbeiten	ما کارمیکنیم	arbeiten wir !	کارکنیم !

فعل امر منفی :

معلوم است که هرگاه حرف‌نفی (nicht) بعد از فعل‌امر قرارگیرد خطاب بطور نهی خواهد بود . مثال :

Gehe nicht ! مرو ! Sagen Sie nicht! نگوئید!

تبصره – جملاتی که بصورت امر بکار میروند ، غالباً فعل در اول هر جمله قرار گرفته وبعدازپایان جمله علامت تعجب ، بدین شکل(!)گذاشته میشود. مانند :

Hole mir ein Glas Wasser ! برو برایم یك گیلاس آب بیاور !

Kommt nicht so spät nach Hause ! اینقدر دیر بمنزل نیائید !

Wasche dich mit kaltem Wasser ! خودرا باآب‌سرد بشوی !

Gehen wir jetzt ! حالابرویم ! Bleiben wir noch ! هنوزبمانیم !

گاهی برای تأکید در وجه امری از فعل lassen بمعنای گذاردن استفاده شده ودراینصورت ضمیر (بما ـ مارا uns) بعداز فعل گذاردن آورده میشود . مانند :

Lasst uns jetzt gehen ! حالا بگذارید (اجازه دهید) برویم !

Lasst uns beten ! بگذارید دعا بخوانیم !

گاهی ممکن است برخلاف قاعده در خطاب بدوم شخص مفرد وجمع ضمیر(du) و (شماها ihr) آورده شود ، دراینصورت هریك از دو ضمیر مذکور حالت اشاره واختصاص را داشته وفشار صدا روی آنها قرارخواهد گرفت . مانند :

Bring **du** mir das Buch ! کتابرا **تو** برایم بیاور !

Helft **ihr** diesem alten Mann , ich kann es leider nicht .

باین مرد پیر **شماها** کمك کنید ، من متأسفانه نمیتوانم(کمك کنم) .

چنانچه خطاب بطور خواهش ویا تقاضا باشد کلمهٔ (خواهش میکنم bitte)را میتوان قبل یا بعداز فعل امر آورد. مانند :

Bitte geben Sie mir das Buch !
Geben Sie mir **bitte** das Buch !
خواهش میکنم کتاب رابمن بدهید !

توضیحـ دراینگونه جملات ضمیر من (ich) آورده نمیشود .

هرگاه لازم باشد که فعل امر بطور اخطار بیان گردد ، فعل در جمله بصورت مصدر یااسم مفعول آورده میشود . مثال :

Einsteigen ! سوار شوید ! Rechts gehen ! ازسمت راست بروید !

Langsam fahren ! آهسته برانید ! (مقصود وسائط نقلیه است)

Jetzt aufgepaßt ! حالا بهوش باشید !

Rauchen (ist)verboten ! استعمال دخانیات ممنوع است !

Angetreten ! بخط بایستید !

بعضی کلمات ممکن است برای بیان امر بطور تأکید بکار روند . مانند :

Ruhe ! سکوت ! Schnell ! زود! یاالله! (یالّا)! Halt ! ایست !

صرف کوچك افعال بیقاعده بطور دسته‌بندی

Die Konjugationsgruppen der starken Verben .

چون تغییرات ریشهٔ افعال قوی یا بیقاعده درماضی مطلق واسم‌مفعول دسته‌بدسته بیکدیگر شباهت دارند ازاینجهت ذیلاً سه‌صورت اصلی (صرف کوچك) اینگونه افعال بطور دسته‌بندی آورده شده است تافرا گرفتن آنها آسانتر گردد .

معلوم است بادانستن صرف کوچك میتوان هریك از افعال بیقاعده را مطابق قواعد گفته شده درزمانهای حال وگذشته وآینده صرف نمود :

دستهٔ اول — افعالی هستند که در ریشه مصدر آنها (e یا i) بوده‌ودرماضی مطلق به(a)تبدیل‌شده‌ودر اسم‌مفعول همان حرف (e) میباشد .

مصدر (e یا i)		ماضی‌مطلق(a)		اسم‌مفعول(e)	
sehen (ie)	دیدن	sah	دید	gesehen	دیده
lesen (ie)	خواندن	las	خواند	gelesen	خوانده
essen (i)	خوردن	aß	خورد	gegessen	خورده
fressen(i)	خوردن(حیوانات)	fraß	خورد	gefressen	خورده
geben (i)	دادن	gab	داد	gegeben	داده
messen (i)	اندازه گرفتن	maß	اندازه گرفت	gemessen	اندازه گرفته
vergessen(i)	فراموش کردن	vergaß	فراموش کرد	vergessen	فراموش کرده
bitten	خواهش کردن	bat	خواهش کرد	gebeten	خواهش کرده
liegen	قرارداشتن	lag	قرارداشت	gelegen	قرارداشته
sitzen	نشسته بودن	saß	نشست	gesessen	نشسته

توضیح - چون افعال بیقاعده‌ای که در ریشهٔ مصدر آنها حرف صدادار (e) باشد در دوم وسوم شخص‌مفرد زمان حال تبدیل‌به (i) یا (ie) میشود . لذابرای

توجه باین‌قاعده بعداز مصدر هرفعل حروف ie و i در پرانتز گذاشته شده‌است‌ضمناً ماضی نقلی و بعید افعال بیقاعدهٔ دسته اول بکمك فعل معین داشتن (haben) صرف میشوند .

دستهٔ‌دوم ـ افعالی هستندکه در ریشه مصدر آنها (e ، o یا i) بوده‌ودر ماضی مطلق به (a) ودراسم مفعول بحرف (o) تبدیل میشود :

مصدر (i ـ o‌ـe)		ماضی‌مطلق (a)	اسم‌مفعول(o)
sprechen (i)	حرف‌زدن	sprach	gesprochen
brechen (i)	شکستن	brach	gebrochen
nehmen (i)	برداشتن‌ـ گرفتن	nahm	genommen
helfen (i)	کمك کردن	half	geholfen
werfen (i)	انداختن‌ـ پرتاب کردن	warf	geworfen
stehlen(i)	دزدیدن	stahl	gestohlen
sterben(i)	مردن	starb	gestorben (ist)
kommen	آمدن	kam	gekommen (ist)
beginnen	شروع کردن	begann	begonnen
schwimmen	شنا کردن	schwamm	geschwommen (ist،hat)

توضیح ـ هرجا بعداز اسم مفعول درپرانتز ist گذاشته شده مقصوداین‌است که ماضی نقلی وماضی بعید چنین‌افعال بکمك فعل‌معین بودن (sein) صرف میشوند وبقیهٔ افعال که بعد از اسم‌مفعول آنهاپرانتزی نمیباشد بکمك‌فعل‌معین‌داشتن (haben) صرف‌خواهند شد . (فعل schwimmen باهردو فعل معین‌صرف‌میشود) .

دستهٔ‌سوم ـ افعالی‌هستندکه در ریشهٔ مصدر آنها (i) بوده ودرماضی مطلق به (a) ودر اسم‌مفعول به(u) تبدیل میشود :

مصدر (i)		اسم (a)	اسم‌مفعول(u)
binden	بستن ـ جلد کردن	band	gebunden
finden	یافتن	fand	gefunden
singen	آواز خواندن	sang	gesungen

springen	جهیدن	sprang	gesprungen
trinken	آشامیدن	trank	getrunken
sinken	فرورفتن-غرق شدن	sank	gesunken (ist)
zwingen	فشار آوردن ـ مجبور کردن	zwang	gezwungen
verschwinden	ناپدید شدن	verschwand	verschwunden

دستهٔ چهارم - افعالی هستند که در ریشهٔ مصدر آنها (ei) بوده و در ماضی‌مطلق واسم‌مفعول تبدیل به (i) میشود :

مصدر (ei)		ماضی‌مطلق (i)	اسم‌مفعول (i)
beißen	گاز گرفتن	biß	gebissen
leiden	رنج کشیدن ـ تحمل کردن	litt	gelitten
schneiden	قطع کردن ـ بریدن	schnitt	geschnitten
reiten	سواری کردن (با اسب وغیره)	ritt	geritten (ist و hat)
streichen	اصطکاک دادن	strich	gestrichen
pfeifen	سوت زدن	pfiff	gepfiffen
greifen	بدست گرفتن (مداد وغیره)	griff	gegriffen
gleichen	مطابقت کردن	glich	geglichen
zerreißen	پاره کردن	zerriß	zerrissen

توضیح- ماضی‌مطلق وماضی بعید دستهٔ چهارم بکمك فعل‌معین داشتن (haben) صرف میشوند . فقط فعل سواری کردن (reiten) بمقتضای مقصود جمله گاهی با کمك فعل داشتن و گاهی بودن صرف خواهد شد .

دستهٔ پنجم - افعالی هستند که در ریشهٔ مصدر آنها (ei) بوده ودر ماضی مطلق واسم مفعول تبدیل به (ie) میشود :

مصدر (ei)		ماضی مطلق (ie)	اسم مفعول (ie)
bleiben	ماندن	blieb	geblieben (ist)
schreiben	نوشتن	schrieb	geschrieben
schweigen	ساکت شدن	schwieg	geschwiegen

schreien	فریاد کردن	schrie	geschrien
scheiden	جداشدن ـ طلاق‌دادن	schied	geschieden
steigen	بالارفتن-صعود کردن	stieg	gestiegen (ist)
verzeihen	بخشیدن-طلب‌عفو کردن	verzieh	verziehen
leihen	قرض کردن	lieh	geliehen
reiben	سائیدن	rieb	gerieben
scheinen	درخشیدن	schien	geschienen

دستهٔ ششم - افعالی هستند که در ریشهٔ مصدر آنها (au-e_a) بوده ودر ماضی مطلق ie یا i) تبدیل شده ودر اسم مفعول همان (a) میباشد:

مصدر (au_e_a)		ماضی‌مطلق (ie)	اسم‌مفعول (a)
fallen	افتادن	fiel	gefallen (ist)
schlafen	خوابیدن	schlief	geschlafen
blasen	دمیدن	blies	geblasen
raten	نصیحت کردن	riet	geraten
lassen	گذاردن - اجازه‌دادن	ließ	gelassen
braten	کباب کردن	briet	gebraten
halten	نگاهداشتن	hielt	gehalten
laufen	دویدن	lief	gelaufen
gehen	رفتن	ging	gegangen (ist)

توضیحـ بیشتر افعال بیقاعده‌ای که‌مانند دستهٔ‌ششم در ریشهٔ‌مصدرشان (a) باشد در دوم وسوم‌شخص مفرد درزمان حال حرف (a) تبدیل به (ä) میشود ،

دستهٔ هفتم - افعالی هستند که در ریشهٔ مصدر آنها (ie) بوده ودرماضی مطلق واسم‌مفعول تبدیل‌به (o) میشود :

مصدر (ie)		ماضی‌مطلق (o)	اسم‌مفعول (o)
ziehen	کشیدن(چیزی بطرفی)	zog	gezogen(ist , hat)
genießen	متمتع‌شدن‌ـ لذت‌بردن	genoß	genossen

fliegen	پریدن	flog	geflogen (ist,hat)
gieβen	ریختن (آب وغیره)	goβ	gegossen
verlieren	کم کردن ـ باختن	verlor	verloren
schlieβen	قفل کردن ـ بستن	schloβ	geschlossen
schieben	راندن وفشار دادن	schob	geschoben
biegen	خم کردن	bog	gebogen
bieten	عرضه داشتن	bot	geboten
flieβen	جریان داشتن	floβ	geflossen (ist)
riechen	بودادن	roch	gerochen
schieβen	تیر انداختن-شلیك کردن	schoβ	geschossen
sieden	جوشیدن ـ جوشانیدن	sott	gesotten
wiegen	وزن کردن	wog	gewogen

دستهٔ هشتم - افعالی هستند که در ریشهٔ مصدر آنها (a) بوده و درماضی مطلق به (u) ودر اسم مفعول به (a) تبدیل میشود :

مصدر (a)		ماضی مطلق (u)	اسم مفعول (a)
fahren	سواره رفتن	fuhr	gefahren (ist,hat)
backen	پختن (نان وغیره)	buck	gebacken
schlagen	زدن	schlug	geschlagen
laden	بار کردن	lud	geladen
tragen	حمل کردن-بردن	trug	getragen
schaffen	خلق کردن-ایجاد کردن	schuf	geschaffen
waschen	شستن	wusch	gewaschen
wachsen	روئیدن ـ نمو کردن	wuchs	gewachsen (ist)

توضیح - بیشتر افعال بیقاعده‌ای که مانند دستهٔ هشتم در ریشهٔ مصدرشان (a) باشد در دوم وسوم‌شخص مفرد زمان‌حال حرف (a) تبدیل‌به (ä) میشود .

تذکار - صرف کوچك افعال مختلط از قبیل :

۱ (denken فکر کردن dachte gedacht) وغیره قبلاً آورده شده است .

افعالی که صرف آنها متغیر است

Die Verben mit schwankender Konjugation.

بعضی از افعال بدون اینکه معنی آنها تغییر کند گاهی **ضعیف**(باقاعده) و گاهی **قوی** (بی‌قاعده)صرف میشوند . مانند :

اسم‌مفعول	ماضی‌مطلق		مصدر	صرف
geschallt	schallte	پیچیدن‌صدا	schallen=	ضعیف
geschollen	scholl	» »	schallen =	قوی
gesendet	sendete	گسیل‌داشتن-فرستادن	senden =	ضعیف
gesandt	sandte	» »	senden =	قوی
gesaugt	saugte	مکیدن	saugen=	ضعیف
gesogen	sog	»	saugen =	قوی

(صورت قوی چنین افعال اولیتر است) .

مصدر بعضی از افعال یکی بوده ولی دارای دو معنی‌میباشند و در نتیجه‌بطور ضعیف یا قوی بشرح زیرصرف میشوند :

اینگونه افعال هرگاه بصورت**فعل‌متعدی** (دارای مفعول) بکار روند **ضعیف** واگر بطور**فعل‌لازم** (بدون‌مفعول)استعمال‌شوند **قوی**صرف‌خواهند شد .

مثال :

اسم‌مفعول	ماضی‌نقلی		مصدر	صرف
erschreckt	erschreckte	ترسانیدن	erschrecken =	ضعیف
erschrocken	erschrak	ترسیدن	erschrecken =	قوی
gehängt	hängte	آویزان کردن	hängen =	ضعیف
gehangen	hing	آویزان‌بودن	hängen=	قوی
gepflegt	pflegte	مراقبت کردن	pflegen =	ضعیف
gepflogen	pflog	مواظب‌ومراقبت‌بودن	pflegen=	قوی

چند مثال درجمله :

1 - Das laute Geschrei hat ihn **erschreckt**.

فریاد بلند(جیغ ـ هیاهو) اورا مضطرب ساخته‌است . (فعل‌متعدی) .

2 - Er **erschrak** vor dem Hund . او از سگ ترسید(فعل‌لازم).

1 - Ich habe den Mantel in die Garderobe **gehängt**

من پالتورا در رختکن آویزان کرده‌ام (فعل‌متعدی)

2 - Der Mantel **hing** in der Garderobe .

پالتو در رختکن آویزان بود (فعل لازم)

1- Die Krankenschwester hat diesen Kranken lange **gepflegt** .

پرستار(زن) این بیمار را مدتی پرستاری کرده‌است . (فعل‌متعدی)

2— Er **pflegte** morgens um sechs Uhr **aufzustehen** .

او عادت داشت (مراقب بود) صبحها ساعت‌شش از خواب برخیزد . (فعل‌لازم)

افعال شخصی

Persönliche Verben

افعال شخصی افعالی هستند که فاعل آنها خواه اسم یاضمیر شخصی باشدهمیشه معلوم ومعین است . مانند فعل دیدن که میتوان گفت :

« شاگرد تخته‌را می‌بیند » .یا «او تخته‌رامی‌بیند» . این‌قبیل‌افعال عبارتند از :

hören	شنیدن	sehen	دیدن	grüßen	سلام کردن
halten	نگاهداشتن	lesen	خواندن	fragen	پرسیدن
	وهزاران فعل‌دیگر ... kommen		آمدن	schreiben	نوشتن

افعال غیرشخصی

Unpersönliche Verben

افعال غیر شخصی افعالی هستند که فاعل معلوم و معینی نداشته ودراین افعال همیشه بجای فاعل ضمیر نامعین(**es**) بکار برده میشود .

اینگونه افعال درچند مورد بکار میروند :

۱ — برای بیان پدیده‌های طبیعت از قبیل برف وباران ورعد وبرق، گرمی وسردی هوا وامثال آنها . مانند :

schneien	برف آمدن	regnen	باریدن (باران)
blitzen	برق‌زدن	donnern	رعد زدن

hageln	تگرگ باریدن	wehen	وزیدن(باد)
warm sein	گرم بودن	dunkeln	تاریك شدن
frieren	یخ بستن-چائیدن		

۲ - بعضی از افعال شخصی که دلالت بر پدید آمدن تحریکات روحی ، لذات نفسانی و تمایلات جسمانی و عدم آن مینمایند ممکن است بصورت غیرشخصی نیز بکار روند :

sich freuen	خوشحال شدن	sich ärgern	متغیر وعصبانی شدن
gefallen	مورد پسند واقع شدن	sich wundern	متعجب شدن
gelüsten	میل واشتیاق داشتن	jammern	غم انگیز شدن
träumen	خواب دیدن	frösteln	یخ کردن (از سرما)
hungern	گرسنه شدن	bereuen	پشیمان شدن
behagen	خوش آمدن	grauen	وحشت داشتن-منزجر بودن

همچنین افعال شخصی که فقدان ونقص چیزی را برسانند نیز ممکن است بشکل غیر شخصی بکار روند :

fehlen	غائب بودن - فاقد بودن	mangeln	فاقد بودن-ناقص بودن

صرف افعال غیر شخصی

Konjugation der unpersönlichen Verben

باید متوجه بود که فقط سوم شخص مفرد افعال غیر شخصی در زمانهای حال وگذشته وآینده صرف شده وقبل از هرفعل ضمیر نامعین (es) قرار میگیرد . مثلاً صرف فعل باقاعدهٔ غیرشخصی باران باریدن (regnen) در وجه اخباری بدینقرار است:

ماضی مطلق		**زمان حال (مضارع)**	
es regnete	باران بارید	es regnet	باران میبارد
ماضی بعید		**ماضی نقلی**	
es hatte geregnet	باران باریده بود	es hat geregnet	باران باریده است
مستقبل دوم		**مستقبل اول**	
es wird geregnet haben	باران خواهد بارید (قبل ازاینکه ...)	es wird regnen	باران خواهد بارید

تبصره - اولاً: افعال غیر شخصی ، وجه‌امری و نوع مجهول را ندارند .ثانیاً اینگونه افعال درزمانهای‌مرکب(ماضی‌نقلی و بعید)بکمك فعل معین داشتن(**haben**) صرف میشوند باستثنای فعل (اتفاق افتادن **geschehen**) که بکمك فعل معین بودن (**sein**) صرف خواهد شد . مانند : اتفاق افتاده است **es ist geschehen**

بنابراین تمام افعالی‌که بطور غیرشخصی بکار میروند بادانستن صرف کوچك هر يك از آنها صرف زمانهای مختلفشان آسان خواهد بود .

چندمثال درجمله :

Es klopft an die Tür . در میزنند .

Es lärmt auf der Straβe . درخیابان سروصداست .

Es regnete gestern den ganzen Tag . دیروز تمام روز باران آمد .

Es nützt mir nichts . برای من هیچ‌فایده‌ای ندارد .

Es hungert mich . گرسنه‌ام .

Es blitzte und donnerte die ganze Nacht . تمام‌شب رعدوبرق‌میزد.

Es freut mich sehr . خیلی‌مسرورم(خیلی خوشوقتم) .

چند موضوع را باید دربارهٔ افعال‌غیرشخصی مورد توجه قرارداد :

۱ ـ بعداز (هست **es ist**) و(هستند **es sind**)همیشه‌حالت‌فاعلیت(.N)میآید:

Es ist ein Buch auf dem Tisch . روی‌میز کتابی است .

Es sind sechs Stühle in diesem Zimmer . دراین‌اطاق شش‌صندلی است .

Wieviel Uhr ist es ? چه ساعتی است (ساعت چنداست)؟

Es ist elf Uhr . ساعت یازده است .

۲ ـ بعد از (موجود است ـ یافت میشود **es gibt**) همیشه حالت مفعول بیواسطه (.A) میآید :

Es gibt dort einen groβen Garten. آنجا باغ بزرگی یافت‌میشود .

۳- بعد از (میگذرد **es geht**) و(موردپسنداست **es gefällt**) همیشه حالت مفعول بواسطه (.D) میآید :

Wie **geht** es deinem Bruder ? حال برادرت چطور است ؟
چگونه میکنرد بمال‌تو برادر

Meinem Bruder **geht es** gut . حال برادرم خوب‌است .

Wie **gefällt es** Ihnen hier ? اینجاراچطورمی‌پسندید؟ (اینجاچطوراست ؟)

Es gefällt mir sehr gut . خیلی مورد پسند من‌است .

موارد بکار بردن زمانهای مختلف افعال

Gebrauch der Formen des Verbs

هر عمل وحالت یاحادثه‌ای که توسط فعل بیان میشود در زمانهای مختلف حال وگذشته ویاآینده واقع میگردد وهریك از زمانها درموارد بخصوصی بکار میروند . از اینقرار :

۱ - مضارع اخباری - مضارع دلالت بر زمان حال و آینده میکند ودر زبان آلمانی درچند مورد بشرح زیر بکار میرود :

a) برای عملی که در زمان حال واقع‌شده وبخواهند درهمان وقت از وقوع آن خبر دهند . ولو آن عمل از زمان گذشته شروع شده وتازمان آینده ادامه داشته باشد . مثال :

Mein Bruder singt . برادرم آواز میخواند .

برای اینکه معلوم گردد که عملی درچه موقع از زمان حال انجام میگیرد معمولاً قید زمان آورده میشود :

Wir gehen **jetzt** ins Kino . ماحالا بسینما میرویم .

باتعیین وقت بوسیله قید یاکلمات دیگر ممکن است عملی رابیان کنند که از زمان گذشته شروع شده وتازمان حال ادامه داشته باشد :

Meine Eltern wohnen **seit zwei** Jahren in Hamburg .

والدینم‌از دوسال باینطرف‌در**هامبورگ** مسکن دارند .

همچنین باآوردن قید ممکن است عملی را بیان‌کرد که از زمان حال شروع شده وتا زمان آینده ادامه داشته باشد :

Ich bleibe zwei Tage in diesem Hotel . من‌دو روز دراین‌هتل میمانم .

b) برای عملی که فقط در زمان آینده واقع میشود مخصوصاً موافقی که زمان آینده توسط یکی از قیود زمان از قبیل : زود (bald) - فردا (morgen) - هفتهٔ آینده (nächste Woche) وغیره مشخص گردد :

Mein Freund besucht mich **morgen**.

فردا دوستم از من دیدن میکند (یعنی در آینده دیدن خواهد کرد) .

Nächste Woche fährt mein Sohn nach Deutschland

هفتهٔ آینده پسرم بآلمان حرکت میکند (حرکت خواهد کرد) .

c) برای بیان عمل یا حالتی تنها درزمان حال واقع نمیشود بلکه مانند یك امر کلی یا حالت عادی همه‌جا ودر تمام ادوار انجام پذیر است . بعلاوه اینچنین مضارع بصورت ضرب المثل نیز آورده میشود :

Mein Vater geht jeden Tag ins Büro. پدرم هرروز باداره میرود .

München ist eine Kunststadt. مونیخ شهر هنری است .

Hunde, die viel bellen beißen nicht.

سگهائی که زیاد پارس میکنند گاز نمیگیرند .

Es ist nicht alles Gold, was glänzt. هر آنچه میدرخشد طلا نیست .

d) بصورت امر که با شدت و انرژی بشخص یا موجودی در زمان حال تحکم شود :

Sie **verlassen** sofort mein Haus! (ترك كنيد) فوراً خانه‌ام را ترك میکنید!

e) زمان حال ممکن است عملی را بیان کند که در زمان گذشته بپایان رسیده باشد و آنرا بیشتر برای تعریف حکایات ، حادثه ویا برای شرح وقایع تاریخی بکار میبرند. درزبان آلمانی بچنین زمان ، **مضارع تاریخی** (Historisches Präsens) گویند . مانند :

Neulich fuhr ich mit meinem Wagen nach Köln.

بتازگی با اتومبیلم بشهر **کلن** رفتم .

Es war viel Verkehr auf den Straßen, und ich mußte vorsichtig fahren. درخیابانها رفت و آمد زیادی بود ومن مجبور بودم بااحتیاط حرکت کنم .

Als ich an einer Straβenkreuzung ankam, همینکه بچهارراه خیابان رسیدم **da kommt plötzlich ein Radfahrer von rechts und fährt gegen meinen Wagen .** در آنجا ناگهان دوچرخه‌سواری میآید وروباتومبیلم حرکت میکند **Ich halte sofort und sehe, daβ er Gott sei Dank unverletzt ist .** فوراً توقف میکنم ومیبینم که خدا را شکر مجروح نشده است .

مثال دیگر :

Während Friedrich der Groβe eines Tages an einer alten Mühle vorbeiritt, erinnerte er sich an sein Schloβ «Sanssouci». Da sagt er plötzlich zu seinem Marschall ...

هنگامیکه فردریك کبیر روزی از کنار یك آسیاب قدیمی با اسب میگذشت ، بیاد قصرش «سان‌سوسی» افتاد . در اینموقع ناگهان بمارشالش میگوید ...

۲ - ماضی نقلی Perfekt ـ این زمان در دومورد بکار میرود :

a) برای عملی که درزمان گذشته واقع شده ووقوع آن هنوز تا زمان حال ادامه دارد . مانند :

Mein Bruder ist von der Reise Zurückgekehrt .

برادرم ازسفر برگشته‌است (یعنی حالا اینجاست) .

باقیود زمان (حالا **jetzt**) و (همین‌حالا ـ درست حالا **gerade**) و (همین الآن **eben**) و (الساعه **soeben**) میتوان عملی را بیان کرد که درگذشته خیلی نزدیکی واقع شده وبلافاصله درزمان حال بپایان رسیده است :

Hans ! Ich habe dein Buch gerade gefunden .

هانس! کتابت را همین‌حالا پیدا کرده‌ام .

Wir haben soeben ein Telegramm bekommen .

الساعه تلگرافی دریافت کرده‌ایم .

b) گاهی بجای مستقبل دوم بکار رفته وعملی رابیان میکند که بوقت معینی در زمان آینده انجام‌میشود واز اینجهت آنرا **زمان حال کامل** نیز گویند. مثال :

Morgen abend habe ich meine Arbeit beendet .

فردا شب کارم را تمام کرده‌ام (یعنی تمام میکنم یا تمام کرده‌خواهم داشت) .

توضیح - جملهٔ اخیر درحقیقت بجای جملهٔ زیر که درمستقبل دوم آورده‌شده بکار رفته است :

Morgen abend werde ich meine Arbeit beendet haben.

فرداشب کارم را تمام‌کرده خواهم‌داشت (یعنی تمام‌خواهم‌کرد قبل‌ازهر کاردیگر)

تبصره - در زبان آلمانی برخلاف فارسی ماضی نقلی بیشتر در مکالمات روزمره استعمال میشود بعکس ماایرانیها که درنقل حوادث گذشته اغلب ماضی‌مطلق‌را بکار میبریم . مثلاً در فارسی میگوئیم :

« آیا دیشب بسینما رفتید؟» درصورتیکه این جمله را بآلمانی اینطور سؤال میکنند : « آیادیشب بسینما رفته‌اید؟ » .

Sind Sie gestern abend ins Kino gegangen?

آیا دیشب بسینما رفته‌اید ؟ (بجای رفتید) .

معمولاً مطالبی‌که بصورت ماضی نقلی بیان میشوند با آوردن بعضی از قیود وکلمات از قبیل : دیروز (**gestern**) - پریروز (**vorgestern**) - دوشنبهٔ گذشته (... **vorigen Montag**) - هفتهٔ گذشته (... **vorige Woche**) - ماه گذشته (... **vorigen Monat**) و سال‌گذشته (... **voriges Jahr**) وغیره بکار برده میشود . مانند :

Vorgestern bin ich mit meinen Freunden spazieren gegangen.

پریروز بادوستانم بگردش رفته‌ام. (رفتم)

Vorige Woche habe ich einen interessanten Film gesehen.

هفتهٔ گذشته فیلم جالبی دیده‌ام (دیدم) .

تذکار - از اینجهت مورد استعمال‌ماضی نقلی بعداز مضارع شرح داده شده است که این ماضی بیشتر بزمان حال ارتباط دارد .

۳ - ماضی‌مطلق (**Imperfekt** یا **Präterium**) - این زمان ساده عموماً دلالت برواقع شدن عملی‌مینماید که‌در زمان گذشته کاملاً انجام یافته وارتباطی بزمان حال نداشته باشد . مانند :

Der Schüler **nahm** einen Bleistift und **zeichnete** auf ein Stück Papier eine Puppe. شاگرد مدادی برداشت وعروسکی روی قطعه کاغذی کشید.

ماضی مطلق درموارد زیر نیز بکار میرود :

a) برای عمل گذشته‌ای که باعمل گذشتهٔ دیگردر یك موقع اتفاق‌افتاده‌باشد :

Als ich den Bahnhof **verlieβ** , **fuhr** der Zug ab.

همینکه‌ایستگاه راه‌آهن را ترك کردم ، قطار حرکت کرد :

ممکن است عمل گذشته‌ای موقع شروع عمل دیگر واقع گردد :

Mein Freund **war** in Deutschland , als der zweite Weltkrieg **ausbrach.** دوستم‌وقتیکه جنگ‌جهانی‌دوم شروع‌شد ، درآلمان بود .

b) این ماضی را بیشتر برای تعریف حکایات ، قصه‌ها ، افسانه‌ها ویاتوصیف وگزارش موضوعی بکار میبرند . مثلاً :

Jemand **kam** zu einem Arzt und **klagte** über Magen – shmerzen . Der Arzt **fragte** :

» Was hast du gegessen " ? Da **antwortete** der Kranke :

» Ein Kilo gebrannter Gerste ." Da **sagte** der Doktor :

»Geh Zum Tierarzt , die Behandlung von Vierfüβlern liegt diesem ob ".

شخصی نزد طبیبی آمد واز درد معده نالید . پزشك پرسید : چه خورده‌ای ؟ آنوقت‌بیمار جواب داد : یك کیلو جو بریان کرده . سپس طبیب گفت : پیش‌دام‌پزشك (بیطار) بروکه معالجهٔ چهارپایان بعهدهٔ اوست .

دقت ! درحکایات بالا باید متوجه بود که چگونه زمان حال،ماضی نقلی ، حتی فعل‌امر نیز مانند ماضی مطلق درموضوعی که سالهاست از آن گذشته‌بکاربرده شده است .

c) در بیان عادت وعملی که در گذشته بطور تکرار ودوام واستمرارانجام‌یابد. در زبان فارسی چنین زمان گذشته را **ماضی استمراری** گویند ومعنای آن باماضی مطلق متفاوت است ولی چنانکه قبلاً گفته شد در زبان آلمانی این دوزمان گذشته

بیك شکل صرف شده ومعنای هریك‌را باید ضمن جملات‌از یکدیگر تشخیص‌داد. مثال:

Vor zehn Jahren **spielte** ich Fußball .

ده سال قبل فوتبال بازی میکردم . (ماضی استمراری)

In Berlin **lebte** einmal ein berühmter Arzt . Eines Tages **ging** er in das Haus eines sehr reichen Mannes ...

وقتی دکتری در برلین **زندگی میکرد** . (ماضی استمراری) روزی بخانهٔ مردبسیار ثروتمندی **رفت** (ماضی مطلق) ....

۴ - ماضی بعید (Plusquamperfekt) ــ این ماضی برعملی که کاملاً درگذشتهٔ دور تمام شده باشد دلالت میکند . مانند :

Ein armer Mann **hatte** einmal eine goldene Uhr **gefunden** ....

وقتی مرد فقیری یك ساعت طلائی پیدا کرده بود ....

بیشتر مورد استعمال ماضی بعید موقعی است که عمل یامطلب گذشته‌ای قبل‌از انجام عمل گذشتهٔ دیگری که مربوط بآن باشد بیان گردد و معمولاً درزبان آلمانی ماضی‌بعید در جملات باماضی مطلق ویاماضی نقلی آورده میشود . مانند :

Ich **hatte** meinen Brief gerade **beendet** , als er **kam** .

من نامه‌ام رادرست همان موقع تمام‌کرده بودم (ماضی‌بعید) که اوآمد (ماضی‌مطلق) .

تذکار - جملهٔ اخیر را ممکن است چنین نوشت :

Als er **kam** , **hatte** ich meinen Brief gerade **beendet** .

همینکه او آمد ، نامه‌ام را درست همان موقع تمام کرده بودم .

Ich **ging** auf die Universität Bonn . Vorher **hatte** ich Zwei Jahre in Frankfurt studiert .

بدانشگاه **بُن** رفتم (ماضی مطلق) . قبلاً دو سال در **فرانکفورت** تحصیل‌کرده بودم . (ماضی بعید) .

Mein Freund **hat** mich **besucht** , nachdem ich ihn **eingeladen hatte**.

دوستم از من دیدن‌کرده است ، (ماضی‌نقلی) بعداز آنکه اورا دعوت کرده بودم . (ماضی‌بعید)

Spät in der Nacht **kam** einmal ein **Mann** im ein Gasthaus . **Es war** still , denn alle **Gäste waren** schon **eingeschlafen** ....

وقتی مردی شب دیروقت بمهمانخانه‌ای آمد . (ماضی‌مطلق) . سکوت برقرار بود (ماضی مطلق) زیراهمهٔ مهمانان بخواب رفته‌بودند. (ماضی‌نقلی)

۵ مستقبل اول (**Das erste Futurum**) ــ فعلی است که برزمان آینده دلالت میکند ودر موارد زیر بکار میرود :

a) برای عملی که فقط درآینده انجام میشود :

Ich **werde** nach Hause **gehen** . من بمنزل خواهم رفت .

ممکن است برای‌تکمیل جمله ، قیدهم آورده شود :

Morgen werde ich auf die Bank gehen . فردا ببانك‌خواهم رفت .

تبصره ــ هرگاه‌ازجمله‌ای بقرینه معلوم شود که عملی‌درآینده‌انجام خواهد شد بخصوص‌موقعی که یکی از قیود برای تکمیل جمله آورده شده دراینصورت میتوان فعل را در زمان حال‌نیز بکار برد . (استعمال زمان‌حال در اینمورد بهتر است) :

Mein Freund **besucht** mich **heute abend** .

امشب دوستم از من دیدن میکند (یعنی ، دیدن خواهد کرد) .

Morgen fahre ich nach Österreich .

فردا باطریش حرکت میکنم (یعنی ،فردارا حرکت خواهم کرد) .

b) هرگاه بخواهند عملی را بیان کنند که درزمان آینده یقیناً انجام‌خواهد شد ، معمولاً تکیه وسنگینی صدا را روی فعل معین شدن (**werden**) قرار میدهند :

Ich **werde** dir das Geld geben .

من پول‌را بتو خواهم‌داد . (یعنی، پول‌رابطورحتم خواهم داد) .

Karl **wird** die Prüfung **bestehen** .

کارل در امتحان قبول‌خواهد شد . (یعنی ، حتماً قبول‌خواهدشد) .

c) غالباً برای عملی که درزمان آینده یا درزمان حال بطور احتمال وگمان ویاتردید انجام پذیر است :

Wie alt ist er ? او چندسال دارد ؟ (اوچندساله‌است ؟) .

Er **wird** 45 Jahre alt **sein** .

او چهل وپنج سال خواهد داشت . (یعنی ، اوباید ٤٥ سال داشته باشد) .

Morgen **wird** es nicht **regnen** .

فردا باران نخواهد بارید . (یعني ، فردا احتمال دارد که باران نبارد) .

گاهی برای اینکه بیشتر واضح گردد که عملی درزمان آینده بطور احتمال ویاگمان واقع میشود، معمولاً یکی از این قیودرا بکار میبرند : (مطمئناً-یقیناً sicher) و (شاید- بلکه vielleicht) و (البته ـ یقیناً ـ لابد wohl)و(احتمال دارد- دورنیست wahrscheinlich) .

Solch ein schöner Mantel wird **sicher** zu teuer sein .

چنین پالتوی قشنگی مطمئناً خیلی گران خواهد بود .

Du wirst dich **vielleicht** nicht irren .

شاید که تو اشتباه نخواهی کرد . (شاید تو اشتباه نکنی) .

Sie werden **wohl** mit mir zufrieden sein . لابد ازمن راضی خواهید شد

Er wird heute **wahrscheinlich** nicht kommen .

احتمال میرود که او امروز نیاید .

d) ممکن است معنی امررا دربرداشته باشد که دراینصورت بایدجمله را باانرژی وبطور اخطار اداکرد . مثال :

Du **wirst** jetzt deine Schularbeiten **machen** !

حالا کارهای مدرسه‌ات را انجام خواهی داد . (یعنی ، انجام بده) .

گاهی این امر واخطار بصورت جملهٔ سؤالی بیان میگردد . مانند :

Werdet ihr wohl sofort hierher **kommen** ?

البته شماها فوراً باینجا خواهید آمد ؟ (یعنی ، حتماً بیائید !) .

ازنظر رعایت احترام زمان آینده را بجای وجه امری هم بکار میبرند . مثلاً یکنفر پزشك بجای آنکه بمریض بگوید « این دواها را بخورید و یکهفته دیگر بازهم نزدمن بیائید » چنین میگوید :

Sie **werden** diese Arzneien nehmen und in einer Woche wieder zu mir **kommen**!

این دواهارا خورده ویکهفتهٔ دیگر بازهم نزد من خواهیدآمد ! (یعنی، بیائید!) .

مستقبل دوم یاکامل (**Futur Perfekt**) - این فعل عملی را بیان میکند که درآینده بوقت معینی کاملاً پایان پذیرد ، ازاینجهت آنرا مستقبل کامل نیز گویند . مثال :

Morgen abend **werde** ich meine Arbeit **beendet haben.**

فردا شب کارم را تمام کرده خواهم داشت . (یعنی ، فردا شب کارم بکلی تمام خواهد شد) .

معمولاً فعل در اینزمان وقتی بکارمیرود که عملی درآینده قبل از زمان حال یاآیندهٔ دیگری کاملاً انجام شده باشد . مانند :

Ehe du **zurückkomst**, **werde** ich meine Aufgaben geschrieben haben .

قبل از اینکه مراجعت کنی ، تکالیفم را انجام داده خواهم داشت (یعنی ، تکالیفم بکلی تمام خواهد شد) .

Wenn du um 5 Uhr bei uns **anrufst**, **wird** mein Vater **zurückgekommen sein** .

وقتیکه تودر ساعت پنج بمنزلمان تلفن کنی(زمان‌حال) پدرم بخانه برگشته‌خواهدبود. (مستقبل کامل - یعنی، پدرم قبل از تلفن‌کردن منزل خواهد بود) .

Ehe du **zurückkehren wirst** , **werde** ich deisen Brief **beendet haben** .

قبل از اینکه بخواهی مراجعت کنی، (مستقبل اول) این‌نامه‌را تمام‌کرده‌خواهم داشت (مستقبل دوم ـ یعنی ، نامه‌را قبل ازآمدنت تمام‌خواهم کرد) .

مستقبل کامل ممکن است مانند مستقبل معمولی عملی‌را بیان‌کندکه درآن، احتمال وحدس وگمان‌دخالت داشته‌باشد ودراینصورت غالباً این‌قیود نیز بکار خواهند رفت : (البته ـ لابد wohl) و (شاید vielleicht) و (احتمال میرود ـ شاید wahrscheinlich) و (یقیناً ـ مطمئناً sicher) ونظیرآنها . مثال :

Morgen abend werde ich meine Arbeit sicher beendet haben.

فردا شب یقیناً کارم‌را تمام‌کرده خواهم‌داشت . (باحتمال‌قوی) .

Karl ist mit dem Zug um 8 Uhr nach Paris gefahren . Er wird jetzt dort schon angekommen sein .

کارل درساعت هشت باقطار بپاریس حرکت کرده است . حالادیگر آنجا رسیده خواهد بود . (باحدس وگمان ـ یعنی ، حال آنجا باید رسیده باشد) .

توضیح - درجملهٔ اخیر حدس وگمان در زمان حال دخالت داشت ، برای عملی که درزمان گذشته (مستقبل ماضی) واقع‌شده است ، نیز میتوان باحدس‌واحتمال بیان کرد . مانند :

Meine Eltern **werden gestern** im Theater gewesen sein .

دیروز والدینم درتئاتر بوده خواهندبود . (یعنی ، محتمل است که‌درتئاتربوده‌اند) .

تذکار - موارد بکار بردن وجه‌امری‌قبلاً شرح داده شده‌است . ضمناً باید نکات زیر را کاملاً مورد توجه قرار داد :

۱ ـ هرگاه در جمله‌ای دو فعل بکار رود ، اگر فعل‌اول در زمان‌حال‌باشد ، فعل دوم بصورت ماضی‌نقلی خواهد بود . مثال :

1_ Er **kann** nicht ins Kino gehen ; sein Vater **hat** ihm kein Geld **geschickt** .

او نمیتواند بسینما برود ؛ (مضارع) پدرش برای او پولی نفرستاده است . (ماضی نقلی) .

۲ - اگر فعل اول‌ماضی مطلق یا ماضی‌نقلی باشد فعل‌دوم بشکل ماضی‌بعید آورده میشود . مانند :

2_ Er **konnte** nicht ins Kino gehen ; sein Vater **hatte** ihm kein Geld **geschickt** .

او نتوانست بسینما برود ؛ (ماضی مطلق) پدرش برای او پولی نفرستاده بود . (ماضی بعید) .

3_ Mein Freund **hat** mich **besucht** , nachdem ich ihn **eingeladen hatte** .

دوستم ازمن دیدن کرده است ، (ماضی‌نقلی) پس‌ازآنکه اورا دعوت کرده بودم . (ماضی بعید) .

توضیح - در زبان آلمانی بعضی از حروف ربط از قبیل : (بعد از آنکه nachdem) و (زیرا ـ چون weil) و (وقتیکه ـ اگر wenn) و (که daß) وغیره یافت میشود که در ابتدای جملهٔ فرعی قراو گرفته وباعث میشوند که فعل صرف شده اینجمله را بآخر ببرند . مانند :

جملهٔ اصلی　　　　جملهٔ فرعی

Ich gehe jetzt zu Bett , **weil** ich sehr müde **bin** .

من حالا میروم بخوابم ، چون خیلی خسته‌ام .

(جملهٔ فرعی < ich bin sehr müde > بوده است ، ولی حرف ربط **weil** باعث شده است که فعل صرف شدهٔ **bin** بآخر جمله برود . ضمناً بایدمتوجه بود که اگر درجملهٔ فرعی ، فعل مرکبی (ماضی‌نقلی ، ماضی بعید ویامستقبل) باشد همیشه افعال معین بعداز فعل اصلی بآخر جمله خواهند رفت . مانند جمله سوم‌قبلی که در اول جملهٔ فرعی آن حرف ربط nachdem واقع شده و فعل معین hatte پس از صرف بآخر جمله بعد از فعل اصلی eingeladen رفته است .

تکرار جملهٔ سوم :

Mein Freund **hat** mich besucht , **nachdem** ich ihn eingeladen **hatte** .

دوستم ازمن دیدن کرده است ، (ماضی نقلی) پس‌از آنکه اورا دعوت کرده بودم . (ماضی بعید) .

چند مثال دیگر :

Der Lehrer sieht , **daß** die Schüler viel **arbeiten** .

معلم می‌بیند که شاگردان خیلی کارمیکنند .

Es ist bekannt , **daß** der Professor ein Buch geschrieben **hat** .

شایع است که پروفسور کتابی نوشته است .

Ich lerne Deutsch , **weil** ich in Berlin studieren **will** .

من آلمانی یادمیگیرم . زیرا میخواهم دربرلین تحصیل کنم .

Wir können nicht schreiben , **wenn** wir keinen Bleistift **haben**.

ما نمیتوانیم بنویسیم اگر مداد نداشته باشیم .

تبصره - در جملهٔ اخیر ونظیر آن که حرف ربط **wenn** باشد میتوان جملهٔ فرعی را برجملهٔ اصلی مقدم داشت دراینصورت فعل جملهٔ دوم بعداز علامت وقف (,) قرار میگیرد . مثال :

Wenn wir keinen Bleistift haben, **können** wir nicht schreiben.

اگر مداد نداشته باشیم ، نمیتوانیم بنویسیم .

Wenn wir Suppe essen wollen, **müssen** wir einen Löffel haben.

هروقت بخواهیم سوپ بخوریم ، باید یك قاشق داشته باشیم . .

تذکار - انواع مختلف حرف ربط ومثالهای مربوط بآنها دربخش جداگانه‌ای خواهد آمد .

اثر افعال

Die Rektion der Verben

هریك از افعال که در جمله‌ای آورده میشود ، میتواند مستقلاً بدون حرف اضافه‌ای براسم یاضمیری که بعد از آن قرار میگیرد اثر کند ، بدین‌معنی که در نتیجهٔ اثر فعل ممکن است اسم یاضمیر درحالات اضافه (G.) ، مفعول بواسطه (D.) یامفعول بیواسطه (A.) قرارگیرد . مهمترین افعال که هریك اثر مختلفی مینمایند بدینقرارند:

۱- افعالی که بعد از آنها مفعول بواسطه آورده میشود :

Verben mit dem Dativ

geben	دادن	**begegnen**	ملاقات کردن	**gefallen**	مورد پسند واقع شدن
helfen	کمك کردن	**antworten**	جواب دادن	**dannken**	تشکر کردن
ähneln	شبیه بودن	**dienen**	خدمت کردن	**gehören**	تعلق داشتن
sagen	گفتن	**schaden**	ضرر رسانیدن	**gehorchen**	اطاعت کردن
passen	مناسب بودن	**schmecken**	مزه دادن	**erzählen**	نقل و تعریف کردن

چند مثال درجمله :

Der Schüler antwortet **dem Lehrer**. (D.) .

معلم **بشاگرد جواب میدهد** . (در این جمله شاگرد در حالت مفعول بواسطه قرار گرفته است) .

Zigaretten schaden **der Gesundheit**.(D)

سیگارها **بسلامتی** ضرر میرسانند .

Diese Bücher gehören **mir** .(D) — این کتابها **بمن** تعلق دارند.

Robert dankt **seiner Mutter** herzlich

ربرت **ازمادرش** صمیمانه تشکرمیکند .

Bitte , erzählen Sie **den Kindern** eine schöne Geschichte .

خواهش میکنم برای بچه‌هاقصهٔ قشنگی نقل‌کنید !

بعضی از افعال غیرشخصی نیز بامفعول بواسطه میآیند . مانند :

es geht	میگذرد	es gefällt	موردپسند است
es beliebt	دلپسنداست	es schmeckt	مزه‌میدهد
es graut mir	وحشت دارم	es ahnt mir	قلبم گواهی میدهد
es tut	میکند	es fehlt	کم‌وکسر است

بنظر میرسد es scheint وغیره مثلاً :

Wie geht es **Ihnen** .	حال‌شما چطور است ؟
Sehr gut , danke , und **Ihnen** ?	خیلی‌خوب ، متشکرم ، وحال‌شما ؟
Mir ahnte so etwas .	چنین چیزی‌را احساس میکردم .
Es tut **mir** leid . متأسفم .	Es gefällt mir. موردپسند من‌است .
Es scheint **mir** . بنظرم میآید .	Das Geld fehlt **mir**. پولم کسراست.

۲ - افعالی که بعدازآنها مفعول بیواسطه آورده میشود :

Die Verben mit dem Akkusativ

essen	خوردن	verbessern	تصحیح کردن	begrüßen	احوالپرسی کردن
sehen	دیدن	machen	انجام‌دادن	bilden	تشکیل دادن ـ ساختن
haben	داشتن	schließen	نقل کردن	brauchen	بکاربردن‌ـ‌لازم‌داشتن
lesen	خواندن	beginnen	شروع کردن	trinken	نوشیدن‌ـ آشامیدن
zählen	شمردن	rechnen	حساب کردن	rauchen	دخانیات‌استعمال کردن
finden	یافتن	verstehen	فهمیدن	unterbrechen	موقتاً قطع کردن
fragen	پرسیدن	stellen	ایستاندن	erreichen	نائل‌شدن‌ـ رسیدن
		wiederholen	تکرار کردن وغیره .	legen	قراردادن‌ـ‌خوابانیدن

چند مثال درجمله :

Bringen Sie bitte **einen Stuhl** und stellen Sie **ihn** an den Tisch.

خواهش میکنم یك صندلی بیاورید وبگذارید (بایستانید) آنرا دم میز .

Das Kind fragt **den Vater** über seine Schwierigkeiten .

بچه از پدر (پدررا) راجع باشکالاتش میپرسد .

Die Schüler schließen **ihre Bücher** und gehen nach Haus.

شاگردان کتابهایشانرا می‌بندند وبخانه میروند .

Ich bilde **einen Satz** und schreibe **ihn** an die Tafel .

من یك جمله درست میکنم (میسازم) وآنرا بتخته مینویسم .

Wo hast du **ihn** gesehen ? اورا کجادیده‌ای (دیدی)؟

Bitte lesen Sie **disen Bericht** lauter .

خواهش میکنم این گزارش را بلندتر بخوانید .

علاوه‌بر افعال متعدی که احتیاج بمفعول بیواسطه (.A) دارند، اغلب بعد از افعال منعکسه ضمیر منعکسه یا اسمی درحالت (.A) نیز قرارخواهد گرفت . مانند :

ich wasche **mich** من خودرامیشویم ich ärgere **mich**. من خشمگین میشوم

ich schäme **mich** . خجالت میکشم ich irre **mcih** . اشتباه میکنم

er gewöhnt **sich** . او خود را عادت میدهد .

er kümmert **sich**. او غصه میخورد .

wir waschen **uns** die Hände . ما دستهایمان را میشوئیم .

بعد از بسیاری از افعال غیر مشخص نیز مفعول بیواسطه (.A) میاید مثلاً :

es betrifft mich بمن مربوط است es wundert ihn متعجب شده

es hungert ihn گرسنه است es freut mich خوشحالم

تشنه‌ام es durstet **mich** .

بعضی از افعال لازم نیز ممکن است که احتیاج بمفعول بیواسطه (.A) داشته باشند . مانند :

تمجید کردن loben نفرت‌داشتن hassen دوست‌داشتن lieben
آویزان کردن hängen زدن schlagen سرزنش کردن tadeln
شیردادن säugen نوشانیدن tränken دفاع کردن verteidigen
در آغوش گرفتن umarmen ترجمه کردن übersetzen وغیره .

تبصره – در زبان آلمانی نیز مانند زبان فارسی میتوان بکمك افعال (کردن machen) (گرفتن – برداشتن nehmen) و (موجب شدن – تأسیس کردن stiften)و(نگهداشتن halten)و (ایجاد کردن- مهیا کردن schaffen) . فعلهای متعدی ساخت بدینمعنی که مصادری از اسماء یا صفات با اضافه کردن افعال مذکور ساخت . مثال :

die Reise	سفر	Reise machen	مسافرت کردن
heiβ	داغ	heiβ machen	داغ کردن
das Geld	پول	Geld schaffen	پول مهیا کردن
die Ordnung	نظم ترتیب	Ordnung halten	نظم نگهداشتن
der Abschied	وداع	Abschied nehmen	خداحافظی کردن
das Unheil	بدبختی – فلاکت	Unheil stiften	باعث بدبختی شدن

دستهٔ دیگری از **افعال لازم** یافت میشوند که بمناسبت تغییر مختصری در معنی یا تغییر صوت ریشهٔ آنها جزو افعال متعدی محسوب میشوند . مانند :

۱ – فعل لازم: شکسته شدن – خورد شدن zerbrechen

فنجان خورد میشود (میشکند) . Die Tasse zerbricht .

۲– فعل متعدی با تغییر معنی: خورد کردن – شکستن zerbrechen

من فنجان را خورد نمیکنم . Ich **zerbreche** die Tasse nicht .

۱– فعل لازم :آب شدن ویاذوب شدن (برف وغیره) schmelzen

برف آب میشود . Der Schnee schmilzt .

۲– فعل متعدی با تغییر معنی وصوت ریشه آن : آب ویاذوب کردن schm**e**lzen

آفتاب برف راآب میکند . Die Sonne **schmelzt** den Schnee .

۱ - فعل لازم : نوشیدن –آشامیدن trinken (این‌فعل هم‌بصورت لازم وهم متعدی بکارمیرود) :

Er will aus diesem Glas nicht trinken. اوازاین گیلاس‌نمیخواهدبنوشد.

۲ - فعل متعدی باتغییر صوت‌ریشه آن : نوشانیدن- آب‌دادن tränken :

Der Regen tränkt die Erde . . (آب‌میدهد). باران زمین‌را آبیاری‌میکند

بیشتر افعال که با پیش‌سیلابهای be ، er ، ver ، durch ، hinter ، um ، ent ، über ، voll و غیره ترکیب شوند جزو افعال متعدی محسوب میگردند . مانند :

besprechen	مذاکره کردن	**er**freuen	خشنودساختن-خوشحال کردن
verbesseren	تصحیح کردن	**durch**fahren	سواره‌عبور کردن
hinterziehen	بر گردانیدن(چیزی)	**um**fahren	دورزدن
entflammen	مشتعل‌ساختن	**über**lassen	واگذار کردن
vollbringen	اجرا کردن	**voll**enden	بپایان‌رسانیدن

چند مثال درجمله :

Wir müssen diese Sache gründlich **be**sprechen .

مابايد این‌موضوع را کاملاً مذاکره کنیم .

Der Lehrer **ver**bessert diesen Satz . معلم‌این‌جمله‌را تصحیح میکند .

Der König **über**ließ die Regierung seinem Sohn .

شاه سلطنت را بپسرش واگذار کرد .

Die Schönheit **er**freut des Menschen Herz .

زیبائی قلب انسان‌را شاد میکند .

۳ - افعالی که بعدازآنها مفعول بواسطه و بیواسطه آورده‌میشود

Die Verben mit dem Dativ und Akkusativ

bringen	آوردن	diktieren	دیکته‌کردن	geben	دادن
erklären	شرح‌دادن	kaufen	خریدن	nehmen	برداشتن- گرفتن
öffnen	بازکردن	sagen	گفتن	schreiben	نوشتن

zeigen نشاندادن	erzälen	حکایت کردن	senden	فرستادن
anbieten تعارف کردن	schenken	هدیه کردن	stehlen	دزدیدن
schicken فرستادن	melden	خبردادن	leihen	قرض دادن
raten نصیحت کردن	rauben	غارت کردن	opfern	فدا کاری کردن

چند مثال درجمله :

Ich schenke meinem Freund (D.) ein Buch . (A.)

من بدوستم یك کتاب هدیه میکنم .

Der Lehrer diktiert den Schülern(D.) die Sätze .(A.)

معلم جملات را برای شاگردان دیکته میکند .

Dieser Mann leistete seinem(D.) Land große Dienste .(A.)

این مرد برای کشورش خدمات بزرگی انجام داده است .

Die Großmutter erzählt ihrer Enkelin (D.) eine Geschichte.(A.)

مادر بزرگ برای نوه اش (دختر) قصه ای نقل میکند .

Die Eltern kaufen den Kindern(D.) Kleider · (A.)

والدین برای بچه ها لباس میخرند :

Er bringt seiner Frau (D.) schöne Blumen (A.)

او برای خانمش گلهای قشنگی میآورد ؟

Wir kochen unserem Gast (D.) Kaffee . (A.)

ما برای مهمانان قهوه درست میکنیم .

Die Mutter schreibt ihrer Tochter (D.) einen langen Brief.(A.)

مادر برای دخترش نامهٔ مفصلی مینویسد .

Die Frau zeigt ihrem Mann das Telegramm . (A.)

زن تلگرافرا بشوهرش نشان میدهد .

۵ ـ افعالیکه بعداز آنها حالت اضافه آورده میشود

Verben mit dem Genitiv .

بعضی از افعال در گفتارهای ادبی باعث میشوند که بعداز آنها حالت اضافه (G.)

آورده شود ، ولی درصحبت‌های عادی بعداز چنین افعال حالت مفعول‌بیواسطه (.A)را میآورند . مانند :

achten	دقت کردن-اعتنا کردن	denken	فکر کردن
anklagen	عارض‌شدن-تهمت‌زدن	harren	انتظار کشیدن
pflegen	پرستاری کردن	belehren	راه‌علمی‌یاعملی‌نشان‌دادن
würdigen	لایق‌دانستن-احترام کردن	berauben	غارت کردن-محروم کردن
beschuldigen	متهم کردن	entheben	عزل کردن-بر کنار کردن
sich erbarmen	رحم کردن	sich schämen	خجالت کشیدن
sich freuen	خوشحال‌شدن	werden	شدن
sein	بودن	bleiben	ماندن

بخاطر آوردن - بیاد آوردن sich entsinnen وغیره .

چند مثال درجمله :

1- Wir achten nicht **des Weges** ,(G.) den wir gehen .

ما راهی‌را که میرویم اعتنا نداریم .

توضیح - جملهٔ (۱) را ممکن است در صحبتهای عادی بعد از فعل (اعتنا کردن achten) مفعول بیواسطه (.A) آورد . ضمناً درزبان فارسی بعد از اینگونه افعال گاهی بصورت مفعول بواسطه (.D) وزمانی مفعول بیواسطه (.A)ترجمه‌میشوند:

Wir achten nicht auf **den Weg**, (A.) den wir gehen .

ما براهی که میرویم اعتناء نداریم .

Der Räuber beraubte den Kaufmann **des Geldes** (G.) .

راهزن پول تاجررا درربود (غارت کرد) .

Ich bedarf dringend **Ihrer Hilfe** . (G.) من‌احتیاج مبرمی‌بکمك‌شمادارم.

Der groβe Maler ist **Hungers** (G.) gestorben .

نقاش (صورتگر) بزرگ از گرسنگی مرده‌است(مرد) .

Er freute sich **seines Lebens** . او اززندگیش خشنود بود .

Ich erinnere mich **seiner** (G.) noch sehr gut .

من‌هنوز از او خوب یادم میآید . (من اورا هنوز خوب بخاطر میآورم) .

Er schämte sich **seiner** (G.) Ungeschicklichkeit.

او ازبی‌استعدادیش خجالت‌میکشید .

Der Advokat wurde **seines Amtes** (G.) enthoben.

وکیل‌دادگستری ازشغلش برکنارشد .

Man beschuldigte ihn **des Diebstahls** (G.) . اورا بدزدی متهم کردند.

افعال باحرف‌اضافه

Verben mit Präposition

هرفعل که در جمله باحرف اضافه‌ای آورده شود تقاضای مفعولی‌را مینماید . معلوم است که‌درنتیجهٔ عمل و تأثیر حرف‌اضافه ، اسم وضمیری که بعداز آن‌قرارمیگیرد بحالت مفعول بواسطه یا بیواسطه تبدیل خواهدگشت . مثال :

1- Der Lehrer beginnt **mit dem** Unterricht. (D.)

معلم شروع بتدریس میکند .

2- Der Schüler arbeitet **für die** Prüfung. (A.)

شاگرد برای امتحان کار میکند .

توضیح -چنانکه قبلاً گفته شد حرف اضافهٔ **mit** جزو حروف اضافه‌ای است که‌بعدازآن باید مفعول‌بواسطه(.D) وبعد ازحرف اضافهٔ **für** مفعول‌بیواسطه(.A) آورده شود . واضح است که اگر درجمله‌ای دواسم یادوضمیر باشد بایدعلاوه براثر حرف اضافه تأثیر فعل رانیز دخالت داد . مانند :

3- Ich schreibe **einen** Brief (A.) **an meinen** Vater. (A.)

من نامه‌ای بپدرم مینویسم .

4- Herr Müller schreibt **seinem** Freund (D.) **über seinen** Bruder. (A.)

آقای**مولر** بدوستش راجع ببرادر خود مینویسد .

توضیح - چون فعل نوشتن(**schreiben**) دو اثر دارد ازاینجهت‌درجملهٔ سوم بعداز این فعل (.A) ودرجملهٔ چهارم(.D) آورده شده‌است ضمناً دو حرف اضافهٔ

an و **über** جداگانه براسم مابعدخود تأثیر کرده‌اند .

اینگونه افعال‌را که باحرف اضافه درجملات قرار میگیرند **افعال متعدی دو مفعولی** نامند .

ذیلاً مهمترین افعال دومفعولی را باتعیین‌حالات (.D) و (.A) درمقابل هرفعل وحرف‌اضافه ضمن چندمثال درجمله بترتیب آورده شده است تا کاملاً بوضع و تأثیر آنها آشنا بشوید :

anfangen **mit** (D.) — شروع کردن با ....

bitten (A.) **um** (A.) — خواهش کردن برای ...

Der Beamte fängt **mit der** Arbeit an . — کارمند شروع بکار میکند .

Ich bitte **Sie um einen** Kugelschreiber. — ازشماتقاضای‌قلم‌خود کاری‌میکنم.

sich freuen **über** (A.) — راجع بچیزی خوشحال شدن .

sich freuen **auf** (A.) . — دربارهٔ چیزی خوشحال شدن .

Seine Schwester freut sich **über den** Brief .

خواهرش از نامه‌خوشحال میشود .

Wir freuen uns **auf die** Ferien . — ماازتعطیلات‌تابستانی‌خوشحال‌میشویم .

danken (D.) **für** (A.) . — تشکر کردن برای ...

teilnehmen **an** — شرکت کردن در ...

Ich danke Ihnen **für Ihre** Hilfe . — من ازشمابرای کمکتان تشکرمیکنم .

Wir müssen heute abend **an einer** Versammlung teilnehmen .

ما امشب باید دراجتماعی شرکت کنیم .

sich fürchten **vor** (D.) — ترسیدن در مقابل ...

sich sehnen **nach** (D.) — تمایل داشتن به ...ــ دلتنگ شدن نسبت‌به ...

Sie fürchtet sich **vor der** Maus . — اوازموش میترسد .

Der Ausländer sehnt sich **nach seiner** Heimat .

شخص‌خارجی نسبت بموطنش اظهاردلتنگی میکند .

erfahren haben **in** — تجربه دربارهٔ چیزی‌داشتن

erfahren sein **in** باتجربه بودن در ...

Ich habe **in meinem** Leben viel Gunst, Liebe, aber auch Demütigung erfahren.

من در زندگیم، عنایت، عشق و همچنین تحقیر را تجربه کرده‌ام.

Er ist **in allen** Arbeiten erfahren. او درتمام کارها باتجربه است.

sich befreien **von**. خودرا آزاد کردن از ...

erretten **aus**. نجات دادن از ...

Er befreite sich **von allen**. اوخودرا ازکلیهٔ قیود آزاد کرد.

Wir müssen die Mitmenschen **aus der** Not erretten.

ما باید همنوعان خودرا ازتنگدستی نجات دهیم.

warnen (A.) **vor** (D.) برحذر داشتن از ...

hoffen auf (A.). امیدوار بودن به ...

Dieses Schild warnt **die** Leute **vor der** Gefahr.

این تابلو مردمرا دربرابر خطر آگاه میسازد.

Ich hoffe diese Woche das große Los zu gewinnen.

من امیدوارم این هفته برندهٔ جایزه بزرگ بخت آزمائی بشوم.

warten **auf**(A.) ... انتظار کشیدن به ... zweifeln **an**(D.) ... تردید داشتن به

hoffen **auf** (A.) ... امیدوار بودن به ... sich irren **in**(D.) ... اشتباه کردن در

achten **auf** (A.) ... توجه کردن به ... bewahren **vor** (D.) ... حفظ کردن از

verzichten **auf** (A.) صرف نظر کردن از ...

erkennen **an** (D.) شناختن به ...

sich verlassen **auf** (A.) اعتماد کردن به ...

معلوم و مجهول

Aktiv und Passiv

دو نوع فعل را میتوان بطور کلی درنتیجهٔ صرف فعل تشخیص داد : معلوم ومجهول.

۱- فعل معلوم آن است که بفاعل نسبت داده شود وفاعل حقیقی آن درجمله معلوم باشد. مانند :

بهرام کتاب را خرید (دراین جمله بهرام فاعل وفعل خریدن باو نسبت داده شده است) .

۲ - فعل‌مجهول فعلی است که بمفعول نسبت داده شود وفاعل آن معلوم نباشد . مثلاً :

سهراب زده شد (دراین جمله فعل زدن بسهراب نسبت داده شده‌وزننده معلوم نیست) .

ممکن است فاعل در جمله‌ای که بصورت‌مجهول است‌برده شود ولی در حالت مفعولیت باشد ومفعول آن جمله بجای فاعل بکار رود . مانند :

لباس توسط خیاط دوخته میشود . (در این جمله فاعل حقیقی **خیاط** است ولی بجای مفعول آمده **ولباس** که بصورت مفعول است درحالت‌فاعل قرار گرفته است . بنابراین در حالت مجهول فاعل عملی انجام نمیدهد بلکه عملی بر آن واقع میگردد) .

طرز ساختن فعل مجهول وصرف‌آن - فعل مجهول نیز مانند فعل معلوم در زمانهای حال وگذشته وآینده صرف‌میشود . این فعل در زبان آلمانی مانند زبان فارسی بکمك صرف فعل معین شدن (**werden**) بعلاوهٔ اسم‌مفعول‌هرفعل اصلی که منظور است ساخته میشود . مثلاً مصدر فعل مجهول تمجید کردن (**loben**) بدینصورت درست میشود :

اسم‌مفعول + فعل شدن = مصدر فعل‌مجهول

gelobt werden=werden + gelobt (تمجید کرده شدن)

صرف فعل باقاعدهٔ تمجید کردن بصورت مجهول

Konjugation des Verbs loben Passivzustand .

صرف کوچك (سه‌صورت اصلی) :

loben	تمجید کردن	**lobte**	تمجید کرد	**gelobt**	تمجید کرده
werden	شدن	**wurde**	شد	**geworden**	شده

صرف بزرگ در وجه اخباری :

۱ - زمان حال (مضارع) Präsens .

زمان حال فعل مجهول از صرف مضارع فعل معین‌شدن بعلاوهٔ اسم‌مفعول‌هرفعل اصلی ساخته میشود :

من‌تمجید میشوم (من تمجید کرده میشوم‌وغیره) . ich werde gelobt .

۲ - ماضی مطلق واستمراری Imperfekt

مجهول این‌زمان ساده از صرف ماضی‌مطلق فعل معین شدن بعلاوهٔ اسم مفعول هر فعل اصلی درست میشود :

ich wurde gelobt .

من تمجید (کرده) شدم (من تمجید کرده میشدم وغیره =ماضی استمراری)

۳ - ماضی‌نقلی Perfekt

مجهول‌این زمان‌مرکب ، ازصرف‌ماضی نقلی‌فعل‌شدن(ich bin geworden) بعلاوهٔ اسم‌مفعول هرفعل اصلی‌ساخته میشود :

من تمجید شده‌ام (من تمجید کرده شده‌ام وغیره) . .ich bin gelobt worden

توضیح - در ماضی نقلی و بعید geworden باحذف (ge) از اول آن بصورت worden بعد از اسم‌مفعول gelobt قرار میگیرد واین حذف بدانجهت است که تلفظ دو ge (geworden و gelobt) پشت سرهم ثقیل بوده ودور از زیبائی کلام است .

۴ - ماضی بعید Plusquamperfekt

مجهول‌این زمان‌مرکب‌ازصرف ماضی‌بعید فعل‌شدن (ich war geworden) بعلاوهٔ اسم‌مفعول هرفعل اصلی درست میشود :

من تمجیدشده بودم(من‌تمجید کرده شده‌بودم‌وغیره). ich war gelobt worden

۵ - مستقبل ۱ (آینده معمولی) Futurum

این‌زمان‌مرکب،ازصرف‌مستقبل‌فعل‌شدن(من‌خواهم‌شدich werde werden) وقراردادن اسم مفعول هرفعل اصلی قبل از مصدر شدن (werden) درست میشود :

ich werde **gelobt** werden .

من تمجید خواهم شد (من تمجید کرده خواهم‌شد وغیره) .

۶- مستقبل۲ یا کامل Futur Perfekt

قسمتی از این زمان مرکب ، تقریباً شبیه مستقبل اول ساخته میشود فقط مصدر (werden) تبدیل باسم مفعول (worden) گشته ومصدرفعل‌معین‌بودن(sein) بآخر آن اضافه میگردد :

ich werde **gelobt** worden sein .

من تمجید(کرده)خواهم‌شد قبل‌ازاینکه ... (من‌تمجید کرده شده خواهم‌بود وغیره).

۷ – وجه‌امری Imperativ

werde gelobt !	تمجیدشو ! (تمجید کرده بشو) !
werdet gelobt !	تمجیدبشوید ! (تمجید کرده بشوید) !
werden wir gelobt !	تمجید بشویم ! (تمجید کرده بشویم) !
werden Sie gelobt !	تمجید شوید ! (تمجید کرده شوید) !

یادآوری - چون قبلاً دو فعل‌معین شدن (werden) وبودن (sein) در زمانهای مختلف صرف گشته است ، لذا از تکرار صرف مفصل آنها که‌درفعل مجهول تمجید کردن بکار رفته‌اند خودداری شد .

تبصره - باید متوجه بود که فقط **افعال متعدی** که احتیاج بمفعول بیواسطه (.A) دارند دارای فعل مجهول کامل خواهند بود . (واضح است که‌ازافعال متعدی دوضمیره ومنعکسه نمیتوان مجهول ساخت ، زیرا در اینگونه افعال عمل فاعل پس از رسیدن بمفعول دوباره بخود فاعل برمیگردد) .

افعال لازم فقط دارای یك‌صورت مجهول **سوم شخص مفرد** بوده و همیشه باضمیر غیر شخصی **es** بعنوان‌فاعل بکار میروند وچنانچه این‌ضمیر بکارنرود باید کلمهٔ دیگری بجای آن که بصورت‌مفعول است در اول جمله آورده‌شود. مانند:

Es wird ihm geholfen .	باو کمك میشود (باو کمك کرده میشود) .
Es wurde davon gesprochen .	راجع بآن صحبت‌شد (میشد) .
Ihm wird geholfen .	باو کمك‌میشود (باو کمك کرده میشود) .

Des Vorfalls wurde gedacht . بحادثه فکر میشد (شد) .

در دوجملهٔ اخیر کلمات ihm و Des Vorfalls بصورت مفعول جمله بجای ضمیر es آورده شده‌است .

قاعدهٔ تبدیل جملهٔ معلوم بجملهٔ مجهول :

برای تبدیل جملهٔ معلومی بجملهٔ مجهول باید قوائد زیررا بکاربرد :

۱ - مفعول جملهٔ معلوم را درجملهٔ مجهول بصورت فاعل قرار داد .

۲ - فعل جملهٔ معلوم را درهرزمان (گذشته ، حال و آینده) که باشد باید درهمان زمان تبدیل بمجهول کرد .

۳ - در جملهٔ مجهول اغلب حرف اضافهٔ **von** وگاهی حرف اضافهٔ **durch** بمقتضای معنای جمله قبل از مفعول آورده میشود .

این موضوع ازمثالهای ذیل کاملاً واضح میگردد :

Passivsatz : **جملهٔ مجهول :**	Aktivsatz : **جملهٔ معلوم :**
Der Tisch wird von **dem Tischler** gemacht	**Der Tischler** macht **den Tisch**
میز توسط نجار ساخته میشود .	**نجار** میزرا میسازد.

توضیح - در جملهٔ معلوم **نجار** (der Tischler) در حالت فاعلیت و **میزرا** (den Tisch) بصورت مفعول آورده شده است ولی در جملهٔ مجهول دیده میشود که فاعل ومفعول برعکس جملهٔ معلوم قرار گرفته‌اند :

میز der Tisch = **فاعل و توسط نجار** (von dem Tischler) = **مفعول** .

از طرفی چون فعل جملهٔ معلوم (**macht** بمعنای میسازد) در زمان حال صرف شده است فعل جملهٔ مجهول هم در همان زمان حال مطابق قواعد گفته شده صرف گشته است .

معمولاً در جملهٔ مجهول قبل از مفعول کلمهٔ (توسط ـ بوسیلهٔ von) برای موجودی که عامل کاری میباشد وکلمهٔ (دراثر ـ بوسیله durch) اغلب برای انجام شدن عمل بوسیلهٔ چیزی و بیان پدیدار شدن حالتی بکار میرود .

معلوم است که بعد ازحرف اضافهٔ **von** مفعول بواسطه وبعد از **durch** مفعول بیواسطه آورده میشود . مانند :

Das Brot wird **von dem** Bäcker gebacken .

نان **توسط** نانوا پخته میشود .

Der Baum wurde **durch den** Sturm entwurzelt .

درخت **دراثر** (بوسیلهٔ) طوفان ازریشه کنده شد .

Das Kind wurde **vom** den Eltren verwöhnt .

بچه توسط والدین بدعادت شد .

Das Kind wurde **durch** die Güte der Eltern verwöhnt .

بچه دراثر (بوسیلهٔ) لطف والدین بدعادت شد .

Der Brief wurde **vom** Minister geschrieben und **durch** den Boten überbracht .

نامه‌توسط وزیر نوشته شد و بوسیلهٔ قاصد تحویل گردید.

Die Rede wurde **von** dem Minister Präsidenten gehalten und **durch** den Rundfunk übertragen .

نطق توسط نخست وزیر ایراد شد و بوسیلهٔ رادیو پخش گردید .

Wir wurden **durch** diese Nachricht sehr beunruhigt .

ما ازاین خبرخیلی ناراحت شدیم .

جملهٔ مجهول بدون فاعل

Passivsatz ohne Subjekt

اغلب ممکن است درجملات مجهول ، انجام دهندهٔ کار معلوم نباشد.دراینگونه جملات علاوه برافعال متعدی که احتیاج بمفعول بیواسطه دارند ، میتوان بابعضی از افعال که مفعولهای دیگری دارند نیز جمله‌های مجهول راساخت . ضمناً افعال بصورت سوم‌شخص مفرد آورده میشوند . مانند :

۱ - بصورت مفعول‌بواسطه (D.) :

Ich habe viele Briefe geschrieben , aber **mir wurde** nicht **geantwortet** .

من نامه‌های زیادی نوشته‌ام ، اما بمن جواب داده نشد . (جواب دهندگان بنامه‌ها معلوم نیستند) .

wurde Ihnen gestern geholfen ?

آیا دیروز بشما کمك شد . (دراین‌جمله نیز فاعل‌معلوم نیست) .

۲- درحالت اضافه (.G) :

Bei der gestrigen Feier **wurde des Abwesenden gedacht** .

در جشن دیروز بغائبین‌فکر کرده شد . (معلوم نیست که غائبین چه کسانی بوده‌اند) .

۳- مفعول بر اثر حرف اضافه : Präpositional - Objekt ·

Auf den Zug wurde gewartet .

برای قطار انتظار کشیده شد (منتظرین نامعلومند) .

Von deinem Problem wurde gestern nicht **gesprochen** .

دیروز راجع‌بمشکل توحرفی زده‌نشد. (موضوع مشکل مشخص نیست) .

اگر در جملهٔ نامعلومی ضمیر نامبین **man** باشد این ضمیر در جملهٔ مجهول آورده نمیشود :

Aktiv **معلوم**	Passiv **مجهول**
man suchte den Brief .	Der Brief wurde gesucht.
نامه‌راجستجومیکردند.(عقب‌نامه‌میگشتند)	نامه جستجو میشد .

اگر درجملهٔ مجهول بدون‌فاعل ، مبتدائی (جملهٔ دیگری) نباشد دراینصورت ضمیرغیرشخصی**es**جای مبتداء رامیگیردولی این ضمیربجای‌فاعل محسوب‌نمیشود. مانند:

Es wurde mir nicht geantwortet · بمن‌جواب داده‌نشد .

Es wurde ihm nicht geholfen . باو کمك نشد .

Es **ist** eifrig nach dem Dieb geforscht **worden** .

با کمال جدیت نسبت بدزد پی‌جوئی شده است .

در جملات مجهول بدون فاعل ، هرگاه منظور بیان انجام عملی ونه عامل کاری باشد ، دراینصورت چنین جملات را ممکن است با **افعال متعدی ولازم** نیز ساخت . ضمناً افعال بصورت سوم‌شخص‌مفرد بکارمیروند . مانند :

Sonntags **wird** nicht **gearbeitet** . یکشنبه‌ها کار انجام نمیشود .

In dem Café **wurde** bis in die Nacht **getanzt** .

در کافه تا دل شب رقصیده شد .

دو جملهٔ اخیر را باضمیر غیر شخصی **es** نیز میتوان بیان کرد بشرطی که قبل از اینگونه جملات جملهٔ دیگری آورده نشود . مثال :

Es wird sonntags nicht gearbeitet . یکشنبه‌ها کار انجام نمیشود .

Es wurde in dem Café bis in die Nacht getanzt .

در کافه تادل شب رقصیده شد .

تبصره – برای تبدیل جملهٔ معلومی که فاعل آن یکی از ضمایر شخصی باشد میتوان از آوردن ضمیر درجملهٔ مجهول صرف نظر کرد . مثال :

Aktiv **معلوم**	Passiv **مجهول**
Es fragt den Freund .	Der Freund wird(von ihm) gefragt .
او از دوست میپرسد .	ازدوست (بوسیلهٔ او) پرسیده‌میشود .

تبصره - افعال **شبه معین** (Modalverben) مجهول ندارند وچنانچه یکی از این افعال درزمانهای حال وگذشته وآینده درجمله‌ای آورده شود ، فقط فعل اصلی بمصدر مجهول تبدیل میشود .

(مصدر مجهول = اسم مفعول فعل اصلی + مصدر **werden**) مثال :

	Aktiv **معلوم**	Passiv **مجهول**
مصدر	= bauen dürfen .	gebaut werden dürfen
	(ساختن‌را مجاز بودن)	(ساخته شدن‌را مجاز بودن)
مضارع	= Er darf das Haus bauen .	Das Haus darf gebaut werden
	او مجاز است خانه را بسازد .	مجاز است خانه‌ساخته شود
ماضی‌مطلق	= Er durfte das Haus bauen .	Das Haus durfte gebaut werden .
	اومجاز بود خانه را بسازد .	مجاز بودخانه ساخته شود .

Das Haus hat gebaut werden dürfen .	ماضی نقلی = Er hat das Haus bauen dürfen .
مجاز بوده‌است خانه ساخته شود .	اومجاز بوده استخانه را بسازد .
Das Haus hatte gebaut werden dürfen .	ماضی بعید = Er hatte das Haus bauen dürfen .
اجازه داده شده بود خانه ساخته شود .	او اجازه داشته بود خانه‌را بسازد .
Das Haus wird gebaut werden dürfen .	مستقبل معمولی = Er wird das Haus bauen dürfen .
اجازه داده خواهدشد خانه ساخته‌شود .	او اجازه‌خواهد داشت خانه رابسازد .

تبصره – مستقبل کامل دراینگونه جملات بکارنمیرود . ضمناً باید متوجه بود که هریك از افعال شبه معین در زمانهای مرکب بصورت مصدر بآخر جملهٔ معلوم یا مجهول برده میشود .

Passiv **مجهول**	Aktiv **معلوم**
gemacht werden können (انجام داده شدن را توانستن)	مصدر = machen können . (انجام دادن را توانستن) .
Die Aufgaben können von meinem Bruder gemacht werden .	مضارع = Mein Bruder kann die Aufgaben machen :
تکالیف توسط برادرم میتوانند انجام داده شوند .	برادرم میتواند تکالیف‌را انجام دهد .
Die Aufgaben könnten von meinem Bruder gemacht werden .	ماضی مطلق = Mein Bruder konnte die Aufgaben machen
تکالیف توسط برادرم میتوانستند انجام داده شوند .	برادرم توانست تکالیف را انجام دهد .

Die Aufgaben haben von meinem Bruder gemacht werden können.

تکالیف توسط برادرم توانسته‌اند انجام داده شوند.

ماضی نقلی = Mein Bruder hat die Aufgaben machen können.

برادرم توانسته است تکالیف را انجام دهد.

Die Aufgaben hatten von meinem Bruder gemacht werden können.

تکالیف توسط برادرم توانسته بودند انجام داده شوند.

ماضی بعید = Mein Bruder hatte die Aufgaben machen können.

برادرم توانسته بود تکالیف را انجام دهد.

Die Aufgaben werden von meinem Bruder gemacht werden können.

تکالیف توسط برادرم خواهند توانست انجام داده شوند.

مستقبل معمولی = Mein Bruder wird die Aufgaben machen können.

برادرم تکالیف را خواهد توانست انجام دهد.

(مستقبل کامل در جملات مجهول بکار نمیرود).

تذکار - جملات مجهول سعی شده است که حتی‌الامکان نزدیك بجملات آلمانی ترجمه شوند تاقواعد مربوط بآنها بهتر آشکار گردد.

تبصره - هر یك از افعال شبه معین که مستقلاً و بدون فعل‌اصلی در جملهٔ معلومی بکار رود چنین جمله‌را نمیتوان بجملهٔ مجهول تبدیل کرد. مثال:

Er **kann** sein Gedicht nicht. — اوشعرش را بلد نیست.

Ich **will** meine Freiheit. — من آزادیم‌را میخواهم.

اگر افعال معین داشتن (haben) - بودن (sein) - شدن (werden) بطور مستقل در جملات معلومی بکار روند، از اینگونه جملات هم نمیتوان مجهول ساخت. مانند.

Er **hat** einen Regenschirm . او يك‌چتر بارانی دارد .

Die Tulpe **ist** schön . گل‌لاله قشنگ است .

Morgen **wird** es Neujahr . فردا سال نو میشود .

تبصره - مستقبل فعل معلوم را بازمان حال فعل مجهول که‌هردو بافعل معین شدن (werden) ساخته میشوند ، نباید اشتباه کرد . مثال :

من خواهم دید . Ich werde **sehen** . = مستقبل فعل معلوم

من دیده میشوم . Ich werde **gesehen** . = زمان حال فعل مجهول

مستقبل فعل معلوم = مصدر + werden

زمان‌حال‌فعل‌مجهول = اسم‌مفعول + werden

Der Infinitiv مصدر

در جملات دو نوع مصدر آورده میشود **مصدر ساده** و **مصدر باحرف اضافهٔ** « zu » بدینقرار :

zu بدون

۱ - مصدرساده (Der einfache Infinitiv) - این مصدر بشرح زیر درجمله بکار میرود :

a) بعد از افعال **شبه‌معین** وافعال « کمك کردن **helfen** ، شنیدن **hören** ، دیدن **sehen** ، وگذاردن **lassen** » . مثلاً **(مضارع + مصدر)** :

Mein Freund **will** eine Reise nach Deutschland **machen** .

دوستم میخواهد سفری بآلمان بکند .

Ich **helfe** dem Bruder die **Koffer** **tragen** .

من در حمل چمدانها ببرادرم کمك میکنم .

Wir **hören** das Mädchen **singen** . ماآوازخواندن دوشیزه‌را میشنویم .

Ich **sehe** die Schüler in der Klasse **arbeiten** .

من کار کردن شاگردان را در کلاس می‌بینم .

b) وقتی در جمله **(مصدر + ماضی نقلی)** آورده شود . مثال :

Mein Freund **hat** eine Reise nach Deutschland **machen wollen.**

دوستم میخواسته است سفری بآلمان بکند .

Ich **habe** dem Bruder die Koffer **tragen helfen** .

من درحمل چمدانها برادرم کمك کرده‌ام .

Wir **haben** das Mädchen **singen hören** .

ما آواز خواندن دوشیزه را شنیده‌ایم .

Ich **habe** die Schüler in der Klasse **arbeiten sehen** .

من کارکردن شاگردان‌را درکلاس دیده‌ام .

تبصره - در جملاتی که ماضی مطلق بکار میرود ، چنانچه افعال **شبه‌معین** یا افعال « کمك کردن ، شنیدن ، دیدن و گذاردن » نباشد فعل اصلی بعد از مصدر بصورت اسم‌مفعول بآخر جمله خواهد رفت . مانند :

Wir **sind** gestern spazieren **gegangen** . (اسم‌مفعول)

مادیروز بگردش رفته‌ایم (رفتیم) .

Er **hat** in der Schule Deutsch spechen **gelernt**. (اسم‌مفعول)

او درمدرسه آلمانی یاد گرفته است .

۴ - مصدر با « **zu** » . Der Infinitiv mit **zu** ـ این مصدر باحرف اضافهٔ zu بشرح زیر درجملات بکار میرود :

a) بعداز بسیاری از افعال (غیراز افعال شبه‌معین وچند فعل مذکور) مصدر باحرف اضافهٔ «**zu**» بعنوان مفعول درجملات آورده میشود . مثال :

Ich wünsche **zu fliegen.** من آرزودارم (دلم میخواهد) پروازکنم .

Wir hoffen viel **zu reisen.** ما امیدواریم زیاد مسافرت کنیم .

b) بعنوان فاعل درآخر جمله ، دراینصورت ضمیرغیر شخصی **es** قبل از فعل بعنوان فاعل گرامری قرارخواهد گرفت :

Es ist gut **zu verstehen** . فهمیدن خوب است .

Er hat kein Geld ; **es** ist ihm unmöglich **zu zahlen** .

او پول ندارد ؛ برای‌او ممکن نیست که بپردازد .

c) برای تکمیل بعضی از اسامی :

Ich gebe dir **das Versprechen zu kommen.**

من بتو قول میدهم که بیآیم .

Er hat **Hoffnung** gesund **zu werden** . اوامیدواراست سالم بشود .

Ich habe keine **Zeit zu kommen** . من وقت ندارم که بیآیم .

d) هر گاه درجمله‌ای علاوه‌بر مصدر باحرف اضافهٔ **zu** یك یاچند مکمل آورده شود قبل از **جملهٔمصدری** علامت وقف (,) گذاشته میشود .(مصدربا **zu** ومکملها را جمعاً **جملهٔ مصدری** گویند) . مثال :

Langsam beginne ich , die fremde Sprache **zu verstehen** .

کم کم شروع میکنم زبان بیگانه را بفهمم .

توضیح-جملهٔ «die fremde Sprache zu lernen» **جملهٔمصدری** میباشد که درمثال اخیر قبل‌ازآن علامت وقف (,) گذاشته شده است .

Er fürchtet , zu spät nach Hause **zu kommen** .

او میترسد که خیلی دیر بمنزل بیآید .

e) هر گاه در جمله‌ای دو مصدر یا بیشتر آورده شود در اینصورت حرف اضافهٔ **zu** قبل از هرمصدر تکرار میشود :

Wir versuchen viel **zu hören** und viel **zu sehen** .

ما سعی میکنیم زیاد بشنویم و ببینیم .

Es freut mich , jetzt mit meinen Freunden **zu essen** und **zu trinken** . خوشحالم که اکنون بادوستانم بخورم و بنوشم .

f) افعالی که پیش‌سیلاب آنها جدا میشود ، حرف اضافهٔ **zu** مابین‌پیش‌سیلاب ومصدر واقع میشود :

Er machte den Versuch , das Fenster auf **zu** machen .

او سعی کرد پنجره را بازکند .

Ich glaube , mit dem Flugzeug pünktlich in Hamburg an**zu**kommen . فکر میکنم باهواپیما سروقت به **هامبورگ** برسم .

تبصره - اگر مصدر با **zu** در جمله‌ای بتنهائی آورده شود ممکن است

چنین مصدرقبل یابعداز پیش‌سیلاب جداشدنی همچنین قبل یابعداز مصدر یا اسم مفعول جملهٔ اصلی‌قرار گیرد . مانند :

Wir fangen **an zu arbeiten**
Wir fangen **zu arbeiten an**. } ماشروع بکار میکنیم

Wir müssen **anfangen zu arbeiten** .
Wir müssen **zu arbeiten anfangen** . } مامجبوریم شروع بکار کنیم

Wir haben **angefangen zu arbeiten** .
Wir haben **zu arbeiten angefangen** . } ماشروع کرده‌ایم کار کنیم

(در اسم مفعول که برسر آن پیش‌سیلاب جدا شدنی باشد **ge** حذف شده و بجای آن **zu** قرار میگیرد . مثلاً اسم مفعول **ange**kommen تبدیل به an**zu**kommen خواهد شد وغیره.

g) چنانچه مصدر با **zu** مکملی داشته‌باشد ، چنین‌مصدر باتمام مکمل بعداز جملهٔ اصلی واقع میگردد و معمولاً بین جملهٔ اصلی و فرعی علامت وقف (،) گذاشته میشود . مثال :

Der Kaufmann hatte gehofft ,**Sie bald wiederzusehen** .

تاجر امیدواربود ، شمارا دوباره بزودی ببیند .

h) بعداز فعل (بکار بردن ـ لازم واحتیاج داشتن brauchen)مصدرهمیشه باحرف اضافهٔ **zu** میاید وقبل ازجملهٔ مصدری که درآن‌فعل brauchen باشدعلامت وقف(،)گذاشته نبیشود .

Wir **brauchen** sonntags nicht **zu arbeiten** .

ما احتیاج نداریم یکشنبه‌ها کار کنیم .

اگر درجملهٔ اخیر زمان مرکب(ماضی نقلی)آورده شود ، در اینصورت فعل **brauchen** مانند افعال شبه معین بصورت مصدر (نه اسم مفعول) بآخر جمله میرود . مانند :

Wir **haben** sonntags nicht zu arbeiten **brauchen**.بجای(gebraucht)

ما احتیاج نداشته‌ایم یکشنبه‌ها کار کنیم .

فرمهای مصدر با zu

Formen des Infinitiv mit „zu“

مصدر باحرف‌اضافهٔ zu ممکن است داخل جملاتی که دارای زمانهای‌مختلف افعال معلوم ومجهول میباشند بکار رود . مثال :

Ich **hoffe** , meinen Freund **zu sehen** . (زمان‌حال)

من امیدوارم ، دوستم را ببینم .

Der Lehrer **wird** versuchen , die Regeln **zu erklären** (مستقبل) .

معلم سعی خواهد کرد قواعدرا توضیح دهد .

Ich glaube , ihn gestern auf dem Bahnhof **gesehen zu haben** (ماضی نقلی) . فکر میکنم اورا دیروز درایستگاه راه‌آهن‌دیده باشم .

Er wünscht nicht **gesehen zu werden** . (مستقبل فعل‌مجهول).

او آرزو ندارد دیده شود .

Sie hofft , von ihren Eltern gestern nicht **gesehen worden zu sein** . (ماضی‌نقلی فعل مجهول)

او امیدوار است که دیروز توسط والدینش دیده نشده باشد .

Ich freue mich , Sie bald **besuchen zu können** . (مصدرشبه‌معین)

من خوشحالم بتوانم از شما بزودی دیدن کنم .

تبصره - هرگاه حرف ربط **um** بجملهٔ مصدری، با **zu** اضافه شود دراینصورت چنین جمله ، مقصود ، علت و نظریه‌ای راکه فاعل جملهٔ اصلی برای انجام دادن کاری دارد بیان خواهد کرد . مانند :

Er ist nach Deutschland gefahren , **um** dort Deutsch **zu lernen** . (**um zu** برای اینکه) .

او بآلمان رفته است ، برای اینکه آنجا آلمانی یاد بگیرد .

Herr Müller hat die Uhr gekauft , **um** sie seiner Frau **zu schenken** .

آقای **مولر** ساعت را خریده است ، برای‌اینکه آنرا بخانمش هدیه کند .

توضیح– از دو جملهٔ اخیر معلوم میگردد که فاعل جملهٔ اصلی و فرعی یکی‌است و چنانچه فاعل این دو جمله مشترک نباشد همیشه از حرف ربط **damit** استفاده خواهد شد ، در اینصورت فعل جملهٔ فرعی مصدر نبوده و حرف اضافهٔ **zu** نیز بکار نمیرود . ضمناً افعال **شبه‌معین** که مقصود ونظریه‌ای را برسانند ، نیز باحرف ربط **damit** آورده میشود . مثال :

Die Mutter schickt ihren Sohn in die Schule, damit **er** dort lernt (damit باآن ـ تااینکه)

مادر پسرش را بمدرسه میفرستد ، تااینکه آنجا درس بخواند .

Die Kinder gehen in die Schule, **damit** sie lesen lernen .

بچه‌ها بمدرسه میروند ، تا اینکه خواندن یاد بگیرند .

درجملاتیکه حرف ربط **damit** بکار میرود اگرفاعل جملهٔ اصلی وفرعی‌یکی باشد ، معمولاً فاعل مشترک در هردوجمله تکرار میگردد . مانند :

Ich fahre mit dem Auto ,damit **ich** pünktlich am Bahnhof bin .

من بااتومبیل حرکت میکنم ، تااینکه سروقت درایستگاه راه‌آهن باشم .

تبصره – در جملاتی‌که مصدر با « **um zu** » بکار میرود ممکن است فاعل شناخته نشود ویانامعلوم باشد . مثال :

Der Platz ist groß genug ; **um** darauf Fußball **zu spielen** .

میدان برای اینکه در آن فوتبال بازی شود ، باندازه کافی بزرگ است . (جا ونام میدان معلوم نیست) .

Es ist zu wenig , **um** davon leben **zu können** .

این خیلی کم است ، برای اینکه بتوان بوسیلهٔ آن زندگی کرد . (**این**نامعلوم‌است).

تبصره – گاهی ممکن است یکی از حروف اضافهٔ« بجای– بعوض **anstatt** یا **statt** همچنین ، بدون **ohne** » باعث شود که مصدر باحرف اضافهٔ **zu** در جمله‌ای بکار رود ، مانند :

Statt (anstatt) sich **zu bessern** , verkommt er immer mehr .

او بجای اینکه (بعوض اینکه) خودرا اصلاح کند ، پیوسته بیشتر فاسد میشود .

Sie ging , **ohne** ein Wort **zu sagen** .

او رفت، بدون اینکه حرفی بزند . (او بدون گفتن کلمه‌ای رفت) .

Statt herbei**zueilen** und **zu helfen** , stand er unschlüssig da , **ohne** einen Finger **zu rühren** .

او بجای اینکه باعجله نزدیك بیاید وکمك کند ، بدون اینکه انگشتی بحرکت درآورد، بطور مردد آنجا ایستاد .

ساختمان جملات مصدری

Bildung von Infinitivsätzen .

از بعضی جملات باحذف حرف ربط « که **daß** » میتوان جملات مصدری را بشرح زیر ازنظر اختصار وزیبائی کلام ساخت .

۱ – هرگاه فاعل در جملهٔ اصلی وفرعی یکی باشد . مانند :

1– **Mein Freund hofft** , daß **er** bald Deutsch lernt .

دوستم امیدوار است ، که بزودی آلمانی یاد بگیرد .

Mein Freund hofft , bald Deutsch **zu lernen** .

دوستم امیدوار است ، بزودی آلمانی یاد بگیرد .

Ich glaube , **daß** **ich** meine Aufgabe gut geschrieben habe .

معتقدم ، که تکلیفم را خوب نوشته‌ام .

Ich glaube , meine Aufgabe gut geschrieben **zu haben** .

معتقدم، تکلیفم را خوب نوشته‌ام .

۲ – چنانچه فاعل جملهٔ فرعی با مفعول جملهٔ اصلی مساوی باشد :

2–Ich bitte **dich**, daß **du** mich heute abend besuchst .

من‌ازتو(ترا)خواهش میکنم ، که امشب بدیدارمن بیائی .

Ich bitte dich , mich heute abend **zu besuchen** .

از تو خواهش میکنم ، امشب بدیدار من بیائي .

Sie hilft mir , daß **ich** mit der Arbeit schnell fertig werde.

اوبمن کمك‌میکند ، که کارم‌زودتمام‌شود.

Sie hilft mir , mit der Arbeit schnell fertig **zu werden**.

اوبمن کمك‌میکند ، کارم زودتمام‌شود .

۳ - هرگاه جملهٔ اصلی وفرعی فاعل غیر شخصی« es و man »داشته‌باشد:

Es ist nötig , fremde Sprachen zu lernen .	Es ist nötig , daß man fremde Sprachen lernt .
لازم‌است ، زبانهای بیگانه‌را یادگرفتن .	لازم است ، که شخص زبانهای بیگانه یاد بگیرد.
Es ist verboten , im Kino zu rauchen .	Es ist verboten , daß man im Kino raucht .
قدغن است ، درسینما سیگار کشیدن .	قدغن‌است. که‌شخص‌درسینماسیگار بکشد.

۴ - بعد از بعضی از افعال مانند : دانستن (wissen)- گفتن(sagen)- شنیدن (hören) - دیدن (sehen) نمیتوان جملات مصدری ساخت . مثلاً :

Ich weiß , daß ich fleißig arbeiten muß .

میدانم ، که مجبورم باجدیت کارکنم .

Das Kind sieht , daß die Mutter viel arbeitet .

بچه می‌بیند ، که مادر خیلی کار میکند .

مصدر بعنوان اسم
Der Infinitiv als Substantiv

چنانکه قبلاً متذکر گردید ، از بعضی مصادر ممکن است **اسم مصدر** ساخت که حاصل معنی مصدری را بیان کند . (حرف تعریف اسم مصدر das خنثی میباشد) اینگونه اسامی درجمع تغییر نکرده وفقط حرف‌تعریف آنها تبدیل‌به«die» خواهد شد ومانند سایر اسامی نیز درچهار حالت صرف میشوند . مثال :

اسم‌مصدر		مصدر	
غذا	das Essen (–)	خوردن	essen
نطق-گفتار	das Reden (–)	نطق کردن - حرف‌زدن	reden
رفتار	das Benehmen (–)	رفتار وسلوك کردن	benehmen
ترحم	das Erbarmen (–)	رحم کردن	erbarmen
زندگی	das Leben(–)	زندگی کردن	leben
نویسندگی	das Schreiben (–)	نوشتن	schreiben
دخانیات	das Rauchen (–)	استعمال دخانیات	rauchen

اسم مصدر ممکن است بتنهائی یا باحرف اضافه‌ای در جملات ، حتی در ضرب‌المثلها بکاررود . مانند :

Nach **dem Essen** lese ich die Zeitung .

بعد از غذا من روزنامه میخوانم .

Reden ist Silber , **Schweigen** ist Gold .

گفتار بمنزلهٔ نقره وخاموشی چون طلاست (ضرب‌المثل) .

Zum Schreiben brauchen wir eine Feder .

برای نویسندگی یك قلم لازم داریم . (اسم‌مصدر باحرف اضافه)

مصدر بعنوان فعل امر

Der Infinitiv als Imperativ

بطور کلی هرگاه بخواهند دستوری صادر کنند ، در اینصورت از نظر اختصار و فوریت امر ، از **مصدرساده** استفاده میگردد . مثال :

Einsteigen ! سوارشوید ! **Aufstehen** ! برپا !

درهارا ببندید ! **Türen schließen** وغیره .

تمرین ۹

جملات معلوم زیر را تبدیل بمجهول کنید !

1— Der Lehrer unterrichtet den Schüler .

معلم شاگرد را درس میدهد .

2— Der Kaufmann verkaufte die Teppiche .

تاجر قالیها را فروخت .

3— Die Beamtin hat mir die Fahrkarte gegeben .

کارمند (زن) بلیط مسافرت را بمن‌داده است .

4— Das Mädchen hatte das Museum besucht .

دوشیزه موزه را بازدید کرده بود .

5— Meine Mutter wird mir die Kleider schicken .

مادرم لباسها رابرای من‌خواهد فرستاد .

6– Mein Freund hat mir zu meinem Geburtstag einen schönen Fotapparat geschenkt .

دوستم دستگاه عکاسی قشنگی برای روز تولدم بمن هدیه کرده است .

7– Der Vater brachte mich zum Bahnhof .

پدر مرا بایستگاه راه‌آهن آورد .

8– Er hatte euch zum Abendessen eingeladen .

او شماهارا بشام دعوت کرده بود .

9– Wir mußten die neuen Wörter bis Freitag lernen .

ما مجبور بودیم لغات تازه را تاجمعه یادبگیریم .

10– Ich werde das Buch leider nicht gebrauchen können

متأسفانه‌من کتاب‌را نخواهم‌توانست که مورد استفاده قراردهم .

تمرین ۱۰

جملات زیر را بآلمانی ترجمه کنید !

۱ – دوستم‌از من خواهش کرده است ، که باودرتمرینات مشکل کمك کنم .

۲– متأسفم که دیروز ترا ملاقات نکرده‌ام .

۳- او اوقاتش تلخ است ، که همه‌چیزرا باید بپردازد .

٤– من آلمانی یادمیگیرم ، زیرا دربرلین میخواهم تحصیل کنم .

٥– وقتی مرد ثروتمندی میخواست برای دوستش خرگوش قشنگ وچاقی بفرستد . .

٦– اوپولی نداشت ، زیرا پدرش برای اونفرستاده بود .

۷– گرامررا خوب‌یادبگیرید ، چنانچه بخواهیدآلمانی‌راصحیح‌حرف‌بزنید.

۸– او نمیتواند بگوید ، که کلاهش رابکجا گذاشته است .

۹– اگر بچه‌ها تکالیف مدرسه‌شانرا انجام داده بودند ، مجاز میبودند درباغ بازی کنند .

۱۰ – قبل از اینکه خیابانی را عبور کنند ، اول باید بطرف چپ و بعد براست نگاه کنند .

وجه‌التزامی
Konjunktiv

وجه التزامی برخلاف وجه‌اخباری ازوقوع فعلی بطور قطع ویقین‌خبر نمیدهد بلکه فقط امکان وقوع فعل را بطریق شك وتردید ، احتمال والزام ، شرط ، آرزو ، انتظار ، بیم‌وامید ودرخواست وامثال آنها بیان‌میکند . مثال :

نمیدانم، کجا روم ، چه کنم ، حال‌دل که‌را گویم . (شك‌وتردید) - احتمال‌دارد که فردا از برادرم نامه‌ای برسد . (احتمال) ـ لازم است که قبل از ظهر بمانك بروم . (الزام) ـ کاش صلح وصفا بین‌همه برقرار میبود . (آرزو) وغیره .

دروجه‌التزامی، **افعال‌ممکن‌الوقوع** نیز مانند افعال وجه‌اخباری دارای زمانهای، حال و گذشته و آینده میباشند که هریك بشرح زیر ساخته‌وصرف میگردد :

۱ ـ مضارع وجه التزامی
Konjunktiv Präsens

هرگاه بریشهٔ‌مصدرتمام افعال‌اصلی باقاعده ویابیقاعده همچنین‌افعال‌معین‌وشبه‌معین خاتمه‌های زیر افزوده گردد ، مضارع‌التزامی‌افعال ساخته‌شده‌ومطابق آن‌صرف‌میگردد:

مفرد		جمع	
ich	_e	wir	_en
du	_est	ihr	_et
er (sie,es)	_e	sie (Sie)	-en

مثلاً صرف مضارع فعل گفتن« **sagen**» در وجه التزامی چنین میشود :

ich sage	بگویم	wir sagen	بگوئیم
du sagest	بگوئی	ihr saget	بگوئید
er sage	بگوید	sie sagen	بگویند

تبصره ـ باید دانست که مفرد مضارع وجه‌التزامی کلیهٔ افعال باستثنای فعل معین بودن (**sein**) مانند فعل گفتن (**sagen**) صرف میشوند . مثلاً صرف‌افعال: نگاهداشتن (**halten**) ـ داشتن (**haben**) ـ توانستن (**können**) ـ

مجاز بودن (dürfen) و نظیر آنها بدینصورت است :

ich halte	نگاه بدارم	ich habe	بدارم ـ داشته باشم
du haltest	نگاه بداری	du habest	بداری - داشته باشی
er halte	نگاه بدارد	er habe	بدارد- داشته باشد
ich könne	بتوانم	ich dürfe	مجاز باشم
du könnest	بتوانی	du dürfest	مجاز باشی
er könne	بتواند	er dürfe	مجاز باشد

مضارع فعل معین بودن (sein) که مفرد آن برخلاف قاعده بشرح زیر صرف میگردد :

ich sei	باشم	wir seien	باشیم
du sei(e)st	باشی	ihr seiet	باشید
er sei	باشد	sie seien	باشند

۲ ـ ماضی مطلق و استمراری وجه التزامی

Konjunktiv Imperfekt

بادانستن سه صورت اصلی (صرف کوچك) کلیهٔ افعال ، ساختن وصرف ماضی مطلق التزامی آسان خواهد بود . بدینقرار :

۱ ـ ماضی مطلق التزامی افعال باقاعده عیناً مانند ماضی مطلق اخباری بوده ، فقط در معنی و وضع انجام شدن عمل از حیث حتمی‌الوقوع و یا غیرحتمی‌الوقوع بایکدیگر تفاوت خواهند داشت. مثلاً سه‌صورت اصلی و صرف ماضی مطلق فعل گفتن دروجه التزامی ومعنای آن بدینصورت است :

مصدر	ماضی‌مطلق‌اخباری	اسم‌مفعول
sagen گفتن	sagte گفت	gesagt گفته

صرف ماضی مطلق و استمراری فعل گفتن در وجه التزامی

ich sagte	میگفتم		wir sagten	میگفتیم	
du sagtest	میگفتی	بگویم ـ گفته باشم	ihr sagtet	میگفتید	بگوییم ـ گفته باشیم
er sagte	میگفت		sie sagten	میگفتند	

۴ - چنانچه بماضی مطلق اخباری هریك از افعال بیقاعده خاتمه های زیر را اضافه کنند ماضی مطلق التزامی ساخته شده ومطابق آن صرف میگردد . مثلاً صرف فعل بیقاعده نوشتن چنین میشود :

اسم مفعول	ماضی مطلق اخباری	مصدر
نوشته geschrieben	نوشت schrieb	نوشتن schreiben

صرف ماضی مطلق واستمراری فعل **نوشتن** در وجه التزامی:

جمع		مفرد	
مینوشتیم	wir schrieben	مینوشتم	ich schriebe
مینویشتید	ihr schriebet	مینوشتی	du schriebest
مینوشتند	sie shrieben	مینوشت	er schriebe

تبصره - اگر درماضی مطلق اخباری هریك از افعال بیقاعده ومختلط حروف صدادار a ، o ویا u باشد این حروف درماضی مطلق التزامی تغییرصوت یافته وتبدیل به ä و ö ویا ü خواهند گشت . مثلاً صرف فعل بیقاعدهٔ مخفی کردن بدینقرار است :

اسم مفعول	ماضی مطلق اخباری	مصدر
مخفی کردن geborgen	مخفی کرد barg	مخفی کردن bergen

صرف ماضی مطلق واستمراری فعل **مخفی کردن** در وجه التزامی :

جمع		مفرد	
مخفی میکردیم	wir bärgen	مخفی میکردم	ich bärge
مخفی میکردید	ihr bärget	مخفی میکردی	du bärgest
مخفی میکردند	sie bärgen	مخفی میکرد	er bärge

بهمین طریق است ماضی مطلق واستمراری التزامی افعال بیقاعدهٔ زیر :

ماضی مطلق التزامی	ماضی مطلق اخباری	مصدر
(کاش-چنانچه) پروازمیکرد flöge	پرواز کرد flog	پرواز کردن fliegen
(کاش-چنانچه) شلیك میکرد schöße	شلیك کرد shoß	شلیك کردن schießen
(کاش-چنانچه) میزد schlüge	زد schlug	زدن schlagen

۴ - صرف بعضی ازافعال معین ومختلط که درماضی مطلق اخباری مختوم بحرف e میباشند درماضی مطلق التزامی چنین خواهد بود :

اسم مفعول	ماضی مطلق اخباری	مصدر
gehabt داشته	hatte داشت	1 ـ haben داشتن

صرف ماضی مطلق استمراری فعل معین **داشتن** در وجه التزامی:

کاش - اگر - شاید			کاش - اگر - شاید	
	میداشتیم	wir hätten	میداشتم	ich hätte
	میداشتید	ihr hättet	میداشتی	du hättest
	میداشتند	sie hätten	میداشت	er hätte

اسم مفعول	ماضی مطلق اخباری	مصدر
geworden شده	wurde شد	2- werden شدن

صرف ماضی مطلق واستمراری فعل معین **شدن** در وجه التزامی :

کاش - اگر - شاید			کاش - اگر - شاید	
	میشدیم	wir würden	میشدم	ich würde
	میشدید	ihr würdet	میشدی	du würdest
	میشدند	sie würden	میشد	er würde

اسم مفعول	ماضی مطلق اخباری	مصدر
gemoht میل داشته	mochte میل داشت	3ـ mögen میل داشتن

صرف ماضی مطلق واستمراری فعل شبه معین **میل داشتن** در وجه التزامی :

کاش - اگر - شاید			کاش - اگر - شاید	
	میل داشیم	wir möchten	میل داشتم	ich möchte
	میل داشتید	ihr möchtet	میل داشتی	du möchtest
	میل داشتند	sie möchten	میل داشت	er möchte

بهمین طریق است ماضی مطلق التزامی افعال شبه معین زیر :

ماضی مطلق التزامی	ماضی مطلق اخباری	مصدر
(کاش-چنانچه)میتوانست könnte	konnte توانست	können توانستن
» » مجبور میبود müßte	mußte مجبور بود	müssen مجبور بودن
» » مجاز میبود dürfte	durfte مجاز بود	dürfen مجاز بودن

اسم مفعول	ماضی مطلق اخباری	مصدر
gedacht فکر کرده	dachte فکر کرد	4ـdenken فکر کردن

صرف ماضی مطلق واستمراری فعل مختلط **فکر کردن** در وجه التزامی

ich dächte	فکرمیکردم	wir dächten	فکرمیکردیم
du dächtest	فکرمیکردی	ihr dächtet	فکرمیکردید
er dächte	فکرمیکرد	sie dächten	فکرمیکردند

بهمین طریق است ماضی مطلق التزامی فعل مختلط آوردن (**bringen**)

ماضی مطلق التزامی	ماضی مطلق اخباری	مصدر
(کاش-چنانچه)میآورد **brächte**	آورد **brachte**	آوردن **bringen**

تبصره - ماضی مطلق التزامی بعضی از افعال قوی ومختلط برخلاف قاعده بوده و حالیه بعضی از آنهارا کمتر بکار میبرند . مانند :

بجای	ماضی مطلق التزامی (صحیح)	ماضی مطلق اخباری
er hälfe	**er hülfe**	**er half** اوکمك کرد
« **wärfe**	« **würfe**	« **warf** اوپرتاب کرد
« **stärbe**	« **stürbe**	« **starb** اومرد
« **empfähle**	« **empföhle**	« **empfahl** اوتوصیه کرد
« **begänne**	« **begönne**	« **begann** اوشروع کرد
« **brännte**	**brennte**	« **brannte** او سوزانید
« **kännte**	« **kennte**	« **kannte** اوشناخت
« **nannte**	« **nennte**	« **nannte** اونام برد
« **rännte**	« **rennte**	« **rannte** اودوید
schwöre	**schwüre**	« **schwor** اوقسم خورد

ماضی نقلی وجه التزامی

Konjunktiv Perfekt

این زمان مرکب با صرف مضارع التزامی فعل معین داشتن یا بودن بعلاوه اسم مفعول هر فعل که منظور است ساخته میشود. (**افعال متعدی بکمك فعل داشتن** وافعال لازم بکمك فعل بودن صرف میگردند) .

ماضی نقلی = مضارع التزامی فعل { haben / sein } + اسم مفعول هر فعل

صرف ماضی نقلی فعل متعدی گفتن دروجه التزامی :

ich habe gesagt	(کاش ـ اگر ـ شاید) من گفته باشم
du habest gesagt	(« « «) تو گفته باشی
er habe gesagt	(« « «) او گفته باشد
wir haben gesagt	(« « «) ما گفته باشیم
ihr habet gesagt	(« « «) شماها گفته باشید
sie haben gesagt	(« « «) ایشان گفته باشند

صرف ماضی نقلی فعل لازم رفتن دروجه التزامی :

ich sei gegangen	(کاش ـ اگر ـ شاید)من رفته باشم
du seiest gegangen	(« « «) تو رفته باشی
er sei gegangen	(« « «) او رفته باشد
wir seien gegangen	(« « «) ما رفته باشیم
ihr seiet gegangen	(« « «) شماها رفته باشید
sie sien gegangen	(« « «) ایشان رفته باشند

۴ ـ ماضی بعید وجه التزامی

Konjunktiv Plusquamperfeket

این زمان مرکب باصرف ماضی مطلق التزامی فعل معین داشتن یابودن بعلاوه اسم مفعول هرفعل که منظور است ساخته میشود . (افعال متعدی بکمك فعل داشتن وافعال لازم بکمك فعل بودن صرف میگردند) .

ماضی بعید = ماضی مطلق التزامی { haben / sein } + اسم مفعول هر فعل

صرف ماضی بعید فعل متعدی گفتن دروجه التزامی :

ich hätte gesagt	(کاش ـ اگر ـ شاید) من گفته بودم
du hättest gesagt	(« « «) تو گفته بودی
er hätte gesagt	(« « «) او گفته بود

wir hätten gesagt (کاش ـ اگر ـ شاید) ماگفته بودیم

ihr hättet gesagt (« « «) شماها گفته بودید

sie hätten gesagt (« « «) ایشان گفته بودند

صرف فعل لازم رفتن دروجه التزامی :

ich wäre gegangen (کاش ـ اگر ـ شاید) من رفته بودم

du wärest gegangen (« «) تورفته بودی

er wäre gegangen (« « «) اورفته بود

wir wären gegangen (« « «) مارفته بودیم

ihr wäret gegangen (« « «) شماها رفته‌بودید

sie wären gegangen (« « «) ایشان رفته‌بودند

۵ ـ مستقبل معمولی وجه التزامی

Konjunktiv Futurum

این زمان مرکب باصرف مستقبل التزامی فعل معین شدن (**werden**) بعلاوه مصدر هرفعل که منظور است ساخته میشود .

مستقبل معمولی = مستقبل التزامی فعل شدن + مصدر هرفعل

صرف مستقبل فعل گفتن دروجه التزامی :

ich werde sagen (شاید) من خواهم گفت

du werdest sagen («) تو خواهی گفت

er werde sagen («) اوخواهد گفت

wir werden sagen («) ماخواهیم گفت

ihr werdet sagen «) شماها خواهید گفت

sie werden sagen («) ایشان خواهد گفت

٦ـ مستقبل کامل وجه التزامی

Konjunktiv Futur Perfekt

این زمان مرکب باصرف مستقبل التزامی فعل معین شدن واسم مفعول هرفعل

که منظور است بعلاوهٔ مصدر فعل معین داشتن ساخته میشود . (درافعال متعدی مصدر داشتن وافعال لازم مصدر فعل بودن بکار میرود) .

مستقبل کامل = مستقبل‌التزامی‌فعل‌شدن + اسم مفعول‌هرفعل + مصدر فعل معین داشتن یا بودن

صرف مستقبل کامل فعل گفتن :

(شاید) من گفته‌خواهم‌داشت	ich werde gesagt haben
(») توگفته خواهی‌داشت	du werdest gesagt haben
(») او گفته خواهد داشت	er werde gesagt haben
(») ماگفته خواهیم داشت	wir werden gesagt haben
(») شماهاگفته خواهیدداشت	ihr werdet gesagt haben
(») ایشان‌نگفته خواهد داشت	sie werden gesagt haben

تبصره - صرف مستقبل کامل فعل لازم رفتن(gehen) مانند مستقبل کامل فعل گفتن (sagen) میباشد فقط بعد از اسم مفعول فعل رفتن مصدر بودن (sein) بکار میرود . مانند :

(شاید) من رفته‌خواهم بود (وغیره) . ich werde gegangen sein

۷ - وجه امری التزامی

Konjunktiv Imperativ

فعل امر دروجه التزامی فقط بصورت سوم‌شخص‌مفرد صرف گشته ودرمواقع دعا و آرزو نیز بکار میرود . مانند :

او بمدرسه برود !	Er gehe in die Schule !
او باید بخانه برود !	Er soll nach Hause gehen !
بگذار او بییلاق برود !	Lass ihn aufs Land gehen !
زنده‌باد آزادی ! (درمقام دعا)	Es lebe die Freiheit !

Das Schicksal behüte uns vor einem neuen Krieg !

تقدیر مارا دربرابر جنگ تازه حفظ کناد ! (درمقام آرزو) .

وجه شرطی Konditional

این وجه عموماً عمل غیر محققی را میرساند واغلب برای بیان فعلی بکار میرود که انجام آن درزمان گذشته یاحال موکول بیك شرط باشد . (چون عملی که دروجه شرطی انجام میشود حتمی نیست از این جهت میتوان آنرا جزو وجهالتزامی نیز محسوب داشت) .

اغلب بجای ماضی مطلق وماضی بعید وجهالتزامی میتوان وجه شرطی را ازنظر زیبائی کلام نیز بکار برد بنابراین وجه شرطی بر دو قسم خواهد بود : شرطی اول وشرطی دوم که هریك بدین طریق ساخته وصرف میگردد :

a) وجه شرطی ۱ (Konditional 1) ـ این زمان باصرف ماضی مطلق التزامی فعل معین شدن (werden) باضافهٔ مصدر هرفعل که موردلزوم است ساخته میشود :

صرف فعل گفتن بصورت وجه شرطی اول

ich würde sagen	(چنانچه ـ اگر) میگفتم
du würdest sagen	(« «) میگفتی
er würde sagen	(« «) میگفت
wir würden sagen	(« «) میگفتیم
ihr würdet sagen	(« «) میگفتید
sie würden sagen	(« «) میگفتند

بهمین طریق است صرف دوفعل معین داشتن وبودن درزمان شرطی اول :

ich würde haben	(چنانچه ـ اگر) میداشتم (وغیره)
ich würde sein	(« «) میبودم (وغیره)

b) وجه شرطی ۲ (Kondtional 2) ـ این زمان باصرف ماضی مطلق التزامی فعل معین شدن (werden) واسم مفعول هر فعل که منظور است بعلاوهٔ مصدر haben یا sein ساخته میشود . (افعال متعدی بکمك فعل داشتن و افعال لازم بکمك فعل بودن صرف میشوند) . مثلاً صرف فعل متعدی گفتن (sagen) وفعل لازم رفتن (gehen) دروجه شرطی دوم بدین صورت است :

مصدر + اسم مفعول + ماضی مطلق التزامی

ich würde gesagt **haben** (چنانچه ـ اگر) گفته بودم (وغیره)

ich würde gegangen **sein** (« ») رفته بودم (وغیره)

تبصره ـ فرق بین صرف زمان شرطی اول و شرطی دوم همانا اضافه شدن اسم مفعول هر فعل بین زمان شرطی اول میباشد .

مثلاً وجه شرطی اول = **ich würde haben** و وجه شرطی دوم **ich würde gesagt haben** وغیره خواهد شد .

وجه التزامی بصورت مجهول

Passivform des Konjunktivs

در وجه التزامی قواعد تبدیل جملات معلوم بمجهول عیناً مانند قواعد مذکوره در وجه اخباری میباشد ، فقط دو فعل معین شدن (**werden**) وبودن (**sein**) که برای ساختن افعال مجهول بکار میروند ، باید درزمانهای مختلف بصورت وجه التزامی صرف گردند . مثلاً صرف فعل مجهول دیده شدن (**gesehen werden**) بدینصورت است :

۱ ـ زمان حال (مضارع) **Präsens**

ich **werde** gesehen (کاش ـ اگر ـ شاید) دیده بشوم

du **werdest** gesehen (« ـ « ـ «) دیده بشوی (وغیره)

۲ ـ ماضی مطلق واستمراری **Imperfekt**

ich **würde** gesehen (کاش ـ اگر ـ شاید) دیده میشدم (وغیره)

۳ ـ ماضی نقلی **Perfekt**

ich **sei** gesehen **worden** (کاش ـ اگر ـ شاید) دیده میشده ام (وغیره)

۴ ـ ماضی بعید **Plusquamperfekt**

ich **wäre** gesehen **worden** (کاش ـ اگر ـ شاید) من دیده شده بودم (وغیره)

۵ ـ مستقبل ۱ (آینده معمولی) **Futurum**

ich **werde** gesehen **werden.** (شاید) دیده خواهم شد .

du **werdest** gesehen **werden** (شاید) دیده خواهی شد (وغیره) .

٦ - مستقبل کامل Futur Perfekt

ich würde gesehen worden sein ((شاید) من دیده شده خواهم شد (وغیره)

۷- وجه امری Imperativ

فعل امر مجهول در وجه التزامی اغلب بافعل معین بودن (**sein**) وگاهی بافعل معین شدن (**werden**) ساخته میشود . مانند :

Sei mir gegrüßt , mein Berg , mit dem rötlich strahlenden Gipfel ! (Schiller) .

درود من بتو باد ، ای کوه من، باقلهٔ سرخ‌فام نورانی ! (از **شیلر** شاعر معروف آلمانی).

Werde gegrüßt , hübsche Venus , dreimal werde gegrüßt !

درود باد برتو ، ای **ونوس** زیبا ، سه بار درود برتو باد !

تبصره — چون وجه التزامی باید همیشه درجمله از حیث افعال ومعنی کاملاً مشخص گردد ، بنابراین موقع بکار بردن افعال در وجه التزامی هرجا که ظاهر صرفشان در زمانهای مختلف عیناً مانندوجه اخباری باشد دراینصورت باید زمان هریك را نسبت بیکدیگر تغییرداد .

این مطلب بامقایسهٔ صرف قسمتی از زمان حال فعل آمدن (**kommen**) که صرفشان درهردو وجه برابرند همچنین طرز تغییر زمان هریك ، بشرح زیر آشکار خواهد گشت :

زمان حال وجه اخباری		زمان حال وجه التزامی	
من میآیم	**ich komme**	(کاش ـ اگر ـ شاید) بیآیم	**ich komme**
ما میآئیم	**wir kommen**	(« « «) بیآئیم	**wir kommen**
ایشان میآیند	**sie kommen**	(« « «) ایشان بیآیند	**sie kommen**

از صرف فعل **آمدن** معلوم شد که زمان حال اول شخص مفرد و اول و سوم شخص جمع درهردو وجه ظاهر صرفشان یکی است ، بنابراین جهت تشخیص ، باید زمان حال التزامی را بزمان **ماضی مطلق** وجه التزامی تغییر داد . بدین ترتیب :

ماضی‌مطلق وجه‌التزامی زمان‌حال‌وجه‌التزامی

(کاش—اگر—شاید) میآمدم	ich käme	بجای	ich komme
(« « «) میآمدیم	wir kämen	«	wir kommen
(« « «) میآمدند	sie kämen	«	sie kommen

(بهمین طریق است برای سایر افعال موقعی که ظاهر صرف زمان حالشان درهر دو وجه شبیه بیکدیگر باشند) .

چون‌ماضی‌مطلق اول‌شخص‌وسوم‌شخص‌جمع‌افعال‌بیقاعده‌ای‌که تغییر صوت‌نمیدهد ظاهرصرفشان نیز در هر دو وجه یکی است ، بنابراین بجای ماضی مطلق التزامی ، باید ماضی‌نقلی وجه‌التزامی بکاربرده شود .

مثال ۱ — نوشته geschrieben نوشت schrieb نوشتن schreiben

ماضی‌نقلی‌وجه‌التزامی		ماضی‌مطلق وجه‌التزامی
wir haben geschrieben	بجای	wir schrieben
(چنانچه)مینوشته‌ایم		(چنانچه)مینوشتیم
sie haben geschrieben	بجای	sie schrieben
(چنانچه) مینوشته‌اند		(چنانچه) مینوشتند

مثال ۲ — رفته gegangen رفت ging رفتن gehen

ماضی‌نقلی‌وجه التزامی		ماضی‌مطلق وجه‌التزامی
wir seien gegangen	بجای	wir gingen
(چنانچه)میرفته‌ایم		(چنانچه)میرفتیم
sie seien gegangen	بجای	sie gingen
(چنانچه) میرفته‌اند		(چنانچه) میرفتند

چون صرف اول شخص وسوم شخص جمع ماضی نقلی افعال متعدی که بکمك فعل معین داشتن (haben) صرف میگردند ، در هر دو وجه یکی است ، بنابراین بجای ماضی‌نقلی وجه التزامی ، باید **ماضی بعید** وجه التزامی بکار رود . مثال :

ماضی بعیدوجه التزامی		ماضی‌نقلی‌وجه‌التزامی
wir hätten geschrieben	بجای	wir haben geschrieben
(چنانچه) مینوشته بودیم		(چنانچه) مینوشته‌ایم

sie haben geschrieben بجای sie hätten geschrieben

(چنانچه) مینوشته‌اند (چنانچه) مینوشته بودند

باید متوجه بود که چون ماضی نقلی وجه‌التزامی افعال لازم باماضی نقلی وجه اخباری درمفرد وجمع شبیه یکدیگر صرف نمیشوند ، از اینجهت ماضی نقلی التزامی بماضی بعید وجه التزامی تبدیل نخواهد شد . مانند :

ماضی نقلی وجه اخباری	ماضی‌نقلی‌وجه‌التزامی
ich **bin** gegangen	ich **sei** gegangen
من رفته‌ام (وغیره)	(چنانچه) میرفته‌ام (وغیره)

تذکار — در افعالی که قبلاً بصورت وجه التزامی در زمانهای مختلف صرف گشته ، کلمات کاش ، اگر ، شاید وغیره قبل از افعال آلمانی برحسب معمول آورده نشده است ، ولی این کلمات بدانجهت قبل از ترجمهٔ هریك از آنها درپرانتز گذاشته شد تامعلوم گردد که افعال ممکن‌الوقوع بوده و ضمناً نباید جزوصرف محسوب گردند.

غالباً جملاتی که بصورت وجه التزامی بیان میشوند ، شامل کلمات ، افعال ویا مضامین واصطلاحاتی است که برای تشخیص این وجه بکار رفته و متضمن شك وتردید ، آرزو ، احتمال وغیره میباشند . نظیر کلمات واصطلاحات زیر

wenn	اگر ـ وقتیکه	falls	چنانچه ـ درصورتیکه
als ob	اگرچه ـ مثل‌اینکه	man sagt	میگویند
wünschen	آرزو کردن	wollen	خواستن
können	توانستن - ممکن بودن	hoffen	امیدوار بودن
schützen	حمایت کردن- حفظ کردن	es lebe ...	زنده‌باد ...
fürchten	ترسیدن	hoffentlich	امیداست ـ انشاءالله
es ist möglich	ممکن است	vielleicht	شاید
wahrscheinlich	یحتمل -گویا	schade	افسوس - حیف
leider	متأسفانه	es tut mir leid	متأسفم
mögen	امکان‌داشتن - میل‌داشتن	ich möchte	من میخواهم

معتقدبودن -تصور کردن glauben وغیره .

مورد استعمال وجه التزامی

Gebrauch des Konjunktivs

وجه التزامی عمل یا وضع واقعی وحقیقی را نمیرساند ، بلکه در موارد شك وتردید ، آرزو ، شرط والزام همچنین درموضوعات فرضی و احتمالی ویا امید وانتظار که درآینده ممکن است انجام شود ، بکار میرود . اینوجه درزمانهای مختلف بیشتر بصورت جملات مرکب (اصلی وفرعی)وگاهی ساده بیان شده و اغلب شامل افعال ، کلمات ویا مضامین واصطلاحاتی است که متضمن شك وتردید ، امید وانتظار ، آرزو، حدس واحتمال وامثال آنها میباشد . بدینقرار :

۱ – جملاتی که بیان آرزو ، و بیم و امید ، وحدس و گمان و احتمال را بیان میکنند :

Ich wünsche , daß er mehr Geduld hätte .

آرزومندم ،که اوبیشتر حوصله‌داشته باشد . (آرزو

Er möchte gern eine Reise nach Deutschland machen .

او خیلی مایل است مسافرتی بآلمان بکند . (آرزو)

Wäre ich doch bei dir کاش نزدتوبودم . (آرزو)

Ich hoffe du werdest bald glücklich .

امیدوارم بزودی سعادتمند شوی (امید) .

Man erwartet von ihm , daß er ein bekannter Doktor werde .

از او انتظار دارند که دکترمشهوری بشود . (انتظار)

Er fürchtete , er werde wieder krank .

او میترسید از اینکه ، دوباره بیمار شود . (ترس)

Ich dachte , Sie wären zu Hause .

من فکر میکردم ، شما خانه باشید . (حدس وگمان)

Glaubst du , daß er so träge sei .

تصور میکنی که او اینقدر تنبل باشد . (گمان وتصور) .

Die junge Dame dürfte etwa 25 Jahre alt sein

بانوی جوان بایستی تقریباً ۲۵ ساله باشد (حدس بااحتیاط) .

Ich hatte nicht gedacht , daß es schon so spät wäre .

من تصور نکرده بودم که آنقدر دیر باشد (تصور وفکر) .

Es könnte vielleicht wahr sein . شاید حقیقت داشته باشد (احتمال) .

۲ – جملاتی که شرط والزام را میرسانند :

Wenn ich nach Hamburg käme , hätte ich Sie besucht .

اگر **بهامبورگ** میآمدم ، ازشما دیدن میکردم .

تبصره – جملهٔ اخیر را ممکن است مقلوب کرد ، یعنی فعل جملهٔ اصلی را باول آورده و کلمهٔ شرطی اگر (**wenn**) را حذف نمود :

Käme ich nach Hamburg , hätte ich Sie besucht

اگر بهامبورگ میآمدم ، از شما دیدن میکردم .

جملاتی که بصورت شرط بیان میشوند میتوان بجای ماضی مطلق و ماضی بعید وجه التزامی ، بترتیب زمان شرطی اول وشرطی دوم رابکار برد . مثال :

شرطی اول	ماضی مطلق التزامی
ich würde besuchen	**besuchte**
(اگر) ملاقات میکردم	(اگر)ملاقات میکردم
ich würde schreiben	**ich schriebe**
(اگر) مینوشتم	(اگر) مینوشتم

شرطی دوم	ماضی بعیدوجه التزامی
ich hätte geschrieben haben	**ich hätte geschrieben**
(اگر) نوشته بودم	(اگر) نوشته بودم

Wenn er fleißig wäre , schriebe er schöner .

او اگر ساعی میبود ، قشنگتر مینوشت . (ماضی مطلق التزامی)

Wenn er fleißig wäre , würde er schöner schreiben .

او اگر ساعی میبود ، قشنگتر مینوشت . (شرطی اول)

Wenn er fleißig wäre, **hätte** er schöner geschrieben.

او اگر ساعی میبود، قشنگتر نوشته بود. (ماضی بعید التزامی).

Wenn er fleißig wäre, **würde** er schöner geschrieben haben.

او اگر ساعی میبود، قشنگتر نوشته بود. (شرطی دوم).

تبصره – در هر یک از جملات شرطی میتوان جملهٔ فرعی را بر اصلی مقدم داشت. مانند:

Er würde schöner schreiben, wenn er fleißig wäre.

او قشنگتر مینوشت، اگر ساعی میبود

گاهی در جملات وجه التزامی و شرطی میتوان علاوه بر کلمهٔ (اگر wenn) کلمات (چنانچه – درصورتیکه falls) – (اگرچه – مثل اینکه als ob) – (تااینکه als daß) – (بدون اینکه ohne daß) ونظیر آنها بکار برد.

Er spricht deutsch, **als ob** (als wenn) er ein Deutscher wäre.

او آلمانی را طوری حرف میزند، مثل اینکه یکنفر آلمانی باشد.

Er gibt so viel Geld aus, **als** wäre er ein Millionär.

او آنقدر پول خرج میکند، مثل اینکه یکنفر میلیونر باشد.

Ich habe zu wenig Geld, **als daß** ich ein Haus kaufen könnte.

من پول کمتر از آن دارم، تااینکه بتوانم خانه‌ای بخرم.

Falls das Wetter gut bliebe, könnten wir mehr spazieren gehen

درصورتیکه (چنانچه) هوا خوب میماند، میتوانستیم بیشتر گردش کنیم.

Mein Freund benutzte mein Fahrrad, **ohne daß** er mich darum gebeten hätte.

دوستم از دوچرخه‌ام استفاده کرد، بدون اینکه دربارهٔ آن از من خواهش کرده باشد.

۳ – جملاتی که بطور خواهش وتقاضا ویا امر بیان میشوند:

Würden Sie mir bitte das Buch mitbringen?

ممکن است برای من لطفاً کتاب را همراه خودتان بیاورید؟

Würden Sie so freundlich sein , mir das Salz zu reichen ?

ممکن است محبت فرموده ، نمک را بمن بدهید ؟

Spreche er nicht mehr davon ! دیگر راجع بآن حرف نزند !

Gehen wir jetzt ! حالا برویم !

۴ - یکی از مهمترین موارد استعمال وجه التزامی در نقل قول یا روایت غیر مستقیم است . بدینقرار :

نقل قول مستقیم وغیر مستقیم

Direkte und indirekte Rede

گفتهٔ هر شخص را بدو طریق میتوان نقل کرد : مستقیم وغیرمستقیم .

۱ - در نقل قول مستقیم عین عبارت گوینده تکرار میشود وبرای تشخیص آن عین حرفهای گوینده رابین این دوعلامت („ ") که بآلمانی **Anführungszeichen** نامیده میشوند قرارمیدهند . مثال :

Direkte Rede : **نقل قول مستقیم :**

1. Adolf Hitler sagte : „Ich bin stark" .

آدلف هیتلر گفت : « من قوی هستم » .

توضیح - جملهٔ نقل قول مستقیم همیشه با حرف بزرگ شروع میشود وافعالی که دراین قبیل جملات بکار میروند ممکن است دریکی از زمانهای حال وگذشته وآینده باشد ، ضمناً این علامت („ ") راکه در دوطرف عبارات نقل قول مستقیم یا جملات معترضه میگذارند ، بفرانسه **گیومه** نامند واین اصطلاح در زبان فارسی نیز معمول است .

۲ - در نقل قول غیرمستقیم عین عبارت گوینده تکرار نمیشود ، بلکه همان مطلب را مثل اینکه گوینده حرفی را در گذشته زده باشد بعبارت دیگری تبدیل نموده وبصورت گزارشی بیان میکنند . مانند :

Indirekte Rede : **نقل قول غیر مستقیم :**

2. Adolf Hitler sagte , daß er stark sei (یا wäre) .

آدلف هیتلر گفت ، که اوقوی میباشد .

توضیح - از دو جملهٔ اخیر معلوم میشود که برای تبدیل نقل قول مستقیم بغیرمستقیم باید ضمیر اول شخص (ich من) بسوم شخص (er او) وفعل bin که مضارع وجه اخباری است به sei مضارع التزامی ویا به wäre ماضی مطلق وجه التزامی تغییر یابد . ضمناً حرف ربط daß که اغلب در نقل قول غیرمستقیم آورده میشود ممکن است حذف گردد بشرطی که ترتیب کلمات رعایت شود . مثلاً جملهٔ دومرا بدینصورت نیز میتوان نوشت ویا بیان کرد :

Adolf Hitler sagte , er sei (یا wäre) stark .

آدُلف هیتلر گفت ، اوقوی میباشد .

تبصره - بطور کلی در تبدیل نقل قول مستقیم بغیر مستقیم بایدچند قاعده را بشرح زیر درنظر گرفت :

a) ضمایر شخصی اول ودوم شخص مفرد (ich و du) بسوم شخص er همچنین ضمایر ملکی اول ودوم شخص مفرد (mein و dein) بسوم شخص sein (مذکر) یا ihr (مؤنث) تبدیل میگردند .

b) افعال موقع تبدیل دو نقل قول بدینصورت درزمانهای مختلف نسبت بیکدیگر تغییر میکنند :

زمانهای افعال درنقل قول مستقیم :	زمانهای افعال در نقل قول غیرمستقیم :
۱ـ مضارع وجه اخباری	مضارع یا ماضی مطلق وجه التزامی
۲ـ ماضی مطلق وماضی نقلی و بعیدوجه اخباری	ماضی نقلی یاماضی بعید وجه التزامی
۳ـ مستقبل وجه اخباری	مستقبل ویازمان شرطی اول وجه التزامی

بدیهی است هرجاکه ظاهر صرف مضارع دو وجه شبیه یکدیگر باشند ، در نقل قول غیر مستقیم باید حتماً ماضی مطلق وجه التزامی آورده شود . ضمناً هیچوقت ماضی مطلق وجه اخباری بماضی مطلق وجه التزامی تبدیل نمیشود .

۴ - هرگاه در جملهٔ نقل قول مستقیم فعلی بصورت امر باشد ، اغلب در جملهٔ نقل قول غیرمستقیم دو فعل (بایستن sollen) و(ممکن بودن -مایل بودن mögen) بکار برده میشود .

چند مثال در جمله :

نقل قول غیرمستقیم :

Indirekte Rede :

Friedrich der Große sagte zu dem Müller ,

فردریك کبیر بآسیابان گفت ·

daß **seine** Mühle **ihn störe**
(یا **seine** Mühle störe ihn) .
که آسیابش اورا ناراحت میکند .

daß **er** früher ruhiger **gelebt habe** . (یا er habe früher ruhiger gelebt .)

که او سابقاً راحت‌تر زندگی میکرده‌است.

تذکار – زمانهای افعال جملات نمرهٔ (2) تا (3) را درنقل قول غیرمستقیم نیز میتوان بماضی بعید تبدیل کرد . مانند :

daß **er** früher ruhiger **gelebt hatte** .

که او سابقاً راحت‌تر زندگی میکرده بود .

daß **er** ihm die Mühle **abkaufen werde** .(یا er werde ihm die Mühle abkaufen)

که آسیابرا از او خواهد خرید .

er solle sie ihm verkaufen
(یا er möge sie ihm verkaufen).
که اومیبایست آنرا باو بفروشد .

نقل قول مستقیم :

Direkte Rede :

Friedrich der Große sagte zu dem Müller :

فردریك کبیر بآسیابان گفت :

1. „**Deine** Mühle **stört mich**.“
«آسیاب تومرا ناراحت میکند .»

2. „**Ich lebte** früher ruhiger.“
«من سابقاً راحت‌تر زندگی میکردم .»

„**Ich habe** früher ruhiger **gelebt**.“
«من سابقاً راحت‌تر زندگی میکرده‌ام.»

„**Ich hatte** früher ruhiger **gelebt**.“
«من سابقاً راحت‌تر زندگی میکرده بودم».

3. „**Ich werde dir** die Mühle **abkaufen**.“
«من آسیاب را از تو خواهم خرید.»

4. „**Verkaufe** sie **mir**!“
« آنرا بمن بفروش! »

باید متوجه بود که اغلب نقل قول غیر مستقیم بعداز افعال (تعریف کردن erzählen) ، (جواب دادن antworten) ، گفتن sagen) ، (تصور کردن۔ فکر کردن meinen) ، (گمان کردن -اعتقاد داشتن glauben) ، (فکر کردن denken) ، نوشتن schreiben) وغیره آورده میشود .

مثال دیگر :

نقل قول غیر مستقیم :

Indirekte Rede:

Hans schreibt (یا **schrieb** mir ,

هانس مینویسد (یانوشت) بمن ،

daß er zu seinen Eltern nach Berlin **fahre** , denn er **wolle** mit seinem Vater über das Studium sprechen .

که نزد والدینش بسوی برلین حرکت میکند ، زیرا میخواهد باپدرش راجع بتحصیل صحبت کند .

Gestern **habe** Karl seine Fahrkarte **gekauft** und **sei** heute um 10 Uhr abgefahren, nachdem er seinen Eltern ein Telegramm geschickt **habe** .

که دیروز کارل بلیط مسافرتش راخریده و امروز پس از آنکه تلگرافی برای والدینش فرستاده ، در ساعت ده عزیمت کرده است .

Wegen seiner Reise **habe** er gestern nicht mit ihm ins

نقل قول مستقیم :

Direkte Rede:

Hans schreibt (یا schrieb) mir :

هانس بمن مینویسد (نوشت) :

1 . „Karl **fährt** zu seinen Eltern nach Berlin , denn er **will** mit seinem Vater über das Studium sprechen."

« کارل نزد والدینش بسوی برلین حرکت میکند ، زیرا میخواهد باپدرش راجع بتحصیل صحبت کند » .

2 . „Gestern **kaufte** Karl seine Fahrkarte und **ist** heute um 10 Uhr abgefahren , nachdem er seinen Eltern ein Tele - gramm geschickt **hatte**."

« دیروز کارل بلیط مسافرتش را خرید و امروز پس از آنکه تلگرافی برای والدینش فرستاده بود ، عزیمت کرده است . »

„Wegen seiner Reise" **konnte** er gestern nicht mit mir ins

Kino **gehen**, denn er **hat** noch seine Koffer zum Bahnhof bringen wollen."

« او دیروز بعلت مسافرتش نتوانست بامن بسینما برود ، زیراهنوز میخواسته است چمدانهایش را بایستگاه راه آهن ببرد .»

Kino **gehen können**, denn er **habe** noch seine Koffer zum Bahnhof bringen wollen.

که او دیروز بعلت مسافرتش نتوانسته است با او بسینما برود ، زیرا هنوز میخواسته است چمدانهایش را بایستگاه راه آهن ببرد .

3. „Nächste Woche **kommt** Karl wieder zurück und **wird** mich besuchen"

« هفتهٔ آینده کارل دوباره مراجعت میکند ومرا ملاقات خواهد کرد .»

Nächste Woche **komme** Karl wieder zurück und **werde** ihn besuchen.

که هفتهٔ آینده کارل دوباره مراجعت میکند واورا ملاقات خواهد کرد .

„Er **muß** mir dann von seiner Reise erzählen. Danach **wird** er vielleicht noch mit mir ins Kino gehen können."

او آنوقت باید ازمسافرتش تعریف کند. سپس شاید بازهم خواهد توانست که بامن بسینما برود .»

Karl **müsse** ihm dann von seiner Reise erzählen. Danach **werde** er vielleicht noch mit Hans ins Kino gehen können.

که آنوقت کارل باید از مسافرتش تعریف کند . سپس شاید بازهم خواهد توانست باهانس بسینما برود .

4. „**Schreibe** mir, ob du mit uns gehen **willst** und wann wir dich erwarten können **Schreibe** aber bitte sofort!"

« بمن بنویس ، آیا میخواهی باما بروی وچهوقت میتوانیم منتظر تو باشیم اما خواهش میکنم فوراً بمن بنویس » !

Ich **solle** Hans **schreiben**, ob ich mit ihnen **gehen wolle** und wann sie mich erwarten können. Ich **müsse** aber sofort **schreiben**.

که من میبایست بهانس بنویسم ، آیا میخواهم با آنها بروم و چهوقت آنها میتوانند منتظرمن باشند . امامن بایستی فوراً بنویسم .

تمرین ۱۱

جملات آلمانی زیر را که بصورت وجه‌التزامی هستند بفارسی ترجمه کرده، ضمناً طرز جمله‌بندی هریك را کاملاً در نظر بگیرید !

1. Ich **würde** es schon sagen, wenn ich es **wüßte**.
2. Er **wäre** gekommen, wenn er gekonnt **hätte**.
3. **Hättest** du Lust, diese Reise zu machen?
4. Er **hätte** sein Haus nicht verkauft, wenn er gewußt **hätte**, was er jetzt weiß.
5. **wäre** ich zu Hause, **würde** es nicht so geschehen.
6. Er sprach so laut, als ob ich taub **wäre**.
7. Wenn er ein Buch **hätte**, **würde** er seine Übung schreiben.
8. Was er wünsche, alles **sei** ihm gewährt!
9. Wer es auch **sei**, er möge eintreten.
10. **Wäre** es nicht so weit **gewesen**, **würde** ich dorthin **gefahren** sein.

بخش هفتم

Das Adverb قید

قید کلمه‌ای است که بفعل ، صفت ، اسم ، ویا ضمیر اضافه گشته ومعنی ومفهوم آنهارا توصیف وتکمیل میکند . مانند :

Ich gehe morgen in die Schule .

من فردا بمدرسه میروم .(**فردا** ، قید زمان است که در جملهٔ آلمانی بعد از فعل قرار گرفته) .

Das Haus dort gehört meinem Bruder .

خانه‌ای که آنجاست ببرادرم تعلق دارد .(**آنجا** ، قید مکان است که بعد از اسم واقع شده) .

Du hier gehst und holst die Kreide .

تو که اینجائی میروی و گچ میاوری . (**اینجا** ، قیدمکان است که بعدازضمیرتوآمده).

تبصره ــ ممکن است قیدی بقید دیگر نیز اضافه گردد . مثال :

Mein Freund hat sehr viel Geld . دوستم خیلی زیاد پول دارد .

(غالباً قیود شدت یاضعف اثر فعل ، صفت ویا قید دیگر رانیز میرسانند. مانند:

او خیلی حرف میزنند . این گل بسیار قشنگ است . خیلی زیادهم نباید کار کرد.

طلا کمیاب است . وغیره) .

اشکال مختلفهٔ قیود

Formen der Adverbien

قیود از نظر ظاهر وترکیب آنها بسه دستهٔ عمده تقسیم میشوند . بدینقرار :

۱ ــ قیود ساده Einfache Adverbien ــ این قبیل قیود مستقل

بوده‌واز کلمهٔ دیگری‌مشتق نمیگردند. مانند : بلی ja ، آنجا ــ پس da ، اینجا hier ، خیلی schr ، مکرر ــ غالباً oft وغیره .

۲ ــ قیود مشتق Abgeleitete Adverbien ــ اغلب با اضافه کردن پس‌سیلابهائی‌مانند : s و lich و erlei و e و weise و maßen و mal و wärts وغیره بسایر کلمات ، قیود دیگری نیزمیتوان ساخت . مثال :

Das neue Hotel liegt hier **rechts** .

مهمانخانهٔ جدید اینجا درطرف راست واقع است .

Ich stehe **morgens um 6 Uhr auf** .

من صبحها ساعت شش از خواب برمیخیزم .

Meine Eltern waren **kürzlich** in Spanien und haben dort **mancherlei** gesehen .

والدینم بتازگی در اسپانیا بودند و آنجا چیزهای متنوع دیده‌اند .

Du hast mich **lange** warten lassen .

مدت زیادی منتظرم گذاشتی . (گذاشته‌ای) .

Wir haben für heute abend **glücklicherweise** Kinokarten bekommen .

برای امشب خوشبختانه بلیط سینما بدست آورده‌ایم .

Bei **einigermaßen** schönem Wetter machen wir einen Ausflug

چنانچه هوا تااندازه‌ای خوب باشد گردشی درخارج شهرمیکنیم .

Ich danke Ihnen **vielmals** . از شما بسیار تشکرمیکنم .

Unser Weg ging steil **aufwärts** . راهمان بشدت سربالا میرفت .

۳ ــ قیود مرکب Zusammen gesetste Adverbien ــ هرگاه قیود ساده باحروف اضافه‌ویاقیددیگری ترکیب‌شوند ، آنها راقیود مرکب‌نامند. مانند:

a) باحروف اضافه : بدواً ــ اول **zuerst** ، همه‌جا **überall** ، راست ــ روبرو ــ مستقیماً **geradeaus** ، بآن **daran** ، درتوی آن **darin** ، روی‌آن**darauf**، درزیر آن**darunter** ، ازتوی‌آن**daraus** ، باآن**damit** ، از آن **davon** ، از چه **wovon** ، باچه **womit** ، بچه منظور **wozu**،

راجع بچه **worüber** ، باینطرف **herüber** ، به بیرون **heraus** ، ببالا (نزدیک بگوینده) **herauf** ، بطرف مقابل **hinüber** ، بخارج - به بیرون **hinaus** ، ببالا (دور از گوینده) **hinauf** وغیره .

b) ترکیب دوقید بایکدیگر : باینجا **hierher** ، ازآنجا **dorther** ، از آنجائیکه **daher** ، بآنجا **dahin** ، ازکجا **woher** ، بکجا **wohin** ، بپائین (نزدیک بگوینده) **herab** ، بپائین (دوراز گوینده) **hinab** وغیره .

c) گاهی از ترکیب دو حرف اضافه نیز قید مرکبی ساخته میشود :

از پیش **voraus** ، درجلو - درپیش **voran** ، از پهلوی - تمام شده **vorbei** تمام شده - گذشته **vorüber** ، بکلی - مطلقا **durchaus** وغیره .

انواع قیود

Arten der Adverbien

قیود از نظر معنی بشرح زیر تقسیم میشوند :

۱ - قیود مکان Adverbien des Ortes - این دسته ازقیود که میتوانند مکان یا محلی را مشخص سازند اغلب در جواب : کجا ؟ (**wo** ?) ، ازکجا ؟ (**woher** ?) وبکجا ؟ (**wohin** ?) قرار میگیرند :

a) در جواب کجا ؟ : اینجا **hier** ، آنجا **dort** ، در جلو **vorn** ، درپائین **unten** ، خارج (رویه) **außen** ، دربالا **oben** ، داخل-درون **innen** آنجا - اینجا **da** ، درآنطرف **drüben** ، درعقب **hinten** وغیره .

b) درجواب از کجا ؟ : از **von** ، ازآنجا **von dort** ، باینجا- باینطرف **her** ، بپائین - بزیر **herunter** وغیره

c) در جواب بکجا ؟ : بآنجا - بآنطرف **hin** ، ببالا **hinauf** ، بپائین **hinab** ، بداخل **hinein** ، بخارج **hinaus** ، توسط **hindurch** وغیره

تبصرهٔ ۱ - قید مکان **da** که دارای دومعنای (اینجا - آنجا) میباشد بیشتر حالت اسم‌اشاره داشته واز این‌نظر بادوقیدمکان (اینجا **hier**) و(آنجا **dort**) که جهت ومکان معینی‌را میرسانند فرق‌دارد . مانند :

کتابم اینجاست . (اشاره بنزدیك) **Da** ist mein Buch .

آنجا (اوناهاش) برادرت میآید . (اشاره بدور) **Da** kommt dein Bruder .

چنانچه قید مکان **da** باسایر کلمات یا حروف اضافه درجمله‌ای آورده‌شود، حتماً قید مکان بوده و از حیث معنی با قیود مکان **hier** و **dort** فرقی نخواهد داشت . مثال :

hier oben = **da** oben . اینجا در بالا .

dort oben = **da** oben . آنجا در بالا .

بهمین‌طریق است . آنجا درعقب **da hinten** و اینجا درجلو **da vorn** وغیره.

این قسم ترکیبات‌را ممکن است درهم ادغام‌کرد بشرطی که معنای‌قیدمکان را بدهند . مانند :

da.oben = **droben** , **da** unten = **drunten** .

da drüben = **drüben** در آنطرف **da** draußen = **draußen** دربیرون

تبصرهٔ ۳ – دو قیدمکان her و hin عموماً جهتی‌را بنزدیك یابدور تعیین میکند و درزبان‌آلمانی‌آنهارا Die Richtungsadverbien (قیود جهتی) نیز نامند و اغلب در جمله با یکی از دوفعل آمدن(**kommen**) و رفتن (**gehen**) بکار میروند .

قید مکان **her** موقعی بکار میرود که جهت بطرف‌ونزدیك گوینده یابیننده مشخص‌گردد . مانند :

Komm bitte **her** und hilf mir !

خواهش میکنم اینجا (بنزدیك من) بیا وبمن کمك کن !

قید مکان **hin** موقعی استعمال میشودکه جهت دور ازگوینده یابیننده تعیین گردد . مثل :

Gehen Sie morgen auch ins Theater ? آیا شماهم فردابتأتر میروید ؟

Ja , ich gehe auch **hin** . بلی ، منهم بآنجا میروم .

این دو قیدمکان اغلب باحروف اضافه ترکیب‌شدموازآنها قیودمکان‌دیگری ایجادمیشوند . مانند : بپائین(بطرف گوینده) **herab** ، بپائین(دوراز گوینده) **hinab** ،

بتو - بداخل **herein** ، بداخل **hinein** ، بعد از آن **nachher** ، کمی پیش **vorhin** وغیره .

دو قید مکان **her** و **hin** باقید استفهامی کجا ؟ (**wo ?**) نیز ترکیب شده ودوقید مرکب دیگری بوجود میآید . مانند :

بکجا ؟ **wo ? + hin = wohin** از کجا ؟ **wo ? + her = woher ?**

Woher kommt dein Freund ? دوست تو از کجا میآید ؟

Wohin geht Hans morgen ? فردا هانس بکجا میرود ؟

۲ ــ قیود زمان Adverbien der Zeit تعیین میکنند که عملی چه وقت ودر چه زمانی انجام میشود واغلب درجواب: چه وقت ؟ ــ کی ؟ **wann?** ، ازچه وقت؟ **seit wann?** ، چه مدت ؟ **wie lange?** ، چند دفعه؟ **wie oft ?** قرارمیگیرند.

a) درجواب **wann?** : امروز **heute** ، فردا **morgen** ، دیروز **gestern** ، حالا **jetzt** ، درشب ــ هنگام شب **abends** ، زود(زودوقت) **früh** ، دیر (دیروقت) **spät** ، بزودی **bald** ، بالاخره ــ در آخرکار **endlich** ، وقتی **einst** ، درآنوقت **damals** ، هرگز **nie** ، پیشتر ــ قبلاً **vorher** ، سابقاً **ehemals** ، بتازگی **neulich** ، امروزه ــ دراین ایام **heutzutage** ، همین الآن **soeben** ، بعداً **später** ، سپس ــ آنوقت **dann** وغیره .

b) در جواب **seit wann ?** : از امروز **seit heute** ، از دیروز **seit gestern** ، از آنوقت **seit her** ، ازوقتی که ــ پس‌ازآنکه **seit dem** وغیره .

c) درجواب **wie lange ?** : همیشه **immer** ، دائماً ــ همه‌وقت **stets** ، تمام‌اوقات **allezeit** ، جاودان ــ همیشگی **ewig** ، مادام‌العمر **zeitlebens** وغیره .

d) درجواب **wie oft ?** که علاوه برتعیین مقداری از زمان قید شماره‌ای را نیز میرساند : گاهی ــ بعضی اوقات **manchmal** ، گاه بگاه **zuweilen** ، بندرت ــ نادر ــ کمیاب **selten** ، مکرر ــ غالباً **oft** ، روزانه **täglich** ، درهفته ــ هرهفته **wöchentlich** ، هر ماه ــ ماهیانه **monatlich** ، هرساله ــ سالیانه **jährlich** ، یکدفعه **einmal** دو دفعه **zweimal** ، چند دفعه ــ دفعات زیاد **vielmal** وغیره .

۴ - قیودوصفی Adjektiv — Adverbien - در زبان آلمانی هر صفت ممکن است بعنوان قید بکار رود وفقط بواسطه ترکیب جمله میتوان قید وصفی‌رااز صفت تشخیص داد ، زیرا صفت همیشه حالت وچگونگی اسم را بیان میکند ولی قیدوصفی بفعل ارتباط داشته وحالت وشدت وضعف آنرا میرساند . مانند :

Der Schüler lernt **fleißig** . (Adv . قید) . شاگرد جدی درس میخواند .

Wir arbeiten **viel** . (Adv . قید). ماخیلی کارمیکنیم .

Ein **schlecht** (Adv . قید) geschriebener Brief ist ein schlechtes (Adj . صفت) Zeugnis für den Absender .

نامه‌ای که بد نوشته شده‌باشد مدرک بدی است از فرستنده .

توضیح – از جملهٔ اخیر بخوبی معلوم‌میشود schlecht که قبل ازفعل‌واقع شده‌وصرف نگشته‌است **قیدوصفی** و schlechtes که‌صرف‌شده‌وقبل‌ازاسم‌قرار گرفته **صفت‌وصفی** میباشد .

درجات قیود وصفی

Die Steigerung der Adjektiv Adverbien

درجات بعضی از قیود وصفی مانند صفت میباشد ، ولی برخی دیگر از سایر قیود مشتق میگردند :

a) قیودی که ازصفات مشتقند :

مطلق		تفضیلی		عالی	
stark	قوی	stärker	قویتر	am stärksten	ازهمه‌قویتر
schön	قشنگ	schöner	قشنگتر	am schönsten	» قشنگتر
fest	محکم	fester	محکمتر	am festesten	» محکمتر
tapfer	شجاع	tapferer	شجاعتر	am tapfersten	شجاعتر
gut	خوب	besser	بهتر	am besten	بهتر
hoch	مرتفع	höher	مرتفعتر	am höchsten	مرتفعتر

تبصره – باافزودن حرف **s** بآخر قیود وصفی عالی وحذف کلمهٔ **am** نیز قیود وصفی عالی ساخته میشوند. مثلاً بجای «**am besten**» میتوان «**bestens**» را بکار برد (همینطور است سایر قیود عالی).

b) قیود وصفی که از سایر قیود مشتقند:

قیود اصلی		تفضیلی	عالی
gern	بامیل	lieber	am liebsten
bald	بزودی	eher	am ehesten
oft	مکرر ـ غالباً	öfter	am öftesten
wohl	خوب	besser wohler	am besten am wohlsten

تبصره – بابکار بردن کلمات « **aller** » و « **aufs** » و « **im** » میتوان قیود وصفی عالی‌را باعلا درجهٔ خود رسانید. مثال:

Karl hat die Aufgabe am **aller**besten gelöst.

کارل تمرین را ببهترین وجهی حل کرده است

Die Zimmer waren **aufs** schönste eingerichtet, und die Gäste wurden **auf das** beste bewirtet.

اطاقها بقشنگترین وضعی مرتب و مهمانان ببهترین وجهی پذیرائی شده بودند.

Er ließ sich nicht **im** geringsten stören.

او نگذاشت بجزئی‌ترین چیزی مزاحمش بشوند.

۴ـ قیود حالت Adverbien der Art und Weise – این قبیل قیود تعیین میکنند که عملی‌چگونه انجام میشود، ضمناً حالت، نوع ویادرجهٔ شدت و ضعف صفت‌یاعمل شیئی را نیزمیرسانند. وآنها عبارتند از:

a) قیودی که در جواب « چگونه؟ **wie?** » ویا « چقدر؟ **wie sehr?** » قرار گرفته و چگونگی انجام شدن فعل همچنین درجهٔ شدت وضعف عمل، حالت ویا صفتی‌را بیان میکنند:

زیاد - خیلی sehr ، کاملاً ganz ، حتی sogar ، بیشتر mehr ، کمتر minder ، تقریباً fast ، دور weit ، فقط nur ، کم wenig ، کافی genug ، حداکثر höchstens ، حداقل wenigstens ، منتهی‌درجه äußerst ، تقریباً - قریب beinahe ، نسبةً ziemlich ، قدری-چیزی etwas تماماً-بکلی völlig ، فوق‌العاده ungemien ،خارق‌العاده außerordentlich وغیره .

b) قیودی که بیشتر تصدیق گفتاری ، حالت ، تمایل ویاقصدی را میرسانند :

چنان - اینطور so ، مثل - بطوری که - چگونه wie ، بنابراین - بالاخره also ، همچنین ebenso ، درحقیقت - درست recht ، از روی میل gern(e) ، عمداً absichtlich ، باهم zusammen ، بیهوده umsonst ، بهمین قسم ebenfalls ، بیفایده vergebens ، تصادفاً - اتفاقاً zufällig ، بطور دیگر anders وغیره .

c) قیودی که بااضافه کردن پس‌سیلابهای weise - و lings - بآخر صفات ویا قیود دیگر ساخته میشوند :

جداجدا - مجزا ازهم teilweise ، جفت‌جفت paarweise ، بمقادیر زیاد massenweise ، خوشبختانه glücklicherweise ، احمقانه dummerweise ، قطره قطره tropfenweise ، ازپشت rücklings ، کورکورانه blindlings ، ناگاه -ناگهانی jählings وغیره .

۵ - قیود مقدار Adverbien der Menge - این قبیل قیود علاوه بر آنکه مقداری از چیزی را میرسانند مقداری از زمان وشماره رانیز تعیین میکنند ودرجواب چقدر؟ wieviel ? وچند دفعه ؟ wie oft آورده میشوند :

زیاد viel ، کم wenig ، قدری- کمی-چیزی etwas ، بیشتر mehr ، کافی - بقدری کفایت genug ، کاملاً ganz ، یکدفعه einmal ، دو دفعه zweimal ، بندرت selten ، مکرر- غالباً oft وغیره .

٦ - قیود اثبات و نفی - این دسته از قیود چندان برای شدت و ضعف اثر فعل ، صفت ویاقید دیگر بکار نمیروند بلکه فقط برای ایجاب وتصدیق ونفی‌مفهوم جمله استعمال میشوند واز این‌جهت میتوان آنها را شبه قید نامید :

a) قیود اثبات Adverbien der Bejahung عبارتند از :

آری- بلی ja ، آری- البته jawohl ، قطعاً gewiß ، معذلك doch ، حقیقةً wirklich ، مطمئناً sicherlich ، البته freilich ، شاید - یحتمل wahrscheinlich ، بدون‌شك allerdings ، درواقع zwar وغیره .

b) قیود نفی Adverbien der Verneinung عبارتند از :

خیر - نه nein ، علامت نفی nicht ، بزحمت - بمجرد kaum ، ابداً gar nicht ، بهیچوجه keineswegs ، مطلقا - بکلی durchaus ، هرگز - هیچوقت niemals وغیره .

۷ - قیود علت Adverbien des Grundes - این قبیل قیود علت ، سبب ، واسطه ویا مقصودی را بیان کرده وبیشتر برای ارتباط دادن جمله‌ای بجملهٔ دیگر بکار میروند ودر جواب : چرا ؟ ? warum ، بچه‌جهت ؟ ? weshalb ، بچه علت ؟ ? weswegen ، بچه‌منظور ؟ ?wozu قرارمیگیرند ، وعبارتند از:

ازآنجهت darum ، ازاینجهت deshalb ، بدین علت deswegen ، از اینکه - ازآنجا daher ، بواسطهٔ آن - ازآن davon ، راجع‌بآن darüber ، از آن - دربارهٔ آن daraus ، از برای آن - از برای این dafür ، بدینمنظور dazu ، وغیره .

۸ - قیود ضمیری Pronominaladverbien - بعضی از قیود ساده مخصوصاً دو قید «wo» و «da» با حروف اضافه یاقید دیگری ترکیب شده وغالباً بجای ضمیر اشاره و ربط واستفهام بکارمیروند . مثلاً :

wo+für=wofür ?	برای چه ؟	wo+mit = womit ?	باچه ؟
da +für=dafür	برای آن	da +mit = damit	باآن
da +von=davon	راجع‌بآن	wo+von= wovon?	راجع‌بچه ؟

هرگاه موقع ترکیب دوحرف باصدا باشد ، برای‌سهولت تلفظ حرف r بآخر قیود ضمیری اضافه میگردد . مانند :

da+auf=darauf	دربارهٔآن	wo+ auf =worauf ?	دربارهٔچه ؟
da+ an = daran	بآن	wo+ an =woran ?	بچه‌چیز ؟
da+über=darüber	راجع‌بآن	wo+über=worüber?	راجع‌بچه؟

a) **قیود ضمیر اشاره** Demonstrativadverbien – اینگونه قیود عموماً جانشین ضمیر شده وباسمی راجع میگردد . مثال :

Fährst du morgen **mit** deinem Fahrrad an die See ?

آیا فردا بادوچرخه‌ات بکنار دریا میروی ؟

Ja , ich fahre **damit** (Adv . قید) an die See .

بلی ، باآن کنار دریا میروم .

Arbeiten Sie **für** die Prüfung ? — آیابرای امتحان کار میکنید ؟

Ja, ich arbeite **dafür** (Adv. قید). — بلی، من برای آن کارمیکنم .

Hat Ihr Freund gestern **über** seine Reise gesprochen ?

آیا دوست شما دیروز راجع بمسافرتش صحبت کرده است ؟

Nein, er hat gestern nicht **darüber** (Adv. قید) gesprochen .

خیر ، او دیروز راجع بآن صحبت نکرده است .

Hast du **an** deine Schicksal gedacht ? آیا بسرنوشتت فکر کرده‌ای؟

Nein , ich habe **daran** (Adv . . قید) gar nicht gedacht .

خیر ، اصلاً بآن فکر نکرده‌ام .

b) **قیود ضمیر ربط** Relativadverbien ـ هر یك از این قیود دوجملهٔ اصلی‌وفرعی رابهم مربوط ساخته وباسم یاضمیری که قبل ازآن واقع شده است راجع میگردد . مانند :

Wir ziehen uns im Winter warm an, **damit** wir nicht frieren .

ما در زمستان لباس گرم میپوشیم ، تااینکه سردمان نشود .

Ich weiß , **womit** du schreibst . — من‌میدانم که‌توباچه چیز مینویسی .

c) **قیود استفهامی** Frageadverbien ـ این قبیل قیود برای پرسش وسؤال بکار میروند که هریك بمنظوری درجملهٔ استفهامی آورده میشود . مانند:

کجا ؟ ? **wo** (پرسش برای مکان) ـ بکجا ؟ ? **wohin** (برای‌جهت)ـ از کجا ؟ ? **woher** (برای اصل و منشاءمحلی) ـچه وقت ؟ ـ کی ؟ ? **wann** (لحظه ـ وقت و تاریخ) ـ چه مدت ؟ ? **wie lange** (طول زمان ومدت) ـ

چند دفعه ؟ ? wie oft (تکرار زمان) ـ چگونه ؟ ? wie (نوع-حالت وچگونگی)-
چرا ؟ ? warum (علت وسبب) ـ بچه جهت ؟ ? weshalb (علت وسبب) —
بچه علت ؟ ? weswegen (علت وسبب) ـ بچه منظور ؟ ? wozu (منظور ـعلت)
بچه وسیله ؟ ? wodurch (وسیله و واسطه) ـدر اطراف چه چیز ؟ ـ از برای
چه چیز ؟ ?worum

تبصره – اختلاف معنای دوقید استفهامی ? warum و ? worum را
میتوان از جملات زیر بخوبی فهمید :

Warum tat er es ?	او چرا اینکار راکرد ؟
Er tat es **aus** Eifersucht .	او ازحسد اینکار را کرد .
Warum zitterte er ?	چرا او میلرزید؟
Er zitterte **vor** Angst .	او از ترس میلرزید .
Worum spielen sie ?	آنها سرچه‌چیز قمار میکنند ؟
Sie spielen **um** Geld .	آنها سر پول بازی میکنند .
Worum geht es ?	این فعالیت برای‌چیست ؟
Es geht **um** deinen Erfolg .	این فعالیت بخاطر کامیابی تست .

جای‌قیود درجمله

Die Stellung der Adverbien im Satz

هرقید بطور کلی در جمله نزدیك اسم ، صفت ، ضمیر ، فعل و یاقید دیگری که معنای هریك را توصیف وتکمیل‌میکند واقع‌میگردد . بدینقرار :

۱ – در جملات اصلی و ساده قیود عموماً قبل از صفت و یا قید دیگری آورده میشوند :

Diese Blume ist **sehr** schön .   این گل خیلی قشنگ است .

Siehst du das Haus **dort** unten ?   آیاخانه‌ای که‌در آن پائین‌است‌می‌بینی؟

تبصره – قید « کافی genug » از این قاعده مستثنی بوده وبعد از صفت قرار میگیرد :

Dieses Zimmer ist groß **genug** . . این اطاق باندازۀ کافی بزرگ است .

۲ – جمله‌ای که فعل مفردی داشته باشد ، قیدبعد از آن آورده میشود :

Er kommt **heute** zu mir . او امروز نزد من‌میآید . (خواهد آمد)

چنانچه جمله‌ای فعل مرکبی داشته باشد ، قید بعد ازفعل معین‌قرارمیگیرد :

Mein Bruder ist **gestern** angekommen .

برادرم دیروز وارد شده است .

در دو جملۀ اخیر و نظیر آنها ممکن است قید را در اول جمله قرار داد ، دراینصورت فاعل بعد از فعل واقع خواهد گشت :

Heute kommt er zu mir . امروز اونزد من‌میآید .(خواهدآمد) .

Gestern ist mein Bruder angekommen .

دیروز برادرم وارد شده است .

اگر بعد از فعل ضمیری باشد قید بعد ازضمیر خواهدآمد :

Ich danke Ihnen **sehr** für diesen Brief .

من از شما برای این نامه خیلی تشکر میکنم .

۳ – گاهی قیود زمان ، مکان وياعلت درجمله‌ای جزوخبرجمله‌بوده وقانوناً بعداز اسم واقع میگردند وبندرت ممکن است قبل از اسم آورده شوند :

Das Wetter **draußen** ist schlecht . هوای بیرون‌بداست .

Der Nachbar **nebenan** ist ein reicher Mann .

همسایۀ مجاور (پهلوئی) مرد ثروتمندی است .

Die Vorstellung **gestern** war sehr interessant .

نمایش دیروز خیلی جالب بود .

Das Dorf **dort** (یا dort das Dorf) ist sehr groß .

دهی‌که آنجاست(آن‌ده) خیلی بزرگ است .

۴ – غالباً برای سنجیدن ومقایسه دو صفت ویا دواسم مختلف ، یك‌قید دراول جملۀ اصلی وقید دیگر بصورت ربط در اول جملۀ فرعی آورده میشود . بدینقرار:

Je reicher er wird , **desto** geiziger wird er .

هر قدر غنی‌تر میشود ، همانقدر خسیس‌تر میگردد. (je ... desto دوقیدجمله است)

Je schneller , **desto** besser .   هرچه تندتر ، بهتر .

So (یا wie) der Vater , **so** der Sohn .

هرطور پدر باشد ، پسر همانطور خواهد بود (so ... so دوقیدجمله است).

۵ ــ قید مقدار **zu** بمعنای بیش ازحد ، قبل از صفت و یاقید دیگری آورده میشود تادرجه ومقدار اصلی آنها رابالاتر ببرد . مثال :

Dieser Tisch ist **zu** groß .   این میز بیش‌از حد بزرگ است .

Er ißt **zu** viel , aber er arbeitet wenig .

او بیش از حد میخورد ولی کار کم میکند .

Diese Mutter liebt ihre Kinder **zu** sehr .

این مادر بچه‌هایش را بیش از حد دوست میدارد .

تبصرهــ قید مقدار **zu** را نباید همیشه «خیلی ویا بسیار»معنی کرد ، بلکه بهتر است آنرا «بیش‌ازحد» ترجمه کرد . مثلاً درجملهٔ :

« Dieser Tisch ist **zu** groß . » منظور آن است که این میز از اندازه‌ای که بهنجار داده شده بزرگتر میباشد . بنابراین میز خیلی یا بسیار بزرگ نیست بلکه بیش از حدمعیین بزرگ است .

تمرین ۱۲

جملات آلمانی زیر را بفارسی ترجمه کرده ، ضمناً قیودی را که درشت‌ترچاپ شده است کاملاً درنظر بگیرید که چگونه درجملات واقع گشته‌اند .

1. **Oben** unter dem Dach unseres Hauses befindet sich ein Vogelnest .
2. Die Sportler kamen von **überall** her .
3. Diese Zeitschrift erscheint dreimal **monatlich** .
4. Seine Stimme zitterte **merklich** ; man konnte spüren, daß er **außerordentlich** erregt war .
5. Er hat **nur** einen Apfel gegessen .
6. **Wozu** bist du gekommen ?
7. Ich grüße dich **herzlichst** .
8. Wir haben ihn ein ganzes Jahr **lang** nicht gesehen .
9. **Neulich** habe ich sie gefragt .
10. Er war **sehr** froh , daß er die Prüfung bestanden hat .
11. **Warum** hast du mich vorher **nicht** angerufen ?
12. Wir freuen uns **darüber**, daß ihr das Fußballspiel gewonnen habt .
13. **Wovon** hat Herr Müller gestern gesprochen ?
14. Wir steigen die Treppe **hinauf**
15. **Wie lange** haben Sie Deutsch gelernt ?

بخش هشتم

حروف اضافه

Die Präpositionen

حروف اضافه کلماتی هستند تغییرناپذیر که غالباً قبل‌از اسم ،ضمیر، فعل ،صفت ویاقید واقع شده ونسبت آنها را باسایر کلمات جمله نشان‌میدهند . کلمه‌ای که بعداز حرف اضافه قرارمیگیرد **متمم** حرف اضافه نامیده میشود . مثلاً درجملهٔ « کتاب **روی** میز است .» کلمهٔ**روی**حرف اضافه است که‌بوسیلهٔ آن‌نسبت بین **میز** و **کتاب** معلوم گشته واز طرفی بجملهٔ مزبور معنائی بخشیده است . ضمناً کلمهٔ **میز** متمم بوده ودرحالت مفعول بواسطه میباشد .

(گاهی حروف اضافه در زبان آلمانی ممکن است بعداز اسم و ضمیر نیز واقع شوند .)

بطور کلی‌دو قسم حروف اضافه‌میتوان‌تشخیص داد ، **اصلی و غیر اصلی :**

۱ ـ حروف اضافهٔ اصلی Eigentliche Präpositionen که‌بعضی‌از آنها عبارتند از :

روی **auf** ، نزد **bei** ، توی ــ در **in** ، پائین **unter** ، بالای **über** وغیره.

۲ ـ حروف‌اضافهٔ‌غیر اصلی Uneigentliche Präpostionen

ازقبیل : بجای **anstatt** ، بمناسبت **halber** ، بموجب **laut** وغیره .

اثر و جای حروف اضافه درجمله

Rektion und Stellung der Präpositionen

چنانکه قبلاً در فصل اسم گفته شد ، هریك از حروف اضافه درزبان آلمانی

دارای عمل و تأثیری است که اسم یا ضمیر مابعد خودرا از حالت اصلی (فاعلیت) خارج ساخته ونسبت باینکه از کدام دسته باشد آنها را بحالت مضاف الیه (G.) ، مفعول بواسطه (D) ویا مفعول بیواسطه (A.) درمیآورد .

حروف اضافه را بچهار دستهٔ عمده میتوان تقسیم کرد . بدینقرار :

دسته اول – حروف اضافه‌ای که بعد از آنها اسم ، صفت یا ضمیر در حالت اضافه (G.) قرار میگیرد . مهمترین آنها عبارتند از :

mittels بوسیلهٔ **kraft** بقوهٔ – بموجب **während** دراثناء -موقع- هنگام
نزدیك **unweit** صرف‌نظر **ungeachtet** بموجب- برحسب **laut** درمدت–
قسمت داخلی **innerhalb** قسمت پائین **unterhalb** قسمت بالای **oberhalb**
آنطرف **jenseit(s)** اینطرف **diesseit(s)** خارج از- قسمت خارجی **außerhalb**
در طول (زمان یامحلی) **längs** درعوض – بجای **statt** راجع به- بعلت **wegen**
از نظر – بمناسبت **halber** باوجود **trotz** درنتیجهٔ – مطابق **zufolge**
بواسطهٔ **mittels** دوراز – کنار **abseits** نزدیك **unfern** وغیره .

تبصره – بیشتر از حروف اضافهٔ دستهٔ اول جزو حروف **غیر اصلی** میباشند.

چند مثال برای حالت اضافه (G.) در جمله :

Während des Essens müssen wir nicht sprechen.

موقع (دراثناء) غذا نباید حرف بزنیم .

Er hat **statt des** Geldes einen Blumenstrauβ mitgebrackt.

او بجای پول دسته گلی آورده است .

Trotz des Regens gehen wir spazieren.

باوجود آمدن باران بگردش میرویم .

Der Vater will **wegen** seines Sohnes mit dem Lehrer sprechen.

پدر درخصوص پسرش میخواهد بامعلم صحبت کند .

Jehnseits des Flusses steht ein schönes Haus.

آنطرف رودخانه ، خانهٔ قشنگی واقع است .

Diesseits der Grenze ist Deutschland , **jenseits der** Grenze ist Österreich , aber **beiderseits** spricht man Deutsch .

اینطرف سرحد آلمان است ، آنطرف سرحد اطریش ، اما هر دو طرف آلمانی حرف میزنند .

Dieser Weg führt **oberhalb des** Gasthauses nach Hamburg.

این راه بالای مهمانخانه بطرف هامبورگ میرود .

Unterhalb des Berg**es** befindet sich eine Höhle .

درقسمت پائین کوه یک غار یافت میشود .

Innerhalb Frankfurt**s** findet man nur noch wenige alte Gebäude . . هنوز در داخل شهر فرانکفورت فقط کمی ازبناهای قدیمی یافت میشود

Innerhalb und **außerhalb der** Stadt liegen große Gärten .

در داخل وخارج شهر باغهای بزرگی قرار دارند .

Innerhalb eines Jahr**es** hat er zweimal die Prüfung nicht bestanden . درظرف یکسال او دوبار در امتحان قبول نشده است .

Ich habe einen großen Teil meines Lebens **außerhalb** Europas verbracht . قسمت اعظم زندگیم را خارج از اروپا بسر برده‌ام .

باید متوجه بود که بعد ازحروف اضافهٔ **längs** و **laut** و **trotzt** و **zufolge** ممکن است علاوه برحالت اضافه (.G) ، حالت مفعول بواسطه (.D) نیز آورده شود. مانند:

Geht **längs des** Flusses (یا **dem** Flusse) dahin !

در امتداد رودخانه بآنجا بروید !

Trotzt **des** Regens (یا **dem** Regen) gehen wir aus .

باوجود آمدن باران از خانه خارج میشویم .

Laut unseres Vertrag**s** (G.) habe ich Anspruch auf Honorar .

بموجب قراردادمان ادعای حق‌الزحمة دارم .

Lieferung erfolgt **laut unseren** (D.) bekannten Zahlungsbedingungen . تسلیم کالا طبق شرایط پرداخت اعلام شده انجام میپذیرد .

اگر حرف اضافهٔ **zufolge** قبل از اسم ویاضمیر قرار گیرد بایدآن‌اسم یاضمیر را درحالت اضافه (.G) آورد وچنانچه بعد از اسم یاضمیر واقع گردد ، باید آن اسم یاضمیر درحالت مفعول بواسطه (.D) قرارگیرد . مثال :

Zufolge Ihrer (G.) telegrafischen Nachricht , bin ich nicht abgefahren . درنتیجهٔ خبر تلگرافی شما ، عزیمت نکردم .

Dem Wetterbericht **zufolge** soll die Kälte andauern .

برحسب گزارش هواشناسی بایستی سرما ادامه داشته باشد .

حرف اضافهٔ **halber** همیشه بعداز اسم واقع میشود . مانند :

Der **Ordnung halber** will ich meine Arbeit beenden .

بمنظور نظم وترتیب میخواهم کارم را تمام‌کنم .

بعضی از حروف اضافه که از دو قسمت جداگانه تشکیل شده اسم یاکلمات دیگر بین‌آندو درحالت (.G) قرار خواهندگرفت . مانند :

Um Gottes **willen** ! بخاطرخدا! **Von** Amts **wegen**...بجهت‌امور اداری

Du solltest dein Leben **um deiner** alten Eltern **willen** ändern !

تو میبایستی بخاطر والدین پیرت زندگی خودرا تغییرمیدادی !

ممکن است‌حروف اضافهٔ (**halben** یا)**halber** و **wegen** وum...willen باضمایر ملکی‌ترکیب شوند . دراینصورت برای سهولت تلفظ بآخر ضمایرملکی«et» نیز اضافه خواهد شد . مانند :

meinet**halber**	برای خاطر من	**um** meinet**willen**	بخاطرمن
deinet**halber**	برای خاطر تو	**um** deinet**willen**	بخاطرتو
ihret**halber**	برای خاطر شما	**um** ihret**willen**	بخاطر شما

بهمین‌طریق است ترکیب سایر ضمایر ملکی باحروف اضافهٔ مزبور .

تذکار — معنی‌هائی‌که برای حروف اضافه بفارسی شده معنی‌هائی است که بیشتر برای‌آنها معمول میباشد ، ولی‌باید دانست‌که بعضی از حروف اضافه درجملات ومحلهای مخصوص معانی مختلف دیگری‌داشته‌که بایدآنها راضمن‌جملات واصطلاحات

متنوع آموخت . بنابراین بعدازهردسته ازحروف اضافه جملاتی چندبدینمنظور وبرای مثال آورده شده است .

دستهٔ دوم – حروف اضافه‌ای که بعداز آنها اسم ، صفت ویا ضمیر درحالت مفعول بواسطه(.D) قرارمیگیرد :

mit با **nach** بطرف - بعد از - مطابق - بعد **nächst** درآینده ـ بزودی ـ بعدی

nebst بانضمام ـ جنب **samt** کلیه ـ باهمه **gegenüber** مقابل **bei** موقع ـ نزد

seit در مدت – از (برای زمان) **von** از (برای مکان و شیئی و شخص)

zuwider برعلیه **außer** غیر از – علاوه‌بر **binnen** در ظرف ـ مابین

entgegen برضد ـ برخلاف **gemäß** برحسب ـ طبق **zu** به ـ بطرف ـ نزد ـ در ـ برای

zufolge . برحسب ـ درنتیجهٔ **aus** ازداخل ـ از(برای ساخته‌شدن شیئی‌ازچیزی)

تبصره – حروف اضافهٔ **von** و **bei** و **zu** بامفعول بواسطهٔ حرف تعریف‌های معین **dem** و **der** ممکن است ترکیب شده ومختصر شوند . بدینصورت :

von dem = **vom**　　　bei dem = **beim**

zu dem = **zum**　　　zu der = **zur**

چند مثال مربوط بحروف اضافهٔ دسته‌دوم وموارداستعمال آنها درجمله :

Er fährt **mit dem** Auto zum Bahnhof .

او با اتومبیل بایستگاه راه‌آهن میرود .

Sie schreibt **mit der** Schreibmaschine . اوباماشین تحریر مینویسد.

Ich bin **mit ihm** befreundet . من بااودوست شدم . (شده‌ام) .

Wir sehen **mit den** Augen und hören **mit den** Ohren .

ماباچشمها می‌بینیم وباگوشها میشنویم .

Dieses Mädchen **mit den** blonden Haaren wurde **mit** Blumen geschmückt . این‌دوشیزهٔ موخرمائی باگلها آرایش شده بود .

Nach dem Essen gehen wir spazieren .

بعد از غذا خوردن بگردش میرویم .

Er sucht **nach einem** Buch , **nach dem** er gut Deutsch lernen kann .

او عقب کتابی میگردد ، که از روی آن بتواند خوب آلمانی یاد بگیرد .

Dieses Fräulein zeichnet **nach der** Natur .

این دختر خانم از روی طبیعت نقاشی میکند .

Heute fährt er **nach** Japan . او امروز بژاپن حرکت میکند .

Meiner Meinung **nach** , ist er der wichtigste Mann in dieser Fabrik . بعقیدهٔ من ، او در این کارخانه مهمترین شخص میباشد .

Nach meiner Uhr ist es jetzt vier Uhr zehn

بساعت من چهار و ده دقیقه است .

Hier riecht es **nach** Kaffee . اینجا بوی قهوه میآید .

Nach Ihrem Befehl , wurde er verhaftet .

او برحسب دستور جنابعالی توقیف شد .

Zeichnen Sie diese Linie **von** oben **nach** unten!

این خط را از بالا بپائین رسم کنید !

Die Fenster gehen **nach der** Straβe . پنجره‌ها روبخیابان بازمیشوند .

Nächst dem Bahnhof steht ein modernes Hotel .

جنب ایستگاه راه‌آهن هتل مدرنی (هتلی بساخت جدید) قرار دارد .

Nächst dem Englischen sind das Deutsche und Französische am meisten in der Welt verbreitet .

بعد از انگلیسی آلمانی وفرانسه دردنیا بیشتر ازهمه متداول است .

Er schenkte seiner Frau eine Uhr **nebst** Uhrkette .

او بخانمش یك ساعت بانضمام زنجیر ساعت هدیه کرد .

Der Mantel **nebst** Hut und Schirm ist verloren gegangen .

پالتو بانضمام(با) کلاه وچتر گم‌شده است .

Das Mikroskop kostet **samt** Zubehör 800 DM .

قیمت میکرسکب با کلیهٔ لوازمش هشتصد مارك است .

Bleiben Sie bitte **bei mir** ! خواهش‌میکنم نزدمن بمانید !

Unser Garten liegt nahe **bei Ihrem** Hause .

باغ ما نردیك بخانهٔ شماست .

Er hatte nicht genug Geld **bei sich** .

او نزد خود باندازهٔ کافی پول نداشت .

Der Stuhl steht **bei der** Tür . صندلی پهلوی در قرار دارد .

Bei Beginn des Konzerts , darf man nicht sprechen .

موقع شروع کنسرت نباید حرف زد .

Bei gutem Wetter , spielen wir gern .

در (موقع) هوای خوب بامیل بازی میکنیم .

Seit einer Woche , habe ich keine Nachricht **von meinem** Mitschüler . ازیکهفته باینطرف ، خبری از همشاگردم ندارم .

Seit heute morgen , ist er klüger geworden .

او از امروز صبح عاقلتر شده است :

Seit wann sind Sie in Deutschland ? از کی درآلمان هستید ؟

Ich wohne **seit dem** 1. April 1961 in dieser Stadt .

من از اول آوریل ۱۹۶۱ دراین شهر مسکن دارم .

Von heute **ab** , darf der Kranke aufstehen .

از امروز ببعد ، بیمار مجاز است از تختخواب برخیزد .

Vom nächsten Montag **ab** , müssen wir mehr arbeiten .

از دوشنبهٔ آینده باید بیشتر کار کنیم .

تبصره - باید متوجه بود که حرف اضافهٔ «**seit**» برای صحبت از زمان گذشته باینطرف ، ولی حرف اضافهٔ «**ab** .. . **von**» برای زمان حال ببعد وآینده بکار میرود . ضمناً حرف اضافهٔ « **von** » در جواب از کجا ؟ (woher ?)

از که؟ (von-wem ?) ازچه تاریخی ؟ (? vom Wievielten) آورده میشود
مثال :

Er kommt von Paris . (یا von zu Hause , vom Sportplatz , vom Arzt , von den Eltern ...)

او از پاریس میآید . (از خانه ، از میدان ورزش ، ازنزد پزشك ، ازنزدوالدین ...)

Die Studenten wurden von einem berühmten Professor geprüft .

از دانشجویان توسط استاد مشهوری امتحان بعمل آمد .

Der Brief ist von meinem Vater .

نامه ازپدر من‌است .

Sein Vermögen stammt von seiner Familie .

دارائی او از فامیلش بدست‌آمده .

Meine Wohnung liegt weit von der Universität .

منزلم دور از دانشگاه قراردارد .

Ich habe Ihren Brief von 24. Januar erhalten .

نامهٔ شمارا از تاریخ ۲۴ ژانویه دریافت کرده‌ام .

حرف اضافهٔ von بجای (.G)حالت اضافه ، قبل‌از اعداد ویا اسمائی که‌حرف تعریف ندارند ، همچنین قبل از جمع اسمهائی که تعداد آنها معلوم نباشد و ونیز اسمائی که دلالت برجنس ومواد ازقبیل طلاوسنگ وغیره مینمایند بکارمیرود . مانند :

1. Im Alter von 18 Jahren verließ ihre Schwester die Schule.

خواهرش در سن هیجده‌سالگی مدرسه‌را ترك کرد .

2. Wir haben gestern ein Gedicht von Schiller gelesen .

دیروز شعری از شیلر خوانده‌ام .

3. Die Hauptstadt von England ist London .

پایتخت انگلیس لندن است .

4. Das ist ein Walzer von Strauß .

این یك والس‌شتراوس است . (والس نوعی از رقص و شتراوس موسیقی‌دان وآهنگساز مشهور اطریشی است)

5. Die Kleider **von** Kindern kann man auch mit der Hand stricken. لباس بچه‌ها را بادست نیز میتوان بافت .

6. Dieser Ring ist **von** (aus) Gold. این حلقهٔ انگشتر ازطلاست .

7. Er hat ein Herz **von** (aus) Stein. او قلبی ازسنگ دارد .

توضیح – از هفت جملهٔ اخیر بترتیب معلوم میشودکه حرف اضافهٔ **von** قبل از عدد ۱۸ واسمائی مانند : شیلر ، لندن وشتراوس که بدون حرف تعریفند ، همچنین بچه‌ها که تعدادشان معلوم‌نیست ونیز طلاوسنگ که اسم‌جنس میباشندبعنوان مضاف‌الیه قرارگرفته است . ضمناً حرف اضافهٔ **von** برای تعیین‌قسمت وجزئی از کل (موجودات زنده واشیاء) بکار میرود . مانند :

Zwei **von** meinen Freunden sind ledig.

دو نفر از دوستان من مجردند .

Viele **von** seinen Büchern sind Kriminal und Liebesromane.

بسیاری از کتابهای او رمانهای جنائی وعشقی میباشند .

Er ist der reichste **von** allen Kaufleuten.

او ثروتمندترین عموم تجار است .

حرف اضافهٔ **zu** اغلب درجواب : نزدکه ؟ (**zu wem** ?) مقصود جهتی است که بخواهند بطرف شخصی یاهدفی بروند) بکجا ؟ (wohin?) کجا ؟ (wo?) چگونه ؟ (wie?) چه‌وقت ؟ (wann? برای‌تعیین‌زمان) بچه منظور ؟ (wozu?) برای چه مقدار ؟ (**zu wieviel** ?) بچه نسبت ؟ (**zu wievielt** ?) بچند ؟ (**zu welchem** ?) بکارمیرود . مانند :

Heute abend gehe ich **zu** meinem Onkel. امشب نزدعمویم میروم .

Ich spreche **zu** dir. من بتو میگویم .

Sie sieht **zum** Fenster herein. او ازپنجره بداخل‌نگاه میکند .

Das ist der Weg **zum** Glück. این‌راه بسوی‌سعادت است .

Gestern war er nicht **zu** Haus(e). دیروز او منزل نبود .

Wir gingen **zu** Fuß in die Schule. ما پیاده بمدرسه‌رفتیم .

Wir essen zu Mittag einen Teller Suppe, dann Fleisch und Kortoffeln. نهار یك بشقاب سوپ ، بعد گوشت یا سیب‌زمینی میخوریم .

Zu diesem Zweck befolgte er den Rat seiner Lehrers.

بدینمنظور نصیحت‌معلمش را بکار بست .

Geben Sie mir bitte, Briefmarken zu 10 Pfennigen!

خواهش میکنم تمبرهای ده پفنیگی بمن‌بدهید !

Wir gingen zu dritt ins Kino. ما سه بسه بسینما رفتیم .

Das Fuβballspiel endete zwei zu drei. بازی‌فوتبال دو بسه پایان یافت .

Ich wette 1 zu 10, daβ sie heute kommt.

من یك‌بر ده شرط می‌بندم که او بیاید .

Zu welchem Preis wollen Sie mir das Haus verkaufen?

خانه‌را بچه قیمتی میخواهید بمن بفروشید ؟

حرف اضافهٔ aus برای بیان مکان‌وزمان وتعیین جنسی کهشئی از آن‌ساخته شده است بکار رفته و در جواب : ازداخل‌چه ؟ ـ از چه‌چیز ؟ (woraus ?) چرا ؟ (warum?) بچه‌علت ؟ (weshalb ?) قرارمیگیرد :

Sie kamen um 10 Uhr aus dem Kino. آنان ساعت‌ده ازسینما آمدند .

Richard kommt aus (von) London. ریشار از لندن‌میآید .

Ich trinke Kaffee aus einer Tasse.

من قهوه را از یك فنجان میخورم (مینوشم) .

Der Wunsch kommt aus tiefstem Hersen.

آرزو از اعماق قلب (دل) برمیآید .

Aus den Augen aus dem Sinn. ازدل برود هرآنکه از دیده برفت .

Sie Zeigt uns immer Bilder aus ihrer Kindheit.

او همیشه عکسهائی از زمان کودکیش بما نشان میدهد .

Dieses Spielzeug ist aus Holz. این اسباب‌بازی ازچوب است .

Sie verzichtete auf ihr Glück **aus** Liebe zu ihren Eltern .

اوبخاطر عشق بوالدین خود ازسعادتش صرفنظر کرد .

Er schenkte den Armen **aus** Mitleid sein ganzes Vermögen .

او ازلحاظ ترحم تمام ثروتش را بفقرا بخشید !

حرف اضافهٔ «غیراز **außer** » اگر درجواب (کجا؟ ? wo) برای تعیین مکان وگاهی درجواب (چگونه؟ ? wie) قرار گیرد ، در اینصورت بجای حرف تعریف قبل از اسم واقع خواهد گشت ، ولی درجواب « بغیرازکه ؟ ? außer wem » و « بغیراز چه ؟ ? außer was » حرف تعریف اسم آورده میشود :

Dein Bruder ist seit zwei Stunden **außer** Hause .

مدت دوساعت خارج از خانه است .

Das Flugzeug kannst du nicht mehr sehen , es ist **außer** Sichtweite . دیگر هواپیما را نمیتوانی ببینی ، آن دور از نظراست .

Der Kranke ist jetzt **außer** Gefahr . بیمار حالادور از خطر است .

Wer **außer dem** Lehrer kann Deutsch sprechen ?

چه کسی بغیر از معلم میتواند آلمانی حرف بزند ؟

Alle meine Freunde **außer dir** haben mir geholfen .

همهٔ دوستان بغیر ازتو بمن کمك کرده‌اند .

Ich möchte **außer diesem** Roman auch ein historiches Buch lesen . غیر از این رمان میخواهم یك کتاب تاریخ هم بخوانم .

دو حرف اضافهٔ « **entgegen** » و « **gegenüber** » رامیتوان گاهی قبل یا زمانی بعد از اسم قرارداد .

Mein Haus ist **der Post gegenüber** . منزلم مقابل پستخانه است .

Er ging seinen Freunden **entgegen** . او باستقبال دوستانش رفت .

Gegenüber dem Bahnhof steht ein modrnes Hotel .

مقابل ایستگاه راه‌آهن هتل مدرنی قراردارد .

Ich sitze **ihm gegenüber** . من دربرابر اونشسته‌ام .

Er ist alten Leuten **gegenüber** immer freundlich .

او همیشه دربرابر مردم پیر مهربان است .

Wem gegenüber hast du das von mir behauptet ?

در برابر چه کسی آنرا از طرف من ادعا کرده‌ای ؟

Die Kinder liefen **dem** Vater mit jubel **entgegen** .

بچه‌ها بافریاد شادی باستقبال پدر دویدند .

حرف اضافهٔ « zuwider » بعداز اسم واقع‌میگردد :

Der Verbrecher handelt **dem** Gesetzt **zuwider** .

مجرم علیه قانون عمل میکند .

Diese grellen Farben sind **meinem** Geschmack **zuwider** .

این رنگهای زننده برخلاف سلیقهٔ من است .

دستهٔ سوم — حروف اضافه‌ای که بعد از آنها اسم ، صفت ویا ضمیر در حالت مفعول بیواسطه(.A)قرارمیگیرد :

برای für   بوسیلهٔ - از طریق - از میان durch   بدون ohne
برای-گرداگرد - بدور - اطراف - بخاطر um   برعلیه - مخالف wider
مقابل - برضد gegen .

چند مثال مربوط به حروف اضافهٔ دستهٔ سوم و مورد استعمال آنها درجمله :

حرف‌اضافهٔ **für** درجواب(برای که ؟ für wen?) و (برای‌چه‌چیز؟ wofür)
و (بچند؟ für wieviel?) و(چگونه؟ wie?) قرارمیگیرد :

Er sorgt und arbeitet **für die** Familie .

او برای خانواده کار ودلسوزی میکند .

Für seine Krankheit gibt es gute Tabletten .

برای بیماریش‌قرصهای خوب یافت میشود .

Ich habe das Auto **für** 5000 _ Mark gekauft .

من اتومبیل را پنجهزار مارك خریدم . (خریده‌ام) .

هرگاه حرف اضافهٔ **für** بین دواسم مساوی ودرجواب چگونه ؟ (wie ?)
قرارگیرد ، دراینصورت حرف تعریف هردو اسم حذف خواهدشد :

Ich habe **den** Brief **Satz für Satz** ins Deutsche ubersetzt.

نامه را جمله بجمله بآلمانی ترجمه کردم .

Wir gehen im Unterricht **Schritt für Schritt** vor.

ما در درس قدم بقدم پیش میرویم .

حرف اضافهٔ **durch** در جواب (کجا ؟ wo ?) برای تعیین حرکت از طرفی بطرف دیگر یاداخل شدن از محلی بمحل دیگر .) و (بوسیلهٔ چه چیز ؟ ــ در اثر چه چیز ؟ wodurch ?) و (چه ساعتی ؟ Wieviel Uhr) قرارمیگیرد .

Wir gehen **durch den** Garten. — ما ازمیان باغ میرویم .

Die Kugel ging **durch den** Panzer. — گلوله از زره عبور کرد .

Gehen Sie **durch diese** Tür! — از این در بروید !

Die Stadt wurde **durch ein** Erdbeben zerstört.

شهر دراثر (بوسیلهٔ)یك زلزله ویران شد .

Durch Geld kann man viel, aber nicht alles erreichen.

بوسیلهٔ پول خیلی چیزها میتوان بدست آورد ، ولی نههمه چیزرا .

Er wurde **durch einen** Unfall verletzt. او در اثر تصادفی مجروح شد.

Wieviel Uhr ist es? (یا Wie spät ist es?).

چه ساعتی است ؟ (چه موقعی است ؟)

Es ist fünf Uhr **durch**. — ساعت ما پنج تمام است . (مونمیزند) .

اگرحرف اضافهٔ **durch** یا(**hindurch**) بعد ازجواب(چه مدت؟ wie lange?)
قرارگیرد ، دراینصورت غالباً بعد ازاسم آورده میشود وبندرت قبل ازاسمواقع میگردد:

Ihr Mann mußte **sein** ganzes Leben **durch** (یا hindurch) schwer **arbeiten**. — شوهرش میبایست در تمام مدت عمرش بسختی کار کند .

Durch viele Jahre (یا Veile jahre hindurch) müssen die Eltern ihre Kinder ernähren.

طی سالهای مدیدی والدین مجبورند بچههایشان را پرورش بدهند . (غذا بدهند) .

حرف اضافهٔ **ohne** برای بیان فاقد بودن ، نفی ویا استثناء کردن چیزی در جواب (بدون چه کسی؟ ? ohne wen) ویا (بدون چه چیزی ؟ ? ohne was) بکار رفته واسامی بدون حرف تعریف ویاضمیر بعد ازآن قرار میگیرند مگر جملات بصورت وجه التزامی آورده‌شوند :

Warum arbeiten Sie **ohne** Erfolg ? چرا بی‌نتیجه کارمیکنی ؟

Er ist **ohne** Weib und Kind , **ohne** Wohnung , **ohne** Geld , aber nicht **ohne** Hoffnung .

او بدون زن و بچه ، بدون منزل ، بدون پول است، اما بدون‌امید نیست .

Er hat seine Frau **ohne** Grund beleidigt .

او بدون جهت بزنش توهین کرده است .

Ohne Fleiß kein Preis. .(بی‌رنج گنج میسر نمیشود.) . بدون کوشش‌پاداشی‌نباشد

Das Essen kostet 4 Mark **ohne** Getränke .

غذا باستثناء مشروب چهار مارك قیمت دارد .

Ohne meinen Freund **könnte ich** keine Arbeit gefunden .

بدون دوستم نمیتوانستم کاری پیدا کنم .

Er könnte ohne seine Frau nicht leben .

او بدون خانمش نمیتوانست زندگی کند .

توضیحـ چون‌دو جملهٔ اخیر بصورت وجه‌التزامی وشرطی میباشند ، بعد از حرف اضافهٔ ohne ضمیر آورده شده است . گاهی در اشعار و ضرب‌المثلها نیز ممکن است ضمیری بطور استثناء بعد از حرف اضافهٔ ohne قرارگیرد :

Ohne dich kann ich nicht leben . بدون تو نمیتوانم زندگی کنم .

حرف‌اضافهٔ **um** درجواب(کجا ؟ ? wo) ، (بکجا ؟ ? wohin) ، (چه‌وقت ؟ ? wonn برای‌تعیین زمان) ،(چرا؟ ?warum) ، (برای‌خاطرچه کسی؟ um wen) ، (از برای چه چیز ؟ ? worum) و (درچه ساعتی ؟ ? um wieviel Uhr) آورده میشود :

Wir sitzen **um den** runden Tisch . مادور میز گرد نشسته‌ایم .

Diese Straße geht **um die** Stadt . این‌خیابان بدورشهر میرود .

Die Erde dreht sich **um ihre** Achse und außerdem **um die** Sonne.

زمین بدور محور خود علاوه برآن بدور آفتاب میچرخد.

Ich bin morgen **um diese** Zeit wieder zu Hause .

فردا در همین وقت دوباره منزل هستم .

Die Mutter weinte **um ihren** verlorenen Sohn .

مادر بخاطر پسر گم شده‌اش گریه میکرد.

Der gute Lehrer kümmert sich **um seine** Schüler .

معلم خوب غم‌شاگردانش را میخورد .

Die Kinder stritten sich **um einen** kleinen Ball .

بچه‌ها برای توپ کوچکی باهم نزاع میکردند .

Der Zug fährt **um vier** Uhr ab . قطار درساعت چهارحرکت‌میکند .

حرف اضافهٔ **wider** در جواب (برضد یا برعلیه چه کسی ؟ ? wider)

و (برضدچه‌چیزی ؟ ? wogegen) قرار میگیرد :

Er handelte **wider das** Gesetz .

او برعلیه قانون عمل‌کرد (رفتار کرد) .

Wer nicht für mich ist , der ist **wider mich** .

کسی که برله من نباشد ، برعلیه من است .

Die Ernte war **wider** Erwarten gut . محصول برخلاف‌انتظارخوب بود .

دسته چهارم ـ حروف اضافه‌ای که بعداز آنها اسم، صفت ویا ضمیر گاه بصورت مفعول بواسطه (.D) و زمانی بصورت مفعول بیواسطه (.A) قرارمیگیرد :

پهلوی ـ جنب neben ، پشت‌سر ـ عقب hinter ، روی auf ،

دم ـ کنار ـ به an ، تحت ـ زیر unter ، راجع‌به ـ فوق ـ بالای über ،

در ـ داخل ـ توی in ، مابین zwischen ، جلوی vor .

تبصرهٔ ۱ ـ هرگاه از فعل ومفهوم جمله‌ای معلوم شود که شخصی‌یاشیئی در محلی بدون حرکت قرار دارد ویا آن جمله درجواب کجا ؟ (? wo) واقع شود ،

باید اسم ، ضمیر ویاصفتی‌را که بعداز یکی از حروف اضافهٔ نه‌گانهٔ بالا در آن جمله قرار گرفته بحالت مفعول بواسطه (.D) درآورد . مثال :

کتاب کجا قرار دارد ؟ **Wo liegt** das Buch ?

کتاب‌روی‌میزقرار دارد . (بیحرکت) Das Buch liegt **auf dem** Tisch .

تبصرهٔ ۲ - اگر از فعل ومفهوم جمله‌ای معلوم شود که شخصی یاشیئی از محلی بمحل دیگر انتقال یافته و تغییر محیط داده است و یا آن جمله در جواب بکجا ؟ (**wohin ?**) واقع شود ، بایداسم ، ضمیر ویاصفتی‌را که بعدازیکی ازحروف اضافهٔ نه‌گانهٔ مزبور درآن جمله قرار گرفته ، بحالت مفعول بیواسطه (.A) درآورد . مانند :

کتاب‌را بکجا قرار میدهید (میگذارید) ؟ **wohin legen** Sie das Buch ?

Ich lege das Buch **auf den** Tisch .

من کتاب را روی میز قرار میدهم (میگذارم) .

تذکار - در صفحات (۵۱) و (۵۲) راجع باین موضوع بطور مفصل شرح داده شده است و کاملاً مفید خواهد بود که بازهم مروری بشود .

چند مثال مربوط بحروف اضافهٔ دسته چهارم و مورد استعمال آنها در جمله :

حرف اضافهٔ **an** در موارد زیر بکار میرود :

۱ - در جواب کجا ؟ (wo ?) و بکجا ؟ (wohin ?) بمنظور تعیین محل و مکان :

Wo hängt die Tafel ?	تخته‌سیاه کجا آویزان است ؟
Die Tafel hängt **an der** Wand .	تخته سیاه بدیوار آویزان است .
Wo steht der Stuhl ?	صندلی کجا قراردارد (ایستاده) ؟
Der Tisch steht **an dem** Tisch .	صندلی‌دم میز قرار دارد (ایستاده) .
Wo steht Hans ?	هانس کجا ایستاده ؟
Er steht **an dem** Ofen .	او کنار بخاری ایستاده .

Wohin hängen Sie den Mantel ? پالتورا بکجا آویزان میکنید ؟

Ich hänge den Mantel **an den** Haken .

پالتو را بقلاب آویزان میکنم .

Wohin stellen Sie **den** Koffer ? چمدان‌را بکجا میگذارید (میایستانید) ؟

Ich stelle **den** Koffer **an die** Wand .

چمدان را دم دیوار میگذارم (میایستانم) .

Wohin geht dein Bruder ? برادرت بکجا میرود؟

Er geht **an die** Tür . او دم درمیرود .

۲ ـ بعداز بعضی‌افعال ازقبیل : فکر کردن **denken** ، نوشتن**schreiben**،

بخاطر آوردن **sich errinnern** ، گمان کردن ـ اعتقاد کردن ـ ایمان‌داشتن

glauben وغیره حرف اضافهٔ **an** درحالات (.A) برای تعیین مکان ویاجهتی که‌معنای

مجازی داشته باشد بکار میرود :

Ich **benke an dich** , aber niemand **denkt an mich** .

من درفکر توهستم،اما هیچکس بفکرمن‌نیست .

Er **schreibt** einen Brief **an die** Eltern او نامه‌ای بوالدینش مینویسد.

Ich **erinnere** mich **an dich** . من ازتو یادمیکنم .

Wir **glauben** an seine Worte . حرفهایش‌را باورمیکنم .

۳ ـ در جواب چوقت ؟ (**wann**) برای تعیین‌وقت‌وزمان :

An einem schönen Sommerabend saßen wir in unserem Garten.

درشب تابستانی قشنگی درباغ خودمان نشسته بودیم .

Er besucht mich **am** Sonntag . او ازمن‌دریکشنبه دیدن میکند .

Am 5 . März habe ich Geburtstag .

پنجم مارس (ماه سوم) روز تولد من است .

۴ ـ برای بیان علت‌وسبب امری بکار رفته واغلب درجواب (درچه چیز ؟ ـ

بچه‌چیز ؟ ? **woran**) نیز قرارمیگیرد :

Er **starb an einem langen Leiden .** او بدرد طولانی مرد .

Sie leidet **an** Rheumatismus . — او بدرد رماتیسم مبتلاست .

Es fehlt ihm **an** Mut . — او فاقد رشادت است .

۵ — برای بیان عملی که درحال انجام است :

Wir sind **an der** Arbeit . — ما بکارمشغولیم .

Das Wasser ist **am** Kochen . — آب درحال جوش آمدن است.

٦ — درجواب چقدر ؟ (wieviel ?) وچندتا ؟ (wie viele ?) قرار گرفته وبرای تعیین تعداد ومقدار بکارمیرود :

Gestern waren **an die** fünfhundert Personen im Theater .

دیروز بالغ بر پانصدنفر درتئاتر بودند .

Wir haben **an die** vierzig Schüler in der Klasse .

ما بالغ برچهل شاگرد در کلاس داریم .

حرف اضافهٔ **auf** درموارد زیربکار میرود :

۱ — برای تعیین مکانی که در جواب کجا ؟ (wo ? بدون حرکت) و یا (بکجا ؟ wohin باحرکت) قرارمیگیرد :

Die Lampe steht **auf dem** Tisch . — چراغ روی میزقراردارد .

Wir gehen **auf die** Straβe . — ما بخیابان میرویم .

Er geht **auf die** Post . — اوبپستخانه میرود .

۲ — برای تعیین جهتی که بطور مجازی استعمال شود :

Das Fenster geht **auf die** Straβe . — پنجره روبخیابان بازمیشود .

Hier ist ein schöner Blick **auf den** Berg .

این چشم‌انداز خوبی است برکوه .

۳ — برای تعیین زمان بکار رفته ودرجواب چه‌مدتی ؟ (wie lange ?) ویا (برای چه‌زمانی؟ auf welche Zeit ?) قرار میگیرد :

Unser Direktor ist **auf** kurze Zeit verreist .

مدیر ما برای مدت کوتاهی بمسافرت رفته است .

In der Nacht vom Sonntag **auf** Montag wurde hier ein Auto gestohlen . اینجا از شب یکشنبه تا دوشنبه اتومبیلی دزدیده شده بود.

۴ – برای تعیین هدف ویا تلاش درکاری بکار رفته و درجواب (دربارهٔ چه؟ ? worauf) قرارمیگیرد :

Er arbeitet sich **auf die** Prüfung vor .

او خودرا برای امتحان آماده میکند .

Wir hatten Appetit **auf** Pilze . ما بخوراك قارچ اشتها داشتیم .

۵ – برای تعیین حالت که در جواب (چگونه ؟ ? **wie**) قرار بگیرد بکار میرود :

Sage es mir bitte **auf** Deutsch . . خواهش میکنم آنرا بآلمانی بمن بگو .

Ich werde ihn **auf jeden** fall besuchen .

من درهر صورت از اودیدن خواهم کرد .

۶ – برای تعیین وزن ومقدار بکاررفته ودرجواب (بچه‌مقدار؟ ? auf wieviel) قرارمیگیرد :

Nehmen Sie von dieser Medizin fünf Tropfen **auf einen** Löffel Wasser . از این داروپنج‌قطره دریك‌قاشق آب‌ریخته وبخورید .

Sein monatlicher Verdienst kommt **auf** 1000 Mark .

درآمد ماهیانه‌اش بالغ برهزارمارك میشود .

۷ – برای بیان اعتمادویاایمان بچیزی بکاررفته ودرجواب (بچه کس؟ ?auf wen) و (بچه‌چیز ؟ **worauf**) قرارمیگیرد :

Er vertraut **auf meine** Ehrlichkeit . اوبدرستی من اعتماد میکند .

Sie können sich **auf mich** verlassen .

شما میتوانید روی من حساب کنید (شما میتوانید بمن اعتماد داشته باشد).

۸ – در اصطلاحات واظهارات مختلف :

Auf baldiges Wiedersehen ! (Auf wiedersehen !)

بدیدار جدید وقریب‌الوقوع (بامیدتجدید دیدار ــ خداحافظ)

Wir danken Ihnen **auf das** herzlichste !

از ته دل از شما تشکر میکنیم .

Sein Hund begleitet ihn **auf** Schritt und Tritt .

سگش اورا قدم بقدم مشایعت میکند .

حرف اضافهٔ (در پشت قرارداشتن ویا قرار دادن. **hinter**) در جواب کجا ؟

(**wo?** بدون حرکت) ویا (بکجا؟ **wohin?** باحرکت) قرارگرفته و برای تعیین مکان

ویا محلی بکارمیرود :

Der Briefträger steht **hinter** der Tür . نامه بر پشت درایستاده .

Das Kind versteckt sich **hinter dem** Schrank .

بچه خودرا پشت قفسه مخفی میکند .

Der Garten liegt **hinter dem** Haus . باغ در عقب خانه واقع است .

Ein Mann kommt **hinter dir** . مردی از پشت سر تومیآید .

Die Stadt ist **hinter** der Zeit zurüch .

شهر ازحیث زمان عقب افتاده است . (پیشرفت نکرده است) .

Er will die Arbeit **hinter** sich haben .

میخواهد کاررا پشت سرش داشته باشد .(پایان داده باشد) .

Hinter seinem Rücken hetzte er gegen ihn .

علیه او پشت سرش تحریك کرد .

حرف اضافهٔ **neben** در جواب کجا ؟ (**wo ?** بدون حرکت) و بکجا ؟

(**wohin ?** باحرکت) قرارگرفته وبرای تعیین مکان ویامحلی بکارمیرود :

Der Stuhl steht **neben dem** Ofen .

صندلی پهلوی بخاری قراردارد (ایستاده) .

Neben dem Hotel ist eine Bäckerei . جنب هتل یك نانوائی است .

Stelle den Schirm **neben** den Schrank !

چتر را پهلوی قفسه بگذار! (بایستان !)

Er saß im Kino **neben mir** . او درسینما پهلوی من نشسته بود .

Setze dich hier **neben mich** !

اینجا پهلوی من بنشین ! (خودرا اینجا پهلوی من بنشان!)

Der Motorradfahrer fährt **neben dem** Wagen meines Freundes.

موتورسیکلت‌سوار جنب اتومبیل دوستم حرکت‌میکند .

حرف اضافهٔ **in** بمعنای (تو—در) درموارد زیر بکارمیرود :

۱ — برای تعیین مکان ویا فضائی که‌محدود باشد بکار رفته ودرجواب (کجا؟ wo ? بدون حرکت) و (بکجا ؟ wohin باحرکت) قرار میگیرد :

Ich habe das Geld **in der** Tasche . من پول‌را درجیب دارم .

Die Regelen stehen **in dem** Buch . قواعد در کتاب مندرج‌است .

Wir werfen den Ball **in die** Luft . ما توپ‌را بهوا میاندازیم .

Die Mücke stach ihn **in den** Arm . پشه‌بازوی اورا نیش‌زد .

Sie geht oft **ins** (in das) Kino . او غالباً بسینما میرود .

۲ — درجواب چه وقت ؟ (wann ?) برای تعیین‌زمان :

Wir haben die Nachrichten **in letzter** Minute erhalten .

اخبار را درآخرین دقیقه بدست‌آوردیم (دریافت کردیم) .

In diesem Jahr fahren wir nicht nach Europa .

امسال باروپا مسافرت نمیکنیم .

In 6 Tagen (**in** 3 Monaten , **in** 24 Stunden) bin ich wieder **in** der Heimat .

بعد از شش روز (بعد ازسه ماه ، بعد از ۲۴ ساعت) مجدداً دروطن خواهم بود .

Hans war **in seiner** Kindheit oft krank .

هانس دربچگی‌اش غالباً بیمار بود .

Er ist **in hohem** Alter gestorben . اودرسن زیادی فوت کرده‌است .

Unsere Ferien beginnen **im** Juli .

تعطیلات ما در ژویه (ماه هفتم فرنگی) شروع میشوند .

Im Jahre 1918 wurde Deutschland eine Republik .

آلمان درسال ۱۹۱۸ جمهوری شد . (im=in dem)

Im Frühling blühen die ersten Blumen .

در بهار اولین گلها میشکفند .

۳ – برای بیان کیفیت ، نشان دادن وضع ویافعالیتی بکار رفته ودر جواب درچه‌چیز ؟ (worin ?) قرارمیگیرد :

Dieser Schüler ist in Mathematik stark .

این شاگرد در ریاضی قوی است .

Wir sind in dieser Arbeit nicht erfahren .

ما دراین کار باتجربه (مجرب) نیستیم .

Er vertiefte sich in das Buch . او درمطالب کتاب مستغرق شد .

Dieser junge Mann hat sich in ein Mädchen verliebt .

این مرد جوان عاشق دوشیزه‌ای شده است .

Warum habt ihr euch in Gefahr begeben ?

چرا خود را بخطر انداخته‌اید ؟

۴ – برای بیان حالت بکار رفته ودرجواب چگونه ؟ (wie ?) قرار میگیرد :

Du muβt mir alles im einzelnen erklären .

تو باید برایم یك‌بیك توضیح بدهی (موبمو شرح بدهی) .

Er schimpft in voller Wut auf mich .

او بمن با کمال غیظ (باخشم‌تمام) فحش میدهد .

Ich möchte Sie nicht in Verlegenheit bringen .

من نمیخواهم شما را بدردسر بیاندازم .

حرف اضافهٔ Über در موارد زیر بکار میرود :

۱ – برای تعیین مکان ومحلی که موجود یاشئی‌بالاتر از سطح و یافضائی‌قرار داشته‌باشد ویا واقع گردد . بنابراین درجواب: کجا ؟ (wo ? بدون‌حرکت)وبکجا ؟ (wohin ? باحرکت) آورده میشود :

Die Lampe hängt **über dem** Tisch . چراغ بالای میز آویزان است .

Das Flugzeug fliegt **über der** Stadt . هواپیما بالای شهر پروازمیکند .

Die Knaben stiegen **über die** Mauer . پسربچه‌ها بالای دیوار رفتند .

۳ - بمعنای گذشتن وعبور کردن از محلی میباشدودرجواب بکجا؟ (wohin?) و چگونه؟ (wie ?)قرارمیگیرد :

Das Boot fährt **über den** See . قایق از دریاچه میگذرد .

Ich bin **über** Stuttgart nach Frankfurt gefahren .

من ازشتوتگارت عبور کرده بفرانکفورت رفتم .

Der Zug fährt **über** Bonn , Koblenz und Mainz .

قطار از بن، کبلنس و ماینس عبور میکند . (میگذرد) .

۴ - حرف ربط **über** درجواب : راجع‌بچه کسی ؟ (über wen ?) و یا راجع‌بچه‌چیزی ؟ (worüber?) قرار گرفته وبیشتر برای گفتگو وخواستن اظهارنظر دربارهٔ اشخاص ویااشیاء بکارمیرود :

Wir sprachen **über seine** Reise . ماراجع بمسافرتش صحبت کردیم .

So dürfen Sie nicht **über die** Leute urteilen .

شما مجاز نیستید اینطور راجع‌بمردم قضاوت کنید .

Sagen Sie mir Ihre Meinung **über dieses** Buch !

عقیده خودرا دربارهٔ این کتاب بگوئید !

Sie lachte **über den** Witz . او ازاین لطیفه (متلك) خندید .

۴ - برای تعیین مقدار ویا مبلغی که بیش ازمقدار ومبلغ معینی باشد بکار میرود وچنانچه‌برای پول ومبلغی‌باشد درجواب : بیش‌ازچه‌مقداری؟ (über wieviel) قرار خواهد گرفت :

Dieser alte Mann arbeitet **über seine** Kräfte .

این‌پیرمرد بیش‌ازقوایش کار میکند .

Sie liebt ihre Heimat **über** alles .

او میهنش را بیش ازهمه‌چیز دوست دارد .

حرف اضافهٔ **unter** درموارد زیربکار میرود :

۱ – برای تعیین مکان ومحلی که موجود یاشیئی پائین‌تر از سطح ویا فضائی قرارداشته‌باشدویاواقع گردد . بنابراین‌درجواب : کجا ؟ (wo ?) وبکجا؟ (wohin?) آورده میشود :

Sie saßen zusammen **unter einem** schattigen Baum .

آنها باهم زیردرخت سایه‌داری نشستند .

Der Brief liegt **unter dem** Buch . نامه‌زیرکتاب قرار دارد .

Stellen Sie den Stuhl **unter den** Tisch !

صندلی‌را زیر میز بگذارید ! (بایستانید !)

Ich lege die Zeitschrift **unter mein** Bett .

مجله را زیر تختخوابم میگذارم (قرارمیدهم) .

۲ – برای تعیین محلی که‌موجود یاشیئی بین اشخاص‌ویااشیاء دیگر قرارداشته باشدویا واقع گردد . (درجواب کجا ؟وبکجا ؟) :

Unter den Freunden waren auch viele Fremde .

بین دوستان بیگانگان زیادی نیز بودند .

Ich war auch **unter den** Zuschauern . منهم‌بین تماشاچیان بودم .

Das bleibt **unter uns** . این موضوع بین‌ما بماند .

Unter der Büchern meines Freundes gibt es interessante Romane . بین کتابهای دوستم رمانهای جالبی یافت‌میشود .

۳ – برای بیان حالت ویا کیفیتی بکار رفته ودر جواب : چگونه (wie ?) قرار میگیرد :

Unter welchen Bedingungen wollen Sie das Haus verkaufen ?

تحت چه شرایطی میخواهید خانه را بفروشید ؟

Er wurde **unter dem** Verdacht des Diebstahls verhaftet .

او براثرسوءظن بدزدی توقیف گردید (دستگیرشد) .

۴ — برای تعیین مدت و مقدار وزن ومبلغی که کمتر از مدت و مقدار وزن ومبلغ معین دیگری باشد بکار میرود :

Unter zwei Monaten kommt mein Bruder nicht zurück .

برادرم قبل از دوماه مراجعت نخواهد کرد .

Der Brief wiegt unter 20 gramm .

نامه کمتر از (زیر) بیست گرم وزن دارد .

Der Student sucht ein Zimmer **unter** 80 Mark Miete .

دانشجو اطاقی‌را که اجاره‌اش کمتراز هشتاد مارك باشد جستجومیکند .

حرف اضافهٔ **vor** درموارد زیر بکارمیرود :

۱ — برای تعیین مکان ومحلی که موجود یا شیئی درجلوی موجود ، شئیی‌ویا مکان ومحل دیگری بدون حرکت قرارداشته باشد ویا درحال حرکت واقع گردد . (درجواب: کجا؟ وبکجا ؟) :

Hans steht **vor dem** Spiegel — هانس جلوی‌آئینه ایستاده .

Die Schuhe stehen **vor der** Tür .

کفشها جلوی در قرارگرفته‌اند (ایستاده‌اند) .

Die Katze sitzt **vor der** Maus . — گربه جلوی موش نشسته .

Die Zeugen mußten **vor** Gericht Aussagen machen .

شهود میبایست دربرابر محکمه اظهاراتی بکنند .

Wir hatten mit unserem wagen 10 Kilometer **vor** Hamburg einen Unfall .

ده‌کیلو متر مانده (جلوی) هامبورگ تصادفی بااتومبیل خود داشتیم .

۲ — هرگاه دربرابر موجود ، شیئی یا موضوعی ، علت یا پیشآمدی باعث‌ترس، خوشحالی ویامانعی بشود حرف اضافهٔ **vor** بکار رفته و در جواب : دربرابر — جلوی چه‌کسی ؟ (vor wem) وجلوی کجا ؟ (wovor?) آورده میشود :

Er fürchtet sich **vor dem** Wolf . — او از(دربرابر) گرگ میترسد .

Ich warne sie **vor diesem** bösen Menschen .

من اورا از (دربرابر) این آدم شرور برحذر میدارم .

Sie wurde rot **vor wut** . او از (دربرابر) خشم سرخ شد .

Die Kinder schrieen **vor** Begeisterung .

بچه‌ها از ذوق فریاد کشیدند (جیغ زدند) .

Wir **konnten vor** Dunkelheit die Nebenstraßen nicht sehen .

در مقابل تاریکی خیابانهای فرعی‌را نتوانستم ببینم .

۳ – برای تعیین تاریخ ویازمانی که مدتی از آن نسبت بتاریخ و زمان معینی مانده باشد بکار رفته ودر جواب : چوقت ؟ (کی ؟ ? **wann**) قرار میگیرد :

Mein Freund kann mich nicht **vor dem** 12. Januar besuchen .

دوستم قبل از دوازدهم ژانویه نمیتواند ازمن دیدن کند .

Vor Neujahr ist der Brief abgesardt worden .

نامه قبل از سال‌نو فرستاده شده است .

Jetzt ist genau 17 Minuten **vor** 8 Uhr .

حالا درست هفده دقیقه بساعت هشت مانده .

حرف اضافهٔ **zwischen** درموارد زیر بکار میرود :

۱ – برای تعیین مکان و محلی که موجود یا شیئی مابین دوموجود یا بیشتر همچنین دوشیئی یابیش ازآن بدون حرکت قرارداشته‌ویا درحال‌حرکت واقع گردد . (درجواب : کجا؟ وبکجا ؟) :

Seine Schwester sitzt **zwjschen mir** und **meinem** Vater .

خواهرش مابین من وپدرم نشسته .

Setzen Sie sich **zwischen meinen** Bruder und **meine** Tante .

بنشینید مابین برادرم وخاله‌ام .

Der Stuhl steht **zwischen dem** Schrank und **dem** Klavier .

صندلی مابین قفسه وپیانو قراردارد (ایستاده) .

Der Hund läuft **zwischen den** Bäumen . سگ مابین درختان میدود

Zwischen guten Freunden gibt es selten einen Streit .

مابین دوستان خوب بندرت نزاعی درمیدهد (یافت‌میشود) .

Sie hat **zwischen den** beiden Parteien vermittelt .

او بین هردو طرف وساطت کرد .

۲ – برای تعیین‌تقریبی موجودات و اشیاء وچیزهای‌دیگر بکار رفته‌ودرجواب:

چقدر ؟ (? wieviel) وچندتا؟ (? wie viele)آورده میشود :

Wir hatten im Sommer eine Temperatur **zwischen** 25 und 34 Grad .

در تابستان درجه حرارتی بین۲۵ و ۳۴ داشتیم .

Es waren gestern **zwischen** 16 und 20 Gäste bei uns .

نزد ما دیروز بین شانزده وبیست مهمان بود .

۳ - برای تعیین تاریخ و زمانی که بین تاریخ و زمان دیگری واقع گشته و درجواب : چه وقت ؟ (کی ? wann) بکار میرود :

Zwischen dem 3. Februar und **dem** 8. April war der Außenminister in Amerika .

وزیر امور خارجه بین‌سوم **فوریه** و هشتم **آوریل** در آمریکا بوده است .

Die Geschäfte sind **zwischen** 11 und 12 Uhr mitternachts geschlossen .

مغازه‌ها بین ساعت یازده ودوازده نصف شب بسته است .

Wir legen die Konferenz **zwischen den** 5. und 12. März .

کنفرانس را بین پنجم و دوازدهم **مارس** تشکیل میدهیم .

تمرین ۱۳

درجملات زیر نواقص کلمات را بجای خطوط منها تکمیل کنید !

1_ Wir müssen durch dies— Straβe zu— Bahnhof gehen .

2_ Mein Fahrrad steht hinter d— Haus in d— Garten.

3_ Ich nehme den Schlüssel aus d— Tasche , stecke ihn in d— Schloβ , schlieβe die Tür zu und gehe auf d— Staβe .

4_ Gehen Sie d— Straβe entlang , dann rechts um d— Ecke .

5_ Sie geht ihr— Vater entgegen .

6_ Euer Haus steht unser— Haus gegenüber .

7_ Herr Karl sitzt zwischen sein— Freund und sein_ Schwester .

8_ Während d— Krieges lebten wir in Paris .

9_ Mein Bruder ist leider seit einig— Tagen schwer erkrankt .

10_ Trotz mein— Verbot bist du gegangen !

بخش نهم

حرف ربط

Die Konjunktion (Das Bindewort)

حروف ربط کلماتی هستند تغییرناپذیر که برای ربط دادن دو کلمه از یك جمله ویادوجمله بیکدیگر بکار میروند . مانند :

1. Mein Freund und sein Bruder kommen morgen zu mir .

دوستم **و** برادرش فردا نزد من میآیند .

2 . Karl ist faul , aber Hans ist fleißig .

کارل تنبل است ، **اما** هانس ساعی است .

توضیح - درجملهٔ اول دو کلمه «**Mein Freund**» و «**sein Bruder**» بوسیلهٔ حرف ربط « و **und** » بیکدیگر مربوط گشته ودر مثال دوم دو جملهٔ « **Karl ist faul** » و « **Hans ist fleißig** » توسط حرف ربط (اما **aber**) بیکدیگر متصل شده است .

انواع حروف ربط

Arten der Konjunktionen

برحسب تأثیر یا عدم تأثیر حروف ربط برشکل وترتیب جمله‌بندی ، دونوع حرف ربط تشخیص داده میشود :

a) حروف ربط همرتبه **Die nebenordnenden Konjunktionen** -

این حروف ابداً تأثیری در ترتیب جمله بندی ندارند بلکه بیشتر برای اتصال دادن بعضی از کلمات یك جمله بهم و گاهی نیز برای متصل نمودن دو جمله اصلی ویا اصلی وفرعی بیکدیگر بکار میروند. واینگونه حروف بسه قسمت عمده تقسیم‌میشوند :

اول – حروف ربطی که دو کلمه یادوجملهٔ کامل را بیکدیگر مربوط ساخته ودرجملهٔ دوم ، راجع بجملهٔ اول اظهار نظری بشود . مانند :

Dieses Buch ist nicht schwarz , sondern blau .

این کتاب سیاه نیست ، بلکه آبی است . (بلکه sondern حرف ربط است) .

مهمترین حروف ربط ایندسته عبارتند از :

و und ، بالاخره endlich ، سپس - آنوقت dann ، همچنین auch ،
در آتیه ـ ازاین ببعد fernerhin ، علاوه بر آن außerdem ، همچنان ebenso،
مخصوصاً besonders ، حالا ـ اکنون nun ، یعنی nämlich ، گاهی ...
گاهی bald . . . bald ، قسمتی از ... بخشی را teils . . . teils ،
نه...نه weder...noch ، فقط nur ، نه فقط...بلکه nicht nur...sondern ،
اولا . . . ثانیاً . . . ثالثاً erstens . . . zweitens drittens
هم...هم (بدین خوبی ـ چنانکه) sowohl ... als auch وغیره .

چند مثال درجمله مربوط بقسمت اول حرف ربط :

Mein Freund **und** ich gingen zuerst ins Kino **und dann** in ein Gasthaus .

دوستم و من اول بسینما رفتیم و سپس بیك مهمانخانه .

Karl geht in die Schule , **und** Hans bleibt zu Hause .

کارل بمدرسه میرود ، و هانس درخانه میماند .

در جملهٔ اخیر چون جملهٔ دوم بافاعل شروع شده است بنابراین علامت وقف (,) قبل ازحرف ربط «و» گذاشته شده است .

Er ist **auch** ein Mensch .

اوهم بشر است .

Du mußt fleißig arbeiten , **dann** hast du im Leben Erfolg .

تو باید بطور جدی کار کنی ، آنوقت درزندگی موفقیت خواهی داشت .

Du hast **endlich** meinen Brief gelesen ! تو بالاخره نامه امرا خواندی !

Man wird davon noch **fernerhin** reden .

از این ببعد بازهم راجع بآن گفتگو خواهند کرد .

Ich habe einen Roman gekauft , heute will ich **außerdem noch** verschiedene Bücher kaufen .

یك رمان خریده ام ، امروز علاوه بر آن میخواهم بازهم کتابهای مختلفی بخرم .

Diser Tisch ist **ebenso** groß, wie jener .

این میز ببزرگی آن است (این میز همچنان بزرگ است که آن) .

Er hatte Appetit **besonders** auf Pilze .

او مخصوصاً بخوراك قارچ اشتها داشت .

Du hast A gesagt, **nun** mußt du auch B sagen .

تو A گفتی ، حالا باید B هم بگوئی (حالا که کار را شروع کردی باید آنرا نیز تمام کنی) .

Die Schüler müssen in der Schule viele Dinge lernen, **nämlich** Rechnen , Schreiben , Lesen **usw** .

شاگردان باید در مدرسه خیلی چیزهایاد بگیرند، **یعنی** حساب ، نوشتن ، خواندن وغیره . (وغیره .**usw** = (und **so** weiter .

Er fährt **bald** nach Frankfurt , bald nach Hamburg .

او گاهی بفرانکفورت وگاهی بهامبورگ میرود (سواره) .

Bald schreibt sie mir einen Brief , **bald** telefoniert sie mit mir .

گاهی او بمن نامه‌مینویسد وگاهی بمن تلفن‌میکند .

Teils hat der Vater die Arbeit gemacht, **teils** auch sein Sohn .

قسمتی از کاررا پدر وقسمتی راهم پسر انجام داده است .

Teils will er sein Haus verkaufen , **teils** will er es aber auch behalten .

زمانی میخواهد خانه‌اش را بفروشد، اما گاهی هم میخواهد آنرا نگاهدارد .

Ich spreche **weder** Englisch, **noch** Franözsisch .

من **نه** انگلیسی‌حرف میزنم و **نه** فرانسه .

Peter arbeitet **weder** in einer Fabrik , **noch** geht er in ein Büro .

پیتر **نه** در کارخانه‌ای کار میکند، **نه** باداره‌ای میرود .

Weder hat er Zeit für mich , **noch** hilft er anderen .

او **نه** برای من وقت دارد و **نه** بدیگران کمك میکند .

Ich bin nicht krank , **nur** müde . من بیمار نیستم ، فقط خسته‌ام .

Robert lernt in der Schule gut , **nur** macht ihm die Grammatik Schwierigkeinten .

رُبِرت در مدرسه خوب‌درس میخواند ، فقط گرامر برای‌او اشکالاتی تولیدمیکند.

Er beherrcht nicht **nur** Deutsch , **sondern auch** die englische Sprache . اونه فقط باآلمانی ، بلکه بزبان انگلیسی‌هم تسلط دارد .

Heute gehe ich nicht ins Kino , **erstens** habe ich kein Geld , **zweitens** keine Zeit . امروز بسینما نمیروم ، اولاً پول ، ثانیاً وقت ندارم .

Sowohl ich **als auch** mein Bruder studieren in München .

هم من‌و **هم** برادرم در **مونیخ** تحصیل‌میکنیم .

دوم – حروف ربطی‌که دو کلمه و یا دو جملهٔ کامل را بیکدیگر اتصال داده‌ولی مفهوم آن دوجمله وفقی باهم نداشته ، بلکه مخالف ویا متضاد یکدیگراست بکارمیروند . مثال :

Dieser alte Mann ist arm , **aber** glücklich .

این پیرمرد فقیر است ، اماسعادتمند . (اما aber حرف‌ربط است .)

مهمترین حروف ربط این‌دسته عبارتند از :

نه ...بلکه nicht...sondern ، مخالف آن dagegen ، اما aber ،

بتنهائی – منتهی allein ، دراین بین - در این وقت indessen ، فقط nur ،

یا ... یا entweder ... oder ، باوجود این trotzdem ، معذلك-اما doch

درواقع zwar و غیره .

چند مثال در جمله مربوط بقسمت دوم حرف ربط :

Das Haus ist nicht neu , **aber** schön . خانه نونیست ، اماقشنگ است .

Wenn Sie nichts **dagegen** haben , gehen wir .

اگر هیچ‌مخالفتی ندارید ،میرویم .

Ich bin nicht dagegen . من مخالف‌آن نیستم .

Er ist **nicht** zu Hause · **sondern** in der Schule ·

او درخانه نیست، بلکه درمدرسه است .

Ich bin nicht krank , **nur** müde . من بیمار نیستم ، فقط خسته‌ام ·

Der Vater holt das Auto aus der Garage und die Mutter packt **indessen** die Kleider in dem Koffer .

پدر اتومبیل را ازگاراژ میآورد ومادر دراین بین لباسهارا درچمدان می‌بندد .

Ich wollte es immer in der Zeitung schreiben lassen , **allein** nie war die Gelegenheit dazu gekommen .

من همیشه میخواستم، آنرا بدهم در روزنامه بنویسند ، منتهی‌هرگز موقعیتی ازبرای آن پیش نیامده بود .

Diese Bilder sind teuer , **doch** sie sind nicht alle schön ·

این عکسها خیلی گران است ، معذالك همهٔ آنها قشنگ نیستند .

Karl war ein fauler Schüler , **trotzdem** hat er die Prüfung bestanden . کارل شاگرد تنبلی بود ، باوجود این‌درامتحان قبول شد .

Wir fahern **entweder** mit dem Zug **oder** mit dem Auto ·

ما باقطار یا بااتومبیل حرکت‌میکنیم .

Du gehst **entweder** nach Hause **oder** bleibst hier ·

تو یا بخانه میروی یا اینجا میمانی .

Herr Meier kommt **zwar** pünktlick ins Büro , **aber** er ist kein tüchtiger Beamter ·

آقای مایر سروقت باداره میآید ، اوکارمند جدی نیست .

Er hatte es mir zwar versprochen , **aber** er hat es **doch** nicht getan . او بمن درواقع آنرا قول داده‌بود ، ولی‌معذلك آنرا انجام نداده است .

سوم ـ حروف ربطی که دوجمله را بیکدیگر مربوط ساخته ودر جملهٔ‌دوم موضوع جملهٔ اول تعقیب شده و دلیلی برای‌آن آورده میشود. مانند :

Heute ist das Wetter schlecht, **deshalb** gehen wir nicht spazieren.

امروز هوا بداست ، از اینجهت بگردش نمیرویم . (از اینجهت deshalb حرف ربط است) .

مهمترین حروف ربط قسمت سوم عبارتند از :

برحسب آن demnach ، بدین‌سبب deswegen ، از این جهت ـ از برای آن darum ، بدین علت - ازاینجهت deshalb ، با آن mithin ، ازآنجا ـ ازاینرو daher ، بنابراین ـ درنتیجه folglich ، زیرا denn ، بالاخره - رویهمرفته - باری ـ بنابراین also (وغیره usw).

چندمثال مربوط بقسمت سوم حروف ربط :

Richard will in Deutschland studieren, **darum** lernt er jetzt Deutsch. ریشار میخواهد درآلمان تحصیل کند، از اینجهت آلمانی‌میخواند .

Morgen fahre ich nach Frankreich, **deswegen** brauche ich Geld. فردا میخواهم بکشور فرانسه بروم، بدین‌سبب پول لازم دارم .

Dieser Schüler hat seine Übung gut geschrieben, **deshalb** lobte ihn der Lehrer.

این شاگرد تمرینش را خوب‌نوشته است ، **بدین جهت** معلم ازاوتمجید کرد .

Mein Freund kann nicht mit mir in die Ferien fahren, **also** muß ich allein reisen.

دوستم نمیتواند درتعطیلات بامن مسافرت کند ، بنابراین‌باید تنها مسافرت کنم .

Wir haben kein Geld, wir können dir **also** nicht helfen.

ماپول نداریم ، بنابراین نمیتوانیم بتوکمك کنیم .

Ich bleibe heute zu Hause, **denn** mein Freund will mich besuchen. امروز خانه‌میمانم ، زیرا دوستم میخواهد ازمن دیدن کند .

Sie haben Ihre Steuern nicht rechtzeitig bezahlt, **folglich** haben Sie sich strafbar gemacht.

شما مالیاتتان‌را بموقع نپرداختید ، درنتیجه خودرا مشمول جریمه ساختید .

b) **حروف ربط تَبَعی** Unterordnende Bindewörter - این‌دسته از حروف ربط دوجملهٔ اصلی وفرعی (تبعی) را بیکدیگر مربوط ساخته و برشکل وترتیب جمله‌بندی تأثیر مینمایند. یعنی، هریك از این حروف ربط که در اول جملهٔ فرعی قرارگیرد باعث میشود که محل اصلی فعل چنین جمله تغییر کرده و بآخر آن برود. مثال:

1. Wir bleiben zu Hause, **weil** das Wetter schlecht **ist**.

ما درخانه میمانیم، **زیرا** هوا بداست.

2. Er geht indie Schule, **weil** er dort studieren **will**.

او بمدرسه میرود، **زیرا** میخواهد آنجا تحصیل کند.

توضیح - درجملهٔ اول حرف ربط **weil** باعث شده است که فعل مفرد وصرف شده (**ist**) بآخر جملهٔ فرعی برود، منتهی در مثال دوم که جملهٔ فرعی آن دارای فعل مرکب است، همان حرف ربط باعث گشته که فعل شبه معین و صرف شدهٔ (**will**) بنابرقاعدهٔ کلی بآخر جمله برود نه‌فعل اصلی.

حروف ربط تَبَعی برحسب طرز تأثیر و مورد استعمال آنها بچند قسمت تقسیم میگردند:

۱ - حروف‌ربطی که **تفسیر کننده** میباشند:

که (تفسیر کننده) daß، بطوریکه so daß، چنانکه ـ برای‌اینکه ـ از لحاظ اینکه als daß، بدون اینکه ohne daß وغیره. مثال:

Der Lehrer sagt, **daß** Ihr Sohn gut **lernt**

معلم میگوید **که** پسرتان خوب درس‌میخواند.

Ich weiß es, **daß** mein Freund morgen kommt.

میدانم **که** فردا دوستم میآید.

Es freut mich sehr, **daß** er endlich geantwortet **hat**.

خیلی خوشحالم **که** او بالاخره جواب داده است.

Das Hotel ist voll besetzt, **so daß** man kein Zimmer mehr bekommen kann.

مهمانخانه بطوری مملو از جمعیت است ، **که** دیگرهیچ اطاق نمیتوان بدست آورد.

Diese Wohnung ist zu klein, **als daß** ich dort mit meiner Familie wohnen **könnte**.

این منزل **از لحاظ** اینکه بتوانم در آن مسکن کنم بیش از حد کوچك است .

Ich habe das Auto bezahlt, **ohne daß** mein Vater dafür Geld **gegeben hat**.

قیمت اتومبیل را پرداختم ، **بدون اینکه** پدرم جهت آن پول داده باشد .

۲ – حروف ربطی که **سبب** و یا **علتی** را بیان میکنند :

زیرا که ــ چونکه **weil** ، بمناسبت آنکه ــ ازآنجائی که ــ چون- **da** ،

از آنکه - ازاینکه **daß , davon** ، بواسطه آنکه ــ بجهت اینکه ــ در نتیجهٔ

اینکه **dadurch daß** ، برای اینکه **damit daß** ونظیر آنها . مثال :

Wir konnten nicht arbeiten, **weil** der Lärm zu groß **war**.

ما نتوانستیم کار کنیم **چونکه** سروصدا (هیاهو) خیلی زیاد بود .

Wir lesen die Zeitung, **weil** wir die neuesten Nachrichten erfahren **möchten**.

ما روزنامه میخوانیم ، **زیرا** میخواهیم تازه‌ترین اخبار را کسب کنیم .

Da (weil) er krank **war**, konnte er nicht kommen.

چونکه او بیمار بود ، نتوانست بیاید .

Da Paris seit Jahrhunderten Frankreichs Hauptstadt **ist**, ist diese Stadt auch Frankreichs Kulturmetropole.

ازآنجائیکه پاریس قرنها پایتخت فرانسه است ، این شهر مرکز عمدهٔ تمدن فرانسه نیز میباشد .

Abgesehen **davon**, **daß** mein Schüler einmal wegen Krankheit gefehlt **hat**, ist er immer zum Unterricht gekommen.

صرف‌نظر **از اینکه** شاگردم یك دفعه بعلت بیماری غیبت کرده ، همیشه سر درس آمده است .

Dadurch, **daß** jeder seine Pflicht **tat**, wurde das gute Ergebnis erreicht.

چونکه (بواسطهٔ آنکه) هریك وظیفهٔ خودرا انجام‌داد ، نتیجهٔ خوبی حاصل شد .

Damit, **daß** ich gestern mein Examen gemacht **habe**, habe ich mein Studium an der Universität beendet.

برای اینکه دیروز امتحانم را گذرانیده‌ام ، تحصیلم را دردانشگاه تمام کرده‌ام .

۳ – حروف ربطی که **مقصود** و یا **منظوری را** میرسانند :

که (برای بیان مقصود و منظوری) daß ، تااینکه ـ تا با آن damit ، برای اینکه **um ... zu** وغیره . مثال :

Ich habe dir das Buch **in der Absicht** gegeben, **daß** du es auch **liest**.

کتاب را **بدین‌منظور** بتو داده‌ام **که** آنراهم بخوانی .

1. Ich fahre mit dem Auto, **damit** ich pünktlich am Bahnhof **bin**.

من بااتومبیل حرکت میکنم **تااینکه** سروقت در ایستگاه راه‌آهن باشم .

تبصرهٔ ۱ – در جملهٔ (1) میتوان حرف ربط « **um ... zu** » را بجای حرف ربط « **damit** » بکار برد . مانند :

2. Ich fahre mit dem Auto, **um** pünktlich am Bahnhof **zu sein**.

من بااتومبیل حرکت میکنم برای اینکه سر وقت در ایستگاه راه‌آهن باشم .

توضیح - قانوناً موقعی میتوان دو جملهٔ اخیر را بجای یکدیگر بکار برد که اولاً فاعل جملهٔ اصلی باجملهٔ فرعی (مانند ich) یکی باشد . ثانیاً فعل‌جملهٔ دوم بصورت مصدر درآخر جملهٔ فرعی بعداز کلمهٔ **zu** قرار گیرد . ضمناً درجملات

فرعی که باکلمهٔ **um** شروع میشوند فاعل مساوی حذف میشود. دراین قبیل جملات ممکن است فاعل جملهٔ اصلی اسمودرجملهٔ فرعی ضمیر همان اسم آورده شود بازهم هردو فاعل چون مساوی است، میتوان قانون مزبور را بکار برد. مثال:

Das Geld wird auf die Bank getragen , **damit es** Zinsen **bringt** (... , **um** Zinsen **zu bringen**).

پول ببانك سپرده میشود تااینکه (... برای اینکه) سودعاید شود.

تبصرهٔ ۲ — هرگاه فاعل دو جملهٔ اصلی وفرعی مساوی نباشند، دراینصورت باید فقط حرف ربط **damit** بکار برده شود. مانند:

Die Mutter schickt ihren Sohn in die Schule , **damit** , **er** dort lernt .

مادر پسرش را بمدرسه میفرستد تااینکه **او** درآنجا درس بخواند. (**مادر** وضمیر **او** دو فاعل مختلفند).

۴ — حروف ربطی که بمفهوم **حالت** ویا**سنجش** میباشند:

درحینی که-در حالتی که-موقعی که indem ، ازقبیل-مانند-هرقدر wie ، آنقدر که-آنطوریکه so...wie ، تا-از-وقتیکه als ، مثل اینکه-تااینکه als ob ، هرقدر . . . بهمان اندازه je. . . desto بعد از آنکه nachdem ، بیش از آنکه ... umso mehr , als وغیره. مثال:

Man kann im Leben nur Erfolg haben , **indem** man viel **arbeitet** . شخص درزندگی وقتی میتواند کامیابی داشته باشد که خیلی کار کند.

Wir fahren morgen nach Frankfurt , **wie** schlecht das Wetter auch sein **wird** .

فردا بفرانکفورت مسافرت میکنیم، هرقدر که هوا هم بد بشود.

Die Prüfung war nicht **so** schwer , **wie** ich gedacht hatte .

امتحان آنطوریکه من فکر میکردم آنقدر سخت نبود.

Ich habe mir ein neues Auto gekauft , **als** ich Geld genug **hatte.**

وقتیکه باندازهٔ کافی پول داشتم اتومبیل تازه‌ای برای خودم خریده‌ام. (خریدم)

Ich werde mir ein neues Auto kaufen , **wenn** ich Geld genug **habe** . . وقتیکه باندازهٔ کافی پول داشته باشم اتومبیل تازه‌ای برای خودم خواهم خرید .

تبصره – ازدو جملهٔ اخیر معلوم میشود که هرگاه حرف ربط **als** در جمله‌ای بکار رود ، باید فعل آن جمله در **زمان ماضی** اورده شود و چنانچه حرف ربط **wenn** در جمله‌ای باشد باید فعل آن جمله در **زمان حال** بکار رود . ضمناً در هریك از دو جمله مزبور ممکن است جملهٔ فرعی را اول وجملهٔ اصلی را بعداز آن قرارداد : (درجملهٔ بالا حرف ربط **wenn** مربوط بحروف ربط شمارهٔ ٤ نمیباشد .)

Sie weint , **als ob** ihre Eltern gestorben **wären** .

او گریه میکند مثل اینکه والدینش مرده باشند .

Je länger er in Deutschland **bleibt** , **desto** besser spricht er Deutsch .

او هرچه بیشتر در آلمان بماند ، همانقدر بهتر آلمانی حرف خواهد زد (حرف میزند).

Nachdem er Deutsch gelernt hatte , begann er sein Studium .

بعد ازآنکه آلمانی یاد گرفته بود تحصیلش را شروع کرد .

Nachdem er weggegangen **war** , fiel ihm ein , daß er das Wichtigste nicht gesagt hatte .

او پس ازآنکه خارج شده بود ، بخاطرش آمد که مهمترین موضوع را نگفته بود .

Der Dieb muß streng bestraft werden , **umso mehr** , **als** er schon einmal wegen Diebstahls im Gefängnis **war** .

دزد باید شدیداً تنبیه شود بخصوص که قبلاً یکمرتبه بعلت دزدی درزندان بوده است.

٥ – حروف ربطی که **شرط والزام** را بیان میکنند :

اگر – وقتیکه **wenn** ، درصورتیکه – چنانکه **falls** ، تاحدیکه – بشرط اینکه – مشروط براینکه **sofern** ، تاآنجاکه – تاحدی که **soweit** ، وغیره . مثال :

Ich kann meine Schulden nicht bezahlen , **wenn** ich kein Geld **habe** . من نمیتوانم قرضهایم را بپردازم ، وقتیکه پولی نداشته باشم .

تبصره - هرگاه جملهٔ اخیر و امثال آنرا بخواهند باتأکید و تأثیری بیان کنند دراینصورت میتوان جملهٔ فرعی را قبل از جملهٔ اصلی بکار برد با این تفاوت که جملهٔ دوم بافعل شروع میشود . مانند :

Wenn ich kein Geld **habe**, kann ich meine Schulden nicht bezahlen .

اگر پولی نداشته باشم ، نمیتوانم قرضهایمرا بپردازم .

Tragen Sie diese Brille , **falls** es nötig **ist** .

این عینك رادرصورتیکه لازم باشد بزنید .

Falls (wenn) ihn ich **sehe** , werde ich mit ihm über diese Sache sprechen .

درصورتیکه (چنانچه) اورا ببینم ، راجع باینموضوع بااوصحبت خواهم کرد .

Ich kann die Miete bezahlen , **sofern** ich mein Gehalt **bekomme** .

اجاره را میتوانم بپردازم ، مشروط برآنکه حقوقمرا دریافت کنم .

Soweit es Paul möglich **ist** , hilf er seinem Freund .

تاحدیکه (تاآنجاکه) برای **پاول** مقدور باشد ، بدوستش کمك میکند .

٦ - حروف ربطی که امتیاز و مباینت را میرسانند :

ob auch = wenn auch = obgleich = obwohl هرچندکه - اگرچه

خواه ... یا ob ... oder ، آیا ob ، همچنانکه wie auch وغیره . مثال :

Er wollte sich nicht entschuldigen , **obwohl** er im Unrecht **war**.

او باوجودیکه خطاکاربود ، نمیخواست عذرخواهی کند .

Obgleich es kalt **war** , wurde der Ofen nicht **geheizt** .

باوجودیکه سردبود ، بخاری روشن نشده بود .

Ob Sie mich **oder** meinen Bruder **fragen** , Sie erhalten keinen Auskunft .

خواه از من ویا از برادرم بپرسید ، اطلاعی حاصل نخواهید کرد (چیزی دستگیرتان نمیشود) .

Er trinkt alles , **ob** Wein **oder** Bier .

او همه‌چیز مینوشد ، خواه شراب خواه آبجو .

Können Sie mir sagen , **ob** Ihr Vater zu Hause **ist** ?

میتوانید بمن بگوئید که آیا پدرتان منزل است ؟

Mein Freund **wie auch** ich , studieren in München .

دوستم نیز مثل من درمونیخ تحصیل میکند .

۷ ـ حروف ربط زمانی :

چه‌وقت ـ کی **wann** ، قبل ازاینکه **ehe** ، بمحض‌اینکه ـ همینکه **da** ، از - تا ـ وقتیکه ـ همینکه **als** ، وقتیکه ـ اگر ـ هرگاه **wenn** ، در مدت - هنگامیکه ـ موقعیکه **während** ، تازمانیکه ـ تا ـ از **bis** ، از ـ مدت ـ از وقتیکه **seit** ، درمدتیکه ـ تاوقتیکه ـ مادام‌که **solange** ، بزودی ـ همینکه - بمحض اینکه **sobald** ، از وقتیکه ـ از آنوقت **seitdem** ؛ قبل از اینکه ـ پیش‌از اینکه **bevor** ، وغیره . مثال :

Wissen Sie , **wann** der erste Weltkrieg **ausbrach** ?

آیا میدانید که چه‌وقت جنگ اول جهانی درگرفت (شروع شد) ؟

Ehe du dich **umdrehst** , hat er dich schon betrogen .

قبل ازاینکه خودرا برگردانی ، اوترا گول زده است (کلاه سرت گذاشته‌است) .

Da ich ihn **sah** , fiel mir mein Versprechen wieder ein .

بمحض اینکه (همینکه) اورا دیدم ، بیاد قول‌خود افتادم .

Als ich meine Prüfung bestanden **hatte** , schrie ich vor Freude .

همینکه ازعهدهٔ امتحان برآمدم ، ازخوشحالی فریاد کشیدم .

Wenn er uns **besucht** , bringt er Blumen mit .

هرگاه که اوازمادیدن میکند ، باخود گل میآورد .

Während der Lehrer die grammatischen Regeln **erklärte** , hörten die Schüler aufmerksam zu .

هنگامیکه معلم قواعد گرامری‌راشرح میداد ، شاگردان دقیقاً گوش میدادند .

Wir **warten** vor dem Kino , **bis** ihr **kommt** .

ماجلوی سینما منتظر میشویم ، تاشماهابیاآئید .

Bei der Traung verspricht das Brautpaar, einander treu zu bleiben , bis daß der Tod sie scheide .

موقع مراسم‌عقد ، عروس وداماد قول‌میدهندکه نسبت بیکدیگر وفادار بمانند ، تا که مرگ آنهارا ازهم جدا کند

Seit Paul die Schüle verlassen **hat** , arbeitet er in einer Fabrik.

ازوقتیکه **پاول** مدرسه‌راترك کرده است ، در کارخانه‌ای کارمیکند .

Die Schüler müssen schweigen , **solange** der Lehrer **spricht** .

تاوقتیکه معلم حرف میزند ، دانش‌آموزان باید سکوت اختیار کنند .

Solange ich mit ihm **verkehre** , hat er sich als ein guter Kamerad erwiesen .

در مدتی‌که من بااو معاشرت میکنم ، او خود را بعنوان رفیق خوبی بمن نشان داده است .

Bevor du nicht deine Schulaufgaben gemacht **hast** , darfst du nicht zu deinen Freunden gehen .

پیش‌ازآنکه تکالیف مدرسه‌ات را انجام نداده‌ای اجازه نداری که‌نزددوستانت‌بروی.

۸ ـ حروف ربط **مکانی** :

در آنجا که ـ آنجائیکه ـ جائیکه wo ، بآنجاکه ـ بمکانیکه ـ بآنجائیکه wohin ، ازمکانیکه ـ ازمحلی‌که woher ، وغیره . مثال :

Ich wohne noch, **wo** mein Vater vor zehn Jahren gewohnt **hat**.

من هنوز درآنجاکه پدرم ده‌سال پیش می‌نشست زندگی میکنم .

Wir gehen , **wohin** meine Eltern gegangen sind . .

ما بمکانی میرویم‌که والدینمان رفتند .

تبصره ـ معمولاً برای اینکه مقصود ومطلبی بیشتر آشکار وتأکیدگردد ، درجملهٔ اصلی قیدهای آنجا **dort** ، بآنجا **dahin** ، از آنجامحل **dorther** ،

از آنجا daher ، وغیره آورده میشوند . ضمناً قیود ربط : wo ، woran ، woran را نباید باحروف ربط اشتباه کرد .

Er wohnt **dort** , **wo** sein Freund vorher gewohnt hat .

او درآنجائیکه قبلاً دوستش مسکن داشت زندگی میکند .

Stelle das Buch **dahin** , **wohin** es gehört !

کتاب را بجائیکه محل آن است بگذار !

Die Hilfe kam **dorther** , **woher** man sie nicht erwartet **hatte** .

کمك ازآنجائی رسید که انتظار آن نمیرفت .

Er kam **daher** , **wohin** ich heute fahren **will** .

او ازآنجائی آمد که من امروز بآنجا میخواهم مسافرت کنم .

تبصره – غالب حروف ربط که درمعنی فعل ، صفت ویاقید دیگر تصرف مینمایند جزو قیودنیز بشمار میروند .

تمرین ١٤

جملات زیررا بآلمانی ترجمه کنید !

١ـ قبل ازاینکه مسافرتی بکنم ، بایدبلیطی بخرم .

٢- موقعی که درقطارنشسته‌ام مجله‌ای میخوانم .

٣- باوجوداینکه امروزآفتاب میتابد ، هواخیلی سرد است .

٤ـ دیروز من خیلی خسته بودم ، باوجود این مجبوربودم تانصف شب کار کنم .

٥ـ دوستم اول آلمانی یاد گرفت ، بعداً تحصیلش راشروع کرد .

٦ـ او یا در اداره است یادرخانه .

٧ـ خانه‌را نمیخواهیم بخریم ، بلکه فقط آنرا نگاه کنیم .

٨ـ همینکه نامه‌رادریافت کنم عزیمت خواهم کرد .

٩ـ او تمام ثروتش راازدست داده است ازآنجهت همیشه اینطورغمگین بنظرمیآید.

١٠ـ آب وهوای این شهر نه گرم ونه سرد است .

بخش دهم

اصوات

Die Interjektion

اصوات کلماتی هستند تغییر ناپذیر که ارتباط و پیوستگی گرامری باهیچیك ازکلمات جمله نداشته حتی جزو ترکیبات کلام محسوب نمیشوند فقط عبارتند از صداهای کوتاه طبیعی که درمواقع تحریکات وهیجانات‌وتأثرات روحی وجسمی‌و حس ناگهانی ازقبیل : سروروشادی ، دردوغم‌وافسوس ، تعجب ، ترس‌ولرز ، تنفر وانزجار، شك‌وتردید ، التماس ، تسلی ، تحسین وتوبیخ وتهدید وامثال‌آنها از دهان موجودات زنده ویاصداهائی که درطبیعت از اشیاء ومکانهای مختلف شنیده شده و بمرور زمان اقتباس ودرگرامر بعنوان اصوات مصطلح گشته‌اند .مانند :

1. Die der Freude :

۱ ـ اصواتی که در مواقع سرور و کشیدن فریادشادی بارز وظاهرمیگردند :

o ! ah ! ha ! ei ! juchei ! heisa ! hurra ! bravo !

2. Schmerz , Kummer , Bedauern : ۲ ـ درغم‌واندوه وافسوس :

o weh ! o ! ach ! oje ! au ! ach weh !

3. Verwunderung , Erstaunen : ۳ ـ دروقت تعجب وحیرت :

a ! ah ! ei ! ih ! hoho ! aha ! au ! hoppla ! nanu ! o la la ! uh !

4. Furcht , Schauder : ۴ ـ هنگام ترس ولرز :

uh ! hu ! huhu !

5. Ekel : ۵ - موقع تنفر واکراه :

pfui ! brr ! puh ! bäh ! fi !

6. Zweifel , Nachdenken : ۶ - هنگام شك وتفکر :

hm ! hm,hm ! na,na !

7. Zuruf : ۷ - ندا برای احضار ومتوجه‌ساختن :

he ! heda ! ho ! hallo ! holla ! ahoi !

8. Schweigen gebietend : ۸ - برای برقراری سکوت بالحن آمرانه :

pst ! st ! sch ! basta !

9. Zum Antreiben von Tieren :

۹ - بمنظور تحریك وراندن ویاایست‌دادن حیوانات :

hü ! hott ! brr ! sch !

10. Die des Spottes : ۱۰ - برای تمسخر وریشخند :

ätsch ! hehehe !

11. Lachen : ۱۱ - صدای‌خنده :

haha ... hehehe ... (Kichern : hihi ... : نخودی خندیدن)

12. Wohlbehagen : ۱۲ - موقع احساس خوشی وراحتی :

Ah : Ah , wie ich mich hier wohl fühle !

آه ، چه‌قدر من خودرا اینجا خوش احساس میکنم .

13. Ärger , Entrüstung : ۱۳ - مواقع خشم وتغیر :

oho ! oha ! ha ! hoho ! ih ! na !

14. Tierstimmen : ۱۴ - صدای حیوانات :

Hund : wau wau ! : سگ Katze : miaü ! : گربه :

Kuh : muh ! : گاو Esel : ia ! ia ! ... : الاغ :

Schaf : mäh mäh ! : گوسفند Ziege : meck meck ! : بز :

Hahn : **kikeriki !** خروس : Huhn : **gack gack !** مرغ :

Lerche : **Tirili !** کاکلی : Rabe :**krah krah !** کلاغ :

Sperling : **tschiep !** گنجشك : Frosch : **quak quak !** : قورباغه

Maus : **piep piep !** موش : Biene : **summ !** زنبورعسل:

15. Sonstige Laute und Geräusche : : ۱۵ - بانگ وسروصداهای دیگر

Uhr : **tick tack !** ساعت : Schuß : **piff paff !** تیر :

Schlagen der Pauke : **bum bum !** صدای ضربهٔ طبل بزرگ :

Lokomotive : **tsch _ tsch _ tsch !** لوکوموتیو :

Sägen : **ritze ! ratze !** ارّه :

Zerreißen : **rips ! raps !** پاره کردن کاغذ :

Mühle : **klipp klapp !** آسیاب :

Schlag : **batsch !** ضربهٔ شلاق :

Fallgeräusche : **bauz ! Plumps !** شکست یاسقوط جسمی :

Wasser : **platsch ! plitsch platsch !** صدای آب :

Glocke : **bim bam bum !** صدای زنگ(وغیره . usw) :

تبصره - اصوات درزبان آلمانی نیز مانند فارسی معنای مخصوصی ندارند وفقط درمواردی که گفته شدبکار میروند.

چند مثال درجمله مربوط باصوات :

Aha ! Meine Arzneien wirken ! **آها !** دواهایم اثرمیکنند !

Ei , was für ein lustig Leben ! **ای** ، چه زندگانی خوشی است !

Nana ! Das kann doch nicht stimmen !

نانا ! معذلك این موضوع امکان ندارد که صحیح باشد .

Pst ! Das Kind schläft ! **پِست !** (هس) بچه خوابیده !

Pfui ! schäme dich ! _ **Bä** . Ekelhaft ist das !

پفوی ! (آه) خجالت بکش!ـ **به !** اینکار تنفرآور است !

Ach, was hab, ich unglück gehabt !

آخ ، چه بدبختی داشتم ! (آه ، چه بدبختی از سربازکردم !)

Heda ! Wer schleicht da ? Holla !

هدا! (اُهوی !) کی آنجامیلولد ؟ **هولّا !**

Hm , hm ! So ist die Sache also ? **هَمهَم !** پس موضوع از اینقرار است ؟

Ahoi , Fährmann ! Hol über ! **اُهوی** ، ملاح! پیش بیفت !

Nanu ? Was ist denn ? **نانو ؟** (اِ ه)چی‌شده ؟

تبصره – غالبا اصوات دراشعار نیز بکار میروند . مانند :

1. Sonnenschein und Windeswehen !
Ei , wer will da Stille stehen ? (ei = یکی از اصوات شادی)

۱– تابش آفتاب و وزش باد ! **اَی**، کی‌میخواهدآنوقت‌ساکت بماند ؟

2. **O** Herz , **O** Augen ! ihr macht mir Schmerzen
دردهارا بمن میسازید شماها دیدگان اُ دل اُ

Denn was die Augen sehen , das dringt zum Herzen .
قلب به نفوذمیکندآن می‌بینند دیدگان هرچه زیرا

Wo ist der Dolch ; der scharfe Stahl .
فولاد تیز آن خنجر هست کجا

Der mich beraubt , der Lebensqual .
عذاب‌زندگی برباید ازمن که (Rahim Bosorg - Soltani)

زدست دیده ودل هر دو فریاد کەهرچه دیده بیند دل کند یاد
بسازم خنجری نیشش ز پولاد زنم بردیده تا دل گردد آزاد

توضیح - شعردوم بمضمون یکی ازدو بیتی‌های باباطاهرعریان است که‌آنرا یکی از دوستان ارجمندم بنام آقای **رحیم بزرگ‌سلطانی** باآلمانی‌سروده وبرسم یادگار وبعنوان تقدیر از این‌کتاب باینجانب اهدا فرمودند .

بخش یازدهم

علائم جمله (نقطه‌گذاری)

Satzzeichen (Interpunktion)

در موقع نوشتن ویا خواندن جملات بکاربردن صحیح نقطه‌ها و علائم ممیزه اهمیت زیادی دارد وچنانچه اینگونه علامتها بجای خود قرار نگیرند عبارات‌وجملات معنی حقیقی خودرا از دست خواهند داد .

علائم نقطه‌گذاری بدین‌شرح است :

۱ ـ نقطه (Der Punkt = .) درآخرهر جملهٔ کامل وبعد از اعداد ترتیبی همچنین بعدازیك یاچند حرف الفباء که مخفف کلمه‌ای باشد قرارمیگیرد :

Ich liebe schöne Blumen . من گلهای قشنگ را دوست دارم .

Heute ist der 10. Januar . امروز دهم ژانویه است .

Wilhelm II. = Wilhelm der zweite . ویلهلم دوم .

d.h. = das heiβt ... یعنی‌اینکه **Dr. = Doktor** دکتر

۲ ـ علامت سؤال (Das Fragezeichen = ?) بعدازکلمه یاجملهٔ کاملی که سؤال وپرسش‌را برساند واقع میگردد :

Wie ? چطور ؟ **Was ?** چه ؟ **Wo ?** کجا ؟

Wem gehört dieser Garten ? این باغ‌بکه‌تعلق دارد ؟

Können Sie gut schwimenen ? میتوانید خوب‌شنا کنید ؟

۳ ـ علامت تعجب (Das Ausrufungszeichen = !) بعد از جملاتی که بصورت امر ، آرزو و یا تقاضا باشند همچنین بعد از عنوان نامه‌ای گذارده میشود :

Antwortet ! (شماها) جواب بدهید!   Komm her ! نزدیك بیا !

Einen Aigenblick , bitte ! خواهش‌میکنم لحظه‌ای صبر کنید !

Sehr geehrter Herr ! آقای بسیار محترم !

۴ ـ علامت‌وقف(ویر گول , = Das Komma) درمواردزیر بکارمیرود:

a) هر گاه چند صفت ویا کلمات دیگری پشت‌سرهم درجمله آورده‌شود ، برای رفع تکرار حرف ربط **und** بین آنها ویر گول گذاشته میشود :

Das ist ein **groβer , schattiger** und nützlicher Wald .

این یك‌جنگل بزرگ ، سایه‌دار ومفیدی است .

Berlin , Hamburg , München , Köln und Frankfurt sind die grösten Städte Deutschlands .

برلین ، هامبورگ ، مونیخ ، کلن و فرانکفورت بزرگترین شهرهای آلمان‌است .

In diesem Zimmer gibt es Fenster , Türen , Tische , Stühle und Bilder . در این اطاق پنجره ، در ، میز ، صندلی وعکس یافت میشود .

b) بین دوجملهٔ اصلی وفرعی :

Ich weiβ nicht , woher sie kommt . نمیدانم اوازکجا میآید .

Wer nicht hören will , der muβ fühlen .

کسی که نمیخواهد بشنود مجبور است احساس کند (متنبه شود).

Diese Stadt ist nicht so groβ , wie ich gedacht hatte .

این شهر آنقدر که تصور میکردم بزرگ نیست .

c) بین‌دو جملهٔ اصلی که بوسیلهٔ حروف ربط (اما aber) ـ (یا oder)ـ (و und) وغیره بیکدیگر مربوط گردند ، بشرطی که هریك ازجملات معنای‌مستقلی داشته ونیزخیلی کوتاه نباشند :

Karl geht in die Schule , **aber** Hans bleibt zu Hause .

کارل بمدرسه میرود ، اما **هانس** درمنزل میماند .

Wir lesen Romane , oder arbeiten zusammen .

ما رمان میخوانیم ، یا باهم کار میکنیم .

Helga sang ein Lied , und ihre Schwester begleitete sie auf dem Klavier .

هلگا سرودی میخواند و خواهرش اورا با پیانو همراهی میکرد .

تبصره – درجملات کوتاه یاطویل بشرطی که اجزای جمله وجه تشابهی نسبت بیکدیگر داشته باشند، قبل از حروف ربط und و oder ویرگول گذاشته نمیشود . مانند :

Er grübelte und grübelte . او بمغزش فشارمیاورد وفشار میاورد .

Nach langen Jahren und mit vielen Auszeichnungen kehrte er in die Heimat zurück .

او پس ازسالهای دراز وبا امتیازات زیادی بمیهن برگشت .

Wir reisen nach Bonn oder nach Hamburg .

مابه بن یا بهامبورگ مسافرت میکنیم .

d) خطاب مطلبی بطور ندا ، امر ویا تقاضا بعلاوه برای متوجه ساختن طرف موقع گفتار، مخصوصاً درعبارات نامه وامثال آنها ویرگول بکار میرود :

Hallo , alter Freund , wie kommst du nach Frankfurt !

هالو ، دوست قدیمی ، چطور شد که بفرانکفورت آمدی ؟

Hört zu , Kinder , was ich sage !

گوش کنید ، بچه‌ها، که چه میگویم !

Lauf , beeile dich , es ist schon spät ! بدو ، عجله کن،دیراست !

Aber Sie wissen , ich habe wenig Zeit , weil ich nächstes Jahr mein Studium in Bonn beenden will .

اماشمامیدانید ، وقت کم‌دارم ، زیرا سال آینده میخواهم تحصیلم را در بن‌تمام‌کنم. (قسمتی ازیك‌نامه) .

e) بین دو جمله اصلی که بوسیلهٔ دو حرف ربط بیکدیگر متصل گردند :

Entweder du zahlst die Rechnung , **oder** du gibst mir die Schreibmaschine zurück .

یا صورت حساب را میپردازی ، یاماشین تحریر را بمن پس میدهی .

f) بین‌دوجمله که دریکی ازآنها ، یادرهردو اسم فاعلی‌آورده شود :

Ein Lied **singend** , ging er durch die Straβen .

اودرحال خواندن سرودی ، ازخیابانها گذر میکرد .

Die Hände in den Taschen **habend** , stand er **frierend** vor dem Haus .

او درحالیکه دستها را درجیب داشت وازسرما میلرزید جلوی درخانه ایستاده بود .

h) جمله‌ای که‌بوسیلهٔ کلمات مخصوصاً (besonders) ـ یعنی(nämlich)- قبل ازهرچیز (vor allem) وامثال آنها برای تعریف شرح‌حال ویا آشکارساختن موضوعی استعمال گردد ، قبل ازچنین کلمات ویرگولی گذاشته‌میشود :

Wir sprachen viel von der Vergangenheit , **besonders** von unserer Studentenzeit in Berlin .

ما ازگذشتهٔ خودخیلی صحبت کردیم ، مخصوصاً از دوران تحصیلمان‌دربرلین .

i) درجملات مصدری قبل از ohne zu ، um zu ، anstatt zu مانند :

Ich bin nicht hergekommen , **um** mit dir **zu** streiten .

من باینجانیامدم برای اینکه باتونزاع کنم .

j) درجملات نقل‌قول غیرمستقیم :

Er sagte , daβ er krank sei . اوگفت که بیمار میباشد .

Karl telefonierte mir , Paul sei nicht zu Hause .

کارل بمن تلفن کرد که پاول‌درخانه نمیباشد .

k) بعد از اسامی شهر و یا کشوری همچنین ایام هفته نیز ویرگول قرار میگیرد :

Hamburg, den 24. April 1962.

هامبورگ، بتاریخ بیست‌وچهارم آوریل ۱۹۶۲ .

Mittwoch, den 15. Januar 1962.

چهار شنبهٔ پانزدهم ژانویه ۱۹۶۲ .

۵ ـ نقطه وکوما ; = Das Semikolon یا der Strichpunkt

این علامت نه مانند نقطه ، قوی ونه‌مانند ویرگول ، ضعیف‌میباشد بدین‌معنی که‌بعداز آن بااینکه تااندازه‌ای مفهوم جمله بدست میآید ولی‌هنوز کامل‌نبوده وبایدبعدازآن جمله دیگری نیز آورده شود . علامت مزبور بشرح‌زیر بکار میرود :

a) مابین جمله‌های اصلی که یکی‌متمم دیگری بوده واز حیث معنی ومضمون نسبت بهم بستگی داشته باشند. اینگونه جملات اغلب بسیار طویل بوده وممکن‌است جملهٔ فرعی‌نیز برآنها اضافه گردد . ضمناً ممکن است حروف ربط (اما aber) – (معهذا doch) ـ(پس‌ـزیرا dem) وغیره بکار برده‌شود . مثال :

Ein Star wollte aus einer Wasserflasche trinken; aber er konnte das Wasser darin nicht erreichen weil sein Schnabel zu kurz war.

یك سار میخواست از یك بطری آب بنوشد ؛ اما نتوانست آب‌را ازتوی آن بدست بیاورد ؛ زیرا منقارش کوتاه‌بود .

Vieles wünscht sich der Mensch, und doch bedarf er wenig; denn die Tage sind kurz und beschränkt ist der Sterblichen Schicksal.

انسان خیلی چیزها برای خود آرزو میکند ، اما مایحتاج اوکم‌است ؛ زیرا روزها کوتاه است وعمرش محدود .

Wein ist billig; Kaffee ist billiger; Wasser ist am billigsten.

شراب ارزان است ؛ قهوه ارزانتر ؛ آب‌ازهمه ارزانتر است .

b) موقع شمارش انواع موجودات ویا اشیاء بشرطی که نسبت بهم پیوستگی داشته باشند :

In diesem Lande gedeihen Hafer , Roggen , Weizen , ja sogar Reis ; Pflaumen , Aprikosen , Kirschen und Pfirsiche , natürlich auch Äpfel und Birnen jeder Art.

دراین سرزمین جو دوسر ، چاودار ، گندم سفید . حتی برنج ؛ آلو ، زردآلو ، آلوبالو وهلو ، طبیعی است ازهرنوع سیب و گلابی نیز عمل میآید .

٦ - دونقطه (: = Der Doppelpunkt) - این علامت در موارد زیر بکار میرود :

a) قبل از نقل قولهای مستقیم :

Karl sagte : „ Ich komme morgen zu dir "

کارل گفت : « فردا نزدتو میآیم .»

b) درآخر جمله‌ای که بخواهند بعدازآن شمارش چیزهای مختلف را بیان کنند:

Die Tageszeiten heiβen : ایام هفته نامیده میشوند :

der Morgen , der Vormittag , der Mittag , der Nachmittag und die Nacht .

صبح ، قبل ازظهر ، ظهر ، بعداز ظهر وشب .

c) اغلب درآخر جمله‌ای که بخواهند موضوعی را شرح بدهند و یا انجام تکلیفی را بعهدهٔ طرف واگذار کنند نیزدونقطه گذاشته میشود :

Mit dem Hilfswerb haben werden konjugiert :

1. Alle transitiven Verben .

2. Alle Reflexiven Verben .

بافعل معین داشتن صرف خواهند شد :

۱ـ تمام افعال متعدی ۲ـ تمام افعال منعکسه .

Bilden Sie Sätze nach folgendem Beispiel :

Mein Bruder ist alt , Meine Mutter ist älter , mein Groβvater ist am ältesten .

جملاتی مطابق مثال زیر بسازید :

برادرم پیراست ، مادرم‌پیرتراست ، پدر بزرگم ازهمه پیرتر است .

۷ ـ گیومه (Das Anführungszeichen = „ – “) – این علامت درطرفین یك کلمه یادردوطرف جملهٔ نقل‌قول مستقیم قرارداده میشودتاهریك ازآنها را محدود سازد :

„Gut,“ sagte er , „ich will dir das Leben schenken.“

خوب گفت او ، «من‌میخواهم زندگی‌را بتوببخشم »

Zu einem Wolf kam einst ein dicker Hund . Der Wolf sprach zu ihm : „ Lieber Gesell , wie lebst du , daß du so dick bist , wogegen ich so mager bin ?“

وقتی سگ چاقی پیش گرگی آمد . گرگ باو گفت : «یارعزیز ، چطورزندگی‌میکنی که اینطور فربه‌هستی ، درصورتیکه من‌چنین لاغرم ؟ »

۸ ـ خط فاصله (–) = Der Gedankenstrich ـ این علامت‌درموارد زیر بکار میرود :

a) موقعی که دربیان مطلبی بین‌جملات فاصلهٔ کوچکی حاصل گردد . غالباً این گسیختگی وقتی پیدا میشود که انسان بخواهد قدری فکر کند تا شرح بیشتر ویا عبارت بهتری بعد ازجملهٔ قبلی که گفته است دربارهٔ مطلب خود اظهار کندو گاهی نیز برای تجاوز بمطلب دیگر :

Darf ich Sie meinem Freund vorstelen ? Das ist Herr Müller – Herr Paul .

اجازه دارم شما را بدوستم معرفی‌کنم ؟ این آقای مولر است ـ آقای پاول .
(در جملهٔ اخیر موقع معرفی پس از مقداری مکث آقای پاول متقابلاً باآقـای مولر معرفی شد) .

Ich fürchte – hoffentlich mit Unrecht ! – deine Verwirrung .

میترسم ـ امید است آشفتگی توبیمورد باشد .

Heute – 12 Jahre nach dem Kriege – treten die Folgen deutlich hervor .

امروز ـ دوازده سال بعد از جنگ ـ نتایج وخیم آن آشکارا حکمفرماست

b) برای مکث ونشاندادن جملهٔ ناقص :

Oh –. . – اُه – Beeile dich , sonst – عجله کن والا ـ

معمولاً بعد ازجملات ناقص بجای خط ممکن است چند نقطه قرارداد . مانند :

Beeile dich , sonst ... عجله کن والا ...

تبصره ـ بدیهی است درجملاتی که خط فاصله گذاشته میشود باید قانون نقطه گذاری سایر علامتها نیز در این قبیل جملات مانند مثالهای اخیر کاملاً رعایت شود .

۹ ـ خط اتصال یا ربط(ـ) =Der Bindestrich ـ در موارد زیر بکار میرود :

a) هر گاه قسمتی از کلمهٔ دو یاچند سیلابی درآخر سطری جا نشود وبخواهند جزئی ازآن کلمه‌را باول سطر دیگری ببرند بجای آن سیلاب خط اتصال گذاشته میشود . (البته بارعایت قواعد تجزیهٔ سیلابها .)

Ich bedaure sehr , daβ ich nicht im Stande bin heute nach–
mittag zu Ihnen zu kommen .

خیلی افسوس میخورم از اینکه قادرنیستم امروز بعد از ظهر را نزد شما بیایم .

b) برای اختصار کلمات مرکب همچنین برای رفع تکرار لغت واحدوهمجنسی :

Eltern - Rechte und – Pflichten . والدین ـ حقوق و ـ وظایف .

Wind - Wasser – und Dampfmühlen .

آسیابهای بادی وآبی و بخاری (خطوط ربط برای رفع تکرار Mühlen بمعنای آسیابها گذاشته شده است.)

ein – bis zweimal ; یك دفعه تا دو دفعه

ein – und aussteigen ; سوار و پیاده شدن

c) بین اسامی خاص ومرکب وکلمات مخصوص دیگری که طویل و مشکل بنظر میرسند :

Martin - Luther - Straβe . خیابان مارتین لوتر .

Richard - Wagner - Platz . میدان ریشارد واگنر.

Westfalen - Nord . شمال وستفالن.

۱۰ ـ علامت حذف (’) = Das Auslassungzeichen ـ این علامت درموارد زیر استعمال میشود :

a) برای نمایاندن ومتوجه ساختن حذف حروف صدادار e وi ویاحروف اول هریك از حرف تعریفهای معین (der ، die ، das)همچنین پیش‌سیلاب «ein» مانند :

Wie geht’s?	(geht’s =geht es)	چطورید ؟
Heil’ger Jesus!	(Heil’ger=heiliger) .	عیسی مقدس !
’r Baum(’r=der) درخت	’s Buch (’s=das)	کتاب
Sag ’mal !	(’mal=einmal)	برای یکمرتبه بگو ـ کمی بگو !

b) برای نمایاندن حذف اسامی خاصی که مختوم بحروف z ,x ,β ,s بوده ودر حالت اضافه (.G) واقع گردند :

Hans ’ Tisch	(Hans’=Hansens)	میز هانس
Fritz ’ Stuhl	(Fritz’ = Fritzens)	صندلی فریتس

c) **هلالین** ( ) =Klammern ـ این علامت را بزبان فرانسه **پرانتز** گویند که درزبان فارسی نیز مصطلح شده وبهتر است آنراهلالین بنامیم چه هریك ازقوسهای آن شبیه هلال میباشد .

این علامت را معمولاً برای تذکر وشرح بیشتری دربارهٔ لغت غیر مأنوس ویا مطلب وضرب المثل پیچیده ومشکلی بکار میبرند . مانند .

Das Numerale (Das Zahlwort عدد)

Alle Hebel in Bewegung setzen (Alle Möglichkeiten ausnut - zen , um etwas zu erreichen)

تمام اهرمها را بحرکت درآوردن (از تمام امکانات برای رسیدن بمقصودی استفاده کردن).

تمرین ۱۵

حکایت زیر را بفارسی ترجمه کرده ضمناً نقطه گذاریهائی که شده است کاملاً مورد توجه قرار دهید !

Es war Ihr Hund.

Ein Bauer, den ein Hund gebissen hatte, ging zu dem Eigentümer, der ein Advokat war. Er sagte zu ihm: »Ein Hund, der einem Nachbar gehört, hat mich gebissen. Was kann ich nun tun?

Der Advokat antwortete: „Das ist ganz klar. Der Mann, dessen Hund Sie gebissen hat, muß Ihnen dafür 30 Mark geben."

„Gut," erwiderte der Bauer, dem diese Antwort gefiel, „es war Ihr Hund, der mich gebissen hat. Geben Sie mir nun das Geld."

„Gern," sagte der Advokat, der sich über die Geschichte ärgerte, „das will ich tun. Aber für den Rat, den ich Ihnen gegeben habe, müssen Sie mir 45 Mark geben. Also, legen Sie jetzt 15 Mark auf den Tisch!"

بخش دوازدهم

آیین جمله بندی

Die Satzlehre

هر زبان طرز تکلم وجمله بندی مخصوص بخود دارد . علمی که نسبت کلماترا بایکدیگر در ساختن جمله معین میکند **آیین جمله بندی** و باصطلاح معمول ، آنرا علم **نحو** خوانند که خود مبحث جداگانه‌ای بوده وباعلم **صرف** که تاکنون گفته شده است فرق دارد . دراینجا فقط از لحاظ اهمیت موضوع ، راجع بطرز تشکیل جمله وترتیب قرار گرفتن هریك از اجزای آن مختصراً شرح داده میشود :

جمله ــ هرگاه چند کلمه بایکدیگر ترکیب شود وبیان حکم یامقصودی‌را دربارهٔ موجود یاشیئی بنماید آنرا جمله گویند .

جملهٔ ساده

Der einfache Satz

هرجملهٔ ساده فقطاز دوقسمت عمده تشکیل میشود : **مبتدا ــ خبر :**

Der Vater kommt . — پدر میآید .

مبتدا — خبر

تبصره ــ ممکن است بین مبتدا وخبر رابطه‌ای مانند فعل آورده شود :

Das Leben ist kurz . — زندگی کوتاه است .

مبتدا — رابطه — خبر

Der Apfel ist eine Frucht . — سیب میوه‌ای‌است.

مبتدا — رابطه — خبر

فاعل (**Subjekt**) - فاعل یامسندالیه عبارت از موجود یاشیئی است که درخصوص آن مطلبی را بیان کنند . بیشتر کلمات از قبیل اسم ، ضمیر و مصدر بعنوان فاعل درجمله آورده میشوند :

Die Mutter arbeitet . مادر کار میکند . (**مادر**=اسم=فاعل) .

Er spielt . اوبازی میکند (**او** = ضمیر= فاعل) .

Irren ist menschlich . انسان جایزالخطاست (خبط کردن=مصدر=فاعل) .
انسانی هست خبط کردن

Der Tisch ist rund. میز گرد است (**میز** = شئی=فاعل) .

Alle sind sterblich . همه فانی هستند . (فاعل=ضمیرنامعلوم= **Alle**) .

تبصره - گاهی ممکن است ضمیر غیر شخصی **es** بعنوان فاعل نامعین دراول جمله برای تأکید فاعل اصلی که بعد ازفعل آورده میشود قرار گیرد :

Es lebe die Freiheit . زنده بادآزادی .

خبر (**متمم** - **Prädikat**) هرگاه بفاعل صفت یاعملی نسبت داده شود ، آنرا **متمم** گویند و آن درسه مورد بکار میرود :

۱ - متمم فاعل باشد ویاعملی راکه فاعل تحمل میکند بیان کند .

Der Soldat kämpft .

سرباز میجنگد . (در این جمله فعل جنگیدن متمم عمل سرباز است) .

Der Dieb wird geschlagen .

دزد زده میشود . (فعل زدن بردزد واقع شده است) .

۲ - میرساند که فاعل چیست :

Die Nachtigall ist ein Vogel . بلبل پرنده ایست .

۳ - فاعل چه صفاتی دارد :

Der Schüler ist fleißig . شاگرد ساعی است .

جملات مرکب

Zusammengesetzte Sätze

هر گاه دو یاچند جمله همنوع بوسیلهٔ یك یاچند حرف ربط یا نقطه گذاری بیکدیگر متصل گردند جملهٔ مرکب بوجودمیآید :

Der Vater fragt und der Sohn antwortet .

پدر میپرسد و پسر جواب میدهد .

Die Post kommt ; die Briefe werden ausgeteilt .

پست میآید ؛ نامهها توزیع میشوند .

تبصره ـ دوجمله که بایکدیگر بوسیلهٔ حرف ربطی ترکیب میشوندممکن است هردو جمله اصلی ویایکی از آنها اصلی و دیگری فرعی باشد . چگونگی وترتیب قرارگرفتن اجزای اینگونهجملات بشرح زیر میباشد :

ترتیب قرار گرفتن کلمات درجملهٔ اصلی

Die Wortfolge im Hauptsatz .

طرز قرارگرفتن اجزای جملهٔ اصلی بترتیب عبارتنداز : ۱ـفاعل ۲ـفعل ۳ـ قید ٤ـ مفعول . مثال :

بچه حالا بمدرسه میرود.

فاعل — فعل — قیدزمان — مفعول

Das Kind geht jetzt in die Schule.

ممکن است فاعل ومفعول هریك صفتوصفیهم داشته باشند :

فاعل — فعل — مفعول

Der alte Gärtner arbeitet in dem großen Garten .

باغبان پیر درباغ بزرگ کارمیکند .

هر گاه درجملهای دو مفعول باشد نسبت باهمیت آنها یکی بعدازدیگری قرار خواهد گرفت وغالباً وقتی یکی از دومفعول ، شخص ودیگری شئی باشد ، شخص ویاموجود ، قبل ازشئی آورده میشود :

مفعول بیواسطه‌وشئی　مفعول بواسطه‌وشخصی　فعل　فاعل

Die Mutter zeigt dem Sohn die Stadt .

مادر شهر را بپسر نشان میدهد .

مفعول‌بواسطه　مفعول‌بیواسطه　فعل　فاعل

Der Vater fragt den Lehrer nach seinem Sohn .

پدر از معلم راجع بپسرش میپرسد .

چنانچه درجمله‌ای بیش‌ازیك قید باشد ، معمولاً قیدزمان قبل از سایر قیود واقع میگردد :

قیدوصفی　قیداثبات　قیدزمان　فعل　فاعل

Das Wetter ist heute wirklich gut .

هوا امروز حقیقةً خوب است .

گاهی ازجهت تأکید واهمیت دادن بقید میتوان آنرا باول جمله آورد ، درداینصورت معلوم است که فاعل بجای قید برده میشود ولی‌فعل همیشه درجملات مقام دوم را خواهد داشت (مگرجمله استفهامی ویا امری باشد که دراین‌حال دراول جمله واقع میگردد) :

مفعول　فاعل　فعل　قید

Heute reist mein Bruder nach Paris .

امروز دوستم بپاریس مسافرت میکند .

هرگاه درجمله‌ای هردو مفعول بصورت ضمیر آورده شود در اینصورت مفعول بیواسطه (A.) قبل از مفعول بواسطه قرارخواهد گرفت :

فاعل　فعل　(A.)　(D.)

Herr Müller bezahlt es ihm 　آقای**مولر** آنراباو میپردازد .

جمله‌های استفهامی ـ جملاتی که بدون کلمات استفهامی ازقبیل که ؟ (wer?) ـ چه؟ (was?) وغیره ساخته میشوند باید فعل‌دراول جمله قرار گرفته وفاعل بعد ازآن آورده شود :

Kommt dein Bruder heute abend zu uns ?

آیا برادرت امشب نزد ما میآید ؟ (درزبان آلمانی برخلاف فارسی کلمهٔ استفهامی آیا وجود ندارد .)

جملاتی که باکلمات استفهامی شروع میشوند بازهم فعل در مقام دوم واقع میشود :

Wer schreibt **den** Brief ? — که(چه کسی) نامه مینویسد ؟

Was ist auf dem Tisch ? — چهچیز رویمیز است ؟

تبصره — در جملاتامری نیز فعل در اول جمله قرارمیگیرد فقط طرزولحن ادای جمله باجملات استفهامی فرق کرده ودر آخر جمله از نظر تشخیص، علامت تعجب(!) قرار داده میشود :

Schreiben Sie einen Satz an die Tafel ! — یك جمله بتخته بنویسید !

غالباً از نظر ادب کلمهٔ **bitte** (بمعنای خواهشمیکنم) قبل ازفعل در اول جمله ویا بعداز فاعل بکار میرود :

Bitte , sagen Sie mir Ihre Adresse !

خواهش میکنم آدرستانرا بمن بگوئید !

Rufen Sie mich **bitte** , um 4 Uhr an !

خواهش میکنم درساعت چهار بمن تلفن کنید !

مقلوب ساختن جمله - هرگاه بخواهند یکی از اجزای جملهرا ازنظر اهمیت و تأکید بآن متوجه سازند ، در اینصورت ممکن است با رعایت قواعد گرامری بعضی از اجزای جمله را تغییر و تبدیل داد (اینگونه تغییرات را اصطلاحاً **مقلوب ساختن جمله** گویند) :

	فاعل	فعل	قید	مفعول بواسطه
1. **Der**	**Vater**	kommt	jetzt	nach Hause

پدر حالا بخانه میآید .

2. **Jetzt** kommt der Vater nach Hause . — حالا پدر بخانه میآید .

3. **Nach Hause** kommt jetzt der **Vater** . بخانه‌حالا پدرمیآید .

توضیح - دراینگونه تغییرات ، فعل همیشه در مقام دوم واقع میگردد ، ضمناً هریك از اجزاء جمله که از نظر تأکید ومتوجه ساختن باول جمله آورده میشود ، بایدآنرا بالحن محکمتری ادا کرده وتکیه وسنگینی صدا را روی آن قرارداد .

هرگاه فعل مرکبی درزمانهای ماضی‌نقلی ، ماضی بعید ویامستقبل درجمله‌ای بکار رود ، همیشه‌فعل‌دوم بآخر جمله خواهد رفت. (درماضی‌نقلی وبعید فعل‌دوم‌بصورت اسم‌مفعول ودرمستقبل بصورت مصدر بآخر جمله میرود) . مثال :

Ich **habe** (فعل‌اول) heute ein interessanter Roman **gekauft** . (اسم مفعول) امروز یك رمان جالب خریده‌ام .

Als er kam , **hatte** (فعل‌اول) ich meinen Brief **beendt** .(اسم‌مفعول)

همینکه او آمد نامه‌ام را تمام کرده بودم .

Ich **werde** (فعل‌اول) morgen auf die Bank **gehen** (فعل‌دوم‌بصورت‌مصدر

من فردا ببانك خواهم رفت .

جملهٔ‌منبسط یا **شاخ‌وبرگ‌دار** (Der erweitere Satz) _ هرگاه بجملهٔ ساده که فقط دارای‌مبتدا وخبر باشد ، اضافاتی ازقبیل اسم ، صفت ، قید، حرف ربط وحروف اضافه داده شود جملهٔ شاخ‌وبرگ‌داریا منبسط بدست‌خواهدآمد .مثال :

1. Die Soldaten singen . سربازان میخوانند . (جملهٔ‌ساده) .

خبر مبتدا

2. Die Soldaten singen Lieder .

سربازان سرودهائی میخوانند .

3. Die Soldaten singen lustige Lieder .

سربازان سرودهای نشاط‌آوری میخوانند .

4. Die Soldaten singen viele lustige Lieder .

سربازان سرودهای نشاط‌آور زیادی میخوانند .

بهمین طریق میتوان بجمله مزبور مرتباً کلماتی اضافه کرد تاجملهٔ مفصل وشاخ وبرگه‌دار بشکل زیر حاصل شود :

5. Laut singen die Soldaten jeden Morgen im Walde hinter

بلند میخوانند سربازان هر صبح در جنگل پشت

dem Hause viele lustige Lieder .

خانه زیاد نشاط‌آور سرودها

سربازان هرروز صبح در جنگل پشت خانه سرودهای نشاط‌آور زیادی با صدای بلند میخوانند .

تبصره ـ نکات دیگری که مربوط بآیین جمله سازی است قبلاً بطور مفصل ضمن مثالهای مختلف توضیح داده شده است که بامراجعه بصفحات مشخصهٔ زیر میتوان بوضع وتشکیل جملات پی‌برد :

۱ـ محل قرار گرفتن نون‌نفی **nicht** درجمله :(355ـ244)

۲ـ جملاتی که بصورت امر بیان‌میشوند : (274ـ270)

۳ـ جملات اصلی وفرعی که بوسیلهٔ ضمایر ویا حروف ربط بیکدیگر متصل میگردند : (197ـ181) .

۴ـ طرز قرار گرفتن افعال مفرد و مرکب در جمله و موارد استعمال آنها : (294ـ283) .

بطور کلی بهترین طریقهٔ یاد گرفتن جمله‌سازی هرزبان مطالعهٔ دقیق کتابهای مختلف قرائتی ورمانهائی است که بقلم نویسندگان مشهور نوشته شده باشد .

اختصارات عمدهٔ کلمات

Häufige Abkürzungen

دربسیاری از کتاب‌ها ، ومخصوصاً درتلگراف ونامه‌های تجارتی اختصار کلمات از نظر سهولت وسرعت بکار برده میشود که مهمترین آنها بدینصورت است :

Anm. = Anmerkung تبصره ــ ملاحظه **Absch. = Abschnitt** باب ــ فصل

Auf. = Auflage چاپ (کتاب)

betr. = betreffs مربوط به - درخصوص

bsw. = besiehungsweise دایر بر **dgl. = dergeleichen** نظیر ــ معادل

d.h. = das heiβt یعنی (این معنی میدهد) **d.i. = das ist** یعنی (عبارت است از)

d.M. = dieses Monats مربوط باین ماه

gefl. = gefälligst لطفاً **i.J = im Jahre...** درسال...

l. = lies بخوان **M. = Mark** مارك (واحد پول آلمان)

DM. = Deutsche Mark مارك آلمان

v.Chr = vor Christus قبل از میلاد مسیح

n.Chr. = nach Christus بعداز میلاد مسیح

n.Chr.Geb. = nach Christ Geburt بعداز تولد حضرت عیسی

N. = Nummer نمره ــ شماره **S. = Seite** صفحه

s.S. = siehe Seite... بصفحهٔ ... نگاه کن **s.O. = siehe Oben** ببالای صفحه نگاه کن

s.u = siehe unten بپائین صفحه نگاه کن

Str. = Straβe خیابان

ua. = unter anderem الی آخر - وغیره

u.a.m. = und anderes mehr وچیزهای دیگر ــ وغیره

u.dgl.m. = und der geichen mehr ونظیر آن ــ وغیره

usw.(u.s.w.) = und so weiter وقس علیهذا ــ وغیره

vgl.(vergl.) = vergleiche بسنج ــ مقایسه کن

v.M. = vorigen Monats ماه قبل

z.B. = zum Beispiel من باب مثال ــ مثلاً

y.Z. = zur Zeit... فعلاً ...

Dr. = Doktor دکتر

تمرین ۱۶

حکایت زیر را بفارسی ترجمه کرده وضمناً طرز جمله‌بندی ونقطه گذاری را مورد توجه قراردهید!

Das Geld oder das Leben

Herr Petermann ging allein im Wald spazieren. Da sprang ein Mann auf ihn zu, hielt ihm einen Revolver vor die Nase und schrie: »Das Geld oder das Leben!«

Herr Petermann erschrak natürlich sehr. Er hatte keinen Revolver und konnte auch nicht schießen, aber er verlor seine Ruhe nicht und sagte freundlich zu dem Räuber: „Mein Herr, ich gebe Ihnen lieber mein Geld als mein Leben. Aber ich fürchte mich, ohne Geld nach Hause zu kommen. Was soll ich meiner Frau sagen?...

Bitte, helfen Sie mir! Schießen Sie mir ein Loch durch die Jacke; dann muß meine Frau glauben, was ich erzähle."

Haben Sie solche Angst vor Ihrer Frau? "lachte der Räuber und schoß vorsichtig ein Loch durch die Jacke.

»Danke!« sagte Herr Petermann. „Und jetzt schießen Sie mir auch ein Loch durch die Hose." Auch das tat der Räuber und lachte noch mehr.

Als aber Herr Petermann dann noch einen Schuß durch den Hut haben wollte, lachte er nicht mehr, denn sein Revolver war leer.

Der Räuber konnte nicht mehr schießen. Er hatte auch keine Kugel mehr.

Herr Petermann aber sagte ruhig und freundlich:

„Wenn Sie keine Kugel mehr haben, dann habe ich auch kein Geld mehr!“

Jetzt ärgerte sich der Räuber, aber er konnte nichts machen; denn einige Spaziergänger hatten das Schießen gehört und kommen schnell näher.

Herrn Petermann kluges Spiel war gewonnen.

Der Räuber sprang in den Wald zurück und ließ sich nicht mehr sehen.

لغات تمرین ۱۶

das Geld	پول	das Leben	جان ـ زندگانی
der Wald	جنگل	schießen	تیراندازی کردن
der Revolver	طپانچه	das Loch	سوراخ
erschrecken	ترسیدن	die Angst	وحشت-ترس
der Räuber	راهزن	vorsichtig	بااحتیاط
sich ärgern	متغیرشدن	springen	جهیدن

بخش سیزدهم

کلید تمرینات

تمرین ۱

1. des 2. deines. 3. seinen-den. 4 deinen. 5.unsere. 6. dieser , die , den. 7. eures. 8. ihre. 9. die, dieses. 10. Ihren. 11. seiner 12. den, den. 13. das, meines, die. 14. ihrem. 15. seinen. 16 einen. 17. keine.

تمرین ۲

1. Diese Bücher gehören den Kindern. 2. Du hast zwei Hüte und vier Bleistifte. 3. Die Schüler antworten vier Sätze und schreiben sie auf das Papier. 4. Ich zeige die Tische, die Stühle und die Fenster des Zimmers. 5. Die Farbe dieser Taschentücher sind sehr sehön.
6. Ihre Briefe liegen auf den Bänken. 7. Die Nester der Vögel sind klein. 8 Die Betten stehen an den Wänden. 9. Unsere Brüder sind gut. Die Mütter dieser Töchter sind in dem Eβzimmer.

تمرین ۳

1. schöne 2. alte 3. gute 4. frische 5. Schlechtes – Offene 6. großer 7. alter 8. gesundes 9. kleine 10. kleine 11. grünes 12. alter 13. guter ، fleißiger 14. kleines , braunen 15. hellen 16. langen ، hohe 17. guten 18. jungen 19. weißen , schöne 20. goldene ، grünen 21. kranken ، langen .

تمرین ٤

1. Heute ist das Wetter so gut wie gestern . 2. Dieser Schüler arbeitet besser als du . 3. Sie sind ein schnellerer Läufer als ich . 4. Wie heißt der höchste Berg von Europa? 5. Die meisten Schüler arbeiten gut . 6. Das ist der nächste Weg zum Hotel . 7. Der Lehrer hat mehr Büchar als Sie . 8. Das Zimmer des Kindes ist dunkel، mein Zimmer ist dunkler, das Zimmer des Vaters ist am dunkelsten . 9. Das größte Buch liegt auf dem runden Tisch . 10. Dieser Füller ist teurer als jener Bleistift . 11. Das weinende Kind trinkt seine warme Milch nicht . 12. Auf einem braunen ، kleinen Stuhl liegt ein gelbes Lineal .

تمرین ٥

1. Wieviel Geld haben Sie ? 2. Ich habe neun Mark fünfunddreißig . 3. Wieviel kostet ein Füller ?

4. Ein Füller kostet dreizehn Mark fünfzehn. 5. Herr Paul, bitte zählen Sie von eins bis hundert. 6. Sieben und acht ist fünfzehn. 7. Einundsechzig weniger vier-unddreißig ist siebenundzwanzig. 8. Ich gehe um 4 Uhr zu meimem Bruder. 9. Wieviel Uhr ist es? 10. Es ist halb neun. 11. Ich habe noch eine Stunde Zeit. 12. Er geht um halb zwölf nach Hause. 13. Der April ist der vierte Monat des Jahres. 14. Wieviel ist sechs mal sieben? 15. Keines von deinen Büchern gefällt mir.

تمرین ٦

1. Der Lehrer fragt mich und nicht dich. 2. Bitte, antworten Sie ihnen Bald! 3. Kommst du morgen mit deienem Bruder zu mir? 4. Ich bin um 7 Uhr bei Ihnen. 5. Meine neuen Bücher liegen auf dem Tisch. 6. Ihr Garten ist groß. 7. Eure Bilder sind schön. 8. Unser Zimmer ist hell. 9. Die Uhr deines Vaters ist aus Gold. 10. Der Schüler sitzt auf seinem Platz.

تمرین ٧

1. der 2. das 3. deren 4. dem 5. das 6. welche 7. dessen 8. deiner – seiner 9. niemand (en) 10. worin 11. diesen-jenen 12. meines 13. denen 14. Irgend etwas 15. Wem 16. unseren 17. was 18. wem 19. worauf 20. worüber.

تمرین ۸

هامبورگ بتاریخ ۱۹۶۲/۴/۶

والتر عزیز ! مدتی است که میخواسته‌ام برایت بنویسم ، اما تابحال نتوانسته‌ام وقتی بدینمنظور بیابم . در مدرسه خیلی زیاد کار داشته‌ایم ومن هفتهٔ قبل از امتحان‌را مجبور بوده‌ام خیلی درس بخوانم . بدان جهت هم نتوانسته‌ام از تودیدن کنم . اماحالا امتحانات تمام شد . آنها خیلی مشکل نبودند و من تقریباً توانسته‌ام بتمام سؤالات درست جواب بدهم . اکنون دوباره بیشتر وقت دارم و مجبور نخواهم بود آنقدر زیاد کار کنم . دیروز تمام بعد از ظهر را روی یخ بوده‌ام . فردا میخواهم خیلی زود از خواب برخیزم و از نمایش باشکوه طلوع آفتاب لذت ببرم . امیدوارم یکشنبه بتوانی بیائی . میدانم که اینجا یقیناً مورد پسند تو واقع‌خواهد شد. برایم بنویس که آیا میائی (خواهی‌آمد) .

دوست تو رُبِرت

تمرین ۹

1. Der Schüler wird von dem Lehrer unterrichtet werden.
2. Die Teppiche wurden von dem Kaufmann verkauft.
3. Die Fahrkarte ist mir von der Beamtin gegeben worden.
4. Das Museum war von dem Mädchen besucht worden.
5. Die Kleider werden mir von meiner Mutter geschickt werden.
6. Ein schöner Fotoapparat ist mir von meinem Freund zum Gebutstag geschenkt worden.
7. Ich wurde vom Vater zum Bahnhof gebracht.
8. Ihr waret von ihm zum Abendessen eingeladen worden.
9. Die neuen Wörter mußten von uns bis Freitag gelernt werden.
10. Das Buch wird von mir leider nicht gebraucht werden können.

تمرین ۱۰

1. Mein Freund hat mich gebeten, daβ ich ihm bei der schweren Arbeit helfe.
2. Es tut mir leid, daβ ich dich gestern nicht getroffen habe.
3. Er ist ärgerlich, daβ er alles bezahlen soll.
4. Ich lerne Deutsch, weil ich in Berlin studieren will.
5. Ein reicher Mann wollte einmal seinem guten Freund einen schönen, fetten Hasen schicken ...
6. Er hatte kein Geld, weil sein Vater es ihm nicht geschickt hatte.
7. Lernen Sie die Grammatik gut, wenn Sie richtig Deutsch sprecher wollen.
8. Er kann nicht sagen, wohin er seinen neuen Hut gelegt hat.
9. Die Kinder haben in dem Garten spielen dürfen, als sie ihre Schulaufgaben gemacht hatten.
10. Bevor man eine Straβe überquert, muβ man zuerst nach links und dann nach rechts gucken.

تمرین ۱۱

۱ـ اگر میدانستم ، میگفتم . ۲ـ اگر میتوانست ، میآمد . ۳ـ آیا مایل هستی این مسافرت را بکنی ؟ ۴ـ اگر دانسته بود آنچه را که حالا میداند ، خانه‌اش را نفروخته بود . ۵ـ اگر درخانه میبودم ، پیش آمد اینطوری نمیشد . ۶ـ او آنقدر بلند حرف میزد ، مثل اینکه کر باشم . ۷ـ اگر او کتابی میداشت ، تمرینش را مینوشت ، ۸ـ ایکاش تمام نیاتش برآورده شود ! ۹ـ هر که هم میخواهد باشد ، میتواند داخل شود . ۱۰ـ اگر آنقدر دور نمیبود ، بآنجا مسافرت میکردم .

تمرین ۱۲

۱ـ در بالا زیر بام خانهٔ مایك لانهٔ پرنده یافت میشود .

۲ـ ورزشکاران ازهمه جا باینجا آمدند .

۳ـ این مجله ماهی سه بار منتشر میشود .

۴ـ صدایش بطور محسوس میلرزید ، شخص میتوانست پی ببرد که اوفوق العاده ملتهب است .

۵ـ اوفقط یك سیب خورده است . ۶ـ بچه منظور آمده‌ای .

۷ـ ترا از صمیم قلب درود میفرستم .

۸ـ ما اورا مدت یکسال تمام ندیده‌ایم .

۹ـ بتازگی از او پرسیده‌ام .

۱۰ـ او خیلی خوشحال بود که از امتحان قبول شده است .

۱۱ـ چرا قبلاً بمن تلفن نکردی (نکرده‌ای) ؟

۱۲ـ ما از آن خوشحالیم که شماها بازی فوتبال را بردید (برده‌اید) .

۱۳ـ دیروز آقای مولر راجع بچه چیز صحبت کرده است .

۱۴ـ ما ازپله‌ها بالا میرویم .

۱۵ـ چه مدتی آلمانی خوانده‌اید ؟

تمرين ١٣

1. diese , zum
2. dem , dem
3. der , den , die
4. die , die
5. ihrem
6. unserem
7. seinem, seiner
8. des
9. einigen
10. meinem .

تمرين ١٤

1. Bevor ich eine Reise mache , muß ich eine Fahrkarte kaufen .
2. Während ich im Zug sitze , lese ich eine Zeitschrift .
3. Obwohl die Sonne heute scheint , ist die Luft sehr kalt .
4. Gestern war ich sehr müde ; trotzdem mußte ich bis Mitternacht arbeiten .
5. Zuerst lernte mein Freund Deutsch , dann begann er sein Studium .
6. Er ist entweder im Büro oder zu Hause
7. Ich will das Haus nicht kaufen, sondern es nur besichtigen.
8. Sobald ich den Brief erhalte , werde ich abreisen .
9. Er hat sein ganzes Vermögen verloren , deswegen sieht er immer so traurig aus .
10. Das Klima dieser Stadt ist weder warm , noch kalt .

تمرین ۱۵

سگ شما بود .

دهقانی که اورا سگی گاز گرفته بود نزد صاحب سگ که وکیلی بود رفت وباو گفت :

سگی که بهمسایه‌ای تعلق دارد مرا گاز گرفته حالا چه کارمیتوانم بکنم ؟

وکیل جواب داد : این کاملاً واضح است . مردی که سگش شمارا گاز گرفته، باید سی‌مارك درازای آن بشما بدهد .

خوب ، (صحیح ،) جواب داد دهقان که ازاین پاسخ خوشش آمده بود ، آن سگ شما بود که مرا گاز گرفته است . پس حالا پول را بمن بدهید .

باکمال میل ، گفت وکیلی که از این ماجرا اوقاتش تلخ شد ، این کار را میخواهم بکنم ، اما برای ارائه طریقی که بشما کردم ، باید بمن چهل و پنج مارك بپردازید . پس حالا پانزده مارك روی میز بگذارید !

تمرین ۱۶

پول یا جان

آقای پترمان تنها در جنگل بگردش رفت . آنجا مردی بطرف او حمله‌ور شد ، یك طپانچه جلوی بینی او نگاهداشت وفریاد زد : پول یاجان !

طبیعی است که آقای پترمان خیلی ترسید . او طپانچه‌ای نداشت ونمیتوانست تیراندازی‌هم بکند ، اما خونسردی خودرا از دست نداد و دوستانه براهزن گفت : آقای من ، ترجیح میدهم پول را بشما بدهم تاجانم را . اما بدون پول میترسم بخانه بروم . بزنم چه بایدبگویم ؟ ... خواهش میکنم بمن کمك کنید ! باتیر نیمتنه‌ام را سوراخ کنید ؛ آنوقت زنم مجبور است آنچه‌را که‌تعریف میکنم‌باور کند .

آیا چنین ترسی از زنتان دارید ؟ راهزن خندید وبا احتیاط نمتنه‌اش را باتیر سوراخ کرد .

تشکر مکنم ! گفت آقای پترمان وحالاهم با تیر شلوارم را سوراخ کند .

اینکار را هم راهزن کرد وبازهم بیشتر خندید .

اما موقعیکه آقای پترمان بازهم میخواست تیری بکلاهش زده شود ، او دیگر نخندید ، زیرا طپانچه‌اش خالی بود ، راهزن دیگر نتوانست تیری خالی کند ، او دیگر گلوله‌هم نداشت .

اما آقای پترمان باخونسردی ودوستانه گفت : وقتیکه شما دیگر گلوله‌ای نداشته باشید ، آنوقت منهم دیگر پولی ندارم ! دراین‌موقع راهزن اوقاتش تلخ‌شد ، اما نمیتوانست کاری بکند ؛ زیرا چندتن از گردش کنندگان صدای تیررا شنده‌وبسرعت نزدیك میشوند .

نقش عاقلانهٔ پترمان گرفته بود . راهزن بجنگل‌بر گشت واز نظر محو گردید .

تذکار – تمرین‌های بسیار مفیدی خواهد بود که بتدریج از صفحهٔ ٤٤ این کتاب ببعد جملات آلمانی را از چپ وترجمهٔ آنها را از طرف راست در کتابچه‌ای نوشته وجمع‌آوری کنید تا درموقع فرصت بمنظور تمرین وآزمایش‌خود مرتباً تعدادی ازجملات‌را از آلمانی بفارسی ویابعکس درصفحهٔ‌جداگانه‌ای‌ترجمه کرده وبا مراجعه باصل، آنهارا تصحیح کنید .

ضمناً جملاتی که بااین‌ترتیب جمع‌آوری شده باشند میتوان‌آنهارا درمکالمات روزمره نیز بکار برد .

مهمترین افعال بیقاعده بترتیب الفباء

Wichtige unregelmäßige Verben in alphabetischer Ordnung

	مصدر Infinitiv	ماضی مطلق Imperfekt	اسم مفعول Partizip Perfekt
1	backen(ä)	buk	gebacken
2	befehlen(ie)	befahl	befohlen
3	beginnen	begann	begonnen
4	beißen	biß	gebissen
5	bergen(i)	barg	geborgen
6	bersten(i)	barst	ist geborsten
7	bewegen	bewog	bewogen
8	biegen	bog	gebogen
9	bieten	bot	geboten
10	binden	band	gebunden
11	bitten	bat	gebeten
12	blasen(ä)	blies	geblasen
13	bleiben	blieb	ist geblieben
14	er=bleichen	erblich	erblichen
15	braten	briet	gebraten
16	brechen(i)	brach	gebrochen
17	brennen	brannte	gebrannt
18	bringen	brachte	gebracht
19	denken	dachte	gedacht

۱ پختن ۲ امردادن ۳ شروع کردن ٤ گاز گرفتن ٥ نجات دادن ـ مخفی کردن ٦ ترکیدن ـ شکافتن ۷ جنبیدن ۸ خم کردن ۹ عرضه داشتن ۱۰ بستن ۱۱ خواهش کردن ۲ دمیدن ۱۳ ماندن ۱٤ رنگ پریدن ۱٥ سرخ کردن ـ کباب کردن ۱٦ شکستن ۱۷ سوختن ۱۸ آوردن ۱۹ فکر کردن

	مصدر	ماضی مطلق	اسم مفعول
	Infinitiv	Imperfekt	Partizip Perfekt
20	dingen	dang	gedungen
21	dreschen(i)	drasch(drosch)	gedroschen
22	dringen	drang	hat,ist gedrungen
23	ein=dringen	drang ein	eingedrungen
24	dünken	deuchte	gedeucht
25	dürfen	durfte	gedurft
26	empfehlen(ie)	empfahl	empfohlen
27	essen (i)	aß	gegessen
28	fahren (ä)	fuhr	ist,hat gefahren
29	fallan (ä)	fiel	ist gefallen
30	fangen (ä)	fing	gefangen
31	fechten (i)	focht	gefochten
32	finden	fand	gefunden
33	flechten	flocht	geflochten
34	fliegen	flog	ist,hat geflogen
35	fliehen	floh	ist geflohen
36	fließen	floß	ist geflossen
37	fressen	fraß	gefressen
38	frieren	fror	gefroren
39	er—frieren	erfror	erfroren

۲۰ اجاره کردن ـ درقبال مزد معین استخدام کردن ۲۱ کوبیدن ۲۲ بشتاب انداختن
۲۳ درکاری دخالت کردن ـ در دخول بمحلی شتاب کردن ۲۴ آشکار بنظر آمدن
۲۵ اجازه داشتن ۲۶ دستور دادن و فرمان دادن بانظر خواهش ۲۷ خوردن
۲۸ سواره رفتن ۲۹ افتادن ۳۰ شروع کردن ۳۱ جنگ کردن با کارد و سرنیزه
وامثال آن ۳۲ یافتن ۳۳ تابیدن ۳٤ پرواز کردن ۳۵ فرار کرده ۳٦ جریان داشتن
۳۷ خوردن(حیوانات) ۳۸ سرماخوردن ـ یخ بستن ۳۹ از سرما خراب شدن .

	مصدر Infinitiv	ماضی مطلق Imperfekt	اسم مفعول Partizip Perfekt
40	gären	gor	gegoren
41	gebären	gebar	geboren
42	geben(i)	gab	gegeben
43	gedeihen	gedieh	gediehen
44	gehen	ging	ist gegangen
45	gelingen	gelang	ist gelungen
46	gelten (i)	galt	gegolten
47	genesen	genas	genesen
48	genießen	genoß	ist genossen
49	geschehen (ie)	geschah	geschehen
50	gewinnen	gewann	gowonnen
51	gießen	goß	gegossen
52	gleichen	glich	geglichen
53	gleiten	glitt	ist gelitten
54	glimmen	glomm	geglommen
55	graben (ä)	grub	gegraben
56	greifen	griff	gegriffen
57	haben	hatte	gehabt
58	halten (ä)	hielt	gehalten
59	hangen	hing	gehangen

۴۰ تخمیر شدن ـ از داخل تهییج شدن ۴۱ زائیدن ۴۲ دادن ۴۳ توسعه داشتن
۴۴ رفتن ۴۵ موفق شدن ۴۶ ارزیدن ۴۷ سلامتی حاصل کردن ۴۸ نفع کردن
استفاده بردن ۴۹ بوقوع پیوستن ۵۰ نفع و استفاده بردن ۵۱ ریختن (آب وغیره)
۵۲ مطابقت داشتن ۵۳ لغزیدن ـ سریدن ۵۴ بدون شعله و آرام سوختن ۵۵ حفر کردن
۵۶ بدست گرفتن ۵۷ داشتن ۵۸ نگهداشتن ۵۹ آویزان بودن

مصدر Infinitiv	ماضی مطلق Imerfekt	اسم مفعول Eartizip Perfekt
60 hauen	hieb	gehauen
61 heben	hob	gehoben
62 heißen	hieß	geheißen
63 helfen (i)	half	geholfen
64 kennen	kannte	gekannt
65 klimmen	klomm	ist geklommen
66 klingen	klang	geklungen
67 kneifen	kniff	gekniffen
68 kneipen	knipp	geknippen
69 kommen	kam	ist gekommen
70 können	konnte	gekonnt
71 kriechen	kroch	ist gekrochen
72 laden (ä)	lud	geladen
73 lassen (ä)	ließ	gelassen
74 laufen (ä)	lief	ist gelaufen
75 leiden	litt	gelitten
76 leihen	lieh	geliehen
77 lesen (ie)	las	gelesen
78 liegen	lag	gelegen
79 er=löschen	erlosch	erloschen
80 lügen	log	gelogen

---

٦٠ شکافتن چوب وغیره ٦١ بلند کردن ٦٢ نامیداشتن ٦٣ کمک کردن ٦٤ شناختن
٦٥ باکوشش بسیار بالا رفتن ـ بنقطهٔ مرتفعی رسیدن ٦٦ طنین انداختن ـ صدا پیچیدن
٦٧ باسرانکشت یاانبر محکم کرفتن ٦٨ محکم بیکدیکر فشار دادن ـ آشامیدن
٦٩ آمدن ٧٠ توانستن ٧١ خزیدن ٧٢ بارکردن ٧٣ کذاشتن ٧٤ دویدن
٧٥ تحمل کردن ٧٦ قرض کردن (قرض دادن) ٧٧ خواندن ٧٨ واقع بودن
٧٩ آرام کردن ـ خاموش کردن (چراغ) ٨٠ دروغ کفتن

	مصدر Infinitiv	ماضی مطلق Imperfekt		اسم مفعول Partizip Perfekt
81	meiden	mied		gemieden
82	melken	molk		gemolken
83	messen (i)	maß		gemessen
84	mögen	mochte		gemocht
85	müssen	mußte		gemußt
86	nehmen(i)	nahm		genommen
87	nennen	nannte		genannt
88	pfeifen	pfiff		gepfiffen
89	pflegen	pflog		gepflogen
90	preisen	pries		gepriesen
91	quellen(i)	quoll		gequollen
92	raten (ä)	riet		geraten
93	ge=raten	geriet		geraten
94	reiben	rieb		gerieben
95	reißen	riß	ist,hat	gerissen
96	reiten	ritt	ist,hat	geritten
97	rennen	rannte	ist	gerannt
98	riechen	roch		gerochen
99	ringen	rang		gerungen
100	rinnen	rann	ist	geronnen
101	rufen	rief		gerufen

۸۱ اجتناب کردن ۸۲ دوشیدن ۸۳ اندازه گرفتن ۸٤ میل داشتن ۸۵ مجبور بودن
۸٦ گرفتن ـ برداشتن ۸۷ نامیدن ۸۸ سوت زدن ـ پیپ کشیدن ۸۹ پرستاری کردن
۹۰ تمجید کردن ـ باصدا مدح کردن ۸۱ جوشیدن آب از زمین ـ بیرون آمدن
۹۲ نصحیت کردن ۹۳ دچار شدن (بایکدیگر) نزاع کردن ۹٤ بافشار مالیدن
۹۵ بازور کشیدن ـ پاره کردن ۹٦ سواری کردن ـ تازاندن ۹۷ تند دویدن ـ
دواندن اسب وغیره ۹۸ بودادن ۹۹ تندچرخ زدن ۱۰۰ تندجریان داشتن (بمقدار قلیل)
۱۰۱ صدا کردن

	مصدر Infinitiv	ماضی مطلق Imperfekt	اسم مفعول Partizip Perfekt
102	saufen (ä)	soff	gesoffen
103	saugen	sog	gesogen
104	schaffen	schuf	geschaffen
105	er=schallen	erscholl	erschollen
106	scheiden	schied	ist gechieden
107	scheinen	schien	geschienen
108	schelten	schalt	gesholten
109	scheren	schor	geschoren
110	schieben	schob	geschoben
111	schießen	schoß	geschossen
112	schlafen (ä)	schlief	geschlafen
113	ein=schlafen	schlief ein	eingeschlafen
114	schlagen (ä)	schlug	geschlagen
115	schleichen	schlich	ist geschlchen
116	schleifen	schliff	geschliffen
117	schleißen	schliß	geschlissen
118	schließen	schloß	geschlossen
119	schlingen	schlang	geschlungen
120	schmeißen	schmiß	geschmissen
121	schmelzen	schmolz	ist, hat geschmolzen
122	schnauben	schnob	geschnoben

۱۰۲ آشامیدن(حیوانات) زیاد آشامیدن ۱۰۳ مکیدن ۱۰۴ خلق کردن-ایجاد کردن
۱۰۵ صدا کردن بلند(صوت بلند که بمحل دور برسد) ۱۰۶ طلاق دادن ـ جدا ساختن
۱۰۷ درخشیدن-آشکار شدن ۱۰۸ با کلمات سخت سرزنش کردن ۱۰۹ قیچی کردن
۱۱۰ به پیش راندن ۱۱۱ شلیك کردن ۱۱۲ خوابیدن ۱۱۳ بخواب رفتن ۱۱۴ زدن
۱۱۵ خزیدن ۱۱۶ تیز کردن ۱۱۷ پاره کردن - از یکدیگر جدا کردن
۱۱۸ قفل کردن ۱۱۹ بهم بافتن ـ بلعیدن ۱۲۰ دور انداختن ۱۲۱ آب کردن-
آب شدن ۱۲۲ با بینی نفس کشیدن

	مصدر Infinitiv	ماضی مطلق Imperfekt		اسم مفعول Partizip Perekt
123	schneiden	schnitt		geschnitten
124	er=schrecken	erschrak	ist	erschrocken
125	schreiben	schrieb		geschrieben
126	schreien	schrie		geschrien
127	schreiten	schritt	ist	geschritten
128	schweigen	schwieg		geschwiegen
129	schwellen	schwoll	ist	geschwollen
130	schwimmen	scwamm	ist,hat	geschwommen
131	schwinden	schwand	ist	geschwunden
132	schwingen	schwang		geschwungen
133	schwören	schwor		geschworen
134	sehen (ie)	sah		gesehen
135	sein	war	ist	gewesen
136	senden	sandte		gesandt
137	sieden	sott	hat،ist	gesotten
138	singen	sang		gesungen
139	sinken	sank		gesunken
140	sinnen	sann		gesonnen
141	sitzen	saß		gesessen
142	sollen	sollte		gesollt
143	speien	spie		gespien
144	spinnen	spann		gesponnen
145	sprechen(i)	sprach		gesprochen

۱۲۳ بریدن ۱۲۴ ترسیدن ۱۲۵ نوشتن ۱۲۶ فریاد کردن ۱۲۷ قدم زدن
۱۲۸ ساکت شدن ۱۲۹ توسعه‌یافتن -موج زدن ۱۳۰ شنا کردن ۱۳۱ گذشتن ـ
ضعیف شدن ۱۳۲ حرکت‌دادن (بشکل دایره) ۱۳۳سوگند خوردن ۱۳۴دیدن
۱۳۵ بودن ۱۳۶ فرستادن ۱۳۷ جوشیدن (آب وغیره) ۱۳۸ آواز خواندن
۱۳۹ فرورفتن ۱۴۰ فکر کردن ۱۴۱ نشستن ۱۴۲ بایستن ۱۴۳ تف کردن
۱۴۴ ریستن ـ بافتن ۱۴۵ حرف‌زدن

	مصدر Infinitiv	ماضی مطلق Imperfekt	اسم مفعول Partizip Perfekt
146	sprieβen	sproβ	ist gesprossen
147	springen	sprang	ist gesprungen
148	stechen (i)	stach	gestochen
149	stehen	stand	gestanden
150	ent=stehen	entstand	entstanden
151	stehlen (ie)	stahl	getsohlen
152	steigen	stieg	ist gestiegen
153	sterben (i)	starb	ist gestorben
154	stieben	stob	ist gestoben
155	stinken	stank	ist gestunken
156	stoβen (ö)	stieβ	getsoβen
157	streichen	strich	ist,hat gestrichen
158	streiten	stritt	gestritten
159	tragen (ä)	trug	getragen
160	treffen(i)	traf	getroffen
161	ein=treffen	traf ein	eingetroffen
162	treiben	trieb	getrieben
163	treten (i)	trat	ist,hat getreten
164	trinken	trank	getrunken
165	trügen	trog	getrogen
166	tun	tat	getan
157	verderben	verdarb	ist,hat vedorben

۱۴۶ رستن ــ بیرون آمدن ۱۴۷ جستن ۱۴۸ نیش زدن ــ خلیدن ۱۴۹ ایستاده بودن بپا بودن ــ قرار داشتن ۱۵۰ بظهور پیوستن - بوجود آمدن ۱۵۱ دزدیدن ۱۵۲ صعود کردن ۱۵۳ مردن ۱۵۴ گرد گیری کردن ــ متفرق شدن ۱۵۵ بوی بد دادن برخاستن بوی بد ۱۵۶ تنه زدن ــ تصادم کردن ۱۵۷ خط کشیدن — مالیدن ۱۵۸ نزاع کردن ۱۵۹ حمل کردن ۱۶۰ برخوردن ــ ملاقات کردن ۱۶۱ وارد شدن ــ رسیدن ۱۶۲ جنبانیدن ــ راندن ۱۶۳ گام بردن ــ رفتن - آمدن ۱۶۴ آشامیدن ۱۶۵ گول زدن ۱۶۶ کردن ــ انجام دادن ۱۶۷ خراب شدن ــ فاسد شدن

	مصدر Infinitiv	ماضی مطلق Imperfekt		اسم مفعول Partizip Perfekt
168	verdrießen	verdroß		verdrossen
169	vergessen (i)	vergaß		vergessen
170	verlieren	verlor		verloren
171	wachsen (ä)	wuchs		gewachsen
172	er = wägen	erwog		erwogen
173	waschen (ä)	wusch		gewaschen
174	weben	wob		gewoben
175	weichen	wich	ist	gewichen
176	weisen	wies		gewiesen
177	wenden	wandte		gewandt
178	werben(i)	warb		geworben
179	werden(i)	ward, wurde	ist	geworden
180	werfen(i)	warf		geworfen
181	wiegen	wog		gewogen
182	winden	wand		gewunden
183	wissen	wußte		gewußt
184	wollen	wollte		gewollt
185	ver=zeihen	verzieh		verziehen
186	ziehen	zog	hat,ist	gezogen
187	zwingen	zwang		gezwungen

۱٦۸ برخلاف میل تحریك كردن (تحریك شدن) ۱٦۹ فراموش كردن ۱۷۰ گم كردن ـ باختن ۱۷۱ رستن ۱۷۲ بادقت یادآور شدن ـ تأمل كردن ۱۷۳ شستن ۱۷٤ نساجی كردن ۱۷۵ عقب رفتن ـ نرم كردن ـ بفشاری تسلیم شدن ۱۷٦ ارائه دادن ـ هدایت كردن ۱۷۷ بكار بردن ۱۷۸ داوطلب شدن ۱۷۹ شدن ۱۸۰ انداختن ۱۸۱ كشیدن ـ وزن كردن ۱۸۲ حركت مارپیچی دادن ـ پیچیدن ۱۸۳ دانستن ۱۸٤ خواستن ۱۸۵ بخشیدن ـ طلب عفو كردن ۱۸٦ كشیدن ۱۸۷ مجبور كردن

توضیح – اولاً چون بیشتر افعال بیقاعده‌ای که در ریشهٔ مصدر آنها e باشد در دوم وسوم شخص مفرد زمان حال حرف e تبدیل به i یا ie میشود ، همچنین افعال بیقاعده‌ای که در ریشهٔ مصدر آنها a یا o باشد در دوم وسوم شخص مفرد زمان حال تغییر صوت داده وتبدیل به ä ویا ö میگردد ، از این لحاظ است که درستون‌اول بعداز بعضی از مصادر i و ie و ä ویا ö داخل پرانتز گذاشته شده است .

ثانیاً درستون سوم هرجا قبل از اسم مفعول ist ویا hat و ist آورده شده مقصود آن است که ماضی نقلی یا ماضی بعید این قبیل افعال باکمك فعل معین بودن یا بااختلاف معنی با فعل‌داشتن نیز صرف میشوند وسایر افعال که قبل از آنها چیزی نمیباشد تماماً بکمك فعل داشتن صرف خواهند شد .

Attribut ([illegible]) صفت

صفت کلمه ای است که [illegible]

[illegible].

[illegible]

[illegible].

[illegible] :

1 - Artikel : حرف تعریف معین و نا معین : ١ –

der Schüler **ein** Schüler

2 - Demonstrativattribut : [illegible] : ٢ –

dieser Schüler

3 - Possessivattribut ; ضمیر ملکی [illegible] : ٣ –

mein Schüler

4 - Adjektiv; صفت : ٤ –

fleißiger Schüler

مسند هائی کـه بعد از اسم قرار میگرند ، از اینقرارند :

1 - Adverb : ۱ - قید -

der Schüler **dort**

2 - Genitivattribut : ۲ - حالت اضافهٔ اسنادی :

der Schüler **dieser Schüler**

3 - Präpositional-Attribut : ۳ - حرف اضافهٔ اسنادی :

der Schüler **in der Sehule**

مسند ممکن‌است بصورت جمله‌ای باشدکه جملهٔ دیگر را توضیح دهد. مثال :

Der Herr **dort drüben an der Tür steht,**
ist mein Lehrer.

غالباً جملات اسنادی بصورت جملات ربطی در جمله آورده میشوند. مانند :

1 . Der Herr, **der dort an der Tür steht,**
ist mein Lehrer.

2 . Ein Schüler, **der fleiβig ist,** hat
in der Schule immer viel erfolg.

فعل ، بعنوان صفت وصفی کـه بصورت اسم فـاعل یا اسم مفعول
قبل از اسم قرارگیرد ، نیز عضو وصفی و توضیحی جمله میباشد . مثال :

1 . Wir sahen im Garten die **singende** Kinder.

2 . Die Frau sah durch **geschlossene** Fenster.

این قبیل اسم فـاعلها و اسم مفعولها کـه قبل اسم واقع میگردنـد ، در
چهار حالت صرف میشوند .

A. NABAWI

Deutsch-Persische Grammatik

ohne Lehrer